တလောကလုံး အခက်ဆုံးဟု သမုတ်ကြရသော ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို
သက်သာလွယ်ကူစွာနှင့် ပါဠိတော်လွတ် အရကောက်လွတ်
ဆရာလွတ် တတ်မြောက်နိုင်ကြရန် အကျဉ်းချုပ်နည်း
အဋ္ဌကထာနည်း ဉာဏ်ကစားနည်း ကြံဆနည်း
တိုက်ကုန် သဘာဂ ဃဋနာစသည် ယူနည်း
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပဋ္ဌာန်းနည်း
ဆန်းကြယ်စုံလင်လှစွာသော အထူးထူးသော ဇယားနည်း
စက်ဝိုင်းနည်း ရှေးက မပေါ်ဘူးသေးသောနည်း စသည်တို့ဖြင့်
နည်းပေးခါ ပေးခါ တန်းဆာဆင်၍ စီစဉ်ရေးသားအပ်သော

ပဋ္ဌာန်းပါရဂူကျမ်း

(ပဉ္စမအကြိမ်)

ရန်ကုန်မြို့၊ ပြည်လမ်း
ယခိုက်ပါရဂူကျမ်းပြု
ခင်ဦးတောရ မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော်
စတင်စီစဉ်ရေးသားသည်၊

သာသနာတော်နှစ် - ၂၅၆၀ ကောဇာသက္ကရာဇ် - ၁၃၇၈

ဦးညွန့်အောင်+ဒေါ်တင်ရီ (ဘဏ်)

ဓမ္မဒါန

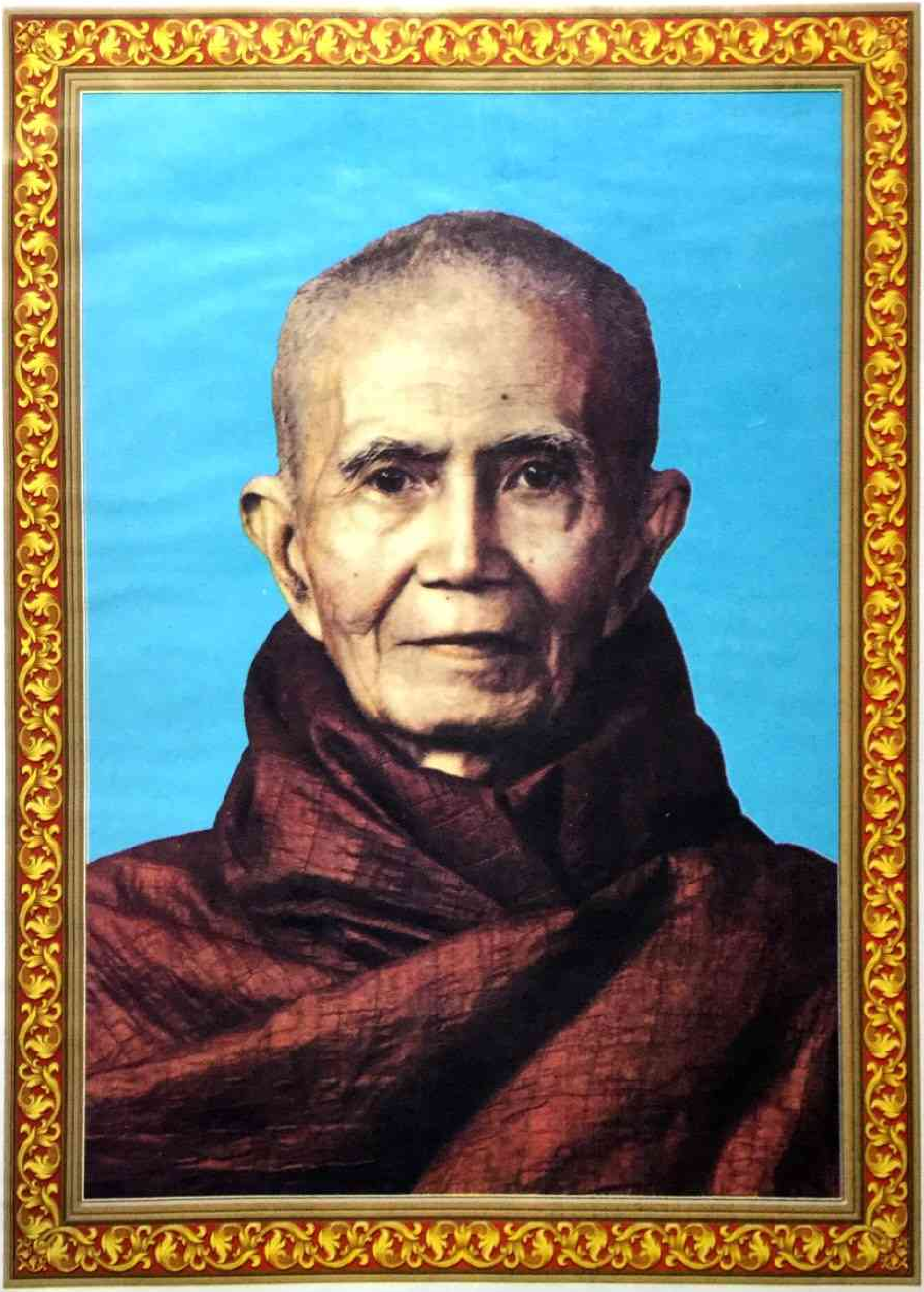

အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဘွဲ့တံဆိပ်တော်ရ
ဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တနာရဒ
သက်တော် (၈၂)နှစ်၊ သိက္ခာတော် (၆၂)ဝါ
ပဋ္ဌာန်းကျောင်းတိုက်၊ ပြည်လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

တလောကလုံး အခက်ဆုံးဟု သမုတ်ကြရသော ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို
သက်သာလွယ်ကူစွာနှင့် ပါဠိတော်လွတ် အရကောက်လွတ်
ဆရာလွတ် တတ်မြောက်နိုင်ကြရန် အကျဉ်းချုပ်နည်း
အဋ္ဌကထာနည်း ဥာဏ်ကစားနည်း ကြိုဆနည်း
တိုက်ကုန် သဘာဂ ဃဋနာစသည် ယူနည်း
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပဋ္ဌာန်းနည်း
ဆန်းကြယ်စုံလင်လှစွာသော အထူးထူးသော ဇယားနည်း
စက်ဝိုင်းနည်း ရှေးက မပေါ်ဘူးသေးသောနည်း စသည်တို့ဖြင့်
နည်းပေးခါ ပေးခါ တန်းဆာဆင်၍ စီစဉ်ရေးသားအပ်သော

ပဋ္ဌာန်းပါရဂူကျမ်း

(ပဥ္စမအကြိမ်)

ရန်ကုန်မြို့၊ ပြည်လမ်း
ယခိုက်ပါရဂူကျမ်းပြု
ခင်ဦးတောရ မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော်
စထွင်စီစဉ်ရေးသားသည်။

သာသနာတော်နှစ် - ၂၅၆၀
ကောဇာသက္ကရာဇ် - ၁၃၇၈

ဦးညွန့်အောင်+ဒေါ်တင်ရီ (ဘဏ်)

ဓမ္မဒါန

ထုတ်ဝေသူ - ရလဝင္ဂါန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်
ဘဗ္ဗူတိသာ (ရှုအောဘိဓမ္မိကအဓွဝိသာရဇညာ)
ရလဝင္ဂါန်းကျောင်းတိုက်၊ ထဘောရွက်၊ ပြည်လမ်း၊ ရန်ကုန်။

ပုံနှိပ်သူ - ဦးရင်မောင်ထွန်း
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (မြ–၀၁၂၄၀)
အိန်မင်း၊ စာပုံနှိပ်တိုက်
မြေအမှတ် (၅၃/ဓော)၊ နတ်မောက်လမ်းသွယ် (၁)၊
ဗဟန်း။

ပဌမအကြိမ် ပုံနှိပ်ခြင်း၊
အုပ်ရေ (၅၀၀)

ပုံနှိပ်ပြီးသည့်နေ့ - သာသနာတော်နှစ် - ၂၅၆၀
ကောဇာသက္ကရာဇ် - ၁၃၇၈ ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့ (အဘိဓမ္မာနေ့)
၁၆–၁၀–၂၀၁၆

ပဋ္ဌာနပါဠိ ဝိညာပနံ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၁။ ယမ္ပိ မုနိဂတော သတော သုဗောဓိံ၊
ရတနဃရေ သုနိသဇ္ဇ သတ္တာဟံ၊
ဝိဝိနယ ဝိသိဋ္ဌသေဋ္ဌမံ၊
မနသိ အကာသိ ဝိကာသိတဉာဏော။

၂။ ပဝရသုခုမဂ္ဂံ တာဝတိံသေ၊
မုနိ သုနိသီဒိယ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသ္မိံ၊
အဝဒိ သုရဂဏံ ပဘာဝယန္တော၊
ပမုခဂဏံ သုဝိဓာယ မာတုဒေဝံ။

၃။ အနန္တ ဓမ္မိဒ္ဓိနယာ တဿ၊
သမန္တ ပဋ္ဌာနဝရဿ အတ္ထံ၊
သီလံဝ ဟတ္ထာ မလကံဝ ဗောဓုံ၊
ယောဂေဝ ပဋ္ဌာန နယဿ ပါဠိ တိ။

ပဋ္ဌာနဿ အနန္တာပရိမာဏဘာဝေါ။ ။အနေကေသု အဋ္ဌကထာဋီကာဒိ ဂန္ထေသု ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ အနန္တနယ ပဋိမဏ္ဍိတ သမန္တပဋ္ဌာန မဟာပကရဏေ ပတိဋ္ဌံ လဘိတွာ သုခေန ပါဠိံ ဂဏှိတုံ ကောစိ ဂန္ထော နဝိဇ္ဇတိ။ အဋ္ဌကထာဋီကာဒီနမ္ပိ ဝဏ္ဏနံ ကာတုံ သုဒုက္ကရံ အဟောသိ။ တသ္မာ အဋ္ဌကထာစရိယော ဝေလိခတိ "ပဋ္ဌာနပ္ပကရဏံ ပန ပါဠိတောဝ အနန္တံ အပရိမာဏံ။ တဿ ပဒပဋိပါဋိယာ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယိဿာမီတိ ပဋိပန္နဿ အတိဒီဃာယုကဿာပိ အာယု နပ္ပဟောတီ"တိ။ ဣမိနာ အဋ္ဌကထာဝစနေန ပဋ္ဌာနပ္ပကရဏဿ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ စ ဒုရနုဗောဓဘာဝေါ စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဋ္ဌကထာစရိယာနမ္ပိ ဉာဏဝိသယေ ဒုက္ကရဘာဝေ သတိ ကိမင်္ဂ ပန အညေသံ။

ပဋ္ဌာနနယဂမ္ဘီရဘာဝေါ။ ။နယတောပိ ပဋ္ဌာနံ ဂမ္ဘီရံ အနန္တံ အပရိမာဏံ၊ နယဂ္ဂဟဏေန ဥဂ္ဂဏှိတဗ္ဗံ၊ ဝိနာ နယဂ္ဂဟဏံ အညေနကေန ဝိဓိအာကာရေန ပဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဏှိဿာမီတိ ဝါယမန္တော ဝါယာမော နိပ္ဖလော ဟောတေဝ။ တဿ နယမုခါနိပိ ဂမ္ဘီရဘာဝဉ္စ ဗဟုဘာဝဉ္စ အဋ္ဌကထာစရိယော မဟာဂတိ ဂမိယတ္ထာ ဒုစ္စေဒ္ဓရဝဏ္ဏနာ ဒီပေတိ။ (အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ ၄၇)။

ပဋ္ဌာနန္တရဓာနံ။ ။အဓိဂမ, ပဋိပတ္တိ, ပရိယတ္တိ, လိင်္ဂ, ဓာတု သင်္ခါတေသု ပဉ္စသု အန္တရဓာနေသု ပရိယတ္တိ အန္တရဓာနကာလေ ပဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ပဌမံ ပဋ္ဌာနမဟာပကရဏံ ပရိဟာယိဿတီတိ။ (သမ္မောဟဝိနောဒနီ, အင်္ဂုတ္တရဋ္ဌကထာ)။ ဝုတ္တနယေန ပဋ္ဌာနပကရဏဿ ဂမ္ဘီရတ္တာ စ အနန္တတ္တာ စ အပရိမာဏတ္တာ စ ပဌမံ ပဋ္ဌာနပရိဟာနံ ဟောတု ဟောတိ။ ဣဒါနိပိ ဧဝံ ဟုတွာ မရမ္မရဋ္ဌေ အညကာလေ ဝိယ ပဋ္ဌာနဝါစနာမဂ္ဂေါ ပရိဟာနိံ ပတ္တောတိ ဝတ္တုံ န ယုတ္တံ၊ မရမ္မရဋ္ဌေ တေရသာပိ အဘိဓမ္မိကာ မဟာထေရဝရာ, ဂဟဋ္ဌ ဥပါသကာ ဥပါသိကာယော စ သံဝိဇ္ဇန္တိ၊ တသ္မာ အဇ္ဇ သကလလောကေ ဗုဒ္ဓသာသနဿ ဂေဟံ မရမ္မဒေသော ပရိဝိဒိတော။

မရမ္မရဋ္ဌေပိ ဧတရဟိ ကုသလတ္တိက မဂ္ဂမတ္တံ ယော ဇာနာတိ ဝါစနာမဂ္ဂေန ဝါစေတိ။ ထေဝါလပိ တိကဒုကပဋ္ဌာနေသု အတ္ထတော ဝါစနာမဂ္ဂဝသေန ဥဂ္ဂဏှ, ဥဂ္ဂဏှိတုံ ပန ဘာဝေ ဝါစနဂ္ဂံ ဝတ္တုမဟံ ဂဏှိ ပုဂ္ဂလံ န ပဿာမိ။ ကုသလတ္တိကော ဘာဂဝါ ပေ, လဒ္ဓနောဝါ ပေ, ပဋ္ဌာ ပစ္စနီယဝါပေ ဒါတု ဝိနာ မူလပဋ္ဌာနဝိဓိယ နယံ နယဒေသနာ သံဆန္နိကာတုံ ကောနာမ သမတ္ထော ပဝိဋ္ဌော ဘဝိဿတီတိ ဇေဝ္ဂုန္ထော မဟာဘိသံကာ အပိယ ပဿတိ ပဏ္ဍိတေ ဉာဏ သမ္ပန္နေ ပရိဝေဏ ပဋ္ဌာနံ ဝါစေန္တော စိရကာလံ ဂမ္ဘီရဉာဏဿ ပဋိဘာနဉ္စ သီဃံ သဉ္ဇာနာတိ။

ပုနစပရံ ကာရဏံ အာရောစယာမိ။ ။ယာဝဇ္ဇတနာ အနေကကာလံ မရမ္မရဋ္ဌေ အဘိညာတေဟိ အဘိညာတေဟိ အဘိဓမ္မိကဝရေဟိ ပဋိဟရိတေသု ပရမ္ပရာဘတပဋ္ဌာနဝါစနာမဂ္ဂေသု ဝစော ပဋ္ဌာန နိဿယ ပေါတ္ထကေသု သံဝိဇ္ဇမာနာနိ သဘာဝိကာနိ လေခကာဂတဒေါသာနိ ဗဟုတရာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ပေါတ္ထကာနိ ပုရာဏတ္တာ ဇေတ္ခင် ထင်္ကာနံ ဇေတ္လေခကာဒေါသဉ္စာနိ အာဝိန္နာနယော ဝိမံသိတွာ တုလယိတွာ ဥပမာရေတွာ သောဓေတုံ နတ္ထိ ကောစိ ဝိဿာတိတိ အဘိဓမ္မိကာ ဝိရုဇ္ဈိတံ ပဋ္ဌာနတော ဘာဝတိ စိန္တေတဗ္ဗံ။ မူလပဋ္ဌာနပရိယနေဝ တာဒိသာနိ သဗ္ဗာနိ ဒေါသာနိ အပနေတွာ တာနိ ပေါတ္ထကာနိ သောဓိတာနိ၊ တသ္မာနဘာဝေန အဟမ္ပိ ခလိတလေခကာဒေါသာ ပဟာယကေန တာနိ ပေါတ္ထကာနိ သောဓေသိံ။

မူလပဋ္ဌာနစရိယော။ မရမ္မရဋ္ဌေ ဝေဠုဝနဂရေ ပဏ္ဍိတဘာဝဘာဂေ ပဋ္ဌာနာစရိယ မဟာဓမ္မတ္တော မူလပဋ္ဌာနာစရိယောတိ ဝိဿုတော ဘဒ္ဒန္တ နာဂါဘိဓာန မဟာထေရဝရော ပန သမန္တ ပဋ္ဌာနပကရဏာ ကောဋိဒေါဝေ, ဝိဘာရဒေါ, အပ္ပဋိဟတဉာဏာဝ ယောတိ၊ ထေသု အယမာစရိယော အနန္တနယ သမန္တပဋ္ဌာန မဟာပကရဏေ ယောနိသော ကာ ယထိကာ ဥပဓာနဿမ္မကာတုံ ဝိဿယာတိ၊ ပါဠိဂတံ သဇ္ဈာယတိ၊ တသာဒေပနိ ပဋ္ဌာနာစရိယာ တေဝိသတိ သမန္တပဋ္ဌာနံ ဟတ္ထာမလကံ ဝိယ ဉာဏဂေါစရံ။

ဗုမသိံ ဒေါနကာလေ သောပနဿံ မူလပဋ္ဌာန အရိယော ဓာတိယာ အဘိရေက သဒ္ဓါသဝယေဇ္ဇတော ဂေလဒေ နာဘိဓာနေ သမာနေသိ အဘိဓမ္မာ ဝိရုဇ္ဈိတံ အာချ ရတ္တိန္ဒိဝံ အာချာဝိရိယော ဟုတွာ ပဟုဝါယမတိ၊ ထသာနဘာဝေန ဝါယာမော အစ္ဆရိယဘူတောဝ ဝတ္တုမရဟတိ၊ ဗြဴမိသာနံ သတိသမ္မုဋ္ဌာနံ ထေရာနံ ဒသာနိပိ ဒုလ္လဘာတတ်။

အပိစ။ ။သောပနဿံ မူလပဋ္ဌာနအရိယော အဘိဓမ္မေ ဝိသာရဒပ္ပတ္တော မဟာသံဃိ မာတိကာပါဠိ, ဓာတုကထာပါဠိ, ယမကပါဠိ, ပဋ္ဌာနပါဠိတိ စတ္တာရိ ပကရဏာနိ ဝိရုဇ္ဈိ၊ တေသု ယမက, ပဋ္ဌာနပါဠိတိ ဒွေပကရဏာနိ မုဒ္ဒါပနတ္ထာယ နိက္ခန္တာနိ။ မာတိကာ, ဓာတုကထာ ပါဠိ ဒွေပကရဏာနိ အာသန္နာနာဂတေ ယေဝ ပရမတ္ထ မုဒ္ဒါပိနံ သောဓေတုံ မဇ္ဈေ မုဒ္ဒါပနတ္ထာယ အာသိ ဘဝိဿန္တီတိ မညာမိ။

နဝယမာဓိယော ဂန္ထကရဏ မဇ္ဈေန အဘိဓမ္မာဘိဝုဒ္ဓိ ပဋ္ဌေတိ၊ မရမ္မရဋ္ဌ ဝါသိနံ ထေရ, ဗြဴမ, နဝကဘိက္ခူနဉ္စေဝ ဂဟဋ္ဌ ဥပါသက ဥပါသိကာနဉ္စ ပါဠိန ပဌိ ဝိနဒေသာဂတာနံ နာနာဝိဓေသိကာနံ စ အဘိဓမ္မ ဥဂ္ဂဟာပနေနစ မရမ္မရဋ္ဌေ အဘိဓမ္မပဘာဝ သမိတိ ပတိဋ္ဌာပနေနစာတိ အနေကေဟိ ပကာရေဟိ အဘိဓမ္မာဘိဝုဒ္ဓိယာ ဝါယမိ။

ပဋ္ဌာနပါဠိ ပကရဏံ။ ။ယေဟိ ဝုတ္တနယေန အနန္တနယသမန္တပဋ္ဌာန မဟာပကရဏဿ ဂမ္ဘီရဘာဝံ ဒုရနုဗောဓဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ ဧတေနပန မူလပဋ္ဌာနာစရိယဝရေန အနေကာနိ ဝဿာနိ အာစရိ ယာဒေ ဝသန္တေနပဝိဋ္ဌ အဋ္ဌကထာ ဋီကာဂတနယံ ပရမ္ပရာဂတာ ဓမ္မိ ယာနံ မရမ္မဘာသာ ဗျာချာကတံ (အရကောက်) နယံ ဝေတိဿဝန ဝါနိ ဝေဒေတာ သမာဓာယန္တွာ သံသန္ဒိတွာ အနေကဂုဏံ မနသာ စိန္တေတွာ ဝဝသာ စာရေတွာ သာသနေ အပ္ပဋိဘာနာယ ဝိဝိဓံ နယ ပဗ္ဗံ ဟဒယေ လိခိတွာ လိခိတွာ ဘာဝပဋိပတ္တ ဝိမုတ္တိ ဝိယစ ပံသုပိ ပဋိဇာနိတ် ရတနံ ဝိယစ ကာလန္တရ ပဋိမုခ ပဋ္ဌာန နယက္ကမံ ဥဒ္ဒိတွာ သမ္မာဝိတံ ပဋ္ဌာနပါဠိ ပကရဏံ အနန္တနယ ပဋ္ဌာနမယက္ကမံ တဒိတ္ထ ဝရမ်ဟောတိ။

ပဍ္ဍာန်ယါရူ ဝီညာပန်

အင္ဂကာသာစရိယ ငှိကာဝစရိယာ ဒိုဟ်ပိ ပဍ္ဍာန်အတိဂန္ဓိရ်, အတိ ရုက္ခရ် အန္တ်, အပရိမာဏန္တ် ဝုဍ္ဍ သဏီပိ ဂှမိန္ဒာ ပဍ္ဍာန်ယါရူ ပဏ ရဏနယေန ပဍ္ဍာန် ဥက္ကဏ္ဍာန် သောဘဏေနာန် ပဍ္ဍာန် နသဲဂန္ဓိရ် သု ကရန္တိ စိတ္တ် ဥပ္ပဍ္ဍတိ ဝစန် နသဳကဝစန်ယာတိ။

သဓေဓေါ်ပန်နေတရပိ ဓရ်မာန်သမ္ဗာသမ္ဗုဒ္ဓေါ် ဘဝေယျ၊ ဂှမသွိ ကိစ္စ သာဓု ကာရ် ဒတုာ အနမောဒိတ္ဍာ သာဝကဍာန္တရ် ဓဒိဏ တိတိ မညာသိ။

ဂှမိန္ဒာပါရူ ပဏရဏေန ကုသလတ္ထိက် ထိဟိမာဒေသပိ ဓေကာ နဍ္ဍ ဆဟိမာဒေသပိ နာတိဓေကာနဍ္ဍ ဓာဓရုတ် သဍ္ဍောတိတ် ဗလဝ ဝိတိသောမနသေန ပဏာသယိဏာသိ။

မဍ္ဍသဟသာယုပရိမာဏာ ဗုဒ္ဓသာသနာ ဝေမဍ္ဍာတေ ဂှမသွိ ကာလေ မူလပဍ္ဍာနာ စရိယာ ပါဏာဝေါ်ပန် ဗုဒ္ဓသာသနာ နဲ့ဘာဝေနာတိ သဍ္ဍကေ့တုံ ဏာရဏာန် နစနယာန္တိ၊ မဓုမ္ဗရဍ္ဍ ပဏ္ဍိတာ ဆင်္ဂီတိယာ ယမကပဍ္ဍာန်ပကရဏာန် လေခကာဂတ ဓေါ်သာန် အပနေတွာ ပဋိသဍ်ရိတုံ ပဋိဝိသောဓေန ဩသာန်သော ဓနေ သုု အဟမေဝ မူလ ပဍ္ဍာနာစရိယာ ပါဠိမာဂေတ္ဍာ ပုဍ္ဍဂ်မော ဆယောသိ။

အယ်ဓေါ်ပန် ပဍ္ဍာနာစရိယာ နအတိမဍ္ဍေတ္ထယေဝ ကုသလော ယောတိ၊ ဝိဂ္ဂိုကတ္ထယော ဘာသန္တရေ ဝိဒေသဒေတာ ပါဠိဘာသာယ ကုသလော၊ တသ္မာ သဒ္ဒေသိကာန်ဓေဝ, ဝိဒေသိကာန်ဝ အတိမဍ်ဝါ ဓောပိဍ္ဍက်ဝါ ဥက္ကတိတုံ ဗဟုပကာရောယ မာ်စရိယောတိ ဩသာန ဝဒေန ပဓဝဒယာသိ။

သဍ္ဍန္တ သရဏပါလသိယဥဒိပိကေ်ာသဟ် အတိမဍ် ဥက္ကတိတုံ သိယဍ္ဍ ရဍ္ဍေန ပေသိတော မဓုမ္ဗရဍ် သမ္ဗုဒ္ဓာ သမာဒေနာပိ ပါဠိပဋိဝိသော ဓက, ဩသာန ဒေသာဝေယျ ပဍ္ဍပါဠိဏ သင်္ဂီတိ ဏာရဏ ဝဒေန မဓု ရဍ္ဍ အတိဉာဏေပိ အတိဉာဏေပိ ဓမ္မရေ ဝိနယရေ အဘိဓမ္မိက သုတ္တန္တိက မယာ ထေရဝဓေရယိ ဂဟဍ္ဍ ဥပါသကေ ဟိမ သဍ္ဂ် အတိ ဓောပဍ္ဍယ ယာဝဟရိယာသာန် ဆင်္ဂီတိ ကိစ္စယုတ္တောသိ အတိ ရဓက် ပဍ္ဍဝဏာမိက် ကာလ်မူလပဍ္ဍာနာစရိယ် ပယိဍ္ဍပါဠိန္ဒာ ပရိ ပုဍ္ဍ် တေဝိသတိပဍ္ဍာန္ဍ ယမက ဓာတုကထာမာတိကာ ပကရဏာ နိဂ္ဂ အဓေသာဓေတာ ဥက္ကတိ တသ္မာ ဗဟုဍ္ဍာ မယာသိဓိတ်၊ တ်သမ် ပဍ္ဍကဲ့ ဝဒေနေ၀ ဓဏိတ် ယောသိ။

ဓရ်ဝိဓယာန္တိဓေဍ္ဍ။

၁။ ရဓမ္မ မဓုဗိသဓယ နဝရုဍ္ဍမိ၊
ပဍ္ဍာန် နာမဓိဏုဓေ ပဝဓေ ဝိဟာဓေ၊
ယောဓိသဓော ဝိဏာကိတ္တိဓေယိ မူဏ၊

ပဍ္ဍာနဓာဓရိယနာဓေတောပါဓေါ။

၂။ ပဍ္ဍာနဓမ္မ ရဏာနာဏရ မန္တဓေန၊
ဥဏာဓဓေယန နယဓ္ဍ ဝိဂါယဓေန၊
“ပဍ္ဍာနယါရူ” သမည မနည ဂန္တ်၊
ဘာသာယ သဓိ သဏ်ယ ဝိကာသိတဍ္ဍ်။

၃။ မသဍ္ဍယေန အတိမဓုကာယ် သုဓောဍ္ဍ်၊
တသဍ္ဍဏ်ဟ မဏ အနရုဍ္ဍတေဓေ၊
သမ္ဗာ နယဍ္ဍမ မုပါသနဓော တဓော၊
“ပဍ္ဍာနယါရူ” မဏာစရိယာသဓ္ဍ်၊

၄။ တဓောဝ ဥက္ကဏာ ဓာရဏာဓော ယဓောယ်၊
ပဍ္ဍကဍ္ဍဓော ဘိဝိဒိတဍ္ဍဝသာ ပသဓေဍ္ဍာ၊
အဓေဍ္ဍရဏာဝ မုပဂမ္မ ဘဓာမိ ဝိတိ်၊
ပဍ္ဍာနသာရနယ-သာဏ သုဓနေဓဓော္ဂါ။

၅။ နာနာနယဍ္ဍမ ဝိဂါယန တိက္ခပညာ၊
ဝေယျတ္တိယေန အတိမဓုနယ် သုဓောဍ္ဍ်၊
သံဂတိယော “ယမကပါရူ” နာမဓေယျ၊
ဂန္တ် တဏာ ပဏရဏာ ယဏာဘိဓာန်၊

၆။ သဒ္ဓေဝိ နေကဝိဓ ဂန္ထသတေ မရူ၊
ဘာသာယ ယေန၊ နဝသုန္ဒရ အဍ္ဍဓာတ်၊
ဝိန္ဓန္တိ ဓါနိ အတိမဓုနယညနော,သိ၊
မဓုဍ္ဍ သာဓ်ယ အဓုပဝိဘာဂတောသိ၊

၇။ သမ္ဗုဒ္ဓ ဓေသိတ ယမသာ, တသာပုရဏ၊
ဓုာဓုာယ လိနယအဝဍ္ဍနတောသိ တသာ၊
ဂဍ္ဍိ ဝိဂဍ္ဍနမုဓေန အကာသိ ဓောန၊
သဍ္ဍိ ပါဠိဂုမယောသိ ဝိဓေသဲဓေဍ္ဍ်။

၈။ ဓောဓဍ္ဍမောဓကရ “ဓာတုကထာ” နယာန်၊
သံဂဏ္ဍဓော တဓေဘိဓာန မကာသိ ဂန္တ်၊
ယော ကာဘိမဓုပ်ဂ္ဂကေ ဝရ “မာတိကာယ”၊
သမ္ဗာဝဓေ‌ဝာန ပဍ္ဍ နယာသဲယမိ။

၉။ နိဓေသာ ဓေသေနတာယ ဟိတာယ ပါဠိုဍ၊
“ပဍ္ဍာနပါရူနယဍ္ဍ” တဏာ အကာသိ၊
နာနာဝိဓေသ သဏဓေသ ဓနော သမဏ္ဍါ၊
မောဓန္တိ မဓုရသ သာသာသုဓေန ယဍ္ဍ။

၁၀။ သာ’ဍ္ဍ်ယိ သဓ္ဍိဂ္ဂဏဍ္ဍယ မဓုဓာတ်၊
ဝိဂ္ဂဍ္ဍ လာဏနာသမဍ္ဍ ကုဿဂ္ဂ ဗုဒ္ဓိ၊
ပဍ္ဍာနမဓုနယဓေဝိ ဝိဓေသာဓော ဓေ၊
“အာဓေဓုဓာဝိ” ပဝဓေ ဓယဝ် ဝိဓုသာ်။

၁၁။ ပဍ္ဍာနဓမ္မ နယဓုဍ္ဍယဓော ပသဓေဍ္ဍာ၊
သမ္ဗုဓိယ ဂရုဂါရဝ ဘဍ္ဍိနိဓေဍ္ဍာ၊
ယော သိယဍ္ဍ ပရမိပဝရို ဓာဓော၊
ဂှဍ္ဍ်သုဒ် “အဓေဏပါဠ”ယတိဓ္ဍပုဍ္ဍာ။

အတိမဓုဓိရ် တိဍ္ဍက္ဍ

ထိဝိဓာဝိဝိညာပန်

သိယဍ္ဍဓိပ ဝိဍ္ဍာသဂ်ထယနိဝေတာ ဓိပထိနာ

ဂဏာဝါဓဏနေ ဓုဓဂ်ယ ပဍ္ဍိတောပါဓိဓာနိနာ

သဍ္ဍန္တ သရဏပါလတေရေန

နိဒါန်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

နက်နဲစွာသော၊ ပဋ္ဌာန။ ပဋ္ဌာန်း တရားတော်ကြီးမှာ သဘာဝအားဖြင့်လည်း နက်နဲခက်ခဲသိမ်မွေ့၊ နယအားဖြင့်လည်း အနန္တအပရိမာဏ နယတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်ခါ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်စွမ်းဖြင့်သာ ဟောထားတော်မူသည့်ပြင် ပေယျာလပေါင်းများစွာဖြင့် သင်္ဂါယနာ တင်ထားတော်မူခဲ့ရကား လူ့လောကကို အပထား၍ သာသနာ့လောကမှာပင်လျှင် ကျနစွာတတ်သိနားလည်သူ၊ ပေယျာလများကို ထုတ်ပေါ်တတ်သူ၊ ပဋ္ဌာန်း (၂၄) ကျမ်းလုံး ကုန်ဆုံးသည်အထိ ကြည့်ရှုသင်ကြားပို့ချဘူးသူများ ရှားပါးခဲ့လှပါပြီ။ သဘာဂ ဃဋနာစသော သင်္ချာခဏ်းများမှာကား အထူးသဖြင့် ဉာဏ်သက်ဝင်နိုင်မှုမလွယ်ကူ၊ ဉာဏ်ကောင်း၍ ကျက်အားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များသော်မှ ရက်ပေါင်းများစွာ အားထုတ်သည်တိုင်အောင် အသိဉာဏ်မရှင်းဘဲ လုံးချာချာဖြစ်ခါ အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရပါသည်။

အရကောက်ဆရာတော်ကြီးများသည် ပဋ္ဌာန်း (၂၄) ကျမ်းကုန်ဆုံးသည်အထိ ထိုက်သင့်သော နည်းနာနယကိုပေး၍ အရကောက်ကျမ်းကြီးများကို ရေးသားပြုစုတော်မူခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ထိုဆရာတော်ကြီးများ၏ ဉာဏ်ပညာ နှလုံးသွင်းအာဘောဂများကို လက်လှမ်းမှီရန် မလွယ်ကူကြပါ။ ထိုကဲ့သို့ နည်းနာနယမရမှုစသော အကြောင်းကြောင်းတို့ကြောင့် အဘိဓမ္မာသာသနာ ထွန်းကားလှသည်ဟု ဆိုရသော မြန်မာပြည်၌ပင် ဤပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကြီးမှာ "သမ္မောဟဝိနောဒနီ, အင်္ဂုတ္တရအဋ္ဌကထာ" ဆရာကြီးများ မိန့်ဆိုချက်အတိုင်း ကွယ်ပတော့မည်လော, ကွယ်ပလေပြီလောဟု တွေးတောစိုးရိမ်မိခဲ့ပါသည်။

မှန်ပေ၏။ တချိန်က ဤနိဒါန်းကို ရေးသူကိုယ်တိုင် ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်ကို ကွန့်မြူးထွက်စေနိုင်သော ဤပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကြီးကို လေးစားကြည်ညိုလှသဖြင့် သင်ကြားတတ်မြောက်လိုသော အာသာဆန္ဒ ပြင်းပြသည် အားလျော်စွာ ရှာဖွေဆည်းပူးခဲ့သော်လည်း တိကျမှန်ကန်လွယ်ကူသော နည်းနာနယကို မရသဖြင့် အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။

မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော်။ ယခုရန်ကုန်မြို့ ပြည်လမ်း ပဋ္ဌာန်းကျောင်းတိုက်၊ ရှေးအခါက ခင်ဦး ရွှေဘေးကင်း တောရကျောင်း၌ တောရ ဓုတင်ဆောက်တည်ခါ သီတင်းသုံးနေထိုင်ခဲ့သော မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော်သည် လွန်ခဲ့သော (၂၄) နှစ်ခန့်က ဤသို့တွေးတောကြံဆခဲ့လေပြီ။ ပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကြီးမှာ အခက်ဆုံးဟု ဆိုကြသည်ကား မှန်ပေသည်။ ယခုအခါ၌ပင် အကျယ်အားဖြင့် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းပေါင်း (၁၂၉၂၃၂) ကျမ်းရှိသည့် အနက်တကျမ်းအပါအဝင်ဖြစ်သော ကုသလတိက်မျှကို သော်မှ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သင်ကြားပေးသူ၊ သင်ကြားကြသူ ရှားပါးလှလေပြီဖြစ်၍ ပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကြီးမှာကွယ်ပနေပြီဟု ဆိုရတော့မည်ဖြစ်သော အခြေအနေသို့ရောက်နေပြီ။ ဤမျှခက်ခဲရခြင်း၏ အကြောင်းကား အဘယ်နည်း၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အဘိဓမ္မာတရားကို ဟောကြားတော်မူသောအခါ အဘိဓမ္မာမှာနက်နဲလှသဖြင့် နည်းပေး၍ ဟောမှ အသိဉာဏ်ပွင့်ထင်းမည့်နေရာဌာနတို့၌ နည်းပေးခါ ပေးခါ ဟောကြားတော်မူ၏ဟု အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်များ မိန့်ဆိုတော်မူကြ၏။

မြတ်စွာဘုရားပေးတော်မူသော နည်းကိုရယူနိုင် မှီငြမ်းပြုနိုင်ခဲ့ပါမူကား ထိုက်သင့်သော အသိဉာဏ် ပေါ်ပေါက်နိုင်လေရာ၏။ မြတ်ဘုရားပေးသောနည်းကို မည်ကဲ့သို့ရယူရအံ့နည်း။ ခက်လှသည်ကို မည်ကဲ့သို့ လွယ်ကူအောင် ကြံဆောင်ရအံ့နည်းဟု ပြင်းပြလှစွာသော အာရုံဝီရိယဖြင့် မိမိ၏ ခန္ဓာအသက်ကိုမျှ မငဲ့ကွက်ဘဲ နေ့ရောညပါ ပဋ္ဌာန်းကြံဆ စိတ်ဖြင့်သာ အချိန်ကိုကုန်လွန်စေခဲ့လေပြီ။ ဤသို့လျှင် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ ဇယားနည်းအမျိုးစုံတို့ဖြင့် ကြံဆ၍ ရအပ်သော နည်းနာနယများဖြင့် သင်းတိမ် ရောင့်ရဲခြင်း မရှိသေးဘဲ လွယ်သည်ထက်လွယ် ကောင်းသည်ထက်ကောင်း ကျဉ်းသည်ထက်ကျဉ်း၍ ပါဠိတော်ကြီးနှင့်လည်း တသားတည်းကျ၊ အရကောက်များနှင့်လည်း ညီညွတ်သော ဇယားများကို အပန်းမနား အထပ်ထပ် အကြိမ်ပေါင်းများစွာကြံဆခဲ့ပေပြီ။ သာသနာတွင် အခါဘူးမျှ မပေါ်ပေါက်ခဲ့ဘူးသေးသော ဤဇယားနည်း တခုတခုကိုရ ဖို့ရာအတွက် ခက်ခဲသည့် ဃဋနာစသော ဇယားနည်းများမှာ တခါတရံ (၇) ရက်ကြာသည့်တိုင်အောင်ပင် ကြံဆခဲ့ရပါသည်။

ကုသလတိက်အတွက် ပေယျာလပေါ်ထုတ်ပြီး နည်းနှင့်တကွ အကြွင်းအကျန်မရှိ တိကျမှန်ကန် လွယ်ကူသော ဇယားနည်းအဖုံဖုံကို ကြံစီပြီး နောက်ပေယျာလပေါ်ထုတ်ပြီးဖြစ်သောကျန် (၂၁)တိက်၊ ဒုက်(၁၀၀) တို့ကိုလည်း "ပဋိစ္စဝါရမှိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗ" ပစ္စယဝါရမှိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗ" သံသဋ္ဌဝါရမှိဝိတ္ထာရေတဗ္ဗ" ပဥှာဝါရမှိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗ"၊ စသည်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ် ဝါရတိုင်းတို့၌ မိန့်ဆိုမှာကြားတော်မူသော သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်ကြီးတို့၏ စကားကို လွန်စွာလေးစားသော အားဖြင့် သင်္ဂါယနာတင်မှုထက် အဆပေါင်းများစွာ ပိုမိုသောပေယျာလ ထုတ်ပေါ်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော ကျန်(၂၂) ကျမ်းတို့ကိုလည်း ရေးသားတော်မူခဲ့ပါသည်။ ဓမ္မပနိက် စသောအထက်အထက် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးများမှာ ဝါစပမရှိ၊ အရကောက်ဆရာတော်ကြီးများလည်း မရေးသားကြသောကြောင့် ခက်ခဲသောနေရာဌာနတို့၌ သင်္ချာတခု တခုရဘို့ရာပင် (၁၅) မိနစ်ခန့်မျှတွက်ချက်၍ ယူရကြောင်းကို ဆရာတော်အမိန့်ရှိသဖြင့် သိရပါသည်။

ဤပဋ္ဌာန်း (၂၄) ကျမ်းလုံးကို ကြံဆ၍ ရတော်မူသော နည်းနာနယအတိုင်း ခင်ဦးရွှေဘေးကင်းတောရ၌ သင်ကြားပို့ချ ပေးတော်မူပြီးလျှင် ပဋ္ဌာန်း(၂၄)ကျမ်းလုံးကိုပင် စာမေးပွဲကျင်းပ၍ ပေးခဲ့ပါသည်။ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး၌ကား တိကပဋ္ဌာန်း တကျမ်း၏ အာဂုံစာပြန်ပွဲနှင့် စာမေးပွဲများကို ကျင်းပပေးခဲ့ပါသည်။

ပဋ္ဌာန်းပါဠိရှု။ မူလ ပဋ္ဌာန်းဆရာတော်ဘုရား ကြံဆတော်မူသော ပဋ္ဌာန်း ဇယားနည်းများမှာ သက်သာလွယ်ကူလှသည်၊ ပထမပြန်စာမေးပွဲများအတွက် ကိုးသေအောင်နိုင်သည်။ စာအုပ်အနေအားဖြင့် ထုတ်ပေါ်လာပါမူကား သာသနာတော်တွင် လွန်စွာအကျိုးများလေရာ၏ ဟု ပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကြီး၏ ပြန့်ပွားခြင်းကို အလိုရှိကြကုန်သော ထိုထို ဆရာတော်များနှင့်တကွ တပည့်ဒါယကာတို့၏ တိုက်တွန်း တောင်းပန် ချက်အရ ပဋ္ဌာန်းပါဠိရှုကျမ်းကြီးကို ရေးသားစီရင်ခဲ့ရာ ပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကြီးကို လွန်စွာ လေးစား ကြည်ညိုလှသော "မဟာသိရိသုဓမ္မ ပဟိတ ဦးမြ" က တဦးတည်းတာဝန်ယူ၍ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ရာ သာသနာတော် သက္ကရာဇ် ၂၄၉၅ ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လတွင် ထွက်ပေါ်၍ လာခဲ့ပါသည်။

ဤပဋ္ဌာန်းပါဠိရှုကျမ်းကြီး မထွက်ပေါ်မီကပင် ထွက်ပေါ်ပြီးသော အခါ၌လည်း ရန်ကုန် မန္တလေး စစ်ကိုင်း စသောမြန်မာပြည် အရပ်ရပ်၌ ပျံ့နှံ့လျက် သီအာနုသီအာ အပေါင်းတို့က ပို့ချပေးကြ၊ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာနှစ်ထောင်းအားရစွာဖြင့် သင်ကြားကြသဖြင့် မြန်မာပြည်တွင် ပဋ္ဌာန်း တရားတော်ကြီးမှာ ပြန်လည်၍ ထွန်းကား လာခဲ့ ပါသည်၊ "**ဤပဋ္ဌာန်းပါဠိရှုနည်းထက် ကောင်းသောနည်းမျိုးကား ယခု အချိန်အထိ မပေါ်လာသေးပါ၊ အလွန်သက်သာ လွယ်ကူသော နည်းကောင်းဖြစ်ပါသည်**"၊ ဟု သင်ကြားကြသူ ပုဂ္ဂိုလ်များက ရိုးသား မှန်ကန်စွာဝန်ခံကြပါသည်၊ မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့် စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ပဋ္ဌာန်းသိပ္ပံတိုက် ဆရာတော်သည် ဤနည်းနာနယ

နိဒါန်း

အတိုင်းပို့ချပေးခဲ့၏။ ဤစာရေးသူကိုယ်တိုင်၊ တပည့်များဖြစ်ကြသော ဦးအေးငွေနှင့် ဦးဘိုးရွှေတို့သည်လည်း ရန်ကုန်မြို့ ဆူးလေစေတီရင်ပြင်တော်ရှိ "အဘိဓမ္မာပြန့်ပွားရေး အသင်းတိုက်၌" နှစ်စဉ်ရပ်နား, ရှင်, လူတို့အား ပို့ချပေးခဲ့၏။

ထူးထွေဆန်းပြား၊ ဃယားများ။ ပဋ္ဌာန်း တရားတော်ကြီးကို သင်ကြားပို့ချရာ၌ သက်သာလွယ်ကူမှုမှာ ဆန်းကြယ်စွာ စီစဉ်ရေးသား ထားသော ဃယားများကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ပဉှာဝါရ သင်္ချာခဏ်းများ တွင် ဃယားတရတည်းဖြင့် သဘာဂ, ဃဋနာ, ပစ္စနိက်, အနုလောမ ပစ္စနိက်, ပစ္စနီယာနုလောမတို့ကို ကွက်လပ်များပါ မကျန်စေရဘဲ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ ဝါရအားလျော်စွာ အသုံးချရန်ပြထားမှုမှာ လွန်စွာစိတ်ဝင်စား ဘွယ် ကောင်းလှပါသည်။ ဆဝါရသင်္ချာခဏ်း အားလုံးအတွက်လည်း ဃယားတခုနှင့်ပင် ကိစ္စပြီးစီးပါသည်။ ခက်ခဲလှသော ဃဋနာများမှာ လည်း ၃-၄-ရက်နှင့် ကိစ္စပြီးစီးပါသည်။

ယခုခေတ်သည် ရှေးခေတ်ကဲ့သို့ အချိန်, ဝီရိယ များပြားလှသည် မဟုတ်၍ စာပေသင်ကြားရာ၌ အကျက်အမှတ်ရမှုကို လွန်စွာကြောက် ကြပျင်းကြပါသည်။ ဤဃယားနည်းများမှာ အကျက်အမှတ်မှု လွန်စွာ နည်းပါးပြီးလျှင် မကျက်ရဘဲနှင့် များစွာသောပါဠိ အရကောက်တရား တို့ကို အလိုလိုသိသာတတ် ဆိုတတ်ကြပါသည်။ တလုံး ကျက်ထားလျှင် (၉၉၉) လုံးကို မကျက်ရဘဲနှင့် ဆိုနိုင်သည်ဆိုက ယုံကောင်းမှ ယုံကြ မည်ဖြစ်ရာ ဟုတ်မဟုတ်, မှန်မမှန်စမ်းသပ်ကြစေလိုပါသည်။ ဤဃယား နည်းများကို ဂျာမဏီ, သီဟိုဠ်စသော ပြည်ပရပ်နေရှင်လူများပင် လွန်စွာ နှစ်ထောင်းအားရ ရှိကြလှသဖြင့် ဆဋ္ဌသံဂါယနာတင်မှ အချိန်ကာလ စ၍ ယနေ့တိုင် အဆက်မပြတ် သင်ကြားလျက်ရှိကြပါသည်။ သိမှတ် ရာ အဓိပ္ပါယ်များနှင့်တကွ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဝါရတိုင်းတို့၏ အဆုံးအဆုံး၌ အကျဉ်းချုပ်များကို ရေးသားထားခဲ့ရာ ထိုအကျဉ်းချုပ်များဖြင့် အကျယ် ကို ဝေဘန်နိုင်သည့်ပြင် ညွှန်ကြားချက် အတိုင်းလိုက်နာ ကြည့်ရှုပါမူ ဆရာမဲ့ပင် ထက်မြောက်နိုင်ပါသည်။

ဒုတိယအကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်း။ ။ ဒုတိယ အကြိမ် ပုံနှိပ်သော ပဋ္ဌာန်း ပါရဂူ ကျမ်းတွင် ပထမအကြိမ် ပုံနှိပ်စဉ်က ခြင်းချန်ထားခဲ့သော အဓိပ္ပါယ်များ ကို ပြည့်စုံစွာ ဖေါ်ပြထားပါသည်။ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော် အားလျော် စွာ ဖြစ်သင့်, ရသင့်သော သဘာဂ, ဃဋနာများကို ပဉှာဝါရသဘာဂ, ဃဋနာခဏ်းကို သင်ကြားပြီးသောအခါ ဉာဏ်ကစားနိုင်စေရန် ဖေါ်ပြ ထားပါသည်။ ထန်းတပင် အရကောက်တွင် မပါသော "ဆဝါရ၏ ပါဠိကောက်ပုံ" များကိုလည်း အကျဉ်းချုပ်ဖေါ်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် ပဉှာဝါရ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်, ပစ္စနီယဝါရတို့၌ ဟောတော်မူသော မိဿက သုံးမျိုးကို သဘာဂ, ဃဋနာစသော ပဉှာဝါရသင်္ချာခဏ်းများ၌ စာသင် သားများ သင်္ချာကို တွက်ယူသောအခါ အခက်အခဲမရှိ အသိဉာဏ် ရှင်း စင်စေရာ "အမျိုး ၉ မျိုး" စသည်ဖြင့် အပြည့်အစုံ ထည့်သွင်း၍ ရေး သားထားပါသည်။ ပထမ ပုံနှိပ်ခြင်း၌ကား ရသင့်ကြောင်း ထုတ်ဖေါ်၍ ဆိုသင့်ကြောင်းမျှကိုသာ မှာကြားခဲ့ပါသည်။

တိကပဋ္ဌာန်းကျမ်း၌ သဘာဂ, ဃဋနာ အပြည့်အစုံကို ကုသလ တိက်, ဝေဒနာတိက်မှသာ ဟောတော်မူ၏။ ဝိပါကတိက်, ဥပါဒိန္နတိက်၌ ဟောတော်မူချက်၏ သဘာဂမျှသာရှိ၏၊ သံကိလိဋ္ဌတိက်, သနိဒဿနတိက်တို့ ၌ ဟောတော်မူချက်၏ သဘာဂနှင့် သာမည ဃဋနာမျှသာ ဟောမှု၏။ ကြွင်း သော တိက်တို့၌ မရှိ။ ထိုတိကပဋ္ဌာန်း တကျမ်းလုံး ဃဋနာများကို သိလို နားလည်လိုသော အာသာဆန္ဒပြင်းပြကြလည်း မကြုံနိုင်, လက်မှိုင်ချ၍ နေကြရသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အာသာဆန္ဒ ပြည့်ဝစေရန်နှင့် ထိုဃဋနာ ဃယားကို အမှီပြု၍ သဘာဂ စသည်နှင့်တကွ သင်္ချာခဏ်း အားလုံးကို ဆက်လက်၍ ကြံဆနိုင်ကြစေရန် အကျဉ်းချုပ်နည်းပေး၍ ရေးသားထား ပါသည်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပဋ္ဌာန်းနည်းကိုလည်း အဋ္ဌကထာများ၌ လာ သော နည်းအတိုင်း ရေးသားထားသည့်ပြင် ပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်ကြီးအရ မည်သို့သော ဝိဘင်း ပါဠိထုတ်သင့်ကြောင်းကိုပါ ဖေါ်ပြထားပါသည်။

ပထမအကြိမ် ပုံနှိပ်စဉ်က အကျဉ်းချုံးသင့်ရာကို အကျဉ်းချုံး၍ ဖြစ်စေ ခဲ့ငြားလည်း၊ ဒုတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်သောအခါ စာသင်သားများ အသိဉာဏ် ပိုမိုရှင်းလင်းစေရန် အကျယ်ဝေဘန်၍ ပြသင့်ရာတို့၌ အကျယ်ဝေဘန်ပြ ခြင်း၊ ပဋ္ဌာန်းဆိုင်ရာ ဟောဘုတ်အသွယ်သွယ်ကို ရလွယ်စေရန် ဖြည့်စွက်သင့် သည်များကို ဖြည့်စွက်ခြင်း၊ စသောကိစ္စအဝဝကို မူလပဋ္ဌာန်းဆရာတော် ကြီးကိုယ်တိုင် ထပ်မံရေးသား ဖြည့်စွက်ခဲ့ပါသည်။

တတိယပုံနှိပ်ခြင်း။ ။ ဒုတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်သော ပဋ္ဌာန်းပါရဂူကျမ်း ကြီးသည် လွန်ခဲ့သော (၅)နှစ်ကျော်ကပင် ထက်ဝယ်မကျန် ကုန်ခဲ့ပါ သည်။ ထပ်မံပုံနှိပ်ရန် ကြိုးစားခဲ့သော်လည်း အကြောင်းမညီညွတ်၍ ထပ်မံ ပုံနှိပ်ခြင်း မပြုနိုင်ခဲ့ပါ။ မြန်မာနိုင်ငံအရပ်ရပ်မှ ပဋ္ဌာန်းသောတာရှင်တို့က ပဋ္ဌာန်းပါရဂူကျမ်းကြီး ထပ်မံပုံနှိပ်ရေးအတွက် အကြိမ်ကြိမ်တောင်းပန် တိုက်တွန်းကြသဖြင့် ယခုတဖန် တတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးအတွက် ကြိုးစားအားထုတ်ခဲ့ပါသည်။

ဤသို့လျှင်ဆိုခဲ့ပြီး အကျိုးတရားတို့ကို ဖြစ်ထွန်းစေနိုင်အောင် ဃယား နည်း အစုံတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ရေးသားထားအပ်သော ဤပဋ္ဌာန်း ပါရဂူကျမ်းကြီးကို သာသနာတော်ကို ကြည်ညိုလေးစား အမွှမ်းတင်ကြ ကုန်သော သပ္ပုရိသအပေါင်း သူတော်စင်အပေါင်းတို့သည် ပဋ္ဌာန်းတရား တော် တည်းဟူသော သမုဒ္ဒရာ တဘက်ကမ်းသို့ ထက်လှမ်းကူးခတ်ကြ ရာ၌ ပဋ္ဌာန်း ပါရဂူကျမ်း တည်းဟူသော ခိုင်ခံ့ ကြီးကျယ်လှသော မှီ ရာ သင်္ဘောကြီးကို ထက်စီးကြပြီးလျှင် သက်သာချမ်းမြေ့ ပင်ပန်း ဆင်းရဲမှုမတွေ့ကြဘဲ ထိုသရွေ့ စိတ်အကြံအတိုင်း နိဗ္ဗာန်တိုင်ရောက် ကူး ခပ်နိုင်ကြပါစေသတည်း။

သတင်းကောင်းတခု။ ။ ပြဆိုခဲ့သော ပဋ္ဌာန်း ဝေဒနာ တိက်စသော အထက်အထက်တိက်, ဒုက်များ၏ ဃယားနည်း အပြည့်အစုံတို့မှာ မူလ ပဋ္ဌာန်းဆရာတော်ဘုရား၏ အတွဲ့ ရေးသားပြီး အသင့်ရှိသည်မှာ နှစ် ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်လည်း စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် ထွက်ပေါ်၍ မလာသေးပါ။ အချို့ ပညာနှင့် ပြည့်စုံကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ကုသလ တိက်မျှဖြင့် တင်းတိမ် ရောင့်ရဲခြင်းမရှိဘဲ ဆက်လက်၍ တတ်သိလို၊ အရ သာ ခံစားလိုကြလည်း ထိုအထက်တိက်စသော ပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကြီး ၏ အရသာကို လွယ်ကူစွာ ခံစားခွင့်မရကြပါ။ ထိုအထက်တိက်စသည်တို့ သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်ဖြင့် ဆန်းကြယ်စွာ ဟောထားတော်မူသော တရား တော်များမှာ လွန်စွာသိမ်မွေ့ နူးညံ့လှပုံမှာ အထူးသဖြင့်လည်း စိတ် ဝင်စားဘွယ် ကောင်းလှပါသည်။

စာအုပ်ထုတ်ဝေ လှူဒါန်းမှုသော ဓမ္မဒါန ကုသိုလ်မျိုးမှာ အကျိုး ကြီးမြတ်လှ၏ဟု ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ သိပြီးဖြစ်ရာ သာသနာ တော်ကျိုးအတွက် ပြုနိုင်ခဲ ရနိုင်ခဲသော ဤဓမ္မဒါန ကုသိုလ်ကို အချို့ ဓနနှင့် ပြည့်စုံကြသော သူတော်ကောင်း အပေါင်းတို့ ရယူနိုင်ကြပါစေ, ပြုလုပ်နိုင်ကြပါစေဟု ကောင်းမြတ်သော ဆန္ဒဖြင့် သတင်းကောင်း တခု ပြောကြားလိုပါကြောင်း။

ပဋ္ဌာန်းဆရာတော်ဘုရား၏ တပည့်
ဦးစကျော်
ဥက္ကဋ္ဌ
အဘိဓမ္မာပြန့်ပွားရေးအသင်း၊
ဆူးလေစေတီ ရင်ပြင်တော်၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၃၃၇-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်နေ့

ပဉ္စခန်းပါရဂူကျမ်း

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ ... နံပါတ်

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိ, အရကောက် ... ၁-၈
〃 သဘာဂ, ဃဋနာ ... ၉
ပုစ္ဆာဝါရ ... ၁၂
ဆဝါရ အနုလုံ သုဒ္ဓသင်္ချာဇယား ... ၁၉
ပဋိစ္စဝါရ အနုလုံ ပါဠိဇယား ... ၂၁
ဆဝါရ အနုလုံ,ပစ္စနိက် ကပ်ပါဠိကောက်ပုံ ... ၂၂
ပဋိစ္စဝိဘင်္ဂဝါရ အနုလုံ ကတ္တား,ဟိတ်ပါဠိကောက်ပုံ ... ၂၄
ပစ္စယ,သံသဋ္ဌဝါရ အနုလုံ ပါဠိ, အရကောက် ... ၂၈
ဆဝါရ ပစ္စနိက် သုဒ္ဓသင်္ချာဇယား ... ၃၀
ဆဝါရ ပစ္စနိက် ဝိဘင်္ဂထုတ်ရာ ပါဠိတော်ဇယား ... ၃၃
ဆဝါရ ပစ္စနိက် ကတ္တားအရကောက်များ ... ၃၄
ဆဝါရ ပစ္စနိက် ဟိတ်ပါဠိဇယား ... ၃၆
ဆဝါရ ပစ္စနိက် ဟိတ်ပါဠိကောက်ပုံ ... ၃၈
ဆဝါရ အနုလုံ ဒုကာဒိသင်္ချာဝါရ ... ၄၂
စတုဝါရ ပစ္စနိက် သင်္ချာဝါရ ... ၄၆
ဒွေဝါရ ပစ္စနိက် သင်္ချာဝါရ ... ၄၉
ဆဝါရ အနုလောမပစ္စနိက်,ပစ္စနီယာ နုလောမ ပစ္စည်းတွန်း ... ၅၀
ဆဝါရ သင်္ချာအကျဉ်းချုပ်နှင့် ညာဏ်ကစားနည်း ... ၅၆
သင်္ချာဝါရကောက်ပုံ,ဝိဘင်းထုတ်ပုံနည်းပြ ... ၅၇
ဆဝါရ အနုလုံ,ပစ္စနိက်ခန္ဓာဝါရ ... ၅၈
ဆဝါရ ဒေသနာက္ကမဟောပုံ ... ၆၂
ဆဝါရ ပါဠိတော်များကို အနက်ပေးပုံ ... ၆၂
ဆဝါရ သင်္ချာပါဠိတော်ဇယား ... ၆၄
နယလေးပါး တရားအားလျော်စွာ သင်္ချာထွက်လာပုံဇယား ... ၇၁
ဆဝါရ ဒုကလေးချက်လှည့်ပုံဇယား ... ၇၂
ပဉှာဝါရအနုလုံ သုဒ္ဓသင်္ချာဇယား ... ၇၆
ပဉှာဝါရ အနုလုံ ဝိဘင်္ဂ အာရမ္မဏမျိုးအကောက်, ပါဠိဇယားများ ... ၈၃
〃 〃 အနုဝါဒဆိုရိုးဇယား ... ၉၁
သဟဇာတ အငယ်ပါဠိ,အကောက်ဇယား ... ၉၅
သဟဇာတ အကြီး,အလတ်ပါဠိ,အကောက်ဇယား ... ၉၉
အနန္တရမျိုးပါဠိ,အကောက်ဇယား ... ၁၀၃
ပကတူပနိဿယမျိုးပါဠိ,အကောက်ဇယား ... ၁၀၆
ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုးပါဠိ,အကောက်ဇယား ... ၁၀၉
ပစ္ဆာဇာတစသောမျိုးတို့၏ ပါဠိ,အကောက်ဇယား ... ၁၁၀
ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရ ဒေသနာက္ကမဇယား ... ၁၁၃
ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရ အနက်ပေးပုံ ... ၁၁၄
ပဉှာဝါရ အနုလုံ သဘာဂ ဇယား ... ၁၁၇
မျိုးပစ္စည်းများဖြင့် သဘာဂယူနည်း ... ၁၁၉
ပဉှာဝါရ အနုလုံ ရွေးချယ်ပြီး သဘာဂဇယား ... ၁၂၂
ပဉှာဝါရ အနုလုံ ဃဋနာများ ... ၁၂၄
ဒေသနာက္ကမ ဃဋနာဇယား ... ၁၃၃
ဃဋနာ(၄၀၅)ချက်ကို သင်္ချာ,ပစ္စည်းရေးအားဖြင့် ခွဲဝေပုံ ... ၁၃၃
သဘာဂ,ဃဋနာများကို ဝိဘင်းထုတ်နည်း, ကောက်နည်း ... ၁၃၅
ပစ္စယုဒ္ဒါရဇယား ... ၁၃၇
ပဉှာဝါရ ပစ္စနိက် ... ၁၃၉
〃 ပစ္စနိက်ဇယား ... ၁၄၁
〃 ပစ္စနိက်ဒုကာဒိ ... ၁၄၃
〃 ပစ္စနိက်ဝိဘင်းပေါင်းရေတွက်နည်း, ဝိဘင်းထုတ်နည်း ... ၁၄၇
〃 အနုလောမပစ္စနိက် ဒုကဇယား ... ၁၄၉
〃 အနုလောမ ပစ္စနိက်ဃဋနာဇယား ... ၁၅၃
〃 အနုလောမပစ္စနိက် ဃဋနာဇယားတနည်း ... ၁၅၅
〃 ပစ္စနီယာနုလောမနှင့် နယေတု နမူနာပြ ဇယား ... ၁၅၇
〃 သင်္ချာများကို လေးချက်သော လှည့်ပုံဇယား ... ၁၆၄
〃 ဝိဘင်းပေါင်းရေတွက်နည်း,နည်းပြ ... ၁၆၆
ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရ အနုဝါဒဆိုရိုး ... ၁၆၇
〃 ခန္ဓာဝါရ ဇယား ... ၁၇၀
သဟဇာတတိမြိုယပစ္စည်း ခန္ဓာဝါရလှည့်ပုံဇယား ... ၁၇၂
ကုသလတိက် ဝိဿဇ္ဇနာ ဝိဘင်းပေါင်း အကျဉ်းချုပ်ဇယား ... ၁၇၃
အဋ္ဌကထာလာ ဘှုသိစု ဇယားများ ... ၁၇၅
အနန္တရဖက်ဝိုင်းကြီး ... ၁၇၉
အနန္တရပစ္စည်းအဋ္ဌကထာပြ ဥသာစာသည် ... ၁၈၀
ပစ္စည်းတတ်ရန် ဝီထိဇယား ... ၁၈၆
ပါဠိတော်အရ ပစ္စည်းတတ်ပုံနည်းပြ ... ၁၈၉
အာရမ္မဏမျိုး ပစ္စည်းတတ်ရန် ဝီထိဇယား ... ၁၉၀
ပစ္စယုဒ္ဒေသအနက် ... ၁၉၂
ပရမတ္ထလေးပါးနှင့် ပညတ်ကို ၂၄ ပစ္စည်းဖြင့် ဝေဘန်ပုံဇယား ... ၁၉၆
စိတ်,စေ,ရုပ်ကို သဟဇာတ ၁၅ မျိုးဖြင့် ဝေဘန်ပုံ ... ၁၉၈
ပကိဏ္ဏက ဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာ ... ၁၉၉
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပဋ္ဌာန်းနည်း ... ၂၀၂
၂၂ တိက် ဃဋနာ ... ၂၀၆

မှတ်ချက်။ သတိမေ့လျော့မှု,လက်လွဲမှု,ပုံနှိပ်တိုက် မေ့လျော့မှုတို့ကြောင့် ချွတ်ယွင်းချက်တွေ့ရှိပါမူ အမှန်ကိုကြည့်ရှုပြင်ဆင်၍ ဖတ်ရှုတော်မူကြပါ။

ပဋ္ဌာန်းပါရဂူကျမ်း

* * *

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ဟောရိုးဆက်။

ပစ္စယုဒ္ဒေသကို ဟောတော် မူသည်၏ အခြားမဲ့၌၊ ပစ္စယနိဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ တုံ သော်လည်း၊ ဟေတု ပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲ့လေးပါး အပြားရှိ၏။ ထိုနှစ်ဆဲ့ လေးပါးတို့တွင် ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဒေသကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထိုဟေတု ပစ္စည်း၏ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ တုံသော်လည်း၊ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗ နိဒ္ဒေသနာကာရအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား ရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား။ "ဟေတု ပစ္စယောတိ" ဟူသည်တည်း။ ။ထို့နောင် နိဒ္ဒေသနာကာရကို ဟောတော်မူ၏။ ။ဟောဟန်ကား။ "ဟေတူ ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟူသည်တည်း။

ပစ္စယုဒ္ဒေသေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို အကျဉ်းပြရာ၌။ ယောယာဒိသော၊ အကြင်သို့သဘောရှိသော။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်းကို။ ဟေတုပစ္စယောတိ၊ ဟေတုပစ္စယောဟူ၍။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဥဒ္ဒိဋ္ဌော၊ အကျဉ်းပြတော်မူအပ်ပြီ။ သောတာဒိသော၊ ထိုသို့သဘောရှိသော။ ပစ္စယော၊ ပစ္စည်း ကို။ ပစ္စယနိဒ္ဒေသေ၊ ပစ္စည်းတို့ကို မကျဉ်းမကျယ်ပြရာ၌။ ဟေတူ ဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိ၊ ဟေတု (ပ) ယောဟူ၍။ ဘဂဝတာ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ နိဒ္ဒိဋ္ဌော၊ မကျဉ်းမကျယ် ပြတော်မူအပ်ပြီ။ (အာရမ္မဏပစ္စယော စသည်များကိုလည်း ဤသဘောအတိုင်း။ ။ဟေတု ပစ္စည်း၏ ပစ္စယ နိဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ ပစ္စယ နိဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူ၏ စသည်ဖြင့် ပစ္စည်းတိုင်း ဟောရိုးဆက်ခါ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗ-နိဒ္ဒေသနာကာရများကို ဖော်ပြပြီးအတိုင်းဆို။ ။ထူးရာများကို သာလျှင် ဆက်ရေး ပြအံ့။)

ပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိများကို အနက်ပေးပုံ

(၁) ဟေတု။ ။ဟေတူ၊ ဟိတ် ခြောက်ပါးတို့သည်(သဟဇာတ ကမ္မ၊ နာမ်အာဟာရ၊ သဟဇာတဣန္ဒြိယ၊ ဈာန၊ မဂ္ဂတို့ကိုလည်း စိတ်တခု ယုတ်ကိုးဆယ်ရှိသော စေတနာသည်၊ နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် သုံးပါးတို့သည် စသည်ဖြင့် သုဒ္ဓသမ္ဗန္ဓအတိုင်း သရုပ်ကိုဖော်ဆို။)

ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ၊ ဟိတ်နှင့်ယှဉ်ကုန်သော။

ဓမ္မာနံ။ သဟိတ်စိတ် ဧကသတ္တတိ၊ မောဟမူဒွေ၌ · မောဟကြဉ်သော စေဒွေပညာသတို့အားရင်း။ (ဤပါဠိများကို ဆိုင်ရာသမ္ပယုတ် ဖြစ်သောစိတ်နှင့် စေတသိက်တို့ကို ထုတ်ဖော်၍ဆို။)

တံသမုဋ္ဌာနာနံ၊ ထိုဟိတ်, ဟိတ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်း ရှိကုန်သော (ဈာနစသည်ကိုလည်း ဤနည်းဆို။)

ရူပါနဉ္စ၊ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်တို့အားရင်း။ (ဤသဘောအားလုံးဆို၊ အဓိပတိတွင် သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်ဟုဆို။)

ဟေတုပစ္စယေန၊ ဟေတု ပစ္စယသတ္တိဖြင့်။ (ကြွင်းအာရမ္မဏ စသည် နည်းတူ။)

ပစ္စယော ဥပကာရကော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

(၂) အာရမ္မဏ။ ။ရူပါယတနံ၊ ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံသည်။ (ကြွင်း သဒ္ဒါယတန စသည်ကိုလည်း နည်းတူဆို။)

စက္ခုဝိညာဏ ဓာတုယာ၊ စက္ခုဝိညာဏ ဓာတ်အားရင်း။

တံသမ္ပယုတ္တကာနံ၊ ထိုစက္ခုဝိညာဏ ဓာတ်နှင့်ယှဉ်ကုန်သော။

ဓမ္မာနဉ္စ၊ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ (၇) ခု တို့အားရင်း။ (ဓမ္မာနံ တွေ့သမျှ ယှဉ်သင့်သော စေတသိက်များကို အကောက်အတိုင်းဖော်ဆို။)

မနောဓာတုယာ၊ မနောဓာတ် သုံးခုအားရင်း။

သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။

ဓမ္မာ၊ အာရုံခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားတို့သည်။

မနော ဝိညာဏ ဓာတုယာ၊ မနောဝိညာဏဓာတ် (၇၆) ခု တို့ အားရင်း။

ယံယံဓမ္မံ၊ အကြင်အကြင်သို့သဘောရှိသော အာရုံခြောက်ပါးပစ္စည်း တရားကို။ အာရဗ္ဘ၊ အာရုံပြုကုန်၍။

ယေယေဓမ္မာ၊ အကြင်အကြင်သို့ သဘောရှိကုန်သော အာရမ္မဏိက ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။

ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

စိတ္တစေတသိကာ၊ စိတ် စေတသိက် ဖြစ်ကုန်သော။

ဓမ္မာ၊ အာရမ္မဏိကပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့သည်။

တေတေဓမ္မာ၊ ထိုထိုသို့ သဘော ရှိကုန်သော အာရုံ ခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားတို့သည်။

တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ၊ ထိုထိုသို့ သဘောရှိကုန်သော အာရမ္မဏိက ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အား။

(၃) အဓိပတိ။ ။ဆန္ဒာဓိပတိ၊ ဆန္ဒ ဟု ဆိုအပ်သော အဓိပတိ သည်။ (ကြွင်းဝီရိယာဓိပတိစသည် နည်းတူ။)

ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာနံ၊ ဆန္ဒ နှင့် ယှဉ် ကုန် သော (ဓမ္မာနဉ္စ စသည်ကို အကောက်သရုပ်အတိုင်းဖော်ဆို။)

ဂရုံကတွာ၊ အလေး အမြတ် ပြုကုန်၍ (ယံယံဓမ္မံ စသည်ကိုအာရမ္မဏ အတိုင်းဆို။)

(၄) **အနန္တရ။** ။စက္ခု ဝိညာဏ ဓာတု၊ စက္ခု ဝိညာဏ ဓာတ် သည်ရင်း (တံသမ္ပယုတ္တကာစ ဓမ္မာ စသည်တို့ကို ရှေးနည်းအတိုင်း ပေါ်ဆို။)

မနောဓာတုယာစ၊ ဆိုင်းရှေးဟု ဆိုအပ်သော မနော ဓာတ်အား ရင်း။

ပုရိမာပုရိမာ၊ ရှေးရှေး၌ ဖြစ်ကုန်သော။

ကုသလာ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။

ဓမ္မာ၊ အဆုံး ဇောကြဉ်သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ နာမက္ခန္ဓာ တို့သည်။

ပစ္ဆိမာနံပစ္ဆိမာနံ၊ နောက်နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော။

ဓမ္မာနံ၊ ပထမဇောကြဉ်သော ကုသိုလ် ဇောဝီသ နာမက္ခန္ဓာ တို့အား (အကောက်အတိုင်း သရုပ်တို့ကိုပေါ်၍ အားလုံးဆို။)

ယေသံယေသံ၊ အကြင်အကြင်သို့သဘောရှိကုန်သော။

ဓမ္မာနံ၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ရှေးရှေးသော နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း တရားတို့၏။

အနန္တရာ၊ အခြားမဲ့၌။

ယေ ယေ ဓမ္မာ၊ အကြင်အကြင်သို့ သဘောရှိကုန်သော ရဟန္တာတို့ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ (တေတေ စသည် ကိုနည်းတူ "တို့တို့" ဟုဆို။)

(၅) **သမနန္တရ။** ။စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။

အရူပိနော၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာတို့သည်။

အညမညံ၊ အချင်းချင်းအား။

မဟာဘူတာ၊ မဟာဘုတ်တို့သည်။

ဩက္ကန္တိက္ခဏေ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေခဏ၌။

နာမရူပံ၊ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်။

ဓမ္မာ၊ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော စိတ် ၇၅၊ စေဒွေပညာသနာမက္ခန္ဓာတို့သည်။

စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။

ရူပါနံ၊ စိတ္တဇရုပ်တို့အား။

ဥပါဒါရူပါနံ၊ ဥပါဒါရုပ်တို့အား။

ရူပိနော၊ ရုပ်ဖြစ်ကုန်သော။

ဓမ္မာ၊ ဟဒယဝတ္ထုတို့သည်။

အရူပီနံ၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော။

ဓမ္မာနံ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာတို့အား။

ကိဉ္စိကာလေ၊ ပဋိသန္ဓေကာလ၌။ ။ပဝတ္တိကာလ၌။

နပဟောတိ၊ မဖြစ်။

(၈) **နိဿယ။** (ပုရေဇာတ) စက္ခာယတနံ၊ မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထုသည် (သောတာယတနံ စသည်နည်းတူ။)

ယံရူပံ၊ အကြင်ဟဒယဝတ္ထုကို။ နိဿာယ၊ မှီ၍။

မနောဝိညာဏ ဓာတု၊ အရူပဝိ ၄-ကြဉ်သော မနောဝိညာဏ ဓာတ် ၇၂-ခုသည်ရင်း။

ဝတ္ထုမေ။ ဤမနောဓာတ်-မနောဝိညာဏ ဓာတ်တို့သည်(ထည့်လေး)

(၉) **ဥပနိဿယ။** ။ပုရိမာ ပုရိမာစသော အနက် ကိုးချက်ကို ပကတူပ အကောက်အတိုင်း အနက်ဆို(အာရမ္မဏူပ, အနန္တရူပတို့ရင်း၌ ဝင်ကြ၏။)

ဥပနိဿယ ပစ္စယေန။ အာရမ္မဏူ, အနန္တရူ, ပကတူပနိဿယ သတ္တိဖြင့်(ရသင့်သလိုအနက်ဆို။)

ပုဂ္ဂလောပိ၊ ကလျာဏမိတ္တဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း။

ဥတုပိ၊ အချမ်းအပူဟူသော ဥတုသည်လည်း။

ဘောဇနမ္ပိ၊ လျောက်ပတ်သောဘောဇဉ်သည်လည်း။

သေနာသနမ္ပိ၊ ကျောင်းစသော အိပ်ရာနေရာသည်လည်း။

ဥပနိဿယ ပစ္စယေန၊ ပကတူပ နိဿယသတ္တိဖြင့် (ရင်းသာရ၏။)

(၁၁) **ပစ္ဆာဇာတ။** ။ပစ္ဆာ၊ နောက်၌။ ဇာတာ၊ ဖြစ်ကုန်သော။

ဓမ္မာ၊ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အရူပဝိပါက် ၄-ချက်ကြဉ်သောစိတ်(၈၅) ခု၊ စေ ဒွေပညာသနာမက္ခန္ဓာတို့သည်။

ပုရေ၊ ပစ္စည်းတရားဖြစ်သည့်မှ ရှေး၌။

ဇာတဿ၊ ဖြစ်ပြီးသဘောရှိသော။

ကာယဿ၊ ဧကဇ, ဒွိဇ, တိဇ, စတုဇကာယအား။

(၁၂) **အာသေဝန။** ။ပုရိမာ စသည်ကို အကောက် အတိုင်း အနက်ဆို။

(၁၃) **ကမ္မ။** ။ကုသလာကုသလံ၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဖြစ်သော။

ကမ္မံ၊ နာနာက္ခဏိကစေတနာသည်။

ဝိပါကာနံ၊ အကျိုးဖြစ်ကုန်သော။

ခန္ဓာနံ၊ ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာတို့အားရင်း။

ကဋတ္တာရူပါနဉ္စ၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ, ပဝတ္တိ ကမ္မဇ အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်တို့အားရင်း။

(၁၅) **အာဟာရ။** ။ကဗဠီကာရော၊ အလုပ်အလွေးကိုမပြုတတ် သော်လည်း ပြုတတ်သကဲ့သို့သော။ အာဟာရော၊ အာဟာရသည်။

ကာယဿ၊ ကလာပ်တူ ဩဇာကြဉ်သော ကလာပ်တူ ကလာပ်ပြား ဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကကာယအား။

(၁၆) **ဣန္ဒြိယ။** ။ကဋတ္တာ ရူပါနံ၊ မိမိကြဉ်သော ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ်ကိုးခုတို့အား။

(၁၇) **ဈာန။** ။ဓမ္မာနံ၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကြဉ်သော စိတ်(၇၉)၊စေ(၅၂)တို့အားရင်း။

(၁၈) **မဂ္ဂ။** ။ဓမ္မာနံ၊ သဟိတ်စိတ် ဧကသတ္တတိ, စေ ဒွေပညာသ တို့အားရင်း။

(၂၀) **ဝိပ္ပယုတ္တ။** ။ရူပိနော၊ ရုပ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ၊ ဆဝတ္ထု တရားတို့သည်။

အရူပီနံ၊ နာမ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ၊ အရူပဝိ ၄-ကြဉ်သော သတ္တ ဝိညာဏဓာတ်တို့အားရင်း။

ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန၊ သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ သတ္တိဖြင့်။

အရူပိနော၊ ကုန်သော။

ဓမ္မာ၊ အရူပဝိ ၄-ကြဉ်သောစိတ် ၈၅၊ စေ ၅၂-နာမက္ခန္ဓာ တို့သည်။

ရူပီနံ၊ ကုန်သော။

ဓမ္မာနံ၊ စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်တို့အား။

ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန၊ သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ သတ္တိဖြင့်။

(၂၂) **နတ္ထိ။** ။သမနန္တရနိရုဒ္ဓါ၊ မိမိအခြားမဲ့၌ ကောင်းစွာချုပ် ကုန်ပြီးသော။

(၂၃) **ဝိဂတ။** ။ ဝိဂတာ၊ ။ ကင်း

ပစ္စုပ္ပန္နာနံ၊ မိမိသို့အတုလိုက်၍ ဖြစ်ကုန်သော။

(အနက်ဆိုလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် အနက်ဆိုနိုင်ရန် အကျဉ်း နည်း ရေးထည့်လိုက်၏)။

ပစ္စည်းအစဉ်						ပစ္စည်းတရား			ပစ္စယုပ္ပန်တရား		
ဟေတု						ဟေတု			ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ		
အာရမ္မဏ						ရူပါယတနံ/...(ပ)...			စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ/....(ပ)		
						ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ			ကာယဝိညာဏ ။		
						ရူပါယတနံ....(ပ)....ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ			မနော ။		
						သဗ္ဗေဓမ္မာ			မနောဝိညာဏ ။		
						ယံယံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဘ			ယေယေဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ စိတ္တ စေတသိကာဓမ္မာ x		
						တေတေ ဓမ္မာ			တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ		
အဓိပတိ	သဟာဓိ					ဆန္ဒာဓိပတိ			ဆန္ဒ သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ		
						ဝီရိယာဓိပတိ	စိတ္တာဓိပတိ	ဝီမံသာဓိပတိ	ဝီရိယ	စိတ္တ	ဝီမံသ ။
	အာဓိ					ယံယံဓမ္မံ ဂရုံကတွာ			ယေယေဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ	စိတ္တစေတသိကာဓမ္မာ x	
						တေတေဓမ္မာ			တေသံတေသံဓမ္မာနံ		
အနန္တရ သမနန္တရ						စက္ခုဝိညာဏဓာတု တံသမ္ပယုတ္တကာစ ဓမ္မာ	(ပ)—		မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ		
						မနောဓာတု ။	ကာယ—		မနောဝိညာဏဓာတုယာ ။		
						ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာဓမ္မာ ၂			ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ	—အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ	
						။ အကုသလာဓမ္မာ ၂			။ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ	............။	
						။ အဗျာကတာဓမ္မာ ၂			။ အဗျာကတာနံ ဓမ္မာနံ	.... ကု	.......အကု.....
						ယေသံယေသံ ဓမ္မာနံ အနန္တရာ (သမနန္တရာ)			ယေယေဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တ စေတသိကာဓမ္မာ x		
						တေတေဓမ္မာ			တေသံတေသံ ဓမ္မာနံ		
သ	အ	နိ—	*ပု	ဝိပ္ပ	အတ္ထိ	စတ္တာရောခန္ဓာ အရူပိနော			အညမညံ		
။	။	။		။	။	စတ္တာရော မဟာဘူတာ	ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ		အညမညံ ၂		
။		။		။	။	စိတ္တစေတသိကာဓမ္မာ	မဟာဘူတာ		စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ	ဥပါဒါရူပါနံ	
။						ရူပိနောဓမ္မာ			အရူပီနံဓမ္မာနံ ကိဉ္စိကာလေ သဟဇာတာ	ကိဉ္စိကာလေ နသဟဇာတာ	
		။	ပု	။	။	စက္ခာယတနံ/....(ပ)....ကာယာယတနံ			စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ/....(ပ)....ကာယ		
			။	။	။	ရူပါယတနံ/....(ပ)....ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ			။		
			။	။	။	ရူပါယတနံ........ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ			မနောဓာတုယာ ။		
		။	။	။	။	ယံ ရူပံ နိဿာယ			မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏဓာတု စ ဝတ္တန္တိ x		
		။		။	။	တံရူပံ			မနောဓာတုယာ စ မနောဝိညာဏဓာတုယာ စ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ		
			။			တံရူပံ			မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ မနောဝိညာဏဓာတုယာ....ကိဉ္စိကာလေ ပုရေ	ကိဉ္စိ...နပုရေ	
ဥပနိဿယ						ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာဓမ္မာ ၃			ပစ္ဆိမာနံပစ္ဆိမာနံကုသလာနံဓမ္မာနံ	အကု· ကေသဉ္စိ	—အဗျာကတာနံ
						။ အကုသလာဓမ္မာ ၃			။ အကုသလာနံ ။	...ကု· ။	။
						။ အဗျာကတာဓမ္မာ ၃			။ အဗျာကတာနံ ။	...ကု·	—အကုသလာနံ
						ဥတုဘောဇနမ္ပိ၊ ပုဂ္ဂလောပိ၊ သေနာသနမ္ပိ					
ပစ္ဆာဇာတ						ပစ္ဆာဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ			ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာယဿ		
အာသေဝန						ပုရိမာပုရိမာကု...	...အကု...	..ကြိယာဗျာကတာ....	ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံကု	....အကု	....ကြိယာဗျာကတာနံဓမ္မာနံ
ကမ္မ	နာနာ					ကုသလာ ကုသလံ ကမ္မံ			ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာစ ရူပါနံ		
	သဟ					စေတနာ			သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ		
ဝိပါက						ဝိပါကာ စတ္တာရောခန္ဓာ အရူပိနော			အညမညံ		
အာဟာရ						ကဗဠီကာရော အာဟာရော	အရူပိနော အာဟာရာ		ဣမဿ ကာယဿ	သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ	
ဣန္ဒြိယ	ပုဇာ˚					စက္ခုန္ဒြိယံ/....(ပ)....ကာယိန္ဒြိယံ			စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ /(ပ)—ကာယ—		
	ရူပဇီ˚					ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ			ကဋတ္တာရူပါနံ		
	သဟဇာ˚					အရူပိနော ဣန္ဒြိယာ			သမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ		
ဈာန။ မဂ္ဂ						ဈာနင်္ဂါနိ	မဂ္ဂင်္ဂါနိ		ဈာန	မဂ္ဂ	သမ္ပယုတ္တကာနံဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ၂
ဝိပ္ပယုတ္တ						ရူပိနောဓမ္မာ	အရူပိနောဓမ္မာ		အရူပီနံ ဓမ္မာနံ	ရူပီနံ ဓမ္မာနံ	
နတ္ထိ။ ဝိဂတ						သမနန္တရ*နိရုဒ္ဓါ	*ဝိဂတာ	စိတ္တစေတသိကာဓမ္မာ ၂	ပဋုပ္ပန္နာနံ စိတ္တစေတသိကာနံဓမ္မာနံ ၂		

ဟောလိုသောပစ္စည်းများကို ဟေတုပစ္စယောတိ, အာရမ္မဏ ပစ္စယောတိ—စသည်ဖြင့်ဆို။ ။ကရိုဏ်းအတွက် ဟောလိုသောပစ္စည်း၏ အမည်ကိုထည့်ခါ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော, အာရမ္မဏ ပစ္စယေနပစ္စယော-စသည်ဆို၊

x ကြက်ခြေခြစ်အကွက်တို့၌ ပစ္စယေနပစ္စယော မဆိုရ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသအကောက်နှင့် ဃဋ္ဋနာဇယား။

ပစ္စည်းအမည်						ပစ္စည်း=ကတ္တား	ပစ္စယုပ္ပန်=သမ္ပဒါန်	သဏ္ဍိ=ကရိုက်၊	အစကောက် ဃဋ္ဋနာ	ပါဠိအရဃဋ္ဋနာ
ဟေတု						ဟိတ် ၆ ပါး	သဟိတ် ၇၁၊ မောဒွေ မောကြဉ်စေ, ၅၂၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိကမ္မဇရုပ်	၁၂	၂၄	၁၄
အာရမ္မဏ						ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ (ပ) ပစ္စုပ္ပန် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ	စက်ဒွေ၊ စေ,၇ (ပ) ကာဒွေ၊ စေ,၇	(၄)		
						ပစ္စုပ္ပန် ပဉ္စာရုံ	မနောဓာတ် ၃၊ ဆန္ဒ, ပီတိ,ဝီရိယကြဉ် အညသမာန်းစေ, ၁၀	(၄)		
						စိတ် ၈၉, စေ ၅၂, ရုပ် ၂၈, နိဗ္ဗာန်, ပညတ် ၆	မနောဝိညာဏဓာတ် ၇၆၊ စေ၅၂			
						(တနည်း) ကာမစိတ် ၅၄, စေ ၅၂,ရုပ် ၂၈ ၆ (ပ) နိဗ္ဗာန်	တဒါရုံ ကောဒသ, ဟသိတုပ္ပါဒ် (ပ) လောကုတ် ၈	၈		
						အနိယမအားဖြင့် အာရုံ ၆	အနိယမအားဖြင့် အာရမ္မဏိက အာရမ္မဏိက ပစ္စယုပ္ပန်နာမက္ခန္ဓာသရုပ်			
						နိယမအားဖြင့် အာရုံ ၆	နိယမအားဖြင့် အာရမ္မဏိက	၈	၅	၄
အဓိပတိ	သဟာဓိ					သာဓိပတိဇော ၅၂ ရှိ ဆန္ဒာဓိပတိ	သာဓိပတိဇော ၅၂၊ ဆန္ဒ, ဝိစိကြဉ် စေ၅၀၊သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်	၉	၆	
						။ ဝီရိယာဓိပတိ	။ ဝီရိယ ။ ။	၁၁	၆	
						သာဓိပတိဇော ၅၂-ခု ဟုဆိုအပ်သော စိတ္တာဓိပတိ	ဝိစိကြဉ် စေ ၅၁ ။	၁၁	၆	
						သာဓိပတိ တိဟိတ်ဇော ၃၄ ရှိ ဝီမံသာဓိပတိ	သာဓိပတိ တိဟိတ်ဇော ၃၄၊ဝီမံသကြဉ်စေ ၃၇ ။	၁၂	၆	၂၀
	အာဓိ					အနိယမအားဖြင့်.... "အာဓိပစ္စည်း" ဆို	အနိယမအားဖြင့်....အပ္ပကြဉ် စေ ၄၅ "အာဓိပ္ပန်"ဆို အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော အာရမ္မဏိက ပစ္စယုပ္ပန် နာမက္ခန္ဓာသရုပ်			
						နိယမအားဖြင့် အလေးအမြတ်ပြုအပ်သောအာရုံ ၆	နိယမအားဖြင့် အလေး အမြတ် ပြုတတ်သော အာရမ္မဏိက	၈	၃	
အနန္တရ။ သမနန္တရ						စက်ဒွေ၊ စေ,၇ (ပ)ကာဒွေ၊ စေ,၇	ဆိုင်းဒွေ မနောဓာတ် ၂၊ ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယ ကြဉ် အညစေ, ၁၀	(၅)		
						ဆိုင်းဒွေ မနောဓာတ် ၂၊ အညစေ, ၁၀ (ပ)	သန္တီ ၃ မနောဝိညာဏဓာတ်၊ ဆန္ဒ, ဝီရိယကြဉ် အညစေ, ၁၁ (ပ)	(၅)		
						ဆုံးဇောကြဉ် ရှေးရှေးကြိကု ၁၇	ပဇောကြဉ် နောက်နောက် ကု ၂၁	(၆)		
						(ပ) ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း	အကုသိုလ် ဒွါဒသ ပထမဇော	(၅)		
						အနိယမအားဖြင့် ရဟန္တာစုတိကြဉ် ရှေးရှေးစိတ် ၈၉ စေ ၅၂	အနိယမအားဖြင့် ရဟန္တာစုနှင့် တကွ နောက်နောက် စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂ အနန္တရ (သမနန္တရ) ပစ္စယုပ္ပန် နာမက္ခန္ဓာသရုပ်			
						နိယမအားဖြင့် ။	နိယမအားဖြင့် ရဟန္တာစုနှင့် တကွ နောက်နောက် စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂	၇	၃	၃
ခ	ဩ	ဝ-	·ခ	ဖဓ	ထဓ	၁။ ၃။ ၂ (ခန္ဓာ)	၃။ ၁။ ၂ (ခန္ဓာ)	(၆) ၇	၁-၁	
။	။	။		။	။	၁။ ၃။ ၂ (ဘုတ်)	၃။ ၁။ ၂ (ဘုတ်)	(၅)		
။	။	။		။	။	ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထု	ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထု	(၆) ၇	၁-၁	
။		။		။	။	ပဉ္စဝေါ-အရူပ ၄၊ ဒွေပဉ္စ၊ရဟန္တာစုတိကြဉ် စိတ် ၇၅, စေ ၅၂	စိတ္တဇရုပ်	(၅) ၆	၁-၁	
။		။		။	။	မဟာဘုတ် လေးပါး	ဥပါဒါရုပ်	(၄)		သ-၆
။						ဟဒယဝတ္ထု	ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ	ဋ္ဌိ-သ		
		။	ပု	။	။	မဇ္ဈိမာယုက....စက္ခုဝတ္ထု (ပ)....ကာယဝတ္ထု	စက်ဒွေ၊ စေ,၇...,(ပ)....ကာဒွေ၊ စေ,၇	(၆)		ည-၄ နိ-၁၆ ပု-၆ သံ-၂ အတ္ထိ ၁၉
			။	။	။	ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ (ပ) ပစ္စုပ္ပန် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ	။	(၄)		
			။	။	။	ပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံ	မနောဓာတ်၃၊ ဆန္ဒ,ပီတိ,ဝီရိယကြဉ် အညစေ,၁၀	(၄)		
		။	။	။	။	အနိယမအားဖြင့် ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု	ပဉ္စဝေါ....အရူပဝိပါက် လေးခုကြဉ်သော ပဟုဒ်အစရှိသော မနောဓာတ် ၃ခု၊ မနောဝိညာဏဓာတ် ၇၂ခု၊ စေ ၅၂			
		။	။	။	။	ရှေးစိတ္တက္ခဏတချက်ခန့် ကာလ၌ဖြစ်သောဟဒယဝတ္ထု	နိရောဓ သမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂါမိဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ်			
		။	။	။	။	စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော်(၁၇) ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု	ပဉ္စဝေါ ဘဝင် ၁၅၊ဇွန်းဒွေ၊ ဆိုင်းဒွေ၊ သန္တီ၃ ဝုဋ္ဌော၊ မရဏာသန္နဇော ၅ချက် ရုံ၊ ရ			
		။		။	။	နိယမအားဖြင့်........	မနောဓာတ် ၃၊အရူပ ၄ကြဉ် မနောဝိညာဏ ဓာတ်၇၂ စေ ၅၂	၈	၃	
			။			နိယမအားဖြင့်........	မနောဓာတ် ၃၊ ဆန္ဒ, ပီတိ, ဝီရိယကြဉ် အညစေ,၁၀	(၅)		
							အရူပ ၄ကြဉ် မနောဝိညာဏဓာတ် ၇၂၊ စေ ၅၂	ပဝတ္တိမှု		

ပစ္စည်းအစဉ်		ပစ္စည်းတရား	ပစ္စယုပ္ပန်တရား	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ဥပနိဿယ		အလေးပြုအပ် ရုပ်တဝ်မ်ကြည်ကု ၂၀၊ စေ ၃၈	အလေးပြုတတ် မဟာကု ၈၊ စေ,၃၃	(၃)	၅	၆
		(ပ) အလေးပြုအပ် လူတန်မဂ်ဖိုလ် ၁၈၊ ကာဇုကြည် ကိဝိ ၃၁၊ ကြိယာ ၂၀၊ စေ,၃၅——	အလေးပြုတတ် လောဘမူ ၈၊ စေ,၂၂	၈		
		လျှောက်ပတ်,မလျှောက်ပတ်သော အချမ်းအပူ ဟူသောဥတု, ဘောဇဉ်။ ကလျာဏမိတ္တစသော ပုဂ္ဂိုလ်။ လျှောက်ပတ်, မလျှောက်ပတ်သော ကျောင်း စသော အိပ်ရာ နေရာ		ပကတူ		
ပစ္ဆာဇာတ		ပဋ္ဌဝေါ…. အရူပ် ၄ ကြည် ပတွင် အစရှိသော နောက်ဖြစ်သော စိတ် ၈၅၊ စေ,၅၂	ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော ဧကဇ, ဒွိဇ, တိဇ, စတုဇကာယ	(၄)		၁
အာသေဝန		(ပ) ဆုံးဇောကြည် ရှေးရှေးသော ကြိယာဇော ၁၈၊ စေ,၃၅	ပဇောကြည် နောက်နောက်သော ကြိယာ ဇော ၁၈၊ စေ,၃၅	(၆)		၁
ကမ္မ	နာနာ	ကု ၂၁,အကု ၁၂ ရှိ နာနာက္ခဏိက စေတနာ	ဝိ ၃၆၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ,ပဝတ္တိကမ္မဇ, အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်	၆	၂	၇
	သဟ	စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်ရှိသော စေတနာ	စိတ် ၈၉၊ စေတနာကြည် စေ,၅၁၊ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိကမ္မဇရုပ်	၁၀	၉	
ဝိပါက		၁။ ၃၊၂ (ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ)	၃။ ၁။ ၂ (ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ)	(၇)		၁
အာဟာရ	ရုပ်ဟာ	စတုသမုဋ္ဌာနိကဩဇာ	ကလာပ်တူ ဩဇာ ကြည်သော ကလာပ်တူ ကလာပ်ပြားဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်	(၃)		
	နာမ်ဟာ	— နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် ၃ ပါး	စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်	၁၂	၃၃	၁၉
ဣန္ဒြိယ	ပုရေ	မဇ္ဈိမာယုက — စက္ခုန္ဒြေ (ပ) ကာယိန္ဒြေ	စက်ဝိ၊ စေ ၇၊ (ပ)ကာဝိ၊ စေ ၇	(၆)		
	ရူပဇီ	ရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေ	ရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြည်သော ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ် ကိုးခု	(၃)		၄၅
	သဟဇာ	….နာမ်ဣန္ဒြေ တရားကိုယ် ၈ ပါး	စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ ရုပ်	၁၄	၇၂	
ဈာန		…ဈာနင် တရားကိုယ် ၇ ပါး	ဒွေ ပဉ္စကြည် စိတ် ၇၉၊ စေ ၅၂၊ စိတ္တဇရုပ်,ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်	၁၁	၃၆	၂၀
မဂ္ဂ		…မဂ္ဂင် တရားကိုယ် ကိုးပါး	သဟိတ် စိတ် ၇၁၊ စေ ၅၂၊ သဟိတ်စိတ္တဇ၊ သဟိတ်ပဋိကမ္မဇရုပ်	၁၃	၅၇	၃၃
ဝိပ္ပယုတ္တ	သဟ	ပဋ္ဌဝေါ ပဋိနှင့် ဥပါဒ်ဟာဒယဝတ္ထု	ပဋ္ဌဝေါ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ၊ စေ ၃၅	(၆)		၁၀
	ပုရေ	ဝတ္ထု	အရူပ် ၄ ကြည် သတ္တဝိညာဏဓာတ်၊ စေ ၅၂	၉	၄	
	သဟ	ပဋ္ဌဝေါ အရူပ် ၄, ဒွေပဉ္စ, ရဟန္တာစုတိကြည် စိတ် ၇၅၊ စေ,၅၂	စိတ္တဇ,ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်	၆		
	ပစ္ဆာ	ပဋ္ဌဝေါ…,အရူပ် ၄ ကြည် ပ ဘုင် အစရှိသော နောက်ဖြစ်သော စိတ် ၈၅၊ စေ,၅၂	ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော ဧကဇ, ဒွိဇ, တိဇ, စတုဇကာယ	(၄)		
နတ္ထိ၊ဝိဂတ		ရဟန္တာတို့ စုကြည် ရှေးရှေးသော စိတ် ၈၉၊ စေ, ၅၂	ရဟန္တာတို့ စုနှင့်တကွ နောက်နောက်သောစိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂	၇	၃	၃

ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသသည်ကား ကုသလတိက် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းတခု၏ ပစ္စယနိဒ္ဒေသဖြစ်၏။ ကုသလတိက်ကို ဥပလက္ခဏနည်းဖြင့် နည်းပေးတော်မူလိုက်သဖြင့် ကြွင်းကျန်သော ပဋ္ဌာန်းကျမ်းပေါင်း (၁၂၉၂၃) တို့ကိုလည်း ဤနည်းပေးကို မှီး၍ အသီးသီးသော ပစ္စယနိဒ္ဒေသများကို နားလည်ရန်ဖြစ်ပေ၏။ မှန်တော့၏။ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ အနန္တရပစ္စည်း၌ "ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာခန္ဓာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ" စသည်ကို ဟောတော်မူ၏။ ဝေဒနာတိက်၌ "ပုရိမာ ပုရိမာသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာခန္ဓာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံသုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" စသည်ကို ဟောတော်မူမည်။ ဟေတု စသည်၌လည်း ရှိပါသော ပါဠိများကို ချန်ထားခဲ့ပေမည်။

ပစ္စယာဒေသ။ ပစ္စယာဒေသ၌လည်း ဝေဒနာတိက် စသော နှစ်ဆက်ဆက်သာ ရှိသောတိက်များ၊ ရုပ်တရားမျှသာရှိသော အချို့ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းများ၌ ကုသလတိက်ကဲ့သို့ (၂၄) ပစ္စည်း မရကြတော့ဘဲ တိက်, ဒုက်တရား၏ အားလျော်စွာသာ ရကြမည်။ ဝေဒနာတိက်စသည်၌ ပုရေ, ပစ္ဆာ, ဝိပ္ပယုတ္တ သုံးပစ္စည်းမရ၍ (၂၁) ပစ္စည်း ကိုသာ ဟောရ၏။ ဓမ္မ ပစ္စနီယာနုလောမ, ဒုကဒုက ပဋ္ဌာန်း, နသရဏဒုက်မှ — ရူပဒုက် မှလ ပထမဒုက် ပထမပဒ၌ ပတရားမှာ နိဗ္ဗာန်၊ ပုလ်တရားမှာ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ဝိပါက်,ကြိယာနှင့် ရုပ်တရားများဖြစ်ရာ ဆဝါရအတွက် လုံးဝမရ။ ပဉ္စဝါရအတွက်လည်း ပစ္စည်းတရားမှာ နိဗ္ဗာန်သာဖြစ်၍၊ "အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, ဥပနိဿယ" သုံးပစ္စည်းသာ ဟောရမည်။ ပစ္စယာဒေသ, ပစ္စယနိဒ္ဒေသများ၌လည်း ဤသုံးပစ္စည်းကိုပင် ဟောရ၏။ ဤသို့လျှင် ကုသလတိက်မှ ဟောသော နည်းကို မှီး၍ ထိုထို တိက်, ဒုက်တို့၏ တရားရအား လျော်စွာ ပစ္စယာဒေသ, ပစ္စယနိဒ္ဒေသ, ဆဝါရ, ပဉ္စဝါရဝိဘင်္ဂ, သဘာဂ, ဝိသဘာဂ စသည်များကို ဟောရပေမည်။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော် ထုတ်ပုံ,ကောက်ပုံ

ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်ထုတ်ပုံ ကောက်ပုံများမှာ ပဋ္ဌာဝိဘင်္ဂဝါရများကို လေ့ကျက်ခဲ့ပြီးဖြစ်၍သက်သာလွယ်ကူလှ၏။ အချို့ပစ္စည်းများမှာ သုဒ္ဓသင်္ချာဖြင့်ကိုက်ပြီး၏။ အချို့ပစ္စည်းမှာသုဒ္ဓသင်္ချာကို သရုပ်ခွဲ၍ယူရ၏။

(၁) **ဟေတု**။ ။ပစ္စယုဒ္ဒေသ က ဟောခဲ့သော ဟေတုပစ္စယော, အာရမ္မဏပစ္စယော စသော (၂၄) ပစ္စည်းကို မကျဉ်း မကျယ် ပြခါ ဟောသဖြင့် ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ ဟောလိုသော ပစ္စည်းများကို ဟေတုပစ္စယောတိ, အာရမ္မဏပစ္စယောတိ, စသည်ဖြင့်ဆို။ ဟေတု၏ သုဒ္ဓသင်္ချာမှာ ဟိတ် (၆) ပါး ပစ္စည်းဖြစ်၍ ၎င်းအတွက် "ဟေတူ" ဟုပါဠိထုတ်။ ပစ္စယုပ္ပန်မှာ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်ဖြစ်၍ ၎င်းအတွက် "ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ" (သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ) "တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ" (သဟိတ်စိတ္တဇ, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်)ဟု ပါဠိထုတ်၊ ကရိုဏ်းအတွက် ပါဠိဇယားအောက်က ပြထားသည့်အတိုင်းဆို။

(အလောဘစသည်က အဒေါသစသော ဟိတ်တို့အား ဟေတုစသည် တစ်နိုင်ခြင်း, အဟိတ်စိတ်စသည်ကို ကြည့်ရခြင်းကြောင့် ဒုတိယ ဟေတု, ဈာန, မဂ္ဂသာဓါများကိုထည့်၍ ဟောသည်။ အာဟာရ, ဣန္ဒြိယ တို့တွင် ထိုသို့ ကြည့်ဘွယ်မရှိ၍မဟော) "တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ" ၌က ရအပ်သော စိတ္တဇ, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်ကိုယူ။ (အဓိပတိမှာ ပဝတ္တိသာ ဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေမရကြောင်း ပဋ္ဌာက ပြခဲ့ပြီ)။ ။

(၁) **ဟေတုအကောက်**။ ။ဟေတုပစ္စယောတိ ဟူသော ပါဠိဖြင့် နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗမှုကို ပြတော်မူ၏။ ။ဟေတူဟေတု သမ္ပယုတ္တကာနံ...ဟော ဟူသော ပါဠိဖြင့် နိဒ္ဒေသနာကာရကို ပြတော်မူ၏။ ထိုနိဒ္ဒေသနာကာရ ပါဠိတို့တွင် (ဤသဘောသွားအတိုင်း ကျန်ပစ္စည်း တို့ကို ဆိုပါ) "ဟေတူ" ဟူသော ကတ္တားပါဠိဖြင့် ဟိတ် ၆ ပါး ပစ္စည်း တရားကို ပြတော်မူ၏။ "ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ...ရူပါနံ" ဟူသော သမ္ပဒါန်ပါဠိဖြင့် သဟိတ်စိတ် ကောဋ္ဌာသ၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော စေတသိက၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားကို ပြတော်မူ၏။ "ဟေတုပစ္စယေန" ဟူသော ကရိုဏ်းပါဠိဖြင့် တပ္ပိုင်နက် ယထာရဟ ထင်ကောင်းသော (သုဒ္ဓသင်္ချာပစ္စည်းရေအတိုင်း ဆို) ဤ (၁၂) ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဟေတုသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိ ဝိသေသဖြင့် ကျေးဇူးပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏။ (ကျန်ပစ္စည်းများကို ဤသဘောသွားအတိုင်း အကျယ်ဆို။ အကျဉ်းမျှသာ ပြတော့အံ့)။ ။

အကျဉ်းချုပ်။ ဟေတုသုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ကောက်ရိုးပင်။

တပ္ပိုင်နက်။ ကျေးဇူးပြုကြသော ပစ္စယသတ္တိတို့သည် ပစ္စည်းတရား, ပစ္စယုပ္ပန်တရား အားလုံးကိုရက တပ္ပိုင်နက်။

တပ္ပိုင်နက်ယထာရဟ။ အချို့ပစ္စည်းသာရ၍ (ဟေတုတွင် ဟေနှင့် သဟကြီးရ၍ ၎င်းအတွက် တပ္ပိုင်နက်) အချို့ပစ္စည်းမရက (ကြွင်း ၇ မရ၍ယထာရဟ) ယထာရဟဟု သုဒ္ဓသင်္ချာကိုမှတ်ဆို။

(၂) **အာရမ္မဏ**။ ။ပဋ္ဌာ အာရမ္မဏ ဝိဘင်္ဂ ဇယား အတိုင်း။ ဤမှာ စေတသိက် ယှဉ်များပါထည့်၍ ဟောသည်။ ဇယားရှိအတိုင်း ပါဠိထုတ်၊ "သဒ္ဒ, ဂန္ဓ, ရသာယတနံ" တို့ကို ပစ္စည်းဘက်က ပေယျာလ ပေါ်။ "သောတဝိညာဏ ဓာတုယာ" စသည်ကို ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်က ပေယျာလပေါ်။ (အာရုံ ၆ ပါး တရားတို့သည် သတ္တဝိညာဏ ဓာတ်တို့ အား အာရုံပြုသော ခဏ၌သာ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းတစ်လည်း ညီ, ရှေး, နောက်ဖြစ်သော ရူပါရုံစသည်တို့သည် စက္ခုဝိညာဉ်စသည်တို့၏ တကွနက် အာရုံမဟုတ်, အသီးသီးသာဟု သိစေခြင်းငှာ "ယံယံ ဓမ္မံ" စသည်ကို ဟောတော်မူပြန်သည်)။ ။

(၂) **အာရမ္မဏ အကောက်**။ ။ဇယား အတိုင်း ကောက်။ သဒ္ဒ, ဂန္ဓ, ရသတို့ကို ပေယျာလပေါ်ကောက်။ တနည်း ကား အရကို ပဋ္ဌာ အာရမ္မဏဇယားအတိုင်း တဒါရုံ ကာမဇော, ဟသိတုပ္ပါဒ်အား တစ် သောကာမစိတ် စေတသိက်သဘောသည်တို့ကို မမ္မဒါန်နှင့်ဟော၍ ပညတ်တွေ့ ပါရသင့်သမျှ အားလုံးကောက်။ ကရိုဏ်း(၄)မှာ အာ,ပု,ဥ,အဝိ (၈) မှာအာရုံမျိုး။ သုဒ္ဓသင်္ချာကိုဝင်းစေ။ "ယံယံဓမ္မံ" ဟူသောပါဠိဖြင့် အနိယမအားဖြင့် အာရုံ ၆ ပါး ပစ္စည်းတရားကို ပြတော်မူ၏။ "အာရဗ္ဘ" ဟူသော ပါဠိဖြင့် ကြိယာဝိသေသကို ပြတော်မူ၏။ "ယေယေဓမ္မာ" အရ ဇယားအတိုင်းဆို။ "ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ" ဟူသော ပါဠိဖြင့် ယေယေဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တား၏ ကြိယာကို ပြတော်မူ၏။ "စိတ္တစေတသိကာ" အရ ဇယား အတိုင်းဆို။ "တေတေဓမ္မာ" ဟူသော ပါဠိဖြင့် နိယမအားဖြင့် "ယံယံ ဓမ္မံ" ဟူသော ပါဠိဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော အာရုံ ၆ ပါး ပစ္စည်းတရား ကိုပြတော်မူ၏။ "တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ" ဟူသော ပါဠိဖြင့် နိယမ အားဖြင့် "ယေယေဓမ္မာ" ဟူသောပါဠိဖြင့် မှတ်အပ်ပြီးသော အာရမ္မဏိက ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ပြတော်မူ၏။ ကရိုဏ်း(၈) ပစ္စည်းဆိုပါ။

ကရိုဏ်းသင်္ကေတ။ လက်သဲကွင်း( ) ဤအမှတ်ဖြင့် တပ္ပိုင်နက်။ လက်သဲကွင်းမပါလျှင် တပ္ပိုင်နက် ယထာရဟဟု အားလုံးမှတ်ပါ။

အကျဉ်းချုပ်။ ပဋ္ဌာအာရမ္မဏ ဇယားအတိုင်း ပါဠိထုတ်၍ ကောက်။ ယံယံဓမ္မံစသော ဆိုနည်းကို မှတ်သိပါစေ။

(၃) **အဓိပတိ**။ ဇယားအတိုင်း ပါဠိကိုဆို။ "အဓိ" မှာ အလေး ပြုအပ်၍ "အာရဗ္ဘ" အစား "ဂရုံကတွာ" ဟုဆို။

(၃) **အကောက်**။ သဟဇာတကို ဇယား အတိုင်း ကောက်။ ကရိုဏ်း ပါဠိများကို သဟဇာတနှင့် ဇယားကိုကြည့်၊ ဆန္ဒာဓိမှာ ဓိသာရ၍ (၉)၊ ဝီရိယာဓိမှာ ဓိ, ဣ, မဂ်ရ၍ (၁၁)၊ စိတ္တာဓိမှာ ဓိ, ဟာ, ဣ ရ၍ (၁၁)၊ ဝီမံသာဓိမှာ ဟေ, ဓိ, ဣ, မဂ်ရ၍ (၁၂) ဟုဆို။ ဂရုကတွာ နှင့် ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အရတို့ကို အာရမ္မဏ သဘောသွားဆိုပါ။

သဟဇာ အကျဉ်းချုပ်။ ဆန္ဒာဓိ, ဝီရိယာ ဓိမှာ သာဓိပတိဇော ၅၂ ၌ ယှဉ်၍ စိတ္တာဓိမှာ တိဟိတ်ဇော ၃၄ ၌ ယှဉ်၏။ ဝီမံသာဓိမှာ ဉာဏ်ဖြစ်၍ သာဓိပတိဇော ၅၂ ဟု ပစ္စည်းဘက်ကမှတ်။ ဆန္ဒ, ဝီရိယ, စိတ္တတို့မှာ အချင်းချင်း မယှဉ်နိုင်၍ ကြဉ်။ ဓိမှာ သာဓိပတိဇောနှင့် မဆိုင်၍ကြဉ်ဟု သရုပ်အတိုင်း ပစ္စယုပ္ပန်ကိုမှတ်။ ကရိုဏ်းကောက်ပုံပြခဲ့ပြီ။ ဃဋနာများ ကို ပဋ္ဌာ ဃဋနာ ခန်း၌ အပြည့်အစုံပြခဲ့ပြီ။ ဤ၌လည်း အရကောက် ဆရာတော်ကြီး၏ ယူပုံ ဃဋနာအရေအတွက်ကိုရင်း ပါဠိအရ ဖြစ်သင့် သော ဃဋနာ များကိုရင်း အရကောက်ဇယား၌ ပြထား၏။ အကျယ် ဝေဘန်ပုံကို ရှေ့မှာရှုလတ္တံ့။ ။

(၄-၅) **အနန္တရ၊ သမနန္တရ**။ ။နတ္ထိ, ဝိဂတတွင် ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ် ခွင့်ကို ပေး၍ ဟော၏။ ဤပစ္စည်းများ၌ကား စိတ်ကို မှတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြင့် ကုသိုလ်စသော သတ္တဝိညာဏ ဓာတ်တို့၏ အစဉ်ဖြင့် ဟော၏။ အနန္တရဇယားတွင် စက္ခုဝိညာဉ် ကဗိုင်းမှာဟု ဆိုအပ်သော မနောဓာတ်။ ဤမှာမနောဓာတ်က သန္တီရဏဟု ဆိုအပ်သော မနော ဝိညာဏ ဓာတ်အား အနန္တရ ပစ္စည်းတတ်ပုံကို ဟော၏။ ဘဝင်မနော ဝိညာဏ ဓာတ်က ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း မနောဓာတ်အားရင်း, ပဉ္စဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း မနောဓာတ်က စက္ခုဝိညာဏ ဓာတ်အားရင်း, အနန္တရ ပစ္စည်း တတ်ပုံမှာ မပြ၍ ၎င်းတို့နှင့်တကွ မနောဝိညာဏ ဓာတ်အချင်းချင်း ပစ္စည်းတတ်မှုကိုပါ သိမ်းကျုံး၍ ပုရိမာစသည်ဖြင့် ဟော၏။ ပုရိမာ ပစ္ဆိမာနံ(၇)ချက်ကို သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ပေယျာလကိုပေါ်ပါ။

အာရမ္မဏ, အဓိပတိတို့တွင် "အာရမ္မဏ - ဂရုံကတွာ" တို့က ဖက်ကိုင်၍ ယံယံဟုဟော၏။ ဤ၌အနန္တရ, သမနန္တရတို့က သမ္ပန်ကိုင်၍ "ယေသံ ယေသံ" ဟုဟော၏။ အနန္တရပစ္စည်း၏ သဘော လက္ခဏာကို ပြရန် ဤယေသံ စသည်ကို ဟော၏။ အနန္တရ နေရာသမနန္တရဟု မှတ်ခါ သမနန္တရကိုဟော။

(၄-၅)။ သောတဝိညာဏဓာတု စသော ပေယျာလများကိုပေါ်၍ ကောက်။ ပုရိမာ (၇) ချက်ကို တနည်းကားပါ ပဋ္ဌာဝိဘင်္ဂ အတိုင်း အကျယ်ကောက်။ ယေသံယေသံ ဓမ္မာနံ စသည်တို့၏ အရကောက်ကိုပြ ထားပြီ။ အနန္တရ ဟူသော ပါဠိဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား ပစ္စည်း တရားတို့၏ ကျေးဇူးပြုရာဌာန, ကာလကိုပြတော်မူ၏။

(၆) သဟဇာတ။ ။ပါဠိတော်အတိုင်း သုဒ္ဓသင်္ချာ ပြုလုပ်လျှင် (၁) အချင်းချင်းအား တစ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ (၂) အချင်းချင်းအားတစ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ (၃) အချင်းချင်းအားတစ်သောပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထု။ (၄) စိတ္တဇရုပ်အား တစ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ဖြစ် သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်, ရဟန္တာတို့စုတိ ကြဉ်သောစိတ် ၇၅၊ စေ ၅၂ ပဝတ္တိ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ("စိတ္တစေတသိကာတိ ပဝတ္တိယံစိတ္တသမုဋ္ဌာနာ" ဟူသော အဋ္ဌကထာအရ ပဝတ္တိ အခါသာဖြစ်၏။ ပစ္စယုပ္ပန်မှာလည်း "စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ" သာရှိ၏။ အရကောက် ဆရာတော်ကြီးကား ပဉှာဝါရ၌ ရသည်ကို ရည်ရွယ်၍ တနည်းကား "စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်" ဟု မိန့်တော်မူပါသည်)။ (၅) ဥပါဒါရုပ်အား တစ်သောမဟာဘုတ် လေးပါး။ (၆) ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရုပ်တွင် ရုပ် ဟဒယဝတ္ထုက နာမ်ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေအား ပဋိသန္ဓေအခါသာ သဟဇာတပစ္စည်းတစ်၏၊ ပဝတ္တိအခါ မတစ်ဟု ပြလို၍ "ရူပိနော ဓမ္မာ အရူပီနံ ဓမ္မာနံ ကိဉ္စိကာလေ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ကိဉ္စိကာလေ န သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟု ဟော၏။

(၆) (၁) မှာ စည်း,ပွန်စိတ်,စေအကုန်ရ၍ ချွဲလေးပါး ဖွဲ့နိုင်ရကား သုံးပါးသုံးပါးသော နာမက္ခန္ဓာအားတစ်သော တပါးတပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ တပါးတပါးသော နာမက္ခန္ဓာအား တစ်သော သုံးပါး သုံးပါးသော နာမက္ခန္ဓာ၊ နှစ်ပါးနှစ်ပါးသော နာမက္ခန္ဓာအားတစ်သော နှစ်ပါး နှစ်ပါးသော နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်း။ ပွန်မှာ ယောအတိုင်း ၃ ပါး, ၁ ပါး, ၂ ပါး ၂ ပါးသော နာမက္ခန္ဓာဟုဆို။ (၂) နည်းထုတ်ကိုဆိုပါ။ (၃) ဩက္ကန္တိက္ခဏေ ဟူသော ပါဌ်ဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား ပစ္စည်းတရားတို့၏ ကျေးဇူး ပြုရာဌာန, ကာလကို ပြတော်မူ၏။ နာမရုပ် စသည်ကို ယောအတိုင်းဆို။ နောက်ဆုံး "ကိဉ္စိကာလေ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟူသော ပါဌ်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေအခါ သဟဇာတ သတ္တိဖြင့်….၏။ "ကိဉ္စိကာလေ န သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟူသောပါဌ်ဖြင့် ပဝတ္တိအခါ သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး မပြုဟန်ကို ပြတော်မူ၏ဟုဆို။

(၇) အညမည။ "စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညပစ္စယေန ပစ္စယော" စသည်ကိုဆို - သမ္ဗန် အညမည်မှာ ကျေနေသဖြင့် မဆိုရ။ အကောက်ယောအတိုင်း။

(၈) နိဿယ၊ စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ စသည်ဖြင့် ရုပ်က နာမ်အား နိဿယပစ္စည်းတစ်ပုံကို ဟောလတ်,ဖြစ်၍ "ကိဉ္စိကာလေ" ကိုမရအပ်ရကား သဟဇာတနိဿယပိုင်း၌ ခြောက်အချက်ကိုချန်၍ သဟဇာတအတိုင်း ငါးချက်ထုတ်၊ ပုရေနိကို သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ဆဝတ္ထုက သတ္တဝိညာဏဓာတ်အား ကျေးဇူးပြုပုံကိုထုတ်။

(၈) သဟနိ။ သဟဇာတအတိုင်း ငါးကွက်ကိုကောက်ပါ၊

ပုရေနိ။ ယံရူပံ, တံရူပံ စသည်တို့၏ အနိယမ,နိယမများကို ယော ပြအတိုင်းဆိုပါ။ နိဿာယ ဟူသောပါဌ်ဖြင့် ကြိယာဝိသေသကို ပြတော်မူ၏။ ယံရူပံဟူသောဝတ္ထုနိဿ ဝတ္ထာရမ္မဏမျိုး ပါဝင်ရကား ဝတ္ထုနှင့် ဝတ္ထုကို ဆေပေါင်းခါ မရဏာသန္နအခါ စသည်ကိုကောက်၍ ထား၏။ ဝတ္ထုမျိုးပါ၍ ကမ္ဘိုက်းမှာလည်း ရှစ်ပစ္စည်းရ၏။

(၉) ဥပနိဿယ။ အာရမ္မဏူပ, အနန္တရူပ, ပကတူပ နိဿယသုံး မျိုးလုံးအတွက် ပုရိမာ စသည်ကို သုဒ္ဓသင်္ချာ အတိုင်း ကိုးချက်ထုတ်၊ (က-အကု) (အကု-ကု) တွင် အနန္တရူပနိဿယ ကိုမရ၍ "ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ကေသဉ္စိ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော" စသည်ကိုဆို။ ပညတ်ကိုပါ ဟောသော ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ "ပုဂ္ဂလောပိ" ဟူသောပါဌ်ကိုပါထည့်၍ "ပုဂ္ဂလောပိ ဥပနိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟုဟောအပ်၏။ ဤပုဂ္ဂလသည်သာ ပညတ်ဖြစ်၏။ ဥတု,ဘောဇန, သေနာသနတို့ကား ပရမတ်ပင်။ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ဖြစ်မှု၌ အားကြီးသော အကြောင်းဖြစ်၍ ဤပုဂ္ဂလ, သေနာသနနှစ်ပါးကို ဟောတော်မူသည်။

(၉)။ ပုရိမာစသော ကိုးချက်လုံးကို အာရမ္မဏူပ, အနန္တရူပ, ပကတူပရအပ်သလို ပဉှာဝါရ အတိုင်း တနည်းကားပါ ကောက်ပါ။ ဥတု ဘောဇနမှစသော ပါဠိများ၏ အရကောက်ကို ယောအတိုင်းကောက်ပါ။

(၁၀) ပုရေဇာတ။ ဝတ်ပု, အာပု နှစ်မျိုးလုံးပင် ဟောသည်။ မနောဒွါရ၌ အာပုရလည်း "ယံယံဓမ္မံ ပုရေဇာတံ အာရဗ္ဘ ယေယေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ၊ တေတေ ဓမ္မာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ ပုရေဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟုမဟော၍ သာဝသေသဒေသနာ ဖြစ်၏။ နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတပစ္စည်းတို့၌ "ယံရူပံ နိဿာယ မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏဓာတု စ" စသည်ဖြင့် မနောဓာတ်နှင့် မနောဝိညာဏဓာတ် ကို လင်းပါးဘွယ်မရှိ၍ တပေါင်းတည်းဟော၏။ မှန်၏၊ နိဿယစသည် ၌ဟောသော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဟု ဆိုအပ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်သည် ပဋိသန္ဓေအခါ ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီ၏။ ကြွင်းမနောဝိညာဏဓာတ်တို့သည် ပဝတ္တိအခါ ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီကြ၏။ ဤပစ္စည်း၌ ဟောသော မနောဝိညာဏ ဓာတ်သည်ကား ပဝတ္တိအခါသာ ဟဒယဝတ္ထု ကိုမှီ၍ ပဋိသန္ဓေအခါ မမှီရကား "ကိဉ္စိကာလေ" စသောပါဌ်ဖြင့် ခွဲခြား ကာဟောရ၏။ မနောဓာတ်၏ ဟဒယဝတ္ထုကို ဧကန်မှီကြမှုကား ယုံမှား ဘွယ်မရှိ၊ ထိုသို့ ဧကန်မှီ, အဧကန်မှီကို ကွဲပြားရန် ခွဲ၍ဟော၏။ ဤပစ္စည်း သည် ပဝတ္တိအခါ၌သာဖြစ်၏။

(၁၀)။ ယောအတိုင်း ကောက်ပါ။ နိဿာယ, ဝတ္ထုံ ပါဌ်တို့ကို နိဿယက ပြခဲ့သည့်အတိုင်းဆိုပါ။ "တံရူပံ မနောဓာတုယာ" စသည်၌ တံရူပံကို ဘဝင်္ဂပစ္ဆိမအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူ ဥပ္ပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟုဆို။ ပဋ္ဌာနကျမ်း၏ ရှေ့၌ ဘဝင်္ဂပစ္ဆိမရှိသည်။ "ကိဉ္စိကာလေ ပုရေဇာတပစ္စယေန" ဖြင့် ပဝတ္တိအခါ ပုရေဇာတ သတ္တိဖြင့်….တော်မူ၏။ "ကိဉ္စိကာလေ န ပုရေဇာတပစ္စယေန" ဖြင့် ပဋိသန္ဓေအခါ ပုရေဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုဟန်ကိုပြတော်မူ၏။

(၁၁-၁၂) ပစ္ဆာဇာတ, အာသေဝန။ ပါဠိယောအတိုင်း။ ပစ္ဆာဇာတကို သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းကောက်။ အာသေဝနကို ပဉှာဝါရအတိုင်း တနည်းကားပါကောက်။

(၁၃) ကမ္မ။ နာနာက္ခဏိကကမ္မ။ ပဉှာဝါရက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အနန္တရိယကမ္မ, ဗလဝကမ္မ, ဗလဝစေတနာ ကမ္မတို့ကို ပေါင်းခါ "ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ" စသည်ကိုဟော၏။ (ကံနှင့် စေတနာအတူတူ)

သဟဇာတကမ္မ။ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းပင်ထုတ်။

(၁၃) နာနာက္ခဏိက ကမ္မကို ပဉှာဝါရအတိုင်း တနည်းကားပါ ကောက်။ သဟဇာတကမ္မကို သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းကောက်။

(၁၄) ဝိပါက။ ရုပ်များ ပစ္စယုပ္ပန်ရသင့်လည်း သာဝသေသဒေသနာဖြစ်၍ ဝိပါက်နာမ်ချင်းချင်းသာဟောသည်။ ယောအတိုင်းကောက်ပါ။ ရုပ်မပါ၍ ဝိပ္ပယုတ္တကြဉ်၊ တပြိုင်နက် (၇) ပစ္စည်းရ၏။

(၁၅) အာဟာရ။ ရုပ်အာဟာရ, နာမ်အာဟာရ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ပါဠိထုတ်၍ကောက်ပါ။ ရုပ်အာဟာရ၌ တနည်းကား ကောက်လိုက ကမ္မဇကလာပ်ကိုးစည်းတို့တွင် ဇီဝိတနဝက ကလာပ်၌ ဩဇာကြဉ်သော ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ်ရှစ်ခု၊ ကလာပ်ပြား နှစ်ဆယ်သော ရုပ်ကလာပ်အား တစ်သော ဇီဝိတနဝက ကလာပ်၌ရှိသော ဩဇာသည်ဖြင့် ကိုးခုရှိက တခုနှုတ်၍ရှစ်ခု၊ ဆယ်ခုရှိက ကိုးခုစသည်ဖြင့် ကလာပ်(၂၁) စည်းကုန်အောင်ဆို၊

(၁၆) ဣန္ဒြိယ။ ပုဣ˙, ရုပဣ˙, သဟဣ˙ သုံးမျိုးကို သုဒ္ဓသင်္ချာ အတိုင်း ပါဠိထုတ်၍ကောက်။ ရုပဣ˙၌ ရုပ်ဟာကဲ့သို့ တနည်းကားဆို။ ကလာပ်ပြားမရှိ ကလာပ်တူကမ္မဇဖြစ်၍ ကမ္မဇကလာပ်ကိုးစည်း တို့တွင် ဇီဝိတနဝက ကလာပ်၌ ရုပဇီဝိတ်ကြဉ်သော ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ်ရှစ်ခု အားတစ်သော ရုပဇီဝိတိန္ဒြေ စသည်ဖြင့် ကမ္မဇကလာပ်ကိုးစည်း ကုန်အောင်ဆို။

(၁၇-၁၉) ဈာန၊ မဂ္ဂ၊ သမ္ပယုတ္တ။ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ပါဠိထုတ် ကောက်။

(၂၀) ဝိပ္ပယုတ္တ။ သဟဇာတ်, ပုရေဇာတ်, ပစ္ဆာဇာတ် သုံးမျိုး၏ သုဒ္ဓသင်္ချာကို ရပေါင်း လိုက်က ပစ္စည်း ရုပ်, ပစ္စယုပ္ပန် နာမ်၊ ပစ္စည်း နာမ်

ပစ္စယုပ္ပန်ရုပ်မျှသာ ဖြစ်၍ ဤသို့ဟောသည်။ သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တ ဖြစ်အံ့ ရှိနေခဲ့မှာ ဟူသော ကတ္တားပါဠိဖြင့်စသည်ကို ဗဟားအတိုင်း ကောက်ပါ။ ပုရေဝိပ် ကန့်ကား(၉)မှာအာရှစ်မျိုးတွင်ကူ ပါသည့်ရှိက်ကိုးဖြစ်၏။

(၂၁။ ၂၄) အတ္ထိ၊ အဝိဂတ။ သဟဇာတတ္ထိ, ပုရေဇာတတ္ထိတို့ ကိုဗဟားအတိုင်း ပါဠိထုတ် ကောက်ပါ။ သာဝသေသဒေသနာ ဖြစ်၍ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ, ရုပ်အာဟာရတ္ထိ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ များကို မဟော။ မိဿကများကိုကား ဤပစ္စည်း နိဿယပစ္စည်းတို့၌မဟော။ သာဝသေသ ဒေသနာလျှင် အကြောင်းတည်း။

(၂၂။ ၂၃) နတ္ထိ၊ ဝိဂတ။ ဗဟားအတိုင်းပါဠိထုတ်, ကောက်ပါ။ တနည်းကား ကောက်လိုက, ပဉှာဝါရအနန္တရ ဗဟား ဆိုနိုးအတိုင်း ကောက်။

အထူးမှတ်ရန်။ ။ပဉှာဝါရ အနန္တရဗဟား, မရဏာသန္န အခါ ဇောနောက်စုတိဆိုရိုး၌ "မရဏာသန္နအခါ အကုသိုလ်ဇောနောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ကာမစုတိတဆယ်အားတတ်သော အကုသိုလ်ပဋ္ဌမဇော၊ မဟာကုသိုလ်ဇောနောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့၊ စုတိကျေနဝိသ အားတတ်သော မဟာကုသိုလ်ပဋ္ဌမဇော။ မဟာကြိယာ ဇောနောင်စုတိ ကျသည်ဖြစ်အံ့၊ တိဟိတ်စုတိတရသ အားတတ်သော မဟာကြိယာပဋ္ဌမဇော" ဟု ရေးထား၏။ အရကောက်များ၌ ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ အနန္တရပစ္စည်း၌ ရှင်း၊ ပဉှာဝါရ အနန္တရပစ္စည်း၌ရှင်း၊ (ဈာ-ဈာ)နောက်ကြိယာဇောနောက်စုတိ ကျမှုသာပါရှိ၍ (က-ဈာ) (အက-ဈာ)တို့၌ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ဇောနောင် စုတိကျမှုမပါခဲ့။ ပါသင့်မပါသင့် စဉ်းစားကြစို့၊ "ကုသလံဝုဋ္ဌာနသ၊ အကုသလံဝုဋ္ဌာနသ" ဟုဟောရာဝယ် ဝုဋ္ဌာ အရမှာ တဒါရုံ, ဘဝင်, စုတိဖြစ်၏။ "ကြိယံဝုဋ္ဌာနသ" ဟုဟောရာမှာ ဝုဋ္ဌာ အရသည် ပဉ္စဝိညာဉ်, တဒါရုံ, ဘဝင်, စုတိဖြစ်၏။ (ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကပဉ္စဝိညာဉ်ကိုကျေးဇူးပြုရာ၌ "ကြိယံဝုဋ္ဌာနသ" ဟုပင်ဟောသည်)။ အချို့ကစုတိသည် ဘဝင် သဘောရှိ၍ ဘဝင်တွင် ဝင်ရကား၊ ဇောနောင် ဘဝင်ကို ဆိုလျှင်ပြီး၏၊ စုတိကိုအထူးဆိုဘွယ်မရှိဟု အကြောင်းပြမှုလည်း လုံးဝ ယုတ္တိမရှိ။ အကြောင်းကား ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဇောနောင် စုတိသည် ဘဝင်ထဲသို့ ဝင်နိုင်လျှင် ကြိယာဇောနောင် စုတိမှာလည်း ဝင်ရပေမည်။ (ဈာ-ဈာ)၌ ကြိယာဇောနောက်စုတိပါရှိနေသည်။

သတ္တလောက တခုလုံးရှိ မရေမတွက်နိုင် များပြား လှစွာသော သတ္တဝါတွေမှာ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ဇောနောင် စုတိကျမှုသာ များကြမည်။ အနည်းငယ်မျှသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်များသာကြိယာဇောနောင် စုတိကျပေမည် ။မရဏာသန္န(၃၄)ဝီထိတွင် ပြဆိုထားသော ဇောနောင် စုတိကျမှုကို စာသင်သားငယ်များပင် သိနားလည် ကြပေသည်။ သဲအင်း သာသနာ့ပိုင် ဆရာတော်ကြီး ရေးသားအပ်သော ပဋ္ဌာန်း ရာသီစု၌ရှင်း၊ ပဋ္ဌာန်းနိဿယ၌ရှင်း၊ ကာမကုသိုလ်သည် ကာမဝိပါက်အား ကျေးဇူးပြုရာ၌ "မဟာ ကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အံ့၊ အဆုံးဇောသည် တဒါရုံကော၁သအား။ မကျသည်ဖြစ်အံ့၊ အဆုံးဇော သည်ကာမဘဝင် ၁၀, ကာမစုတိ ၁၀ အားဟူ၍ရှင်း။ ရူပဝိပါက် အား ကျေးဇူးပြုရာ၌ အဆုံးဇောသည်ရူပဘဝင် ၅ ခု၊ ရူပစုတိ ၅ ခုအားဟူ၍ရှင်း။ အရူပဝိပါက်အား ကျေးဇူးပြုရာ၌ အဆုံးဇောသည် အရူပဘဝင်လေးခု,အရူပ စုတိလေးခုအား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏" အကုသိုလ်ဇောနောင် ကာမစုတိတဆယ်ကိုလည်း နည်းတူမိန့်ဆို၏။ ထို့ပြင်မကြာမီကမှ ထွက်ပေါ်လာသော ကျိုးသဲလေးထပ် ဆရာတော်ကြီးရေးသော "မနောဒွါရ ပုရေတီ" ကျမ်း စာမျက်နှာ ၃၁၂၊၃၁၃ ၌ ဤကျမ်းဆိုရိုး၌ ပြသည့် အတိုင်းပင်ဝေဘန်၍ပြရာဝယ်၊ "မရဏာ သန္နဝီထိ၌ ဇောနောင် စုတိတို့တွင် အကုသိုလ် ဇောနောင်စုတိဖြစ်အံ့၊ အဆုံးဇောသည် ကာမ စုတိ ၁၀ အား။ မဟာကုသိုလ်ဇောနောင်စုတိဖြစ်အံ့၊ အဆုံးဇောသည်စုတိကျေနဝိသအား။ ကြိယာဇောနောင်စုတိဖြစ်အံ့၊ အဆုံးဇောသည် တိဟိတ် စုတိတရသအား "ဟုမိန့်၏။ အရကောက် ဆရာတော်ကြီး သည်လည်း ပဋိစ္စဝါရအနန္တရပစ္စည်း (ဈာ-ဈာ)ဟိတ်ပါဠိ၌ "ဇောနောင်စုတိ ကျသည်ဖြစ်အံ့၊ စုတိကျေနဝိသအား တတ်သော ပဋ္ဌမဇော" ဟု အတိအလင်းမိန့်ဆိုကြသဖြင့် ကျကျန်နေမှုမှတပါး အခြားအကြောင်းရှာဘွယ် မရှိပြီ။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ အကျဉ်းချုပ်။ သုတ္တသဉျာအတိုင်းသော်၎င်း, ထိုက်သင့်သည်အားလျော်စွာ၎င်း ခွဲဝေ၍ပါဠိထုတ်၊ ထွက်လာသောပါဠိကိုကြည့်၍ ကတ္တားစသည်ကို တနည်းကားပါမကျန် ပဉှာဝါရကိုနည်းမှီ၍ ကောက်။

အရကောက်ဃဋနာများ

ဟေတု။ ပဉှာဝါရနည်းတူ(၂၄)ချက်ရှိ၏။

အာရမ္မဏ။ ပဉှာဝါရနည်းတူ (၅)ချက်ရှိ၏

အဓိပတိ။ သဟဇာဓိ၌(၂၄)ချက်အာဓိ၌ (၃) ချက်ပေါင်း(၂၇) ချက်ရှိ၏။ မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာမပြ။ .

အနန္တရ၊သမနန္တရ။ ပဉှာဝါရနည်းတူ(၃)ချက်ရှိ၏။

သဟဇာတ။ ပါဠိအားလျော်စွာ (၁)၌ အဝိပါက, သဝိပါက တချက်စီ။(၃-၄)၌အဝိပါက,သဝိပါက တချက်စီ၊ ပေါင်း(၆)ချက်ပြ၏။

အညမည။ မပြ။

နိဿယ။ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ၌ ဝတ္ထုနိ, ဝတ္ထု, ဝတ္ထုဒိ ဟု (၃)ချက်ပြ၏

ဥပနိဿယ။ (ဈာ-အက)၌ အာရမ္မဏူအတွက် အာပုဓိနှင့်ဝတ္ထုဓိ(၂)ချက်ပြ၏။ အနန္တရူပနိဿယမှာ အနန္တရ အတိုင်းဟူသောအထူး ညွှန်းချက်ကိုထည့်၍ယူလျှင် (၅) ချက်ဖြစ်၏။ အာရမ္မဏူအတွက် အပြည့်အစုံမပြ၊ ပကတူပအတွက်(၂)ချက်လည်းမပြ။

ပုရေဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ အာသေဝန။ လုံးဝမပြ၊

ကမ္မ။ ပဉှာဝါရအတိုင်း ဗလဝနာနာက္ခဏိကကမ္မ အတွက် (၂) ချက်၊ သဟဇာတကမ္မအတွက် (၉)ချက် ပေါင်း (၁၁)ချက်ပြ၏။

ဝိပါက။ မပြ။

အာဟာရ။ ရုပ်အာဟာရအတွက်မပြ၊ နာမ်အာဟာရအတွက် ပဉှာဝါရအတိုင်း (၃၃)ချက်ပြ၏။

ဣန္ဒြိယ။ ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယအတွက်မပြ။ သဟဇာတိန္ဒြိယအတွက် ပဉှာဝါရအတိုင်း အကျဉ်းနည်း အားဖြင့် (၇၂)ချက် ပြ၏။

ဈာန။ ပဉှာဝါရအတိုင်း(၃၆)ချက်ပြ၏။

မဂ္ဂ။ ပဉှာဝါရအတိုင်းအကျဉ်းနည်း(၅၇)ချက်ပင်ပြ၏။

သမ္ပယုတ္တ။ အဝိပါက တချက်, သဝိပါက တချက်ဟု ပဉှာဝါရအတိုင်း (၂)ချက်ပြ၏။

ဝိပ္ပယုတ္တ။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တအတွက် ပုရေဝိပ်, ဝတ္ထု, ဝတ္ထုဒိ, ပုတိ ဟု(၄) ချက်သာပြ၏။ သဟဝိပ်နှင့် ပစ္ဆာဝိပ်တို့အတွက် မပြ။

အတ္ထိ၊ အဝိဂတ၊ မပြ။

နတ္ထိ၊ ဝိဂတ။ အကျယ်သုံးချက် အနန္တရအ အတိုင်းဆိုလေဟု မှာထားသဖြင့်(၃)ချက်စီရ၏။

မှာထားချက်။ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်အတွက်သဘာဂ, ဃဋနာ စသည်တို့ကိုပြုလုပ်သင့် ဟောသင့်ဟုအဋ္ဌကထာ, ဋီကာများလည်းမမှာဆိုကြ၊(ရာသီစုကိုကားမြစ်၏)ထိုသို့ဖြစ်လျက် အရကောက်ဆရာတော်ကြီး ပြုလုပ်၍ ပြသည်ကား၊ ရှေးအခါက ဤပစ္စည်းပိုင်ခေါ် ဃဋနာများကို သင်ကြားရမှုသည် ဉာဏ်ကောင်းလှသူ ကျက်အားရှိသော သူများသော်မှ နားလည်နိုင်သည် မှတ်မိနိုင်သည် မရှိဘဲအခက်အခဲ များစွာနှင့် တွေ့ကြုံကြရ၏။ အရကောက်ဆရာတော်ကြီးကိုယ်တိုင်လည်း ပဉှာဝါရ ဃဋနာခန်းသို့ ရောက်သောအခါ သက်သာလွယ်ကူမှုကို ရည်ရွယ်၍ "ပစ္စည်းပိုင်ရာသီစုအတိုင်း အလေ့ အလာပြု၍ဆိုလေ၊ သို့မှဃဋနာ၌ လွယ်မည်" ဟု မှာထား၏။ ပစ္စယနိဒ္ဒေသပါဠိတော်အရ ရသင့်သော သဘာဂ,ဃဋနာများကိုပြထား၏။ ပဉှာဝါရသဘာဂ, ဃဋနာတို့ဆိုပြီး မှတ်မိ၍သဘောကျမည်။

အမည်	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	သ	ည	နိ	ဥ	ပု	ပစ်	သေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	အတ်	နတ်	ဝိဂ	အဝိ	ပေါင်း
ဟေ	*		၄			၇	၃	၇						၁		၄		၄	၃	၃	၇			၇	၁၁
အာ		*	၇					၃	၇	၃										၃	၃			၃	၇
ဓိ	၄	၇	*			၇	၃	၈	၇	၁				၁	၇	၇		၇	၃	၄	၈			၈	၁၅
နံ				*	၇				၇			၃	၁									၇	၇		၆
သနံ				၇	*				၇			၃	၁									၇	၇		၆
သ	၇		၇			*	၃	၉					၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၃	၉			၉	၁၄
ည	၃		၃			၃	*	၃					၃	၁	၃	၃	၃	၃	၃	၁	၃			၃	၁၄
နိ	၇	၃	၈			၉	၃	*	၁	၃			၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၁			၁၁	၁၇
ဥ		၇	၇	၇	၇			၁	*	၁		၃	၂							၁	၁	၇	၇	၁	၁၃
ပု		၃	၁					၃	၁	*						၁				၃	၃			၃	၈
ပစ်											*									၃					၁
သေ				၃	၃				၃			*										၃	၃		၅
ကံ				၁	၁	၇	၃	၇	၂				*	၁	၇				၃	၃	၇	၁	၁	၇	၁၄
ဝိ	၁		၁			၁	၁	၁					၁	*	၁	၁	၁	၁	၁		၁			၁	၁၃
ဟာ			၇			၇	၃	၇					၇	၁	*	၇			၃	၃	၇			၇	၁၁
ဣ	၄		၇			၇	၃	၇		၁				၁	၇	*	၇	၇	၃	၃	၇			၇	၁၄
ဈာ						၇	၃	၇						၁		၇	*	၇	၃	၃	၇			၇	၁၀
မဂ်	၄		၇			၇	၃	၇						၁		၇	၇	*	၃	၃	၇			၇	၁၂
သံ	၃		၃			၃	၃	၃					၃	၁	၃	၃	၃	၃	*		၃			၃	၁၃
ဝိပ်	၃	၃	၄			၃	၁	၅	၁	၃	၃		၃		၃	၃	၃	၃		*	၅			၅	၁၆
အတ်	၇	၃	၈			၉	၃	၁၁	၁	၃			၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	*			၁၁	၁၇
နတ်				၇	၇				၇			၃	၁									*	၇		၆
ဝိဂ				၇	၇				၇			၃	၁									၇	*		၆
အဝိ	၇	၃	၈			၉	၃	၁၁	၁	၃			၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅			၁၁	*	၁၇

ထူးရာသဘာဂ သင်္ချာနှင့်တရားများ

အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အာရမ္မဏမှ ပုရေဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတ သဘာဂ၌၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ မနောဓာတ် သုံးခုအားတတ်သော ပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံဟုဆိုအပ်သော အာပုပစ္စည်း၊ ဝတ္ထာပစ္စည်း။ "အာရမ္မဏပစ္စယာ ပုရေဇာတေတီဏိ၊ အတ္ထိယာတီဏိ၊ အဝိဂတေတီဏိ။" (ပဉ္စာဝါရ၌ ဝတ္ထာသည်အာပု၌ ဝင်၏။ ဤ၌မဝင်သဖြင့် သီးခြားယူရ၏။ ၎င်းအတွက် "အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိဧကံ" ဟူသော အာပုဃဋနာ။ "အာရမ္မဏ နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိတီဏိ" ဟူသောဝတ္ထာ ဃဋနာဖြစ်လတံ့)။

အဓိပတိပစ္စည်း။ အဓိပတိမှ ပုရေဇာတ သဘာဂ၌ ဝတ္ထာဓိပတိ ပစ္စည်း။ "အဓိပတိပစ္စယာ ပုရေဇာတေဧကံ"။ (အာပုဓိမရနိုင်၍ ဝတ္ထာဓိကိုသာယူရ၏။ သို့မှ ဝတ္ထာဓိဃဋနာ၌ ရှစ်ပစ္စည်း အပြည့်အစုံရမည်)။

အဓိပတိမှ အတ္ထိ, အဝိဂတသဘာဂ၌။ အလုံးစုံသော ဝတ္ထာဓိပစ္စည်း၊ သဟာဓိပစ္စည်း။ "အဓိပတိပစ္စယာ အတ္ထိယာအဋ္ဌ၊ အဝိဂတေအဋ္ဌ" (အာပုဓိမရ။ "အဓိပတိ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိအဋ္ဌ" ဟူသော မိဿက ပကိဏ္ဏကဃဋနာဖြစ်လတံ့)။

နိဿယပစ္စည်း။ နိဿယမှ အတ္ထိ, အဝိဂတ သဘာဂ၌ ဝတ္ထာ၊ သဟနိ၊ ပုရေနိပစ္စည်း။ "နိဿယပစ္စယာ အတ္ထိယာ တေရသ၊ အဝိဂတေတေရသ" (သဟဇာတ-ပုရေဇာတ မိဿကကိုမဟော။ ပါဠိ မရှိ၍ သင်္ချာနှစ်ချက်လျော့၏)။

ဥပနိဿယပစ္စည်း။ ဥပနိဿယမှ ပုရေဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတ သဘာဂ၌ ဝတ္ထာဓိပစ္စည်း "ဥပနိဿယပစ္စယာ ပုရေဇာတေဧကံ၊ အတ္ထိယာဧကံ၊ အဝိဂတေဧကံ" (အာပုဓိမရ။ နိဿယ,ဝိပ္ပယုတ္တ နည်းတူ ဝတ္ထာဓိ သာရ၏)။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း။ အတ္ထိ, အဝိဂတ၌ ပစ္ဆာဇာတကိုမဟော ဝိပ္ပယုတ္တ၌သာ "အရူပိနောခန္ဓာ ရူပီနံခန္ဓာနံ" ဟု ဟောသဖြင့် ပစ္ဆာဇာတမှ ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၌ အလုံးစုံသောပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း။ "ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ"။

ဝိပါကပစ္စည်း။ မူ,မူလိပစ္စယုပ္ပန်၌ ဆိုင်ရာ နာမ်တရားသာရ၏။

အာဟာရပစ္စည်း။ အာဟာရမှအတ္ထိ, အဝိဂတသဘာဂ၌၊ အလုံးစုံသော နာမ်အာဟာရပစ္စည်း။ "အာဟာရပစ္စယာ အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ"(အတ္ထိ အဝိဂတ၌ ရုပ်အာဟာရကိုမဟော)။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်း။ ဣန္ဒြိယမှအတ္ထိ, အဝိဂတသဘာဂ၌၊ အလုံးစုံသော သဟဇာတိန္ဒြိယ, ဝတ္ထုပုရေ ဇာတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း "ဣန္ဒြိယ ပစ္စယာ အတ္ထိယာ သတ္တ၊ အဝိဂတေသတ္တ" (အတ္ထိ အဝိဂတ၌ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယကို မဟော)။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ဝိပ္ပယုတ္တမှ အတ္ထိ, အဝိဂတသဘာဂ၌ အလုံးစုံသော ဝတ္ထာပစ္စည်း။ သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ, ဝတ္ထုပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာအတ္ထိယာ ပဉ္စ၊ အဝိဂတေပဉ္စ" (အတ္ထိအဝိဂတ၌ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တကိုမဟော။ ဝိပါက ပစ္စည်း၏ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်မှာ နာမ်သာဖြစ်၍ ဤဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းသည် ဝိပါကပစ္စည်းနှင့် သဘာဂလည်းမရ)။

အတ္ထိပစ္စည်း။ အတ္ထိမှအဝိဂတသဘာဂ၌၊ အလုံးစုံသော အာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ ပစ္စည်း၊ "အတ္ထိ ပစ္စယာ အဝိဂတေတေရသ"

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ-မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာဇယား (၂၇) ချက်။

ပစ္စည်း	အဇ္ဈိ-၃	နိဿယ-၃	ဝတ္ထာဒိ-သဟာဒိ	သဟတိ-ပုတိ	ဝတ္ထာ-သဟဝိပ် ပုရေဝိပ်	ဝတ္ထာဒိ သဟာဒိဝိပ်	သဟတိဝိပ် ပုတိ	အချက်
ဓိ			။			။		၂
နိ		။	။	။	။	။	။	၆
ဣံ				။			။	၂
ဝိပ်					။	။	။	၃
အတ်	။	။	။	။	။	။	။	၇
အဝိ	။	။	။	။	။	။	။	၇
သချုပ်	၁၁	၁၁	၈	၇	၅	၄	၃	၂၇

သဟဇာတကြီး-လတ် ဃဋနာ ဇယား (၃၃) ချက်။

ပစ္စည်း	သဟ	ဉ	သံ	သဟ ဝိပ်	ဉဝိပ်	ဝိပါ	အချက်
သဟ	။	။	။	။	။	။	၆
ဉ		။	။		။	။	၄
နိ	။	။	။	။	။	။	၆
ဝိပါ						။	၁
သံ			။			။	၂
ဝိပ်				။	။		၂
အတ်	။	။	။	။	။	။	၆
အဝိ	။	။	။	။	။	။	၆
သချုပ်	၉	၃	၃	၃	၁	၁	၃၃

ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ဃဋနာရှင်းလင်းချက်

ဟေတုပစ္စည်း-၁၄။ ။သာမညဃဋနာမှ အဝိပါက (၄) ချက်။ သဣန္ဒြိယ မဂ္ဂဃဋနာမှ အဝိပါက(၄)ချက်။ သာဓိပတိဣန္ဒြိယမဂ္ဂဃဋနာ မှအဝိပါက (၃)ချက်ဟု အဝိပါက (၁၁)ချက်ရ၏။

“ဝိပါကာစတ္တာရောခန္ဓာအရူပိနော အညမညံ ဝိပါက ပစ္စယေနပစ္စယော” ဟဟောတော်မူသဖြင့် ဝိပါကပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်၌ ရုပ်များကို မရသောကြောင့် သဝိပါက ဃဋနာများ၌ “သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သောဝိပါက်၌ရှိသော ဟိတ်သုံးပါး” ။ “သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတတ်သော ဝိပါက်၌ရှိသော အမောဟ”။ “သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော ဖိုလ်လေးချို့ရှိသော ဝီမံသာ ဓိပတိ” ဟုတချက်စီရ ရကား သဝိပါက (၃)ချက်ရ၏။

အာရမ္မဏပစ္စည်း-၄။ ။အာဒိ, အာပု, ဝတ္ထု, ဝတ္ထုဒိ- ဟုလေး ချက်ရ၏။ “အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယန္တိ သတ္တ။ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ဒွေ။ အာရမ္မဏ နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ဧကံ။ အာရမ္မဏ အဓိပတိ နိဿယ ဥပနိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ဧကံ”။ (အာပုဒ္ဓိပဋ္ဌာန်ပါဠိကိုသာ ဟော၏။ မနောဒွါရ်ကို သာဝဇ္ဇနဇဝနာ ဖြစ်၍ မဟောရကား ၎င်း၏ သုဒ္ဓ သချာမှာ “ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ် မနောဓါတ် သုံးခုအား တတ်သော ပစ္စုပ္ပန် ပဉ္စာရုံ”ဖြစ်၏။ ၎င်း၏ပစ္စယုပ္ပန်၌ လောဘမူစိတ်မရှိ၍ အာပုဓိမရ နိုင်။ “အာရမ္မဏပစ္စယာ နိဿယေတိဏိ, ဝိပ္ပယုတ္တေတိဏိ” ဟူသော ဝတ္ထာရမ္မဏသဘာဂ ဇယားမှာ ဝတ္ထု ပုရေဇာတမှသာထွက်လာခြင်း။

သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာ ဇယား(၃၆) ချက်။

ပစ္စည်း	ပစ္ဆာ	အာပု-ဝတ်ပု	ဝတ်ပု	အာဒိ	အာပု	ဝတ္ထု	ဝတ္ထုဒိ	ပုတိ	အနံ	အာဝေသ	နာနာကမ္မ	အနံကမ္မ	အချက်
အာ				။	။	။	။						၄
ဓိ				။			။						၂
နံ									။	။		။	၃
သနံ									။	။		။	၃
နိ			။			။	။	။					၄
ဥ				။			။		။	။	။	။	၆
ပု		။	။		။	။	။	။					၆
ပစ်	။												၁
သေ										။			၁
ကံ											။	။	၂
ဣံ								။					၁
ဝိပ်	။		။			။	။	။					၅
အတ်		။	။		။	။	။	။					၆
နတ်									။	။		။	၃
ဝိဂ									။	။		။	၃
အဝိ		။	။		။	။	။	။					၆
သချုပ်	၃	၃	၃	၇	၁	၃	၁	၁	၇	၃	၂	၁	၃၆

သဟဇာတအငယ် ဃဋနာဇယား (၁၄၉) ချက်။

ပစ္စည်းတရား	ဟေ	ဓိ	ကံ	ဟာ	ဣံ	ဈာ	မဂ်	အချက်	သချုပ်
သာမည	•။			•။	•။	•။	•။	၅ဝိ	
ဝိ,သတ်,ဧ,ပဉ္စာ					။		။	၅။	
ဝေ,ဧ					။	။		၅။	၇
တက်,ဧ						။	။	၅။	
ဧ					။	။	။	၅။	၃
စေတနာ			။	။				၅။	
ဝိညာဉ်				။	။			၅။	၃
ဆန္ဒာဓိ		။						၄	
စိတ္တာဓိ		။		။	။			၄ဝိ	၃
ဝီရိယာဓိ		။					။	၄။	
အမောဟ	။				။		။	၅။	၄ ၂
ဝိမံသာဓိ	။	။			။		။	၄။	၂ ၂
အချက်ပေါင်း	၁၄	၁၆	၅	၁၉	၄၂	၂၀	၃၃	၁၄၉	သဝိ=၁

“နိဿယ ပစ္စယာ ဥပနိဿယေဒွေ” အရ ဝတ္ထာဒိမှာ ဝတ္ထာရမ္မဏမှ ထွက်လာခြင်းတို့ကြောင့် ဝတ္ထုနှင့်ဝတ္ထုဒိတို့ရကြ၏။ ၎င်းတို့သည်အာပု မှထွက်လာသောတရားမဟုတ်။

အဓိပတိပစ္စည်း-၂၀။ ။ဤပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌အာဒိ, သဟာဒိ နှစ်ပါး လုံးကို အပြည့်အစုံ ဟောငြားလည်း “အဓိပတိ ပစ္စယာ ပုရေဇာတေ ဒွေ” ၌ပဥ္စဝါရကဲ့သို့ အာပုဓိကိုမရအပ်။ အာပုဓိမှာအာပုမှ ထွက်လာ သောတရားဖြစ်၏။ အတ္ထိ,အဝိဂတပစ္စည်းရှိ အာပုမှာလည်း နည်းတူဖြစ် ရကား မိဿကပကိဏ္ဏက ဃဋနာ၌ “အာပုဓိ, သဟာဓိ” ကိုမရအပ်။

ဇယားပြအတိုင်းမိဿက ပကိဏ္ဏကဃဋနာ (၂)ချက်၊ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာ (၂)ချက်ရ၏။ သဟဇာတအငယ် ဃဋနာတို့တွင် ဆန္ဒာဓိပတိ, စိတ္တာဓိပတိ, ဝီရိယာဓိပတိ, ဝီမံသာဓိပတိတို့မှ အဓိပါက သုံးချက်စီ၊ သဓိပါက (၁)ချက်စီရ၍ (၁၆) ချက်ရ၏။ သဓိပါက ဃဋနာများ၌ "သမ္ပယုတ္တ ကန္ဓာအား တတ်သော ဖိုလ်လေးရှဉ့်ရှိသော ဆန္ဒာဓိပတိ, ဖိုလ်လေးခုဟုဆိုအပ်သော စိတ္တာဓိပတိ၊ ဖိုလ်လေးရှဉ့် ရှိသောဝီရိယာဓိပတိ, ဝီမံသာဓိပတိ" ဟုဆိုပါ။ ထိုနည်းတူ သဟဇာတ အငယ်ဃဋနာ ဇယားရှိ ပစ္စည်းတရားအားလျော်စွာ သဓိပါကဃဋနာများကို "သမ္ပယုတ္တ ကန္ဓာအားတတ်သောဝိပါက်၌ ရှိသော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ်သုံးပါး နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ရှစ်ပါး" စသည်ဖြင့် အားလုံးဆိုပါ။

အနန္တရ, သမနန္တရ, နတ္ထိ, ဝိဂတပစ္စည်း။ ပဉှာဝါရနည်းတူ (၃) ချက်စီရ၏။

သဟဇာတပစ္စည်း။ ၆။ အဓိပါက (၅) ချက်ရ၏။ သဓိပါက၌ "အချင်းချင်းအား တတ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး" ဟု (၁) ချက်သာဆိုပါ။

အညမညပစ္စည်း။ ၄ ။ဇယားပြအတိုင်းဆိုပါ။

နိဿယပစ္စည်း ။၁၆။ မိဿကပကိဏ္ဏကဃဋနာ (၆) ချက်ရရာတွင် ပထမအချက်ဖြစ်သော နိဿယ-၃ ခွဲဝတ္ထု, သဟန်,ပုရေနိတို့၏ သုဒ္ဓသင်္ချာကိုဆို၍ "နိဿယအတ္ထိ အဝိဂတန္တိ ကောဒသ" ဟုဆိုပါ (သဟဇာတ ပုရေဇာတ မိဿကမရ၍ ကောဒသဖြစ်၏)။ ကြွင်းဃဋနာများနှင့် သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာ (၄)ချက် သဟဇာတ ဃဋနာ (၆) ချက်တို့ကို ဇယားပြအတိုင်းဆိုပါ။ ပဉှာဝါရနိဿယမူ အတ္ထိသဘာဂ၌ရင်း "နိဿယအတ္ထိအဝိဂတန္တိ တေရသ" ဟူသောဃဋနာ၌ရင်း ဝတ္ထုကို ပုရေနိ တွင်သွင်းခါ သဟန် ပုရေနိဟုအရေကောက်များ၌ ရေးသားပေသည်။ ဤကျမ်း ပစ္စယနိဒ္ဒေသ,ပဉှာဝါရ သဘာဂ, ဃဋနာများ၌ကား ပစ္စယုဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မူသော မျိုးစဉ်နှင့်တသားတည်းညီညွတ်၍ မည်ကဲ့သို့သော မျိုးပစ္စည်းတရားတို့စုပေါင်း၍သဘာဂဖြစ်နေကြသည်, ဃဋနာဖြစ်နေကြသည်ကို ရှင်းလင်းစေရန်ဝတ္ထုကို ပုရေနိ, ပုရေဝိပ်တို့၌ မသွင်းဘဲ သီးသန့်ပြထားပေသည်။ နိဿယနှင့်အတ္ထိပစ္စည်းတို့၏ သဘာဂ တရားများကို မျိုးအားဖြင့်ထုတ်ပြပါဟု ပုစ္ဆာထုတ်လျှင် အာရမ္မဏမျိုးမှ ဝတ္ထု၊ သဟဇာတမျိုးမှသဟန်၊ ဝတ္ထုမျိုးမှ ပုရေနိစသည်ဖြင့်ဖြေဆိုနိုင်ကြရန်လည်းဖြစ်၏။

ဥပနိဿယပစ္စည်း။ ၆ ။အာရုံဓိမှတပါး (၆)ချက်ကိုဆိုပါ။ (အာရုံဓိ မရကြောင်းပြခဲ့ပြီ)။

ပုရေဇာတပစ္စည်း။ ၆ ။ ဇယားရှိအတိုင်းဆိုပါ။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း။ ၁ ။ "ဣမေန သာဝသေသဝသေန ဒေသနာ ကတာ" ဟူသော အဋ္ဌကထာအရ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိကို မဟောရကား "ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တန္တိ တီဏိ" ဟုဆိုပါ။ ("အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ တေရသ" စသောပါဠိများကို ထောက်၍ နှစ်ပစ္စည်းရနိုင်လျှင် ဃဋနာဖွဲ့ရ၏။ မိမိနှင့်ပြိုင်စရာတပါးသော ပစ္စည်းမရှိလျှင်ကားဃဋနာမဖွဲ့ရ။ ထို့ကြောင့် ဤပစ္စယ နိဒ္ဒေသ မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ၌ "အာရုံဓိ-သဟာဓိ ကို အဓိပတိ တပစ္စည်းသာရခြင်း, "နာမ်ဟာ-ရုပ်ဟာ" ကိုအာဟာရ တပစ္စည်းသာရခြင်း, ဣန္ဒြိယ သုံးမျိုးကိုဣန္ဒြိယ တပစ္စည်းသာ ရခြင်း, ဝိပ်လေးမျိုးကို ဝိပ္ပယုတ္တ တပစ္စည်းသာ ရခြင်းတို့ကြောင့်မဖွဲ့အပ်။ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာ၌ အာရုံဓိကိုမရထိုက်။)

မေးဖွယ်။ နှစ်ပစ္စည်းရလျှင် ဃဋနာဖွဲ့နိုင်သည်ဆိုသဖြင့် "အာရုံဓိမှာ အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, ဥပနိဿယ သုံးပစ္စည်းပင်ရနေရကား အဘယ်ကြောင့်မဖွဲ့နိုင်ရသနည်း။

အဖြေ။ ပဉှာဝါရ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာ၌ ရုပ်အာဟာရ, ရုပဇီဝိတိန္ဒြိယများကို ဃဋနာဖွဲ့နိုင်ခွင့်ရှိသည့်အတိုင်း "အာဟာရ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိဧကံ၊ ဣန္ဒြိယအတ္ထိအဝိဂတန္တိဧကံ" ဟုဖွဲ့ငြားအံ့။ မိဿကပကိဏ္ဏက ဃဋနာ၌ "အာဟာရ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိသတ္တ၊ ဣန္ဒြိယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိသတ္တ" ဟုဟောထားသဖြင့်၊ ပစ္စည်းရေမှာတူပြီး သင်္ချာမှာကွဲပြားနေရကားဒေသနာ သံကိဏ္ဏဒေါသကြောင့် မဖွဲ့ (ဤသဘောကို ပဉှာဝါရဃဋနာခန်း၌လည်း ပြထား၏)ဤ၌လည်းအာဓိ အတွက် 'အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယန္တိသတ္တ" အာရုံဓိအတွက် "အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယန္တိဧကံ" ဟုဒေသနာ သံကိဏ္ဏဖြစ်ဘွယ်ရှိ၍ မဖွဲ့ထိုက်။

အာသေဝနပစ္စည်း။ ၁ ။ပဉှာဝါရအတိုင်း (၁)ချက်ပင်ရ၏။

ကမ္မပစ္စည်း။ ၇ ။ဇယားပြအတိုင်း (၇)ချက်ရ၏။

ဝိပါကပစ္စည်း။ ၁ ။ ဇယားအတိုင်း သဟဇာတ သဓိပါကကဲ့သို့ဆိုပါ။

အာဟာရပစ္စည်း။ ၁၉ ။ ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း နာမ်ဟာ, ရုပ်ဟာ ဟူသော မိဿက ပကိဏ္ဏကဃဋနာကိုမရ။ သဟငယ်မှ (၁၉) ချက်သာ ရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်း။ ၄၅ ။ မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ (၂) ချက် သုဒ္ဓပကိဏ္ဏကဃဋနာ (၁)ချက်၊ သဟငယ် ဃဋနာမှ (၄၂) ချက်ရ၏

ဈာနပစ္စည်း။ ၂၀။ ဇယားအတိုင်းဆိုပါ။

မဂ္ဂပစ္စည်း။ ၃၃။ ။ဇယားအတိုင်းဆိုပါ။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ၂။ ။ပဉှာဝါရနှင့်တူ၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ၁၀။ ။မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာမှ (၃) ချက်၊ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာမှ (၃) ချက်၊ သဟဇာတ ဃဋနာမှ အဓိပါက (၂)ချက်ရ၏။ (ဝိပါကပစ္စည်း၏ပစ္စယုပ္ပန်၌ ရုပ်မရှိမှုကြောင့် သဓိပါက ဃဋနာမရ။)

အတ္ထိ, အဝိဂတပစ္စည်း။ ၁၉ ။ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ, ရုပ်အာဟာရတ္ထိ, ရုပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိနှင့် မိဿကသုံးမျိုးကို မဟောရကား ဇယားပြအတိုင်း မိဿကပကိဏ္ဏက ဃဋနာမှ (၇) ချက်၊ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာမှ (၆) ချက်၊ သဟဇာတဃဋနာမှ (၆) ချက်ရ၏။ အားလုံး ဃဋနာပေါင်း (၂၆၅) ချက်ရ၏။

ထူးရာကရိုဏ်းအရများ

ဃဋနာများကို သီးသန့်ပြထားသဖြင့် ကရိုဏ်းပါ၍ အရများအတွက် ပဉှာဝါရနည်းတူ အဓိပါက, သဓိပါက စသည်ကို ခွဲခြားဘွယ် မလိုပြီ။ ပါဠိတော်အရ ထူးရာမျှသာဖြစ်သော ကရိုဏ်းအရများကိုသာ ပြအံ့။

သဟ-ည-နိ-သံ-အတ်-အဝိဂတပစ္စည်း။ "**စတ္တာရောခန္ဓာ အရူပိနော**"၌တပြိုင်နက် ယထာရဟတတ်ကောင်းသော သဟ-ည-နိ-ဝိပါ-သံ-အတ်-အဝိဂတဟု ၇ ပစ္စည်း။

ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ နာမရူပံ၌ တပြိုင်နက် တတ်ကောင်းသော သဟ—ည နိ—ဝိပ်—အတ်—အဝိဟု ၆ ပစ္စည်း(ဝိပါကပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်၌ ရုပ်မရှိ၍ ဝိပါကမရ)။ **စိတ္တစေတသိကာဓမ္မာ** ၌ တပြိုင်နက် သဟ-နိ-ဝိပ်-အတ်-အဝိ ဟု ၅ ပစ္စည်း။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း။ ပစ္ဆာဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တဟု တပြိုင်နက် ၂ ပစ္စည်း၊ (ပစ္ဆာဇာတဝိပ္ပယုတ္တ၌လည်းနည်းတူ)။

ရူပါဟာရ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ ရူပါဟာရသတ္တိ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသတ္တိသာဟု အသီးသီး ဆိုပါ။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ "အရူပိနောခန္ဓာ ရူပီနံ" သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၌ တပြိုင်နက် ယထာရဟ တတ်ကောင်းသော သဟ—ည—နိ—ဝိပ်—အတ်—အဝိဂတ ဟု ၆ ပစ္စည်းကိုဆို။

ရည်ရွယ်ချက်။ ပဉှာဝါရ၌ အပြည့်အစုံ ဟောတော်မူအပ်သော သဘာဂ, ဃဋနာ စသော သင်္ချာဝါရတို့မှာ ပဉှာဝါရဝိဘင်္ဂ ပါဠိတော်ကြီးမှ ထွက်လာကြသော တရားများ ဖြစ်ကြ၏။ ဝိဘင်္ဂဝါရနှင့် ကင်း၍ သင်္ချာဝါရကို မရအပ်။ ပယျာလ ပေါင်းများစွာဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော တိက်,ဒုက်တို့၏ သဘာဂ,ဃဋနာ စသည်ကို နားလည်လို, ပြုလုပ်လိုလျှင် ဝိဘင်္ဂဝါရကိုမှီး၍သာ နားလည်အပ်ပြုလုပ်အပ်၏။ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်အားလျော်စွာ တခမ်းတနား ပြဆိုအပ်သော သဘာဂ,ဃဋနာ များ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာကား ပါဠိတော်ရှိတိုင်း သဘာဂ ယူပုံ, ဃဋနာ ဖွဲ့ပုံ၌ ဗဟုသုတရကြစေရန်နှင့် ပဋ္ဌာန်းတရားတော်ကြီးကို ကြည်ညိုလေးစား စိတ်ပါဝင်စားကြသူများသည် ဤနည်းကိုမှီး၍ ပဋ္ဌာန်း(၂၄)ကျမ်းလုံးရှိ တိက်,ဒုက် တို့၏ သဘာဂ, ဃဋနာစသည်ကို ကြံဆထုတ်, ပြုလုပ်တတ်ကြစေလိုမှုဖြစ်ပေ၏။

ပုစ္ဆာဝါရ

ပစ္စယနိဒ္ဒေသဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌၊ ပုစ္ဆာဝါရကိုဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံသော်လည်း ဓမ္မအနုလုံ၊ ဓမ္မပစ္စနိက်၊ ဓမ္မအနုလောမပစ္စနိက်၊ ဓမ္မပစ္စနိယာ နုလောမအားဖြင့် လေးပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင် ဓမ္မအနုလုံကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံသော်လည်း တိကပဋ္ဌာန်း၊ ဒုကပဋ္ဌာန်း၊ ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း၊ တိကဒုကပဋ္ဌာန်း၊ တိကတိကပဋ္ဌာန်း၊ ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်း အားဖြင့် ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင်တိကပဋ္ဌာန်းကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌တုံသော်လည်း ကုသလတိက်, ဝေဒနာတိက် အစရှိသောအားဖြင့် (၂၂)ပါး အပြားရှိ၏။ ထို...တွင် ကုသလတိက်ကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌တုံသော်လည်း ပဋိစ္စဝါရ၊ သဟဇာတဝါရ၊ ပစ္စယဝါရ၊ နိဿယဝါရ၊ သံသဋ္ဌဝါရ၊ သမ္ပယုတ္တဝါရ၊ ပဉှာဝါရ အားဖြင့် (၇) ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင်ပဋိစ္စဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံသော်လည်း ပစ္စည်းအနုလုံ၊ ပစ္စည်းပစ္စနိက်၊ ပစ္စည်း အနုလောမပစ္စနိက်၊ ပစ္စည်း ပစ္စနိယာ နုလောမအားဖြင့် လေးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ပစ္စည်းအနုလုံကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံသော်လည်း ဧကမူလက, ဒုမူလက(ပ) သဗ္ဗမူလကအားဖြင့် (၂၄)ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဧကမူလကကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌တုံသော်လည်း ဟေတုပစ္စည်း၏ ဧကမူလက စသောအားဖြင့် (၂၄) ပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဟေတုပစ္စည်း၏ ဧကမူလကကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ထို....၌တုံသော်လည်း ကုသလပဒ အစရှိသောအားဖြင့် (၇) ပါးအပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ကုသလပဒကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌တုံသော်လည်း ကုသလပဒါဝသာန စသောအားဖြင့် (၇)ပါး အပြားရှိ၏။ ထို...တွင် ကုသလပဒါဝသာနကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ဟောဟန်ကား။ (ဤဟောရိုးဆက်ပုံ များကို ဝိဿဇ္ဇနာဝါရ၌ အကျဉ်းမျှသာ အစီအစဉ်ကိုပြအံ့)။

ဟောပုံနည်းပြ။

၁	သိယာကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ	ကုသလောဓမ္မော	ဥပ္ပဇ္ဇေယျ	ဟေတုပစ္စယာ
၂	။	အ ။	။	
၃	။	အဗျာကတောဓမ္မော	။	
၄	။	ကုစ, ဗျာစ, ဓမ္မာ	ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ	
၅	။	အကုစ, ဗျာစ, ဓမ္မာ	။	
၆	။	ကုစ, အကုစ, ဓမ္မာ	။	
၇	။	ကုစ, အကုစ, ဗျာစ, ဓမ္မာ	။	

ဟေတုဧကမူလက။ ။ကုသိုလ်ကို မူတည်၍မူလီ (၇) ချက် သွတ်ခါ ဟောသလို အကုသိုလ်စသည်ကိုလည်း မူတည်၍ (၇)ချက်စီ မူလီသွတ်၍ ဟောလျှင်ဟေတုဧကမူလက၌ (၄၉)ချက်ရ၏။ ကုသိုလ်ကို မူတည်လျှင် ကုသိုလ်ချင်း ရှေးဦးစွာ မူလီသွတ်ရသလို အကုသိုလ်, အဗျာကတ သုဒ္ဓသက်သက်တို့ကို မူတည်လျှင် ၎င်းတို့အချင်းချင်းကို ရှေးဦးစွာ မူလီသွတ်ပြီးမှ အစဉ်အတိုင်း ဟောရ၏။ မိဿကနှစ်ခု, သုံးခုတွဲများကို မူတည်ရာ၌ကား ကုသိုလ်မူလီကစ၍ အစဉ်အတိုင်း "သိယာကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ" စသည်ဖြင့်ဟောပါ။

အာရမ္မဏမှ အဝိဂတအထိဧကမူလက။ ။ဟေတု နည်း တူ (၄၉) ချက်စီဟော၊ အဖျားသတ်ချရာတွင် ဟေတုပစ္စယာ အစား အာရမ္မဏပစ္စယာ (ပ) အဝိဂတပစ္စယာဟုဆိုပါ

ဟေတုဒုက။ ။ဧကမူလကကို ဟောပြီးလျှင် ဒုမူ,တိမူ (ပ)သဗ္ဗမူလကကိုဟောရမည်။ ၎င်း၌ ဟေတုကို မူတည်၍ အာရမ္မဏစသည်ကို တခုစီ တိုးခါ မူလီသွတ်ရမည်ဖြစ်၍ အဖျားသတ်တွင် "ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏ ပစ္စယာ" ဟုချခါ (၄၉) ချက်ဆို။ ထိုနည်းတူ "ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ။ (ပ)။ ဟေတုပစ္စယာ အဝိဂတပစ္စယာ" ဟု(၄၉) ချက်စီဆိုပါ၊ ဒုကဖြစ်၍ နှစ်ပစ္စည်းဆိုရ၏။

တိမူစသည်။ ။ပစ္စည်းနှစ်ခုကို အမြဲမူတည်၍ မူလီများကို တပစ္စည်းစီလှည့်ခါ "ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ(မှ) အဓိပတိပစ္စယာ (မူလီ) ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ အနန္တရပစ္စယာ" စသည်ဖြင့် အဝိဂတတိုင်အောင်(၄၉)ချက်စီဟော။ စတုမူ စသည်မှာ သုံးခု,လေးခု,ငါးခု, စသည်မူတည်၍ မူလီတပစ္စည်းစီလှည့်၍ သွတ်ခါဆို။ သဗ္ဗမူ တွင် (၂၃) ပစ္စည်း မူတည်၍ အဝိဂတပစ္စည်းကို မူလီသွတ်ခါဆို။

အာရမ္မဏ(ပ) အဝိဂတဒုကာဒိ။ ။ပစ္စည်း အနုလုံ ဟေတုပစ္စည်းကို ဟောသလို မိမိတို့၏ ပစ္စည်းများကို အသီးသီး မူတည်၍ဟောပါ။

ပစ္စည်းပစ္စနိက်စသည်။ ပဋိစ္စဝါရ။ ။ဤအတူ "န" တိုးခါ နဟေတုပစ္စယာ စသည်ဖြင့် ပစ္စည်းပစ္စနိက်ကို၎င်း။ "ဟေတု ပစ္စယာ နအာရမ္မဏပစ္စယာ" စသည်ဖြင့် ပစ္စည်း အနုလောမ ပစ္စနိက်ကို၎င်း။ "နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏ ပစ္စယာ" စသည်ဖြင့် ပစ္စည်း ပစ္စနိယာနုလောမကို၎င်း ဟောပါ။

သဟဇာတ ဝါရစသည်။ ။ပဋိစ္စ ဝါရနည်းတူ ပဋိစ္စ နေရာတွင် သဟဇာတော။ ပစ္စယာ။ နိဿာယ။ သံသဋ္ဌော။ သမ္ပယုတ္တော တို့ကို ထည့်၍ "သိယာကုသလံဓမ္မံ သဟဇာတော ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ" စသည်ဖြင့် သဟဇာတဝါရကို၎င်း။ "သိယာကုသလံ ဓမ္မံ ပစ္စယာကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ" စသည်ဖြင့် ပစ္စယ ဝါရကို၎င်း။ "သိယာကုသလံ ဓမ္မံနိဿာယ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ" စသည်ဖြင့် နိဿယဝါရကို၎င်း။ "သိယာကုသလံ ဓမ္မံသံသဋ္ဌော ကုသလောဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ" စသည်ဖြင့် သံသဋ္ဌဝါရကို၎င်း။ "သိယာကုသလံ ဓမ္မံ သမ္ပယုတ္တော ကုသလောဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျဟေတုပစ္စယာ" စသည်ဖြင့် သမ္ပယုတ္တဝါရကို၎င်းဆိုပါ။

ပဉှာဝါရ။ ။ပဉှာဝါရ တွင်ကား "သိယာ ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော" စသည်ဖြင့် ဝါရအားလျော်စွာဆိုပါ။

ဝေဒနာတိက်စသောတိကပဋ္ဌာန်း။ ။၎င်း တို့ ၌ လည်း "သိယာ သုခါယဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သုခါယဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မောဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ" စသည်ဖြင့် ကုသလတိက်ကို နည်းမှီးခါ တိက်အားလျော်စွာ ဟောပါ။

ဒုကပဋ္ဌာန်းစသော ဓမ္မအနုလုံ ခြောက်ကျမ်း။ ။ဒုကပဋ္ဌာန်း ဒုကတိကပဋ္ဌာန်းစသော ဓမ္မအနုလုံ (၆) ကျမ်းကိုလည်း နည်းပြကို နည်းမှီးခါဆိုပါ။

ကြွင်း(၁၈)ကျမ်း။ ။ဓမ္မပစ္စနိက် စသော (၁၈) ကျမ်း ကိုလည်း နည်းတူနည်းပြကို မှီး၍ဟောပါ။ ။(မူလဋီကာတွက်ပြသော ပုစ္ဆာအရေတနေ့တနေ့ကို ပုစ္ဆာပေါင်း တသောင်း တသောင်း ဟောလျှင်နှစ်ပေါင်း တသိန်းကျော် ဟောရလတံ့။ အဋ္ဌကထာနည်းထို့ထက် များသေး၏)။

ဝိဿဇ္ဇနာ။ ။ဓမ္မာနုလောမပစ္စနိက်, သဝိတက္ကတိက်၌ အမေးပုစ္ဆာအတိုင်းအဖြေ (၄၉) ချက်ရ၏ဟု အဋ္ဌကထာ မိန့်၏။ ဓမ္မပစ္စနိယာနုလောမ သဝိတက္ကတိက်၌ "နဟေတုယာ ဧကူနပညာသ" ဟု ပါဠိတော်ရှိ၏။ ဓမ္မပစ္စနိက်တိကပဋ္ဌာန်းကို ပေယျာလပေါ်မှကား ဝေဒနာတိက်, သဝိတက္ကတိက်, ပီတိတိက်, အာရမ္မဏ လေးတိက် တို့၌လည်း ဧကူနပညာသ ရကြပါ၏။

ပဋ္ဌာန်း ပုစ္ဆာဝါရ ဖောပုံနည်းပြ ဇယား

တိကပဋ္ဌာန်း				ဒုကပဋ္ဌာန်း		ဒုကတိက ပဋ္ဌာန်း	
ပု		ပုလီ		ပု	ပုလီ	ပု	ပုလီ
၁	ကု	၁	ကု	ဟေ	ဟေ	ဟေ,ကု	ဟေ,ကု
၂	အကု	၂	အကု	နဟေ	နဟေ	နဟေ,ကု	နဟေ,ကု
၃	ဗျာ	၃	ဗျာ	ဟေ,နဟေ	ဟေ,နဟေ	ဟေကု,နဟေကု	ဟေကု,နဟေကု
၄	ကု,ဗျာ	၄	ကု,ဗျာ	ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်း			
၅	အကု,ဗျာ	၅	အကု,ဗျာ	ဟေ,သဟေ		ဟေ,သဟေ	
၆	ကု,အကု	၆	ကု,အကု	နဟေ,သဟေ		နဟေ,သဟေ	
၇	ကု,အကု,ဗျာ	၇	ကု,အကု,ဗျာ	ဟေသဟေ,နဟေသဟေ		ဟေသဟေ,နဟေသဟေ	

တိကဒုကပဋ္ဌာန်း		တိကတိကပဋ္ဌာန်း	
ကု,ဟေ	ကု,ဟေ	ကု,သု	ကု,သု
အကု,ဟေ	အကု,ဟေ	အကု,သု	အကု,သု
ဗျာ,ဟေ	ဗျာ,ဟေ	ဗျာ,သု	ဗျာ,သု
ကုဟေ,ဗျာဟေ	ကုဟေ,ဗျာဟေ	ကုသု,ဗျာသု	ကုသု,ဗျာသု
အကုဟေ,ဗျာဟေ	အကုဟေ,ဗျာဟေ	အကုသု,ဗျာသု	အကုသု,ဗျာသု
ကုဟေ,အကုဟေ	ကုဟေ,အကုဟေ	ကုသု,အကုသု	ကုသု,အကုသု
ကုဟေ,အကုဟေ,ဗျာဟေ	ကုဟေ,အကုဟေ,ဗျာဟေ	ကုသု,အကုသု,ဗျာသု	ကုသု,အကုသု,ဗျာသု

ဖောနည်းအကျဉ်းချုပ်

တိကပဋ္ဌာန်း	သိယာ	ကုသလံ	ဓမ္မံပဋိစ္စ	ကုသလော	ဓမ္မောဥပ္ပဇ္ဇေယျ	ဟေတုပစ္စယာ
	။	အကုသလံ	။	အကုသလော	။	
	။	အဗျာကတံ	။	အဗျာကတော	။	
	။	ကုသလဉ္စ,အဗျာကတဉ္စ	။	ကုသလောစ,အဗျာကတောစ	ဓမ္မာဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ	
	။	အ ။	။	အ ။	။	
	။	ကုသလဉ္စ,အကုသလဉ္စ	။	ကုသလောစ,အကုသလောစ	။	
	။	ကုသလဉ္စ,အကုသလဉ္စ,အဗျာကတဉ္စ	။	ကုသလောစ,အကုသလောစ,အဗျာကတောစ	။	
ဒုက	။	ဟေတုံ	။	ဟေတု	ဓမ္မောဥပ္ပဇ္ဇေယျ	
	။	န ။	။	န ။	။	
	။	ဟေတုံစ,နဟေတုံစ	။	ဟေတုစ,နဟေတုစ	ဓမ္မာဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ	
ဒုကတိက	။	ဟေတုံ,ကုသလံ	။	ဟေတု,ကုသလော	ဓမ္မောဥပ္ပဇ္ဇေယျ	
	။	န ။	။	န ။	။	
	။	ဟေတုံကုသလဉ္စ,နဟေတုံကုသလဉ္စ	။	ဟေတုကုသလောစ,နဟေတုကုသလောစ	ဓမ္မာဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ	
တိကဒုက	။	ကုသလံ,ဟေတုံ	။	ကုသလော,ဟေတု	ဓမ္မောဥပ္ပဇ္ဇေယျ	
	။	အ ။	။	အ ။	။	
	။	အဗျာကတံ,ဟေတုံ	။	အဗျာကတော,ဟေတု	။	
တိကတိက	။	ကုသလံ, သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တံ	။	ကုသလော,သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တော	။	
	။	အ ။	။	အ ။	။	
	။	အဗျာကတံ ။	။	အဗျာကတော ။	။	
ဒုကဒုက	။	ဟေတုံ,သဟေတုကံ	။	ဟေတု,သဟေတုကော	။	
	။	န ။	။	န ။	။	
	။	ဟေတုံသဟေတုကဉ္စ, နဟေတုံသဟေတုကဉ္စ	။	ဟေတုသဟေတုကောစ,နဟေတုသဟေတုကောစ	ဓမ္မာဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ	

ပဋ္ဌာန်းကျမ်းပေါင်းအကျယ်

ပဋ္ဌာန်း	တိက်	ဒုက်	တိက်ပဒ	ဒုက်ပဒ	ပေါင်း	ဒုက်တိက်ပေါင်း	အားလုံးပေါင်း
တိက							၂၂
ဒုက							၁၀၀
ဒုကတိက	၂၂		×၃		=၆၆	×၁၀၀	၆၆၀၀
တိကဒုက		၁၀၀		×၂	=၂၀၀	×၂၂	၄၄၀၀
တိကတိက	၂၁		×၃		=၆၃	×၂၂	၁၃၈၆
ဒုကဒုက		၉၉		×၂	=၁၉၈	×၁၀၀	၁၉၈၀၀
ဓမ္မအနုလုံ							၃၂၃၀၈
ဓမ္မပစ္စနိက် စသော ၄ ကျမ်း	၃၂၃၀၈×၄						*၁၂၉၂၃၂

မူလဋီကာလာပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာဝါရကိုရေတွက်၍ပြခြင်း

တိကပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာ

	ပဒ	ပဒါဝသာန	ပေါင်း	ပစ္စည်း	ဒုကမူစတုဝီသက	ဝါရ	ပေါင်း
ဟေတု-သုဒ္ဓ(ကေမူလက)	၇	×၇	=၄၉	×၂၄			၁၁၇၆
ဟေတုဒုကာဒိ	၇	×၇	=၄၉		×၂၇၆		၁၃၅၂၄
ပဋိစ္စအနုလုံ ဒုကာဒိ ၂၄-ပစ္စည်း	၁၃၅၂၄×၂၄						၃၂၄၅၇၆
ပဋိစ္စ ဝါရ ပစ္စည်းအနုလုံ	၁၁၇၆ သုဒ္ဓ+၃၂၄၅၇၆ ဒုကာဒိ						၃၂၅၇၅၂
။ ပစ္စည်းပစ္စနိက်	။						၃၂၅၇၅၂
။ ပစ္စည်းအနုလောမပစ္စနိက်	၃၂၅၇၅၂–၁၁၇၆ သုဒ္ဓ						၃၂၄၅၇၆
။ ပစ္စည်းပစ္စနီယာနုလောမ	။						၃၂၄၅၇၆
ပစ္စည်းအနုလောမာဒိ ၄-ပါး	၃၂၅၇၅၂×၂+၃၂၄၅၇၆×၂						၁၃၀၀၆၅၆
ကုသလတိက် ၇-ဝါရ	၁၃၀၀၆၅၆					×၇	၉၁၀၄၅၉၂
တိကပဋ္ဌာန်းဓမ္မအနုလုံ ၂၂ တိက်	၉၁၀၄၅၉၂×၂၂						*၂၀၀၃၀၁၀၂၄

ဒုကပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာ

ဟေတုဒုက် သုဒ္ဓ		၃	×၃	=၉	×၂၄			၂၁၆
ဟေတုဒုက် ဒုကာဒိ		၃	×၃	=၉		×၂၇၆		၂၄၈၄
ပဋိစ္စအနုလုံ ဒုကာဒိ		၂၄၈၄			×၂၄			၅၉၆၁၆
ပဋိစ္စဝါရ	ပစ္စည်းအနုလုံ	၂၁၆ သုဒ္ဓ+၅၉၆၁၆ ဒုကာဒိ						၅၉၈၃၂
	။ ပစ္စနိက်	။						၅၉၈၃၂
	။ အနုလောမ ပစ္စနိက်	၅၉၈၃၂–၂၁၆ သုဒ္ဓ						၅၉၆၁၆
	။ ပစ္စနီယာနုလောမ	။						၅၉၆၁၆
ပစ္စည်းအနုလောမာဒိ ၄-ပါး		၅၉၈၃၂×၂+၅၉၆၁၆×၂						၂၃၈၈၉၆
ဟေတုဒုက် ၇-ဝါရ		၂၃၈၈၉၆					×၇	၁၆၇၂၂၇၂
ဒုကပဋ္ဌာန်းဓမ္မအနုလုံ ဒုက်၁၀၀		၁၆၇၂၂၇၂×၁၀၀						*၁၆၇၂၂၇၂၀၀

ဒုကတိကပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာပေါင်း

	သချာ	ထုတိက်မှလီ	ယောဂ်မှလီ	တိက်	ဒုက်	အားလုံးပေါင်း
ဒုကပဋ္ဌာန်း ဟေတုဒုက်မှ	၁၆၇၂၂၇၂	×၃				၅၀၁၆၈၁၆
၂၂-တိက်မှလီ	၅၀၁၆၈၁၆			×၂၂		၁၁၀၃၆၉၉၅၂
ဒုကတိကမူအနုလုံဒုက် ၁၀၀	၁၁၀၃၆၉၉၅၂				×၁၀၀	*၁၁၀၃၆၉၉၅၂၀၀

တိကဒုကပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာပေါင်း

	သချာ	ထုတိက်မှလီ	ယောဂ်မှလီ	တိက်	ဒုက်	အားလုံးပေါင်း
တိကပဋ္ဌာန်း ကုသလတိက်မှ	၉၁၀၄၅၉၂		×၂			၁၈၂၀၉၁၈၄
ဒုက် ၁၀၀ မှလီ	၁၈၂၀၉၁၈၄				×၁၀၀	၁၈၂၀၉၁၈၄၀၀
တိကဒုက မူအနုလုံ ၂၂တိက်	၁၈၂၀၉၁၈၄၀၀			×၂၂		*၄၀၀၆၀၂၀၄၈၀၀

တိကတိကပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာပေါင်း

	သချာ	ထုတိက်မှလီ	ယောဂ်မှလီ	တိက်	ဒုက်	အားလုံးပေါင်း
တိကပဋ္ဌာန်း ကုသလတိက်မှ	၉၁၀၄၅၉၂	×၃(ဝဝတိက်)				၂၇၃၁၃၇၇၆
၂၁ တိက်မှလီ	၂၇၃၁၃၇၇၆			×၂၁		၅၇၃၅၈၉၉၂၉၆
တိကတိကမူအနုလုံ ၂၂တိက်	၅၇၃၅၈၉၉၂၉၆			×၂၂		*၁၂၆၁၈၉၆၄၅၁၂

ဒုကဒုကပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာပေါင်း

	သချာ	ထုတိက်မှလီ	ယောဂ်မှလီ	တိက်	ဒုက်	အားလုံးပေါင်း
ဒုကပဋ္ဌာန်းဟေတုဒုက်မှ	၁၆၇၂၂၇၂		×၂(သဘော)			၃၃၄၄၅၄၄
၉၉ဒုက်မှလီ	၃၃၄၄၅၄၄				×၉၉	၃၃၁၁၀၉၈၅၆
ဒုကဒုကမူအနုလုံ ဒုက် ၁၀၀	၃၃၁၁၀၉၈၅၆				×၁၀၀	*၃၃၁၁၀၉၈၅၆၀၀

ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း ပုစ္ဆာပေါင်း

ပဋ္ဌာန်း	ပုစ္ဆာပေါင်း											
တိက				၂	၀	၀	၃	၀	၀	၀	၂	၄
ဒုက				၁	၆	၇	၂	၂	၇	၂	၀	၀
ဒုကတိက		၁	၁	၀	၃	၆	၉	၉	၅	၂	၀	၀
တိကဒုက		၄	၀	၀	၆	၀	၂	၀	၄	၈	၀	၀
တိကတိက		၁	၂	၆	၁	၈	၉	၆	၄	၅	၁	၂
ဒုကဒုက		၃	၃	၁	၁	၀	၉	၈	၅	၆	၀	၀
မူအနုလုံ ၆ ကျမ်း		၉	၇	၁	၉	၄	၆	၇	၈	၃	၃	၆
မူဒိ ၄ပါး×၄=ပဋ္ဌာန်း ၂၄ကျမ်း	*၃	၈	၈	၇	၇	၈	၇	၁	၃	၃	၄	၄

ဤပုစ္ဆာရေတွက်ပုံနည်းနာနယများကို ဇယားအတိုင်းတွက်ကြည့်ပါ။

ရကာဒိ-၂၇၆။ ၂၃+၂၂+၂၁+၂၀+၁၉+၁၈+၁၇+၁၆+၁၅+၁၄+၁၃+၁၂+၁၁+၁၀+၉+၈+၇+၆+၅+၄+၃+၂+၁

(ဒုကမှာ ၂၃။ တခုလျော့သည်။ တိကစသည်ကိုလည်း တခုစီလျော့၍ယူ)။

အဋ္ဌကထာလာ ပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာဝါရကို ရေတွက်၍ပြခြင်း

တိကပဋ္ဌာန်း ပုစ္ဆာ		ပဒ	ပဒါဝသာန	ပေါင်း	ပစ္စည်း	ဒုကမှ သင်္ချမူလကာ	ပေါင်း
ဟေတု	ဧကမူလကာ	၇	×၇	=၄၉	×၂၄		၁၁၇၆
〃	ဒုမူလကာဒိ	၇	×၇	=၄၉		×၂၇၆	၁၃၅၂၄
〃	ဧကမူလကာဒိ	၁၁၇၆+၁၃၅၂၄					၁၄၇၀၀
ကုသလတိက်။ ၂၄ ပစ္စည်း		၁၄၇၀၀×၂၄					၃၅၂၈၀၀
၂၂တိက်။ အနုလုံ		၃၅၂၈၀၀×၂၂					၇၇၆၁၆၀၀
〃	〃 ၇ ဝါရ	၇၇၆၁၆၀၀×၇					၅၄၃၃၁၂၀၀
〃	ပစ္စနိက် 〃	〃					၅၄၃၃၁၂၀၀
အနုလောမပစ္စနိက်။	ဒုမူလကာဒိ	၁၃၅၂၄×၂၄ ပစ္စည်း = ၃၂၄၅၇၆					
အနုလောမပစ္စနိက်		၃၂၄၅၇၆×၂၂တိက် = ၇၁၄၀၆၇၂×၇ဝါရ					၄၉၉၈၄၇၀၄
ပစ္စနိယာနုလောမ		〃					၄၉၉၈၄၇၀၄
တိကပဋ္ဌာန်း ဓမ္မအနုလုံ		၅၄၃၃၁၂၀၀+၅၄၃၃၁၂၀၀+ ၄၉၉၈၄၇၀၄+၄၉၉၈၄၇၀၄=					*၂၀၈၆၃၁၈၀၈

ဒုက ပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာ

ဟေတုဒုက်	ဧကမူလကာ	၃	×၃	=၉	×၂၄		၂၁၆
〃	ဒုမူလကာဒိ	၃	×၃	=၉		×၂၇၆	၂၄၈၄
〃	ဧကမူလကာဒိ	၂၁၆+၂၄၈၄					၂၇၀၀
〃	၂၄ပစ္စည်း	၂၇၀၀×၂၄					၆၄၈၀၀
ဒုက် ၁၀၀။ အနုလုံ		၆၄၈၀၀×၁၀၀					၆၄၈၀၀၀၀
〃	〃 ၇ဝါရ	၆၄၈၀၀၀၀×၇					၄၅၃၆၀၀၀၀
〃	ပစ္စနိက်	〃					၄၅၃၆၀၀၀၀
အနုလောမ ပစ္စနိက်။ ဒုမူလကာဒိ		၂၄၈၄×၂၄ ပစ္စည်း =၅၉၆၁၆					
အနုလောမပစ္စနိက်		၅၉၆၁၆×ဒုက်၁၀၀=၅၉၆၁၆၀၀×၇ဝါရ					၄၁၇၃၁၂၀၀
ပစ္စနိယာနုလောမ		〃					၄၁၇၃၁၂၀၀
ဒုကပဋ္ဌာန်း ဓမ္မအနုလုံ		၄၅၃၆၀၀၀၀+၄၅၃၆၀၀၀၀+ ၄၁၇၃၁၂၀၀+၄၁၇၃၁၂၀၀=					*၁၇၄၁၈၂၄၀၀

ဒုကတိကပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာ

ဒုကပဋ္ဌာန်းဟေတုဒုက်မှ	၁၇၄၁၈၂၄×၃ ကုတိက်မှလီ	၅၂၂၅၄၇၂
၂၂-တိက်မှလီ	၅၂၂၅၄၇၂×၂၂တိက်	၁၁၄၉၆၀၃၈၄
ဒုက တိကပဋ္ဌာန်း ဓမ္မအနုလုံ	၁၁၄၉၆၀၃၈၄×ဒုက် ၁၀၀	*၁၁၄၉၆၀၃၈၄၀၀

တိကဒုကပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာ

တိကပဋ္ဌာန်းကုသလတိက်မှ	၂၀၈၆၃၁၈၀၈÷၂၂	၉၄၈၃၂၆၄
ဟေတုဒုက်မှလီ	၉၄၈၃၂၆၄×၂	၁၈၉၆၆၅၂၈
ဒုက် ၁၀၀ မှလီ	၁၈၉၆၆၅၂၈×၁၀၀	၁၈၉၆၆၅၂၈၀၀
တိကဒုကပဋ္ဌာန်းဓမ္မအနုလုံ	၁၈၉၆၆၅၂၈၀၀×၂၂တိက်	*၄၁၇၂၆၃၆၁၆၀၀

တိကတိက ပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာ

တိကပဋ္ဌာန်း ကုသလတိက်မှ	၉၄၈၃၂၆၄×၃ ဝေတိက် မူလီ				၂	၈	၄	၄	၉	၇	၉	၂
၂၁ တိက် မူလီ	၂၈၄၄၉၇၉၂×၂၁ တိက်			၅	၉	၇	၄	၄	၅	၆	၃	၂
တိကတိကပဋ္ဌာန်း ဓမ္မအနုလုံ	၅၉၇၄၄၅၆၃၂×၂၂ တိက်	*၁	၃	၁	၄	၃	၈	၀	၃	၉	၀	၄

ဒုကဒုက ပဋ္ဌာန်းပုစ္ဆာ

ဒုကပဋ္ဌာန်း ဟေတု ဒုက်မှ	၁၇၄၁၈၂၄×၂ သဟေဒုက်မူလီ					၃	၄	၈	၃	၆	၄	၈
၉၉ ဒုက်မူလီ	၃၄၈၃၆၄၈×၉၉ ဒုက်			၃	၄	၄	၈	၈	၁	၁	၅	၂
ဒုကဒုက ပဋ္ဌာန်းဓမ္မ အနုလုံ	၃၄၄၈၈၁၁၅၂×ဒုက် ၁၀၀	*၃	၄	၄	၈	၈	၁	၁	၅	၂	၀	၀

ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း ပုစ္ဆာပေါင်း

တိက	ပဋ္ဌာန်း				၂	၀	၈	၆	၃	၁	၈	၀	၈
ဒုက	။				၁	၇	၄	၁	၈	၂	၄	၀	၀
ဒုကတိက	။		၁	၁	၄	၉	၆	၀	၃	၈	၄	၀	၀
တိကဒုက	။		၄	၁	၇	၂	၆	၃	၆	၁	၆	၀	၀
တိကတိက	။		၁	၃	၁	၄	၃	၈	၀	၃	၉	၀	၄
ဒုကဒုက	။		၃	၄	၄	၈	၈	၁	၁	၅	၂	၀	၀
ဓမ္မအနုလုံ	၆ ကျမ်း	၁	၀	၁	၂	၃	၇	၁	၃	၃	၃	၁	၂
ဓမ္မာဒိလေးပါး × ၄ = ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း		*၄	၀	၄	၉	၄	၈	၅	၃	၃	၂	၄	၈

အဋ္ဌကထာနည်းဖြင့် တိကပဋ္ဌာန်း ကေမူလကာဒိ

ဧကက	၁	၁	၁	၇	၆	၉	၇	၈	၄	၁၇	၃	၉	၂
ဒုက	၂	၁	၁	၂	၇	၁၀	၇	၃	၅	၁၈	၃	၄	၃
တိက	၃	၁	၀	၇	၈	၁၁	၆	၈	၆	၁၉	၂	၉	၄
စတုက္က	၄	၁	၀	၂	၉	၁၂	၆	၃	၇	၂၀	၂	၄	၅
ပဉ္စက	၅		၉	၈	၀	၁၃	၅	၈	၈	၂၁	၁	၉	၆
ဆက္က	၆		၉	၃	၁	၁၄	၅	၃	၉	၂၂	၁	၄	၇
သတ္တက	၇		၈	၈	၂	၁၅	၄	၉	၀	၂၃		၉	၈
အဋ္ဌက	၈		၈	၃	၃	၁၆	၄	၄	၁	၂၄		၄	၉
ပေါင်းဟေတု ကေမူလကာဒိ ၁၄၇၀၀													

ဒုကပဋ္ဌာန်း ကေမူလကာဒိ

၁	၂	၁	၆	၉	၁	၄	၄	၁၇	၇	၂
၂	၂	၀	၇	၁၀	၁	၃	၅	၁၈	၆	၃
၃	၁	၉	၈	၁၁	၁	၂	၆	၁၉	၅	၄
၄	၁	၈	၉	၁၂	၁	၁	၇	၂၀	၄	၅
၅	၁	၈	၀	၁၃	၁	၀	၈	၂၁	၃	၆
၆	၁	၇	၁	၁၄		၉	၉	၂၂	၂	၇
၇	၁	၆	၂	၁၅		၉	၀	၂၃	၁	၈
၈	၁	၅	၃	၁၆		၈	၁	၂၄		၉
ပေါင်း ဟေတုဒုက် ကေမူလကာဒိ ၂၇၀၀										

“တထာဂတေနဟိ သဗ္ဗမ္ပေတံ ပဋ္ဌာနံ ဒေသေတွာဝ ဒေဝပရိသာယ ဓမ္မော ဒေသိတော” ဟူသော အဋ္ဌကထာအရ စာတအုပ်ကို စာမျက်နှာ (၄၀၀) ထား၍ တမျက်နှာလျှင် စာကြောင်းရေ သုံးဆယ် ရှိရကား ကြောင်းရေပေါင်း (၁၂၀၀၀) ရှိ၏။ ပုစ္ဆာတခု အတွက် အနည်းဆုံး အားဖြင့် စာတကြောင်းပင် ထားပါဦးတော့ စာတအုပ်မှာ ပုစ္ဆာပေါင်း (၁၂၀၀၀) ဖြစ်၏။ မူလဋီကာနည်း အရ ပုစ္ဆာပေါင်း (၃၈၈၇၇၈၇၁၃၃၄၄) ကို (၁၂၀၀၀)နှင့် စားလျှင်စာအုပ်ပေါင်း (၃၂၃၉၈၂၂၆) အုပ် ထွက်လာမည်။ အဋ္ဌကထာနည်း အရ ပုစ္ဆာပေါင်း (၄၀၄၉၄၈၅၃၃၂၄၈) ကို (၁၂၀၀၀) နှင့်စားလျှင်စာအုပ်ပေါင်း (၃၃၇၄၅၇၁၁)အုပ်ထွက်လာမည်။ ပဋ္ဌာန်း ကျမ်းကြီး ဤမျှ ကျယ်ဝန်းသလောက် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်မှာလည်း ကျယ်ဝန်းလှစွာ ကျက်စားတော်မူနိုင်၏။ ဤကား ဝိဿဇ္ဇနာမဘက် ပုစ္ဆာ သက်သက်မျှ သာတည်း။ ဝိဿဇ္ဇနာများကား ဤမျှမကလှပေ။ မည်မျှပင် ကျယ်ဝန်းများပြားလှသော်လည်း အဘိဓမ္မာကိုဟောရာဝယ် နည်းပေးသင့်ပါလျှင် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် နည်းပေးတော်မူသဖြင့် သက်သာစွာဖြင့် ဉာဏ်တော်စွမ်းကို မှန်းဆနိုင်ကြပါသည်။

ဆဝါရ အနုလုံ သုဒ္ဓသင်္ချာ ဆိုရိုး

ဟေတုပစ္စည်း။ ။ဟေတုပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၌ သဟိတ်စိတ်ဧကသတ္တတိ၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော သဟိတ်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန္န မဖြစ်သော တရားတို့ မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို **အနုလုံ၌** နယသို့လိုက်၍၎င်း၊ ဝါရ သို့လိုက်၍၎င်း၊ တိက်ပုဒ်၏ **အရသို့** လိုက်၍၎င်း၊ ကံကတ္တား နေဟန်သို့ လိုက်၍၎င်း **"ဟေတုယာနဝ၊ သတ္တရသ၊ တိဏိ"** ဟု သင်္ချာတပ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

နဝဟူသော်ကား။ ။ကုသလေန ကုသလံ၊ ကုသလေန အဗျာကတံ၊ ကုသလေန ကုသလာဗျာကတံ၊ (ဇယားအတိုင်းဆိုပါ)။

သတ္တရသဟူသော်ကား။ ကုသလေန ကုသလံ...ဆိုပါ။

တိဏိဟူသော်ကား။ ကုသလေန ကုသလံ...ဆိုပါ။

(နဝမှာပဋိစ္စနှင့် သဟဇာတ။ သတ္တရသမှာ ပစ္စယနှင့် နိဿယ။ **တိဏိမှာ** သံသဋ္ဌနှင့် သမ္ပယုတ္တဝါရတို့ဖြစ်၏)။

အာရမ္မဏ။ အနန္တရ။ သမနန္တရ။ ဥပနိဿယ။ သမ္ပယုတ္တ။ နတ္ထိ။ ဝိဂတပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၌။ ။ သုဒ္ဓ သင်္ချာ ဇယားရှိ အတိုင်း အားလုံးဆိုပါ။ အတူများကို ကိစ္စပြီးလွယ်အောင် ရောပေါင်း၍ ဆိုပါ။ သင်္ချာများကိုလည်း ဇယားဖြင့်အကျဉ်းချုပ် ပြထားသည့်အတိုင်း ဆိုပါ။ ပစ္စယုပ္ပန်ကို ပဓာနထားခါ ဟောသဖြင့် "ကုသလေနကုသလံ" စသည်ကိုဆိုရ၏။

သုဒ္ဓသင်္ချာသဘော။ ။ပဉှာဝါရက ဇနကသတ္တိ ရသောပစ္စည်းများ၏ ပစ္စယုပ္ပန် တရားများကို ဤဆဝါရ အနုလုံ၌ ဟော၏။

ကမ္မပစ္စည်း။ ။နာနာက္ခဏိက ကမ္မအတွက် အသညသတ် ကမ္မဇရုပ် ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်များရ၏။

အာဟာရပစ္စည်း။ ။ဩဇာသည် အာဟာရဇရုပ်အား ဇနကသတ္တိ၊ ကြွင်းတိဇရုပ်အား အနုပါလနသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၍ ဇနကသတ္တိထိုက် သော အာဟာရဇရုပ်သာရ၏။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်း။ ။ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေအတွက် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြဉ်သော အသညသတ် ကမ္မဇရုပ် ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်ရ၏။

ဟောသော တရားများ။ ။ပဋိစ္စဝါရ၌ သဟဇာတ ပစ္စည်းကို ဟော၏။ ပစ္စယဝါရ၌ သဟဇာတနိဿယ, ပုရေဇာတနိဿယ ပစ္စည်း ကိုဟော၏။ သံသဋ္ဌဝါရ၌ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းကိုဟော၏။ ထို့ကြောင့်ပဋိစ္စ, ပစ္စယဝါရအတွက် သုဒ္ဓသင်္ချာကို ဇယားအတိုင်းဆိုပါ။ သံသဋ္ဌအတွက် သုဒ္ဓသင်္ချာကို ရုပ်တရားများကိုချ၍ နာမ်သက်သက်သာဆိုပါ။

အထူးမှာထားချက်။ ။ဤသုဒ္ဓ သင်္ချာများကို သင်္ချာများနှင့် တကွ အထူးကြေညက်အောင် ရပါစေ။ • နာမ်တရားမည်မျှ, ရုပ်တရားမည်မျှ, ပဋိသန္ဓေအခါ ရသောပစ္စည်း မည်မျှ, ပဝတ္တိ အခါရသော ပစ္စည်းမည်မျှ ဟုစီစစ်ပါ။ သုဒ္ဓသင်္ချာ ကြေညက်သောအခါ ပစ္စည်း အချင်းချင်းအတူ နှစ်ဘက်ရရှာပါ။ ရှာနည်းမှာ နာမ် နာမ်ချင်း, ရုပ် ရုပ်ချင်း တိုက်ဆိုင်၍ နည်းသော တရားကိုယူရမည်။

ဥပမာ။ ။ဟေတုနှင့် အာရမ္မဏကို အတူရှာလျှင် ဟေတုမှာ သဟိတ်နာမ်, သဟိတ်ရုပ်ရှိ၏။ အာရမ္မဏမှာ နာမ်ကုန်ရှိ၏။ နာမ်ချင်းချင်း တိုက်ကြည့်လျှင် ဟေတုနာမ်ကနည်း၍ ဟေတုနာမ်အတိုင်းရ၏။ ရုပ်ချင်း ချင်းမှာ အာရမ္မဏက ရုပ်မရှိ၍ မရပြီ။ ထိုနည်းအတူ ဟေတုနှင့် အဓိပတိ တိုက်ကြည့်လျှင် နာမ်ရောရုပ်ပါ အဓိပတိကနည်းနေ၍ အဓိပတိ အတိုင်း ပင်ရ၏။ ဤသို့ပစ္စည်းအချင်းချင်း အတူကိုရှာတတ်, ထွက်လာသောတရား ကို ကြည့်၍ သင်္ချာ ထုတ်တတ်လျှင် "ပစ္စည်းတွန်း" ကိစ္စ ပြီးရုံမက ပေယျာလများကိုပါ ဆဝါရအတွက် တခုမကျန် ပေါ်တတ်ကောက်တတ် မည်။ ဤသုဒ္ဓသင်္ချာဖြင့်ပင် ဆဝါရ အနုလုံဆိုင်ရာ ဝိဘင်္ဂဝါရနှင့် သင်္ချာဝါရများပါ ကိစ္စပြီးရကား ပင်ပန်းကြီးစွာ မကျက်မှတ်ရဘဲ သက်သာ လွယ်ကူလှကြောင်းကို မှာထားသည့်အတိုင်း လက်တွေ့ စမ်းသတ်ကြပါ။

သင်္ချာထွက်လာပုံ။ ။သဟိတ်နာမ် သဟိတ်ရုပ်, သာဓိပတိနာမ် သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်များရလျှင် ပဋိစ္စအတွက် သင်္ချာနဝ၊ ပစ္စယ အတွက် သတ္တရသ၊ သံသဋ္ဌအတွက် တိဏိ(သံသဋ္ဌမှာရုပ်မပါပြီ)ဟူ၍၎င်း, သဟိတ် နာမ်, သာဓိပတိ နာမ်များသာရလျှင်၊ တိဏိ, သတ္တ, တိဏိဟူ၍၎င်း, ဝါရ အစဉ်အတိုင်း အနုလုံအတွက် တထစ်ချ ယူပါ။ (ပစ္စနိက်များ လည်း ၎င်းနည်းသဘောလာလတံ့) ဝိပါက်နာမ်ရုပ်, အဟိတ်နာမ်, အဟိတ်ရုပ်, မဟာဘုတ်တို့မှာ ဆဝါရ အားလုံးအတွက် သင်္ချာဧကံဟု ယူပါ။ ပဒ ပဒါဝသာန ထုတ်ပုံရှုကြည့်။

ပဋိစ္စ။ သဟဇာတဝါရ။ ။"ပဋိစ္စဋ္ဌံ နာမ သဟဇာတဋ္ဌံ။ သဟ ဇာတဋ္ဌံ နာမ ပဋိစ္စဋ္ဌံ"ဟု ပါဠိတော်ရှိ၍ ၎င်းနှစ်ပါးတို့ အနက် အား ဖြင့် မထူးကြလည်း အချင်းချင်း အနက်ကို မှတ်ခြင်းငှာ ဟောတော်မူ၏။ "စက္ခုဉ္စပဋိစ္စ ရူပေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" စသည်၌ သဟဇာတမဟုတ်သော စက္ခာ ယတနရူပါရုံတို့ကို ပဋိစ္စဟုဟော၏။ သဟဇာတပင်ဖြစ်သော်လည်း ဥပါဒါ ရုပ်သည် ဘူတရုပ်အား ပဋိစ္စကိစ္စကို မပြီးစေနိုင်။ ဤ၌ကား ပဋိစ္စဝါရဖြင့် သဟဇာတတရား၏ ပဋိစ္စကိစ္စကို ပြီးစေမှု - သဟဇာတ ဝါရဖြင့် ပဋိစ္စဟု ဟောသောတရား၏ သဟဇာတကိစ္စကို ပြီး၏ဟု မှတ်ခြင်းငှာ ဟော၏။

တနည်း။ ။ဝေနေယျတို့၏ အလို၊ ဒေသနာကို တန်ဆာဆင်မှု၊ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ အပြားကို သိစွမ်းနိုင်မှုဖြင့် ဟောတော်မူ၏။

ပစ္စယ။နိဿယဝါရ။ ။အနက်မထူးလည်း "အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ" စသည်၌မှီဘဲဖြစ်ကြသော ခဏထူးရှိသော တရားတို့ကို ပစ္စယ နှင့် ဟော၏။ သစ်သားတို့ တခုနှင့်တခု အချင်းချင်းမှီခါ တည်နေကြလည်း နိဿယပစ္စည်းမတပ်။ ထို့အတူ ဥပါဒါရုပ်က မဟာဘုတ်အား နိဿယ ပစ္စည်းမတပ်ကြ။ ဤ၌ကား ပစ္စယဝါရဖြင့် နိဿယ ဝါရ၌ ဟောတော်မူ သော သဟဇာတ, ပုရေဇာတနိဿယ သဘောရှိသော တရားသာတည်း။ နိဿယဝါရဖြင့် ပစ္စယဝါရ၌ ဟောတော်မူသော သဟဇာတ, ပုရေဇာတ သဘောပင်တည်းဟု အချင်းချင်း တူပုံကို မှတ်ခြင်းငှာ ဟောတော်မူ၏။ ဝေနေယျဇ္ဈာသယ စသည်တူပြီ။

သံသဋ္ဌ။ သမ္ပယုတ္တဝါရ။ ။"သံသဋ္ဌာယောဇိတာဟယာ" စသည်၌ ကေပ္ပါဒ စသော သမ္ပယုတ္တ သဘောမဟုတ်ဘဲ လျက် သံသဋ္ဌဟု ဆို၏။ "ယာသာ ဝီမံသာ ကောသဇ္ဇ သဟဂတာ ကောသဇ္ဇ သမ္ပယုတ္တာ" စသည်၌ ကေပ္ပါဒ စသော သဘောမရှိဘဲ အကြားအကြား၌ ပြွမ်းသော အနက်သဘောကို သမ္ပယုတ္တဟုဆို၏။ ဤ၌ကား သံသဋ္ဌ, သမ္ပယုတ္တတို့သည် ကေပ္ပါဒ စသော လက္ခဏာ ရှိကြသော သံသဋ္ဌ, သမ္ပယုတ္တ တို့တည်း ဟု အချင်းချင်းတူပုံကို မှတ်ခြင်းငှာ ဟောတော်မူ၏။

ဆဝါရ အနုလုံ သုဒ္ဓသင်္ချာ ဇယား

ပစ္စည်းအမည်	နာမ်	ရုပ်	သင်္ချာ		
			[illegible]	[illegible]	[illegible]
ဟေတု	သဟိတ်စိတ် ကောသတ္တတိ။ မောဟမူဒွေ၌မောဟ ကြဉ်သော သဟိတ်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး	သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃
အာ၊နံ၊သနံ၊ဥ၊အံ၊ နတ်၊ဝိဂ	စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ်၊ စေဒွေပညာသ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ လေးပါး		၃	၇	၃
အဓိပတိ	အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရား ကိုယ်ကြဉ်သော သာဓိပတိဇော ၅၂ ရ နာမက္ခန္ဓာ	သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်	၉	၁၇	၃
သဟဇာတ၊နိဿယ၊ အတ္ထိ၊အဝိဂတ	အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ လေးပါး	စိတ္တဇရုပ်။ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ။ ဗာဟိရ။ အာဟာရဇ။ ဥတုဇ။ အသညသတ်ကမ္မဇ။ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃
အညမည	အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး	ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာမှဆောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ အချင်းချင်းမှဆောက်အပ်သော စိတ္တဇ မဟာဘုတ်။ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ၊ ဗာဟိရ၊ အာဟာရဇ၊ ဥတုဇ၊ အသညသတ်ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်	၃	၇	၃
ပုရေဇာတ	အရူပဝိပါက် လေးခုကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး		၃	၇	၃
အာသေဝန	အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ		၃	၇	၃
ကမ္မ	ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာ စေတနာကြဉ်သော အလုံးစုံသောပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး	စိတ္တဇရုပ်။ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်။ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃
ဝိပါက	အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး	ဝိပါက်ဖြစ်အပ်သော စိတ္တဇရုပ်။ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်	၁	၁	၁
အာဟာရ	အလုံးစုံသောပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး	စိတ္တဇရုပ်။ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ အာဟာရဇရုပ်	၉	၁၇	၃
ဣန္ဒြိယ	အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး	စိတ္တဇရုပ်။ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကြဉ်သော အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်။ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃
ဈာန	ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကြဉ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး	စိတ္တဇရုပ်။ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃
မဂ္ဂ	သဟိတ်စိတ် ကောသတ္တတိ။ စေဒွေပညာသ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး	သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃
ဝိပ္ပယုတ္တ	အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး	စိတ္တဇရုပ်။ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃

ဆဝါရ အနုလုံ သင်္ချာဇယား

ကုပဒ=၃			အကုပဒ=၃			ဗျာပဒ=၅					ကုဗျာ=၃			အကုဗျာ=၃			သင်္ချာ	ဝါရ
ကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ဗျာ	အကုဗျာ	ဗျာ	ကု	အကု	ကုဗျာ	အကုဗျာ	ကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ဗျာ	အကုဗျာ		
ကု	-	-	အကု	-	-	ဗျာ	-	-	-	-	ကုဗျာ	-	-	အကုဗျာ	-	-		
။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၇	ပစ္စယ
။	။	။	။	။	။	။						။			။		၉	ပဉှ
။			။			။	။	။			။			။			၇	ပစ္စယ
။			။			။											၃	ပဉှ၊ သံသဋ္ဌ
						။											၁	ဆဝါရ

ပဋိစ္စဝါရ အနုလုံ ဟောရိုးဆက်နှင့် ပါဠိထုတ်ပုံ

ပဋိစ္စဝါရ ဟောရိုးဆက်။ ။ပုစ္ဆာဝါရကို ဟောတော် မူသည်၏အခြားမဲ့၌ ဝိသဇ္ဇနာဝါရကိုဟောတော်မူ၏။ ထို...၌တုံသော်လည်း ဓမ္မအနုလုံ... (ပုစ္ဆာဝါရအတိုင်း ပစ္စည်းအနုလုံ တိုင်ဆို။)ထို ပစ္စည်းအနုလုံ၌တုံသော်လည်း ဝိဘင်္ဂဝါရ, သင်္ချာဝါရအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင် ဝိဘင်္ဂဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံသော်လည်း ဟေတု ပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရ, -အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရအစရှိသောအားဖြင့်(၂၄)ပါးအပြားရှိ၏။ ထို—တွင်ဟေတု ပစ္စည်း၏ ဝိဘင်္ဂဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူ၏။ ထို...၌ တုံသော်လည်း ကုသလပဒ၊ အကုသလပဒ၊ အဗျာကတပဒ၊ ကုသလာ ဗျာကတပဒ၊ အကုသလာဗျာကတပဒအားဖြင့် ငါးပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင်...ဆို။ ထို...၌တုံသော်လည်း ကုသလပဒါဝသာန၊ အဗျာကတ ပဒါဝသာန၊ ကုသလာ ဗျာကတ ပဒါဝသာန အားဖြင့် သုံးပါး အပြားရှိ၏။ ထို...တွင်...ဆို။ ထို...၌တုံသော်လည်း ဝိဓိ, အနုဝါဒ အားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ ထို...တွင်...ဆို။

ဟောပုံကား။ ။"ကုသလံဓမ္မံပဋိစ္စ ကုသလောဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ" ဟူသည်တည်း။ ဝိဓိကိုဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ အနုဝါဒကို ဟောတော်မူ၏။ ဟောပုံကား၊ "ကုသလံ ဧကံခန္ဓံပဋိစ္စ တယောခန္ဓာ၊ တယောခန္ဓေပဋိစ္စ ဧကောခန္ဓော၊ ဒွေခန္ဓေပဋိစ္စ ဒွေခန္ဓာ" ဟူသည်တည်း။

အနက်ပေး အရကောက် ခန္ဓဝါရမှပ ဤသဘောသွားအတိုင်း တချက်ပြီးတချက် ဟောရိုးဆက်ခဲ့သွား၏။ ဤကျမ်း၌ကား လွယ်ကူ၍ အာသေဝနပစ္စည်း တတ်စိမ့်သောငှာ ပါဠိထုတ်ပုံ ကောက်ပုံ ခန္ဓဝါရ ဖွဲ့ပုံများကို တကန့်စီ တထန့်စီ ပြပေအံ့။ နားလည်သောအခါ သဘော ကျသလို ဟောနိုင်ပါသည်။

ပဋိစ္စဝါရအနုလုံပါဠိတော်ဇယား

ဇယားရှိ ပါဠိအနေအထားကိုကြည့်လျှင် ပဉှာဝါရက သဟဇာတ ပစ္စည်း၏ပါဠိပင်ဖြစ်၏။ ပဉှာဝါရ၌ ကတ္တား, သမ္ပဒါန်, ကရိုဏ်းကို ဤပဋိစ္စဝါရ၌ ကံ, ကတ္တား, ဟိတ်ဟုပြင်၍ဟော၏။ ဇယားတွင်နာမ်ကုန် ရုပ်ကုန်ရသော သဟဇာတပစ္စည်းကို ပြထားသဖြင့် ကြွင်းပစ္စည်းတို့မှာ ဤပါဠိထက်အပိုအမိုမရှိပြီး၊ ၎င်းတို့၏သုဒ္ဓသင်္ချာအားလျော်စွာ ဤပါဠိ၌သာအတွင်းဝင်ကြ၏။

ပါဠိတော် ဟောပုံနည်းမြဲ။ (ကု။ကု)။ ။"ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလောဓမ္မောဥပ္ပဇ္ဇတိ သဟဇာတ ပစ္စယာ။ ကုသလံဧကံ ခန္ဓံပဋိစ္စ တယောခန္ဓာ၊ တယောခန္ဓေပဋိစ္စ ဧကောခန္ဓော၊ ဒွေခန္ဓေပဋိစ္စ ဒွေခန္ဓာ။" (ဂဏန်းများကို အချင်းချင်းယထာက္ကမ ဟပ်၍ယူပါ)။

(ကု။ဗျာ)။ ။ဝိဓိကိုဆိုပါတော့။ ။ကုသလေခန္ဓေပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ။

(ကု။ ကုဗျာ)။ ။ဝိဓိကိုဆိုပါ။ "ကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာစိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စရူပံ၊ တယောခန္ဓေပဋိစ္စ ဧကောခန္ဓော စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စရူပံ။ ဒွေခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စရူပံ။"

အကု-သုံးချက်။ ။"အ"တိုး၍ကုသုံးချက်အတိုင်းဆိုပါ။

(ဗျာ။ ဗျာ) ပဝတ္တိ။ ။"အဗျာကတံဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ သဟဇာတပစ္စယာ။ ဝိပါကာဗျာကတံ ကိရိယာဗျာကတံ ဧကံခန္ဓံပဋိစ္စတယောခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စရူပံ...ဆိုပါ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတံ ဧကံခန္ဓံပဋိစ္စတယောခန္ဓာကဋတ္တာစရူပံ...ဆိုပါ။ ခန္ဓေ ပဋိစ္စဝတ္ထု။ ဝတ္ထုံပဋိစ္စခန္ဓာ။ ဧကံမဟာဘူတံပဋိစ္စတယောမဟာဘူတာ၊ တယောမဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဧကံမဟာဘူတံ၊ ဒွေမဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဒွေမဟာဘူတာ။ မဟာဘူတေပဋိစ္စစိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါ ရူပံ"(ကြွင်းဗာဟိရစသည်ကိုဇယားအတိုင်းဆိုပါ)။

(ကုဗျာ။ ဗျာ)။ ။ဝိဓိဆိုပါ။ "ကုသလေခန္ဓေစ မဟာဘူတေစ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ။"

(အကုဗျာ။ဗျာ)။ ။"အ"တိုး၍နည်းတူဆိုပါ။

ဝိဘင်း(၁၃၉)ချက်ကိုအကျဉ်းမှတ်နည်း

ပဋိစ္စအတွက် သင်္ချာနဝ ရသောပစ္စည်းဟူသမျှ (ကု) သုံးချက်။ (အကု)သုံးချက်။ (ကုဗျာ) တချက်။ (အကုဗျာ)တချက်—ပေါင်းရှစ်ချက်တို့မှာ တစုံတရာပြောင်းလဲမှုမရှိ။ ဇယားရှိပါဠိအတိုင်းဆို။ သင်္ချာ ထိုက်ရသောပစ္စည်းများမှာ (ကု။ကု) (အကု။အကု) ပြောင်းလဲမှုမရှိ။ ထို့ကြောင့် နဝ ရသည်ဖြစ်စေ ထိုက် ရသည်ဖြစ်စေ (ဗျာ။ဗျာ)တချက်သာထူးရာ သုဒ္ဓသင်္ချာ အားလျော်စွာ ကြည့်၍မှတ်ရုံမျှ ကိုသာ ပြပေအံ့။

ဟေတု။ ဈာန။ မဂ္ဂပစ္စည်း။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာတွင် ဗာဟိရ စသော ရုပ်များမရ၍ ဗာဟိရစသည်ကိုချန်ခဲ့ ဇယားအတိုင်းဆို။

အာရမ္မဏစသော (၇) ပစ္စည်း။ ။နာမ်သက်သက်သာ ရ၍ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နှစ်ချက်လုံးရုပ်ကိုချန်၍ နာမ်သက်သက်ဆို။ ပစ္စယုပ္ပန်ကို ပဓာနထား၍ ဟောသော ဤဆဝါရ၌ ပဋိသန္ဓေအခါ "ခန္ဓေပဋိစ္စ ဝတ္ထု"တွင် ဝတ္ထုမှာရုပ်ဖြစ်၍ သုဒ္ဓသင်္ချာတွင် ရုပ်မပါ၍ ၎င်းပါဠိကိုမရ။ "ဝတ္ထုံပဋိစ္စခန္ဓာ" တွင်ကား ခန္ဓာမှာနာမ်ဖြစ်ခြင်း၊ ၎င်းခန္ဓာသည် ဟဒယဝတ္ထုနှင့် သဟဇာတပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ၎င်းကိုပဋိသန္ဓေ၏ နောက်ပိုင်းတွင် "ဝတ္ထုံပဋိစ္စခန္ဓာ" ဟုဆိုပါ။

အဓိပတိပစ္စည်း။ ။ပဋိသန္ဓေ အခါမရ။ ပဝတ္တိ အခါသာရ ရကား ဟေတုအတိုင်းတွင် ပဋိသန္ဓိက္ခဏေကိုချန်၍ဆိုပါ။ ရုပ်သက်သက် ၌လည်း ကဋတ္တာရုပ်ကိုမရ၍ "ဧကံမဟာဘူတံ" စသည်ကို ဆိုပြီးလျှင် "မဟာဘူတေ ပဋိစ္စစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဥပါဒါရူပံ" ဟုဆိုပါ။ ကဋတ္တာ ရုပ် ကိုမဆိုရ။

သမနန္တရပစ္စည်း။ ။ဇယားအတိုင်းအားလုံးဆိုပါ။

အညမည ပစ္စည်း။ ။ပဝတ္တိအခါ စိတ္တဇရုပ်မရ၍ ၎င်းရုပ်ကို ချန်၍ အာရမ္မဏနည်းတူဆိုပါ။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌လည်း ကဋတ္တာရုပ်မှာ ဟဒယဝတ္ထုမျှကိုသာရရကား "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံပဋိစ္စတယောခန္ဓာဝတ္ထုစ" စသည်ကိုဆိုပါ။ ရုပ်သက်သက်၌ ဘုတ်သာ ရ၍ "ဧကံမဟာဘူတံ" စသည်ကိုသာဆိုပါ။ "မဟာဘူတေပဋိစ္စ" စသော အားလုံးကိုမဆိုရ။ ပဉှာဝါရပါဠိအတိုင်းပင်။ ကံ, ကတ္တား ပြန်လှန်၍ ဆိုမှုသာထူး၏။

ပုရေဇာတ ပစ္စည်း။ ။ပဝတ္တိအခါ ဖြစ်ခြင်း၊ နာမ်သက်သက် ဖြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် ပဝတ္တိအခါမှတွင် ရုပ်ကိုချန်၍ဆိုပါ။

(ပစ္စုပ္ပန်အာရုံသာ မနောဝိညာဏဓာတ်အား အာရုံ ပစ္စည်းတတ် သည်မဟုတ်။ အတိတ် အနာဂတ်အာရုံတို့ကလည်း အာရမ္မဏ စသော ပစ္စည်းတတ်၍ အနေကံ ဖြစ်ရကား အာရုံကို မဟော။ ဝတ်ထုကိုသာ ဟော၍ သုံးချက်လုံး အဖြေသတ်တွင် ဝတ်ထုကို ဟောကြောင်း သိရန် "ဝတ္ထုံပုရေဇာတပစ္စယာ" ဟုဆို)။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း။ ။ဇနကသတ္တိကိုသာ ဟောသော ဤဆဝါရ အနုလုံ၌ ဥပတ္ထမ္ဘကသတ္တိမျှသာရသော ပစ္ဆာဇာတကိုမဟော။

အာသေဝနပစ္စည်း။ ။ပဝတ္တိအခါဖြစ်ခြင်း, ကြိယာ ဇောမျှသာ ရခြင်းတို့ကြောင့် ပဝတ္တိအခါ၌ရသော "ကြိယာဗျာကတံ ဧကံခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယောခန္ဓာ" စသော နာမ်သက်သက်ကိုသာဆို။

ကမ္မ။ဣန္ဒြိယပစ္စည်း။ ။ဟေတုအတိုင်းတွင် "အသညသတ္တာနံ" ကို ထည့်၍ဆို။ ၎င်းတို့၏ သုဒ္ဓသင်္ချာမှာ ဤတရားများကြ၏။

ဝိပါကပစ္စည်း။ ။ဟေတု (ဗျာ။ဗျာ) အတိုင်း ဝိပါက်မျှကိုသာ ရွေး၍ဆို။

အာဟာရပစ္စည်း။ ။ဟေတုအတိုင်းတွင် "အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ" ထည့်ဆို။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ။၎င်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာသွားမှာ ဟေတုသဘောအတိုင်း ပင်ဖြစ်၍ ဟေတု အတိုင်း ပါဠိများကို ကိုးချက်လုံး ထုတ်ရ ပေမည်။ ကိုးချက်လုံး၏ အဖြေသတ်တွင်ကား ဇယားပြ အတိုင်း နာမ်ကတ္တား စသည်နေပုံကို ကြည့်၍ ဆိုရပေမည်။ နာမ်သက်သက် ကတ္တား နေသော (ကု။အကု)တို့၌ "ဝတ္ထုံဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ" ဟုဆို။ ရုပ်သက်သက် ကတ္တား

ပဋိစ္စဝါရ အနုလုံ ဒိဘင်ဝါဠိတော်ဇယား

ပစ္စ		ကံ=ပစ္စည်း					ပဒါဝသာန	ကတ္တား=ပစ္စယုပ္ပန်					
ကု		ကုသလံ	၁	၃	၂		ကု	၃	၁	၂			
။		ကုသလေခန္ဓေ					ဗျာ				စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရုပံ		
။		ကုသလံ	၁	၃	၂		ကုဗျာ	၃	၁	၂	။ ဥ		
ဗျာ	ပဝတ္တိ	ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာကတံ	၁	၃	၂		ဗျာ	၃	၁	၂	။ ဥ		
	ပဋိသန္ဓိ	ပဋိသန္ဓိက္ခဏေဝိပါကာဗျာကတံ	၁	၃	၂			၃	၁	၂		ကဋတ္တာစရုပံ	
		ခန္ဓေ										ဝတ္ထု ·	
		ဝတ္ထုံ .						ခန္ဓာ					
	နာနာက္ခဏိက		၁	၃	၂	([illegible])		၃	၁	၂	(။	ကဋတ္တာရုပံ	ဥပါဒါရုပံ)
		ဗာဟိရံ	၁	၃	၂	။		၃	၁	၂			(။)
		အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ	၁	၃	၂	။		၃	၁	၂			။
		ဥတုသမုဋ္ဌာနံ	၁	၃	၂	။		၃	၁	၂			။
		အသညသတ္တာနံ	၁	၃	၂	။		၃	၁	၂		(။	။)
ကုဗျာ		ကုသလေစခန္ဓေ မဟာဘူတေစ					ဗျာ				။		

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း အများသတ်ဝါဠိတော်နည်း

နာမ် ကတ္တားနေလျှင်	ဝတ္ထုဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ		
ရုပ် ။			ခန္ဓေဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ
နာမ်ရုပ် ။ ပဝတ္တိ	ခန္ဓာဝတ္ထုဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ	စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရုပံ	။
။ ။ ပဋိသန္ဓေ	။	ကဋတ္တာရုပံ	။
ခန္ဓေပဋိစ္စဝတ္ထု။ ဝတ္ထုပဋိစ္စခန္ဓာ	။		ဝတ္ထု ။

နေသော (ကု။ဗျာ)(အကု။ဗျာ)(ဗျာ။ဗျာ) ရုပ်သက်သက် (ကုဗျာ။ဗျာ) (အကုဗျာ။ဗျာ) တို့၌ "ခန္ဓေဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ" ဟုဆိုပါ။ နာမ်ရုပ်ရောနေသော(ကု။ကုဗျာ)(အကု။အကုဗျာ)(ဗျာ။ဗျာ) ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေတို့၌ရှင်း ပဋိအခါ ခန္ဓေပဋိစ္စ ဝတ္ထု စသည်၌ ရှင်းပြထားအတိုင်းဆိုပါ။ နာမ်နှင့်ရုပ်၊ ရုပ်နှင့် နာမ်တို့သည် ဝိပ္ပယုတ္တဖြစ်ကြ၍ (သဟဇိပ်။ပုရေဇိပ်) ဤသို့ဆိုရ၏။ ပုရေဇာတကား ပုရေဇိပ်သာဖြစ်ခါ ပစ္စယုပ္ပန်မှာ နာမ် သက် သက် သာ ဖြစ်ရကား "ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စယာ" သာဆိုရ၏။

ပစ, ပဒါဝသာနထုတ်ပုံ။ ။(၁)မိမိတို့၏ ပစ္စယုပ္ပန်လည်းဖြစ်စေ (သုဒ္ဓသင်္ချာကိုဆိုသည်) (၂) ကံကတ္တားနှစ်ပါးသည် သဟဇာတပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်စေ (ပဋ္ဌာ ဝါရက သဟဇာတ ပစ္စည်းကို ဆိုသည်) ဤအင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံလျှင်ထုတ်ရ၏။

ပဋိစ္စဝါရပါဠိထုတ်ပုံအကျဉ်းချုပ်။ ။ဟောလိုသော သုဒ္ဓသင်္ချာ၏ တရားရကိုကြည့်၍ နည်းပြထားအတိုင်း ဆိုင်ရာကိုထုတ်ပါ။

သဟဇာတဝါရ။ ။ပဋိစ္စဝါရနှင့်တူကြောင်းပြပြီး "ကုသလံဧကံ ခန္ဓံ သဟဇာတာတယောခန္ဓာ။ တယောခန္ဓေ သဟဇာတော · ဧကော ခန္ဓော။ ဒွေခန္ဓေသဟဇာတာဒွေခန္ဓာ" စသည်ဖြင့် သဟဇာတဝါရဖြစ်၍ ပဋိစ္စအစား သဟဇာတဟုပြင်၍ဆိုပါ။

ဆဝါရ ကံပါဠိများ၊ ကောက်ပုံ

ထန်းတပင် ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ပဋ္ဌာန်း အရကောက်ကျမ်း၌ ဆဝါရအနုလုံ ပစ္စနိက်များ၌ ကတ္တားနှင့် ဟိတ်ပါဠိအရ များကိုသာ ကောက်ပြတော်မူခဲ့၏။ ကံပါဠိ၏ အရကို ကောက်ပြတော် မမူခဲ့။ ဤကံပါဠိ၏အရကို ကောက်သင့် မကောက်သင့်ဟူသော ပြဿနာသည်လည်း မပေါ်ခဲ့။ ဤဆဝါရ၌ ပစ္စယုပ္ပန်ကို ပဓာနပြုခါ ဟောတော်မူသဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန် ကတ္တားအရကို ကောက်ပြလျှင် ကိစ္စပြီးစီးနိုင် လိုရင်းသို့ရောက်နိုင်၏ဟု ယူဆရမှာကလည်း ပစ္စည်းကို ပဓာနပြု၍ ဟောတော်မူသောပဋ္ဌာ ဝါရ၌ ကတ္တား, သမ္ပဒါန်, ကရိုဏ်းသုံးချက်လုံးကိုပင် ကောက်ပြခဲ့သဖြင့် မလျှောက်ပတ်လှ။ မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတော်မူသည့် အတိုင်း ပဋ္ဌာ ဝါရ ကဲ့သို့ ပါဠိ အားလျော်စွာ ကံ, ကတ္တား, ဟိတ်ပါဠိတို့၏ အရကို ပစ္စည်းအလိုက်၌ ကောက်ရပေမည်။

ဤကံပါဠိ အရကောက်များမှာ ပဋိစ္စ, သဟဇာတ ဝါရများအတွက် ကံနှင့် ကတ္တားသည် သဟဇာတပစ္စည်းဖြစ်ရ၏။ ပစ္စယ, နိဿယဝါရများ အတွက် သဟဇာတ နိဿယ, ပုရေဇာတ နိဿယ ဖြစ် ရ ၏။ သံသဋ္ဌ, သမ္ပယုတ္တဝါရများအတွက် သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းဖြစ်ရ၏။ လိုရင်း အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပဋ္ဌာဝါရ သဟဇာတပစ္စည်း, နိဿယပစ္စည်း, သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းများ၌ ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း ဝါရ အားလျော်စွာ ကံပါဠိများသည် သဟဇာတ စသော ပစ္စည်း တရားများဖြစ်ရ၏။ ကတ္တားပါဠိများသည် သဟဇာတ စသော ပစ္စယုပ္ပန်တရားများ ဖြစ်ရ၏။ ထိုကံပါဠိများမှာ ပြဆိုခဲ့သော သဟဇာတ စသော ပစ္စည်းတရားများ ဖြစ်ကြသည့်အတွက် သဟဇာတ စသော သဘော အတိုင်း ကတ္တား ပါဠိများနှင့် အလားတူကြရမည် ဖြစ်၍ လွယ်ကူသည့် အား လျော်စွာ ကတ္တားပါဠိ, ဟိတ်ပါဠိများကဲ့သို့ ဝါရခွဲ၍မပြတော့ဘဲ တပေါင်းတည်း ပြပေအံ့။

ထိုသို့ ပြရာ၌ ပစ္စယ ဝါရ, သဟဇာတ ပစ္စည်းတခုကို ပြလိုက်လျှင် ပဋိစ္စ, သံသဋ္ဌစသော ဝါရများမှာ ၎င်း၌ အတွင်းဝင်ကြရကား ပစ္စယ ဝါရ၏ကံပါဠိများကိုသာ အနုလုံတသန့်, ပစ္စနိက်တသန့် ပြပေအံ့။

ဆဝါရ အနုလုံ ကံပါဠိဖောက်ပုံ

(ကု။ကု)ဟေတု၌။ ။"ကုသလံ ဓမ္မံ (ပဋိစ္စ) ပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ" ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဝိဓိပါဠိ တော်ပါဠိ၌ ကုသလံဓမ္မံဟူသော ကံပါဠိ၏ အရကား။ ကုသိုလ် ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်း တရားရ၏။ (သုဒ္ဓသန်ရှာ အားလျော်စွာ ကုသိုလ်ဧကဝီသကြသော အာရမ္မဏ စသော ပစ္စည်းတို့ကို ဤနည်းအတိုင်း ကောက်ပါ။ ထူးရာမျှကိုသာ အကျဉ်းနည်းပြအံ့)။

အဓိပတိ၌။ ။ကံပါဠိ၏အရကား။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခု၊ ဈာန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားရ၏။

ပုရေဇာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္တတို့၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

အာသေဝန၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာဒိ ဇော၊ မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

(ကု။ဗျာ)ဟေတု၌။ ။ကုသလံဓမ္မံဟူသော ကံပါဠိ၏ အရကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်း တရားရ၏။

အဓိပတိ၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု၊ ဈာန်ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ (ကြွင်း (ကု။ဗျာ)ရသော သဟဇာတ စသော ပစ္စည်း တို့ကို ဟေတုနည်းတူ ဆိုပါ)။

(ကု။ကုဗျာ)ဟေတု၌။ ။ကုသလံဓမ္မံဟူသော ကံပါဠိ၏ အရကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ် ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း တရား ရ၏။ (အဓိပတိစသည် တို့၌လည်း (ကု။ဗျာ) သဘောအတိုင်းပင်ဖြစ်၍ အားလုံးဆိုပါတော့)။

အရူပ၌။ ။ပဒါဝသာန သုံး ချက်လုံး ကိုပင် ကုသလပဒကို မှီ၍ ဆိုပါ။

(ဗျာ။ဗျာ)ဟေတု မဂ္ဂပဝတ္တိအခါ၌။ ။အဗျာကတံ ဓမ္မံ ဟူသော ကံပါဠိ၏ အရကား သဟိတ်ဝိပါက် ဧကဝီသ၊ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

အဓိပတိ၌။ ။ကံပါဠိ၏အရကား။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာ စိတ်ရှစ်ခု၊ ဈာန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာကိုးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ပုရေဇာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္တတို့၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု ကြဉ်သော ဝိပါက်ဒွတ္တိံသ၊ ကြိယာဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

အာသေဝန၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိ ဇော၊ မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာ ကိုးခု၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ် အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဝိပါက၌။ ။ကံပါဠိ၏အရကား။ ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ စေအဋ္ဌ တိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

ဈာန၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကြဉ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆဗ္ဗီသ၊ ကြိယာဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

အညမညစသည်တို့၌။ ။ကံ ပါဠိ၏ အရကား။ ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း တရားရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ၊ ဟေတု မဂ္ဂပဋိသန္ဓေ၌။ ။အဗျာကတံဓမ္မံ ဟူသော ကံပါဠိ၏အရကား။ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေသတ္တရသ၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အစိပ် အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားရ၏။

အညမညစသည်တို့၌။ ။ကံ ပါဠိ၏ အရကား ပဋိသန္ဓေ စိတ် ဧကူနဝီသ၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ် အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်း တရားရ၏။

ကြွင်းသဟဇာတစသည်၌။ ။ကံပါဠိ၏အရကား ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသ၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အစိပ်၊ အစိပ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားရ၏။

ရုပ် သက် သက်

ဟေတု၊ မဂ္ဂ၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ရဟန္တာတို့ စုတိ ကြဉ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ သဟိတ်ဝိပါက်၊ သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော သဟိတ် စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ သဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေတေရသ တို့နှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သော သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇမဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားရ၏။

အဓိပတိ၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ သာဓိပတိကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော သာဓိပတိစိတ္တဇ မဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားရ၏။

သဟဇာတစသောပစ္စည်း၌။ ။ကံပါဠိ၏အရကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟ ပြုအပ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေပန္နရသ တို့နှင့် ယထာရဟအတူ ဥပါဒ်သောပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရ မဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇ မဟာဘုတ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားရ၏။ (ကမ္မ၌ သုဒ္ဓသန်ရှာအားလျော်စွာ ရုပ်လေးမျိုးရှိ၍ ဘုတ်လေးမျိုးကိုရင်း၊ ဝိပါက၌ နှစ်မျိုး၊ အာဟာရ၌ သုံးမျိုး၊ ဣန္ဒြိယ၌ လေးမျိုး၊ ဈာန, ဝိပ္ပယုတ္တ၌ နှစ်မျိုး တို့ကိုရင်း အသီးသီးကောက်ပါ။)

(ကုဗျာ။ဗျာ) ဟေတုစသော ပစ္စည်းတို့၌။ ။"ကုသလဉ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ" ဟူသော ကံပါဠိ၏အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ ကုသိုလ် ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ အစိပ် အပေါင်း မဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားရ၏။

အဓိပတိ၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု၊ ဈာန်ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ အစိပ် အပေါင်း မဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားရ၏။

(အကုဗျာ။ဗျာ)၌။ ။(ကုဗျာ။ဗျာ)နည်းတူကောက်ပါ။

ဝတ္ထုကံအတွက် ကံပါဠိဖောက်ပုံ

(ဗျာ။ဗျာ) "စက္ခာယတနံ ပစ္စယာ စက္ခုဝိညာဏံ" ၌။ ။အဗျာကတံဓမ္မံဟူသော ကံပါဠိ၏ အရကား။ မဇ္ဈိမာယုက ဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခု ဝတ္ထု ပစ္စည်းတရား ရ၏။ (သောတာယတနံစသည်ကိုလည်း)။

"ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ"။ ။ဟေတုစသည်၌။ ကံပါဠိ၏အရကား။ ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသော အခါ ရှေးစိတ္တက္ခဏ ချုပ်ခါနီးကာလ၌ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် (၁၇) ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်သော ဟဒယ ဝတ္ထုပစ္စည်းတရားရ၏။

အဓိပတိ၌။ ။ကံပါဠိ၏အရကား။ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရ ဝီထိ အစ ရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု။ နိရောဓ, မရဏာသန္နကိုထောက်နည်းဆို....ပစ္စည်းတရားရ၏။

အာသေဝန၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ပထမဇော အစ ရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ (နိရောဓမှာအနာဂါမိဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ်မရှိ၍ မရပြီ။ မရဏာသန္နဆိုပါ။ ပါဠိမှာလည်း "ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ကြိယာဗျာကတာခန္ဓာ" သာ)....ပစ္စည်းတရားရ၏။

(ဗျာ။ကု) "ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ကုသလာခန္ဓာ"။ ။ဟေတု စသည်၌။ အဗျာကတံဓမ္မံဟူသော ကံပါဠိ၏အရကား။ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရ ဝီထိ အစ ရှိသော ရှေး ရှေး သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယ ဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ... ဟဒယ ဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားရ၏။

အာသေဝနဥ္စ။ ။ကံပါဠိ၏အရကား။ (အထက် (ဗျာ။ဗျာ) အတိုင်း ဆိုပါ။)

(ဗျာ။အကု)။ ။(ဗျာ။ကု) နည်းတူဆိုပါ။

(ဗျာ။ကုဗျာ)။ ။"**ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ကုသလာဝဇ္ဇာ၊ မဟာဘူတေ ပစ္စယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ**" ဟေတုစသည်၌။ ကံပါဠိ၏အရကား။ ဝုဋ္ဌော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ...ဟဒယဝတ္ထု။ ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။ (အဓိပတိ၌ ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သောနေရာ၌ သာဓိပတိ ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော မဟာဘုတ်ဟုဆို)။

(ဗျာ။အကုဗျာ)။ ။(ဗျာ။ကုဗျာ) သဘောသွားဆိုပါ။

(ကုဗျာ။ကု)။ ။ "**ကုသလံ ဧကံခန္ဓဥ္စ ဝတ္ထုဉ္စ ပစ္စယာ တယော ခန္ဓာ**"။ ။ဟေတု စသည်၌။ ကုသလဥ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံ ဟူသော ကံပါဠိ၏အရကား။ ပဋိသန္ဓေ ပဝတ္တိ အခါ ဝုဋ္ဌော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကေဝီသ၊ စေအင်္ဂတိ သ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ။ ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစ ရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယ ဝတ္ထု၊ မရဏာ သန္နအခါ....ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားရ၏။

အဓိပတိ၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊စေအင်္ဂတိ သ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ။ ဝုဋ္ဌော— ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ—ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားရ၏။

(အကုဗျာ။အကု)။ (ကုဗျာ။ကု) သဘောသွားဆိုပါ။

(ကုဗျာ။ ကုဗျာ) "**ကုသလံ ဧကံခန္ဓဥ္စ ဝတ္ထုဉ္စ ပစ္စယာ တယော ခန္ဓာ —ကုသလေ ခန္ဓေ စ မဟာဘူတေ စ ပစ္စယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ**"။ ။ဟေတုစသည်၌။ ကုသလဥ္စ အဗျာကတဉ္စ ဓမ္မံဟူသော ကံပါဠိ၏ အရကား။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ကေဝီသ၊ စေအင်္ဂတိ သ အစိပ် အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ။ ဝုဋ္ဌော....ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္န ; အခါ...ဟဒယ ဝတ္ထု ကုသိုလ် ကေဝီသ၊ စေအင်္ဂတိ သ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ, မဟာ ဘုတ် လေးပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။ (**အဓိပတိ၌** အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသော အခါဟု ကေန်, အနေကန်ကိုခွဲ၍ အထက်နည်းဆိုပါ။

(အကုဗျာ။အကုဗျာ)။ ။(ကုဗျာ။ကုဗျာ) သဘောသွား ဆိုပါ။ ဤနည်းပြဖြင့် ဆဝါရအနုလုံ၌ ကံပါဠိများအရကို အားလုံးကောက်ပါ။

ဆဝါရပစ္စနိက်ကံပါဠိကောက်ပုံ

ပစ္စနိက် ကံပါဠိများကိုလည်း အနုလုံကိုနည်းမှီး၍ ကောက်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် အနည်းငယ် ထူးရာများကိုသာပြပေအံ့။

(ကု။ကု)နာဓိပတိ၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊ စေအင်္ဂတိ သ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ။ မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု၊ စေအင်္ဂတိ သ အစိပ် အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း တရားရ၏။ (**နပုရေဇာတ, နဝိပ္ပယုတ္တ၌** အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော အစိပ် အစိပ် ကုသိုလ်ကိုရင်း၊ **နာသေဝန** ၌ မဟာကုသိုလ် ပထမဇော အစိပ် အစိပ်ကိုရင်း၊ **နကမ္မ** ၌ စေတနာ ကြဉ်သော ကုသိုလ် အစိပ် အပေါင်း ကိုရင်း ကောက်ပါ)။

(ကု။ဗျာ)နာဓိပတိ၌။ ။ကံပါဠိ၏အရကား။ ပဉ္စဝေါကာ ရဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို မရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု၊ စေ အင်္ဂတိ သ၊ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

(ကု။ ကုဗျာ) နာဓိပတိ၌။ ။အထက်နည်းကောက်။ **နာသေဝန** ၌ မဟာကုသိုလ် ပထမဇောကိုကောက်။ အကြွင်းစု အနုလုံအတိုင်း ကောက်။

(အကု။အကု) နဟေတု၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟ ဂုတ်,ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၊ စေစုဒ္ဒသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား ရ၏။ (**နာဓိပတိ** ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရ, မရခွဲ၍ရင်း၊ **နပုရေ၊ နဝိပ်** ၌ အရူပဘုံ အကုသိုလ်ကိုရင်း၊ **နာသေဝန** ၌ အကုသိုလ် ပထမဇောကိုရင်း၊ **နကမ္မ** ၌ စေတနာကြဉ်သော အကုသိုလ်ကိုရင်း၊ သုဒ္ဓသချာ အားလျော်စွာ ကောက်ပါ)။

(အကု။ဗျာ)(အကု။အကုဗျာ)။ ။အထက်နည်းကိုမှီး၍ သုဒ္ဓသချာ အရကောက်။

(ဗျာ။ဗျာ) နာရမ္မဏစသည်၌။ ပဝတ္တိအခါ ကံပါဠိ၏ အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက်ဗာဝီသ ကြိယာဝီသ။ စေ,အင်္ဂတိ သ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ (**နာဓိပတိ၌** အဓိပတိ ပစ္စည်းရ, မရကို ခွဲ၍ရင်း၊ **နအာဟာရ** ၌ဘုတ် လေးမျိုး, **နဣန္ဒြိယ၌** ဘုတ်ငါးမျိုးကိုရင်း၊ **နဈာန၌** ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကိုရင်း၊ **နဝိပ္ပယုတ္တ၌** အရူပဘုံဝိပါက်ကြိယာကိုရင်းကောက်)။

နပုရေဇာတ၌။ ။ပဝတ္တိအခါ ကံပါဠိ၏ အရကား။ အရူပဝိပါက် လေးခု၊ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ အရူပကြိယာလေးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ စေဆတ္တိ သ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သော အခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ် တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက်ဗာဝီသ၊ ကြိယာဝီသ၊ စေအင်္ဂတိ သ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်းတရားရ၏။

နာသေဝန၌။ ။ပဝတ္တိအခါ ကံပါဠိ၏ အရကား၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိယာပထမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ၊ ဝိပါက်ဆတ္တိ သ၊ စေ, အင်္ဂတိ သ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော၊ မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာကိုးခု၊ စေပဉ္စတိ သ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ (ကြွင်းကျန်သည်တို့ကိုအနု လုံကိုမှီး၍ကောက်ပါ)။

နာရမ္မဏစသည်၌။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ ကံပါဠိ၏အရကား။ ပဉ္စဝေါ ကာရပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေပဉ္စတိ သ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာပစ္စည်း တရားရ၏။ (ကြွင်းပဋိသန္ဓေများ မထူးလှပြီ။)

ရုပ်သက်သက်။ ။သုဒ္ဓသချာအားလျော်စွာ ကောက်ရန်ပြခဲ့ပြီ။

ဝတ္ထုကံ။ ။ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ် တဆယ်ရသော ပစ္စည်း ဖြစ်လျှင် မဇ္ဈိ မာယုကဖြစ်၍ စသည်ကိုဆို။ ကြွင်းဝိပါက် ကြိယာများအတွက် ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော.... မရဏာသန္န အခါတို့ကိုဆို။ အနာဂါမ်ဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ် ရသော ပစ္စည်းဖြစ်လျှင် နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ စသည်ကို အမြဲဆိုပါ။

နကမ္မ၊နဝိပါက၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ဘဝင် ပစ္ဆေဒ အစရှိ သော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာ သန္နအခါ....ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားရ၏။

(ဗျာ။ကု) စသည်၌။ ။ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော— ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ.... ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားရ၏ ဟုဆို ပါ။ အကြွင်းမထူးလှပြီ။

(ကုဗျာ။ကု) နာဓိပတိ၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား။ ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသော အခါ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု၊ ကေန်ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊ စေအင်္ဂတိ သ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ။ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း— ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္န အခါ....ဟဒယဝတ္ထု။ မရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု၊ စေအင်္ဂတိ သ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ။ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း — ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ.... ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားရ၏။ (ကြွင်းပစ္စည်းများ ဆိုပါ)။

(ကုဗျာ၊ကုဗျာ)နာဓိပတိ၌။ ။ကံပါဠိ၏ အရကား ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသော အခါ၊ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု၊ စေအင်္ဂ တိ သ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ၊ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း ....ဟဒယ ဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ....ဟဒယဝတ္ထု။ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု၊ စေအင်္ဂ တိ သ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ, မဟာဘုတ်လေးပါးပစ္စည်းတရားရ၏။

ဆဝါရကံပါဠိကောက်ပုံ အကျဉ်းချုပ်။ ။ကတ္တားပါဠိအရကောက် များတွင် ကုသိုလ်ကေဝီသ၊ စေ,အင်္ဂတိ သ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ(ကိုရင်း၍ ဖြစ်သော ကုသိုလ် ကေဝီသ,စေအင်္ဂတိ သ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ)စသည် ရှိရာ၌ လက်သဲကွင်းပြကိုချန်၍ ရှေ့စကားရပ်များကို ကောက်ယူရ၏။ ကတ္တားပါဠိကို ကောက်တတ်လျှင် ကံပါဠိမှာ လွယ်၍ အရကောက်၌ချန် ထားခဲ့ဟန်ရှိသည်။ ပါဠိကားရှိပေ၏။

ပဋိစ္စ ဝိဘင်္ဂဝါရ အနုလုံ ကတ္တားကောက်ပုံ

ပါဠိတော် ဇယားအရ သဟဇာတပစ္စည်း ကောက်ပုံကို ပြပေအံ့။ ကြွင်းပစ္စည်းစု ၎င်းနည်းကိုမှီးပါ။

ကတ္တားကောက်ပုံ။ (ကု၊ကု)။ "ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိဟေတုပစ္စယာ" ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သောဝိဓိပါဠိတော် ပါဠိ၌ ကုသလောဓမ္မော ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကားကုသိုလ်ဧကဝီသ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ဤဆိုရိုးသွား အတိုင်း ကြွင်းပဒ၊ ပဒါဝသာနများကိုဆိုပါ။ ဟိတ်ပါဌ်များကို သီးခြား ပြအံ့။

(ကု၊ဗျာ)၌။ ။အဗျာကတော ဓမ္မောဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကုသိုလ် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

(ကု၊ကုဗျာ)၌။ ။ကုသလောစ အဗျာကတောစဓမ္မာ ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

(အကု)သုံးချက်။ ။ကုသိုလ်သဘောသွားအတိုင်းဆို။

(ဗျာ၊ဗျာ) ၌ ပဝတ္တိအခါ။ ။အဗျာကတော ဓမ္မော ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ်ဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ်ဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာ ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ။ ။အဗျာကတော ဓမ္မောဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသ၊ စေပဉ္စတိံသ၊ အစိပ်အစိပ်၊ အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသ၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အစိပ်၊ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ရုပ်သက်သက်၌။ ။အဗျာကတော ဓမ္မောဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အရူပဝိပါက် လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ဝိပါက်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်။ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသတို့နှင့် ယထာရဟ အတူ ဥပါဒ်သော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ အာဟာရဇမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ဖြစ်သောဘုတ်နှင့် တကွသော စိတ္တဇ ဥပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇဥပါဒါ(ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (ဤရုပ် သက်သက်ဆိုရိုးကို ရစေပြီးလျှင် ဆိုင်ရာသုဒ္ဓသင်္ချာ၌ ရှိသော ကု၊ အကု၊ သဟိတ်ဝိပါက် သဟိတ်ကြိယာစသော နာမ်တရားတို့ကိုရှင်း၊ ရုပ်တရားတို့ကိုရှင်း ကြည့်၍ဆိုပါ။

(ကုဗျာ၊ဗျာ)၌။ ။အဗျာကတော ဓမ္မောဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ၊ အစိပ်အပေါင်း မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောစိတ္တဇ ရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

(အကုဗျာ၊ဗျာ)၌။ ။(ကုဗျာ-ဗျာ)သဘောသွားအတိုင်းဆို။

နာမ်ရုပ် အကုန်ရသော သဟဇာတပစ္စည်း၏ ကတ္တား ကောက်ပုံကို ပြသဖြင့် ကြွင်းပစ္စည်းတို့၏ ကတ္တား ကောက်ပုံကိုလည်း ၎င်းကိုနည်းမှီး၍ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ သုဒ္ဓသင်္ချာတွင် နာမ်မည်မျှ ရုပ်မည်မျှ ရသည်ကို စိစစ်၍ သရုပ်ခွဲ၍ ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတတို့ကို ကောက်ပါ။ အဓိပတိ ပစ္စည်း၌ ပဉှာဝါရကပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကေနအနေကန်များကိုခွဲ၍ ဆိုပါ။

ပဋိသန္ဓေအခါ တွင်။ ။"ဧကံခန္ဓံ" ဟူသော ပါဠိအတွက် အစိပ်အစိပ်၊ "ခန္ဓေပဋိစ္စဝတ္ထု" အတွက် အစိပ်အပေါင်း "ဝတ္ထုံပဋိစ္စခန္ဓာ" အတွက် ဟဒယဝတ္ထုကိုရ၍ အစိပ်အစိပ်၊ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယ ဝတ္ထုဟု ကံပုဒ်အတွက်ဆိုရ၏။ ကတ္တားတွက် ဆိုပုံပြထားပြီ။

ရုပ်သက်သက်။ ။(ကု-ဗျာ)စသော ရုပ်သက်သက် ကတ္တားနေလျှင် အစိပ်အပေါင်းဟု ပါဠိတော်သွားအတိုင်း ကောက်ရကြောင်း အထပ်ထပ် ပြခဲ့ပြီ။ (ဗျာ - ဗျာ) ရုပ်သက်သက် ကတ္တားနေရာတွင် ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်သော အရူပဝိပါက်စသော တရားများကို ကြဉ်ရာ မိမိတို့ သုဒ္ဓသင်္ချာ၌ ရင်းတရားများပါလာမှ ကြဉ်ရမည်။ မပါလာကကြဉ်ဘွယ်မရှိ။

ရုပ်ကိုဖြစ်စေနိုင်သော ကု၊ အကု၊ ဝိ၊ ကြိ တရားများကို ဆိုရာ၌ သဟိတ်မှုဖြစ်သော ဟေတု မဂ္ဂတို့တွင် သဟိတ်ဝိပါက် သဟိတ် ကြိယာဟုဆို။ ရုပ်များကိုလည်း ဆိုင်ရာသုဒ္ဓသင်္ချာကရသော ရုပ်များကိုသာဆို။ ဗာဟိရ ရုပ်စသည်ကို မရသော ဟေတုစသည်၌ ဗာဟိရစသည်ကိုဆိုဘွယ်မရှိ။

နာမ်သက်သက်ရသော အာရမ္မဏသည်။ ။"ဝတ္ထုံပဋိစ္စခန္ဓာ" ကို သာရ၍ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်သော (ကံတွက်) အစိပ်အစိပ် (တယောခန္ဓာ စသည်အတွက်) အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ (ဟဒယဝတ္ထု ကံနေ၍ ခန္ဓာမှာ အစိပ်အပေါင်းဖြစ်သည်) ဟု ကတ္တား တွက်ဆို။

အဓိပတိ - ပုရေဇာတ - အာသေဝန တို့မှာ ပဝတ္တိ အခါသာ ဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေနှင့် မဆိုင်ပြီ။ ပုရေဇာတ - ဝိပ္ပယုတ္တ မှာ ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌သာ ဖြစ်၍ အမြဲဘုံသတ်ကောက်ပါ။

ပဋိစ္စဝါရကတ္တား ကောက်ပုံ အကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာရ တရားကိုကြည့်၍ ပဉှာဝါရ သဟဇာတ သဘောသွားအတိုင်း ကောက်။ (ကု) သုံးချက်(အကု) သုံးချက်(ကုဗျာ-ဗျာ) (အကုဗျာ-ဗျာ) ပေါင်းရှစ်ချက် အကောက်သဘောသွားတူကြ၏။ (ဗျာ-ဗျာ)တချက်တွင်သာ သုဒ္ဓသင်္ချာ တရားကို သတိထား၍ကောက်။ အဓိပတိကို ကေနအနေကန် ခွဲ၍ဆိုပါ။

မှတ်ထားချက်။ ။ပစ္စည်းအသီးသီး၌ ကံပါဌ် ကတ္တားပါဌ်ကောက် ပြီးလျှင် ပါဠိတော်အတိုင်း ဟိတ်ပါဌ်ကောက်ရမည် ဖြစ်သော်လည်း အသိ လျင်မြန် လွယ်ကူရန် ကတ္တားကောက် သက်သက်ကို ခွဲ၍ ပြလိုက် သည်။ ဟိတ်ပါဌ်ကိုကြည့်ပြီးလျှင် တွဲ၍ကောက်ပါ။ ပဒါဝသာန အစုဆုံးတိုင်း ခန္ဓာဝါရများကို ရေတွက်၍ပြရမည်ဖြစ်လည်း သီးခြားဇယားဖြင့် ဆဝါရ အားလုံးအတွက် ပြလတံ့ဖြစ်၍ ဤ၌ ကံ၊ ကတ္တားနှင့် ဟိတ်ပါဌ်ကိုသာ ကောက်ပြီ။

ဟိတ်ပါဠိမှာသတ္တိကို ကောက်သဖြင့် ပဉှာဝါရက ကောက်ခဲ့သော ကဏ္ဍအားပါဠိများကိုပင် ကောက်ရမည်။ အထူးမဟုတ်။ ထို့ကြောင့်၊

ဟေတု။(ကု-ကု) တွင်။ ။ဟေတုပစ္စယာ ဟူသော ဟိတ်ပါဠိ၏အရကား သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတတ်သော ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်စေ၊ အလောဘ, အဒေါသ။ တိဟိတ် ဖြစ်စေ၊ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ။ ဤဟိတ်နှစ်ပါးသုံးပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟေတုသတ္တိရ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် (ကဏ္ဍနှင့်ဟိတ်) အရကား ပဓာနအားဖြင့် ကဏ္ဍအားသာသည်။

(ကု-ဗျာ) စသည် ကိုလည်း စိတ္တဇရုပ်အား တတ်သောစသည်ဖြင့် ပဉှာဝါရဟေတုပစ္စည်း ကဏ္ဍအားကောက်အတိုင်းဆို။

ရုပ်သက်သက်တွင်ကား။ ။စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပ ဝိပါက်လေးခု၊ ရဟန္တာတို့စုတိကြဉ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, သဟိတ်ဝိပါက်, သဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ ရှိသော ဒွိဟိတ်-တိဟိတ်၊ လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မောဟမူ ဖြစ်စေ၊ စသည်ဖြင့် ဟိတ်တပါး နှစ်ပါး, သုံးပါးတို့ကိုဆို။ (ရုပ်ကို ဖြစ်စေ နိုင်သော သုဒ္ဓသံချာ တရား များကို အကုန်ယူ၍ ဆိုရသည်။ ပစ္စယုပ္ပန်ပဓာနလျှင် အကြောင်းတည်း)။

(ကုဗျာ-ဗျာ) ကို။ ။(ကု-ဗျာ) အတိုင်းဆို။ (အကုဗျာ-ဗျာ)ကိုလည်း (အကု-ဗျာ) အတိုင်းဆို၊ အချုပ်မှာ ပဉှာဝါရက ဟေတု ကဏ္ဍအား ကောက်တည်း။

အာရမ္မဏ။(ကု-ကု)။ ။ကုသိုလ်ဇောသအားတတ်သော အရဟတ္တ မဂ်အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ်သော စိတ်၊ ၈၇၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ နိဗ္ဗာန် ပညတ် ဤအာရုံခြောက်ပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိရ၏။

တနည်းကား။ ။မဟာကုသိုလ် လေးခုအားတတ်သော လောကီစိတ် ၈၁, စသည်ဖြင့် ပဉှာဝါရ အာရမ္မဏဟောအတိုင်း ကုသိုလ်သက်သက်ကို (ပညတ်ကိုအာရုံပြုသော ကုသိုလ်များပါဆို) ရွေး၍အကုန်ဆို။(ပဉှာဝါရမှာ ပစ္စည်းကလည်းကုသိုလ် ပစ္စယုပ္ပန်ကလည်းကုသိုလ် စသည်ဖြင့် ရွေးချယ်ရလည်း ပစ္စယုပ္ပန်ကို ပဓာနဟောသော ဤဆဝါရ၌ ပစ္စယုပ္ပန် ကိုသာ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်စသည်ရွေးရ၏။ ပစ္စည်းကိုကား အာရုံပြုနိုင် သမျှ တရားကုန်ကိုဆိုပါ)။

(အကု-အကု) (ဗျာ-ဗျာ)။ ။ပဝတ္တိအခါ အကုသိုလ်, အဗျာကတတို့ အာရုံပြုနိုင်သော တရားတို့ကို အပေါင်းဆို။ တနည်းကားတို့ကို ဟောအတိုင်း ရွေးချယ်၍ဆိုပါ။

(ဗျာ-ဗျာ)ပဋိသန္ဓေအခါ။ ။ဟိတ်ပါဠိ၏ အရကား၊ ပဋိသန္ဓေ စိတ် ဧကုနဝိသအား တတ်သောကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်ဟု သမုတ်အပ်သောအာရုံ ခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိရ၏။

တနည်းကား။ ။ကာမပဋိသန္ဓေ တဆယ်အား တတ်သောမရဏာသန္နဇောသည် ဒွါရခြောက်ပါးတို့တွင် တပါးပါးဖြင့် ယူအပ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတိတ်ဖြစ်သောကာမစိတ် ၅၄၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈။ ရူပါဝစရ ပဋိသန္ဓေ ငါးခုအားတတ်သော ကသိုဏ်းအစရှိသော ပညတ် (အကျယ်ခွဲ၍ ဆိုလိုလျှင် အာရမ္မဏ ဟော အတိုင်း ချန်အသီးသီးခွဲ၍ဆို) အာကာ ပဋိသန္ဓေအားတတ်သော အာကာသသည် ကြဉ်အပ်သော ကသိုဏ်းကိုးပါး တို့တွင်....ဟောအတိုင်း ခွဲဆို....အာကိံ ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟုသမုတ်အပ်သောအာရုံခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရား တို့၏ အာရမ္မဏ သတ္တိရ၏။ (ဤဆိုရိုးပဉှာတွင်မပါသေး။ ရအောင် ဆိုထားပါ)။

အဓိပတိ။ ။အာဓိ-သဟဇာ နှစ်မျိုးလုံးပင် ရသင့်သလို ကောက် ရမည်။ ရုပ်သက်သက် ကဏ္ဍအားနေလျှင်ကား အာဓိမရနိုင် (အာဓိ၏ ပစ္စယုပ္ပန်တွင်ရုပ်မရှိ) သဟဇာကား ကိုးချက်လုံးပင်ရနိုင်၏။

(ကု-ကု)။ ။ပဉှာဝါရအာဓိဟောအတိုင်း ပစ္စယုပ္ပန်ကုသိုလ်ရာကို ဆိုရမည်။ အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ်ဉာဏ ဝိပ္ပယုတ် လေးခုအားတတ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သောလောကီ ကုသိုလ် သတ္တရသ...(ပဉှာဝါရ အာဓိဟောအတိုင်း ပစ္စယုပ္ပန် ကုသိုလ်ကိုရွေး၍ ဆို) ဤအာရုံခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရား တို့၏ အာရမ္မဏာဓိပတိ သတ္တိ။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတတ်သော အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာ ကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ကောန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊ စေအဋ္ဌ တိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါး လေးပါး တို့တွင် တပါးပါး ပစ္စည်း တရားတို့၏ သဟဇာဓိ သတ္တိရ၏။

(ကု-ဗျာ) မှာ။ ။သဟဇာဓိသာ-သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အား တတ် သော...စသည်ကိုဆို။

(ကု-ကုဗျာ)မှာ။ ။ပစ္စယုပ္ပန်ကုပါနေ၍ (ကု-ကု) အတိုင်းအာဓိ ကိုကောက်။ သဟာဓိကိုလည်း သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အား တတ်သော စသည်ဖြင့် ပဉှာဝါရ အတိုင်းကောက်။ အကြွင်းစုကိုလည်း နာမ်ပစ္စယုပ္ပန်ပါနေလျှင် အာဓိကိုပါကောက်။ ပဉှာဝါရကဏ္ဍအားကောက် ပင်။ အထူးမရှိပြီ။

ရုပ်သက်သက်။ ။သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော စသည်ဖြင့် ဟေတုသွားဆို။

အရေးမှာထားချက်။ ။ပေးသောနည်းကိုမှတ်၊သဘောကျအောင်ကြံ။ ကြံမှုလည်း အထူး ဉာဏ်စိုက်ဘွယ်မလို။ ပဉှာဝါရကဆိုခဲ့ပြီး သိပြီး ကိုပင်ပြန်၍ နှလုံးသွင်း။ အကျဉ်းပြခဲ့ခြင်း အကျယ်ကိုသိရန်ရည်ရွယ် ချက်အတိုင်း အကျဉ်းမျှသာ ပြ၍အကျယ်သိရန် နည်းပေးထားသည်ကိုရှု ရှု၍ ထို့ထက်ကျဉ်း၏။

အနန္တရ-သမနန္တရ။ ။ပဉှာဝါရက ဟောခဲ့သောသမျှ သတ္တိကိုဤ ထိတိဖြစ်အောင် ပစ္စယုပ္ပန်(ကု)နေသော (ကု-ကု) (ဗျာ-ကု)ကို(ကု-ကု) ၌ကောက်။

(ကု-ကု)။ ။ နောက် နောက် သော ကုသိုလ် ဇောသအား တတ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေး သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရသတ္တိရ၏။

တနည်းကား။ ။မဟာကုသိုလ်ပထမဇောအားတတ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဒုတိယဇော အားတတ်သော ပထမဇော...စသည် ဖြင့် ပဉှာဝါရ အနန္တရ တနည်းကားအတိုင်းကောက်။

(အကု-အကု)။ ။(ကု) သဘောသွား အတိုင်း နောက် နောက် သောအကုသိုလ် ဇောသအား တတ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရ ဝဇ္ဇန်း အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသောအကုသိုလ် ဇောသဟု တနည်းကား ပါ ပဉှာဝါရအတိုင်းကောက်ပါ။ ပဉှာဝါရက(အကု-အကု) (ဗျာ-အကု) နှစ်ချက်၏ အရကောက်တည်း။

(ဗျာ-ဗျာ)။ ။ရဟန္တာတို့ စုတိနှင့်တကွ နောက် နောက်သော ဝိပါက်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာအားတတ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ လောကီ ကုသိုလ် သတ္တရသ အဆုံးဇော, မဂ်လေးခု။ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ရှေးရှေးသောဝိပါက်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ။(ကု-ဗျာ) (အကု-ဗျာ) (ဗျာ-ဗျာ)သုံးချက်၏ အရကောက်ဖြစ်၏။

တနည်းကား။ ။ပထမဘင် နာမက္ခန္ဓာ အားတတ်သော ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာစသည်ဖြင့် (ကု-ဗျာ) (အကု-ဗျာ) အတွက်တို့ကိုပါ ရော၍ ပဉှာဝါရ အနန္တရ ဟောအတိုင်း မရဏာသန္နအခါ စုတိ တိုင်အောင် အားလုံးကောက်ပါ။

ပဋိသန္ဓေအခါ။ ။ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကုနဝိသအား တတ်သောစုတိ ဧကုနဝိသ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အနန္တရသတ္တိရ၏။

တနည်းကား။ ။ကာမပဋိသန္ဓေ တဆယ်အား တတ်သော ဒွိဟိတ် အဟိတ်စုတိစသည်ဖြင့် ဟောအတိုင်းကောက်ပါ။

သဟဇာတ(ကု-ကု)။ ။ပဉှာဝါရ ကဏ္ဍာအပါ၌ အတိုင်းအချင်းချင်းအားတတ်သော ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိမ်အစိမ်နာမက္ခန္ဓာသည်ကို ကိုးရှက် လုံးဆိုပါ၏။ အရွေးအား (ကု-ကု) (အကု-အကု)မှ တပါး (ကု-ဗျာ) စသောရုပ်ပစ္စယုပ္ပန် နေနိုင်သည့်(၇)ချက်တွင် "အချင်းချင်း အားရင်း၊ ဥပါဒါရုပ် အားရင်း၊ တတ်သော မဟာဘုတ် လေးပါး" ကိုလည်းဆိုပါ၏။ (ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်နေရာ၌ မဟာဘုတ်နှင့် သဟဇာတ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်နိုင်ခြင်းလျော်အကြောင်းတည်း)။

ပဋိသန္ဓေအခါ။ ။ဘုတ်အပြင် အချင်းချင်းအား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကိုပါ ဆိုပါ(ပဉှာဝါရ သဟဇာတပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသံချာကိုကြည့်ပါ)။

ရုပ်သက်သက်။ ။စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပ ဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ် တဆယ်, ရဟန္တာစုတိကြဉ်သော ကု-အကု-ဝိ-ကြိ အစိမ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ၏ အချင်းချင်းအားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အားရင်း တတ်သောမဟာဘုတ်လေးပါးဟု မဟာဘုတ်ကိုပါ အထက်က ပြခဲ့သည့်အတိုင်းဆိုပါ၏။

(ကုဗျာ-ဗျာ)။ ။၎င်း၌လည်း မဟာဘုတ်ကိုပါဆိုပါ၏။

အညမည။ ။(ကု-ကု) (အကု-အကု) ကို သဟဇာတအတိုင်းဆို။

(ဗျာ-ဗျာ)ပဝတ္တိ။ ။အချင်းချင်းအား တတ်သော ဝိပါက်ကြိယာ ကိုဆိုပါ၏။ (ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်မရှိ၍ ဘုတ်ကိုမဆိုရပြီ)။

ပဋိသန္ဓေအခါ။ ။ပဉှာဝါရက အတိုင်း အချင်းချင်းအား တတ်သော ပဋိသန္ဓေနှင့်အချင်းချင်းအား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကိုဆိုပါ၏။

ရုပ်သက်သက်။ ။အချင်းချင်း အားတတ်သောမဟာဘုတ်လေးပါး ဟု ပဉှာဝါရအတိုင်းပင်ဆိုပါ၏။

နိဿယ။ ။၎င်းတွင် သဟဇာတ နိဿယ၊ ပုရေဇာတ နိဿယ နှစ်မျိုးရှိ၍ နှစ်မျိုးလုံး၏ သတ္တိကိုကောက်ရမည်။ သဟဇာတ နိဿယကို သဟဇာတနှင့်အတူ ကောက်ပါ၏။ ပုရေဇာတနိဿယမှာ ပစ္စယုပ္ပန်နာမ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် နာမ်ပစ္စယုပ္ပန် နေသော (ကု-ကု) (အကု-အကု) (ဗျာ-ဗျာ) ပဝတ္တိတွင် ကောက်ရမည်။ ပုရေဇာတ နိဿယမှာ ပဝတ္တိ အခါသာဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေအတွက်မကောက်ရပြီ။

(ကု-ကု)။ ။ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ကောဋ္ဌာသအား တတ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္နကုသိုလ်ဇော ငါးချက်အားတတ်သော စုတိစိတ်မှ ဖြန့်၍ရေသော်(၁၇) ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပုရေဇာတနိဿယသတ္တိရှိ၏။ (မရဏာသန္နမှာ ဝတ္ထုတွက်)။

(ကု-ဗျာ)။ ။သဟဇာတနိဿယကိုသာကောက်။

(ကု-ကုဗျာ)။ ။သဟနိ၊ ပုရေနိ နှစ်ချက်လုံးကောက်ပါ၏။

အကုသိုလ်ချက်။ ။ကုသိုလ်အတိုင်းကောက်ပါ၏။

(ဗျာ-ဗျာ)ပဝတ္တိ။ ။စက္ခုဝိညာဉ်ဓာတ်အားတတ်သော မဇ္ဈိမာယုက ဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု။ပ။ ကာယ...ဆိုပါ၏။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ် ကြဉ်သော နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဗာဝီသ၊ ကြိယာဝီသ အားတတ်သော ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ နိရောဓ သမာပတ်မှထသောအခါ အနာဂါမိဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ်အားတတ်သော ရှေ့စိတ္တက္ခဏ တချက်ခန့်ကာလ၌ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္နအခါ ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝင်တဆဲ့ ငါးခု၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ၊ ဆိုင်းဒွေ၊ သန္တီရဏသုံးခု၊ ဝုဋ္ဌော၊ ကြိယာ မရဏာသန္နဇောငါးချက်၊ တဒါရုံ၊ စုတိအားတတ်သော စုတိစိတ်မှဖြန့်၍ရေသော်(၁၇)ချက် မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပုရေဇာတနိဿယ သတ္တိရှိ၏။ (ပဉှာဝါရ ပုရေဇာတ နိဿယက ကဏ္ဍာအပါ၌ အတိုင်းပင်။ နိရောဓ သမာပတ်မှ ထသော အခါ အနာဂါမိဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ်တို့သည် ရှေ့စိတ္တက္ခဏ တချက်ခန့် ကာလက ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုကို မှီကြရမည်ဖြစ်၍ ဤနိရောဓ သော အကောက်ကို ကောက်ရ၏။ ပဉှာဝါရ၌လည်း ဤအကောက် ရသင့်သမည်။ နိရောဓ သမာပတ်အတွင်း ကမ္မဇရုပ်တို့ တဖွားဖွား ဖြစ်နေရာ အနာဂါမိဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ်တို့မှာ ပဝတ္တိသဘောအတိုင်း ရှေ့စိတ္တက္ခဏ တချက်ခန့်ကာလ၌ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီကြ၏)။

ဥပနိဿယ။ ။အာရမ္မဏူပ နိဿယ, အနန္တရူပ နိဿယ တို့ကို အာရုံပတိ, အနန္တရက ပြခဲ့သည့်အတိုင်းကောက်ပါ၏။

ပကတူပနိဿယ။ ။(ကု-ကု)။ ။နောက်နောက်သော ကု ၂၁-အား တတ်သော ဗလဝဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ် ကြဉ်သောစိတ် ၈၇၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပသတ္တိရှိ၏။

(အကု-အကု)။ ။နောက် နောက်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသအား တတ်သော ဗလဝဖြစ်သော လောကီစိတ် ၈၁၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပသတ္တိရှိ၏။

(ဗျာ-ဗျာ)ပဝတ္တိ။ ။နောက်နောက်သောဝိပါက်၃၆၊ ကြိယာ၂၀ အားတတ်သော ဗလဝဖြစ်သောစိတ်၈၉၊ စေ၅၂၊ ရုပ်၂၈၊ ပညတ်ပစ္စည်း တရားတို့၏ပကတူပနိဿယသတ္တိ။ ဝိပါက် ဆတ္တိံသအား တတ်သော အတိတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာ ပစ္စည်း တရားတို့၏ ဗလဝ နာနာက္ခဏိကကမ္မ သတ္တိရှိ၏ဟုဆို။

ဗလဝကမ္မ တနည်းအား။ ။ပဉှာကမ္မ ဟောအတိုင်း ရှုကိုရှု၍ဆို။

ပဋိသန္ဓေအခါ။ ။ပဋိသန္ဓေ (၁၉) ခုအားတတ်သော လောကီစိတ် ၈၁၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ပညတ် ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပ နိဿယ သတ္တိ။ ပဋိသန္ဓေစိတ် (၁၉)ခုအားတတ်သော ဥဒ္ဓစ္စစေတနာ ကြဉ်သော အကုသိုလ်စေတနာ (၁၁)ခု၊ လောကီကုသိုလ်စေတနာ(၁၇)ခု ပစ္စည်း တရားတို့၏ ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိရှိ၏။ တနည်းအား ကိုလည်း ပဉှာဝါရ ဟောအတိုင်းဆိုပါ၏။

ပုရေဇာတ။ ။အာရမ္မဏ ပုရေဇာတကို မဟော၍ ဝတ္ထုပုရေဇာတသတ္တိကို နိဿယက ပြခဲ့သည့်အတိုင်းကောက်ပါ၏။

အာသေဝန။ ။ပဉှာဝါရအတိုင်း တနည်းကားပါ၌ကောက်ပါ၏။

ကမ္မ။ ။ဗလဝ နာနာက္ခဏိကကမ္မ, ဗလဝဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မတို့၏ ပစ္စယုပ္ပန်မှာ ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်တို့သာ ဖြစ်ကြ၍ (ဗျာ-ဗျာ)တွင်မှသာကောက်ရပေမည်ထို့ကြောင့်(ကု)သုံးချက်(အကု) သုံးချက်တို့ကို သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတတ်သော ကုသိုလ်ကောဋ္ဌာသစိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသောစေတနာသည်ဖြင့် သဟဇာတ ကမ္မအတွက်ကို ပဉှာဝါရအတိုင်းကောက်ပါ၏။

(ဗျာ-ဗျာ)။ ။ပဝတ္တိတွင် သဟဇာတ ကမ္မသတ္တိကိုကောက်ပါ၏။

နာနာက္ခဏိက ကမ္မ သတ္တိကိုလည်း ဥပနိဿယက ပြခဲ့သည့် အတိုင်း ဝိပါက်နာမ်အားတက်သည်ကို တနည်းကားပါ ခွဲ၍ကောက်ပါ။

ပဋိသန္ဓေအခါ။ ။သဟဇာတကမ္မသတ္တိ ကောက်ပြီး ပဋိသန္ဓေစိတ် (၁၉)ခု နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အား တက်သော ဥဒ္ဒစ္စ ကြဉ်သော အကုသိုလ်စေတနာ (၁၁)ခု၊ လောကီ ကုသိုလ်စေတနာ(၁၇)ခုပစ္စည်း တရားတို့၏ နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိရ၏။

တနည်းကား။ ။ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတက်သော ဥဒ္ဒစ္စ ကြဉ်သောအကုသိုလ်စေတနာ (၁၁)ခု။ သုဂတိ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ ရုပ်အားတက်သောဒွိဟိတ် ဩမကမဟာကုသိုလ်စေတနာ။ ဒွိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတက်သော တိဟိတ်ဩမက ဒွိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ်စေတနာ။ ကာမတိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ ရုပ်အားတက်သော တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ်စေတနာ။ ပထမဈာန် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတက်သော ပထမဈာန် ကုသိုလ်စေတနာ (ပ) ပဉ္စမဈာန်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် အားတက်သော ပဉ္စမဈာန်ကုသိုလ်စေတနာ။ အာကာသပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ အားတက်သော အာကာသကုသိုလ်စေတနာ။ (ပ)။ နေဝ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာအား တက်သော နေဝကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိရ၏။

ရုပ်သက်သက်။ ။သဟဇာတ ကမ္မသတ္တိ ကောက်ပြီး ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တက်သော ဥဒ္ဒစ္စကြဉ်သော အကုသိုလ်စေတနာ (၁၁)ခု။ ပဉ္စဝေါကာရ ကုသိုလ် စေတနာ (၁၃)ခု။ ပဝတ္တိ ကမ္မဇ ရုပ်အားတက်သော အကုသိုလ်စေတနာ(၁၂)ခု။ ပဉ္စဝေါကာရ ကုသိုလ် စေတနာ (၁၃)ခု။ အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်အားတက်သော ရူပါဝစရ ပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိရ၏။

ဝိပါက။ ။ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေ, ရုပ်သက်သက်တို့ကို ပဋ္ဌာန်ပါဠိ ဝိပါကသဘောအတိုင်း ကောက်ပါ။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဟဒယဝတ္ထုအားတက်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာကိုပါ ကောက်ပါ။ "ခန္ဓာ ဝတ္ထုဿ"အတွက်တည်း။

အာဟာရ။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တက်သော နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်သုံးပါးသည်ဖြင့် နာမ်အာဟာရကို ကိုးချက်လုံးဆိုပါ။

ရုပ်အာဟာရ။ ။(ဈာ-ဈာ)ရုပ်သက်သက်တွင် အာဟာရဇ ရုပ်အား တက်သော ဗဟိဒ္ဓသဏ္ဌာန်၌ ရှိသော ဥတုဇဩဇာပစ္စည်း တရားတို့၏ရုပ်အာဟာရသတ္တိရ၏။ (အာဟာရဇရုပ်အားသာ ဇနကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၍ ဤသို့ကောက်ရ၏။)

ဣန္ဒြိယ။ ။သဟဇာတိန္ဒြိယကို ကိုးချက်လုံးကောက်ပါ။ ပဋ္ဌာန်ပါဠိ အတိုင်း(က) သုံးချက်တွင် နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ရှစ်ပါး။ (အကု) သုံးချက်တွင်ငါးပါး။ (ဈာ-ဈာ) ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေရုပ်သက်သက်တွင် ရှစ်ပါး ပင်ရ၏။

ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ။ ။(ဈာ-ဈာ) ပဝတ္တိအခါ ကျော့ဝိညာဉ် ငွေ့အားတက်သော မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ကျေ့ဖြေ့သည်ဖြင့်ငွေ့ပဉ္စဝိညာဉ်အတွက်ကောက်ပါ။

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ။ ။ရုပ် သက်သက်တွင် ရုပ်ဇီဝိတ်ဖြေ့ ကြဉ်သော ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ်ကိုးခုအား တက်သော ရုပ်ဇီဝိတ်ဖြေ့ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသတ္တိရ၏။ (ပါလနသတ္တိသာ)။

ဈာန။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တက်သော စသည်ဖြင့် ကိုးချက်လုံး ဈာနင်တရားကိုယ်ငါးပါးကိုကောက်ပါ။

မဂ္ဂ။ ။(က)သုံးချက်တွင် မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ရှစ်ပါး။ (အကု) သုံးချက်လေးပါး။ (ဈာ-ဈာ) ပဝတ္တိအခါ ရှစ်ပါး၊ ပဋိသန္ဓေအခါ ငါးပါး၊ ရုပ်သက်သက် ကိုးပါးဟု ပဋ္ဌာန်ပါဠိက သဘောအတိုင်းကောက်ပါ။

သမ္ပယုတ္တ။ ။အချင်းချင်းအား တက်သောစသည်ဖြင့် ပဋ္ဌာန်ပါဠိက အတိုင်းကောက်ပါ။

ဝိပ္ပယုတ္တ။ ။(ကု-ကု)မှာ ပစ္စယုပ္ပန် နာမ်သက်သက် ဖြစ်၍ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တသာဖြစ်ရကား ပုရေဇာတ နိဿယအတိုင်း ကောက်ပါ။ (ကု-ဈာ)ကို သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တအတိုင်း ကောက်။ (ကု-ကုဈာ)၌ ကဋ္ဌား နာမ်ရုပ်နေ၍ စိတ္တဇရုပ်အားတက်သော သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ သတ္တိနှင့် နောက်နောက်သော ကုသိုလ် စေတသိကအား တက်သော ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိကိုပါ နှစ်ချက်ကောက်ပါ။

အကုသုံးချက်။ ။ကုသုံးချက် သဘောသွား အတိုင်း ကောက်ပါ။

(ဈာ-ဈာ)ပဝတ္တိ။ ။စိတ္တဇ ရုပ်အား တက်သော သဟဇာတ်။ ကျော့ဝိညာဉ် ငွေ့စသည်အားတက်သော ပုရေဇာတ်ကို နိဿယအတိုင်းကောက်။

ပဋိသန္ဓေအခါ။ ။ကဋတ္တာ ရုပ်အား တက်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေပန္နရသ၊ စေပဋိကိသ အစိမ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ။ အချင်းချင်း အားတက်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယ ဝတ္ထုဟု သဟဇာတ်သာရ၏။(ပုရေဇာတ်သည် ပဝတ္တိအခါသာဖြစ်၏)။

ရုပ်သက်သက်။ ။သဟဇာတ်သာ။ ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံမှာသာ ဖြစ်၍ကိုး ချက်လုံးအမြဲဘုံသတ်၍ဆိုပါ။ ကဋ္ဌား နာမ်သက်သက်နေလျှင် ပုရေဇာတ်၊ ရုပ်သက်သက် နေလျှင် သဟဇာတ်၊ နာမ်ရုပ်ရောနေလျှင် နှစ်ချက်လုံးဟု အကျဉ်းမှတ်၍ကောက်ပါ။

အတ္ထိ၊ အဝိဂတ။ ။နိဿယက ပြခဲ့သည့် အတိုင်း သဟဇာတတ္ထိ၊ ပုရေဇာတတ္ထိတို့ကို ကောက်ပါ။ ရုပ်သက်သက်တွင် ရုပ်အာဟာရတ္ထိနှင့် ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိတို့ကို ရုပ်အာဟာရ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယအတိုင်းကောက်ပါ။

နတ္ထိ၊ ဝိဂတ။ ။အနန္တရနှင့်အတူကောက်ပါ။

အစိမ်အစိမ်၊ အစိမ်အပေါင်း။ ။ပဋ္ဌာန်ပါဠိ သဟဇာတ ပစ္စည်းက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း, အစိမ်အစိမ် ခန္ဓာများကို ဟောရာ ကော်ခွန် စသည်ဖြင့် ၁-၃-၂ ဂဏန်းများကိုပြထားရာ ဟူသမျှ၌ ခန္ဓာ အစိမ်များကိုသာ ဟောရကား အစိမ်အစိမ်။ ခန္ဓေစသည်၌ ၁-၂-၃ ပါးသောအစိမ်အစိမ် ခန္ဓာတို့ကိုရင်း, အပေါင်းဖြစ်သော လေးပါးသော ခန္ဓာတို့ကိုရင်း ဟော ရကား အစိမ်အပေါင်းဟုတထစ်ချယူအပ်၏။

ပဋ္ဌာန ဝိဘင်္ဂပါဠိ အနက်လုံ ကောက်ပုံ အကျဉ်းချုပ်။

သဒ္ဒါသင်္ချာကိုဆိုင်ရာပစ္စည်းအားလျော်စွာ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, အဗျာကတနှင့်၍ကဋ္ဌားအရကို ကောက်ပါ။ ဖတ်ပါရှင်မှာ ပဋ္ဌာန်ပါဠိက မိမိတို့၏ အသီးသီးသော သတ္တိ ဖြစ်သော ကဋ္ဌားကို ကောက်ပါ။ မျိုးတူရှိသော ပစ္စည်းဖြစ်လျှင် ၎င်းတို့၏ ပစ္စယုပ္ပန် တရားကိုကြည့်၍ ဆိုင်ရာတွင်သွင်းပေါ် တနည်းကားပါမကျန် ကောက်ပါ။ အသုနှင့် ပစ္စယကို ဤဆဝါရတွင် ကာလရောမှု, သတ္တိထူးခြားမှုတို့ကြောင့် မကောက်ရ။ ပဋ္ဌာန်ဝိဘင်္ဂပါဠိကို ကြေနပ်ခဲ့လျှင် ဤဖတ်ပါရှင်ကောက်မှုသိတ်ဝင်ဖြစ်၏။

ပစ္စယဝါရ အနုလုံ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော် ဟောပုံကောက်ပုံ

ပဋိစ္စဝိဘင်္ဂဝါရကို ဟောပြီးလျှင် သင်္ချာဝါရ။ ထို့နောင် ပစ္စနိက် ဝိဘင်္ဂဝါရ, သင်္ချာဝါရ။ ထို့နောင်အနုလောမပစ္စနိက်, ပစ္စနီယာနုလောမ သင်္ချာဝါရများကို ဒေသနာအစဉ်အားဖြင့် ဟောတော်မူလည်း ဤကျမ်း၌ အာသေဝနပစ္စည်းတတ်ခါ လွယ်ကူစိမ့်သောငှာ အနုလုံချည်း သီးသန့် ပြပေအံ့။ ရေးပြသည့် အတိုင်း စုံလင်သောအခါ ဒေသနာက္ကမ အတိုင်း သော်၎င်း၊ ဟောလိုတိုင်းသော်၎င်း ဟောနိုင်လိမ့်လတံ့။

ဤပစ္စယဝါရတွင် သဟဇာတ နိဿယနှင့် ပုရေဇာတ နိဿယ ရသော နိဿယ ပစ္စည်းကိုဟော၏။ သဟဇာတနိဿယ အတွက်ကိုပဋိစ္စ ဝါရအတိုင်းပါဠိထုတ်။ ပဋိစ္စနေရာတွင် ပစ္စယာဟုဆို။ ပုရေဇာတနိဿယ အတွက်မှာလည်း ပဉှာဝါရက ဟောခဲ့သည့်အတိုင်း ကံ ကတ္တား ပြင်ခါ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ်ရသော သုဒ္ဓသင်္ချာ ဖြစ်လျှင် ဝတ္ထုကံ နေရာတွင် "စက္ခာယတနံ ပစ္စယာစက္ခုဝိညာဏံ" စသည်ကိုဆို။ မရသောသုဒ္ဓသင်္ချာ များ တွင်ကား "ဝတ္ထုံပစ္စယာ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ" ဟုသာဆို။ အာသေဝနတွင် ကြိယာဇောများသာရ၍ "ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ကြိယာ ဗျာကတာ ခန္ဓာ" ဟုဆို။ ဝိပါကတွင် ဝိပါက်သာရ၍ "ဝတ္ထုံပစ္စယာဝိပါကာဗျာကတာခန္ဓာ" ဟုဆို။

သင်္ချာ။ ။သင်္ချာ သတ္တရသ ရသောပစ္စည်းများသည် ပဋိစ္စဝါရထက် (ဗျာ-ဗျာ) ပါကိုးချက် ပိုရာ ရှစ်ချက်မှာ ဇယားပြ ပါဠိအတိုင်းဖြစ်၏။ (ဗျာ-ဗျာ) တွင်သာ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ပါမပါ ကြည့်၍ အထက်က နည်းပေး ခဲ့သည့် အတိုင်းဆို။ (ဗျာ-ကု) (ဗျာ-အကု)မှာ ပုရေဇာတ သက်သက်။ (ဗျာ-ကုဗျာ)၌ (ဗျာ-ကု) ကို ပုရေဇာတ (ဗျာ-ဗျာ) ကို သဟဇာတဟုခွဲ၍ယူ၊ (ဗျာ-အကုဗျာ) နည်းတူခွဲ။ (ကုဗျာ-ကု) မှာ ပဉှာဝါရကအတိုင်း သဟဇာတ ပုရေဇာတ မိဿကဖြစ်၏။ (ကုဗျာ-ကုဗျာ)၌ (ကုဗျာ-ကု) မှာ သဟ ပုရေမိဿက (ကုဗျာ-ဗျာ) မှာသဟ ဇာတသက်သက်ဟုခွဲ၍ယူပါ။ ဤပါဠိသွားများအတိုင်းပင်ကောက်ရမည်။

သင်္ချာ သတ္တ- ရသော ပစ္စည်းများမှာလည်း ပုရေဇာတ သဘော အတိုင်း ပစ္စယုပ္ပန်နာမ်နေကြသော (ဗျာ-ကု) (ဗျာ-အကု)(ကုဗျာ-ကု) (အကုဗျာ-အကု) ဟု လေးချက်ပို၏။ ၎င်းစုကို ဇယား အတိုင်းဟော။

ပုရေဇာတတွင် "ဝတ္ထုံပုရေဇာတ ပစ္စယာ" ကို၎င်း၊ ဝိပ္ပယုတ္တတွင် နာမ်ကတ္တားနေလျှင် ရုပ်ကတ္တားနေလျှင် မည်သို့ဟောရမည်စသည်ကို၎င်း ပဋိစ္စဝါရက ပြခဲ့သည့်အတိုင်းပင်ဟော။ အထူးမရှိ။

ပစ္စယဝါရကတ္တားပါဠ်ကောက်ပုံ

ပဋိစ္စဝါရနှင့်တူသော အကောက်များကို "စွဲ၍ဖြစ်သော" အစား "သဟဇာတနိဿယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော" ဟုဆို၊ ပုရေဇာတအတွက် "ပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော" ဟုဆိုပါ။

စက္ခာယတနံ ပစ္စယာ စက္ခုဝိညာဏံ။ ။မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတ ဘဝင်နှင့်ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် (၁၇) ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သော စက္ခုဝတ္ထုကို ပုရေဇာတ နိဿယ ပစ္စည်း ပြု၍ဖြစ်သော စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေ။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ (၇) အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ။ သောတာယတနံ စသည်ကိုနည်းတူဆိုပါ။

ဝတ္ထုံပစ္စယာဝိပါကာ ဗျာကတာ ကြိယာ ဗျာကတာခန္ဓာ။ ။ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ နိရောဓ သမာပတ်မှ ထသောအခါ ရှေ့စိတ္တက္ခဏ တချက်ခန့်ကာလ၌ ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု(ကတ္တားတွင်အနာဂါမ်ဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ်ပါလျှင်ဆိုရမည်) မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် (၁၇) ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကြဉ်သော ဝိပါက်စိတ် ဗာဝီသ၊ ကြိယာစိတ်ဝီသ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (သဟိတ် ဝိပါက်, သဟိတ်ကြိယာများ ဖြစ်လျှင်သဟိတ်ဟုဆို။ ဝိပါက်သာ ဖြစ်လျှင် ဝိပါက်သာဆို။ ကြိယာသာ ဖြစ်လျှင် ကြိယာဟုသာ သုဒ္ဓသင်္ချာ အတိုင်း ပစ္စည်းအားလျော်စွာဆို)။

(ဗျာ-ကု)။ ။ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသည်ရှိသော်(၁၇) ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတနိဿယ ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သော အခါ ကု ၂၁၊စေ ၃၈-အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။(ဗျာ-အကု) နည်းတူဆိုပါ။

(ဗျာ-ကုဗျာ)။ ။ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသည်ရှိသော် (၁၇) ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကိုပုရေဇာတ နိဿယပစ္စည်း ပြု၍ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ (ဗျာ-ကု) သွားပင်။ မဟာဘုတ်ကို သဟဇာတ နိဿယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သောစိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (ဗျာ-ဗျာ) တွက်တည်း။

(ဗျာ-အကုဗျာ)။ ။အထက်နည်းသွားပင်ဆို။

(ကုဗျာ-ကု)။ ။ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကို သဟဇာတ နိဿယပစ္စည်း။ (ကု-ကု)တွက်တည်း။ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာ သန္နအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသည်ရှိသော် (၁၇)ချက် မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတ နိဿယ ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ (ဗျာ-ကု)တွက်ပင်။

(ကုဗျာ-ဗျာ)။ ။ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း သဟဇာတနိဿယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သောဟုဆိုရုံသာထူး၏။

(ကုဗျာ-ကုဗျာ)။ ။ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကို သဟဇာတနိဿယ ပစ္စည်း။ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာ သန္နအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် (၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတနိဿယ ပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကု ၂၁၊ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ။ ထိုနာမက္ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကို သဟဇာတ နိဿယ ပစ္စည်း ပြု၍ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

(အကုဗျာသုံးချက်)။ ။ကုဗျာသုံးချက်သွားအတိုင်းဆို။

ပဋိစ္စဝါရထက် ထူးရာပါဠိတော်များ၏ အကောက်များကို ပြထားရာ ဆိုင်ရာသုဒ္ဓသင်္ချာအားလျော်စွာ ရသင့်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ဝိပါက်,ကြိယာများကို သရုပ်ခွဲ၍ နည်းမှီးခါအားလုံးဆိုပါ။

ပစ္စယဝါရအနုလုံ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်ဇယား (၂၉)

<table>
<tr><td colspan="2">ပဒ</td><td colspan="4">ကံ=ပစ္စည်း</td><td>ပဒါ
ဝသာန</td><td colspan="4">ကတ္တား=ပစ္စယုပ္ပန်</td></tr>
<tr><td colspan="2">ကု</td><td colspan="9">(ကု) သုံးချက်။ ပဋိစ္စဝါရအတိုင်းဟော</td></tr>
<tr><td colspan="2">အကု</td><td colspan="9">(အကု) ။</td></tr>
<tr><td rowspan="3">ဗျာ</td><td rowspan="3">[illegible]</td><td colspan="9">(ဗျာ။ ဗျာ) ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေ၊ ရုပ်သက်သက် ပဋိစ္စဝါရအတိုင်းဟော</td></tr>
<tr><td colspan="4">စက္ခာယတနံ (ပ) ကာယာယတနံ</td><td rowspan="2">ဗျာ</td><td colspan="4">စက္ခုဝိညာဏံ (ပ) ကာယဝိညာဏံ</td></tr>
<tr><td colspan="4">ဝတ္ထုံ</td><td colspan="4">ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာခန္ဓာ</td></tr>
<tr><td colspan="2">ဗျာ</td><td colspan="4">ဝတ္ထုံ</td><td>ကု</td><td colspan="3">ကုသလာ ခန္ဓာ</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">။</td><td colspan="4">။</td><td>အကု</td><td colspan="3">အ ။</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">။</td><td colspan="2">ဝတ္ထုံ</td><td colspan="2">(မဟာဘူတေ)</td><td>ကုဗျာ</td><td colspan="3">ကုသလာ ခန္ဓာ</td><td>(စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ)</td></tr>
<tr><td colspan="2">။</td><td colspan="2">။</td><td colspan="2">(။)</td><td>အကုဗျာ</td><td colspan="3">အ ။</td><td>(။)</td></tr>
<tr><td colspan="2">ကုဗျာ</td><td>ကု၁စ,ဝတ္ထုံစ</td><td>၃စ,ဝတ္ထုံစ</td><td>၂စ,ဝတ္ထုံစ</td><td></td><td>ကု</td><td>၃</td><td>၁</td><td>၂</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">။</td><td colspan="9">(ကုဗျာ။ ဗျာ) ပဋိစ္စဝါရအတိုင်းဟော</td></tr>
<tr><td colspan="2">။</td><td>။</td><td>။</td><td>။</td><td>(ကုသလေခန္ဓေစ မဟာဘူတေစ)</td><td>ကုဗျာ</td><td>။</td><td>။</td><td>။</td><td>(။)</td></tr>
<tr><td colspan="2">အကုဗျာ</td><td colspan="9">(အကုဗျာ) သုံးချက်ကို(ကုဗျာ)သုံးချက်ကဲ့သို့ဟော</td></tr>
</table>

မှီရာဝတ္ထု။ ။ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာဇောများမှာ ၎င်းတို့၏ ရှေ့ကရှိသော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို မှီကြ၏။ ဝိပါက်များမှာ ပဋိသန္ဓေနှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုကိုမှီကြ၏။ အာသေဝနမှာ ဒုတိယာဒိဇောများဖြစ်ကြ၍ ပထမဇောစသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုဟုဆို။ (အနန္တရဝီထိဇယားအတိုင်း ကြည့်၍မှီရာ ဝတ္ထုကိုယူ)။

ပစ္စယဝါရ အနုလုံဝိဘင်္ဂပါဠိတော် ဟိတ်ပါဌ် ကောက်ပုံ

ဟိတ်ပါဌ်များမှာ- သတ္တိကိုသာ ကောက်သဖြင့် သင်္ချာပိုရှိလာသော်လည်း ကောက်ပုံများမှာ ပဋိစ္စနှင့်မထူးလှပြီ။(ဗျာ။ကု) (ကုဗျာ။ကု) ကို (ကု။ကု)အတိုင်းကောက်။ (ကုဗျာ။ဗျာ) (အကုဗျာ။ဗျာ) ကို (ကု။ဗျာ) အတိုင်းကောက်၊ (ဗျာ။ကုဗျာ) (ကုဗျာ။ကုဗျာ)ကို (ကု။ကုဗျာ)အတိုင်း ကောက်။ (အကု)ပဒများလည်းနည်းတူပင်။

အထူးမှာ။ ။ဟဒယ ဝတ္ထု ကံနေသော ပုရေဇာတသက်သက်၌၎င်း သဟဇာတနှင့် ရော၍ နေရာ၌၎င်း "ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ" ဟုဘုံသတ်၍ဆို။ (ပုရေ၏ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌သာဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း)။

အာရမ္မဏစသည်၌လည်းနည်းတူ (ဗျာ။ကု) (ကုဗျာ။ကု)ကို(ကု။ကု) အတိုင်း။ (ဗျာ။အကု) (အကုဗျာ။အကု)ကို (အကု။အကု) အတိုင်း ကောက်။(ဗျာ။ဗျာ)ဝတ္ထုကံကိုလည်း(ဗျာ။ဗျာ)ပဝတ္တိအတိုင်းကောက်။

ပုရေဇာတ၌။ ။ဘုံသတ်ရခြင်း, အရူပဝိပါက် လေးခုကို အမြဲကြဉ်ရခြင်း, ပဝတ္တိအခါသာ ဖြစ်ခြင်းတို့ကို သတိပြု၍ကောက်။

နိဿယဝါရ။ ။ပစ္စယဝါရနှင့် တူ၏။ "ပစ္စယာ" အစား "နိဿာယ"ဟုဆို။

ပစ္စယဝါရအနုလုံ ဝိဘင်္ဂအကျဉ်းချုပ်။ ။သဟဇာတ နိဿယကို ပဋိစ္စအတိုင်း။ ပုရေဇာတ နိဿယကို ပုရေဇာတ သဘော အတိုင်း။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ အရောကို ပါဠိတော်သွားအတိုင်း ကတ္တားပါဌ် အရများကိုကောက်။ ဟိတ်ပါဌ်မှာသဟဇာတနိဿယကို ပဋိစ္စအတိုင်း။ ပုရေဇာတ နိဿယကို အရူပ ဝိပါက်လေးခု ပါလျှင်ကြဉ်၍ ပဋိစ္စဝါရ နိဿယပစ္စည်းအတိုင်းပင် ပဝတ္တိအခါတွက်ကောက်ပါ။

သံသဋ္ဌဝါရ အနုလုံဝိဘင်္ဂ

ဤသံသဋ္ဌ။သမ္ပယုတ္တဝါရ၌။ ။သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းကို ဟောသဖြင့် သုဒ္ဓသင်္ချာများကိုရုပ်ချ၍ နာမ်သက်သက်သာဆို။ ပဋိသန္ဓေ အခါမှာလည်း ကတ္တားရုပ်မရှိ၍ "ခန္ဓေသံသဋ္ဌာဝတ္ထု။ ဝတ္ထုံသံသဋ္ဌာခန္ဓာ" ဟုမဆိုရပြီ။ ပဋိသန္ဓေရလျှင် နာမ်သက်သက်သာဆို။

ဝိပါကမှာ ဇော်, ကြွင်းစု တိကိုဖြစ်ရာ အဓိပတိ, ပုရေ, အာသေဝ ပဋိသန္ဓေမရှိ၍ မဆိုရ။ အာသေ(ဗျာ။ဗျာ)တွင် ဝိပါက်မရှိ။ ။ပုရေဇာတ တွင် "ဝတ္ထုံ ပုရေဇာတ ပစ္စယာ" ဟူ၍၎င်း ဝိပ္ပယုတ္တ တွင်လည်း နာမ်ချည်းဖြစ်၍ "ဝတ္ထုံဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ" ဟူ၍၎င်းဆို။

ဝိပါကမှာဝိပါက်သာ။ အာသေမှာ (ဗျာ။ဗျာ) တွင် ကြိယာသာ။ ကြွင်းပစ္စည်းတို့၏ ပါဠိများ အားလုံး တူကြ၏၊ ပဋိစ္စဝါရ သွားအတိုင်း သုံးချက်လုံးတွင် နာမ်သက်သက်ကိုသာရွေး၍ဆိုရမည်။

ပါဠိတော် ဟောနည်း။(ကုကု)။ ။"ကုသလံဓမ္မံ သံသဋ္ဌော ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ။ ကုသလံဧကံခန္ဓံ သံသဋ္ဌာ တယော ခန္ဓာ။ တယောခန္ဓေသံသဋ္ဌော ဧကော ခန္ဓော။ ဒွေခန္ဓေသံသဋ္ဌာဒွေခန္ဓာ"။

(ကတ္တား၏ ဝစ်ကိုကြည့်၍ သံသဋ္ဌော, သံသဋ္ဌာများကိုဆိုပါ)။

ကောက်ပုံ။ ။ပဋိစ္စဝါရ အတိုင်း နာမ်သက်သက် ကိုသာ ရွေး၍ "စွဲ၍ဖြစ်သော" အစား "နှီးနှော၍ဖြစ်သော" ဟုဆို။ ဟိတ်ပါဌ်လည်း ပဋိစ္စနှင့်တူ၏။ (ပစ္စယုပ္ပန်၌ နာမ်ကိုသာ ရွေး၍ကောက်ရုံပင်)။

သံသဋ္ဌဝါရ အကျဉ်းချုပ်။ ။နာမ်သက်သက် ကတ္တားကို ဆိုင်ရာ သုဒ္ဓသင်္ချာအားလျော်စွာကောက်။ ဟိတ်ပါဌ်ကိုလည်း ဆိုင်ရာပစ္စည်းတို့၏ သတ္တိအားလျော်စွာ ပစ္စယုပ္ပန်၌ နာမ်သက်သက်အား ကျေးဇူး ပြုသမျှ ကိုကောက်။

ဆဝါရအနုလုံအကျဉ်းချုပ်။ ။ဝါရအားလျော်စွာ သုဒ္ဓသင်္ချာကို ကြည့်၍ ကတ္တားကိုကောက်၊ ဟိတ်ပါဌ်ကို ပဋ္ဌာဝါရ ကတ္တားသဘော အတိုင်းဆိုင်ရာ သတ္တိကိုကောက်။ အလွန်ကျဉ်းလှစွာ ပြထားသောနည်းဖြင့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ အကျယ်ဝေဖန်၍ ပါဠိအကောက်များကို ဟောနိုင် ကောက်နိုင်ပါ၏။ ပေးထားသော နည်းကိုသာ သဘော ပေါ်အောင် ကြည့်ပါ။ သုဒ္ဓသင်္ချာဖြင့်ပင် ဤဆဝါရ အနုလုံဝိဘင်္ဂကိစ္စပြီးအောင် ကြံဆပါ။

ပစ္စည်း	နာမ်	ရုပ်	သင်္ချာ		
			ဆ ထပ် ၁	ဒွိ ဆ ၁	ဆ ဒိ ဒွိ
နဟေတု	မောဟမူဒွေ့ဠ်မောဟ အဟိတ်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး	အဟိတ်စိတ္တဇရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၂	၄	၂
နအာ၊နန်၊နသန်၊နဥ နသံ၊နောနတ်၊နောဝိ		စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ၊ ဗာဟိရ၊ အာဟာရဇ၊ ဥတုဇ၊ အသညသတ်ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၅	၅	
နာဓိပတိ	အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ လောကီဝိပါက်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး	နိရာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃
နအညမည		နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သောစိတ္တဇရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါးသော ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ မဟာဘုတ်မှထောက်အပ်သော စိတ္တဇဥပါဒါ။ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇဥပါဒါ။ (ပ) ။ပဝတ္တိကမ္မဇဥပါဒါရုပ်	၅	၅	
နပုရေဇာတ	အရူပဝိပါက်လေးခု ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရူပကုသိုလ်၊ အရူပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။	စိတ္တဇရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၇	၇	၃
နပစ္ဆာဇာတ	အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး	စိတ္တဇရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃
နာသေဝန	အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ဟသိတုပ္ပါဒ်၊မဟာကုသိုလ်၊မဟာကြိယာ ပထမဇော။ အာဝဇ္ဇန်းနှစ်ပါး ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိံသ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။	စိတ္တဇရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃
နကမ္မ	ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစေတနာ	ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်	၃	၇	၃
နဝိပါက	ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ	ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာ ပြုအပ်သောစိတ္တဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၉	၁၇	၃
နအာဟာရ		ဗာဟိရရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၁	၁	
နဣန္ဒြိယ		ဗာဟိရရုပ်၊အာဟာရဇရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်၊ အသညသတ်ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ ပဝတ္တိရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ	၁	၁	
နဈာန	ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်နာမက္ခန္ဓာ	ဗာဟိရရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၁	၁	၁
နမဂ္ဂ	အဟိတ်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး	အဟိတ်စိတ္တဇရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၁	၁	၁
နဝိပ္ပယုတ္တ	အရူပဝိပါက်လေးခု ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရူပကုသိုလ်၊ အရူပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ	ဗာဟိရရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၃	၃	၃

ဆဝါရပစ္စနိက် သုဒ္ဓသင်္ချာဆိုရိုး။ ။နဟေတုပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၌ မောဟမူဒွေ့ဠ် မောဟ။ အဟိတ်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ အာဟာရဇရုပ်။ ဥတုဇရုပ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်၊ (ပေယျာလများကို ပေါ်ဆိုပါ။ ကြွင်းပစ္စည်းတို့ကိုလည်း နည်းတူပေါ်၍ဆိုပါ) ဤတရားတို့သည် နဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန္နမဖြစ်သောတရားတို့ မည်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤပစ္စနိက်၌ နယသို့လိုက်၍ရင်း (အနုလုံနည်းတူဆိုပါ) နဟေတုယာဒွေ၊ စတ္တာရိ၊ ဒွေဟုသင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏၊ ဒွေဟူသော်ကား....၊ ဆိုးစတ္တာရိဟူသော်ကား....ဆိုတော့။ ကြွင်းသော နအာရမ္မဏ စသည်တို့ကိုလည်း ဇယားအတိုင်း ဆိုပါတော့။ ဆိုတတ်လောက်ပါပြီ။

	ကုပဒ ၃			အကုပဒ ၃			ဗျာပဒ ၅					ကုဗျာ ၃			အကုဗျာ ၃				
	ကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ဗျာ	အကုဗျာ	ဗျာ	ကု	အကု	ကုဗျာ	အကုဗျာ	ကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ဗျာ	အကုဗျာ		
	ကု	။	။	အကု	။	။	ဗျာ	။	။	။	။	ကုဗျာ	။	။	အကုဗျာ	။	။	သင်္ချာ	ဝါရ
				။			။											၂	ပဋိစ္စ၊ သံသဋ္ဌ
				။			။		။						။			၄	ပစ္စယ
	။			။			။											၃	ဆဝါရ
		။			။		။						။			။		၅	ပဋိစ္စ၊ ပစ္စယ
နပုရေ	။	။		။	။		။						။			။		၇	ပဋိစ္စ၊ ပစ္စယ
နကမ္မ	။			။			။	။	။			။			။			၇	ပစ္စယ
	။	။	။	။	။	။	။						။			။		၉	ပဋိစ္စ
	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၇	ပစ္စယ
							။											၁	ဆဝါရ

အဓိပတိတရားကိုယ်။ ။သာဓိပတိဇော(၅၂)ခု၌ ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါး လေးပါးသည် အဓိပတိ တရားကိုယ် မည်၏။

နပုရေဇာတ - နဝိပ္ပယုတ္တ။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်ကြသော နာမ်တရားများဖြစ်၍ ဝတ္ထုရုပ်ကို မှီဘွယ် မရှိရကား ပုရေဇာတနိဿယ အတွက် သင်္ချာထူးမထွက်ကြပြီ။ ထိုကြောင့် ပဋိစ္စနှင့် ပစ္စယဝါရတို့ သင်္ချာတူ အကောက်တူဖြစ်ကြ၏။

နာရမ္မဏစသည်။ ။ရုပ်သက်သက်သာ ရကြသော နာရမ္မဏ စသော ဆယ်ပစ္စည်း တို့သည်လည်း ဝတ္ထုရုပ်ကို မှီစရာ နာမ်တရားများ မဟုတ်ကြ၍ ပစ္စယဝါရအတွက် သင်္ချာထူးမထွက်ကြပြီ၊ ၎င်းဆယ်ပစ္စည်းတို့နှင့် နာမ်သက်သက်သာ ရသော သံသဋ္ဌဝါရနှင့်လည်း မဆိုင်ပြီ။ နာမ်များရကြသော နဟေတုစသော ဆယ်ပစ္စည်းတို့ကိုသာ သံသဋ္ဌဝါရသုဒ္ဓ သင်္ချာအတွက် ဆိုရပေမည်။

နပုရေဇာတ (ကု-ဗျာ) စသည်။ ။ နပုရေဇာတ၌ (ကု - ဗျာ) စသော သင်္ချာများကို ဤပစ္စနိက် သုဒ္ဓသင်္ချာတရားအတွက်ရသည်မဟုတ်။ အနုလုံ သုဒ္ဓသင်္ချာ အတွက် ရ၏။ ဝိဘင်္ဂဝါရ၌လည်း ရကြောင်းကို ပြထားပြီ။

သုဒ္ဓသင်္ချာသဘော။ ။အနုလုံမှ ကျန်သောတရားများ, ပစ္စယုပ္ပန်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောတရားများသည် ပစ္စနိက်တရားများဖြစ်ကြ၏။ **ကျန်ပုံကား**။ အနုလုံဟေတု၌ မောဟကိုကြဉ်၍ ဤ၌မောဟရ၏။ အနုလုံ၌ သဟိတ်နာမ်ရ၍ ဤ၌ အဟိတ်နာမ်ရ၏။ အနုလုံ၌ သဟိတ်ရုပ်ရ၍ ဤ၌ အဟိတ်ရုပ်များရ၏။ ဤသို့အနုလုံ၌ ပစ္စယုပ္ပန်မှ ကျန်သော တရားများ၏ ပစ္စနိက် ဖြစ်လာကြောင်းကို ကြံဆပါ။

နာရမ္မဏ၌။ ။အနုလုံက နာမ်ကုန်ရ၍ ရုပ်ကုန်ကျန်၏။ **နာဓိပတိ၌** အနုလုံက ကြဉ်ခဲ့သော အဓိပတိတရားကိုယ်ရ၏။ အပ္ပနာဇော များမှာ ကေးအဓိပတိ ကိစ္စတတ်၍ နာဓိပတိနှင့်မဆိုင်။ ၎င်းဖြင့် ဈာန်, မဂ်, ဖိုလ် တရားများကို ရလိုသူများသည် သဟဇာတာဓိပတိ ကိစ္စ တတ်၍ အား ထုတ်မှသာ ရနိုင်ကြောင်း, သာမညဆန္ဒ, ဝီရိယစသည်ဖြင့်မရနိုင်ကြောင်း ကိုပြဆို၏။ ကာမဇောများကား ကေန်, အနေကန် နှစ်ချက်လုံးနှင့် ဆက်ဆန်၍ နာဓိပတိဖြစ်၏။ လောကီဝိပါက်နှင့် အာဝဇ္ဇန်းဒွေများကား ဇော ကိစ္စမတတ်ကြ၍ နာဓိပတိသာ။ ရုပ်မှာလည်း အနုလုံက သာဓိပတိစိတ္တဇ ရုပ်ကို ယူသဖြင့် နိရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်နှင့် ကြွင်းရုပ်များကျန်၏။

နအညမည၌။ ။အနုလုံက နာမ်ကုန်ယူသွားသဖြင့် နာမ်မကျန်ပြီ။ ရုပ်များမှာ အနုလုံ၌စိတ္တဇရုပ်မရှိ၍ စိတ္တဇရုပ် အားလုံးရ၏။ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်မှ ဟဒယဝတ္ထုသာ ရ၍ ၎င်းကိုကြဉ်ရ၏။ ကြွင်းရုပ် များမှာ မဟာဘုတ်သာရ၍ ဥပါဒါရုပ် အားလုံးကျန်၏။

နပုရေဇာတ၌။ ။အရူပဝိပါက် လေးခု - ဟု အရကောက်၌ ရှိရာ ၎င်းအရူပဝိပါက်လေးခုမှာ ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေ နှစ်ပါးလုံးနှင့် ဆက်ဆန်သဖြင့် နဝိပ္ပယုတ္တနှင့် ပစ္စည်းတွန်းရာ၌ ရှင်းလင်းစေရန် အရူပဝိပါက်လေးခု ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးဟု ပြင်လိုက်၏။ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေမှ ကြွင်းနာမ်တရားများမှာ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော နာမ်များဖြစ်၏။ ဝိဘင်းပါဠိထုတ်ပုံ၌ ရုပ်များရကြောင်း ပြဆိုထား၏။

နာသေဝနန၌။ ။အနုလုံက ဒုတိယာဒိဇောကို ယူသွားသဖြင့် ပထမဇောများကျန်ပုံ, ဇောမထိုက်သော အာဝဇ္ဇန်းဒွေနှင့် ဝိပါက်များ ကျန်ပုံမှာ သိသာပြီ။ ဖိုလ်မှာဇောထိုက်သော်လည်း အာသေဝနမရ၍ ကျန်၏။ ကြွင်းပစ္စည်းတို့အတွက် သိသာလောက်ပြီ။

ပဉှာဝါရ ပစ္စနိက် သဘောများကား ထိုကဲ့သို့မဟုတ်၊ ၎င်းတို့၏ သဘောကို ပဉှာဝါရ ပစ္စနိက်ခဏ်းမှာကြည့်ပါ။

သင်္ချာထွက်ပုံ။ ။ဤပစ္စနိက်၌ နဝ-သတ္တရသ-တိက။ **တိက - သတ္တ**။ တိက-ကေးဟုရသော သင်္ချာများကို အနုလုံသဘောအတိုင်းယူဆပါ။

ဒွေ။ ။မောဟ အတွက် (အကု-အကု) အဟိတ် နာမ်ရုပ် အတွက် (ဗျာ-ဗျာ)ရ၏။

စတ္တာရီ။ ။ကတ္တား အကုနေသော သင်္ချာ နှစ်ချက်တိုးလာ၏။

ပဉ္စ။ ။စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်များသည် ကု-အကု-ဗျာတို့ ပြုအပ်သော ရုပ်များ ဖြစ်ကြ၍ (ဗျာ) ငါးချက်ရ၏။ (ဗျာ-ကတ္တားနေသော ငါးချက်ကို အလွယ်နည်းဆိုသည်)။

နပုရေဇာတ။ ။စိတ္တဇရုပ်အတွက် (ဗျာ) ငါးချက်တွင် အရူပဘုံက နာမ်များအတွက် (ကု-ကု) (အကု-အကု) (ဗျာ-ဗျာ) သုံးချက်တိုး၏။ (ဗျာ-ဗျာ) မှာယူပြီးဖြစ်၍ သင်္ချာသတ္တ ဖြစ်လာ၏။

နဝိပ္ပယုတ္တ။ ။အရူပ နာမ်များသာ ဖြစ်ခြင်း စိတ္တဇရုပ် များလည်း မရှိခြင်းကြောင့် တိကသာရ၏။

ဆဝါရအနုလုံ, ပစ္စနိက်သင်္ချာထုတ်ပုံ အကျဉ်းချုပ်

သဟိတ်နာမ် သဟိတ်ရုပ်ရှိလျှင် နဝ - သတ္တရသ - တိက။ သဟိတ်နာမ် သက်သက်ရှိလျှင် တိက-သတ္တ-တိက။ အရူပနာမ် သက်သက်ရှိလျှင် တိက-တိက-တိက။ အရူပနာမ်နှင့် စိတ္တဇရုပ်ရောနေလျှင် သတ္တ - သတ္တ - တိက။

မောဟနှင့် အဟိတ်နာမ်ရုပ်ရှိလျှင် ဒွေ့ - စတွာရီ-ဒွေ။ မောဟသာ ရှိလျှင် ကော်-တီ-ကိ-ကော်။ သဟိတ်ရုပ်၊ သာဓိပတိရုပ် သက်သက်ရှိလျှင် ပဥ္စ—ပဥ္စ။ ဝိပါက်၊ အဟိတ်နာမ်ရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၊ မဟာဘုတ်၊ ဥပါဒါရုပ်ရှိလျှင် ကော်-ကော်-ကော်။ အရူပဘုံ၌ မောဟ ဖြစ်လျှင် ကော် - ကော် - ကော်ဟု ထုတ်။ ပစ္စည်းတွန်းရာ၌ ဤသင်္ချာများ ကိန်းသေလတံ့။

အထူးမှတ်သားချက်။ ။အနုလုံကကဲ့သို့ ကြေညက်အောင် ရပါစေ။ ဆဝါရဝိဘင်္ဂ, သင်္ချာခဏ်း အားလုံးကို ဤအနုလုံ-ပစ္စနိက် သုဒ္ဓသင်္ချာ ဖြင့်ဝင် စခန်းသွားရပေမည်။ ၎င်းသုဒ္ဓသင်္ချာကို ကြေညက်အောင် ကျက်မှမှတပါး တစုံတရာ ကျက်ဘွယ်မရှိလှပါ။ အနုလုံ, ပစ္စနိက် သုဒ္ဓသင်္ချာဖြင့် ၎င်းတို့၏ ပစ္စည်းတွန်းဖြစ်၏။ အနုလုံကိုမူတည်၍ ပစ္စနိက်ကို မူလီသွတ်ခါ အတူရှာလျှင် အနုလောမ ပစ္စနိက်။ ပစ္စနိက်ကို မူတည်၍ အနုလုံကို မူလီ သွတ်လျှင် ပစ္စနီယာနုလောမ ဖြစ်၏။

ဆဝါရပစ္စနီက်ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်ထုတ်ပုံ

အနုလုံက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သုဒ္ဓသင်္ချာ တရားကိုကြည့်၍ ပါဠိတော် များကို ထုတ်ရမည်။ အနုလုံမှထူးရာ ပါဠိများကိုသာ ပစ္စနိက် ဆဝါရလုံး အတွက်ရေး၍ ပြထားသည်။ ရုပ်သက်သက်သော်၎င်း၊ စေတသိက် တရား များသော်၎င်း ကံဖြစ်စေ, ကတ္တားဖြစ်စေနေလျှင် အစိပ်အပေါင်း ဖြစ်၍ "ကော်ခန့်" စသည်ကို မထုတ်ရဘဲ "ခန္ဓေ" ဟု ထုတ်ရပေမည်။

ပဋိစ္စဝါရပစ္စနိက်

နဟေတု။ ။(အကု-အကု) ။မောဟအတွက် ဤသင်္ချာထွက်၏။ ဇယားအတိုင်း အစိပ်အပေါင်းပါဠိကိုထုတ်။

ဗျာ-ဗျာ။ ။ပဝတ္တိ၊ ပဋိသန္ဓေ၊ ရုပ်သုံးချက်လုံးပင်ရ၏။ အဟိတ် တရားများဖြစ်၍ ပဝတ္တိတွင် "အဟေတုကံ ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာဗျာ ကတံ" စသည်ကိုဆို။ ပဋိသန္ဓေတွင်လည်း "အဟေတုက ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတံ" စသည်ကိုဆို။ ရုပ်သက်သက်ကို အနုလုံ အတိုင်းဆို။

နာရမ္မဏစသည်။ ။ရုပ်သက်သက် ရှိ၍ (ဗျာ) ငါးချက် ရရာ (ဗျာ-ဗျာ)မှ တပါး လေးချက်ကို အနုလုံအတိုင်းဆို။ (ဗျာ-ဗျာ) တွင်ကား၊ ရုပ်သက်သက်ဖြစ်၍ အစိပ်အပေါင်း နေရမည့် သဘော အတိုင်း "ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေပဋိစ္စစိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ" ဟု ပဝတ္တိအတွက်ကို၎င်း "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတေ ခန္ဓေပဋိစ္စ ကဋတ္တာရူပံ၊ ခန္ဓေပဋိစ္စဝတ္ထု" ဟု ပဋိသန္ဓေ အတွက်ကို၎င်းဆို (အနုလုံ တွင် "ဝတ္ထုံပဋိစ္စခန္ဓာ" သာ ရခဲ့သည်) ရုပ်သက်သက် အတွက် အား လုံးဆို။

နာဓိပတိ။ ။အဓိပတိကော်ဖြစ်သော အပ္ပနာဇောများ သီးသန့်ပဒ အဖြစ်ဖြင့်နေကြသော "ဥပါဒိန္န၊ သံကိလိဋ္ဌ၊ အာစယ၊ သေက္ခ၊ ပရိတ္တ၊ မိစ္ဆတ္တ" စသောတိက်များတွင် အဓိပတိတရားကိုယ်အတွက် "အနုပါ ဒိန္န အနုပါဒါနိယေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စအနုပါဒိန္န အနုပါဒါနိယာ ဓိပတိ" စသည်ဖြင့် ပါဠိသီးသန့်ထွက်ကြသည်။ ကော်,အနေကံရေ၍ နေကြသော ဤကုသလတိက် စသည်၌ကား သီးသန့်မထုတ်ရပြီ။ ထို့ကြောင့် အနုလုံ သဟဇာတပစ္စည်းအတိုင်းအားလုံးဆို။

နအညမည။ ။ပဋိသန္ဓိက္ခဏေတွင် ဟဒယ ဝတ္ထု မရှိ၍ (အနုလုံက ရခဲ့ပြီ) "ခန္ဓေပဋိစ္စဝတ္ထု" ကိုမဆိုရပြီ။ ရုပ်သက်သက်မှာလည်း ဥပါဒါ ရုပ်များသာရ၍ ဇယားပြအတိုင်းဆို။ အကြောင်းစုတို့မှာ နာရမ္မဏနှင့်တူ၏။

နပုရေဇာတ။ ။အရူပ ဘုံမှာ ဖြစ်သော တရားများ အတွက် (ကု-ကု) (အကု-အကု) (ဗျာ-ဗျာ) ပဝတ္တိတွင် "အရူပေ" ဟု ထည့်ခါ ဇယားအတိုင်းဆို။ **အထူးမှာ** အနုလုံက ဤပုရေဇာတမှာ ပဉ္စဝေါကာရ နာမ်သက်သက်သာရခဲ့၍ ၎င်းနာမ်တို့ ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်များ ကျန်ရ ကား "ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ" ဟု ဝိဘင်းတဆင့် ထပ်၍ ထုတ်ရသည်။ (သုဒ္ဓသင်္ချာတွင် ပါသော စိတ္တဇရုပ်များမှာ အနုလုံက နာမ်များအတွက်သာ ပါကြရ၏။ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် စသည်တို့ကား အနုလုံမှ ကျန်သော တရားများ ဖြစ်ကြ၏။ (ကု-ဗျာ)စသော ရုပ်ကတ္တားအတွက်(ဗျာ)ငါးချက် ထွက်ရမှုမှာလည်း ဤအနုလုံကနာမ်များအတွက်သာဖြစ်၏)။

နပစ္ဆာဇာတ။ ။နာမ်ရုပ် အကုန်ရ၍ အနုလုံသဟဇာတနှင့် တူ၏။

နာသေဝန။ ။အနုလုံသဟဇာတ အတိုင်းပင် ပါဠိထုတ်၊ (ဤ၌ လည်း နပုရေဇာတ ကဲ့သို့ အနုလုံက ပထမဇော ကြဉ်သော ဇောဇော ပညာသတို့ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် အတွက် ကျန်နေသည်။ ၎င်းတို့နှင့် ဤပစ္စနိက်က ပထမဇောစသည်တို့ ပြုအပ်သော ရုပ်များကိုရေ၍ ဟော သဖြင့် နပုရေဇာတကဲ့သို့ သီးခြားဝိဘင်းမထွက်ပြီ)။

နကမ္မ။ ။စေတနာ တရားများ ဖြစ်၍ ဇယား အတိုင်း အစိပ် အပေါင်းဆို။

နဝိပါက။ ။ပဋိသန္ဓေအခါမရ၍ ၎င်းကိုချဆို။ ရုပ်သက်သက်တွင် လည်း ဥပါဒါရုပ်အတွက် "မဟာဘူတေပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ ဥပါဒါ ရူပံ" ဟုဆို၊ (သုဒ္ဓသင်္ချာရအတိုင်းပင်)။

နအာဟာရ။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာရအတိုင်းဆို။

နဣန္ဒြိယ။ ။အသညသတ်, ပဝတ္တိရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ အတွက် ဇယား အတိုင်းဆို။

နဈာန။ ။ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်အတွက် ဇယားအတိုင်းဆို။

နမဂ္ဂ။ မောဟမရ(ဗျာ-ဗျာ)ကိုနဟေတုအတိုင်းဆို။

နဝိပ္ပယုတ္တ။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော နာမ်များသာဖြစ်၍ "အရူပေ" ဟု ဝိသေသနမ်၍ နာမ်သက်သက်ဆို။

ဤပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာတွင် အနုလုံက ကျန်ခဲ့သော အရူပဝိပါက် လေးခု ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး စသည်ကို ဆိုရာ၌ အရူပ ဝိပါက်လေးခုသည် ပဋိသန္ဓေ ကိစ္စတတ်ခါ ပါလာပါလျက် "ပဋိသန္ဓိက္ခ ဏေ" ဟု ပဋိသန္ဓေအခါကို မဟော။ အကြောင်းကား ပဋ္ဌာန်း (၂၄) ကျမ်း ဆဝါရအနုလုံ ပစ္စနိက်များ၏ ပဋိသန္ဓေအခါကို ဟောရာတွင် ဟဒယဝတ္ထုနှင့်တွဲဘက်ခါသာ "ဝတ္ထုံပဋိစ္စခန္ဓာ" ဟူ၍၎င်း (အနုလုံ အာရမ္မဏကြည့်) "ခန္ဓေပဋိစ္စဝတ္ထု" ဟူ၍၎င်း (ပစ္စနိက် နာရမ္မဏ ကြည့်) ဝတ္ထုနှင့်တကွသာ ပဋိသန္ဓေကို ဟောတော်မူ၏။ ဤနဝိပ္ပယုတ္တ၌ "အရူပပဋိသန္ဓိက္ခဏေဝိပါကာဗျာကတံ ကော်ခန့်" စသည်ဖြင့် ဟောနိုင် လည်း "ဝတ္ထုံပဋိစ္စ"ဟု ဝတ္ထုဝိမုတ် ဖြစ်သော ဤအရူပ ဝိပါက်ကို ဝတ္ထုနှင့်တွဲ၍မဟောနိုင်။ ဝတ္ထုနှင့်တကွသာဟောသဖြင့် ခန္ဓေပဋိစ္စဝတ္ထု ဟူ၍၎င်း "ဝတ္ထုံပဋိစ္စခန္ဓာ" ဟူ၍၎င်း နှစ်ချက်လုံးကိုသော်၎င်း ဟော တော်မူသည်။ ထိုသို့ဟဒယဝတ္ထုနှင့် မတွဲနိုင်သော အရူပဝိပါက်လေးခု ကို ပဋိသန္ဓေအခါမဟော - အကောက်ကား ကောက်ရပေမည်။

ပဋိစ္စဝါရဝိဘင်္ဂပစ္စနိက် ပါဠိထုတ်ပုံ အကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာ တရားရအတိုင်း အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်းဖြင့်သင့်သည် အားလျော် စွာပါဠိထုတ်။ အဟိတ်ဖြစ်လျှင် အဟေတုက သဒ္ဒါ, အရူပဘုံ၌ဖြစ်လျှင် အရူပသဒ္ဒါကိုထည့်။ နပုရေဇာတတွင် အနုလုံပဉ္စဝေါကာရဘုံက တရား များအတွက်စိတ္တဇရုပ်ကိုထုတ်။

ပစ္စယဝါရ ပစ္စနိက်

ရုပ်သက်သက်ကတ္တားနေကြသော နာရမ္မဏစသော ဆယ်ပစ္စည်းတို့၌ ပုရေဇာတနိဿယကို မရနိုင်ပြီဖြစ်၍ ပဋိစ္စဝါရနှင့်, အတူတူ ဟောပါ။ သင်္ချာလည်းမထူးလာပြီ။

နဟေတု။ ။ဇယားတွင်ပြထားသည့်အတိုင်းထုတ်။

နာဓိပတိ။ ။၎င်းနှင့်တကွ နပစ္ဆာဇာတ၊ နာသေဝနတို့ကို အနုလုံ သဟဇာတပါဠိအတိုင်း(၁၇)ချက်စီထုတ်။

	ပဒ	ကံ=ပစ္စည်း		ပဒါဝသာန	ကတ္တား=ပစ္စယုပ္ပန်			
	ကု		၀ ၃ ၂	ကု	၃ ၁ ၂			
နပု-နဝိပ်		အရူပေကုသလံ	၁ ၃ ၂		၃ ၁ ၂			
နကမ္မ		ကုသလေခန္ဓေ			ကုသလာစေတနာ			
နဟေတု	အကု	ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတေ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေခန္ဓေ		အကု	ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတော ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော မောဟော			
နပု-နဝိပ်		အရူပေအကုသလံ	၁ ၃ ၂		၃ ၁ ၂			
နကမ္မ		အကုသလေခန္ဓေ			အကုသလာစေတနာ			
နဟေတု	ဗျာ	ဝတ္ထုံ		ဗျာ	အဟေတုကာဝိပါကာဗျာကတာကြိယာဗျာကတာခန္ဓာ			
နအာ		ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေခန္ဓေ				စိတ္တသမုဋ္ဌာနရုပ်		
		ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတေခန္ဓေ					ကဋတ္တာရုပ်	
		ခန္ဓေ					ဝတ္ထု	
နအည			မဟာဘူတေ			။	ကဋတ္တာရုပ်	ဥပါဒါရုပ်
		ဗာဟိရေ အာဟာရသမုဋ္ဌာနေ ဥတုသမုဋ္ဌာနေ	။					။
		အသညသတ္တာနံ	။				။	။
နပု-နဝိပ်		အရူပေဝိပါကာဗျာကတံကြိယာဗျာကတံ	၁ ၃ ၂		၃ ၁ ၂			
နပု		ဝိပါကာဗျာကတေကြိယာဗျာကတေခန္ဓေ				။		
နကမ္မ		ကြိယာဗျာကတေခန္ဓေ			ကြိယာစေတနာ			
နဣ		အသညသတ္တာနံ	မဟာဘူတေ					ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ
နဈာ		ပဉ္စဝိညာဏသဟဂတံ	၁ ၃ ၂		၃ ၁ ၂			
နကမ္မ	။	ဝတ္ထုံ		ကု	ကုသလာစေတနာ			
နဟေ	။	။		အကု	ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတော ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတောမောဟော			
နကမ္မ	ကုဗျာ	ကုသလေခန္ဓေစဝတ္ထုံစ		ကု	ကုသလာစေတနာ			
နဟေ	အကုဗျာ	အ ။		အကု	ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတော ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတောမောဟော			

နပုရေဇာတ၊နဝိပ္ပယုတ္တ။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်ကြသော နာမ် တရားများသာ ဖြစ်ကြ၍ ဝတ္ထုရုပ်ကို မမှီကြသောကြောင့် သင်္ချာများ အထူးမထွက်သာပြီ။ ပဋိစ္စဝါရနှင့်တူ၏။

နကမ္မ။ ။ဇယားတွင်ပြထားသည့် အတိုင်းဟော၊ ဇယားကျဉ်းစေရန်(ကုဗျာ၊ကု) မျှကိုသာပြထားသော်လည်း (အကုဗျာ၊အကု) အတွက်များကိုလည်း ဆိုင်ရာ အားလုံးတွင်ကံ, ကတ္တားတို့၌ "အ" သဒ္ဒါ တိုး၍ ဆိုပါ။

နဝိပါက။ ။အနုလုံသဟဇာတ အတိုင်းတွင် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် မရ၍ ၎င်းကို ချန်ခါ ပါဠိထုတ်။

နဈာန။ ။ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ရှိ၍ ၎င်း၏ သဘော အတိုင်း "စက္ခာယတနံ" စသည်ကိုထုတ်၊ သင်္ချာအားမထူးပြီ။

နမဂ္ဂ။ ။နဟေတု(ဗျာ၊ဗျာ)အတိုင်းထုတ်၊ မောဟမရှိ၍သင်္ချာမှာ ဧကသာ။

သင်္ချာထူးသောပစ္စည်းများ။ ။နဟေတု၊ နာဓိပတိ၊ နပစ္ဆာဇာတ၊ နာသေဝန၊ နကမ္မ၊ နဝိပါက ပစ္စည်းများသာ သင်္ချာထူးကြ၏။

နဈာန၊နမဂ္ဂ။ ။၎င်းတို့မှာသင်္ချာမထူးလည်း တရားထူးကြသည်။

ကျန်များ။ ။ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း ဟောပါ။

ပစ္စယဝါရအကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာအရဝတ္ထုရုပ်ကို မှီနိုင်မမှီနိုင် ကြည့်ခါ ပဒ,ပဒါဝသာန ထုတ်၍ ၎င်းတို့အား လျော်စွာ ပါဠိများကို ထုတ်ပါ။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ရလျှင် "စက္ခာယတနံ ပစ္စယာစက္ခုဝိညာဏံ" စသည်ကို အနုလုံအတိုင်းထုတ်ပါ။

သံသဋ္ဌဝါရပစ္စနိက်ဝိဘင်ပါဠိတော်ထုတ်ပုံ

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်းကို ဟောသော ဤဝါရ၌ ရုပ်သက်သက် ကတ္တား နေသောနာရမ္မဏ အစရှိသော ဆယ်ပစ္စည်းတို့ကို မဟောရပြီ၊ နဟေတု စသော ဆယ်ပစ္စည်းတို့ကိုသာ ဟောရ၏။ ပဋိစ္စဝါရအတိုင်း . နာမ်သက်သက်ကိုသာ ရွေး၍ဟောပါ။

နဝိပ္ပယုတ္တ။ ။ဤဝါရ၌ဝတ္ထုနှင့်တကွ ဖြစ်မှု မဖြစ်မှုကို စိစစ်ဘွယ်မရှိလည်းဝတ္ထုနှင့်တကွ ဖြစ်နိုင်သော သတ္တိရှိကြသော နဟေတု၊နာဓိပတိ၊ နပုရေဇာတ၊ နပစ္ဆာဇာတ၊ နာသေဝန၊ နမဂ္ဂ ဤခြောက်ပစ္စည်းတို့ကို "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ"ဟု ပဋိသန္ဓေအခါ၌ဟောရ၏။ နဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း၌ အရူပဝိပါက် လေးခုမှာကား ထိုသို့ဝတ္ထုနှင့်တကွ ဖြစ်နိုင်မှု သတ္တိမရှိ၍ ပဋိသန္ဓေအခါမဟော။

ဆဝါရအနုလုံပစ္စနိက်ဝိဘင်ပါဠိတော်ထုတ်ပုံ
အကျဉ်းချုပ်

ဆိုင်ရာဆိုင်ရာဝါရများ၏ သုဒ္ဓသင်္ချာများမှ ပါဠိတော်များထွက်လာမည်ဖြစ်ရာ ပေးခဲ့သော နည်းအတိုင်း သုဒ္ဓသင်္ချာ တရားရကို ကြည့်၍ ပဒ,ပဒါဝသာနများကို အသီးသီးထုတ်ပါ။ ပဒ,ပဒါဝသာနအားလျော်စွာ တရားကိုကြည့်၍ အစိပ်အစိပ်ဖြစ်သင့် အစိပ်အပေါင်းဖြစ်သင့်များကို ချိန်ဆ၍ ပါဠိများကိုထုတ်ပါ။ ဤနည်းအတိုင်း သဘောပေါက်အောင် ကြံဆလျှင် ဤဆဝါရပါဠိတော်များသည် မိမိတို့၏ပါးစပ်မှ မကျက်ရဘဲ အလို အလျောက် ထွက်လာပါလိမ့်မည်။

ကံပါဠိများ။ ။ကံပါဠိကောက်ပုံများကို အနုလုံခန်းက ပြခဲ့ပေပြီ။

ပဋိစ္စဝါရပစ္စနိက် ကတ္တားကောက်ပုံ/

ဤပစ္စနိက် ကတ္တား ကောက်ပုံ များကိုလည်း အနုလုံ နည်းအတိုင်း သုဒ္ဓသင်္ချာကို ကြည့်၍ ကောက်ရပေမည်။

နဟေတု။(အကု။အကု)။ ။အကုသလေန အကုသလံ၌ အကုသလော ဓမ္မောဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏အရကား ၊(အကျယ်ကို အနုလုံအတိုင်းဆို) ဝိစိကိစ္ဆာဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂုတ်၊ စေတုဒ္ဒသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၌ ရှိသော မောဟ **ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏ (ပါဠိတော်သွားအတိုင်းပင်)။**

(ဗျာ။ဗျာ)ပဝတ္တိအခါ။ ။ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာရသ၊ ဆန္ဒကြဉ်သော အညသမာန်း စေဒွါဒသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဟိတ်စိတ် အဋ္ဌာရသ၊ ဆန္ဒကြဉ်သော အညသမာန်း စေဒွါဒသ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာ ပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ။ ။ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနှစ်ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိ ဝီရိယကြဉ်သော အညသမာန်းစေတဆယ် အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနှစ်ခု၊ ဆန္ဒ ပီတိဝီရိယ ကြဉ်သော အညသမာန်းစေတဆယ် အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ရုပ်သက်သက်။ ။၎င်းကိုလည်း အနုလုံ အတိုင်း ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ် ကြဉ်သော အဟိတ်ဝိပါက် အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည် ယထာရဟပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေနှစ်ခုနှင့် ယထာရဟ အတူ ဥပါဒ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ မဟာဘုတ် စသည်ကို ဆိုတော့။

နာရမ္မဏသည်။ ။(ကု။ဗျာ) (အကု။ဗျာ) (ကုဗျာ။ဗျာ) (အကုဗျာ။ဗျာ) ၎င်းလေးချက်ကို အနုလုံအတိုင်းကောက်ပါ။

(ဗျာ။ဗျာ) ပဝတ္တိအခါ။ ။ကတ္တားပုဒ်၏အရကား (ရုပ်သက်သက် ကတ္တားနေ၍ ဘုံသတ်ခါရုပ်ကိုမဖြစ်စေသော စိတ်များကိုကြဉ်) ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပ ဝိပါက်လေးခု ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့စုတိကြဉ်သော ဝိပါက်စိတ် ဗာဝီသ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ပဋိသန္ဓိအခါ။ ။ကတ္တားပုဒ်၏ အရကားပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေ ပဉ္စတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကဋတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ **။ရုပ်သက်သက်။** ။ရုပ်ကန်ရသဖြင့် အနုလုံ သဟဇာတရုပ်ဆက်သက် အကောက်အတိုင်း ကောက်ပါ။

နာဓိပတိ။(ကု။ကု)။ ။အဓိပတိ ပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာ ကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ ဇောန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏။ (နာမ်သက်သက်ကတ္တားနေရာတို့၌ သာဓိပတိဇော (၅၂) ရှိအဓိပတိတရားကိုယ်များကိုပါ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ကောက်ရ၏။)

(ကု။ဗျာ)(ကု။ကုဗျာ)။ ။ကတ္တားမှာ ရုပ်သက်သက်နှင့် နာမ်နှင့် ရောနေသောရုပ်တို့ဖြစ်ရကား မရသောအခါသာ (မဟာကု ရှစ်သာဆို) ရုပ်များမှာ နိရာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်များသာ ဖြစ်ကြ၏။ (အဓိပတိပစ္စည်းကို ရလျှင် သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်များ ဖြစ်ရပေမည်။ ထို့ကြောင့် မရသော အခါသာ)။

(အကု။အကု)။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူရှစ်ခု၊ ဒေါသမူဒွေ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေဆဗ္ဗီသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ စေသတ္တဝီသ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ စေသတ္တဝီသ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏။

(အကု။ဗျာ) (အကု။အကုဗျာ)။ ။(ကု) နည်းတူမရသောအခါ ဆို။

(ဗျာဗျာ)ပဝတ္တိအခါ။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာ ကြိယာရှစ်ခု၊ ဇောန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာကိုးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကြိယာ၊ လောကီဝိပါက်ဗာတ္တိံသ၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကြိယာ၊ လောကီဝိပါက် ဗာတ္တိံသ၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမဆန္ဓာ၊ ထိုနာမက္ခန္ဓာပြုအပ်သော နိရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ (အဓိပတိတရားကိုယ်ရ - မရနှစ်ချက်လုံးပင်ကောက်)။

ပဋိသန္ဓေ။ရုပ်သက်သက်။ ။ပဋိသန္ဓေကို သဟဇာတ အတိုင်းဆို။ ရုပ်သက်သက်၌နိရာဓိပတိကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ဝိပါက်, ကြိယာပြုအပ် သော နိရာဓိပတိ စိတ္တဇ မဟာဘုတ်စသည်ကိုဆို။

(ကုဗျာ။ဗျာ)(အကုဗျာ။ဗျာ။) ။မရသောအခါသာဆို။

နအညမည။(ဗျာ။ဗျာ)။ ။ပဋိသန္ဓေအခါ ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါး ကဋတ္တာရုပ်ဟု သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ဟဒယဝတ္ထုကို ချန်၍ဆို။ ရုပ်သက်သက်တွင်ဥပါဒါရုပ်များကိုသာဆို။ အကြွင်းစုနာရမ္မဏနှင့် အားလုံးတူ၏။

နပုရေဇာတ။(ကု။ကု)။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု၊ အရူပကုသိုလ်လေးခု၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ စေဆတ္တိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော မဟာ ကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ အရူပ ကုသိုလ်လေးခု၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ စေဆတ္တိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

(ကု။ဗျာ) (အကု။ဗျာ) (ကုဗျာ။ဗျာ) (အကုဗျာ။ဗျာ)။ ။ နာရမ္မဏနှင့်တူပြီ။

(အကု။အကု။)။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော လောဘမူ မောဟမူကိုဆို။

(ဗျာဗျာ)ပဝတ္တိအခါ။ ။အရူပ ဝိပါက်လေးခု၊ အရူပ ဘုံ၌ဖြစ် သောအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ အရူပ ကြိယာလေးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ စေဆတ္တိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော.... အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် လေးခု၊ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက် ဗာဝီသ၊ ကြိယာဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (ဝိဘင်းအတိုင်းအရူပဘုံတချက်။ ရုပ်တချက်ဟု နှစ်ချက်ကောက်)။

ပဋိသန္ဓေ။ရုပ်သက်သက်။ ။သဟဇာတအတိုင်းကောက်ပါ။

နပစ္ဆာဇာတ။ ။အနုလုံ သဟဇာတနှင့် အားလုံးတူ၏။

နာသေဝန။ ။ကု။ အကု တို့ကို သုဒ္ဓသင်္ချာ သရုပ်ခွဲ၍ ကောက်ပါ တော့။

(ဗျာ။ဗျာ)ပဝတ္တိအခါ။ ။ဟသိတုပ္ပါဒ်, မဟာကြိယာပထမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ၊ ဝိပါက်ဆတ္တိံသ၊ စေအဋ္ဌတိံ သအစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော....အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ။ ထိုနာမက္ခန္ဓာပြုအပ်သော စိတ္တဇ ရုပ်။(သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း)ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ဟသိတုပ္ပါဒ်, မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော။မဟာဂ္ဂုတ်ကြိယာကိုးခု၊ စေပဉ္စတိံသအစိပ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ အနုလုံက ဒုတိယာဒိဇော စသည်တို့ကျန်ခဲ့၍ နပုရေဇာတ အသွား အတိုင်းနှစ်ဆင့်ကောက်ရသည်။

ပဋိသန္ဓေ။ရုပ်သက်သက်။ သဟဇာတအတိုင်းကောက်။

(ကု။ဗျာ)။ သုဒ္ဓသံချာရှိ ပထမ ဇော, အနုလုံက ကျန်ခဲ့သော ဒုတိယာဒိဇောစသည်ကို ပေါင်း၍ အနုလုံ သဟဇာတ အတိုင်း ကောက်။

(အကု ။ဗျာ) (ကုဗျာ။ဗျာ) (အကုဗျာ ။ဗျာ)။ ။သ ဟ ဇာ တ အတိုင်းပင်။

(ကု။ကုဗျာ) (အကု။အကုဗျာ)။ ။ရုပ်သက်သက် ပစ္စယုပ္ပန် နေ သလိုပေါင်း၍ မရသဖြင့် သုဒ္ဓသံချာအတိုင်း ပထမဇော များ ကို သာ ကောက်။

(ဗျာ။ဗျာ)။ ။ရင်း၌ကား တရားချင်းမတူကြရကား ပေါင်း၍မရ သောကြောင့် ပြခဲ့ပြီးအတိုင်းခွဲ၍ကောက်ရသည်။

နကမ္မ။ (ကု။ကု)။ ။ကုသိုလ် ဇေဝီသ၊ စေတနာကြဉ်သော စေ သတ္တတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ကုသိုလ်ဇေဝီသ၌ ရှိသော စေတနာ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ အကြွင်းစု သုဒ္ဓ သံချာ အရ ကောက်ပါ။

နဝိပါက။ ။ဝိပါက်မပါ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်တို့ မပါ၍ ၎င်းတို့ကို ချ၍ဆို။

နအာဟာရ။ (ဗျာ။ဗျာ)။ ။ဗာဟိရမဟာဘုတ်, ဥတုဇမဟာဘုတ်, အသညသတ်ကမ္မဇ မဟာဘုတ်, ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဘုတ်နှင့်တကွသော ဗာဟိရဥပါဒါ....ဆို။(သုဒ္ဓသံချာအတိုင်း)။

နဣန္ဒြိယ။ ။ဗာဟိရမဟာဘုတ်, အာဟာရဇ မဟာဘုတ်, ဥတုဇ မဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောဘုတ်နှင့်တကွသော ဗာဟိရဥပါဒါ, အာဟာရ ဇဥပါဒါ, ဥတုဇဥပါဒါရုပ်။ အသညသတ် ကမ္မဇ မဟာဘုတ်, ပဝတ္တိ ကမ္မဇမဟာဘုတ်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အသညသတ်ရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေ, ပဝတ္တိရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။(ပါဠိတော်အတိုင်းပင်)။

နဈာန။ ။ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ သဗ္ဗစိတ္တ သာဓာရဏစေ(၇)ခု အစိပ် အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော.... အစိပ် အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ ။ရုပ်သက်သက်။ ။ဆိုတော့။

နမဂ္ဂ။ ။နဟေတု(ဗျာ။ဗျာ)အတိုင်းဆို။

နဝိပ္ပယုတ္တ။ (ကု။ကု) (အကု။အကု)။ ။နပုရေဇာတနှင့်တူပြီ။

(ဗျာ။ဗျာ) ပဝတ္တိအခါ။ ။ကတ္တားကား အရူပ ဝိပါက်လေးခု ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မနေ ဒွါရာဝဇ္ဇန်း....(ပ) သုဒ္ဓသံချာအတိုင်း ကောက်ပါ။ (အရူပဝိပါက်လေးခု သည် ပဋိသန္ဓေကိစ္စနှင့် ရနိုင်လည်း ပါဠိတော်၌ ၎င်းကို ပဋိသန္ဓေ အခါ မဟောသောကြောင့် ဤပဝတ္တိအခါတွင်သွင်း၍ကောက်ရသည်။မဟောပုံ အကြောင်းကို ပါဠိတော်၌ပြခဲ့ပြီ) ရုပ်သက်သက် ကောက်တော့။

ပဋိစ္စဝါရပစ္စနိက် ကတ္တားကောက်ပုံ အကျဉ်းချုပ်

သုဒ္ဓသံချာအတိုင်း အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်းသဘောကို မှတ်ခါ ကောက်။ နာဓိပတိတွင် နာမ်သက်သက် ကတ္တားနေလျှင် (ဗျာ။ဗျာ) ပဝတ္တိ၌ တရားကိုယ်ပါကောက်။ နပုရေဇာတ၊ နာသေဝန (ဗျာ။ဗျာ) ပဝတ္တိအခါတွင် နှစ်ချက်ဆင့်ကောက်။

ပစ္စယဝါရပစ္စနိက် ကတ္တားကောက်ပုံ

အနုလုံပစ္စယဝါရနှင့်ကောက်ပုံ သဘောများတူကြ၏။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တို့အတွက် ဝတ္ထုယတန်စသည်ကို အနုလုံအတိုင်း ကောက်ပါ။ ၎င်းတို့ အတွက်အထူးမရေးပြပြီ။ ထူးရာမျှသာပြပေအံ့။

နဟေတု။(ဗျာ။ဗျာ)ဝတ္ထုကံ။ ။ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေး သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယ ဝတ္ထု။ မရဏာသန္နအခါ... (အနုလုံကဲ့သို့ဆိုပါ) ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတ နိဿယ ပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကြဉ် သော ပထမဘင်အစရှိသော အဟိတ်ဝိပါက်,အဟိတ်ကြိယာ၊ ဆန္ဒကြဉ် သော အညသမာန်း စေတ္တသိက အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

(ဗျာ။အကု)။ ။ဝုဋ္ဌော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း....ဆိုပြီ။ ဝိစိကိစ္ဆာ သဟဂုတ်,ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၌ရှိသော မောဟပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

(အကုဗျာ။အကု)။ ။သဟဇာတ, ပုရေဇာတ နှစ်ချက်ဆိုတော့။
(နာဓိပတိ။)ဗျာ။ဗျာ။ ။ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္နအခါ.... ဟဒယ ဝတ္ထုကို ပုရေဇာတ နိဿယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကြိယာ ရှစ်ခု၊ ဇော ရသော မဟာဂ္ဂုတ်ကြိယာကိုးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရ သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကြဉ်သော လောကီ ဝိပါက်အဋ္ဌာရသ၊ အဟိတ်ကြိယာသုံးခု၊ မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ (မရသောအခါပါ ရော၍ ပဋိသန္ဓေ စသောဟုဆို၏။ ရသောအခါ သက်သက်ဖြစ်မှ ဝုဋ္ဌော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစသည်နှင့် ဥပါဒ်သောဟုဆို။ နှစ်ချက်ကောက်ရ၏)။

(ဗျာ။ကု)။ ။ဝုဋ္ဌော ... ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတ နိဿယပစ္စည်း ပြု၍ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာ ကုသိုလ်ရှစ်ခု။ ဇောရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၌ ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မဟာကုသိုလ်ရှစ်....အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာရ၏။ (မရအတွက်အစိပ်။ရအတွက်အပေါင်းဟုဆို။ နာမ်သက် သက် ကတ္တားနေရာ၌ နှစ်ချက်လုံးကောက်ရသည်ကို သတိပြုပါ)။

(ဗျာ။အကု)။ ။နည်းတူနှစ်ချက်ဆို။(ဗျာ။ကုဗျာ)(ဗျာ။အကုဗျာ) မှာရုပ်နှင့်တွဲနေ၍ မရသောအခါသာ။ ။ (ကုဗျာ။ကု)။ ပဉ္စဝေါ ကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာ ကုသိုလ် ရှစ်ခု၊ ဇော ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ် အ ပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကို သဟဇာတ နိဿယပစ္စည်း။ ဝုဋ္ဌော.... ပုရေဇာတ နိဿယပစ္စည်းပြု၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မဟာ ကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကို သဟဇာတ နိဿယပစ္စည်း။ ဝုဋ္ဌော...ပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်းပြု၍ ဖြစ်သော မဟာ ကုသိုလ်ရှစ်ခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ (ရ,မရနှစ်ချက်အပေါင်းနှင့်အစိပ်တည်း)။

(ကုဗျာ။ကုဗျာ)။ ။ရုပ်တွဲ၍, မရသောအခါသာဆို။ အကြွင်းစု နည်းမှီး၍ဆို။

နာသေဝန။ ။သုဒ္ဓသံချာအတိုင်း အနုလုံ သဟဇာတကို နည်း မှီး၍ဆို။

နကမ္မ။(ဗျာ။ဗျာ)။ ။ကြိယာစေတနာဖြစ်၍ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းရှေ့ရှိ ဘဝင်ုပစ္ဆေဒ အစရှိသောရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယ ဝတ္ထုဟုဆို။

နဝိပါက။(ဗျာ။ဗျာ)။ ။ကြိယာဖြစ်၍ နကမ္မနည်းတူဘဝင်ုပစ္ဆေဒ စသောဆို။

နဈာန။ ။ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်အတွက်ဆိုတော့။
နမဂ္ဂ။(ဗျာ။ဗျာ)။ ။ဝတ္ထုကံအတွက်နဟေတုနှင့်တူပြီ။

သံသဋ္ဌဝါရဝိဘင်္ဂပစ္စနိက်ကောက်ပုံ။ ။နာမ် ရသော နဟေတု စသောဆယ်ပစ္စည်းကို ပဋိစ္စအတိုင်း ရုပ်များကိုချ၍ကောက်ပါ။

ဆဝါရပစ္စနိက် ကံကတ္တားကောက် အကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓ သံချာ တရားကိုကြည့်၍ ဝါရအားလျော်စွာကောက်။ နာဓိပတိနှစ်ချက် ခွဲသင့် မခွဲသင့်စဉ်းစား။

ဆဝါရ ပစ္စနိက် ဟိတ်ပါဠိမျိုး ဇယား

		အာရမ္မဏ • ၈			သဟဇာတ-၁၅			အနန္တရူပနိဿယ-၇			ပကတူပ-၂		ဝတ္ထု-၆		ကံ	ဟာ	ဣ
	ပစ္စည်းတရား	အာ	အာဓိ အာရမ္မဏ	ကြင်း ၅	ငယ် ၇	လတ် ၄	ကြီး ၄	နံ ၅	သေ ၁	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ဝတ္ထု ၅	ပုတ် ၁	[illegible]	၃	၃
၁	ကိစိတ်စေရုပ်ပညတ်	ဥ		၅		၂	၄										
	စေတနာ				ကံယာ	၊											
	ဒိ,စိတ်,ဝေ,ဝိရိ,ဧ				ဣ	၊											
	တက်,စာ,ဝေ,ဧ				ဈာ	၊											
	တက်,ဝိရိ,ဧ				မဂ္ဂ	၊		၅	၁		၁		၅				
၂		ဥ		၅	၄	၄	၄	၅	၁		၁	၁	၅	၁	၁		
၃		၁			၄	၄	၄	၅			၁	၁			၁		
၄					၄	၃	၄								၁		
၅					၇	၁	၄										
၆					၇	၂	၄										
၇					၆	၁	၄										
၈					၆	၂	၄										
၉		ဥ		၅	၆	၄	၄	၅	၁	၁	၁	၁	၅	၁	၁		
၁၀		၁			၆	၄	၄	၅			၁	၁			၁		
၁၁					၆	၃	၄								၁		
၁၂					၆	၂	၄								၁		
၁၃						၁	၄								၁		
၁၄						၁	၄										
၁၅						၁	၄									၃	
၁၆					၇	၃	၄								၁		
၁၇						၁	၄										
၁၈						၁	၄								၁		၃
၁၉					၇	၂	၄								၁		
၂၀							၄										
၂၁							၄									၃	
၂၂					၆	၃	၄								၁		
၂၃							၄								၁		
၂၄		၁	၂		၇	၃	၄	၅	၁	၁	၁	၁					
၂၅		၁	၂		၇	၂	၄	၅			၁		၅				
၂၆		၁	၂	၅	၇	၂	၄	၅	၁		၁		၅				
၂၇		၁	၂	၅	၆	၂	၄	၅	၁		၁		၅				
၂၈		၁	၂	၅	၇	၂	၄	၅	၁		၁		၅				
၂၉		၁			၃	၃	၄	၅			၁	၁	၅	၁	၁		
၃၀		၁			၅	၂	၄	၅	၁		၁						
၃၁		၁			၅	၂	၄	၅			၁						
၃၂		၁			၄	၂	၄	၅			၁						
၃၃		၁			၃	၂	၄	၅			၁						
၃၄		၁			၅	၃	၄	၅	၁		၁	၁			၁		

	ပစ္စယုပ္ပန်တရား	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	သ	ည	နိ	ဥ	ပု	သေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	အတ်	နတ်	ဝိဂ	အဝိ	ပေါင်း
၁	မောဃမော၊ မရဏာသန္နအခါ ဝိစိ, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၌ရှိသော မောဟ	×		×										×											၂၀
၂	အဟိတ်စိတ် ၁၈ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်	×		×														×							၂၀
၃	အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၂ အဟိတ်ပဋိကမ္မဇရုပ်	×		×							×	×						×							၁၈
၄	အဟိတ်စိတ္တဇ အဟိတ်ပဋိကမ္မဇ	×	×	×	×	×				×	×	×						×	×			×	×		၁၁
၅	ကု အကု ကြိပြု စိတ္တဇရုပ်		×		×	×		×		×	×	×		×					×			×	×		၁၂
၆	ဝိကြိပြု စိတ္တဇရုပ်		×		×	×		×		×	×	×							×			×	×		၁၃
၇	ကု အကု ကြိပြု နိရောဓပတိစိတ္တဇရုပ်		×	×	×	×		×		×	×	×		×					×			×	×		၁၁
၈	ဝိကြိပြု ။		×	×	×	×		×		×	×	×							×			×	×		၁၂
၉	ဝိရ၊ တရားကိုယ်၊ မရ၊ ကုအကုဝိကြိ			×																					၂၂
၁၀	ပဋိသန္ဓေ ၁၉ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်			×							×	×													၂၀
၁၁	ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်	〃					〃	〃	〃				〃	〃	〃	〃	〃	〃		〃	〃			〃	၁၃
၁၂	ဟဒယဝတ္ထုမှအပ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်	〃					〃		〃				〃	〃	〃	〃	〃	〃		〃	〃			〃	၁၂
၁၃	ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ အသညသတ်ကမ္မဇ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်						〃	〃	〃				〃			〃					〃			〃	၇
၁၄	ဗာဟိရရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်						〃	〃	〃												〃			〃	၅
၁၅	အာဟာရဇရုပ်						〃	〃	〃						〃						〃			〃	၆
၁၆	စိတ္တဇမဟာဘုတ်, ပဋိကမ္မဇမဟာဘုတ်	〃		〃			〃	〃	〃				〃	〃	〃	〃	〃	〃		〃	〃			〃	၁၄
၁၇	ဗာဟိရမဟာဘုတ်, ဥတုဇမဟာဘုတ်						〃	〃	〃												〃			〃	၅
၁၈	အသညသတ်, ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်						〃	〃	〃				〃			〃					〃			〃	၇
၁၉	စိတ္တဇဥပါဒါ, ပဋိကမ္မဇဥပါဒါ	〃		〃			〃		〃				〃	〃	〃	〃	〃	〃		〃	〃			〃	၁၃
၂၀	ဗာဟိရဥပါဒါ, ဥတုဇဥပါဒါ						〃		〃												〃			〃	၄
၂၁	အာဟာရဇဥပါဒါ						〃		〃						〃						〃			〃	၅
၂၂	ဟဒယဝတ္ထု	〃					〃	〃	〃				〃	〃	〃	〃	〃	〃		〃	〃			〃	၁၃
၂၃	အသညသတ်, ပဝတ္တိရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ						〃		〃				〃								〃			〃	၅
၂၄	အရူပဘုံ ကု အကုဝိကြိ										×									×					၂၁
၂၅	။ ကု အကု ကြိယာပထမဇော											×		×											၂၁
၂၆	။ ဒုတိယာဒိဇော													×											၂၂
၂၇	ကု အကု ကြိစေတနာ												×	×											၂၁
၂၈	ကု အကု ကြိနာမက္ခန္ဓာ													×											၂၂
၂၉	ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ် တဆယ်	×		×								×					×	×							၁၈
၃၀	အရူပဘုံမောဟမှဒုတိယာဒိဇော၌ရှိသောမောဟ	×		×							×			×						×					၁၈
၃၁	။ ပထမဇော ။	×		×							×	×		×						×					၁၇
၃၂	။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနာမက္ခန္ဓာ	×		×							×	×		×				×		×					၁၆
၃၃	။မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၌ရှိသော စေတနာ	×		×							×	×	×	×				×		×					၁၅
၃၄	[illegible]၊မနောဒွါရ၊အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ	×		×							×									×					၁၉

ဆဝါရဝိဘင်္ဂပစ္စနိက် ဟိတ်ပါဌ်ကောက်ပုံ

အနုလုံဟိတ်ပါဌ် ကောက်များမှာ မိမိတို့၏ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ သတ္တိကို သာကောက်ရ၏။ ဤပစ္စနိက်၌ကား "နဟေတုပစ္စယာ" ဟုဆိုသဖြင့် ဟေတုသတ္တိမှ တပါးသော အာရမ္မဏ အစရှိသော (၂၂) ပစ္စည်းတို့၏ သတ္တိကို ရသင့်သလိုကောက်ရမည်။ (ပစ္ဆာဇာတမပါ)

ကောက်နည်း။ ။မျိုးအားဖြင့် ကောက်နည်း (၂၃) ပစ္စည်းအားဖြင့် ကောက်နည်းဟု နှစ်နည်းရှိရာ ၎င်းနှစ်နည်းလုံးကိုပင် ဖော်ပြပြီး ပြထား၏။ ။သဒ္ဓေဘာမှာကား ဖော်ပြ ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့အား ကျေးဇူးပြုနိုင်သမျှသော ပစ္စည်းတို့၏သတ္တိကို သုဒ္ဓသမျှကြည့်၍ကောက်ရမည်။ သုဒ္ဓသမျှကိုကြေညက်ခြင်း ပဋ္ဌာဝါရက ကတ္တားကောက် ဆဝါရကအနုလုံ ဟိတ်ပါဌ်ကောက်များကို ကြံဆနှလုံးသွင်းလျှင် အလွယ်ပင် မြင်၍ဤသဘောကိုမိပါစေ။

နဟေတု(အကု။အကု)။ ။နဟေတု ပစ္စယာဟူသော ဟိတ်ပါဌ်၏ အရကား ဟေတုပစ္စည်းမှ တပါးသော ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ ရ၏။ ၁။ တနည်းကား။ (ယထာရဟကို မေ့ါရမည်) ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၌ ရှိသော မောဟအားတတ်သော လောကီစိတ်ကောသိတ်၊ စေ ဒွေပညာသ၊ ရုပ်အဇ္ဈတ္တိသပညတ် ဟုဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါးပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိ၊ (မောဟအာရုံ ပြုသောတရားပင် ရှေ့ကိုလည်း ဤသဘော သွားလိမ့်မည်) မရဏာသန္နအခါ ဝိစိဥဒ္ဓစ္စ မောဟအားတတ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် (၁၇) ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏ ဖြစ်ဆဲ-အာ၊ နိ၊ ပု၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိ ဤခြောက်ပစ္စယသတ္တိ။ (အမျိုးဖြစ်၍ အာရမ္မဏ အမြဲလိုက်ပါ။ ထို့သို့ လိုက်ရမည့်အရာ၌ မျဉ်းသား၍ ပြထားသည်။ အာဓိ၊အာရမ္မူပ မရုပ်ကိုသုဒ္ဓသမျှကြည့်ပါ။ ဤကားအာရမ္မဏ မျိုးအတွက်တည်း) ဝိစိ ဥဒ္ဓစ္စ မောဟအားတတ်သော သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဝိစိဥဒ္ဓစ္စ သဟဂုတ်အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရား တို့၏ သ၊ ည၊ နိ၊ သံ၊ အတ်၊ အဝိ ဤခြောက်ပစ္စယသတ္တိ။ (မောဟမှာ စေတသိက်သာဖြစ်၍ အချင်းချင်းဟု မဆို။ စေတသိက်ဖြစ်၍ အစိပ်အပေါင်း ဖော်တွင် အလတ် ၂။အကြီး ၄ ဟုရေးထားရာ ဤခြောက်ပစ္စည်းသည် အငယ်များတွင် အမြဲလိုက်မည်။ သုဒ္ဓသမျှကြည့်၊ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဝိစိ ဥဒ္ဓစ္စ မောဟအား တတ်သော စေတနာ ပစ္စည်း တရား တို့၏ (ကံ။ဟာတိုး) ရှစ်ပစ္စယသတ္တိ။....ဆို။ အားတတ်သော ဇ၊ စိတ်၊ ဝေ၊ ဝီရိယ၊ ဧ။ (ဣ°တိုး) ၇ ပစ္စယသတ္တိ။....ဆို။ အားတတ်သော တဏ်၊ ဝေ၊ ဝေ၊ ဧ။ (ဈာတိုး)၇-ပစ္စယသတ္တိ။....ဆို။ အားတတ်သောတဏ်၊ ဝီရိယ၊ ဧ။(မဂ္ဂတိုး) ၇-ပစ္စယသတ္တိ။ (ဤကား သဟဇာတ မျိုး အတွက်တည်း။ မောဟပစ္စယုပ္ပန်နေ၍ ဟေတုနှင့် အစိပ်တိမရှုကို သုဒ္ဓသမျှဖြင့်သိပါ)။ ဝိစိ ဥဒ္ဓစ္စ ပထမဇော၌ရှိသော မောဟအားတတ်သော ဝုဋ္ဌော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းပစ္စည်း တရားတို့၏နံ၊ သနံ၊ ဥ၊ နတ်၊ ဝိဂတ ဤငါးပစ္စယသတ္တိ။ နောက်နောက်သော ဝိစိဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ် ဒုတိယာဒိဇော၌ရှိသော မောဟ အားတတ်သော ရှေးရှေးသော ဝိစိ ဥဒ္ဓစ္စ ပထမ ဇော၌ ရှိသော မောဟ (အာသေတိုး) ၆-ပစ္စယသတ္တိ။ (အနန္တရပမျိုးအတွက်တည်း) ဝိစိ ဥဒ္ဓစ္စ မောဟအားတတ်သော ဗလဝ ဖြစ်သော လောကီစိတ် ၈၁၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ပညတ်ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပ နိဿယသတ္တိ။ (ပကတူပ မျိုးတည်း)ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ နောက်နောက်သော ဝိစိ ဥဒ္ဓစ္စ မောဟအား တတ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယ ဝတ္ထု။ မရဏာသန္န မောဟမှစော ငါးချက်၌ရှိသောမောဟအားတတ်သော စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသော်(၁၇) ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်း တရားတို့၏ နိ၊ ပု၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိ ဤငါး ပစ္စယ သတ္တိရ၏။ (ဝတ္ထုမျိုးတည်း)တို့နှစ်ပါးတို့တွင် အရကား ပဒေနအားဖြင့် ကတ္တားသာ တည်း။ (ကတ္တားကောက်ပြီးလျှင် ဤဟိတ်ပါဌ်ကိုကောက်ပါ)။

၂။(ဗျာ။ဗျာ)ပဝတ္တိအခါ။ ။"နဟေတုပစ္စယာဟူသောဟိတ်ပါဌ်၏ အရကား" စက္ခု ဝိညာဉ်ဒွေအားတတ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ (ပ) ကာယဝိညာဉ်ဒွေအားတတ်သော ပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ။ မနောဓာတ်သုံး အား တတ်သောပစ္စုပ္ပန် ပဉ္စာရုံ။ သန္တီရဏသုံးခု၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်အား တတ်သော ကာမစိတ် ၅၄၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈ ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအားတတ်သော စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါးဖြစ်ဆဲ- အာ၊ နိ၊ ပု၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိ ပစ္စည်း တရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ (အာရမ္မဏ ဖော်တွင် အဟိတ်စိတ်များကို ရွေး၍ဆိုခြင်းပင်။) အချင်းချင်းအား၎င်း၊ အချင်း ချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အား၎င်းတတ်သော အဟိတ် ပဝတ္တိ နာမက္ခန္ဓာဖြစ်ဆဲ - သ၊ ည၊ နိ၊ ကမ္မ၊ ဝိပါ၊ ဟာ၊ ဣ°၊ ဈာ၊ သံ၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ (အဟိတ်အား တတ်နိုင်သော သဟမျိုးတည်း။ အငယ်များအတွက် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား ၎င်းသည်ကို ရေး၍ပြထားသည်။)

အဟိတ် ပထမဘဝင် နာမက္ခန္ဓာအားတတ်သော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ။ ဒုတိယအစရှိသော နောက်နောက်သော ဘဝင်နာမက္ခန္ဓာအား တတ်သော ပထမအစရှိသော ရှေးရှေးသောဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ။ (အနန္တရ ဖော်တွင် အဟိတ်စိတ် ပစ္စယုပ္ပန် နေသော တရားကို ရွေး၍ ဆိုရမည်) အာဝဇ္ဇန်းဒွေအားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝင် ပစ္ဆိမ (၁၅) ခု။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အားတတ်သော အရူပါဝစရဘဝင် လေးခု။ ပဉ္စဝိညာဉ် အားတတ်သော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ သမ္ပဋိစ္ဆန်းဒွေအားတတ်သော ပဉ္စဝိညာဉ်။ သန္တီရဏအားတတ်သော သမ္ပဋိစ္ဆန်း။ ဝုဋ္ဌောအားတတ်သော သန္တီရဏပရိတ္တာရုံ ဝိထိဖြစ်ဆဲ- ဒုတိယဇော အားတတ်သော ပထမ ဇော။ အဟိတ်တွင် နှစ်ခုအားတတ်သော ဒုတိယဇော။ အတိမဟန္တာရုံ၊ မဟန္တာရုံ၊ ဝိဘူတာရုံ၊ အဝိဘူတာရုံ၊ ဝိထိဖြစ်ဆဲ- ဟသိတုပ္ပါဒ်ပထမ ဇောအားတတ်သောဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ဒုတိယ ဇောအားတတ် သော ပထမဇော(ပ)သတ္တမဇောအားတတ်သော ဆဋ္ဌဇော။ လောဘမူ မောဟမူ မဟာကုသိုလ်ဇောနောင် ရုံကျသည်ဖြစ်ဆဲ- သန္တီရဏရုံ သုံးခု မကျသည်ဖြစ်ဆဲ- အဟိတ်ဘဝင်နှစ်ခုအားတတ်သော လောဘမူ မောဟမူ မဟာကုသိုလ် အဆုံးဇော။ ဒေါသမူဇောနောင်ရုံ ဘဝင်ကျသည် ဖြစ်ဆဲ- ဥပေက္ခာသန္တီရဏ ရုံဘဝင်အားတတ်သော ဒေါသမူအဆုံးဇော (ရုံဘဝင်အရ ထူး၍ ပေါင်းရေးထားသည်) ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိယာ သောမနဿ သဟဂုတ်ဇောနောင်ရုံကျသည်ဖြစ်ဆဲ- သောမနဿ သန္တီရဏ ရုံအား တတ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိယာသောမနဿ သဟဂုတ်အဆုံးဇော။ (အဟိတ် ဘဝင်မကျပြီ) မဟာကြိယာ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ဇောနောင်ရုံ ကျသည်ဖြစ်ဆဲ- ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် သန္တီရဏရုံအား တတ်သောမဟာ ကြိယာဥပေက္ခာ သဟဂုတ်အဆုံးဇော။ သန္တီရဏဒုတိယရုံအားတတ်သော ပထမရုံ။ အဟိတ်တွင် နှစ်ခုအားတတ်သော ဒုတိယရုံ။ မရဏာသန္နအခါ ရုံနောင် စုတိကျသည် ဖြစ်ဆဲ - အဟိတ် စုတိ နှစ်ခု အား တတ် သော သန္တီရဏ ဒုတိယရုံသုံးခု။ ဇောနောင်စုတိကျသည် ဖြစ်ဆဲ - အဟိတ်စုတိ နှစ်ခု အားတတ်သော အကုသိုလ်၊ မဟာကုသိုလ်ပဉ္စမဇော၊ (ကြိယာဇော နောင် အဟိတ်စုတိမကျပြီ)။ ဘဝင်နောင် စုတိကျသည်ဖြစ်ဆဲ- အဟိတ် စုတိနှစ်ခု အားတတ်သော အဟိတ် ဘဝင်နှစ်ခုဖြစ်ဆဲ - နံ၊ သနံ၊ ဥပ၊ အာ၊ နတ်၊ ဝိဂ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။

အဟိတ်စိတ်အစွဲရသာအားတတ်သော။ ။ဗလဝ ဖြစ်သော စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ပညတ်ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ။ အကုသလဝိပါက် (၇) ခုအားတတ်သော ဗလဝဖြစ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသစေတနာ။ အဟိတ် ကုသလဝိပါက် ရှစ်ခုအားတတ်သော ဗလဝဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပနာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိ။

ဖက်ဓမ္မအားတတ်သော။ ။မဇ္ဈိမာယုက ဖြစ်၍ အတီတဘဝင် နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထု။ (သောတာဝသည်ဆို) ပဉ္စဝေါကာရ၌ ဖြစ်သောအခါ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကြဉ်သော နောက်နောက်သော အဟိတ်ဝိပါက်အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာအားတတ်သော ပဋိသန္ဓေအစ

ရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဖြစ်ဆဲ-နိ၊ ပု၊ ဣံ၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်း တရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ ။အကုသလ ဝိပါက်(၇)ခု၊ အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက် (၈)ခုအားတတ်သော ဒုဗ္ဗလဖြစ်သော အကုသိုလ်, မဟာကုသိုလ် စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိရ၏။ (အဟိတ်စိတ် ပစ္စယုပ္ပန်အား ကျေးဇူးပြုနိုင်သောတရားများပင်)။

၃။ ပဋိသန္ဓေအခါ။ ။ဟိတ်ပါဠ်၏ အရကား ဟေတုပစ္စည်း မှတပါးသောပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟ သတ္တိရ၏။ ။နည်းကား။ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေနှစ်ခု အားတတ်သော မရဏာသန္နဇောသည် ဒွါရ ခြောက်ပါးတို့တွင် တပါးပါးဖြင့် ယူအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်အတိတ်ဖြစ်သော ကာမစိတ် ၅၄၊ စေ၅၂၊ ရုပ် ၂၈ ဟု ဆိုအပ်သော ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ဟု သမုတ်အပ်သော အာရုံခြောက်ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိ။

အချင်းချင်း အားရင်း။ ။အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်းတတ်သော အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာဖြစ်ဆဲ-သ၊ ည၊ နိ၊ ကံ၊ ဝိ၊ ဟာ၊ ဣံ၊ ဈာ၊ သံ၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိ၊ ဤတဆယ့်နှစ်ပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟ သတ္တိ။(အငယ်များအတွက် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာစသည်ကို ဆိုပါ)။

အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နှစ်ခု အားတတ်သော ကာမစုတိ တဆယ်ပစ္စည်းတရားတို့၏ နံ၊သနံ၊ဥ၊ နတ်၊ ဝိဂ ဤငါးပစ္စယသတ္တိ။

ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေအားတတ်သော ဥဒ္ဓစ္စ စေတနာ ကြဉ်သော အကုသိုလ် ဧကာဒသစေတနာ။ သုဂတိ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေအားတတ်သော ဒွိဟိတ်ဩမက မဟာကုသိုလ် စေတနာ ပစ္စည်းတရား တို့၏ ပကတူပနာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိ။ ဒုဂ္ဂတိ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မရုပ် အားတတ်သော ဥဒ္ဓစ္စ စေတနာကြဉ်သော အကုသိုလ် စေတနာ (၁၁)ခု၊ သုဂတိအဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တတ်သော ဒွိဟိတ်ဩမက မဟာကုသိုလ် စေတနာ ပစ္စည်း တရား တို့၏ ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိရ၏။

မှာထားချက်။ ။ပဋ္ဌာန်း ကျမ်းကြီး၌ ကောက်ပုံ ယူဆပုံ များကို သဘောအားဖြင့်သာ ကြံဆပါ၊ သဘော ဟူသည်လည်း အထူး အထွေ အခြားရှာကြံ၍မနေဘဲ သုဒ္ဓသင်္ချာထဲမှာသာ ကြံဆပါ။ ပြဆိုခဲ့သမျှသည် သုဒ္ဓသင်္ချာမှထွက်လာသောဆိုင်ရာဆိုင်ရာတရားများသာတည်း။

မျိုးဖော်ယူနည်းပုံကိုပြဦးအံ့။ ၄ ။အဟိတ် စိတ္တဇရုပ်, အဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်နေရာတွင် အာရမ္မဏမျိုးမှာ ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်မရှိ၍ မရ။ သဟမျိုး၌ အငယ်တွင် ဟေ၊ ဓိ၊ မဂ်မှာ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်မရှိ။ အလတ်တွင်သမ္ပယုတ္တမှာ နာမ်ချင်းချင်းသာ။ အနန္တရူပ၊ ပကတူပ၊ ပုရေဇာတတို့၌ ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်မရှိ။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် အတွက် ကမ္မရ၏။ ရုပ်အာဟာရမျိုးမှာ အာဟာရဇရုပ်။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုးမှာ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကြဉ်သော အသညသတ်ကမ္မဇရုပ်, ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့ ပစ္စယုပ္ပန် နေမှုရကြသည်။

၅။ ကု, အကု, ကြိယာစိတ္တဇရုပ်။ ။ရုပ်ဖြစ်၍ အာရမ္မဏမျိုးမရ။ သဟဇာတမျိုးတွင်လည်း စိတ္တဇရုပ်ဖြစ်၍ ည၊သံ မရ။ ဝိပါက်ပြုအပ်သော ရုပ် မဟုတ်၍ဝိပါကမရ။ (ဤသဘောသွားအတိုင်းအကြွင်းတို့ကြံဆရသည်)။

၆။ ဝိ,ကြိယာစိတ္တဇရုပ်။ ။သဟဇာတ မျိုးသာ ရမည်။ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပ ဝိပါက်လေးခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်, ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက် ဗာဝီသ၊ ကြိယာဝီသ အစိမ်းအပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဖြစ်ဆဲ-ဟေတု, အဓိပတိ, သဟဇာတ, နိဿယ, ကမ္မ, ဝိပါက, အာဟာရ, ဣန္ဒြိယ, ဈာန, မဂ္ဂ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိရ၏။ (အငယ်များကို ဆိုင်ရာဟိတ်စသည်ကိုဆိုပါ။ နောက်လည်းနည်းတူ)။

၇။ ကု, အကု, ကြိယာနိရာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်။ ။နိရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်၍အဓိပတိ ပစ္စည်းမရမှုသာ ထူးမည်။ နိရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မဟာကုသိုလ် ၈ - ခု၊ အကု ၁၂၊ အဟိတ်ကြိယာ ၃၊ မဟာကြိယာ - ၈၊ အစိမ်းအပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဖြစ်ဆဲ - ဟေ၊သ၊နိ၊ကံ၊ဟာ၊ဣံ၊ဈာ၊မဂ်၊ဝိပ်၊အတ်၊အဝိပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိရ၏။

၈။ ဝိ,ကြိယာနိရာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်။ ။ဝိပါက်ပါမှုသာထူးမည်။ နိရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပ ဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ် ကြဉ်သော လောကီဝိပါက် ၁၈ခု၊ အဟိတ်ကြိယာ ၃ခု၊ မဟာကြိယာ - ၈ခုဖြစ်ဆဲ-ဟေ၊ သ၊ နိ၊ ကံ၊ ဝိ၊ ဟာ၊ ဣံ၊ ဈာ၊မဂ်၊ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟ သတ္တိရ၏။

၉။ ဓိရ, တရားကိုယ်၊ မရ, ကုအကုဇောကြီး။ ။နာမ်ပစ္စယုပ္ပန်နေအခြင် အာရမ္မဏ စသောမျိုးများ ရသာ၏။ (အဓိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်မှာ သာဓိပတိဇော ၅၂ရှိ အဓိပတိတရားကိုယ်ဖြစ်၏။ မရသောအခါကု, အကု, ဝိ, ကြိမှာမဟာကု ၈၊ အကု ၁၂၊ လောကီဝိပါက် ၃၂၊ အဟိတ်ကြိယာ ၃၊ မဟာကြိယာ ၈ ဖြစ်၏။ နာဓိပတိဖြစ်၍ အာဓိ,အာရမ္မဏူပများမရပြီ။ အာပုကို အနုလုံပုရေဇာတ ပစ္စည်း၌ မရထိုက်ကြောင်း ပြခဲ့ပြီ)။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်။ မရသောအခါ နာဓိပတိကု, အကု,ဝိ,ကြိအားတတ်သောစိတ် ၈၉၊စေ၅၂၊ရုပ်၂၈၊ နိဗ္ဗာန်၊ ပညတ်ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိ (အကျယ်ကိုအာရမ္မဏ ဗယားအတိုင်းကောက်)။ မရဏာသန္နအခါ မဟာကုသိုလ်, အကုသိုလ်, မဟာကြိယာ မရဏာသန္န ပဉ္စမဇောအားတတ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေသော် ၁၇-ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုဖြစ်ဆဲ-အာ၊ နိ၊ ပု၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိဂတသတ္တိ။ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော အဓိပတိ တရားကိုယ် အားတတ်သော သာဓိပတိဇော ၅၂-ခု အစိမ်းအပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ။ မရသော အခါ အချင်းချင်းအား တတ်သော မဟာကု ၈-ခု၊ အကု၁၂-ခု၊ လောကီ ဝိပါက် ၃၂၊ ကာမကြိယာ ၁၁ - ခုဖြစ်ဆဲ-ဟေ၊သ၊ည၊နိ၊ကံ၊ဝိ၊ဟာ၊ဣံ၊ ဈာ၊မဂ်၊သံ၊ဝိပ်၊အတ်၊အဝိ ပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ (ဝိပါက်ပစ္စယုပ္ပန်ရှိ၍ "ဝတ္ထု ခန္ဓာနံ"အတွက် ဝိပ်ရသည်)။ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ နောက်နောက်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသော အခါ နောက်နောက်သောနိရာဓိပတိကု၊ အကု၊ဝိ၊ ကြိနာမက္ခန္ဓာအားတတ်သော ရှေးရှေးသော နာမက္ခန္ဓာဖြစ်ဆဲ-နံ၊ သနံ၊ ဥ၊ သေ၊ နတ်၊ ဝိဂ ပစ္စည်းတရား တို့၏ ယထာရဟသတ္တိ (အကျယ်ကို အနန္တရဗယားအတိုင်း ဝေဖန်ပါ)။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ ဖိုလ်လေးခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် အားတတ်သော မဂ်လေးခု စေတနာဖြစ်ဆဲ-နံ၊ သနံ၊ ဥ၊ ကံ၊ နတ်၊ ဝိဂ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သတ္တိ။ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ ဖိုလ်လေးခု၌ ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ လောကီဝိပါက် ၃၂-အား တတ်သောစိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ပညတ်ဟုဆိုအပ်သော ပကတူပနိဿယ၊ ဗလဝ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ ဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ ပဉ္စဝိညာဉ်အားတတ်သော မရဏာသန္နဇောဖြစ်၍ အတီတာဝင်နှင့်ဥပါဒ်ပြိုင်သော ပဉ္စဝတ္ထုဖြစ်ဆဲ-နိ၊ပု၊ဣံ၊ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သတ္တိ။ အဓိပတိ ပစ္စည်းကိုရသောအခါ နောက်နောက်သော အဓိပတိတရားကိုယ် အားတတ်သော ဝတ္ထု, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ (နိရောဓ သမာပတ်မှ ထသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား အနာဂါမိဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ်၌ ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် အားတတ်သော ရှေ့စိတ္တက္ခဏ တချက်ခန့်ကာလ၌ ဖြစ်သောဟဒယဝတ္ထု) မရသောအခါ နောက်နောက်သော နိရာဓိပတိကု၊ အကု၊ ဝိ၊ ကြိနာမက္ခန္ဓာ အားတတ်သော ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္နအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ ၃၅-ခု၊ ဌွန်းဇွေ၊ ညှိုးဇွေ သန္တီ ၃-ခု၊ ဝုဋ္ဌော၊ မရဏာသန္နဇော ၅ ချက်၊ ရုံ၊ စုတိ အားတတ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ၁၇-ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ဖြစ်ဆဲ နိ၊ ပု၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်းတရားတို့၏သတ္တိ။ ကာမဝိပါက် တေဝီသ အားတတ်သော အကုသိုလ်, ကာမကုသိုလ် စေတနာဟုဆိုအပ်သော ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိရ၏။

၁၀။ ပဋိသန္ဓေ ၁၉, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ ။ပဋိသန္ဓေ ၁၉ - ခုအား တတ်သော ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟု သမုတ်အပ်သော အာရုံ ၆ ပါး ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိ။ (တနည်းကားကို အနုလုံအာရမ္မဏ ပစ္စည်း ဟိတ်ပါဠ် အတိုင်းဆို)။ အချင်းချင်း အားရင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်းတတ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ၁၉-ခု စေ၃၅ အစိမ်းအစိမ်း အစိမ်းအပေါင်း နာမက္ခန္ဓာဖြစ်ဆဲ။ (ခန္ဓာ ဝတ္ထုသာ၊ ဝတ္ထု

နှောန်အတွက်ပါ သွင်းထားသည်) ဟေ၊ သ၊ ည၊ နိ၊ ကံ၊ ဝိ၊ ဟာ၊ ဣ၊ ဈာ၊ မဂ်၊ သံ၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ ပဋိသန္ဓေ ၁၉ ခု အားတတ်သော စုတိ ၁၉ ခုဖြစ်အံ့-နံ၊ သန်၊ ဥ၊ နတ်၊ ဝိဂပစ္စည်း တရားတို့၏ သတ္တိ။ (အကျယ်ကို အနန္တရ ပေယျာအတိုင်းဆို)။ ပဋိသန္ဓေ ၁၉ ခုအားတတ်သော ဗလဝဖြစ်သောလောကီစိတ် ၈၁၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၀၊ ပညတ်ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပနိဿယ သတ္တိ။ ပဋိသန္ဓေ ၁၉ ခုအား တတ်သော လောကီ ကုသိုလ်၊ ဥဒ္ဒစ္စ စေတနာကြဉ်သော အကုသိုလ် စေတနာပစ္စည်း တရားတို့၏ ဗလဝ နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိ။ ကာမ ပဋိသန္ဓေ တဆယ်အားတတ်သော ကာမ ကုသိုလ်၊ ဥဒ္ဒစ္စ စေတနာကြဉ် သော အကုသိုလ် စေတနာဟုဆိုအပ်သော ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ။ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ကုသိုလ်၊ ဥဒ္ဒစ္စစေတနာကြဉ်သော အကုသိုလ်စေတနာဟု ဆိုအပ်သော ဗလဝ ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိရ၏ (ဤဗလဝနှင့် ဒုဗ္ဗလနာနာ ကမ္မ အကျယ်ကိုနာနာ ကမ္မပေယျာအတိုင်းဆိုပါ)။

၁၁။ **ပဋိသန္ဓေ ကမ္မရုပ်။** ။ပဋိသန္ဓေ ကမ္မရုပ် အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ၁၅၊ စေ ၃၅၊ အစိမ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဖြစ်အံ့- ဟေ၊ သ၊ ည၊ နိ၊ ကံ၊ ဝိ၊ ဟာ၊ ဣ၊ ဈာ၊ မဂ်၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်းတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ (ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာကမ္မအတွက် ပဉ္စဝေါကာရကု၊ အကုစေတနာဟုဆို)။

၁၂။ **ဟဒယဝတ္ထုမှ ထပါး ပဋိသန္ဓေကမ္မရုပ်။** ။အညမညပါ မှုသာထူး၏။

၁၃။ **ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြဉ်သော အသညသတ် ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်။** အချင်းချင်းအားရင်း၊ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြဉ်သော အသညသတ် ကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ်အားရင်း တတ်သောအသညသတ် ကမ္မဇမဟာဘုတ် ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်နှင့် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြိယဖြစ်အံ့- သ၊ ည၊ နိ၊ ဣ၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်းတရားတို့၏ယထာရဟသတ္တိ။ (ပေါင်း၍ ထားသည်) ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကြဉ်သော အသညသတ် ကမ္မဇရုပ်အားတတ် သော ရူပါဝစရ ပဉ္စမဈာန်ကုသိုလ်စေတနာ။ ပဝတ္တိကမ္မဇ ရုပ်အားတတ် သော ပဉ္စဝေါကာရ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိရ၏။

၁၄။ **ဗာဟိရရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်။** ။အချင်းချင်း အားရင်း၊ ဥပါဒါရုပ် အားရင်း တတ်သော ဗာဟိရ မဟာဘုတ်၊ ဥတုဇ မဟာဘုတ်ဖြစ်အံ့-သ၊ ည၊ နိ၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိရ၏။ (အရကောက် များ၌ ဤဗာဟိရ၊ အာဟာရဇ စသည်ကို ကောက်ရာဌာနများမှာအည မညပစ္စည်းကျနေသည်)။

၁၅။ **အာဟာရဇရုပ်။** ။အချင်းချင်း အားရင်း၊ ဥပါဒါရုပ်အား ရင်းတတ်သောအာဟာရဇ မဟာဘုတ်ဖြစ်အံ့-သ၊ ည၊ နိ၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်း တရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ အာဟာရဇ ရုပ်အား တတ်သော ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်ရှိသော ဥတုဇဩဇာဖြစ်အံ့-အာဟာ၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်းတရား တို့၏ သတ္တိရ၏။

၁၆။ **စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ မဟာဘုတ်။** ။အချင်း ချင်း အားတတ်သော စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ မဟာဘုတ် ဖြစ်အံ့-သ၊ ည၊ နိ၊ အတ်၊ အဝိ သတ္တိ။ စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ မဟာဘုတ် အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပ ဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့စုတိကြဉ်သောကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာအစိမ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာဖြစ်အံ့-ဟေ၊ ဓိ၊ သ၊ နိ၊ ကံ၊ ဝိ၊ ဟာ၊ ဣ၊ ဈာ၊ မဂ်၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟ သတ္တိ။ (အငယ်ပစ္စယုပ္ပန်စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်များ၌ စိတ္တဇမဟာ ဘုတ်၊ ပဋိကမ္မဇ မဟာဘုတ်များ ပါရှိ၏။ ဗာဟိရစသော ဘုတ်များ သာမရ)။ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇမဟာဘုတ် အားတတ်သော ဥဒ္ဒစ္စ ကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်း တရားတို့၏ ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိရ၏။

၁၇။ **ဗာဟိရ မဟာဘုတ်၊ ဥတုဇ မဟာဘုတ်။** ။အချင်းချင်း၊ အားတတ်သော ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားတို့၏ သ၊ ည၊ နိ၊ အတ်၊ အဝိ သတ္တိရ၏။

၁၈။ **အသညသတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်။** ။အချင်းချင်းအား တတ်သော အသညသတ် ကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ် ဖြစ်အံ့-သ၊ ည၊ နိ၊ အတ်၊ အဝိပစ္စယသတ္တိ။ အသညသတ်ကမ္မဇ မဟာဘုတ် အားတတ်သော ရူပါဝစရပဉ္စမဈာန် ကုသိုလ် စေတနာ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာကမ္မသတ္တိ။ အသညသတ် ကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်အားတတ်သော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေပစ္စည်း တရားတို့၏ ဣ၊ အတ်၊ အဝိသတ္တိရ၏။

၁၉။ **စိတ္တဇ ဥပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇဥပါဒါရုပ်။** ။စိတ္တဇမဟာ ဘုတ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာဘုတ်နှင့် အတူပင်။ ပစ္စယုပ္ပန် ဥပါဒါရုပ်ဖြစ် သဖြင့် အညမညပစ္စည်းမရှိသာ ထူး၏။

၂၀။ **ဗာဟိရ ဥပါဒါ၊ ဥတုဇ ဥပါဒါရုပ်။** ။ဗာဟိရ ဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါရုပ်အားတတ်သော ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ် ဖြစ်အံ့-သ၊ နိ၊ အတ်၊ အဝိပစ္စယသတ္တိရ၏။

၂၁။ **အာဟာရဇ ဥပါဒါ။** ။အာဟာရဇ ဥပါဒါရုပ်အား တတ် သော အာဟာရဇမဟာဘုတ်ပစ္စည်းတရားတို့၏ သ၊ နိ၊ အတ်၊ အဝိသတ္တိ။ အာဟာရဇ ဥပါဒါရုပ်အားတတ်သော ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ရှိသော ဥတုဇ ဩဇာပစ္စည်းတရားတို့၏ ဟာ၊ အတ်၊ အဝိဂတ သတ္တိရ၏။

၂၂။ **ဟဒယဝတ္ထု။** ။ဟဒယ ဝတ္ထု အားတတ်သော ပဉ္စဝေါ ကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာဖြစ်အံ့-ဟေ၊ သ၊ ည၊ နိ၊ ကံ၊ ဝိ၊ ဟာ၊ ဣ၊ ဈာ၊ မဂ်၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ ဟဒယ ဝတ္ထုအား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် စေတနာ ပစ္စည်းတရား တို့၏ ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာကမ္မသတ္တိရ၏။

၂၃။ **အသညသတ်၊ ပဝတ္တိရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေ။** ။အသညသတ်ရုပ်ဇီဝိ တိန္ဒြေ၊ ပဝတ္တိရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေအားတတ်သော အသညသတ် ကမ္မဇ မဟာ ဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားတို့၏ သ၊ နိ၊ အတ်၊ အဝိသတ္တိ။ အသညသတ် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေအားတတ်သော ရူပါဝစရကုသိုလ် ပဉ္စမ စေတနာ၊ ပဝတ္တိရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေအားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် စေတနာပစ္စည်းတရားတို့၏ ဗလဝ ဒုဗ္ဗလနာနာကမ္မသတ္တိရ၏။

၂၄။ **အရူပဘုံကု, အကု, ဝိ, ကြိ။** ။ဝိညာ, နေဝကု, ဝိ, ကြိ တို့အား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံမှာ အာရမ္မဏ ပေယျ အတိုင်းပင်။ လောဘ, မောဟတို့ ပစ္စယုပ္ပန် နေပုံမှာ အရူပ ကုသိုလ်, ကြိယာ တို့ကို သာယာနှစ်သက်သောအခါ ၎င်းတို့ကို အာရုံပြု၍ ဝိစိကိစ္ဆာ, ဥဒ္ဒစ္စ ဖြစ် သောအခါရအပ်၏။ ထိုဈာန်တို့ကို အလေးအမြတ်ပြု၍ သာယာသောအခါ အဓိပတိရ၏။ အရူပဘုံရှိ အရိယာတို့သည် မိမိတို့ သန္တာန်၌ ပယ်ပြီး လောဘ, မောဟ ကိလေသာ, ကြွင်းကျန်သောကိလေသာ, ရှေး၌ အလေ့ အကျက်ပြုအပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သောအခါ လောဘ, မောဟများမှာ ပစ္စည်းဖြစ်၍ မဟာကု, ကြိတို့မှာ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်ကြ၏။ ထိုနည်းတူစွာ အရူပဘုံရှိ လောကီ နာမ်များကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တဟု ဝိပဿနာရှုသောအခါ ထိုနာမ်တို့သည် မဟာကု, ကြိအား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ အရူပဈာန်တို့ကို ဆင်ခြင်သောအခါ, အလေး အမြတ်ပြု၍ ဆင်ခြင်သောအခါ၌ရင်း၊ အထက်မဂ်, ဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်ကိုဆင်ခြင် သောအခါ၌ရင်း၊ မဂ္ဂဝီထိဖြစ်သောအခါ နိဗ္ဗာန်သည်ဂေါတြဘူ, မဂ်, ဖိုလ် တို့အားအာရမ္မဏ, အဓိပတိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ ၎င်းတို့ကို “အာကာသာ နဉ္စာယတနံ ပစ္စဝေက္ခတိ အဿာဒေတိ” စသည်ဖြင့်ဟော၏။ (အရူပဘုံ နာမ်တို့၏အာရုံမှာခက်ခဲသဖြင့် ပါဠိပါ ထုတ်တတ်ရန် ပေါ်ပြပေ၏)။ ထို့ ကြောင့် အာရမ္မဏမျိုးမှ အာ, အဓိ, အာရမ္မဏူပ-ဟု သုံးမျိုးသာရ၏။ ဝတ္ထုမှာကား ပစ္စည်းဟဒယဝတ္ထုဖြစ်၍ ဝင်းစားဘွယ်မလိုပြီ။ အချင်းချင်း အားတတ်သော အရူပဘုံရှိကု, အကု, ဝိ, ကြိဖြစ်အံ့-ဟေ၊ ဓိ၊ သ၊ ည၊ နိ၊ ကံ၊ ဝိ၊ ဟာ၊ ဣ၊ ဈာ၊ မဂ်၊ သံ၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟ သတ္တိ။ အရူပ ပထမ ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာအားတတ်သော ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊ ဒုတိယ အစရှိသော နောက်နောက်သော ဘဝင် နာမက္ခန္ဓာ အားတတ် သော ပထမ အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဘဝင်နာမက္ခန္ဓာ၊ မနောဒွါရ

ဝဇ္ဇန်းအားတတ်သော အရူပဘဝင်ုပစ္ဆေဒလေးခု။ ဝိဘူတာရုံဝီထိဖြစ်အံ့ - လောဘမူ, မောဟမူ, မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ ပထမဇောအားတတ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ဒုတိယဇောအားတတ်သော ပထမဇော(ပ) သတ္တမဇောအားတတ်သော ဆဋ္ဌဇော။ အရူပဘဝင်လေးခု အားတတ်သော လောဘမူ, မောဟမူ, မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ အဆုံးဇော။ အရူပကုသိုလ်လေးခု၊ အထက်မဂ်ဥပေက္ခာသုံးခု၊ အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာသုံးခုအားတတ်သောဂေါတြဘူ, ဝေါဒါန်, အနုလုံကိစ္စတတ်သော မဟာကုတဇော။ အရူပကြိယာလေးခု၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာတခု အားတတ်သော ဂေါတြဘူ, အနုလုံကိစ္စတတ်သော မဟာကြိတဇော။ သမာပတ္တိဝီထိ၌ နောက်နောက်သော အရူပကု,ကြိအားတတ်သော ရှေးရှေးသော ဇောတူ အရူပကု,ကြိ။ အာကာဘွင်အားတတ်သောအာကာကု,ကြိအဆုံးဇော။အာကာဘွင်, ဝိညာဘွင်အားတတ်သော ဝိညာဉ်ကု, ကြိအဆုံးဇော။ အာကာဘွင်, ဝိညာဘွင်, အာကိံဘွင်အား တတ်သော အာကိံကု, ကြိအဆုံးဇော။ အရူပဘွင်လေးခု အားတတ်သောနေဝကု,ကြိအဆုံးဇော။ (အရူပပုထုဇ်များမှာ အနုပုဗ္ဗသမာပတ်မရှိ၍ နိရောဓ သမာပတ်မရပြီ။) သကဒါဂါမိဖိုလ် အားတတ်သော သကဒါဂါမိမဂ် (ပ) အရဟတ္တဖိုလ် အားတတ်သော အရဟတ္တမဂ်။ (အရူပဘုံမှာသောတာမဂ်မရှိ၍ သောတာဖိုလ် ပစ္စယုပ္ပန်မရပြီ၊ သရုပ်မှသဘာဝများ ထွက်လာပုံတည်း)။ နောက်နောက်သော ဖိုလ်လေးခုအား တတ်သော ရှေးရှေးသော ဇောတူ ဖိုလ်လေးခု။ အရူပဘွင်လေးခု အားတတ်သော ဖိုလ်လေးခု အဆုံးဇော။ မရဏာသန္နအခါဇော, ဘွင်နောင်စုတိကျသည် ဖြစ်အံ့ - အရူပစုတိလေးခု အားတတ်သော မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ ပဉ္စမဇော၊ အရူပဘွင် လေးခု။ အရူပပဋိလေးခုအားတတ်သော အာကာစုတိ၊ ဝိညာ, အာကိံ, နေဝ ပဋိအားတတ်သော ဝိညာ,စုတိ၊ အာကိံ, နေဝပဋိအားတတ်သော အာကိံစုတိ၊ နေဝပဋိအားတတ်သောနေဝစုတိဖြစ်အံ့ - နံ၊ သနံ၊ ဥပ၊ ဓော၊ ကံ၊ နတ်၊ ဝိဂ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။အရူပဘုံကု, အကု, ဝိ, ကြိအားတတ်သောကု, အကု, ဝိ, ကြိဖြစ်အံ့-ပကတူပ နိဿယ, ဗလဝ နာနာကမ္မ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိရ၏။

၂၅။ **ကု, အကု, ကြိယာ ပထမဇော။** ။အကုသိုလ်ဒွါဒသ မဟာကု, ကြိဉာဏ ဝိပ္ပယုတ် ပထမဇောအားတတ်သော လောကီစိတ် ၈၁၊ စေ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ပညတ် (အာရမ္မဏဓိပတိအတိုင်း ကု, အကု,ကြိ များကို ရွေး၍ဆို) ဖြစ်အံ့ - အာ၊ ဓိ၊ ဥပ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟ သတ္တိ (ဝဋ္ဋာမှာမရဏာသန္နပဉ္စမဇောအားတတ်၍မရ၊ ပဝတ္တိအခါကိုယူ ရနိုင်၏)။ အချင်းချင်းအားတတ်သော ကု, အကု, ကြိပထမဇောဖြစ်အံ့- ဟေ၊ ဓိ၊ သ၊ ညာ၊ နိ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ၊ ဈာ၊ မဂ်၊ သံ၊ အတ်၊ အဝိ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ ကု, အကု, ကြိယာပထမဇောအားတတ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဖြစ်အံ့ - နံ၊ သနံ၊ ဥပ၊ နတ်၊ ဝိဂပစ္စည်းတရားတို့၏သတ္တိ။ ကု, အကု, ကြိယာပထမဇောအားတတ်သော ဗလဝဖြစ်သောစိတ် ၈၉၊ စေ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ပညတ်ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိ။ ကု, အကု, ကြိယာပထမဇောအားတတ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဟု ဆိုအပ်သော ရှေးစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုဖြစ်အံ့ - နိ၊ ပု၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သတ္တိရ၏။

၂၆။ **ကု, အကု, ကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော။** ။ဒုတိယာဒိဇော ဖြစ်၍ အာရမ္မဏမျိုး၌ ဝတ္ထာဝင်လာမှုသာထူး၏။သဟဇာတမျိုးမထူး။အနန္တရ မျိုး၌အာသေဝန်၏။ ပကတူပမျိုးမထူး။ ဝတ္ထုမျိုး၌ ကု,အကု, ကြိယာ ဒုတိယာဒိဇောအားတတ်သော ပထမဇော အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ မရဏာသန္နအခါ ကု, အကု, ကြိယာပဉ္စမဇောအားတတ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေသော် ၁၇ ချက် မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ဖြစ်အံ့ - နိ၊ ပု၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိ ပစ္စည်းတရားတို့၏ သတ္တိရ၏။

၂၇။ **ကု, အကု, ကြိယာ စေတနာ။** ။အာရမ္မဏ မျိုးမှာ အထက် ကပြခဲ့သည့်သဘောပင်။ သဟဇာတမျိုး၌ ကမ္မ, ဝိပါ, သဟဇိပ်တို့မရ။ အနန္တရမျိုး၌ ဖိုလ်မရှိ၍ အနန္တရကံမှုမရ။ ပကတူပမျိုး၌ အကုန်ဆို။ဝတ္ထု မျိုး၌ အထက်အတိုင်းငါးမျိုးပင်ရ၏။ (လွယ်သဖြင့် အကျယ်မရေးပြီ)။

၂၈။ **ကု, အကု, ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ။** ။အာရမ္မဏမျိုးကိုအာရမ္မဏ ဇယားအတိုင်းဆို။ သဟဇာမျိုး၌ ဝိပါနှင့်ဝိပ်မရ။ အနန္တရမျိုးမှာ ဇယား အတိုင်းကောက်ရ၏။ အနန္တရဇယားအတိုင်းလိုအပ်သည်ကို ရွေး၍ဆို။ ပကတူပမျိုးပစ္စည်းတရားအကုန်ဆို။ ဝတ္ထုမျိုး၌ ငါးပစ္စည်းပင်ရ၏။

၂၉။ **ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်။** ။စက္ခုဝိညာဉ် ဒွေ အား တတ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ (ပ) ကာယဝိညာဉ်ဒွေအား တတ်သော ပစ္စုပ္ပန် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ပစ္စည်းတရားတို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိ။ အချင်းချင်း အားတတ် သော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ် နာမက္ခန္ဓာဖြစ်အံ့ - သ၊ ညာ၊ နိ၊ ကံ၊ ဝိ၊ ဟာ၊ ဣ၊ သံ၊ အတ်၊ အဝိ ပစ္စည်းတရားတို့၏ယထာရဟသတ္တိ။ ပဉ္စဝိညာဉ်အား တတ်သော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း ပစ္စည်းတရားတို့၏ နံ၊ သနံ၊ ဥ၊ နတ်၊ ဝိဂသတ္တိ။ ပဉ္စဝိညာဉ်အားတတ်သော ဗလဝဖြစ်သော လောကီစိတ် ၈၁၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ပညတ်ပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပ နိဿယသတ္တိ။ အကုသလ ဝိပါက်ပဉ္စဝိညာဉ်အားတတ်သော ဗလဝဖြစ်သော အကု ၁၂ စေတနာ။ အဟိတ် ကုသလ ဝိပါက် ပဉ္စဝိညာဉ်အားတတ်သော ဗလဝ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်စေတနာ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ဗလဝနာနာကမ္မ သတ္တိ။ ပဉ္စ ဝိညာဉ်အားတတ်သော မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ် ပြိုင်သော ပဉ္စဝတ္ထုပစ္စည်းတရားတို့၏ နိ၊ ပု၊ ဣ၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိသတ္တိ (အစိပ် အစိပ်ခွဲဆို)။ ပဉ္စဝိညာဉ်အားတတ်သော အကုသိုလ်, ကာမ ကုသိုလ် စေတနာဟုဆိုအပ်သော ဒုဗ္ဗလနာနာကမ္မသတ္တိရ၏။

၃၀။ **အရူပဘုံမောဟမူ ဒုတိယာဒိဇော၌ရှိသော မောဟ။** ။ မောဟအားတတ်သော အရူပဘုံရှိလောကီကု, အကု, ဝိ, ကြိပစ္စည်းတရား တို့၏ အာရမ္မဏသတ္တိ။ ဇုပေါင်း၌ ပါဠိထုတ်လျှင် "အရူပေ ကုသလေ ခန္ဓေ, အကုသလေ ခန္ဓေ, ဝိပါကာ ဗျာကတေ၊ ကြိယာ ဗျာကတေ ခန္ဓေ အာရဗ္ဘ မောဟော ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဖြစ်၏။ …မောဟအားတတ်သော သမ္ပယုတ် ဖြစ်သောမောဟ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာဖြစ်အံ့ - သ၊ ညာ၊ နိ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ၊ ဈာ၊ မဂ်၊ သံ၊ အတ်၊ အဝိပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ အနန္တရ မျိုး ၆-ပကတူပ ၁ - ရွေးနည်းဆို။

၃၁။ **အရူပဘုံ မောဟမူ ပထမဇော၌ ရှိသော မောဟ။** ။ရှေး နည်းဆို၊ အာသေဝန မရသည်သာထူး၏။

၃၂။ **အရူပဘုံ၌ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ။** ။မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်းကား အရူပဘုံ၌ နာမ်တရားများကို အာရုံပြု၏၊ အာရမ္မဏသတ္တိသာ ရ၏။ အချင်းချင်းအားတတ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဖြစ်အံ့ - သ၊ ညာ၊ နိ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ၊ ဈာ၊ သံ၊ အတ်၊ အဝိ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအားတတ်သော အရူပဘဝင်ုပစ္ဆေဒဖြစ်အံ့ - နံ၊ သနံ၊ ဥ၊ နတ်၊ ဝိဂပစ္စည်းတရားတို့၏ သတ္တိ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအားတတ်သော အရူပကု, အကု, ဝိ, ကြိပစ္စည်းတရားတို့၏ ပကတူပနိဿယသတ္တိရ၏။

၃၃။ **အရူပဘုံ မနောဒွါရ ဝဇ္ဇန်း၌ ရှိသောစေတနာ။** ။မနော ဒွါရာဝဇ္ဇန်းနာမက္ခန္ဓာ သဘောပင်၊ သဟဇမျိုးမှ ကမ္မမရသည်သာထူး၏။

၃၄။ **အရူပဘုံမောဟမူမော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ။** ။၎င်းမှာ နဟေတု, နပုရေဇာတ နှစ်ဘက်ရ ဖြစ်၏။ အထက်က ပြဆိုခဲ့သော တရားများမှာလည်း နှစ်ဘက်ရ, သုံးဘက်ရ စသည်တို့ပင်ဖြစ်ကြ၏။ အရူပဘုံမောဟမူမောနှင့် မနောဒွါရ ဝဇ္ဇန်းကို အထက်က ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ခွဲခြား၍ဆို။ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ကား အရူပနှင့်မဆိုင်။ ၎င်းကို နဟေတုပစ္စည်း၌ အကျယ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဆိုတော့။

မျိုးအားဖြင့် ဆဝါရ ပစ္စနိက် ဟိတ်ပါဋ် ကောက်ပုံကို အရ ကောက် ဆရာတော်ကြီးသည် နဟေတုပစ္စည်းတခု၌ သာ ပဝတ္တိအခါ အတွက် နည်းပေးတော်မူ၏။ ဤပဋ္ဌာန်းပါရဂူကျမ်း၌ အားလုံးသော ဝိဘင်, သမ္ဘဝါရများနှင့် ဆက်ဆံနိုင်ရန် ဇယားပြုလုပ်၍ ရထိုက်သော မျိုးမှုပစ္စည်းအသီးသီးကိုပြထား၏။ ထိုအကျဉ်းမျှဖြင့် စာသင်သားများ တိကျစွာမသိကြသဖြင့် အကျယ်ဝေဘန်၍ ရေးသားပေးပါဟု များစွာ သော ရန်ကုန်သံဃာတို့၏ ညဝါအတွက် အားထားရာဖြစ်သော ဤကျမ်း ပြု ဆရာ၏ နည်းနာနယဖြင့် ယမိုက် ပဋ္ဌာန်းတို့ကို ပို့ချ၍ ပေးနေသော အဘိဓမ္မာပြန့်ပွားရေးအသင်းကြီး၏ဥက္ကဋ္ဌ တပည့်မောင်ကျော် တောင်း ပန်လျှောက်ထားသဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် ပုံနှိပ်စဉ်ကပင် ဤစာအုပ်တွင် အ ကျယ်ရေးခဲ့၏။

၂၃ ပစ္စည်းအားဖြင့်ဟိတ်ပါဠ်ကောက်ပုံ

၎င်းမှာမျိုးအားဖြင့် ကောက်ပုံကဲ့သို့မခက်။ ဆဝါရအနုလုံ သုတ္တသင်္ချာ ကြေညက်လျှင် လွယ်ကူ၏။ ဇယားပြအတိုင်း အကျယ်ဝေဘန်၍ ပြဦးအံ့။

နဟေတု။ (အကု။ အကု) (၁) မောဒွေမော (၂၀)။ ။နဟေတု ပစ္စယာဟူသော ဟိတ်ပါဠ်၏အရကား ဟေတုပစ္စည်းမှတပါးသော အာ၊ နံ၊ သနံ၊ သ၊ ည၊ နိ၊ ဥ၊ ပု၊ သေ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ ၊ ဈာ၊ မဂ်၊ သံ၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ နတ်၊ ဝိဂ၊ အဝိ ပစ္စည်းတရားတို့၏ ယထာရဟသတ္တိရ၏။ (ဟေ၊ မိ၊ ဝိပါ ဟုသုံးပစ္စည်းကြဉ်၏။ အကြောင်းကား ၎င်းတို့၏ ပစ္စယုပ္ပန်၌ မောဒွေမောမရှိ။ ဝိပ်ရမှုမှာသဟာဝိပ်အတွက်မဟုတ်၊ ပုရေဝိပ်အတွက်သာဖြစ်၏။

(၂) အဟိတ် စိတ် ၁၈၊ အဟိတ် စိတ္တဇရုပ် (၂၁) ။ ။ဝိပါက်ပါလာ၍ ဝိပါကပစ္စည်းရ၏။ အဟိတ်ဖြစ်၍ ဟေ၊ မိ ၊မဂ် သုံးပစ္စည်းမရ။

(၃) အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ၂ ။အဟိတ် ပဋိကမ္မဇရုပ် (၁၈) ။ ။ အဟိတ်များကိုမရသော ဟေ၊ မိ၊ မဂ်နှင့် ပဝတ္တိအခါသာဖြစ်သော ပု၊သေ ဟု ငါးပစ္စည်းမရ။

(၄) အဟိတ်စိတ္တဇ၊ အဟိတ်ပဋိကမ္မဇရုပ် (၁၁)။ ။ဆဝါရ အနုလုံ၌ နာမ်သက်သက်ရသော ပစ္စည်းများမှာ အာ၊နံ၊သနံ၊ဥပ၊ပု၊သေ၊ သံ၊ နတ်၊ ဝိဂဟု (၉) ပစ္စည်းရှိ၏။ ပစ္စယုပ္ပန်ရုပ်နေလျှင်ဤ(၉)ပစ္စည်း အတွက် မစဉ်းစားရပြီ။ ကျန်(၁၄)ပစ္စည်းကိုသာစဉ်းစားပါ။ ထို(၁၄) ပစ္စည်းတို့တွင် အဟိတ်ရုပ်များဖြစ်၍ ဟေ၊မိ၊မဂ်ကို ထပ်မံ၍နုတ်ပါ။

(၅) ကု၊ အကု၊ ကြိမြူ စိတ္တဇရုပ် (၁၂)။ ။(၁၄)မှ စိတ္တဇရုပ် ဖြစ်၍ည၊ ကို၎င်း၊ ဝိပါက်မပါ၍ ဝိပါကကို၎င်းနုတ်ပါ။

(၆) ဝိ၊ ကြိမြူ စိတ္တဇရုပ် (၁၃)။ ။ဝိပါက်မပါ၍ ည-တခုသာ နုတ်ရမည်။

(၇) ကု၊ အကု၊ ကြိမြူ နိရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် (၁၁)။ ။၎င်းမှာ နာဓိပတိပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်၏။ မိနှင့်စိတ္တဇရုပ်ဖြစ်၍ ည၊ဝိပါက်မပါ၍ ဝိ၊တို့ကို နုတ်ပါ။

(၈) ဝိ၊ကြိမြူနိရာ ဓိပတိစိတ္တဇရုပ် (၁၂) ။ ။အထက် အတိုင်းတွင် ဝိ၊ပါမှုထူး၏။

(၉) မိရ၊ တရားကိုယ်၊ မရ၊ ကု၊ အကု၊ ဝိ၊ ကြိ(၂၂)။ ။နာမ် ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်၍(၂၃)ပစ္စည်းမှာ စဉ်းစားရမည်။ နာဓိပတိ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်၍ မိ၊ တခုသာနုတ်ရ၏။

(၁၀) ပဋိသန္ဓေ ၁၉၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် (၂၀) ။ ။ပဝတ္တိနှင့် သာဆိုင်သော မိ၊ပု၊သေတို့ မရကြပြီ။

(၁၁) ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်(၁၃)။ ။ရုပ်ရသော (၁၄) ပစ္စည်း မှ မိ၊ကိုနုတ်။

(၁၂) ဟဒယ ဝတ္ထုမှ တပါးပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်(၁၂)။ ။ အညမညသည် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်မှ ဟဒယဝတ္ထုကိုသာရ၏။ ဟဒယ ဝတ္ထုမှတပါးဖြစ်၍ ည၊ကိုထပ်နုတ်။

(၁၃) ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြဉ်သော အသညသတ် ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်(၇)။ ။(၁၄)မှ ဤရုပ်ရသော ပစ္စယုပ္ပန်များမှာ သ၊ည၊ နိ၊ကံ၊ဣ ၊အတ်၊အဝိများသာဖြစ်၏။ သုတ္တသင်္ချာကို စဉ်းစားပါ။

(၁၄) ဗာဟိရရုပ်၊ ဥတုဇရုပ်(၅)။ ။သဟာကြီးနှင့် ည၊ သာ ရ၏။

(၁၅) အာဟာရဇရုပ် (၆)။ ။သဟာကြီးညနှင့် ဟာ သာရ၏။

(၁၆) စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ ပဋိကမ္မဇမဟာဘုတ် (၁၄)။ ။ရုပ် ရသော ပစ္စည်းအားလုံးပင်ရ၏။ အဓိပတိ၌လည်း သာဓိပတိ စိတ္တဇ မဟာဘုတ်ရှိ၏။

(၁၇) ဗာဟိရမဟာဘုတ်၊ ဥတုဇမဟာဘုတ် (၅)။ ။သဟာ ကြီးနှင့် ညပင်။

(၁၈) အသညသတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်(၇)။ ။သဟာ ကြီး၊ ည အပြင် ကံ၊ ဣ ပါရ၏။

(၁၉) စိတ္တဇဥပါဒါ၊ ပဋိကမ္မဇဥပါဒါ (၁၃)။ ။ရုပ်ရသော (၁၄)တွင်ဘုတ်သာရသောည၊ကိုနုတ်။

(၂၀) ဗာဟိရဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါ (၄)။ ။သဟာကြီးလေး သာရတော့မည်။

(၂၁) အာဟာရဇဥပါဒါ (၅)။ ။သဟာကြီးနှင့် ဟာ တည်း။

(၂၂) ဟဒယဝတ္ထု(၁၃)။ ။ရုပ် ရသော (၁၄) ပစ္စည်းမှ ဟဒယဝတ္ထုပစ္စယုပ္ပန်မရသော ပစ္စည်းမှာ အဓိပတိသာဖြစ်၍ ၎င်းကိုနုတ်။

(၂၃) အသညသတ်၊ ပဝတ္တိရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေ (၅)။ ။၎င်းသည် နဣန္ဒြိယပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်၏။သဟာကြီးနှင့် ကံသာရ၏။

(၂၄) အရူပဘုံ ကု၊ အကု၊ ဝိ၊ ကြိ(၂၁)။ ။နာမ်ဖြစ်၍ (၂၃) ပစ္စည်းလုံး စဉ်းစားရမည်ဖြစ်ရာ အရူပဘုံနှင့် မဆိုင်၊ ပဉ္စဝေါနှင့်သာ ဆိုင်သော ပု၊ ဝိပ် တို့မရကြ။

(၂၅) ကု၊ အကု၊ ကြိယာ ပထမဇော (၂၁)။ ။ဒုတိယာဒိ ဇောသာ ရသော အာသေနှင့် ဝိပါက်မဟုတ်၍ ဝိပါကကိုနုတ်။

(၂၆) ကု၊ အကု၊ ကြိယာဒုတိယာဒိဇော (၂၂)။ ။အာသေ ရ၏။ ဝိပါကသာနုတ်။

(၂၇) ကု၊ အကု၊ ကြိယာစေတနာ (၂၁)။ ။နကမ္မ ပစ္စယုပ္ပန် ဖြစ်၍ ကမ္မ၊ ဝိပါက်မဟုတ်၍ ဝိပါကကိုနုတ်။

(၂၈) ကု၊ အကု၊ ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ (၂၂)။ ။စေတနာ မဟုတ်၍ ကမ္မရ၏။ ဝိပါကသာနုတ်။

(၂၉) ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ် (၁၈)။ ။ဆဝါရ အနုလုံ၌ ဒွေ ပဉ္စဝိညာဉ် မရသောပစ္စည်းများမှာ ဟေ၊ မိ၊ သေ၊ ဈာ၊ မဂ်ဟု ငါးပစ္စည်း သာ ရှိ၏။

(၃၀) အရူပဘုံ မောဟမူ ဒုတိယာဒိဇော၌ ရှိသော မောဟ (၁၈)။ ။မောဟမရသောဟေ၊ မိ၊ ဝိပါနှင့် ပဉ္စဝေါ၌ဖြစ်သောပု၊ ဝိပ် တို့ကိုနုတ်။

(၃၁) အရူပဘုံ မောဟမူ ပထမဇော၌ရှိသော မောဟ(၁၇)။ ။ အထက်ကပြခဲ့သော (၁၈)တွင် ပထမဇောဖြစ်၍ အာသေကို ထပ်၍နုတ်ပါ။

(၃၂) အရူပဘုံ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ(၁၆)။ ။အထက် (၁၇)ပစ္စည်းတွင်မဂ္ဂကိုထပ်၍နုတ်ပါ။

(၃၃) အရူပဘုံ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၌ရှိသော စေတနာ (၁၅)။ ။ အထက်(၁၆)ပစ္စည်းတွင် စေတနာဖြစ်၍ ကမ္မကိုထပ်၍နုတ်ပါ။

(၃၄) အရူပဘုံမောဒွေမော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ(၁၉)။ ။၎င်းတရားတို့ကိုမရသော ဟေ၊ မိ၊ ပု၊ ဝိပ်၊ တို့ကိုနုတ်။

ပစ္စယဝါရ ဟိတ်ပါဠ်ကောက်။ ။သဟဇာတနိဿယကို ပဋိစ္စဝါရ အတိုင်းကောက်။ ပုရေဇာတနိဿယကို ပစ္စယုပ္ပန်၌ အရူပဝိပါက်လေးခု ကိုချ၍နာမ်ပစ္စယုပ္ပန်ကို ပဋိစ္စဝါရသဘောပင်ကောက်။

သံသဋ္ဌဝါရဟိတ်ပါဠ်ကောက်။ ။နာမ် သက်သက်ကိုသာ ရွေး၍ ပဋိစ္စဝါရသဘောသွားပင်ကောက်။

ဆဝါရ ပစ္စနိက် ဟိတ်ပါဠ်ကောက်ပုံ အကျဉ်းချုပ်။ ။ အနုလုံ ဟိတ်ပါဠ်သဘောကဲ့သို့ ရသင့်သော ပစ္စည်းဟူသမျှတို့၏ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ သတ္တိကိုမျိုးအားဖြင့်၎င်း (၂၃)ပစ္စည်းအားဖြင့်၎င်း ကောက်ပါ။

အထူးမှာထားချက်။ ။ဤဆဝါရ ဝိဘင်္ဂတို့ကို ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရနှင့် ပစ္စယနိဒ္ဒေသတို့ကို လေ့လာသင်ကြားပို့ချပြီးမှ လေ့လာပါမှ အမြင်သန် ပါလိမ့်မည်။ သုတ္တသင်္ချာကို ကျက်မှုမှတပါး မည်သည်ကိုမျှ မကျက်ရဘဲ သင်္ချာခဏ်းများပါကိစ္စပြီးအောင်သဘောကိုသာ ကြံဆပါ။

ဆဝါရအနုလုံဒုကာဒိသင်္ချာဝါရ

သုတ္တသင်္ချာဇယား၌ “ဟေတုယာနဝ။ သတ္တရသ။တိကံ” စသည်ဖြင့် သုတ္တသင်္ချာဝါရ အတွက်ဆိုခဲ့ပြီ။ ဤဒုကာဒိ သင်္ချာဝါရ၌လည်း နည်းတူ ဆဝါရကိစ္စတချက်တည်း ကိစ္စပြီးအောင်ပြအံ့။ ဆဝါရသုတ္တသင်္ချာများကို အကျဉ်းချုပ် ဇယားဖြင့်ပြထားသည့်အတိုင်း နာမ်မည်မျှ ရုပ်မည်မျှရကြ သည်ကို အထူးပင်ကျေပြွန်စေရမည်။

ဆဝါရသင်္ချာဟောနည်းအကျဉ်းချုပ်။ ။သုတ္တသင်္ချာကို နာမ်နာမ် ချင်း ရုပ်ရုပ်ချင်းတိုက်ဆိုင်၍ အတူ (နှစ်ဘက်ရ) ရှာပြီး ထွက်လာသော တရားကိုအထပ်ထပ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နာမ်ရုပ်ရလျှင်သင်္ချာနဝ၊ သတ္တရသ၊ တိကံစသည်ဖြင့် သင်္ချာထုတ်တတ်လျှင် ဤသင်္ချာဝါရအတွက် ကိစ္စပြီး၏။ သဘောပေါက်အောင် စဉ်းစားကြံဆပါ။ သဘောပေါက်လျှင်ရေးလတံ့ စာများကိုပင်ကြည့်ဘွယ်မလိုပြီ။

ပစ္စည်း	နာမ်	ရုပ်	သင်္ချာ		
ဟေတု	မောကြဉ်သဟိတ်နာမ်	သဟိတ်ရုပ်နှစ်မျိုး	၉	၁၇	၃
အာ၊ နံ၊ သနံ၊ ဥ၊ သံ၊ နတ်၊ ဝိဂ	နာမ်ကုန်		၃	၇	၃
အဓိပတိ	ဟရုးကိုယ်ကြဉ်သာဓိပတိနာမ်	သာဓိပတိရုပ်	၉	၁၇	၃
သဟ၊ နိ၊ အတ်၊ အဝိ	နာမ်ကုန်	ရုပ်ကုန်	၉	၁၇	၃
အညမည	နာမ်ကုန်	ဟဒယ နှင့် ဘုတ်ကုန်	၃	၇	၃
ပုရေဇာတ	အရူပဝိလေးကြဉ် ပဉ္စဝေါပဝတ္တိနာမ်		၃	၇	၃
အာသေဝန	ဇောနာမ်		၃	၇	၃
ကမ္မ	ကုအကု ကြိစေကြဉ်နာမ်	ရုပ်လေးမျိုး	၉	၁၇	၃
ဝိပါက	ဝိပါက်နာမ်	ဝိပါက်ပြုအပ်ရုပ်နှစ်မျိုး	၁	၁	၁
အာဟာရ	နာမ်ကုန်	ရုပ်သုံးမျိုး	၉	၁၇	၃
ဣန္ဒြိယ	နာမ်ကုန်	ရုပ်လေးမျိုး	၉	၁၇	၃
ဈာန	ဒွေ ပဉ္စကြဉ် နာမ်	ရုပ်နှစ်မျိုး	၉	၁၇	၃
မဂ္ဂ	သဟိတ် နာမ်	သဟိတ်ရုပ် နှစ်မျိုး	၉	၁၇	၃
ဝိပ္ပယုတ္တ	အရူပဝိလေးကြဉ် ပဉ္စဝေါနာမ်	ရုပ်နှစ်မျိုး	၉	၁၇	၃

အတူနှစ်ဘက်ရ။ ။တရားချင်း တိုက်ဆိုင်ရာတွင် နည်းသောတရားသည် နှစ်ဘက်ရဖြစ်၏။ ဟေတုနှင့်အာရမ္မဏအတူရှာလျှင် ဟေတုနာမ်မှာ နည်း၍ ၎င်းသည်နှစ်ဘက်ရဖြစ်၏။

ဟေတုပစ္စည်းဒုက

ဟေတုမူအာရမ္မဏ။ နံ။ သနံ။ ဥ။ သံ။ နတ္ထိ။ ဝိဂတဒုကာ၌။ ။(ပြီးလွယ်အောင် အတူပေါင်းဆို) သဟိတ်စိတ် ဧကသတ္တတိ၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော သဟိတ်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတုအာရမ္မဏ, အနန္တရ စသောပစ္စည်းနှစ်ပါးတို့၏ပစ္စယုပ္ပန်မမှုဖြစ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ဤအနုလုံ၌ နယသို့လိုက်၍၎င်း၊ ဝါရသို့လိုက်၍၎င်း၊ တိက်ပုဒ်၏ အရသို့လိုက်၍၎င်း၊ ကံကတ္တားနေဟန်သို့လိုက်၍၎င်း။ "ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ တီဏိ သတ္တ၊ တီဏိ၊ အနန္တရေတီဏိ၊ သတ္တ၊တီဏိ" (ကျန်မူလီပစ္စည်းများဆိုပါ) ဟုသင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ (နာမ်သက်သက်ဖြစ်၍ ဤသို့သင်္ချာထွက်၏)။

တီဏိဟူသော်ကား။ ။ကုသလေန ကုသလံ။ အကုသလေန အကုသလံ။ အဗျာကတေနအဗျာကတံဟူသည်တည်း။

(**ကု။ကု**)၌။ ။ကုသလော ဓမ္မောဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား ဟေတုအတိုင်းပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏ဟုကောက်။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိဓိဝိဘင်းကို"ကုသလံဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလောဓမ္မောဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ" (အနန္တရ စသည်ကိုလည်းဆိုပါ) ကုသလံဧကံခန္ဓံ ပဋိစ္စတယောခန္ဓာ စသောပါဠိကိုဆိုပါတော့။

(**အကု။အကု**)။ ။(ကု။ကု)သွားအတိုင်းကောက်။ ဝိဘင်းထုတ်ပါ။

(**ဗျာ။ဗျာ**)။ ၎င်းကိုလည်း ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေကိုပါ နာမ်သက်သက် ဟေတုသွားကောက်၍ဝိဘင်းထုတ်။

ပစ္စယဇာါရအတွက် သင်္ချာသတ္တကို၎င်း၊ သံသဋ္ဌ ဝါရ အတွက် သင်္ချာ တီဏိကို၎င်း နည်းတူကောက်၍ဝိဘင်းထုတ်ပါ။ အလုံးစုံသောကောက်ပုံ ဝိဘင်းထုတ်ပုံများကို အနုလုံဝိဘင်ပါဠိတော်က ကောက်ခဲ့ ဟောခဲ့သည့်အတိုင်းပင် ထွက်လာသောတရားအရကိုကြည့်၍ ကောက်ရဝိဘင်းထုတ်ရသည်။ အထူးအထွေမရှိပြီ။ထို့ကြောင့်ဤဆိုခဲ့သောနည်းကိုမှီး၍နှစ်ဘက်ရဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ထွက်လာသောတရားများကိုကြည့်၍ကောက်ပါ၊ ပါဠိထုတ်ပါ။ ဤအကျယ်ဆိုရိုးကို မှတ်ပါ။ဤမှနောက်၌ အကျဉ်းမျှသာ ရေးတော့အံ့။

ဟေတုမူအဓိပတိဒုကာ၌။ ။အဓိပတိကနာမ်ရော ရုပ်ပါနည်း၍အဓိပတိသုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းသင်္ချာဆိုပါ။ "ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာနဝ၊ သတ္တရသ။တီဏိ" (သံသဋ္ဌဝါရအတွက် ရုပ်တရားများ မပါဟု ဆိုရင်း စိတ်ထဲကသိထားပါ)။

ဟေတုမူသဟဇာတ။ နိဿယ။ အာဟာရ။ ဣန္ဒြိယ။ဈာန။ မဂ္ဂ။အတ္ထိ။ အဝိဂတဒုကာ၌။ ။ဟေတုကနည်း၍ ဟေတုအတိုင်းဆို။

ဟေတုမူအညမညဒုကာ၌။ ။အညမညမှာနာမ်ကုန်ရ၍ ဟေတုနာမ်အတိုင်းဆို။ ရုပ်ချင်းချင်းတိုက်လျှင် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာမှထောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ အချင်းချင်းမှထောက်အပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇမဟာဘုတ် "ဟေတုပစ္စယာအညမညေတီဏိ။ သတ္တ။တီဏိ" ဟူသည်တည်း။

ဟေတုမူပုရေဇာတဒုကာ၌။ ။(ပုရေမှာ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ ပဝတ္တိအခါဖြစ်ခြင်း အရူပဝိပါက်လေးခု ကြဉ်ခြင်းတို့ကြောင့်) ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ မောဟမူဒွေ၌မောဟကြဉ်သော သဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သင်္ချာ "တီဏိ။သတ္တ။ တီဏိ"ဟုအကျဉ်းပြီးလွယ်အောင်ဆို။

သင်္ချာထွက်လာပုံများကိုလည်းအထပ်ထပ်ပြခဲ့ပြီ။ တနည်းအဌကထာအလိုအားဖြင့် ဤအနုလုံ၌ သင်္ချာချင်းတိုက်ကြည့်။ နည်းရာသင်္ချာအရဆို။ နောက်၌ပြသင့်သော သင်္ချာများကိုသာပြအံ့။

ဟေတုမူအာသေဝနဒုကာ၌။ ။(အာသေ သွားတွင် ဟေတုမရသောတရားကိုချန်) မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော အကုသိုလ်ဇွ ါသ၊ မဟာကုသိုလ်မဟာကြိယာဒုတိယာဒိဇော၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ"တီဏိ။သတ္တ။တီဏိ"။

ဟေတုမူကမ္မဒုကာ၌။ ။(ကမ္မမှာ စေတနာကြဉ်၍ ဟေတု အတိုင်းတွင်စေတနာကြဉ်ဆို) မောဟမူဒွေ၌မောဟ။ ကုသိုလ်အကုသိုလ်သဟိတ်ကြိယာစေတနာကြဉ်သော သဟိတ် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ သင်္ချာ "နဝ။သတ္တရသ။ တီဏိ"။

ဟေတုမူဝိပါကဒုကာ၌။ ။(ဝိပါက်ရွေးဆို) သဟိတ် ဝိပါက်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သဟိတ်ဝိပါက်ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ သင်္ချာ"ဧကံ။ ဧကံ။ ဧကံ"။

ဟေတုမူဝိပ္ပယုတ္တဒုကာ၌။ ။(ဘုံသတ်၊ အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်ဆို) ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု, မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော သဟိတ်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ သဟိတ်

စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ သချိုကား "နဝ။ သတ္တရသ။ တီဏိ" ဟူသည်တည်း။ (မူတခုမူလီတခုဖြစ်လျှင် ဒုက။ မူနှစ်ခုမူလီတခုဖြစ်လျှင်တိက။ ဤသို့စသည်ဖြင့် စတုက္ကစသည်တို့ကိုပ သိပါ။)

တိက။ ။မူတရားမှာဟေတုနှင့် အာရမ္မဏကို တွဲထားသဖြင့် ဟေတုမူအာရမ္မဏဒုကက ဆိုခဲ့သော ဟေတု နာမ်ပင်ဖြစ်၏။ ၎င်းတရားကို ကြည့်၍ မူလီများ သွတ်ရမည်။ သချိုမှာ နာမ် သက်သက်သာ ဖြစ်၍ "တီဏိ။ သတ္တ။ တီဏိ" သာ။ ရုပ်မရ၍ ရုပ်ဇယားကွက်ကို မကြည့်ရပြီ။

ဟေတုအာရမ္မဏမူအဓိပတိကဥ္စ။ ။အဓိပတိနာမ်အတိုင်းဆို။ "ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏ ပစ္စယာ အဓိပတိယာ တီဏိ။ သတ္တ။ တီဏိ။"

ညွှန်ကြားချက်။ ။ကြွင်းမူလီများကိုလည်း ဟေတု ဒုက အတိုင်း နာမ်သက်သက်ကိုသာဆိုပါ။ ဝိပါကတွင် "ဧကံ။ ဧကံ။ ဧကံ" ကြွင်းမူလီတို့တွင် "တီဏိ။ သတ္တ။ တီဏိ" ချည်းသချိုထုတ်ပါ။

စတုက္က။ ။တိကကရခဲ့သော ဟေတုနာမ်နှင့် အဓိပတိနာမ်ကိုထပ်၍ တွဲလျှင်မူတရားမှာ အဓိပတိနာမ်အတိုင်းဖြစ်လာ၏။

ဟေတု အာရမ္မဏ အဓိပတိမူနံ။ သနံ။ သ။ ည။ နိ။ ဥ။ ဟာ။ ဣ။ ဈာ။ မဂ်။ သံ၊ အတ်။ နတ်။ ဝိဂ။ အဝိဂတ စတုက္ကဥ္စ။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ် ကြည်သော သာဓိပတိဇော (၅၂) ခု နာမက္ခန္ဓာ။ "ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ အနန္တရေတီဏိ။ သတ္တ။ တီဏိ။ ပ။ အဝိဂတေတီဏိ။ သတ္တ။ တီဏိ" (မူများနှင့် ပါဠိသချိုများကိုဆိုပါတော့ နောက်ကိုရေး၍မပြပြီ)

ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တစတုက္ကဥ္စ။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြည်သော သာဓိပတိဇော (၅၂) ခု နာမက္ခန္ဓာ။ (ဘုံသတ်ရုံသာထူး၏။)

အာသေဝနစတုက္ကဥ္စ။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြည်သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော။ ကျန်ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်, မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာ, မဂ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ (အာသေသွားတွင် သာဓိပတိဇောကို ရွေး၍ဆိုရ၏)။

ကမ္မစတုက္ကဥ္စ။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်,သာဓိပတိ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်,ကြိယာစေတနာ ကြည်သော သာဓိပတိဇော (၅၂)ခု နာမက္ခန္ဓာ။

ဝိပါကစတုက္ကဥ္စ။ ။အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်ကြည်သော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ (ဖိုလ်သာ ဝိပါက်မှ ဇော ထိုက်သည်။)

ပဉ္စက။ ဆက္က။ သတ္တက။ အဋ္ဌက။ နဝက။ ဒသက။ ။နာမ်ကုန်ရကြသော နံ၊ သနံ၊ သ၊ ည၊နိ၊ ဥပတို့နှင့်တွဲသဖြင့် စတုက္က အတိုင်းမူ ပစ္စည်း တခုစီ တခုစီတိုး၍သာ "ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏ ပစ္စယာ အဓိပတိ ပစ္စယာ အနန္တရပစ္စယာ သမနန္တရေတီဏိ။ သတ္တ။ တီဏိ" စသည်ဖြင့် ဆိုပါ။ စတုက္ကအတိုင်းပင်။မထူးပြီ။

ကောဒသက။ ။ပုရေဇာတပစ္စည်းမူ ဝင်လာ၍ ဘုံသတ်၍ဆိုရုံသာ ထူး၏။

ဟေတု(ပ)ပုရေဇာတမူ အာသေဝန ကောဒသကဥ္စ။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြည်သော လောဘမူ, ဒေါသမူ, မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော။ ကျန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခုနာမက္ခန္ဓာ။ (ကြွင်းမူလီတို့ကိုလည်း စတုက္ကအတိုင်း ဘုံသတ်၍ဆိုပါတော့)။

ဒွါဒသက။သာသေဝန။ ။မူတရားမှာ ကောဒသက အာသေဝန မူလီကတွဲခဲ့သော တရားပင်ဖြစ်၏။ မူတရားမှာ ဖိုလ်မပါရကား ဝိပါက ပစ္စည်းကို မူလီမသွတ်နိုင်ပြီ။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ "အာသေဝန မူလကေဝိပါကံနတ္ထိ" ဟု ဟောတော်မူ၏။၎င်းကိုပင် **သာသေဝန**ဟု ဆိုရ၏။

ဟေတု (ပ) အာသေဝနမူ ကမ္မဒွါဒသကဥ္စ။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်, သာဓိပတိကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ စေတနာကြည်သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော။ ကျန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သချိုများ "တီဏိ။ သတ္တ။တီဏိ" ချည်းသာဖြစ်ကြ၏။

ဟာ။ ဣ။ ဈာ။ မဂ်။ သံ။ ဝိပ်။ အတ်။ နတ်။ ဝိဂ။ အဝိဂတဒွါဒသကဥ္စ။ ။မူတရားအတိုင်းပင်ဆို။ ပြီးလွယ်အောင် ပေါင်းပြသည်။

တေရသက။ ။ကမ္မမူဝင်လာ၍ ဒွါဒသကတွင် စေတနာကို တိုး၍ ကြည့်ရမည်။

ဟေတု (ပ) ကမ္မမူအာဟာရ (ပ) အဝိဂတ တေရသကဥ္စ။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်, သာဓိပတိ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာစေတနာကြည်သော လောဘမူ, ဒေါသမူ, မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော။ ကျန်ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်, မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သချို "တီဏိ။ သတ္တ။ တီဏိ"။

စုဒ္ဒသကမှဗာသဝီက။ ။မူပစ္စည်း တခုတခုစီ တိုး၍လာရုံမှ တပါး တရားရကားမထူးပြီ။ တေရသကအတိုင်းပင်။

ဟေတု။ (ပ)။ ဝိဂတမူအဝိဂတ ဗာဝီသကဥ္စ။ ။တေရသက တရားကိုပင်ဆို။ "ဟေတုပစ္စယာ။ (ပ) ဝိဂတပစ္စယာ အဝိဂတေ တီဏိ။ သတ္တ။တီဏိ"။

သဝိပါက။ ။အာသေဝနမူတည်ရာ ဝိပါကမူမဝင်နိုင် မူလီမသွတ်နိုင်ဘဲကျန်ရစ်ခဲ့၍ ဝိပါကကို မူဖြစ်အောင်ဆိုရဦးမည်။ ထိုသို့ဆိုရာ၌ ပုရေဇာတတိုင်အောင် တရားရ သချိုရများမထူးပြီ။ ကမ္မမှာကားသချိုမထူးလည်း တရားအနည်းငယ်ထူး၍ ၎င်းကစ၍ဆိုပါ။ မူတရားမှာ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်, သာဓိပတိကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ စေတနာကြည်သော သာဓိပတိဇော (၅၂)ခု နာမက္ခန္ဓာရ၏။ "ဝိပါကမူလကေ အာသေဝနံ နတ္ထိ" ဟူသော ပါဠိတော်အတိုင်း ဝိပါကမူဝင်လျှင် အာသေဝနကို မူလီ မသွတ်ရပြီ။ ၎င်းကို**သဝိပါက** ဟုဆိုရ၏။

ဟေတု။(ပ)ကမ္မမူဝိပါကဒွါဒသကဥ္စ။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြည်သော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သချိုကား "ဧကံ။ဧကံ။ဧကံ" ဟူသည်တည်း။

အာဟာရ (ပ) အဝိဂတဒွါဒသကဥ္စ။ ။မူတရားအတိုင်းဆို။ သချို "တီဏိ။သတ္တ။တီဏိ"။

တေရသက။ ဟေတု (ပ) ဝိပါကမူအာဟာရ (ပ) အဝိဂတတေရသကဥ္စ။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြည်သော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ၊သချို "ဧကံ။ဧကံ။ဧကံ" (ဝိပါကမူ ဝင်လာ၍ သချိုမှာ ဧကံချည်းသာ)။

စုဒ္ဒသကမှဗာဝီသက။ ။တေရသကနှင့်တူပြီ။ဆိုတော့။

မှာထားချက်။ ။ပို့ချရာ၌ "အနုလုံ သချိုဇယားကျဉ်း" အရ နှစ်ဘက်ရ အတူရှာ၍ထွက်လာသော တရားအားလျော်စွာ သချိုထုတ်ဟု တခွန်းတည်းဖြင့် ကိစ္စ ပြီးသော်လည်း စာရေးရာ၌ကား အများကိုငဲ့၍ အလွန်ကျယ်ဝန်းစွာရေးနေရ၏။ စိတ်ပိုင်းသရုပ်နှင့် အနည်းငယ်မျှသော ရုပ်ကို သဒ္ဒသချိုအရ အတူရှာတတ်လျှင် ကိစ္စပြီး၏။ ကျယ်ဝန်းစွာနည်း ပေးခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ကျန်ပစ္စည်းများကို အကျဉ်းမျှပြတော့အံ့။

အာရမ္မဏပစ္စည်း

ဒုက။ အာရမ္မဏမူ ဟေတုဒုကဥ္စ။ ။အာရမ္မဏမှာ နာမ်ကုန် ရ၍ စဉ်းစားဘွယ်မရှိပြီ။ မူလီပစ္စည်းတို့၏ နာမ်တရားအတိုင်းဆိုရုံပင်။ မူသချိုမှာ "တီဏိ။သတ္တ။တီဏိ" ဖြစ်၍ ဝိပါကမူလီ၌ "ဧကံ။ဧကံ။ဧကံ" မှ တပါးကြွင်းမူလီစုဟူသမျှ "တီဏိ။သတ္တ။တီဏိ" ဟုဆိုပါ။

တိကာဒိ။ အာရမ္မဏဟေတုမူ အဓိပတိ တိကဥ္စ။ ။ဟေတု နာမ်သည် မူတရားဖြစ်လာ၍ ဟေတုတိကနှင့်တူပြီ။ စတုက္ကမှ ဗာဝီသကတိုင် သာသေဝန, သဝိပါကများပါ အားလုံးဟေတုအတိုင်း ဆိုတော့။

အဓိပတိပစ္စည်း

ဒုက။အဓိပတိမူဟေတုဒုကဥ္စ။ ။အဓိပတိအတိုင်းဆို။

အာ။နံ။သနံ။ဥ။သံ။နတ်။ဝိဂတဒုကဥ္စ။ ။အဓိပတိ နာမ် အတိုင်းဆို။ သချို "တီဏိ။သတ္တ။ တီဏိ"။

သ။နိ။ဟာ။ဣ။ဈာ။မဂ်။အတ်။အဝိဂတဒုကဥ္စ။ ။အဓိပတိ အတိုင်းဆို။

အညမညဒုကန္တ။ ။နာမ်ကို အဓိပတိ အတိုင်းဆို။ အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ်သော သာဓိပတိ စိတ္တဇမဟာဘုတ်။ သင်္ချာများသိသာပြီ။

ပုရေဇာတဒုကန္တ။ ။ဘုံသတ်၍ အဓိပတိနာမ်အတိုင်းဆို။

အာသေဝနဒုကန္တ။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်ကြဉ်သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော၊ ကျန်ရသောမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "တိတိ။သတ္တ။တိတိ" (သင်္ချာများသိလောက်၍ နောက်ကို မပြပြီ)။

ကမ္မဒုကန္တ။ ။စေတနာကြဉ်၍ အဓိပတိအတိုင်းဆို။

ဝိပါကဒုကန္တ။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရား ကိုယ်ကြဉ်သော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ၊ ဖိုလ်လေးခု မှီအပ်သော သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်။

ဝိပ္ပယုတ္တဒုကန္တ။ ။ဘုံသတ်၍ အဓိပတိအတိုင်းဆို။

တိက။ ။ဟေတုနှင့် မူတွဲရ၍ ဒုကနှင့်တူပြီ၊ ဆိုတော့။

စတုက္ကာဒိ။ ။ဟေတုနှင့် လုံးဝတူပြီဖြစ်၍ ဟေတုအတိုင်းဆိုတော့။

အနန္တရ။သမနန္တရပစ္စည်း။ ။အာရမ္မဏနှင့်တူပြီ။

သဟဇာတပစ္စည်း။ဒုက။ ။မူတရားမှာ နာမ်ကုန်ရုပ်ကုန်ရ၍ မူလီ ပစ္စည်းများအတိုင်းဆို။

တိကာဒိ။ ဟေတုဒုကာဒိနှင့်တူပြီ။

အညမညပစ္စည်း

ဒုက။**အညမညမူ ဟေတုဒုကန္တ။** ။အပြန်အလှန် ဟောမူသာ ထူးရ ကား ဟေတုမူ အညမညဒုက အတိုင်းဆိုရုံပင်။ ဤသို့ရှေးရှေး ပစ္စည်းတို့ကို မြန်၍ မူလီသွတ်ရာ၌ ဤသဘောသွားချည်းဖြစ်၏။

အာ။ နံ။ သနံ။ ဥ။ သံ။ နတ်။ဝိဂတဒုကန္တ။ ။နည်းတူ အာရမ္မဏ စသည်တို့ အတိုင်းဆို။

အဓိပတိဒုကန္တ။ ။အဓိပတိမူ အညမညဒုကအတိုင်းဆို။

သဟ။နိ။အတ်။အဝိဂတဒုကန္တ။ အညမညအတိုင်းဆို။

ပုရေဇာတဒုကန္တ။ ။ပုရေဇာတအတိုင်းဆို။

အာသေဝနဒုကန္တ။ ။အာသေဝနအတိုင်းဆို။

ကမ္မဒုကန္တ။ ။နာမ်ကို ကမ္မအတိုင်းဆို။ ရုပ်မှာ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ မှ ထောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ အသညသတ် ကမ္မဇ မဟာ ဘုတ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်တို့ရ၏။

ဝိပါကဒုကန္တ။ ။ဝိပါက နာမ်အတိုင်းဆို (အညမညမှာ နာမ်ကုန် ရ၍ မူလီအတွက် နာမ်များမှာ စဉ်းစားဘွယ်မလိုပြီ။ မူလီ နာမ်အတိုင်းဆို ရုံသာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်နောက်၌ ရုပ်များကိုသာ စိစစ်၍ပြအံ့။ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ အချင်းချင်းမှထောက်အပ် သော ဝိပါက်မှီအပ်သောစိတ္တဇ မဟာဘုတ်၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇမဟာဘုတ်၊ (ဝိပါကမူသော်၎င်း၊ မူလီသော်၎င်း နေရာ၌ သင်္ချာမှာ ဧကံချည်းသာ ကြွင်းစုအားလုံး၌ "တိတိ။သတ္တ။တိတိချည်းဆို)။

အာဟာရဒုကန္တ။ ။ဟဒယ ဝတ္ထုနှင့် ဘုတ်သုံးမျိုးကိုဆို။

ဣန္ဒြိယဒုကန္တ။ ။ဟဒယဝတ္ထုနှင့် (ရုပ်ဇီဝိတ်မြဲကြဉ်သော) ဘုတ် လေးမျိုးကိုဆို။

ဈာန။ မဂ္ဂ။ ဝိပ္ပယုတ္တဒုကန္တ။ ။ဟဒယဝတ္ထုနှင့် ဘုတ်နှစ်မျိုးကိုဆို။

တိက။ ။မူနာမ်တရားမှာ ဟေတုအတိုင်း။ ရုပ်မှာသဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ အချင်းချင်းမှထောက်အပ် သော သဟိတ်စိတ္တဇမဟာဘုတ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ မဟာဘုတ် တည်း။ နာမ်တရားများကို ဟေတု ဒုကသဘောသွား, ရုပ်တရားများကို အညမည ဒုကသဘောသွားအားလျော်စွာ ဟဒယနှင့်သဟိတ်ဘုတ်နှစ်မျိုး ကိုရသလိုရွေး၍ဆိုပါ။ဆိုတတ်လောက်ပါပြီ။

စတုက္ကာဒိ။ ။အာရမ္မဏမူဝင်လာ၍ ဟေတုနာမ်အတိုင်းသာ ဖြစ် လာရကား ဟေတုတိကစသည်နှင့်တူပြီ။ ဆိုတော့။

နိဿယပစ္စည်း။ ။သဟဇာတနှင့်တူပြီ။
ဥပနိဿယပစ္စည်း။ ။အာရမ္မဏနှင့်တူပြီ။

ပုရေဇာတပစ္စည်း။

ဒုက။ ။အရူပဝိပါက်လေးခု ကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဝတ္တိနာမ် သက်သက်ဖြစ်၍ ဘုံသတ်ခါ နာမ်များကိုသာ ရွေး၍ဆိုပါ။ ဟေတုမူပ တိုင်အောင် အသစ်မရှိ။ အပြန်အလှန် ဆိုရုံသာ။ ဤသဘော သွားကို အားလုံးယူအပ်ပါ၏။ ကြွင်းမူလီများဆိုပါတော့။

တိကာဒိ။ ။ဟေတုနှင့်တွဲလျှင် ဟေတုနာမ်အတိုင်းတွင် ဘုံသတ်ခါ အရူပဝိပါက်လေးခုထပ်ကြဉ်။ အာရမ္မဏနှင့်တွဲလျှင် ဤအတိုင်း။ အဓိပတိနှင့်တွဲလျှင် အဓိပတိနာမ်အတိုင်းတွင် ဘုံသတ်ရုံ ထူး၏။ အကြွင်း တူပြီ။

အာသေဝနပစ္စည်း။

ဒုက။ ။ဟေတု စသော နောက်နောက် မူလီများမှာ အပြန်အလှန် ဆိုမှုသာ ထူး၍ ဤမှနောက်၌ ရှေ့မူလီများကိုသာပြအံ့။

အာသေဝနမူကမ္မဒုကန္တ။ ။အာသေဝနအတိုင်း စေတနာကို ကြဉ်၍ ဆို။ (ဝိပါကကိုမူလီမသွတ်ရပြီ။ ဤပစ္စည်း၌သာသေဝန၊ သဝိပါကဟုမရှိ ပြီ။ ဝိပါကပစ္စည်း၌လည်း နည်းတူမရှိပြီ။ ကြွင်းစုရှိကြ၏)။

ဟာ။ ဣ။ ဈာ။ သံ။ အတ်။ နတ်။ ဝိဂ။ အဝိဂတဒုကန္တ။ ။အာသေဝန အတိုင်းဆို။

မဂ္ဂဒုကန္တ။ ။ဟသိတုပ္ပါဒ်ကြဉ်၍ အာသေဝနအတိုင်းဆို။

ဝိပ္ပယုတ္တဒုကန္တ။ ။ဘုံသတ်၍ အာသေဝနအတိုင်းဆို။

တိကာဒိ။ ။ဟေတုနှင့်တွဲလျှင် မောဟမူဒွေး၌ မောဟကြဉ်သော အကုသိုလ်ဒွါသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခုနာမက္ခန္ဓာရ၏။ အာရမ္မဏ နှင့်ထပ်တွဲလျှင် ၎င်းအတိုင်း။ အဓိပတိနှင့်တွဲလျှင်အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသော အခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သောလောဘမူ, ဒေါသမူ, မဟာကုသိုလ်, မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ၊ မဂ် လေးခု နာမက္ခန္ဓာရ၏။ အနံမှ ဥပတိုင် ၎င်းတရားပင်။ ပုရေနှင့်တွဲလျှင် ဘုံသတ်ရုံသာ။ ဆိုရာဆိုရာဆိုပါ။ အကြွင်းတူပြီ။

ကမ္မပစ္စည်း

ဒုက။ ကမ္မမူ ဝိပါကဒုကန္တ။ ။ဝိပါက အတိုင်းဆို။

အာဟာရဒုကန္တ။ ။နာမ်ကို ကမ္မအတိုင်း။ ရုပ်ကိုစိတ္တဇရုပ်, ပဋိ သန္ဓေကမ္မဇရုပ်ဟုနှစ်မျိုးသာဆို။

ဣန္ဒြိယဒုကန္တ။ ။နာမ်ကိုကမ္မအတိုင်း။ရုပ်ကိုဣန္ဒြိယအတိုင်းဆို။

ဈာန။မဂ္ဂဒုကန္တ။ ။နာမ်ကိုစေတနာကြဉ်၍ ဈာန, မဂ္ဂ အတိုင်းဆို။ ရုပ်ကို ဈာန, မဂ္ဂအတိုင်းဆို။

ဝိပ္ပယုတ္တဒုကန္တ။ ။ဝိပ္ပယုတ္တအတိုင်းတွင် စေတနာကြဉ်ဆို။

တိကာဒိ။ ။ဟေတု အတိုင်းတွင် စေတနာ ကြဉ်မှုသာ ထူးသဖြင့် စေတနာကိုကြဉ်ခါ ဟေတုသွားအတိုင်းအားလုံးဆိုပါ။

ဝိပါကပစ္စည်း

ဒုက။ဝိပါကမူဟာ။ဣ။အတ်။အဝိဂတဒုကန္တ။ ။ဝိပါကအတိုင်းဆို။

သံ။နတ်။ဝိဂတဒုကန္တ ။ ဝိပါကနာမ်ကိုသာဆို။

ဈာနဒုကန္တ။ ။ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်ကြဉ်၍ ဝိပါကအတိုင်းဆို။

မဂ္ဂဒုကန္တ။ ။သဟိတ်ဝိပါက်နာမ်ရုပ်ကိုဆို။

ဝိပ္ပယုတ္တဒုကန္တ။ ။ဘုံသတ်၍ အရူပဝိပါက် စသည်ကို ကြဉ်ခါ ဝိပါကအတိုင်းဆို(ဝိပါကမူဖြစ်၍ သင်္ချာမှာအားလုံး ဧကံ ချည်းရလတံ့)။

တိကာဒိ။ ။ဟေတုနှင့်တွဲလျှင် သဟိတ်ဝိပါက်နာမ်ရုပ်သာ။ အာရမ္မဏနှင့်တွဲလျှင် သဟိတ် ဝိပါက်၊ အဓိပတိနှင့်တွဲလျှင် အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သောဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာရ၏။ ကြွင်းပစ္စည်းရနှင့် တွဲလျှင်လည်း ၎င်းတရားပင်။ ပုရေ, ဝိပ္ပယုတ္တတို့၌ကား ဘုံသတ်ရရုံသာ။ ကုန်စင်အောင်အားလုံးဆိုပါတော့။

အာဟာရပစ္စည်း

ဒုက။ ။နာမ်ကုန်ရ၍ မူလီနာမ်အတိုင်းဆိုရမည်။

အာဟာရမူ။ ဣန္ဒြိယ။ ဈာန။ မဂ္ဂ။ ဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။ရုပ်နှစ်မျိုးကို ဆိုင်ရာဆိုပါ။

သံ။နတ်။ဝိဂတဒုက၌။ ။နာမ်ကုန်ဆို။

အတ္ထိအဝိဂတဒုက၌။ ။အာဟာရအတိုင်းဆို။

တိကာဒိ။ ။ဟေတုနှင့်တွဲလျှင်ဟေတုအတိုင်းဖြစ်၍ ဟေတုနှင့်တူပြီ။

ဣန္ဒြိယ(ပ)အဝိဂတပစ္စည်း။ ။ဈာနမှာ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်ကြဉ်။ မဂ္ဂမှာသဟိတ်။ ကြွင်းစုမှာ နာမ်ကုန်ရကြ၍ ဆိုတတ်လောက်ပါပြီ ဆိုတော့။ ဝိပ္ပယုတ္တမှာအရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်ခါ ဘုံသတ်ရုံထူး၏။

သချာချင်းတိုက်ဆိုင်၍အတူ နှစ်ဘက်ရရှာနည်း။ ။သချာချင်း တိုက်ကြည့်။ တူလျှင်အတူကိုယူ။ နည်းလျှင်အနည်းကိုယူ။ ဟေတုက နဝ၊ အာရမ္မဏက တီဏိရှိရာ နည်းသောအာရမ္မဏအတိုင်းဆို။ ဟေတုနှင့်အဓိပတိတူ၍ အတူနဝကိုဆို။ ဝိပါကမှာ အနည်းဆုံးဖြစ်၍ ဤကုသလတိက်အတွက် "ဧကံဟု" တထစ်ချယူပါ။ ပစ္စယဝါရ စသည်လည်း တူကြ၏။ (ဤနည်းသည် ဤဆဝါရအနုလုံအတွက်မျှသာ ပြသောအဋ္ဌကထာနည်း ဖြစ်၏။ ပစ္စနိက်စသည်မှာ ထိုသို့ဧကန်မယူရ။ ထိုကြောင့်အားလုံးတိက်ဒုက် စသည်နှင့် သက်ဆိုင်အောင် ထွက်လာသောတရားအပေါ်မှာ သချာထုတ်ပါ။သို့မှသချာသေချာမည်)။

ပါဠိတော်အာဂုံဟောနည်း။ ။သုဒ္ဓသချာအတိုင်း ဟေတုယာ နဝ၊ အာရမ္မဏေ တီဏိစသည်ဆို။ ဒုက၌ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ တီဏိ၊ အဓိပတိယာနဝ စသည်ဆို။ တိက, စတုက္က စသည် ကိုလည်း မူပစ္စည်း တခုစီ တိုးခါ **သာသေဝန, သဝိပါက** များကိုပါ ကုန်စင်အောင်ဆို။ အာရမ္မဏစသော ပစ္စည်းများကိုလည်း ပေယျာလကုန်အောင် ပေါင်း၍ဆိုပါ။

ပေယျာလပေါင်းနည်း။ ။မူနဝရှိလျှင်မူလီများကိုသုဒ္ဓသချာအတိုင်း ဆို။ မူတီဏိရှိလျှင် ဝိပါကဧကံမှတပါး အားလုံးတီဏိချည်းဆို။ အာရမ္မဏမူဝင်လာလျှင် တိက, စတုက္ကစသည်တို့မှာ တီဏိ ချည်းသာ။ ပစ္စယဝါရ, သံသဋ္ဌဝါရတို့၌လည်း ဤသဘောသွားအတိုင်းသတ္တရသ။ သတ္တ။ ဧကံနှင့်တီဏိ၊ ဧကံတို့ကိုဆိုပါ။ ဆဝါရအနုလုံအားလုံး ဗာဝီသကတိုင်အောင် **သာသေဝန, သဝိပါက** တို့ကိုသဘောရှိဆိုပါ။ များပြားလှပါ၏။

ဆဝါရအနုလုံသချာ ဝါရ အကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသချာ ချင်းနှစ်ဘက်ရရှာ၍ထွက်လာသော တရားကိုကြည့်ခါ သချာထုတ်။

* * *

စတုဝါရပစ္စနိက်သချာဝါရ

နာရမ္မဏ စသော ဆယ် ပစ္စည်းတို့မှာ ရုပ်သက်သက်သာ ဖြစ်ကြ၍ သံသဋ္ဌ, သမ္ပယုတ္တဝါရကိုမရသောကြောင့် အနုလုံကဲ့သို့ ဆဝါရလုံးကို တခါတည်းမဆိုရ။ စတုဝါရကိုသာဆိုရမည်။ ဤပစ္စနိက် သချာများကို လည်းအနုလုံကဲ့သို့ သုဒ္ဓသချာအချင်းချင်းအတူ နှစ်ဘက်ရ ရှာရမည်။ အနုလုံသဘောသွားအတိုင်းယူဆပါ။

နဟေတုပစ္စည်း

ဒုက။ ၊နဟေတုမူ။ နာရမ္မဏ။ နာနံ (ပ) နောဝိဂတဒုက။ ။ (အနုလုံနည်းတူ ပေါင်း၍ ဆိုပါ။ နာရမ္မဏ စသည်မှာ ရုပ်ကုန်ရ၍ နဟေတုရုပ်အတိုင်းဆို) အဟိတ်စိတ္တဇရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်။ ဤတရား တို့သည်နဟေတု၊ နာရမ္မဏ (ပ) နောဝိဂတနှစ်ပစ္စည်းစီ၏ ပစ္စယုပ္ပန္နမှ ဖြစ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ထိုကြောင့်ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိက် ၌နယသို့ လိုက်၍ငင်း (ပ) နေဟန်သို့လိုက်၍ငင်း "နဟေတုပစ္စယာနာရမ္မဏေဧကံ။ ဧကံ။ (ပ)"နောဝိဂတေ ဧကံ။ဧကံ" ဟု သချာတတ်၍ ဟောအပ် ကုန်၏။ (အဟိတ်ရုပ်များသာဖြစ်၍ (ဗျာ။ဗျာ)ဟုဧကံသာ။နဟေတုရုပ်သက်သက် အတိုင်း ကောက်၍ ဝိဘင်းကိုလည်း ဝိဘင်ဝါရ သွားအတိုင်းထုတ်ပါ။ နောက်အကျဉ်းမျှပြအံ့)။

နာဓိပတိဒုက၌။ ။နဟေတုတရားများသည် နာဓိပတိတွင် အားလုံး ဝင်၍ နဟေတုအတိုင်းဆို။ (သုဒ္ဓသချာကို စဉ်းစားကြည့်) သချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

နအညမညဒုက၌။ ။အဟိတ် နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက် အပ် သော အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါးသော အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ မဟာဘုတ်မှထောက်အပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇ ဥပါဒါ (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ်။ (နအညမည သွားတွင်အဟိတ် ရုပ်များကို ရွေးဆို) သချာ "ဧကံ။ဧကံ"။

နပုရေဇာတဒုက၌။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေ၌ မောဟ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်။ သချာ "ဒွေ။ဒွေ"။ (နပုရေဇာတမှာ ရုပ်ကုန်ရ၍ ရုပ်ကိုနဟေတုအတိုင်းဆို။ နပုရေဇာတ၊ နဝိပ္ပယုတ္တတို့ မှာ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောနာမ်များဖြစ်၍ ပဋိစ္စနှင့်ပစ္စယသချာတူ၏။)

နပစ္ဆာဇာတဒုက၌။ ။နဟေတုအတိုင်းဆို။ သချာ "ဒွေ။စတ္တာရိ။"

နာသေဝနဒုက၌။ ။မောဟမူ ပထမဇော၌ ရှိသော မောဟ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် ပထမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ။ အဟိတ်ဝိပါက်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်(ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်။ သချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

နကမ္မဒုက၌။ ။အဟိတ်ကြိယာစေတနာ။ နကမ္မရုပ်ကိုဆို။ သချာ "ဧကံ။ ဧကံ"

နဝိပါကဒုက၌။ ။မောဟမူဒွေ၌မောဟ၊ အဟိတ်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ အဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ် (ပ)ပဝတ္တိ ကမ္မဇရုပ်။ သချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ။"

နအာဟာရ။ နဣန္ဒြိယ။ နဈာန။ နမဂ္ဂဒုက၌။ ။မူလီတရားများ အတိုင်းဆို။သချာ "ဧကံ။ဧကံ" (မူလီများကအရေနည်းကြသည်)။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေ၌မောဟ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနာမက္ခန္ဓာ။ ရုပ် ကို မူလီအတိုင်းဆို။သချာ "ဒွေ။ဒွေ"

နဟေတုပစ္စည်းတိက။ ။နဟေတုနှင့်နာရမ္မဏတွဲရာ နဟေတုရုပ် များသာရတော့မည်။ ဒုကအတိုင်းထွင် နာမ်ကိုချ၍ ရုပ်များကိုသာဆိုပါ။ သချာများမှာ အားလုံး "ဧကံ။ဧကံ" ချည်းသာဖြစ်၏။

စတုက္က။ပဉ္စက။ဆက္က။ ။နာဓိပတိ။နာနန္တရ။နသမနန္တရတို့နှင့် တွဲရာ ငင်းတရားပင်ရ၍ အားလုံးတိကနှင့်တူ၏။

သတ္တက။ ။နအညမညနှင့်တွဲလျှင် မူတရားမှာ အဟိတ် နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သောအဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါးသော အဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သောအဟိတ်စိတ္တဇ ဥပါဒါ(ပ)ပဝတ္တိ ကမ္မဇဥပါဒါရုပ်ရ၏။ ဤမူတရားအတိုင်းမူလီများကို အရ တွေ့ရှာခါဆိုပါတော့။ဆိုတတ်လောက်ပါပြီ။

နဣန္ဒြိယသတ္တက၌။ ။မဟာဘုတ်မှထောက်အပ်သော ဗာဟိရ ဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါ၊ အသညသတ်ရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေ၊ ပဝတ္တိရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေဟု ဆို။(သချာများမှာ တိက ကစ၍ အားလုံး "ဧကံ။ဧကံ" ချည်းသာ)။

အဋ္ဌက။ နဝက။ ဒသက။ ဧကာဒသက။ ။နဥပ၊ နပုရေ၊ နပစ္ဆာ၊ နအာသေတို့မှာရုပ်ကုန်ရကြ၍မထူးပြီ၊ အားလုံးသတ္တကနှင့်တူကြ၏။

ဒွါဒသက။ ။နကမ္မနှင့်တွဲရာ၌ မူတရားမှာ "မဟာဘုတ်မှ ထောက် အပ်သော ဗာဟိရဥပါဒါ၊ အာဟာရဇဥပါဒါ၊ဥတုဇဥပါဒါရ၏" ဆိုပါ။

တေရသက။ ။နဝိပါကနှင့်တွဲရာ ငင်းတရားပင်ရ၏။

စုဒ္ဒသက။ ။နအာဟာရနှင့် တွဲရာ၌ မူတရားမှာ "မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော ဗာဟိရဥပါဒါ၊ဥတုဇဥပါဒါရုပ်" သာရတော့၏။ ဤ မူတရားများကို မူလီများက အကုန်ရနိုင်၍ မူတရားအတိုင်းဆို။

ပန္နရသက။ သောဠသက။ သတ္တရသက။ အဋ္ဌာရသက။ ဧကူနဝီသက။ ငင်းစုလည်း စုဒ္ဒသကနှင့်တူပြီ။ **ဝီသက၌ နဟေတု (ပ) နောနတ္ထိ မူနောဝိဂတဝီသက၌** "မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော ဗာဟိရဥပါဒါ ဥတုဇဥပါဒါရုပ်"။ "နဟေတုပစ္စယာ (ပ)နောနတ္ထိပစ္စယာ နောဝိဂတေ ဧကံ။ဧကံ။"ဟုရွှေပစ္စည်းများကိုလည်းဆိုပါ။

နာရမ္မဏပစ္စည်း

ဒုက။ ။**နာရမ္မဏမူ နဟေတုဒုက၌**။ (မူတရားမှာရုပ်ကုန် ရ၍ မူလီ ပစ္စည်းများရှိ ရုပ်တရားများ အတိုင်းဆို)။ အဟိတ် ရုပ်များ ဖြစ်လျှင်သချာ "ဧကံ။ဧကံ"။သဟိတ်ရုပ်များဖြစ်လျှင် သချာ "ပဉ္စ။ပဉ္စ" ဟုဆိုပါ။

ပစ္စည်း	နာမ်	ရုပ်	သင်္ချာ	
နဟေတု	မောဟမူမော၊ အဟိတ်နာမ်	အဟိတ်ရုပ်ကုန်	၂	၄
နအာ၊ နာနံ၊ နသနံ၊ နဥ၊ နသံ၊ နေ၁နတ်၊ နေ၁ဝိဂတ		ရုပ်ကုန်	၅	၅
နာဓိပတိ	အဓိပတိတရားကိုယ်၊ နာဓိပတိနာမ်	နာဓိပတိရုပ်ကုန်	၉	၁၇
နအညမည		ဟဒယနှင့် ဘုတ်ကြဉ် ကြွင်းရုပ်	၅	၅
နပုရေဇာတ	အရူပဘုံနာမ်၊ ပဉ္စဝေါပဋိသန္ဓေ	ရုပ်ကုန်	၇	၇
နပစ္ဆာဇာတ	နာမ်ကုန်	ရုပ်ကုန်	၉	၁၇
နာသေဝန	ကာမပထမဇော၊ ဒွန်းဒွေ၊ ဝိပါက်ဆတ္တိံသ	ရုပ်ကုန်	၉	၁၇
နကမ္မ	ကုသိုလ်,အကုသိုလ်,ကြိယာစေတနာ	ရုပ်သုံးမျိုး	၃	၇
နဝိပါက	ကုသိုလ်,အကုသိုလ်,ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ	ပဋိသန္ဓေကမ္မဇကြဉ်ရုပ်ကုန်	၉	၁၇
နအာဟာရ		ရုပ်လေးမျိုး	၁	၁
နဣန္ဒြိယ		ရုပ်သုံးမျိုး၊ ဇီဝိတနှစ်မျိုး	၁	၁
နဈာန	ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်	ရုပ်ငါးမျိုး	၁	၁
နမဂ္ဂ	အဟိတ်နာမ်	အဟိတ်ရုပ်ကုန်	၁	၁
နဝိပ္ပယုတ္တ	အရူပဘုံနာမ်	ရုပ်ငါးမျိုး	၃	၃

တိကာဒိ။ ။နဟေတုနှင့် တွဲရာ အဟိတ်ရုပ်များသာရ၍ ဝီသက တိုင်အောင် နဟေတု အတိုင်းဆိုတော့။

နာဓိပတိပစ္စည်း

ဧကာ။ ။နဟေတု၊ နာရမ္မဏပစ္စယာတို့ကို အပြန်အလှန်ဆိုတော့။ သင်္ချာဝါရအားလုံးတူ၍သဘောမျိုးဖြစ်၍ အထူးမရေးလျှင်အပြန်အလှန် ဆိုရမည်ဟုသတိပြုပါ။

နအညမညဒုကာ၌။ ။နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော နိရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်။ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါးသော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော နိရာဓိပတိစိတ္တဇဥပါဒါ(ပ) ပဝတ္တိ ကမ္မဇဥပါဒါရုပ်။ သင်္ချာ "ပဉ္စ။ပဉ္စ"။

နာနန္တရဒုကာသည်၌။ ။နာရမ္မဏ နှင့် တူရကား မူရုပ်တရား အတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "ပဉ္စ။ပဉ္စ။"

နပုရေဇာတဒုကာ၌။ ။အရူပဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ။ ကြွင်းရသော အရူပကုသိုလ်၊ အရူပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ရုပ်ကို နာဓိပတိအတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "သတ္တ။သတ္တ" (မူတရားတွင်အဓိပတိတရား ကိုယ်ဟူသည်) သာဓိပတိဇော(၅၂)ခုရှိဆန္ဒ, ဝီရိယ။ တိဟိတ်ဇော (၃၄)ခုရှိဝီမံသ, သာဓိပတိဇော (၅၂) ဟုဆိုအပ်သော စိတ္တာဓိပတိ တို့ ဖြစ်ရကား ဆိုင်ရာသာဓိပတိဇော၌ အဓိပတိတရားကိုယ်များကို ရွေး၍ဆိုရမည်။

နပစ္ဆာဇာတဒုကာ၌။ ။မူနာဓိပတိအတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "နဝ။ သတ္တရသ"။

နာသေဝနဒုကာ၌။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာပထမဇော။ ကြွင်းရသော ဖိုလ် လေးခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာပထမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ၊ လောကီဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ရုပ်ကိုမူနာဓိပတိ အတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "နဝ။သတ္တရသ"။

နကမ္မဒုကာ၌။ ။(နကမ္မမှာ စေတနာ ဖြစ်၍ အဓိပတိ တရားကိုယ် မရပြီ)။ အဓိပတိပစ္စည်းကို မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒွါဒသ။ အဟိတ် ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ၌ ရှိသော စေတနာ။ ရုပ်ကိုနကမ္မ အတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "တီဏိ။သတ္တ။"

နဝိပါကဒုကာ၌။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရား ကိုယ်(ဖေါ်၍ဆိုပါ) မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာနာမက္ခန္ဓာ၊ နိရာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်၊ ဗာဟိရ ရုပ်(ပ)ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်။ သင်္ချာ "နဝ။ သတ္တရသ"။

နအာဟာရ။ နဣန္ဒြိယ။ နဈာန။ နမဂ္ဂဒုကာ၌။ ။မူလီသုဒ္ဓသင်္ချာ များအတိုင်း အသီးသီးဆိုပါ။ သင်္ချာ "ဧက ဧက"။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုကာ၌။ ။အရူပဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ် (နပုရေဇာတ အတိုင်းဖေါ်ဆို) မရသောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါလောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာနာမက္ခန္ဓာ။ ရုပ်ကိုမူလီ အတိုင်းဆိုပါ။ သင်္ချာ။ "တီဏိ။ တီဏိ"။

တိကာဒိ။ ။မူတရားမှာ နဟေတုအတိုင်းရ၍ နဟေတုတိကာဒိနှင့် တူပြီ။ ကုန်စင်အောင်ဆိုပါ။

နာနန္တရ။ နသမနန္တရ။ ။နာရမ္မဏနှင့်တူပြီ။

နအညမညပစ္စည်း

ဧကာ။ ။ဟဒယနှင့် ဘုတ်များ မရ၍ ၎င်းတို့ကိုမူလီများတွင်ပါလျှင် ကြဉ်၍ဆို။ သင်္ချာမှာ "ပဉ္စ။ပဉ္စ"။ အဟိတ်ရုပ်များဖြစ်လျှင်"ဧကံ။ဧကံ" ဟူဆို။

တိကာ။ ။နဟေတုနှင့်တွဲရာ နဟေတု, နအညမညဒုက ကရခဲ့သော တရားများပင်ဖြစ်၏။ ဆိုတော့။ တဒုက္ကာဒိလည်းမထူးလှပြီဆိုတော့။

နပုရေဇာတပစ္စည်း

ဧကာ။ ။နဟေတုစသော မူလီများကို နောက်က ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဆိုပါ။ အပြန်အလှန်ဆိုရသာ။ ရှေ့ကိုသာပြအံ့။

နပုရေဇာတမူနပစ္ဆာဇာတဒုကာ၌။ ။နပုရေဇာတ အတိုင်း ဆို။ သင်္ချာ။ "သတ္တ။သတ္တ" (အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော နာမ်များဖြစ်၍ ပစ္စယ အတွက် သင်္ချာမထူးပြီ။ မူမှာ ရုပ်ကုန်ရ၍ ရုပ်များကိုမူလီအတိုင်း ဆိုရပေမည်။)။

နာသေဝနဒုကာ၌။ ။အရူပဝိပါက် လေးခု ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာပထမဇော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဖိုလ်လေးခု၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ရုပ်ကိုအကုန်ဆိုပါ။ သင်္ချာ "သတ္တ။သတ္တ"

နကမ္မဒုကာ၌။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မနောဒွါဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရူပကုသိုလ်၊ အရူပ

ကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၌ရှိသောစေတနာ၊ ရုပ်ကိုမူလီအတိုင်းဆို။ သချာ “တီဏိ။ တီဏိ”။ ရုပ်များကိုမူလီအတိုင်းဆိုပါ။ ရုပ်အတွက်မပြီ။

နဝိပါကဒုကန်၌။ ။နကမ္မသုဒ္ဓ အတိုင်းတွင် စေတနာ အစား နာမက္ခန္ဓာဟုဆိုပါ။ သချာ “သတ္တ။သတ္တ”။

နအာဟာရ နဣန္ဒြိယဒုကန်၌။ ။မူလီအတိုင်းဆို။ သချာ “ဧကံ။ဧကံ”။

နဈာနဒုကန်၌။ ။နပုရေဇာတ၌ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်မရှိ၍ နာမ်ကိုမဆိုရပြီ။ မူလီရုပ်အတိုင်းဆို။ သချာ“ဧကံ။ဧကံ”။

နမဂ္ဂဒုကန်၌။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သချာ“ဧကံ။ဧကံ”။

နသမ္ပယုတ္တ၊ နောနတ္ထိ၊ နောဝိဂတဒုကန်၌။ ။နသမ္ပယုတ္တ အတိုင်း ရုပ်များကို မူလီအတိုင်းဆိုပါ။ သချာ“ပဉ္စ။ပဉ္စ”။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုကန်၌။ ။နဝိပ္ပယုတ္တ အတိုင်းဆို။ သချာ “တီဏိ။ တီဏိ”။

တိက။ ။(နဟေတုနှင့် တွဲရာ မူလတရားမှာ နဟေတု နပုရေဇာတ ဒုကအတိုင်းဖြစ်၏)။

နပုရေဇာတနဟေတုမှ နဝိပါက။ နပစ္ဆာဇာတ တိကန်၌။ ။မူလတရားအတိုင်းဆို၊ သချာ“ဒွေ။ဒွေ”။

နာရမ္မဏ (ပ) နောဝိဂတ တိကန်၌။ ။မူရုပ်အတိုင်းဆို၊ သချာ “ဧကံ။ဧကံ”။

နအညမညတိကန်၌။ ။(နဟေတု နအညမညဒုကအတိုင်းဆို)။

နာသေဝနတိကန်၌။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပဌမ ဇော၌ ရှိသော မောဟ။ မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း။ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ရုပ်ကိုနဟေတုအတိုင်းဆို။ သချာ“ဒွေ။ဒွေ”။

နကမ္မတိကန်၌။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း၌ ရှိသောစေတနာ။ ရုပ်ကိုနကမ္မအတိုင်းဆို။ သချာ“ဧကံ။ဧကံ”။

နဝိပါကတိကန်၌။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဇော၌ ရှိသောမောဟ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနာမက္ခန္ဓာ၊ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်(ပ)ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်။ သချာ “ဒွေ။ဒွေ”။

နအာဟာရ။ နဣန္ဒြိယတိကန်၌။ ။မူလီအတိုင်းဆို။

နဈာနတိကန်၌။ ။မူလီရုပ်အတိုင်းဆို။ (နာမ်မရှိ)။

နမဂ္ဂတိကန်၌။ ။မူလတရားတွင် မောဟချန်၍ဆို၊ ဧကံချည်းသာ။

နဝိပ္ပယုတ္တတိကန်၌။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ မောဟမူ ဇော၌ မောဟ၊ မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ။ ရုပ်ကို မူလီအတိုင်းဆို၊ သချာ “ဒွေ။ဒွေ”။

စတုက္ကာဒိ။ ။အဟိတ်ရုပ်များသာရ၍ နဟေတုနှင့်တူပြီ။

နပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း

ဒုက။ ။မူမှာ နာမ်ကုန် ရုပ်ကုန်၍ မူလီအတိုင်းဆို)။

တိကာဒိ။ ။နဟေတုအတိုင်းဖြစ်၍ နဟေတုနှင့်တူပြီ။

နာသေဝနပစ္စည်း

ဒုက။ နာသေဝနမှ နကမ္မဒုကန်၌။ ။အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဌမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းနှစ်ခု၌ ရှိသော စေတနာ၊ ရုပ်မှာမူကား ရုပ်ကုန်၍ မူလီရုပ်များ အတိုင်းဆို။ (ကြွင်း ပစ္စည်းများ ရုပ်ကိုနည်းတူဆို။ မပြီးနဟေတု တည်ကို မူလီသုတ်နည်း ဖြစ်၍) သချာ “တီဏိ။သတ္တ”။

နဝိပါကဒုကန်၌။ ။နည်းတူ စေတနာအစား နာမက္ခန္ဓာ ဟု ဆို၍ စိတ္တဇရုပ်ပါ၍ သချာ “နဝ။သတ္တရသ”။

နအာဟာရ။ နဣန္ဒြိယ။ နဈာနဒုကန်၌။ ။မူလီအတိုင်းဆို။

နမဂ္ဂဒုကန်၌။ ။ဟသိတုပ္ပါဒ် ပဌမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းနှစ်ခု၊ အဟိတ် ဝိပါက်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သချာ “ဧကံ။ဧကံ”။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုကန်၌။ ။အရူပ ဝိပါက် လေးခု ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပဌမဇော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ၊ သချာ “တီဏိ။တီဏိ”။

တိက။ ။(နဟေတု နာသေဝနဒုကအတိုင်း မောဟမူ ပဌမဇော၌ ရှိသော မောဟ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်ပဌမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းနှစ်၊ အဟိတ် ဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးနှင့် အဟိတ်ရုပ်ကုန်ဟုမှတ်ရာသည်)။

နာသေဝန နဟေတုမှ နာရမ္မဏ (ပ) နောဝိဂတ တိကန်၌။ ။နဟေတုရုပ်အတိုင်းဆို။ သချာ “ဧကံ။ဧကံ”။

နာဓိပတိ။ နပစ္ဆာဇာတတိကန်၌။ ။မူအတိုင်းဆို။ သချာ “ဒွေ။ စတ္တာသီ”။

နအညမညတိကန်၌။ ။နဟေတု နအညမညဒုကအတိုင်းဆို။

နပုရေဇာတတိကန်၌။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပဌမဇော၌ရှိသော မောဟ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ရုပ်ကိုနဟေတုအတိုင်းဆို။ သချာ “ဒွေ။ဒွေ”။

နကမ္မတိကန်၌။ ။ဟသိတုပ္ပါဒ် ပဌမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းနှစ်ခု၌ ရှိသော စေတနာ၊ ရုပ်ကိုနကမ္မအတိုင်းဆို။ သချာ “ဧကံ။ဧကံ”။

နဝိပါကတိကန်၌။ ။မောဟမူ ပဌမဇော၌ ရှိသော မောဟ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်ပဌမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းနှစ် နာမက္ခန္ဓာ၊ ရုပ်ကိုဆိုတော့။ သချာ “ဒွေ။ စတ္တာသီ”

နအာဟာရ၊ နဣန္ဒြိယ၊ နဈာနတိကန်၌။ ။မူလီအတိုင်းဆို။

နမဂ္ဂတိကန်၌။ ။မောဟချည်း မူအတိုင်းဆို။ သချာ “ဧကံ။ ဧကံ”။

နဝိပ္ပယုတ္တတိကန်၌။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပဌမဇော၌ရှိသောမောဟ၊ မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်းနာမက္ခန္ဓာ၊ ရုပ်ကို မူလီအတိုင်းဆို။ သချာ“ဒွေ။ဒွေ”။

စတုက္ကာဒိ။ ။နာသေဝနနှင့် တွဲရာ အဟိတ် ရုပ်များသာရ၍ နဟေတုနည်းအတိုင်းဆိုတော့။

နကမ္မပစ္စည်း။

ဒုက။ ။(ကြွင်းကျန်ယပ်ဝန်းစွာ နည်းပေးခဲ့ပြီဖြစ်ခြင်း ကိုယ်ပိုင်ဥာဏ်ဖြင့် ဆိုနိုင်စေလိုခြင်းကြောင့် မူချသာတဲ့ပြပါတော့မည်။ ဒုက၌ သုံးသချာ အတိုင်း ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစေတနာနှင့် ရုပ်သုံးမျိုးသော ရှိ၏။ ရင်းနှင့်တူရာ မူလီများကိုဆိုပါ)။

တိက။ ။နဟေတုနှင့်တွဲလျှင် အဟိတ်ကြိယာ စေတနာ၊ ရုပ်မှာ နကမ္မအတိုင်း။ သချာ “ဧကံ။ဧကံ” သာ။

စတုက္ကာဒိ။ ။မူအတိုင်း ရုပ်သုံးမျိုးသာရ၏။ အကြွင်းများ တူပါတော့။

နဝိပါကပစ္စည်း။

ဒုက။ ။မူနှင့်တူရာရွှေ၍ ဆိုပါတော့။

တိက။ ။(မောဟမူမောဟ၊ အဟိတ်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ၊ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ ဗာဟိရရုပ်၊ (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်ဟုမှတ်ရ၏။ သချာ “ဒွေ။ စတ္တာသီ”)။ ဆိုပါ။

စတုက္ကာဒိ။ ။အဟိတ်ရုပ်များသာရ၏။ ရွှေကိုတွဲ၍ဆိုပါ။

နအာဟာရပစ္စည်း။ ။ရုပ်လေးမျိုးသာရှိ၏။ ဆိုတော့။

နဣန္ဒြိယပစ္စည်း။ ။အဟိတ်ရုပ်ပင် ငါးမျိုးပင်။ ဆိုတော့။

နဈာနပစ္စည်း။ ။ဒွေပဉ္စနှင့် ရုပ်ငါးမျိုးရှိ၏။

နမဂ္ဂပစ္စည်း။ ။နဟေတုသဘော မောဟချန် ဆိုတော့။

နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။

ဒုက။ ။နောက်ကဆိုခဲ့ပြီကိုပင် ပြန်လှန်၍ဆို။

တိက။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူမောဟ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ၊ ဗာဟိရရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်ဟုမှတ်ရ၏။ သချာ “ဒွေ။ဒွေ”။

စတုက္က၊ ပဉ္စက၊ ဆက္က၊ သတ္တက။ ။ဗာဟိရ စသော ရုပ်သာရတော့၏။ သချာ “ဧကံ။ ဧကံ” ဆိုပါတော့။

အဋ္ဌက၊ နဝက၊ ဒသက၊ ဧကာဒသက၊ ဒွါဒသက။ ။မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော ဗာဟိရဥပါဒါ (ပ)ပဝတ္တိ ကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ် ရ၏ ဆိုပါ။

တေရသက၊ စုဒ္ဒသက။ ။မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော ဗာဟိရ ဥပါဒါ၊ အာဟာရဇဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါရုပ်ရ၏။

ပဉ္စဒသက၊ သောဠသက။ ။မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော ဗာဟိရ ဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါရုပ်ရ၏ ဆိုတော့လွယ်ပါပြီ။

ဒွေဝါရပစ္စနိက် သင်္ချာဝါရ

နဟေတုပစ္စည်း

ဒုက။ ။နာမ်ရသော ဆယ်ပစ္စည်းကိုသာ ဟောရမည်။

နဟေတုမူ နာဓိပတိ။ နပစ္ဆာဇာတဒုက၌။ ။နဟေတု နာမ်အတိုင်းဆို။သင်္ချာ "ဒွေ"။

နပုရေဇာတဒုက၌။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဒွေမော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါ။ သင်္ချာ "ဒွေ"။

နာသေဝနဒုက၌။ ။မောဟမူ ပထမဇော၌ ရှိသော မောဟ။ ဟသိတုပ္ပါဒ်ပထမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ၊ အဟိတ်ဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။သင်္ချာ "ဒွေ"။

နကမ္မဒုက၌။ ။အဟိတ်ကြိယာ၌ရှိသောစေတနာ။ သင်္ချာ "ဧကံ"။

နဝိပါကဒုက၌။ ။မောဒွေမော၊ အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "ဒွေ"။

နဈာနဒုက၌။ ။ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "ဧကံ"။

နမဂ္ဂဒုက၌။ ။အဟိတ်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သင်္ချာ "ဧကံ"။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။အရူပ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဒွေမော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "ဒွေ"။

တိက။ ။ဒုကနှင့်တူ၏။ မူမျှသာ တွဲ၍ပြတော့အံ့။ အားလုံးဆိုပါ။

စတုက္က။ ။နဟေတု နပုရေဇာတ ဒုကအတိုင်း မူရ၏။

ပဉ္စက။ ။စတုက္ကတရားနှင့်တူ၏။

ဆက္က။ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပထမဇော၌ ရှိသော မောဟ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "ဒွေ"။

သတ္တက။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၌ရှိသော စေတနာ။ သင်္ချာ။ "ဧကံ"။

အဋ္ဌက။နဝက။ ။သတ္တကနှင့်တူ၏။ နဈာနနှင့်မူမတွဲနိုင်ပြီ။ "ဧကံ" သာ။

နာဓိပတိပစ္စည်း

ဒုက။ ။စတုဝါရ ကပြခဲ့သည့်အတိုင်း နာမ်ရသော ပစ္စည်းတို့ကို မူလီသွတ်၍ နာမ်သက်သက်ရွေးဆို။ မူသင်္ချာ "တီဏိ"တည်း။

တိကာဒိ။ ။နဟေတုအတိုင်း မူတရားရ၍ နဟေတုနှင့် တူပြီ။နဝက တိုင်အောင်ဆိုပါ။

နပုရေဇာတပစ္စည်း

ဒုက။ ။စတုဝါရသွားအတိုင်းနာမ်ကိုဆိုပါ။

တိက။ ။နဟေတု နပုရေဇာတ အတိုင်း မူတရားရ၏။

စတုက္က။ ။တိကတရားပင်၊အကြွင်းစု နဟေတုနှင့် တူပြီ။

နပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း

ဒုက။ ။မူလီသံသဋ္ဌ သုဒ္ဓသင်္ချာ အတိုင်းဆို။

တိကာဒိ။ ။နဟေတုနှင့် တူပြီ။

နာသေဝနပစ္စည်း

ဒုက။ ။စတုဝါရအတိုင်း နာမ်များကိုရွေးဆို။

တိက။စတုက္က။ ။နဟေတု နာသေဝန ဒုကအတိုင်း မူတရားရ၏။

ပဉ္စက။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပထမဇော၌ရှိသော မောဟ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါ။သင်္ချာ "ဒွေ"။ (အကြွင်းစု နဟေတုနှင့်တူပြီ)။

နကမ္မပစ္စည်း

ဒုက။ ။ဟောမြဲ။

တိက။စတုက္က။ ။အဟိတ်ကြိယာ၌ ရှိသောစေတနာ။သင်္ချာ "ဧကံ"။

ပဉ္စက။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၌ ရှိသော စေတနာ။ သင်္ချာ "ဧကံ"။ (အကြွင်းမူများ ၎င်းတရားပင်ရ၏)။

နဝိပါကပစ္စည်း

ဒုက။ ။ဟောမြဲ။

တိက။စတုက္က။ ။နဟေတု နဝိပါက ဒုက တရားပင်ရ၏။

ပဉ္စက။ဆက္က။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော အခါ မောဟမူဒွေ၌မောဟ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "ဒွေ"။

သတ္တက။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၌ ရှိသော စေတနာ။ သင်္ချာ "ဧကံ"။ (အကြွင်းတူပြီ။ဆိုတော့။)

နဈာနပစ္စည်း

ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်သာ။ ပဉ္စက တိုင်အောင်ရ၏။ နပုရေဇာတ၊ နကမ္မ၊ နဝိပါက၊ နဝိပ္ပယုတ္တတို့ကို မူလီမသွတ်နိုင်ပြီ။

နမဂ္ဂပစ္စည်း

မောဒွေမောကိုချ၍ နဟေတုသဘော အတိုင်းဆို။

နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

ဒုက။ ။နာမ်ကိုသာဟောမြဲ။

တိက။စတုက္က။ပဉ္စက။ဆက္က။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဒွေမော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "ဒွေ"။

သတ္တက။ ။အရူပ ဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ မောဟမူ ပထမဇော၌ ရှိသော မောဟ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "ဒွေ"။

အဋ္ဌက။နဝက။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း၌ ရှိသော စေတနာ။ သင်္ချာ "ဧကံ"။

ဆဝါရပစ္စနိက်သင်္ချာ အကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာများကို နှစ်ဘက် ရရှာ၍ ထွက်လာသော တရားအားလျော်စွာ သင်္ချာထုတ်။

ဆဝါရပစ္စနိက်ပါဠိတော် ပေယျာလဖေါ်နည်း။

ပဋိစ္စဝါရ။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း "နဟေတုယာဒွေ။ နာရမ္မဏေပဉ္စ" စသည်ဖြင့် သုဒ္ဓကိုဟော။ ဒုကများကို နှစ်ဘက်ရ ရှာပြီးလျှင် ထွက်လာသောတရားကိုကြည့်၍ "နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေကံ၊ နာဓိပတိယာ ဒွေ၊ နာနန္တရေဧကံ" စသည်ဖြင့်ဟော။ (သုဒ္ဓသင်္ချာကို ကြေညက်စေပြီး သုဒ္ဓသင်္ချာအချင်းချင်းနှစ်ဘက်ရ ရှာတတ်လျှင် ဤဆဝါရ သင်္ချာခဏ်း၌ ကိစ္စပြီးကြောင်းအထပ်ထပ်ပြောခဲ့ပြီ) တိကစသည်များကိုလည်း မူတွဲခါ တွဲခါ "နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ (ဤအသံဖြင့် အဟိတ်ရုပ်များ သာရကြောင်းသင်္ချာမှာ ဧကံသာဖြစ်နိုင်ကြောင်း သိထားပါ) နာဓိပတိယာဧကံ၊ နာနန္တရေဧကံ" စသည်ဖြင့် ဝီသကတိုင်အောင်ဟော။ ထိုနည်းတူစွာ နာရမ္မဏ စသည်ကိုလည်းဟော။ သဟဇာတဝါရသည်မှပဋိစ္စဝါရနှင့်တူ၍ နည်းတူဟော။

ပစ္စယဝါရ။ ။ဤဝါရ၌လည်း သုဒ္ဓသင်္ချာကို "နဟေတုယာစတ္တာရိ။ နာရမ္မဏေပဉ္စ။ နာဓိပတိယာ သတ္တရသ" စသည်ဖြင့်ဟော။ ဒုက၌လည်း "နဟေတု ပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ဧကံ၊ နာဓိပတိယာစတ္တာရိ၊ နာနန္တရေ ဧကံ" စသည်ဖြင့်ဟော။ နိဿယဝါရကိုလည်းနည်းတူဟော။

သံသဋ္ဌဝါရ။ ။နာမ်သက်သက်ရသော ပစ္စည်းတို့ကို "နဟေတုယာဒွေ၊ နာဓိပတိယာ တီဏိ" စသည်ဖြင့် သုဒ္ဓကိုဟောပြီး ဒုကစသည်ကို "နဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတိယာဒွေ၊ နပုရေဇာတေဒွေ၊ နပစ္ဆာဇာတေ ဒွေ" စသည်ဖြင့်ဟော။ သမ္ပယုတ္တဝါရကိုလည်း နည်းတူဟောပါ။

သင်္ချာကစားနည်း။ ။ပါဠိတော်တွင်ဟေတု၊ အာရမ္မဏ စသည် ဖြင့်မူများကိုပစ္စည်းအစဉ်အတိုင်း တွဲခါတွဲခါနည်းပေး၍ ဟောတော်မူ၏။ (အာရမ္မဏဒုကကိုဟောပြီး တိကစသည်ကို ဟေတုနှင့် အလားတူစွာဟော ရမှုကို ဟေတုကနည်းပေးတော်မူ၏)။

ဟေတု အဓိပတိမူ အာရမ္မဏတိက။ ဟေတု အညမည မူ အာရမ္မဏ တိက။ ။စသည်ဖြင့် တွဲလိုရာပစ္စည်းများကို မူတွဲပြီး မူလီများကိုလည်း သွတ်လိုရာသွတ်ခါ အနုလုံ ပစ္စနိက်နှစ်မျိုးလုံးကစားပေး။ ထွက်လာသော တရားကိုကြည့်၍ သင်္ချာထုတ်၊ အကောက်ကောက်၍ဝိဘင်းပါဠိတော်များ ကိုထုတ်။ ပေးခဲ့သော နည်းမှ မထွက်ပြီ။

ဆဝါရအနုလောမ ပစ္စနိက် ပစ္စည်းတွန်း

ဇယားတွင်အနုလုံ ပစ္စနိက်မှနာမ်ရုပ်များကိုပြထားရာ မည်သည့်နာမ်မည်သည့်ရုပ်ဖြစ်ကြောင်းကိုသိခဲ့ကြပြီ။ ဤအနုလောမပစ္စနိက်၌ အနုလုံကိုမူတည်၍ ပစ္စနိက်ကို မူလီသွတ်ခါ ဟောသဖြင့် အနုလုံ သုဒ္ဓသင်္ချာနှင့် ပစ္စနိက်သုဒ္ဓသင်္ချာကို နှစ်ဘက်ရအတူရှာ၍ ထွက်လာသော တရားအားလျော်စွာသင်္ချာထုတ်ရ၏။

အကျဉ်းချုပ်။ ။အနုလုံနှင့် ပစ္စနိက်အရတူရှာမှုပင်။
ပို့ချရာ၌ကား "အနုလုံနှင့်ပစ္စနိက် သုဒ္ဓသင်္ချာချင်းနှစ်ဘက်ရရှာ၍ဆို" ဟု တခွန်းတည်းဖြင့်ပင် ကိစ္စပြီးတော့၏။ သင်္ချာရပုံကို ရှေးက ပြောခဲ့သည့်အတိုင်းမှတ်ပါ။

ဟေတုပစ္စည်း

ဟေတုမူ နာရမ္မဏ။ နာနန္တရ (ပ) နောဝိဂတဒုက၌။ ။သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် (မူလီရုပ်ကုန်ရှိ၍ မူရုပ် အတိုင်းဆိုပါ) ဤတရားတို့လည်း ဟေတုပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မသာဖြစ်၍ အာရမ္မဏ အစရှိသောပစ္စည်းတို့၏ ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မမဖြစ်သောကြောင့် အာရမ္မဏ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့တွန်း၍စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကိုအနုလောမပစ္စနိက်၌နယသို့လိုက်၍ရင်း (ပ) နေဟန်သို့လိုက်၍ရင်း "ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ပဉ္စ၊ပဉ္စ။နာနန္တရေ ပဉ္စ၊ပဉ္စ။ နသမနန္တရေပဉ္စ၊ ပဉ္စ။ နဥပနိဿယေ ပဉ္စ၊ ပဉ္စ။ နသမ္ပယုတ္တေပဉ္စ၊ပဉ္စ။ နောနတ္ထိယာပဉ္စ၊ပဉ္စ။ နောဝိဂတေ ပဉ္စ၊ပဉ္စ။ "ဟုသင်္ချာတတ်၍ဟောအပ်ကုန်၏။ (အကြွင်းတို့ကိုဤနည်းဆို။ အကျဉ်းသာရေးအံ့)။

ဟေတုမူနာဓိပတိဒုက၌။ ။အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် (အားလုံးပင်ရသည်) မရသောအခါ မောဒွေမော ကြဉ် အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ သဟိတ်လောကီဝိပါက်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ နိရာဓိပတိသဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ သင်္ချာ "နဝ၊ သတ္တရသ၊ တိဏိ"။ (ဆဝါရလုံးပင် ပစ္စည်းတွန်းနိုင်ပါ၏)။

နအညမည ဒုက၌။ ။သဟိတ် နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇဥပါဒါ၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇဥပါဒါရုပ်။ သင်္ချာ "ပဉ္စ။ပဉ္စ"။

နပုရေဇာတဒုက၌။ ။အရူပ ဝိပါက်လေးခု ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါ၊ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဒွေမော ကြဉ်သော လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ အရူပကုသိုလ်၊ အရူပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ သဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ရုပ်ကို ဟေတုအတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "သတ္တ၊ သတ္တ၊ တိဏိ"။

နပစ္ဆာဇာတဒုက၌။ ။ဟေတုအတိုင်းဆို။

နာသေဝနဒုက၌။ ။မောဒွေမောကြဉ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာပထမဇော။ သဟိတ်ဝိပါက်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ရုပ်ကို ဟေတုအတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "နဝ၊သတ္တရသ၊ တိဏိ"။ (စိတ်ပိုင်းကြေပြန်လျှင် အတူရှာတတ်၏။ ရုပ်များမှာ အတူရှာ မခက်လှ)။

နကမ္မဒုက၌။ ။ကုသိုလ် အကုသိုလ် သဟိတ် ကြိယာစေတနာ။ ရုပ်ချင်းအတူမရှိ၍ မဆိုရပြီ။ သင်္ချာ "တိဏိ၊သတ္တ၊တိဏိ"။

နဝိပါကဒုက၌။ ။မောဒွေမောကြဉ် ကုသိုလ် အကုသိုလ် သဟိတ် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ။ ကုသိုလ် အကုသိုလ် သဟိတ်ကြိယာ ပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ သင်္ချာ "နဝ၊ သတ္တရသ၊ တိဏိ"။

နအာဟာရ။ နဣန္ဒြိယ။ နဈာန။ နမဂ္ဂ။ ။၎င်းတို့ကို မူလီမသွတ်နိုင်ပြီ။(သုဒ္ဓသင်္ချာချင်းတိုက်ကြည့်။ အတူမရှိ)။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။အရူပဝိပါက်လေးခု ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါမောဒွေမောကြဉ် လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ။အရူပကုသိုလ်၊အရူပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "တိဏိ၊ တိဏိ၊ တိဏိ"။

ဟေတုပစ္စည်း။ တိက။ ။(မူအနုလုံ ဘက်ကတွဲ၍ မူလီ ပစ္စနိက်တရားကို တပစ္စည်းစီသွင်းရမည်) မူမှာ ဟေတုနာမ်ဖြစ်၍ မူလီ ဘက်က နာမ်ရသော နာဓိပတိ၊ နပုရေဇာတ၊ နပစ္ဆာဇာတ၊ နာသေဝန၊ နကမ္မ၊ နဝိပါက၊ နဝိပ္ပယုတ္တတို့ကို ဒုကအတိုင်း နာမ်ကိုရွေး၍ဆို။ မူသင်္ချာမှာ "တိဏိ၊ သတ္တ၊ တိဏိ" ဖြစ်ရာ၊ နပုရေဇာတနှင့် နဝိပ္ပယုတ္တတွင် "တိဏိ၊ တိဏိ၊ တိဏိ"ဆို။ အကြွင်းပစ္စည်းတို့ကို "တိဏိ၊ သတ္တ၊ တိဏိ" ဟုဆို။

စတုက္က။ (မူတရားမှာ အဓိပတိနာမ်ဖြစ်၏) ဟေတု အာရမ္မဏ အဓိပတိမူနပုရေဇာတ၊ နဝိပ္ပယုတ္တစတုက္က၌။ ။အရူပဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သောလောဘမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ ကျန်ရသော အရူပကုသိုလ်၊ အရူပကြိယာ၊ အထက်မဂ် သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "တိဏိ၊တိဏိ၊တိဏိ"။

နပစ္ဆာဇာတစတုက္က။ ။မူအတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "တိဏိ၊သတ္တ၊ တိဏိ"။

နာသေဝနစတုက္က၌။ ။အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာပထမဇော၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "တိဏိ၊ သတ္တ၊ တိဏိ"။

နကမ္မစတုက္က၌။ ။သာဓိပတိကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကြိယာစေတနာ။ (ပြီးလွယ်အောင်ဆိုသည်။ အကျယ်ဆိုလျှင်) အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော လောဘမူ၊ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာ ကြိယာ၊ ကျန် ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု၌ရှိသောစေတနာ။ သင်္ချာ "တိဏိ၊ သတ္တ၊ တိဏိ"။

နဝိပါက စတုက္က၌။ ။သာဓိပတိ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ။ (အကျယ် အထက်နည်းဆို)။ သင်္ချာ "တိဏိ၊ သတ္တ၊ တိဏိ"

နအာဟာရစသောစတုက္က။ ။၎င်းတို့မရတော့ပြီ။

ပဉ္စက။ ဆက္က။ သတ္တက။ အဋ္ဌက။ နဝက။ ဒသက။ ။စတုက္ကနည်းဆိုပါ။

ဧကာဒသက။ ။ဘုံသတ်မှုသာ မူတရားထူး၏။ ဒသကအတိုင်းဆို။ (ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ဖြစ်၍ နဝိပ္ပယုတ္တကို မူလီမသွတ်ရပြီ)။

ဟေတု (ပ) အာသေဝန မူနပစ္ဆာဇာတ ဒွါဒသက၌။ ။(မူတရားမှာ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော။ ကျန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ၊မဂ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာဖြစ်၏) ။မူအတိုင်းဆိုပါ။

နကမ္မဒွါဒသက၌။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်ကြဉ်သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ ဒုတိယာဒိဇော။ ကျန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာ မဂ်လေးခု၌ ရှိသော စေတနာ။ သင်္ချာ "တိဏိ၊ သတ္တ၊ တိဏိ။"

နဝိပါကဒွါဒသက၌။ ။အထက်နည်းအတိုင်း စေတနာ အစား နာမက္ခန္ဓာဟုဆို။ သင်္ချာ "တိဏိ၊သတ္တ၊တိဏိ"။

ဟေတု (ပ) ကမ္မမူ နပစ္ဆာဇာတ။ နဝိပါကတေရသက၌။ ။ မူတရားအတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "တိဏိ၊ သတ္တ၊ တိဏိ"။ (မူမှာ ဒွါဒသကတွဲသည့်အတိုင်းတွင် ကုသိုလ်,အကုသိုလ်, ကြိယာ စေတနာကိုထပ်၍ကြဉ်ပါ။ အနုလုံက တွဲခဲ့သည့် မူများပင်အထူးမရှိ)။

သာသေဝန။ ။ဟာ၊ ဣံ၊ ဈာ၊ မဂ်၊ သံ၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ နတ်၊ဝိဂတတို့ကို မူတွဲရာ၌လည်း မူတရားမှာ တေရသကနှင့်တူ၍ ၎င်းအတိုင်းဆို။

အနုလုံ သုဒ္ဓသင်္ချာ			ပစ္စနိက် သုဒ္ဓသင်္ချာ		
ပစ္စည်း	နယ်	ချယ်	ပစ္စည်း	နယ်	ချယ်
ဟေတု	မောကြည့်သဟိတ်နယ်	သဟိတ်ချယ်နှစ်မျိုး	နဟေတု	မောဒွေမော၊ အဟိတ်နယ်	အဟိတ်ချယ်ကုန်
အာ၊ နံ၊ သနံ၊ ဥပ သံ၊ နတ်၊ ဝိဂတ	နယ်ကုန်		နအာ၊ နနံ၊ နသနံ၊ နဥပ နသံ၊ နောနတ်၊ နောဝိဂတ		ချယ်ကုန်
အဓိပတိ	တရားကိုယ်ကြဉ် သာဓိပတိနယ်	သာဓိပတိချယ်	နာဓိပတိ	ဓိတရားကိုယ်၊ နာဓိနယ်	နာဓိပတိချယ်ကုန်
သဟကြီး	နယ်ကုန်	ချယ်ကုန်			
အညမည	နယ်ကုန်	ဟဒယနှင့် ဘုတ်ကုန်	နအညမည		ဟဒယဘုတ်ကြဉ်ကြွင်းချယ်
ပုရေဇာတ	အရူပီကြဉ်ပဉ္စဝေါပဝတ္တိနယ်		* နပုရေဇာတ	အရူပဘုံနယ်၊ ပဉ္စဝေါပဋိ	ချယ်ကုန်
ပစ္ဆာဇာတ			နပစ္ဆာဇာတ	နယ်ကုန်	ချယ်ကုန်
အာသေဝန	ဇောနယ်		နာသေဝန	ကာမပဇော၊ နှင်းဒွေ၊ ဝိဉ ၆	ချယ်ကုန်
ကမ္မ	ကုအကုကြိဝေကြဉ်နယ်	ချယ်လေးမျိုး	နကမ္မ	ကု၊ အကု၊ ကြိဝေတနာ	ချယ်သုံးမျိုး
ဝိပါက	ဝိပါက်နယ်	ဝိပါက်ပြအပ်ချယ်နှစ်မျိုး	နဝိပါက	ကု၊ အကု၊ ကြိနာမက္ခန္ဓာ	ပဋိကမ္မဇကြဉ် ချယ်ကုန်
အာဟာရ	နယ်ကုန်	ချယ်သုံးမျိုး	နအာဟာရ		ချယ်လေးမျိုး
ဣန္ဒြိယ	နယ်ကုန်	ချယ်လေးမျိုး	နဣန္ဒြိယ		ချယ်သုံးမျိုး၊ ဇီဝိတနှစ်မျိုး
ဈာန	ဒွေပဉ္စကြဉ်နယ်	ချယ်နှစ်မျိုး	နဈာန	ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ်	ချယ်ငါးမျိုး
မဂ္ဂ	သဟိတ်နယ်	သဟိတ်ချယ်နှစ်မျိုး	နမဂ္ဂ	အဟိတ်နယ်	အဟိတ်ချယ်ကုန်
ဝိပ္ပယုတ္တ	အရူပီကြဉ်ပဉ္စဝေါနယ်	ချယ်နှစ်မျိုး	* နဝိပ္ပယုတ္တ	အရူပဘုံနယ်	ချယ်ငါးမျိုး

ဟေတု (ပ) အဝိဂတမှ နပစ္ဆာဇာတ၊ နဝိပါကတော်သက၌။ ။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကြိယာ စေတနာကြဉ်သော လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ ဒုတိယာဒိဇော။ ကျန်ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ မဂ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "တီဏိ၊ သတ္တ၊ တီဏိ"။

သဝိပါက။ ။ဖိုလ်ရသောမူလ်များကိုသွတ်ပါ။ ကော်ချည်း။

အာရမ္မဏပစ္စည်း

ဒုက။ ။မူမှာနယ်ကုန်ရ၍ မူလိနယ်ရသော ဆယ်ပစ္စည်းတို့ကိုနယ် သက်သက်ရွေး၍ဆို။ ရသောတရားအားလျော်စွာ သင်္ချာထုတ်။

တိကာဒိ။ ။ဟေတုနှင့်တူပြီ။

အဓိပတိပစ္စည်း

ဒုက။ အဓိပတိမှနာရမ္မဏ (ပ) နောဝိဂတဒုက၌။ ။သာဓိ ပတိ စိတ္တဇချယ်။ သင်္ချာ "ပဉ္စ၊ ပဉ္စ" (နဟေတုမူလိမရပြီ။ သုဒ္ဓ သင်္ချာကြည့်)။

နအညမညဒုက၌။ ။သာဓိပတိ နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော သာဓိပတိ စိတ္တဇချယ်၊ မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော သာဓိပတိစိတ္တဇ ဥပါဒါချယ်။ သင်္ချာ "ပဉ္စ၊ ပဉ္စ"။

ပုရေဇာတဒုက၌။ ။အရူပဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်ကြဉ်သော လောဘမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ။ ကျန်ရသော အရူပကုသိုလ်၊ အရူပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သာဓိပတိစိတ္တဇချယ်။ သင်္ချာ "သတ္တ၊ သတ္တ၊ တီဏိ"။

နပစ္ဆာဇာတဒုက၌။ ။မူအတိုင်းဆို။

နာသေဝနဒုက၌။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်ကြဉ်သောလောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပထမဇော။ ကျန်ရသော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သာဓိပတိ စိတ္တဇချယ်။ သင်္ချာ "နဝ၊ သတ္တရသ၊ တီဏိ"။

နကမ္မဒုက၌။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ သာဓိပတိ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာစေတနာ။ သင်္ချာ "တီဏိ၊ သတ္တ၊ တီဏိ"။

နဝိပါကဒုက၌။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရား ကိုယ်ကြဉ်သော သာဓိပတိကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ။ သာဓိပတိစိတ္တဇချယ်။ သင်္ချာ "နဝ၊ သတ္တရသ၊ တီဏိ"။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။အရူပဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်ကြဉ်သော လောဘမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ။ ကျန်ရသော အရူပကုသိုလ်၊ အရူပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု၊ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "တီဏိ၊ တီဏိ၊ တီဏိ"။

တိက။ ။ဒုကနှင့်တူပြီ။

စတုက္ကာဒိ။ ။ဟေတုနှင့်တူပြီ။

အနန္တရသမနန္တရပစ္စည်း။ ။အာရမ္မဏနှင့်တူပြီ။

သဟဇာတပစ္စည်း၊ဒုက။ ။မူလိပစ္စနိက် သုဒ္ဓသင်္ချာ အတိုင်းဆို။

တိကာဒိ။ ။ဟေတုနှင့်တူပြီ။

အညမညပစ္စည်း

ဒုက။ ။မူကနယ်ကုန်ရ၍ မူလိရှိနယ်များအတိုင်းဆို။ ချယ်မှုကိုသာ အထူးရှာရတော့မည်။

အညမညမူနဟေတု ဒုက၌။ ။နယ်ကို နဟေတု အတိုင်းဆို။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ အချင်းချင်းမှထောက်အပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇ မဟာဘုတ် (ပ) ပဝတ္တိကဋတ္တာ မဟာဘုတ်။ သင်္ချာ "ဒွေ၊ စတ္တာရိ၊ ဒွေ"။ ကြွင်းဒုကနှင့် တိကာဒိများကို ဆိုတော့။

နိဿယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတပစ္စည်း။ ။သဟဇာတနှင့်တူပြီ။

ဥပနိဿယ၊ သံ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတပစ္စည်း။ ။အာရမ္မဏနှင့်တူပြီ။

ပုရေဇာတပစ္စည်း

ဒုက။ ။အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိနယ် ကုန်ရ၍ မူလိနယ်ရသော ပစ္စည်းတို့တွင် အရူပဝိပါက်လေးခု ပါလျှင် ကြဉ်၍ဆိုရမည်။

ပုရေဇာတမူ နဟေတုဒုက၌။ ။ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ မောဟမူဒွေ၌မောဟ၊ အဟိတ်ပဝတ္တိ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သင်္ချာ "ဒွေ၊ စတ္တာရိ၊ ဒွေ"။

နာဓိပတိဒုက၌။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသော အခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်။ မရသောအခါ အကုသိုလ် ၁၂ခု၊ အဟိတ် ကြိယာ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ အရူပဝိပါက်လေးခု ကြဉ်သော လောကီဝိပါက်ပဝတ္တိနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သင်္ချာ "တီဏိ၊ သတ္တ၊ တီဏိ"။

ဆဝါရ အနုလောမပစ္စနိက် ပစ္စည်းတွန်း

နပစ္ဆာဇာတဒုကဉ္စ။ ။မူအတိုင်းဆို။

နာသေဝနဒုကဉ္စ။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပထမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းနှစ်၊ အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်သော ဝိပါက်စိတ် ဗာတ္တိ သပဝတ္တိ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သချာ "တိကံ၊ သတ္တ၊ တိကံ" (သချာမှာရင်း ချည်းသာ။ ထူးရာပြအံ့)။

နကမ္မ၊ နဝိပါက။ နမဂ္ဂဒုကဉ္စ။ ။ဘုံသတ်၍ နကမ္မဝသော နာမ်အတိုင်းဆို။ (နမဂ္ဂ၌သချာ ကော၊ ကော၊ ကော်ဟုဆို)

နဈာနဒုကဉ္စ။ ။နဈာနအတိုင်းဆို။ (ဒွေပဉ္စဖြစ်၍ ဘုံသတ်ဘွယ် မလို။ နဝိပ္ပယုတ္တမှာဘုံကဲ့၍ မူလီမသုတ်နိုင်ပြီ)။

တိက၊ စတုက္က။ ။ယောတုနာမ်အတိုင်းဘုံသတ်၍ အရူပဝိပါက်လေး ခုကြဉ်သောတရားရ၏။ မူလီများကို အတူရှာ၍ဆိုတော့။

ပဉ္စက။ ။အဓိပတိ နာမ်အတိုင်းမှုရ၏။ ဘုံသတ်၍ဆိုပါ။ အကြွင်း ဆက္ကစသည် ယောတုနှင့်တူပြီ။

အာသေဝနပစ္စည်း

အာသေဝနမူ နဟေတုဒုကဉ္စ။ ။မောဟမူ ဒုတိယာဒိ ဇော၌ ရှိသောမောဟ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် ဒုတိယာဒိဇော။ သချာ "ဒွေ၊ စတ္တာရိ၊ ဒွေ"။

နာဓိပတိဒုကဉ္စ။ ။အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသော အခါ လောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယ ဒုတိယာဒိဇော။ ကျန်ရှိသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ မဂ်လေးခု၌ရှိသော အဓိပတိတရား ကိုယ်၊ မရသောအခါ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာဒုတိယာဒိဇော။ သချာ "တိကံ၊ သတ္တ၊ တိကံ"။ (အဓိပတိ တရားကိုယ်ကိုပေါ်ပြထားသည်)။

နပုရေဇာတ။ နဝိပ္ပယုတ္တဒုကဉ္စ။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ လောဘမူ၊ မောဟမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော။ အရူပကုသိုလ်၊ အရူပကြိယာ၊ အထက်မဂ်သုံးခု နာမက္ခန္ဓာ။ သချာ "တိကံ၊ ထိထိ၊ တိထိ"။

နပစ္ဆာဇာတ။ နဝိပါကဒုကဉ္စ။ မူအတိုင်းဆို။

နကမ္မဒုကဉ္စ။ ။မူအတိုင်းတွင် စေတနာကိုဆို။

နဈာနဒုကဉ္စ။ ။၎င်းကိုမူလီမသုတ်ရပြီ။ အတူမရှိ။

နမဂ္ဂဒုကဉ္စ။ ။ဟသိတုပ္ပါဒ် ဒုတိယာဒိဇော။ သချာ "ကော၊ ကော၊ ကော"။

တိကစတုက္က။ ။မူတရားကိုအနုလုံအတိုင်းတွဲ၍ မူလီသုတ်၍ ဆိုတော့။

ပဉ္စကာဒိ။ ။နည်းတူမှတ်၍ မူလီသုတ်ခါဆိုတတ်လောက်ပြီ။

ကမ္မပစ္စည်း

ဒုက။ ။စေတနာကြဉ်သော နာမ်ကုန်နှင့် ရုပ်လေးမျိုးဟု မှုရှိရာ မူလီများကို အတူရှာ၍ဆိုတော့။

တိကာဒိ။ ။အနုလုံအတိုင်းမှုတဲ့ခါ မူလီသုတ်၍ဆိုတော့။

ဝိပါကပစ္စည်း

ဒုက။ ဝိပါကမူ-နဟေတု။ နမဂ္ဂဒုကဉ္စ။ ။အဟိတ်ဝိပါက် ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အဟိတ်ဝိပါက်ပြုအပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ သချာ "ကော၊ ကော၊ ကော"။ (ဝိပါကမူဖြစ်၍ သချာမှာ အားလုံးကော်ချည်းရလတံ့)။

နာရမ္မဏ (ပ) နောဝိဂတဒုကဉ္စ။ ။ဝိပါက် ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ သချာများဆိုတော့၊ မရေးပြီ။

နာဓိပတိဒုကဉ္စ။ ။အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ ဖိုလ်လေးခု၌ ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ လောကီ ဝိပါက် ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ဝိပါက်ပြုအပ်သော နိရာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။

နအညမညဒုကဉ္စ။ ။ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါးသော ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော စိတ္တဇဥပါဒါ၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ်။

နပုရေဇာတဒုကဉ္စ။ ။အရူပ ဝိပါက် လေးခု ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဖိုလ်လေးခု၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ဝိပါက်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။

နပစ္ဆာဇာတ၊ နာသေဝနဒုကဉ္စ။ ။မူအတိုင်းဆို။

နကမ္မ၊ နအာဟာရ၊ နဣန္ဒြိယ။ ။မူလီမရပြီ။ (ဤမှနောက်၌ အရေတူ မရှိ၍ မူလီမသုတ်ရသော ပစ္စည်းတို့ကိုမပြပြီ။ ဤသဘောယူဆပါ)။

နဈာနဒုကဉ္စ။ ။ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်တဆယ် နာမက္ခန္ဓာ။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုကဉ္စ။ ။အရူပဝိပါက်လေးခု ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာ။

တိက။ ။ယောတုနှင့် တွဲရာ သဟိတ်ဝိပါက်နှင့် ၎င်းပြုအပ်သော သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်ဟု မှုရ၏။ မူလီသုတ်၍ ဆိုတော့။

စတုက္က။ ။သဟိတ်ဝိပါက်နာမ်သာ မှုရတော့၏။ ဆိုပါ။

ပဉ္စကာဒိ။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ် ကြဉ်သော ဖိုလ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာဟု မှုရ၏။ မူလီ၌ ၎င်းတရား ရသော နပုရေဇာတ၊ နပစ္ဆာဇာတ၊ နာသေဝန၊ နဝိပ္ပယုတ္တတို့ကိုဆို။ နပုရေ၊ နဝိပ်၌ ဘုံသတ်၍ဆို။

အာဟာရပစ္စည်း

ဒုက။ ။မူတရားမှာ နာမ်ကုန်ရ၍ မူလီနာမ် အတိုင်းဆိုပါ။ စဉ်းစား ဘွယ်မလိုပြီ။ မူမှာရုပ်သုံးမျိုးရရာ မူလီရုပ်များကိုရှင်းမှုနှင့် အတူရှာဆို။ သချာကို မူလီသချာအတိုင်းဆိုပါ။

တိကာဒိ။ ။ယောတုနှင့် တူပြီ။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်း

ဒုက။ ။မူတရားမှာ နာမ်ကုန်နှင့် ရုပ်လေးမျိုး ရှိရာ အာဟာရ သဘောသွားအတိုင်း သချာများကိုပါဆိုပါ။

တိကာဒိ။ ။ယောတုနှင့်တူပြီ။

ဈာနပစ္စည်း

ဒုက။ ။မူမှာ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ်ကြဉ်မှု၊ ရုပ်နှစ်မျိုးဟု ရှိရာ အာဟာရသဘောသွားအတိုင်း ဆိုပါတော့။

တိကာဒိ။ ။ယောတုနှင့်တူပြီ။

မဂ္ဂပစ္စည်း

ဒုက။ ။မောဒွေမော မကြဉ်မှုသာယောတုနှင့်ထူး၏။

မဂ္ဂမူနဟေတုဒုကဉ္စ။ ။မောဟမူဒွေ၌ မောဟ။ သချာ "ကော၊ တိထိ၊ ကော"။ (အကြွင်းစုအားလုံးယောတုသွားပင်ဆိုတော့)။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

ဒုက။ ။အရူပဝိပါက်လေးကြဉ်၍ ဘုံသတ်မှုသာထူး၏။ နပုရေဇာ တ မူလီမှုတပါး မူလီသချာအတိုင်းဆို။

ဝိပ္ပယုတ္တမူနဟေတုဒုကဉ္စ။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေ၌ မောဟ၊ အဟိတ် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ သချာ "ဒွေ၊ စတ္တာရိ၊ ဒွေ"။

နာရမ္မဏ (ပ) နောဝိဂတဒုကဉ္စ။ ။စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ သချာ "ပဉ္စ၊ ပဉ္စ"။

နာဓိပတိဒုကဉ္စ။ ။ဘုံသတ် အရူပ ဝိပါက်လေးခု ကြဉ်၍ နာဓိပတိ အတိုင်းဆို။ ရုပ်ကို နိရာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်ဟုဆို။

နအညမညဒုကဉ္စ။ ။ရုပ်နှစ်မျိုးဆိုပါ။ သချာ "ပဉ္စ၊ ပဉ္စ။"

နပုရေဇာတဒုကဉ္စ။ ။ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ သချာ "ပဉ္စ၊ ပဉ္စ"။ (ဝိပ္ပယုတ္တက ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၊ နပုရေဇာတက အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော နာမ်တရားများ ဖြစ်၍ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော နာမ်တရားတို့ကို ဘုံမတူ၍မရပြီ)။

နပစ္ဆာဇာတဒုကဉ္စ။ ။မူအတိုင်းဆို။

နာသေဝနဒုကဉ္စ။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အရူပ ဝိပါက်လေးခု ကြဉ်၍ မူလီနာမ်အတိုင်းဆို။ ရုပ်ကို မူအတိုင်းဆို။ သချာ "နဝ၊ သတ္တရသ၊ တိကံ"။

စတုဝါရ ပစ္စနီယာနုလောမ ပစ္စည်းတွင်း

နကမ္မဒုကဉ္စ။ ။ဘုံသတ်။ မူလီနာမ်အတိုင်းဆို။ ရှပ်မရ။ သင်္ချာဆို။

နဝိပါကဒုကဉ္စ။ ။ဘုံသတ်။ မူလီနာမ်အတိုင်းဆို။ ရှပ်မှာ ဝိတ္ထာရ ရှယ်သာ။

နဈာနဒုကဉ္စ။ ။ဒွေ ပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်နာမက္ခန္ဓာ။ သင်္ချာ "ကော်"ချည်း။

နမဂ္ဂဒုကဉ္စ။ ။ဘုံသတ်။ မူလီနာမ် အတိုင်းဆို။ ရှပ်မှာ အဟိတ် ရှပ်နှစ်ခုသာ။

တိက။ ။ဟေတုနှင့်တွဲရာ ဟေတုအတိုင်းတွင် အရူပ ဝိပါက် လေးခု ကြဉ်သည်သာထူး၏။ ဟေတုသွားအတိုင်း အားလုံးဆို။ နပုရေဇာတဉ္စ ကား။

ဝိပ္ပယုတ္တ ဟေတု မူ နပုရေဇာတ တိကဉ္စ။ ။သဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ သဟိတ်ဝိတ္ထာရရှပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ သင်္ချာ "ပဉ္စ။ပဉ္စ"။

စတုက္က။ ။အာရမ္မဏနှင့်တွဲ၍ရှပ်ပြတ်ပြီးဆို။

နပုရေဇာတစတုက္ကဉ္စ။ ။သဟိတ် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သင်္ချာ "ကော်။ကော်။ကော်"သာ။

ပဉ္စကာဒိ။ ။အဓိပတိနှင့် တွဲရာ အဓိပတိနာမ်အတိုင်းတွင် ဘုံသတ်၍ ဆိုရဖွဲ့သာ။ ထို့ကြောင့် နပုရေဇာတကို မူလီမသွတ်နိုင်ပြီ။ ဆိုတော့။

အကြွင်းဆက္ကဲ့ စသည်တို့ကို "သာသေဝန၊ သဝိပါက" နှစ်မျိုးလုံး မှတည်၍ မူလီသွတ်ခေါ် သွတ်ခေါ်ဆိုတော့။ အာသေဝနနှင့် ဝိပါကမှုများ တွင်ကား နှစ်မျိုးမရပြီ၊ တမျိုးစီသာရကြ၏။ အားလုံးဆိုပါ။

ဆဝါရ အနု လောမ ပစ္စနိက် အကျဉ်းချုပ်။ ။အနုလုံကဲ့သို့ အနုလုံဘက်ကမှတည်ပြီး၊ ပစ္စနိက်တရားများကို ကပစ္စည်းစီအတွဲရှာ၍ မူလီသွတ်ခေါ်ထွက်လာသောတရားကိုကြည့်၍ သင်္ချာထုတ်ပါ။

* * *

စတုဝါရ။ ပစ္စနီယာနုလောမ ပစ္စည်းတွင်း

ပစ္စနိက်ကဲ့သို့ ဝါရခွဲ၍ဆိုပါ။ ပစ္စနိက်တရားများကိုမှတည်၍ အနုလုံ တရားများကို မူလီသွတ်ခေါ်ဟောရမည်။ ဒုကများကို အနုလောမပစ္စနိက် အတိုင်း အပြန်အလှန်ဟောရဖွဲ့သာထူး၏။

မြှီးအုံ။ ။အနုလောမ ပစ္စနိက်၌ "ဟေတုပစ္စယာနာရမ္မဏေ" ဟု ဆိုသောတရားနှင့် ပစ္စနီယာ နုလောမ၌ "နာရမ္မဏပစ္စယာ ဟေတုယာ" ဟု ဆိုသော တရားကို ယှဉ်၍ကြည့်လျှင် အပြန် အလှန် ဟောမှု တပါး အထူးမရှိပြီ။ ဒုကအားလုံး ဤသဘောအတိုင်းယူလေပါ။

နဟေတုပစ္စည်း

ဒုက။ နဟေတုမူအာရမ္မဏ(ပ)ဝိဂတဒုကဉ္စ။ ။မူအတိုင်း နာမ်ကို ဆို။ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏ အစရှိသော ပစ္စည်းသာတတ်၍ ဟေတု ပစ္စည်းမတတ်သောကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတွင်း၌ ဝင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနီယာနုလောမ၌ နယသို့ လိုက်၍ရင်း (ပ) ဌာန်သို့ လိုက်၍ရင်း "နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေဒွေ။ စတ္တာရိ။(ပ) ဝိဂတေဒွေ။ စတ္တာရိ"ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ (နဟေတုနှင့် အဓိပတိတို့ အတူမရှိ၍ အပြန်အလှန် မူလီမသွတ်နိုင်ကြပြီ)။

သဟဇာတ။ နိဿယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတဒုကဉ္စ။ ။မူအတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ၊ စတ္တာရိ"။

အညမညဒုကဉ္စ။ ။နာမ်ကိုမူအတိုင်းဆို။ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ် သော အဟိတ်ဝိတ္ထာရမဟာဘုတ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

ပုရေဇာတဒုကဉ္စ။ ။ဘုံသတ်။ မူအတိုင်း နာမ်ကိုပဝတ္တိသာဆို။

အာသေဝနဒုကဉ္စ။ ။မောဟမူ ဒုတိယာဇီဇော၌ ရှိသော မောဟ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် ဒုတိယာဇီဇော။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။ (မောဟနှင့် အဟိတ်နာမ်ရုပ်များပါလျှင် ဒွေ၊ မောဟမပါလျှင် ကော်ဟုမှတ်)။

ကမ္မဒုကဉ္စ။ ။မောဟမူဒွေ၌မောဟ၊ အဟိတ်ကြိယာစေတနာကြဉ် သောအဟိတ် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အဟိတ်ရှပ်လေးမျိုး ဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

ဝိပါကဒုကဉ္စ။ ။အဟိတ်ဝိပါက်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ အဟိတ်ဝိပါက်ပြုအပ်သော အဟိတ်ဝိတ္ထာရရှပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ သင်္ချာ "ကော်။ကော်"

အာဟာရဒုကဉ္စ။ ။မူအတိုင်း နာမ်ဆို။ အဟိတ် ရှပ်သုံးမျိုးဆို။ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

ဣန္ဒြိယဒုကဉ္စ။ ။မူအတိုင်းနာမ်ဆို၊ ဇီကြဉ်ရှပ်လေးမျိုးဆို။ "ဒွေ စတ္တာရိ"။

ဈာနဒုကဉ္စ။ ။မောဒွေမော။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ် ကြဉ်သော အဟိတ်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ အဟိတ်ရှပ် နှစ်မျိုးဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

မဂ္ဂဒုကဉ္စ။ ။မောဒွေမော။ သင်္ချာ "ကော်၊ တီဏိ" တီဏိမှာ(အကု၊ အကု) (ဗျာ၊ အကု) (အကုဗျာ၊ အကု)ဟု မောဟရသောပဒါဝသာနကို ထုတ်)။

ဝိပ္ပယုတ္တဒုကဉ္စ။ ။ဘုံသတ်၍ မူနာမ်ကိုဆို။ အဟိတ်ရှပ်နှစ်မျိုး။ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

တိက။ ။အဟိတ်ရှပ်များသာမှုရ၍ သင်္ချာကော်သာ။နာမ်သက်သက် သာရသောမူလီများကို မသွတ်ရပြီ၊ အတူရှာ၍ဆိုတော့။

စတုက္က။ပဉ္စက။ဆက္က။ ။တိကနှင့်တူပြီ၊ ဆိုတော့။

သတ္တက။ ။ပစ္စနိက်နည်းအတိုင်း နအညမညနှင့်မှုတွဲ။ မူလီများကို လည်း မူရှပ်များနှင့်အတူ ရှာ၍ဆိုတော့၊ ဆိုတတ်လောက်ပြီ။

အဋ္ဌက။နဝက။ဒသက။ဧကာဒသက။ ။သတ္တကနှင့်တူပြီ။

ဒွါဒသက။တေရသက။ ။နကမ္မနှင့်မှုတွဲရာ မဟာဘုတ်မှ ထောက် အပ်သော ဗာဟိရဥပါဒါ၊ အာဟာရဇ ဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါရှပ်ဟု မှတ်ရာ၏။ မူလီကိုရှာလျှင်သဟကြီးနှင့် အာဟာရသာရ၍ရင်းကိုသွတ်။

စုဒ္ဒသက။ ။နအာဟာရနှင့် မှုတွဲလျှင် မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ် သော ဗာဟိရဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါရှပ်သာရ၍ သဟကြီးမျိုးကိုသာ မူလီသွတ်။

ပန္နရသကမှ ဧကဝီသက။ နဟေတု (ပ) နောဝိဂတမှု သဟဇာတ။ နိဿယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတ ဧကဝီသကဉ္စ။ ။မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ် သော ဗာဟိရဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါရှပ် "နဟေတုပစ္စယာ (ပ) နောဝိဂတပစ္စယာ သဟဇာတေ ကော်၊ ကော်။ နိဿယေ ကော်၊ ကော်။ အတ္ထိယာ ကော်၊ ကော်။ အဝိဂတေ ကော်၊ ကော်" ချည်းသာ။

နာရမ္မဏပစ္စည်း

ဒုက။ ။မူမှာချပ်ကုန်ရ၍ မူလီရှပ်ရသောပစ္စည်းများ အတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "ပဉ္စ၊ ပဉ္စ"။ (အညာ၊ ဝိပါကတွင် ကော်။ကော်သာ။)

တိကာဒိ။ ။နဟေတုတွဲရာ နဟေတုရှပ်ပင်ရ၍ အားလုံးနဟေတု နှင့်တူပြီ။ ဧကဝီသကတိုင်အောင်ဆို။

နာဓိပတိပစ္စည်း

ဒုက။ နာဓိပတိမူဟေတုဒုကဉ္စ။ ။အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ်။ မရသောအခါ မောဒွေမောကြဉ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ၊ သဟိတ်လောကီဝိပါက်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ နာဓိပတိသဟိတ်ဝိတ္ထာရရှပ်၊ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ သင်္ချာ "နဝ၊ သတ္တရသ"။

နာဓိပတိမူ အာရမ္မဏ (ပ) ဝိဂတဒုကဉ္စ။ ။မူ နာမ် အတိုင်း ဆို။ "တီဏိ၊ သတ္တ"။

သဟဇာတ။ နိဿယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတဒုကဉ္စ။ ။မူအတိုင်းဆို။

အညမညဒုကဉ္စ။ ။မူနာမ် အတိုင်းဆို။ ရှပ်မှာ နာမက္ခန္ဓာမှ

ထောက်အပ်သောဟဒယဝတ္ထု။ အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ်သောနိရ ဝိပတ် စိတ္တဇမဟာဘုတ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်။ သင်္ချာ "တီဏိ။ သတ္တ"။

ပုရေဇာတစသော ဒုက ။ ။၎င်းတို့ကိုလည်း အနုလောမပစ္စနိက်ကို ပြန်လှန်၍ ဆိုရုံသာထူး၏။ ဆိုတော့။

တိကာဒီ။ ။နဟေတုနှင့်တွဲလျှင် နဟေတုအတိုင်းရ၍ နဟေတုနှင့်တူပြီ။

နာနန္တရ၊ နသမနန္တရပစ္စည်း။ ။နာရမ္မဏနှင့်တူပြီ။

နအညမညပစ္စည်း

ဒုက။ ။မူမှာရုပ်တရား သင်္ချာပဥ္စဖြစ်၏။ ရုပ်ရသော မူလီတို့ကိုသွက်၍ ဟောတော့။

တိက။ ။မူတရားမှာ အဟိတ် နာမက္ခန္ဓာမှ ထောက်အပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါးသော အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ မဟာဘုတ်မှထောက်အပ်သော အဟိတ်စိတ္တဇဥပါဒါ(ပ)ပဝတ္တိ ကမ္မဇဥပါဒါရုပ်ရ၏။ မူလီသွတ်၍ဟောတော့။

စတုက္က။ ပဥ္စက။ ဆက္က။ သတ္တက။ ။တိကနှင့်တူ၏။ အဋ္ဌက စသည် နဟေတုနှင့်တူပြီ။

နပုရေဇာတပစ္စည်း

ဒုက။ ။ဒုကများကို အနုလောမပစ္စနိက်အတိုင်း အပြန် အလှန်ဆို၊ နောက်ဒုကမရေးပြီ၊ မှာလည်းမမှာပြီ။

တိက။ ။မူတရားမှာ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဒွေမော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ လေးပါးနှင့် အဟိတ်ရုပ်များအကုန်ရသည်။ သင်္ချာမှာ နပုရေဇာတဖြစ်၍ ပစ္စယတွက်မတိုး။ ဒွေ။ ဒွေသာ။

နပုရေဇာတ နဟေတုမူ အာရမ္မဏ (ပ) ဝိဂတ တိက၌။ ။သာမူတရားအတိုင်း နာမ်သက်သက်ကိုသာဆိုပါ။ သင်္ချာ "ဒွေ။ ဒွေ"။

သဟဇာတ။ နိဿယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတတိက၌။ ။မူအတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ၊ ဒွေ"။

အညမညတိက၌။ ။နာမ်ကိုမူအတိုင်းဆို၊ ရုပ်မှာ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာမှထောက်အပ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ်သောအဟိတ် စိတ္တဇ မဟာဘုတ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်။ သင်္ချာ "ဒွေ။ ဒွေ"။

အာသေဝနတိက၌။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ဒုတိယာဒိဇော၌ရှိသောမောဟ။ သင်္ချာ "ဧကံ။ ဧကံ"။

ကမ္မတိက၌။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေ၌ ရှိသော မောဟ။ စေတနာကြဉ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ရုပ်ကိုအဟိတ်ရုပ်လေးပါးဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ၊ ဒွေ"။

ဝိပါကတိက၌။ ။အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ သင်္ချာ "ဧကံ။ ဧကံ"။

အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာနတိက၌။ ။မူနာမ်အတိုင်းဆို၊ ရုပ်များကို ဆိုင်ရာအသီးသီးအဟိတ်ရုပ် ၃-၄-၂ ပါးကိုဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ၊ ဒွေ"။

မဂ္ဂတိက၌။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဒွေမော။ သင်္ချာ "ဧကံ။ ဧကံ"။

ဝိပ္ပယုတ္တတိက၌။ ။အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်။ သင်္ချာ "ဧကံ။ ဧကံ"။

စတုက္ကာဒီ။ ။နာရမ္မဏနှင့် တွဲရာ အဟိတ် ရုပ်များသာ ရသဖြင့် နဟေတုသွားနှင့်တူပြီ။ ဆိုတော့။

နပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း

ဒုက။ ။ဒုကများကို မူလီအတိုင်းဆို။

တိကာဒီ။ ။နဟေတုနှင့်တူပြီဖြစ်၍ နဟေတုအတိုင်းဆို။

နအာသေဝနပစ္စည်း

တိက။ ။မူတရားမှာမောဟမူ ပထမဇော၌ရှိသော မောဟ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် ပထမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ၊ အဟိတ်ဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အဟိတ်ရုပ်အကုန်။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"ရ၏။

နအာသေဝန နဟေတုမူ အာရမ္မဏ (ပ) ဝိဂတတိက၌။ ။မူနာမ်အတိုင်း ဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ၊ စတ္တာရိ"။

သဟဇာတ၊ နိဿယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတတိက၌။ ။မူအတိုင်းဆို။

အညမညတိက၌။ ။မူအတိုင်း နာမ်ကိုဆို။ ရုပ်ကိုလည်းဆိုတော့။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

ပုရေဇာတတိက၌။ ။ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ဟုဘုံသတ်၍ နာမ်မူတရားအတိုင်း ပဝတ္တိကိုဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

ကမ္မတိက၌။ ။စေတနာကြဉ်၍ နာမ်ကိုမူအတိုင်းဆို။ အဟိတ်ရုပ် လေးမျိုးကိုဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

ဝိပါကတိက၌။ ။အဟိတ်ဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်။ သင်္ချာ "ဧကံ။ ဧကံ"။

အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယတိက၌။ ။မူနာမ်နှင့် ရုပ်သုံးမျိုး လေးမျိုးကို ဆို။

ဈာနတိက၌။ ။မူအတိုင်း ဒွေပဥ္စကြဉ်ဆို။ အဟိတ်ရုပ် နှစ်မျိုးဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

မဂ္ဂတိက၌။ ။မောဟမူ ပထမဇော၌ရှိသောမောဟ။ သင်္ချာ "ဧကံ။ တီဏိ"။

ဝိပ္ပယုတ္တတိက၌။ ။မူအတိုင်းနာမ်ကို ဘုံသတ်ဆို။ အဟိတ်ရုပ်နှစ်မျိုး ဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"

စတုက္ကာဒီ။ ။အဟိတ် ရုပ်များသာရ၍ နဟေတုနှင့် တူပြီ။ ဆိုတော့။

နကမ္မပစ္စည်း

တိက။ ။မူတရားမှာ အဟိတ်ကြိယာစေတနာနှင့် ဗာဟိရရုပ်, အာဟာရဇရုပ်, ဥတုဇရုပ်သာရ၏။ သင်္ချာအားလုံး ဧကံချည်းသာ။

နကမ္မနဟေတုမူ အာရမ္မဏ (ပ) ဝိဂတတိက၌။ ။မူနာမ်အတိုင်း ဆို။

သဟဇာတ။ နိဿယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတတိက၌။ ။မူအတိုင်းဆို။

အညမညတိက၌။ ။မူနာမ်နှင့် ဘုတ်သုံးမျိုးကိုဆို။

ပုရေဇာတတိက၌။ ။ဘုံသတ်၍ မူနာမ်အတိုင်းဆို။

အာသေဝနတိက၌။ ။ဟသိတုပ္ပါဒ်၌ ရှိသောစေတနာ။

ဝိပါက၊ မဂ္ဂ။ ။၎င်းကိုမူလီမသွတ်နိုင်ပြီ။

အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဈာနတိက၌။ ။မူနာမ် အတိုင်းဆို၊ ရုပ်မှာ အာဟာရတပစ္စည်းသာ အာဟာရဇရုပ်ရ၏။ ဣန္ဒြိယ, ဈာနတို့ ရုပ် မရပြီ။

ဝိပ္ပယုတ္တတိက၌။ ။ဘုံသတ်၍ မူနာမ်အတိုင်းဆို၊ ရုပ်မရပြီ။

စတုက္က။ ။နာရမ္မဏနှင့်မူတွဲရာ နကမ္မရုပ်သုံးမျိုးသာရတော့သဖြင့် သဟကြီး၊ အညမည၊ အာဟာရတို့ကို ရသင့်သလိုမူလီသွတ်၍ဟော။

ပဥ္စကာဒီ။ ။စတုက္ကနှင့်တူ၏။ အဋ္ဌက၊ နအညမညမှဝင်ရာ၌ ဥပါဒါရုပ်သုံးမျိုးသာရ၏၊ အကြင်းစုံဆိုတော့။

နဝိပါကပစ္စည်း

တိက။ ။မူတရားမှာ မောဒွေမော၊ အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ၊ အဟိတ်စိတ္တဇ၊ ဗာဟိရ (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်ရ၏။ "ဒွေ၊ စတ္တာရိ"။

နဝိပါကနဟေတုမူ အာရမ္မဏ (ပ) ဝိဂတတိက၌။ ။မူနာမ်အတိုင်း ဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

သဟဇာတ။ နိဿယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတတိက၌။ ။မူအတိုင်းဆို။

အညမညတိက၌။ ။နာမ်ကို မူအတိုင်းဆို။ ရုပ်မှာ အချင်းချင်းမှ ထောက်အပ်သော အဟိတ် စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရ မဟာဘုတ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်။ သင်္ချာ "ဒွေ။ စတ္တာရိ"။

စတုဝါရ ပစ္စနီယာနုလောမ ပစ္စည်းတွန်း

ပုရေဇာတ။ဝိပ္ပယုတ္တတိက၌။ ။ဘုံ သတ်၍ မူ နာမ် အ တိုင်း ဆို။ ဝိပ္ပယုတ္တ၌ အဟိတ်စိတ္တဇရုပ်ပါဆို။သင်္ချာ "ဒွေ၊စတ္တာရိ"။

အာသေဝနတိက၌။ ။မောဟမူ ဒုတိယာဒိဇော၌ ရှိသောမောဟ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် ဒုတိယာဒိဇော။ သင်္ချာ "ဒွေ၊စတ္တာရိ"။

ကမ္မတိက၌။ ။မောဒွေမော။ အဟိတ်ကြိယာ စေတနာကြဉ်သော အဟိတ်ကြိယာနာမက္ခန္ဓာ။ ရုပ်သုံးမျိုးဆိုတော့။ သင်္ချာ "ဒွေ၊စတ္တာရိ"။

အာဟာရ။ ဣန္ဒြိယ။ ဈာနတိက၌။ ။နာမ်ကို မူအတိုင်းဆို။ ရုပ်ကို ပစ္စည်းအားလျော်စွာအတူရှာဆို။ ။သင်္ချာ "ဒွေ၊စတ္တာရိ"။

မဂ္ဂတိက၌။ ။မောဒွေမော။ သင်္ချာ "ဧကံ၊တီဏိ"။

စတုက္ကာဒိ။ ။မူတရားမှာ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်မှ တပါးသော ကြွင်းအဟိတ်ရုပ်များအားလုံးရ၏။ နဟေတုကိုမှီး၍ ဆိုတော့။

နအာဟာရပစ္စည်း

ဒုက။ ။မူမှာရုပ်လေးမျိုးရရာ ၎င်းတို့ကို ရနိုင်သောသဟကြီး၊ အညမည၊ ကမ္မ၊ ဣန္ဒြိယတို့ကို မူလီသွတ်၍ဆို။

တိက။စတုက္က။ပဉ္စက။ဆက္က။သတ္တက။ ။ဒုကနှင့်တူ၏။

အဋ္ဌက။ ။နအညမညနှင့်တွဲရာ မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော ယခင်လေးမျိုးသော ဥပါဒါရုပ်တို့ကိုရ၏။ အညမညမှတပါး ယခင်(၆) ပစ္စည်းကိုပင်မူလီသွတ်၍ ဥပါဒါရုပ်ကိုဆို။

နဝက။ဒသက။ဧကာဒသက။ဒွါဒသက။ ။အဋ္ဌကနှင့်တူ၏။

တေရသက။ ။နကမ္မနှင့် တွဲရာ မဟာ ဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော ဗာဟိရ ဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါရုပ် သာ ရတော့၏။ သဟကြီးကိုသာ မူလီသွတ်နိုင်တော့မည်။

စုဒ္ဒသကမှ ဧကဝီသက။ ။တေရသကနှင့်တူပြီ။

နဣန္ဒြိယပစ္စည်း။ ။ရုပ်များသာမူရှိ၍ ရုပ်တရားရနိုင်သော ပစ္စည်း တို့ကိုမူလီသွတ်၍ ဧကဝီသက တိုင်အောင် ဟောပါ။ (ဗာဟိရ စသော ရုပ်များကို သဟကြီး။ အညမည။ကမ္မ။အာဟာရတို့သာရမည်)။

နဈာနပစ္စည်း။ ။နာမ်ကဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ်။ ရုပ်ကငါးမျိုးဟု မူတရားရှိ၏။ မူလီသွတ်၍ဟောပါတော့။

နမဂ္ဂပစ္စည်း။ ။မောဟမပါသည်သာထူး၏။ နဟေတုသဘောသွား အတိုင်းဟောပါ။ နအာဟာရမှ နမဂ္ဂတိုင် သင်္ချာများဧကံချည်းသာ။

နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

တိက။ ။မူမှာအရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဒွေမော။ မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်းနာမက္ခန္ဓာ။ ရုပ်မှာ နဝိပ္ပယုတ္တအတိုင်းရ၏။ (အနုလောမပစ္စနိက်က ဝိပ္ပယုတ္တကို မူတည်သောအခါ နပုရေဇာတကို ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ၊ စိတ္တဇရုပ်စသည်တို့ကြောင့် မူလီသွတ်နိုင်ခဲ့လည်း ဤပစ္စနီယာ နုလောမ၌ နဝိပ္ပယုတ္တကိုမူတည်လျှင် ဘုံချင်းမတူကြ၍ ပုရေဇာတကို မူလီ မသွတ်နိုင်ပြီ) သင်္ချာ "ဒွေ၊ ဒွေ"။

နဝိပ္ပယုတ္တနဟေတုမူ အာရမ္မဏ (ပ) ဝိဂတတိက၌။ ။မူနာမ်အတိုင်း ဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ၊ ဒွေ"။ (အရူပဘုံနာမ်ဖြစ်၍ ပဋိစ္စနှင့် ပစ္စယတူ၏)

သဟဇာတ။နိဿယ။အတ္ထိ။အဝိဂတတိက၌။ ။မူအတိုင်းဆို။

အညမညတိက၌။ ။နာမ်ကို မူအတိုင်းဆို။ ရုပ်ကိုလည်း မူအတိုင်း ဘုတ်ကိုဆို (မောဟရလျှင်ဒွေ။မရလျှင်ဧကံချည်းနေလတံ့)။

အာသေဝနတိက၌။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ဒုတိယာ ဒိဇော၌ရှိသောမောဟ။ သင်္ချာ "ဧကံ။ဧကံ"။

ကမ္မတိက၌။ ။စေတနာကြဉ်၍ နာမ်ကိုမူအတိုင်းဆို။ ရုပ်မှာအသ ညသတ်ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်ရ၏။ သင်္ချာ "ဒွေ၊ဒွေ"။

ဝိပါက။ ။၎င်းကို မူလီမသွတ်နိုင်ပြီ။

အာဟာရ။ ဣန္ဒြိယတိက၌။ ။နာမ်ကိုမူအတိုင်း။ ရုပ် ကို အာဟာရ ဇရုပ်နှင့် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ ကြဉ်သော အသညသတ် ကမ္မဇ, ပဝတ္တိ ကမ္မဇ ရုပ်ကိုဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ၊ ဒွေ"။

ဈာနတိက၌။ ။နာမ်ကိုမူအတိုင်းဆို။ ရုပ်မရပြီ။ သင်္ချာ "ဒွေ၊ ဒွေ"။
မဂ္ဂတိက၌။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါမောဒွေမော။ သင်္ချာ "ဧကံ၊ ဧကံ"။

စတုက္က။ ။နဝိပ္ပယုတ္တရုပ်အတိုင်းသာရတော့မည်။ ၎င်းတို့ရနိုင်သော သဟကြီး၊ အညမည၊ ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယတို့ကို မူလီသွတ်ခါ ဆိုပါ တော့။ သင်္ချာ "ဧကံ၊ ဧကံသာ"။

ပဉ္စက။ဆက္က။သတ္တက။ ။စတုက္ကနှင့်တူ၏။

အဋ္ဌက။ ။မူတရားမှာ မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော ဗာဟိရ ဥပါဒါ(ပ)ပဝတ္တိ ကမ္မဇဥပါဒါရုပ်ရ၏။ မူလီ (၇)ပစ္စည်းကို သွတ်၍ဆို။

နဝက။ဒသက။ဧကာဒသက။ဒွါဒသက။ ။အဋ္ဌကနှင့်တူ၏။

တေရသက။ ။နကမ္မနှင့်တွဲရာမူတရားမှာ မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ် သောဗာဟိရ ဥပါဒါ၊ အာဟာရဇဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါရုပ်သာရတော့၍ သဟကြီးနှင့် အာဟာရကိုသာ မူလီသွတ်၍ဆို။

စုဒ္ဒသက။ ။တေရသကနှင့်တူ၏။

ပန္နရသက။ ။နအာဟာရနှင့်တွဲရာ မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော ဗာဟိရ ဥပါဒါ၊ ဥတုဇဥပါဒါရုပ်သာ ကျန်ရကား သဟကြီး ကိုသာ မူလီ သွတ်၍ ဟောပါတော့။

သောဠသကမှ ဧကဝီသက။ ။ပန္နရသကနှင့်တူပြီ။

* * *

ဒွေဝါရ။ပစ္စနီယာနုလောမ ပစ္စည်းတွန်း

နဟေတုပစ္စည်း

ဒုက။ ။စတုဝါရသဘောသွားအတိုင်း နာမ်သက်သက်ကိုသာရွေး၍ ဆိုရမည်။ အဓိပတိ မူလီမှတပါးအကြွင်း (၂၁) ပစ္စည်းကို မူလီသွတ်နိုင် ရကား ဝိပါက၌ "ဧကံ။ မဂ္ဂ၌ မောဟသာရ၍" ဧကံဟုဆို။ ကျန်ပစ္စည်း အားလုံးသင်္ချာ "ဒွေ"ချည်းသာရကြ၏။

တိက။ ။နာဓိပတိတွင် နဟေတုဝင်ရကား ဒုကနှင့်အားလုံးတူပြီ။

စတုက္က။ ။နပုရေဇာတမဝင်၍ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဒွေ မော။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး ရ၏။ သင်္ချာမှာ "ဒွေ"ပင်ရသေး၏။ မူလီများသွတ်ခါဆိုတော့။

ပဉ္စက။ ။နပစ္ဆာဇာတမဝင်ရာ၌မထူး။ စတုက္ကနှင့်တူပြီ။

ဆက္က။ ။ပစ္စနိက်ကတွဲပြခဲ့သည့်အတိုင်း အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပထမဇော၌ ရှိသောမောဟ။ မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း။ အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးဟု မူတရားရ၏။ ပစ္စနိက်က တွဲခဲ့သည့် အတိုင်း မူများကိုတွဲပါ။ မူလီများကို ပြီးလွယ်အောင် နာမ်ကုန်ရသော ပစ္စည်းများကို အားလုံးမူလီသွတ်၍ဆိုပါ။ ဆိုပုံနည်းပြဦးအံ့။

နဟေတု နာဓိပတိ နပုရေဇာတ နပစ္ဆာဇာတ နာသေဝနမူ အာရမ္မဏ။ နံ။သနံ။သဟ။ ည ။နိ။ဥပ။ဟာ။ ဣ ။ ဈာ။ သံ။ အတ်။ နတ်။ ဝိဂ။ အဝိဂတ ဆက္က၌။ ။မူတရားအတိုင်းဆို သင်္ချာ "ဒွေ"။

ကမ္မဆက္က၌။ ။စေတနာကြဉ်၍မူအတိုင်းဆို။ သင်္ချာ "ဒွေ"။

ဝိပါကဆက္ကဥ္။ ။အဟိတ် ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ သင်္ချာ "ကော်"။

မဂ္ဂဆက္ကဥ္။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပထမ ဇော၌ရှိသောမောဟ။ သင်္ချာ "ကော်"။

ဝိပ္ပယုတ္တဆက္ကဥ္။ ။အဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ သင်္ချာ "ကော်"။

သတ္တက။ ။နကမ္မနှင့်တွဲလျှင် အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၌ရှိသော စေတနာဟု မူတရားရ၏။ သင်္ချာ "ကော်"ချည်းဆိုပါ။

နဟေတု (ပ) နကမ္မမူအာ။နံ။ သနံ။ သ။ ည။ နိ။ ဥ။ ဟာ။ ဣ။ ဈာ။ သံ။ အတ်။ နတ်။ ဝိဂ။ အဝိဂတသတ္တကဥ္။ ။မူအတိုင်းဆို (ဤမျှသာ မူလီရ၏)။

အဋ္ဌက။နဝက။ဒသက။ ။သတ္တကနှင့်တူ၍ သတ္တကပစ္စည်းများကိုပင် မူလီသွတ်၍ဆိုပါ။ နဈာနနှင့်မူမတွဲရပြီ။

နာဓိပတိပစ္စည်း

ဒုက။ ။စတုဝါရအတိုင်း နမ်သက်သက်ကို ရွေးဆို။

တိကာဒိ။ ။နဟေတုနှင့်တူပြီဖြစ်၍ နဟေတုအတိုင်းဆိုပါ။

နပုရေဇာတပစ္စည်း

ဒုက။ ။စတုဝါရအတိုင်း နမ်သက်သက်ကိုသာ ရွေး၍ဆို။ ဤသဘောများသာဖြစ်၍ နောက်ဒုကကို မရေးပြုပြီ။

တိက။ ။မူတရားမှာ နဟေတု စတုက္ကနှင့်တူ၍ ၎င်းသဘောအတိုင်းဆို။

နပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း။တိကာဒိ။ ။နဟေတု အတိုင်း မူတရားရ၍ နဟေတုအတိုင်း အားလုံးဆိုပါ။

နာသေဝနပစ္စည်း

တိက။စတုက္က။ ။မောဟမူ ပထမဇော၌ရှိသောမောဟ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် ပထမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ၊ အဟိတ်ဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးဟုမူရ၏။ သင်္ချာမှာ "ဒွေ"တည်း။

နာသေဝန နဟေတုမူအာရမ္မဏ (ပ) အဝိဂတတိကဥ္။ ။နာမ်ကုန်ရသော ပစ္စည်းများကို မူလီသွတ်၍ မူတရားအတိုင်းဆိုပါ။ သင်္ချာ "ဒွေ"။

ပုရေဇာတတိကဥ္။ ။ဘုံသတ်၍ မူအတိုင်းပဝတ္တိကိုဆို။

ကမ္မတိကဥ္။ ။စေတနာကြဉ်၍ မူအတိုင်းဆို။

ဝိပါကတိကဥ္။ ။အဟိတ်ဝိပါက် ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးသင်္ချာ "ကော်"။

ဈာနတိကဥ္။ ။မူအတိုင်းတွင် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကြဉ်ဆို။

မဂ္ဂတိကဥ္။ ။မောဟမူ ပထမဇော၌ရှိသောမောဟ သင်္ချာ "ကော်"။

ဝိပ္ပယုတ္တတိကဥ္။ ။ဘုံသတ်၍ မူအတိုင်းဆို။

ပဉ္စကာဒိ။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပထမဇော၌ရှိသော မောဟ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါးဟု မူရရာ မူလီများကို အထက်နည်းမှီး၍ဆိုတော့။ အကြွင်းနဟေတုနှင့်တူပြီ။

နကမ္မပစ္စည်း

တိက။စတုက္က။ မူတရားမှာ အဟိတ်ကြိယာ စေတနာသာ ရ၏။ သင်္ချာ "ကော်" ချည်းသာ၊ မူလီများသွတ်ခါဆိုတော့။

ပဉ္စက။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း၌ ရှိသော စေတနာဟု မူတရားရ၏။ မူလီများအကုန်သွတ်၍ဆိုပါ။

ဆက္ကာဒိ။ ပဉ္စကနှင့်တူပြီ။

နဝိပါကပစ္စည်း

တိက။စတုက္က။ ။မောဟမူဒွေ၌မောဟ၊ အဟိတ်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာဟု မူရ၏။ မူသင်္ချာ "ဒွေ"။မူလီသွတ်၍ဆိုပါ။

ပဉ္စက။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူဒွေ၌မောဟ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနာမက္ခန္ဓာဟုမူရ၏။ မူလီသွတ်ပါ။ မူလီသင်္ချာ "ဒွေ"ပင်။

ဆက္ကာဒိ။ ။ပစ္စနိက်သဘောအတိုင်းမူတွဲ၍ မူလီသွတ်ခါဆိုပါ။

နဈာနပစ္စည်း

ဒုက။ ။ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်သာရှိရာ ၎င်းရသော မူလီများကို အားလုံးသွက်၍ တခါတည်းဆိုပါ။

တိကမှသတ္တက။ ။နပုရေဇာတ၊ နကမ္မ၊ နဝိပါက၊ နဝိပ္ပယုတ္တတို့၌ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်မရှိ၍ ၎င်းတို့မူအဖြစ်မဝင်နိုင်ရကား နဈာန ပစ္စည်းသည် သတ္တကတိုင်ရုံသာရ၏။ တရားကား ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်ချည်းပင်။

နမဂ္ဂပစ္စည်း။ ။နဟေတု၌ မောဟပါသည်။ ဤပစ္စည်း၌ မပါ၍ သင်္ချာမှာ "ကော်"ချည်းသာ၊ နဟေတု သွားကိုနည်းမှီး၍ဆိုပါတော့။

နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

တိက။စတုက္က။ပဉ္စက။ဆက္က။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ မောဒွေမော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း နာမက္ခန္ဓာဟုမူရ၏။ သင်္ချာ "ဒွေ"။

နဝိပ္ပယုတ္တ နဟေတုမူ အာရမ္မဏ (ပ) အဝိဂတတိကဥ္။ ။မူအတိုင်းဆို။ (ပုရေဇာတ၊ ဝိပါကတို့ကို မူလီမသွတ်နိုင်ပြီ)။

အာသေဝနတိကဥ္။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ဒုတိယာဒိဇော၌ရှိသောမောဟ။ သင်္ချာ "ကော်"။

ကမ္မတိကဥ္။ ။ဘုံသတ်-စေတနာကြဉ်၍ မူအတိုင်းဆို။

မဂ္ဂတိကဥ္။ ။ဘုံသတ်-မောဒွေမော။ သင်္ချာ "ကော်"

သတ္တက။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပထမဇော၌ရှိသော မောဟ၊မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းနာမက္ခန္ဓာဟုမူရ၏။ ဆိုတော့။ သင်္ချာ "ဒွေ"။

အဋ္ဌက။နဝက။ဒသက။ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၌ရှိသောစေတနာ။မူလီအကုန်သွတ်၍ဆို။သင်္ချာ "ကော်" ချည်းသာ။

* * *

ဆဝါရသင်္ချာအကျဉ်းချုပ်

ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးအတွက် ရည်ရွယ်ခါ အတော်ကျယ်ဝန်းစွာ ပြခဲ့လည်း အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် အနုလုံဟောလိုလျှင် အနုလုံသုဒ္ဓသင်္ချာအချင်းချင်း နှစ်ဘက်ရအတူရှာ။ ပစ္စနိက်ဟောလိုလျှင် ထိုနည်းတူ ပစ္စနိက်သုဒ္ဓသင်္ချာအချင်းချင်းနှစ်ဘက်ရအတူရှာ။ အနုလောမပစ္စနိက်ကိုဟောလိုလျှင် အနုလုံကိုမူတည်၍ ပစ္စနိက်ကိုမူလီသွတ်ခါ သုဒ္ဓသင်္ချာအချင်းချင်း အတူရှာ။ ပစ္စနီယာနုလောမကို ဟောလိုလျှင် ပစ္စနိက်ကိုမူတည်၍ အနုလုံကိုမူလီသွတ်ခါ သုဒ္ဓသင်္ချာအချင်းချင်းအတူရှာခြင်းမျှသာဖြစ်၏။

ကိန်းသေ တထစ်ချ သင်္ချာမှတ်နည်း။ ။သဟိတ်နာမ်၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်။ သာဓိပတိနာမ်၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်ဖြစ်လျှင် "နဝ၊ သတ္တရသ၊ တီဏိ"။ သဟိတ်နာမ်၊ သာဓိပတိနာမ် သက်သက်ဖြစ်လျှင် "တီဏိ၊ သတ္တ၊ တီဏိ" ဝိပါက်တရား၊ အဟိတ်နာမ်၊ အဟိတ်ရုပ်၊ ဘုတ်တရားတို့ဖြစ်လျှင် "ကော်၊ ကော်၊ ကော်"။ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် သက်သက်ဖြစ်လျှင် "ပဉ္စ၊ ပဉ္စ။" အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောနာမ်ဖြစ်လျှင် "တီဏိ၊ တီဏိ၊ တီဏိ"။ ၎င်းအရူပနာမ်နှင့် သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်တို့ ရောနေလျှင် "သတ္တ၊ သတ္တ၊ တီဏိ"။ မောဟနှင့် အဟိတ်နာမ်ရောနေလျှင် "ဒွေ၊ စတ္တာရိ၊ ဒွေ" မောဟ သက်သက်ဖြစ်လျှင် "ကော်၊ တီဏိ၊ ကော်" အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သော မောဟဖြစ်လျှင် "ကော်။ကော်။ကော်"ဟု တရားရအတိုင်း ဤဆဝါရ၌ ကိန်းသေမှတ်ပါ။

ဉာဏ်ကစားနည်း။ ။ဤပါဠိတော်သွားကို သဘောကျ၍ ဉာဏ်ကစားလိုလျှင် မည်သည့်ဝါရ၌မဆို ဒုက တိကစသည်ကို လေးချက်သေလှည့်ချင်သလိုလှည့် (ဒုက လေးချက်လှည့်ပုံကို ဇယားဖြင့် ပြထားသည်) ပါဠိတော်သွားမဟုတ်ဘဲ မိမိတို့စိတ်ထင်ရာပစ္စည်းကို မူတွဲချင်သလို ခုန်လွှားရျှတွဲ။ မူလီကိုလည်း သွတ်ချင်သလိုသွတ်၍ဟော။ ဉာဏ်ကစားခါ ဟောတိုင်းဟောတိုင်းထွက်လာသော တရားများကိုကြည့်၍ သင်္ချာထုတ် အကောက်ကောက်၊ ဝိဘင်းထုတ်ပါ။ ပေးခဲ့သောနည်းကို ကျေနပ်လျှင် ဟုတ်မှန်လှကြောင်း ဝန်ခံကြပါလိမ့်မည်။ ဆဝါရသင်္ချာဇကား၌ နှစ်ဘက်ရ အတူရှာတတ်မှလျှင် အကြောင်းတည်း။ ပါဠိတော်အာဂုံပေးယျာလနှင့် တကွ ပေါ်နည်းများကိုလည်း နည်းပေးခဲ့ပြီ။

သင်္ချာဝါရ ကောက်ပုံ ဝိဘင်းထုတ်ပုံနည်းကိုပြခြင်း

အနုလုံ၊ ဟေတုပစ္စယော၊ သာဓေသနည်း။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကို ရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်, ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကြိယာ စေတနာကြဉ်သောလောဘမူ၊ ဒေါသမူ၊ မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဒုတိယာဝီဇော။ ကျန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ၊ မဂ်လေးခု နာမက္ခန္ဓာဟု နာမ်သက်သက်ကိုသာရ၍ သင်္ချာမှာ "တိဏိ။ သတ္တ။ တိဏိ"ဟု ရကြောင်း နောက်က အထပ်ထပ်ပြခဲ့ပြီ။

(ကု။ ကု)။ ။၎င်းကို ကောက်လျှင် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိ ပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာဝီဇော။ ကျန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဂ်လေးခု၊ စေ,အဋ္ဌတိံသ။ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာ ဝီဇော။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဂ်လေးခု။ စေတနာကြဉ်သောစေ,သတ္တတိံသ ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိဓိ ဝိဘင်းကို "ကုသလံဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလောဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟေတုပစ္စယာ၊ အာရမ္မဏ ပစ္စယာ (ပ) အဝိဂတပစ္စယာ။ ကုသလံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ၊ တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော၊ ဒွေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာ"ဟု ဟော အပ်၏။

(အကု။အကု) (ဗျာ။ ဗျာ)။ ။နည်းတူ တရား ရွေးကောက်။ (ဗျာ။ ဗျာ)တွင် ဝိပါက်မပါ ပဝတ္တိသာ ဖြစ်၍ "ကြိယာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံ"စသည်ကိုဆို။

ပစ္စယာတွက် (ဗျာ။ကု)၌ ကတ္တားကား။ ။ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ .... (ပ) ဆို - ဟဒယဝတ္ထုကို ပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်း ပြု၍ဖြစ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိ တရားကိုယ်ကြဉ်သော မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာ ဝီဇော။ ကျန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်၊ မဂ်လေးခု၊ စေတနာကြဉ်သော စေ,သတ္တတိံသ အစိပ် အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာသပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိဓိဝိဘင်းကို "အဗျာကတံ ဓမ္မံပစ္စယာ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိဟေတု ပစ္စယာ (ပ) အဝိဂတပစ္စယာ၊ ဝတ္ထုံပစ္စယာကုသလာခန္ဓာ"ဟု ဟော အပ်၏။

(ဗျာ။ အကု)။ ။နည်းတူကောက်၍ ဝိဘင်းထုတ်ပါ။

(ကုဗျာ။ ကု)။ ။ဝိဘင်သွားအတိုင်း သဟဇာတချက်, ပုရေဇာတချက် ကောက်၍ "ကုသလံ ဧကံ ခန္ဓဉ္စ ဝတ္ထုဉ္စ ပစ္စယာ တယောခန္ဓာ"စသည်ဖြင့် ဝိဘင်းထုတ်ပါ။ ဤသဘောသွားအတိုင်းအားလုံးကို ထွက်လာသောတရားကိုကြည့်၍ သင်္ချာထုတ်။ သင်္ချာရ တရားအားလျော်စွာ ကောက်၍ အနုလုံဝိဘင်ကပြခဲ့သည့်နည်းအတိုင်း ဝိဘင်းထုတ်ပါ။

(အကုဗျာ။ အကု)။ ။နည်းတူဆို။ ဤနည်းပြဖြင့် အနုလုံအားလုံး ဆိုပါ။

ပစ္စနိက်၊ နဟေတုမူနပုရေဇာတအရကြံ၌။ ။အရူပ ဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ မောဟမူ၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ အဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေး ပါးနှင့် အဟိတ်ရုပ်များရ၏။ သင်္ချာမှာ (အကု။ အကု) (ဗျာ။ဗျာ)ဟု ဒွေချည်းရကြ၏။

(အကု။ အကု)။ ။အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၊ စေ, ဝုဒ္ဓသအစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကို စွဲ၍ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်၌ ရှိသော မောဟ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။ ဝိဘင်းထုတ်လျှင် "အကုသလံဓမ္မံပဋိစ္စအကုသလောဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နဟေတုပစ္စယာ၊ နပုရေဇာတ ပစ္စယာ။ အရူပေဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတေ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတော ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော မောဟော"ဟုထုတ်။

(ဗျာ။ ဗျာ)ပဝတ္တိ၊ ကတ္တား။ ။အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ စေ, ဧကာဒသအစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ စေ, ဧကာဒသအစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ် သောအခါ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကြဉ်သော အဟိတ်ဝိပါက်၊ အဟိတ်ကြိယာ၊ စေ, ဒွါဒသ အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဟိတ် စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါကတ္တားကား။ ။အဟိတ်ပဋိသန္ဓေနှစ်ခု၊ စေ,တဆယ် အစိပ် အစိပ်၊ အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဟိတ် ပဋိသန္ဓေနှစ်ခု၊ စေ, တဆယ်၊ အစိပ် အစိပ်၊ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ရုပ်သက်သက် ကတ္တားကား။ ။နဟေတု ဝိဘင် အတိုင်းကောက်ပါ ဝိဘင်းကို "အဗျာကတံဓမ္မံပဋိစ္စအဗျာကတော ဓမ္မောဥပ္ပဇ္ဇတိ နဟေတု ပစ္စယာ၊ နပုရေဇာတပစ္စယာ။ အရူပေအဟေတုကံ ကြိယာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံပဋိစ္စတယောခန္ဓာ။ (ပ) အဟေတုကေ ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေပဋိစ္စစိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ။ အဟေတုကပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ ကဋတ္တာ စ ရူပံ"....အကြောင်းကို နဟေတုအတိုင်းဆိုပါ။

ဝိသေသ။ ။မဟာဘုတ်မှ ထောက်အပ်သော ဗာဟိရဥပါဒါ၊ ဥတုဇ ဥပါဒါရုပ်ရ၏။ ၎င်းကိုကောက်လျှင် ဗာဟိရ မဟာဘုတ်, ဥတုဇမဟာဘုတ်ကိုစွဲ၍ဖြစ်သော ဗာဟိရဥပါဒါ, ဥတုဇ ဥပါဒါရုပ်ရ၏။ ဝိဘင်း ထုတ်လျှင် "အဗျာကတံ ဓမ္မံပဋိစ္စအဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နဟေတုပစ္စယာ. နာရမ္မဏပစ္စယာ (ပ) နောဝိဂတပစ္စယာ။ ဗာဟိရံ ဥတုသမုဋ္ဌာနေ မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ ဥပါဒါရူပံ"ဟု ထုတ်။ (ဤနည်းပြဖြင့်ပစ္စနိက် သင်္ချာတန်းဟူသမျှတို့၏ ကတ္တားကောက်နည်းပါဠိကို ဝိဘင်သဘောသွား ကောက်၍ ဝိဘင်းများကိုထုတ်ပါ။ ပါဠိပါဠ်များကို ပစ္စနိက်ပါဠိပါဠ် သဘောသွားအတိုင်း ယူဆပါ)။

အနုလောမပစ္စနိက်

ဟေတု (ပ) ဝိပါက (ပ) အဝိဂတမှ နပစ္ဆာဇာတတေဝီသကာ၌။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသောအခါ အဓိပတိတရားကိုယ် ကြဉ်သော ဖိုလ်လေးခုနာမက္ခန္ဓာရ၏။

ကတ္တားကောက်ပုံ။ ။ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကိုရသော အခါဖိုလ်လေးခု၊ စေ, ဆတ္တိံသ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်ကြဉ်သော ဖိုလ်လေးခု၊ စေ, ဆတ္တိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာရ၏။

ဝိဘင်းထုတ်ပုံ။ ။"အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိဟေတုပစ္စယာ (ပ) အဝိဂတ ပစ္စယာ နပစ္ဆာဇာတ ပစ္စယာ။ ဝိပါကာဗျာကတံ ဧကံခန္ဓံ ပဋိစ္စတယောခန္ဓာ"စသည်ကိုထုတ်။

ပစ္စနီယာနုလောမ

သံသဋ္ဌဝါရ၊ နဟေတု (ပ) နဝိပ္ပယုတ္တမှ အာရမ္မဏဒသကာ၌။ ။ အရူပဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၌ရှိသော စေတနာရ၏။ **ကတ္တားကား။** အရူပဘုံ၌ဖြစ်သော အခါ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းစေ (၁၁) အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကိုစွဲ၍ဖြစ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၌ရှိသော စေတနာရ၏။

ဝိဘင်းထုတ်ပုံ။ ။"အဗျာကတံ ဓမ္မံ သံသဋ္ဌော အဗျာကတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နဟေတုပစ္စယာ (ပ) နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ။ အရူပေ အဟေတုက ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေ သံသဋ္ဌာ အဟေတုက ကြိယာ စေတနာ"ဟုထုတ်။

သင်္ချာဝါရကောက်ပုံ၊ ဝိဘင်းထုတ်ပုံ အကျဉ်းချုပ်။ ။နှစ်ဘက်ရ အတူရှာ၍ ထွက်လာသော တရားအားလျော်စွာ နည်းပေးခဲ့သည့်အတိုင်း ရသင့်သောသင်္ချာကိုထုတ်။ (ကု။ ကု) စသော သင်္ချာအားလျော်စွာတရားကိုကြည့်၍ ဝိဘင်ဝါရကိုမှီး၍ အကောက်ကောက်ပါ၍ထုတ်ပါ။ ဤသင်္ချာဝါရဝိဘင်းများမှာ ဝိဘင်ဝါရနှင့် အချို့လုံးဝတူ၏၊ အချို့နည်း၏။ အပိုဟူ၍မရှိနိုင်။ ဝိဘင်ဝါရ၏ အစိပ်တရားများသာဖြစ်၍ ဝိဘင်ဝါရမှ မထွက်ပြီ။

ဆဝါရ အနုလုံ ခန္ဓာဝါရ ဆိုရိုး

ဆဝါရအနုလုံနှင့် ပစ္စနိက်တရားတို့၏ ကတ္တားနှင့် ဟိတ်ပါဠ်များကို ကောက်ပြီးလျှင် ဤခန္ဓာဝါရဖွဲ့ပုံများကို ပဋိစ္စဝါရ အနုလုံ၌ အကောက် ဆရာတော်သည် ကျယ်ဝန်းစွာပြတော်မူ၏။

ခန္ဓာဝါရအကျိုး။ ။ခန္ဓာဝါရဖွဲ့နည်းကိုပြခြင်းဖြင့် ပဋ္ဌာန်း (၂၄) ကျမ်းလုံး၏ ဆဝါရပါဠိတော်ဖြစ်လာပုံကို တိက်ဒုက်တရားအားလျော် စွာထုတ်မှု၌ များစွာအထောက်အပံ့ရပေလိမ့်မည်။

ခန္ဓာဝါရ ဖွဲ့ပုံသဘော။ ။ကတ္တားပါဠ်ကို ကောက်စဉ်က အစိပ် အစိပ်ဖြစ်သင့်, အစိပ်အပေါင်း ဖြစ်သင့်ကို နည်းပေးခဲ့သည့် အတိုင်း သဘောမိပါလျှင် တကြိမ်တည်းဖြင့် ဆဝါရအားလုံး၏ ခန္ဓာဝါရကိစ္စ ပြီးပါ၏။

အနုလုံခန္ဓာဝါရဆိုရိုး

ကုသလေန ကုသလံ၌။ ။ခန္ဓာဝါရ တဆယ့်လေးဝါရဖြစ်သတည်း။ တဆယ့်လေးဝါရ ဟူသော်ကား ဧကက လေးဝါရ၊ တိကလေးဝါရ၊ ဒုက ခြောက်ဝါရအားဖြင့် တဆယ့်လေးဝါရဖြစ်သတည်း။

ဧကကလေးဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"ဧကံခန္ဓံပဋိစ္စ တယောခန္ဓာ" ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဠ်၌ (ဧကံခန္ဓံဟူသော ကံပုဒ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဧကကဟုဆို၏)။ ဧကံခန္ဓံ၏ အရကို ဝေဒနာယူ၍ တယောခန္ဓာ၏အရကို သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဉ်ယူ၍ တဝါရ။ (ဇယား အောက်နားကပြထားသော ခန္ဓာလေးပါးကို တပါးစီလှည့်ခါက်တွက် ယူ၍ အကျန်သုံးပါးကို ကတ္တားတွက်ယူပါ)။ ဧကံခန္ဓံ၏အရကိုသညာယူ၍ တယောခန္ဓာ၏အရကို သင်္ခါရ ဝိညာဉ် ဝေဒနာယူ၍ တဝါရ။ ဧကံခန္ဓံ၏ အရကို သင်္ခါရယူ၍ တယောခန္ဓာ၏အရကို ဝိညာဉ်ဝေဒနာသညာယူ၍ တဝါရ။ ဧကံခန္ဓံ၏အရကို ဝိညာဉ်ယူ၍ တယောခန္ဓာ၏အရကို ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့လျှင် ဧကကလေးဝါရဖြစ်သတည်း။

တိကလေးဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စဧကော ခန္ဓော" ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဠ်၌ တယော ခန္ဓေ၏အရကို ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရယူ၍ ဧကောခန္ဓော၏ အရကိုဝိညာဉ် ယူ၍ တဝါရ၊ တယောခန္ဓေ၏အရကို သညာသင်္ခါရ ဝိညာဉ်ယူ၍ဧကော ခန္ဓော၏အရကို ဝေဒနာယူ၍ တဝါရ။ တယောခန္ဓေ၏အရကို သင်္ခါရ ဝိညာဉ်ဝေဒနာယူ၍ ဧကောခန္ဓော၏အရကို သညာယူ၍ တဝါရ။တယော ခန္ဓေ၏ အရကို ဝိညာဉ် ဝေဒနာ သညာယူ၍ ဧကော ခန္ဓော၏ အရကို သင်္ခါရယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့လျှင်တိကလေးဝါရဖြစ်သတည်း။

ဒုကခြောက်ဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"ဒွေခန္ဓေ ပဋိစ္စဒွေခန္ဓာ" ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဠ်၌ ဒွေခန္ဓေ၏အရကို ဝေဒနာသညာယူ၍ ဒွေခန္ဓာ၏အရကို သင်္ခါရဝိညာဉ်ယူ၍ တဝါရ။ ဒွေခန္ဓေ၏ အရကို ဝေဒနာသင်္ခါရယူ၍ ဒွေခန္ဓာ၏အရကိုသညာဝိညာဉ်ယူ၍ တဝါရ။ ဒွေခန္ဓေ၏အရကို ဝေဒနာဝိညာဉ်ယူ၍ ဒွေခန္ဓာ၏အရကို သညာသင်္ခါရ ယူ၍ တဝါရ။ (ဝေဒနာကိုမှတည်၍ မူလီကို လှည့်သွတ်လျှင် သုံးဝါရ ရမည်)။ ဒွေခန္ဓေ၏အရကို သညာသင်္ခါရယူ၍ ဒွေခန္ဓာ၏ အရကိုဝေဒနာ ဝိညာဉ်ယူ၍ တဝါရ။ ဒွေခန္ဓေ၏အရကို သညာဝိညာဉ်ယူ၍ ဒွေခန္ဓာ၏အရကို ဝေဒနာသင်္ခါရယူ၍ တဝါရ။ (သညာမှ၌နှစ်ဝါရရ၏)။ ဒွေခန္ဓေ၏အရကို သင်္ခါရဝိညာဉ်ယူ၍ ဒွေခန္ဓာ၏အရကို ဝေဒနာသညာယူ၍ တဝါရ (သင်္ခါရ တဝါရသာ) ဤသို့လျှင် ဒုကခြောက်ဝါရဖြစ်သတည်း။ ဤသို့လျှင် ဧကကလေးဝါရ၊ တိကလေးဝါရ၊ ဒုကခြောက်ဝါရအားဖြင့် ခန္ဓာဝါရတဆဲ့လေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။

ဇယားပြ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးကိုကြည့်၍ တပါးကံထားလျှင် သုံးပါး ကတ္တား။ သုံးပါးကံထားလျှင် တပါးကတ္တား။ နှစ်ပါးကံထားလျှင်နှစ်ပါး ကတ္တားဟု ရသင့်သလောက်လှည့်၍ယူလိုက်သောအခါ အစပ်အစိပ်ဖြစ်၍ (၁၄) ဝါရသာရ၏။ ဝိပါကမှတပါး အာရုမ္မဏအစရှိသောကျန်(၂၁) ပစ္စည်းနှင့် ပစ္စနိက်ဇယားရှိ (၁၄) တို့ကိုပါ ဤသဘောသွားအတိုင်း ဖွဲ့ပါ။

(ကု။ ဗျာ)၌။ ။ခန္ဓာဝါရ (၂၂၅) ဝါရဖြစ်သတည်း။ (၂၂၅) ဝါရ ဟူသော်ကား။ ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆဲ့ငါးဝါရ၊ (ဇယား၌ ဘုတ်လေးပါးကိုပြထားရာ ဧကက၊ တိက၊ ဒုက၊ လှည့်နည်း အတိုင်းဆိုရမည်)။ အာပေါ မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆဲ့ငါးဝါရ။ (ဤသဘောသွားဆိုပါ။ အကျဉ်းမျှပြတော့အံ့)။ တေဇော ၁၅-ဝါရ။ ဝါယော ၁၅-ဝါရ။ (ဧကကသွားတည်း) ပ,အာ,တေ, ၁၅-ဝါရ အာ,တေ,ဝါ-၁၅-ဝါရ။ တေ,ဝါ,ပ-၁၅-ဝါရ။ ဝါ,ပ,အာ ၁၅-ဝါရ။ (တိကသွားတည်း)ပ,အာ-၁၅-ဝါရ။ ပ,တေ-၁၅ ဝါရ။ ပ,ဝါ ၁၅-ဝါရ။ အာ,တေ-၁၅-ဝါရ။ အာ,ဝါ-၁၅-ဝါရ။ တေ,ဝါ၁၅-ဝါရ (ဒုကသွားတည်း) ပထဝီ,အာပေါ,တေဇော,ဝါယော မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ ၁၅-ဝါရ။ ဤသို့လျှင် (၂၂၅) ဝါရဖြစ်သတည်း။

ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ တဆဲ့ငါးဝါရ ဟူသော်ကား။ ဧကကလေးဝါရ။ တိကလေးဝါရ။ ဒုကခြောက်ဝါရ။ စတုက္ကတဝါရအားဖြင့် (၁၅) ဝါရဖြစ်သတည်း။ (အစိပ်အပေါင်းဖြစ်၍ ခန္ဓာလေးပါးလုံး ကံထားနိုင်ရကား စတုက္ကတဝါရတိုး၍ လာသည်။ အစိပ်အစိပ်၌ကား ထိုသို့လေးပါးလုံးကံမထားနိုင်)။

ဧကကလေးဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"ကုသလေခန္ဓေပဋိစ္စစိတ္တ သမုဋ္ဌာနံ ရူပံ။" ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော် ပါဠ်၌။ ကုသလေခန္ဓေ၏ အရကို ဝေဒနာယူ၍ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ၏ အရကိုပထဝီ မဟာဘုတ်စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရ။ ကုသလေခန္ဓေအရကိုသညာယူ၍ စိတ္တ သမုဋ္ဌာနံရူပံ၏ အရကို ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရ (ကု။ကု) သွားတိုင်း ကံပုဒ်ကိုခန္ဓာယူ။ ကတ္တားပုဒ်ကို ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ် ချည်းယူ၍ ဧကက။ တိက။ ဒုကများကိုကုန်အောင် ဤသဘောသွား အတိုင်းဆို)။

စတုက္ကတဝါရ ဟူသော်ကား။ ။ကုသလေခန္ဓေ၏အရကို ဝေဒနာ သညာသင်္ခါရ ဝိညာဉ်ယူ၍ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ၏ အရကို ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍တဝါရ။ ဤသို့လျှင် စတုက္ကတဝါရဖြစ်သတည်း။ ။ဤသို့ လျှင် ဧကကလေးဝါရ။ တိကလေးဝါရ။ ဒုကခြောက်ဝါရ။ စတုက္ကတ ဝါရအားဖြင့် ပထဝီမဟာဘုတ်စိတ္တဇရုပ်၌ တဆဲ့ငါးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ (ကတ္တားကောက်တွင် အစိပ်အပေါင်းဟုဆိုရာ အစိပ်အတွက် (၁၄)ဝါရ အပေါင်းအတွက်တဝါရ ရ၏။ အစိပ်အပေါင်းဟူသမျှ ဤသဘောအတိုင်း ချည်းယူဆပါ)။

အာပေါ,တေဇော, ဝါယောမဟာဘုတ်စိတ္တဇရုပ် (၁၅) ဝါရစီတို့ ကိုလည်းနည်းတူ အာပေါမဟာဘုတ်စိတ္တဇရုပ် စသည်ကိုဆိုပါ။

ပထဝီ,အာပေါ,တေဇော မဟာဘုတ်စသော တိကတွင်ဧကက၌။ ။ ကုသလေ ခန္ဓေ၏အရကို ဝေဒနာယူ၍ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ၏အရကို ပထဝီ, အာပေါ, တေဇောမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ၂၂၅-ဝါရကုန်အောင်ဆို။ ခန္ဓာသဘောသွားအတိုင်းတွင် ဘုတ်များကို ကတ္တားဘက်ဘဆိုရရုံသာ။ ဇယားပြအတိုင်း (ကု။ဗျာ) ရသောအခံပတိ စသောပစ္စည်းများကိုလည်း ဤသဘောသွားအတိုင်းဆိုပါ။

ဆဝါရ အနုလုံ ခန္ဓာဝါရ ဇယား

	ကုပဒ=၃			အကုပဒ=၃			ဗျာပဒ=၅ (ဗျာ၊ ဗျာ)											ကုဗျာ=၃			အကုဗျာ=၃		
	ကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ဗျာ	အကုဗျာ	ပဝတ္တိ	ပဋိသန္ဓေ	ဝတ္ထု	ခန္ဓာ	ရုပ်သက်သက်	ပဥ္စဝတ္ထု	ဟဒယဝတ္ထု	ကု	အကု	ကုဗျာ	အကုဗျာ	ကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ဗျာ	အကုဗျာ
ပစ္စည်း	ကု	=	=	အကု	=	=			ခန္ဓေ	ဝတ္ထုံ				ဗျာ	=	=	=	ကုဗျာ	=	=	အကုဗျာ	=	=
ဟေ၊ ဗျာ၊ မဂ်	၁၄	၂၂၅	၂၁၀	၁၄	၂၂၅	၂၁၀	၂၁၀	၂၁၀	၁၅	၁၅	၃၀		၁၅	၁၅	၁၅	၃၀	၃၀	၁၄	၂၂၅	၂၃၉	၁၄	၂၂၅	၂၃၉
အာ၊နံ၊သနံ၊ဥ၊သံ၊နတ်၊ဝိဂ	။			။			၁၄	၁၄		။		၃၅	။	။	။			။			။		
အဓိပတိ	။	။	။	။	။	။	၂၁၀				၁၅		။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။
သဟဇာတ	။	။	။	။	။	။	၂၁၀	၂၁၀	။	။	၁၀၅	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။
အညမည	။			။			၁၄	၁၄	။		၉၀	။	။	။	။			။			။		
ပုရေဇာတ	။			။			။					။	။	။	။			။			။		
အာသေဝန	။			။			။						။	။	။			။			။		
ကမ္မ၊ ဣန္ဒြိယ	။	။	။	။	။	။	၂၁၀	၂၁၀	။	။	၆၀	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။
ဝိပါက							။	။	။		၃၀	။											
အာဟာရ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၄၅	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။
ဝိပ္ပယုတ္တ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၃၀	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။

ဆဝါရ ပစ္စနိက် ခန္ဓာဝါရ ဇယား

နဟေတု				၁၅			၂၁၀	၂၁၀	၁၅	၁၅	၁၀၅	၃၅	၁၅		၁						၁၅		
နအာ၊နံ၊သနံ၊ဥ၊သံ၊နတ်၊ဝိဂ		၂၁၀			၂၂၅		၂၂၅	၂၂၅	။		။								၂၂၅			၂၂၅	
နာဓိပတိ	၁၄	။	၂၂၅	၁၄	။	၂၁၀	၂၁၀	၂၁၀	။	။	။	။	။	၁၅	၁၅	၃၀	၃၀	၁၄	။	၂၃၉	၁၄	။	၂၃၉
နအညမည		။			။		၂၂၅	၂၂၅			၃								။			။	
နပုရေဇာတ	။	။		။	။		၂၃၉	၂၁၀	။	။	၁၀၅								။			။	
နပစ္ဆာဇာတ	။	။	။	။	။	။	၂၁၀	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။
နာသေဝန	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။
နကမ္မ	၁၅			၁၅			၁၅				၄၅		၁	၁	၁			၁၅			၁၅		
နဝိပါက	၁၄	။	။	၁၄	။	။	၂၁၀				၉၀		၁၅	၁၅	၁၅			၁၄	။	။	၁၄	။	။
နအာဟာရ											၆၀												
နဣန္ဒြိယ											၄၃												
နဈာန							၁၄				၃၅	။											
နမဂ္ဂ							၂၁၀	။	။	။	၁၀၅	။	။										
နဝိပ္ပယုတ္တ	၁၄			၁၄			၁၄				၃၅												
ခန္ဓာဝါရပွဲရန်နည်းပြ	ဝေဒနာ			သညာ			သင်္ခါရ			ဝိညာဉ်				ခန္ဓာ									
	ပထဝီ			အာပေါ			တေဇော			ဝါယော				ဘုတ်									

(ကု၊ ကုဗျာ) ဤ၌ အစိပ်အစိပ်သာဖြစ်၍ အပေါင်းစုတွဲကိုမရဘဲ (၁၄) ဝါရစီသာရ၍ ခန္ဓာဝါရ (၂၁၀) ဖြစ်သတည်း၊ (၂၁၀)ဟူသော်ကား။ ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ (၁၄) ဝါရ။ (ကု၊ဗျာ)နည်းဆို၊ ပ, အာ, တေ, ဝါမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ (၁၄) ဝါရ။ ဤသို့လျှင် (၂၁၀) ဖြစ်သတည်း။ ၁၄ × ၁၅ = ၂၁၀ တည်း။

ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်၌ (၁၄) ဝါရ ဟူသော်ကား။ ။ ဧကက လေးဝါရ။ တိက လေးဝါရ။ ဒုက ခြောက်ဝါရတည်း။

ဧကက လေးဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"ဧကံခန္ဓံ ပဋိစ္စတယောခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စရုပံ"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါဠိတော်ပါ၌ ဧကံခန္ဓံ၏ အရကို ဝေဒနာဟူ၍ တယောခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဉ္စရုပံ၏ အရကို သညာသင်္ခါရဝိညာဉ်, ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ဟူ၍ တဝါရ။ ဤသဘောသွားအတိုင်း (၂၁၀) လုံးကုန်အောင်ဆိုပါ။ (ကု၊ ကုဗျာ) ရကြသော အဓိပတိစသောပစ္စည်းများကိုလည်း နည်းတူဆိုပါ။

အကုသုံးချက်။ ။ကုသုံးချက်နှင့်တူပြီ။

ဆဝါရ အနုလုံ ခန္ဓာဝါရ ဆိုရိုး

(ဗျာ။ ဗျာ)ပစ္စတ္တိ။ ။အစိပ်အစိပ်ပင်ဖြစ်၍ (ကု။ ကုဗျာ) သဘော သွားအတိုင်းခန္ဓာဝါရ (၂၁၀) ပင်ရ၏၊ အနုဝါဒပါဠိတော်ကို ရွတ်၍ ဖွဲ့တော့။ ပါဠိတော် ယောဇနာ၌ (၁။၃။၂) ဂဏန်းတို့ဖြင့် ပြသမျှ အစိပ် အစိပ်တို့တည်း။

အာရမ္မဏ စသည်နှင့် အညမည။ ။ဝိပါကကြိယာ နာမ်သက်သက် အစိပ်အစိပ်သာ ဖြစ်ရကား (၁၄) ဝါရစီရ၏။ (ကု။ ကု) သဘော အတိုင်းဆို။

ပဋိသန္ဓေ။ ။ရုပ်နှင့်တွဲသော အစိပ်အစိပ် တရားပင်ဖြစ်၍ ပဝတ္တိ နည်းတူ ဟေတုစသည်၌ (၂၁၀) ပင်ရ၏။ ပထမမဟာဘုတ်ကရွှာချွပ်၍ (၁၄) ဝါရ စသည်ကိုဆို။

အာရမ္မဏ စသည်၌။ ။ပဋိသန္ဓေ နာမ်သက်သက် အစိပ်အစိပ်ဖြစ်၍ (၁၄) ဝါရ ရ၏။ (ကု။ကု) သဘောအတိုင်းဆို။

အညမည။ ။ကတ္တား ပုဒ်မှာ "ဝတ္ထုစ"ဟု ပါသော်လည်း ၎င်းအတွက် ခန္ဓာဝါရမတိုးပြီ။ "တယောခန္ဓာဝတ္ထုစ"စသည်ဖြင့် ဟော ပုံကိုကြည့်ပါ။

ဧကကန်၌။ ။ဧကံခန္ဓံ၏အရကို ဝေဒနာယူ၍၊ တယောခန္ဓာဝတ္ထုစ၏ အရကို သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ် ဟဒယဝတ္ထုယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် (၁၄) ဝါရကုန်အောင်ဆိုပါ။

ခန္ဓေပဋိစ္စ ဝတ္ထု။ ။၎င်းကို အစိပ်အပေါင်း ဆိုရသဖြင့် (ခန္ဓေဟု ဟောသည်ကိုထောက်) အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ၌ (၁၅) ဝါရဟူသော်ကား။ ဧကက လေးဝါရ၊ တိကလေးဝါရ၊ ဒုက ခြောက်ဝါရ၊ စတုက္က တဝါရအားဖြင့် (၁၅) ဝါရဖြစ်သတည်း။

ဧကကလေးဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဝတ္ထု"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဌ်၌ ခန္ဓေ၏ အရကို ဝေဒနာယူ၍ ဝတ္ထု၏အရကို ဟဒယဝတ္ထုယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် စတုက္ကပါ (၁၅) ဝါရကုန်အောင်ဆို။ ရသင့်သော ပစ္စည်းများကိုနည်းတူ ဆို။ (၁၅) ဝါရ ရသောတရားများကို ဤသဘောသွားအတိုင်း အားလုံး ပင်ရေတွက်ပါ။

ဝတ္ထုံပဋိစ္စခန္ဓာ။ ။ဟဒယဝတ္ထု၌ တဆဲ့ငါးဝါရ ဟူသော်ကား ဧကက။ တိက။ ဒုက။ စတုက္ကတို့ကိုဆိုပါ။

ဧကကလေးဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဌ်၌ ဝတ္ထုံ၏အရကို ဟဒယဝတ္ထုယူ၍ ခန္ဓာ၏အရကို ဝေဒနာယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့ စသည်ဖြင့်အပြန် အလှန် ဆိုရုံသာထူး၏။ ဆိုပါတော့။ (ပဋိသန္ဓေအခါအတွက် သုံးချက် လုံးကို ပေါင်းလျှင် ၂၁၀+၁၅+၁၅=ခန္ဓာဝါရ (၂၄၀) ဖြစ်သတည်း ဟုဆို)။

ရုပ်သက်သက်။ ။ပါဠိတော်အတိုင်း ဘုတ်ခုနစ်မျိုးရှိရာ ဟေတုမှာ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ ရုပ်ဟု နှစ်ပါးသာ ရှိ၏။ တပါးလျှင် (၁၅) ဝါရစီ ဖြစ်ရကား (၃၀) ရ၏။

အဓိပတိ။ ။သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်သာရှိ၍ (၁၅) ဝါရသာ။

သဟဇာ။ ။ခုနစ်ပါးလုံးရှိ၍ ၁၅×၇ လီ=(၁၀၅) ဝါရရ၏။

အညမည။ ။ဘုတ်ကုန်ရလည်း ဥပါဒါရုပ်မရ၍ အပေါင်းစတုက္က မရ။ ဘုတ်တပါးလျှင် (၁၄) ဝါရစီသာရ၍ ၁၄×၇ လီ=(၉၈)ဝါရ ဖြစ်၏။ အကြွင်းပစ္စည်းများကိုလည်း ယောဇပြအတိုင်းဆိုပါ။

ဟေတုပစ္စည်း၊ ရုပ်သက်သက်၌။ ။ခန္ဓာဝါရသုံးဆယ်ဖြစ်သတည်း။

သုံးဆယ် ဟူသော်ကား။ ။စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၌ (၁၅) ဝါရ၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇမဟာဘုတ်၌ (၁၅) ဝါရတည်း။ စိတ္တဇ မဟာဘုတ်၌ (၁၅) ဝါရဟူသော်ကား ဧကကလေး ဝါရသည်ကိုဆိုပါ။

ဧကကလေးဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"ဧကံမဟာဘူတံ ပဋိစ္စတယော မဟာဘူတာ"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါဠိတော်ပါဌ်၌ ဧကံမဟာဘူတံ၏အရကို ပထဝီမဟာဘုတ်ယူ၍ တယောမဟာဘူတာ၏ အရကို အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော မဟာဘုတ်ယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် (ကု၊ ကု)က ခန္ဓာကိုလှည့်၍ ယူသလို ဤ၌လည်း ဘုတ်များကို လှည့်ခါ တိက၊ ဒုကများကိုပါ ကုန်အောင်ဆိုပါ။

စတုက္ကတဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဥပါဒါရူပံ"ဟူ၍—၌ မဟာဘူတေ၏အရကို မဟာဘုတ်လေးပါး ယူ၍ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ဥပါဒါရူပံ၏အရကို စိတ္တဇဥပါဒါရုပ်ယူ၍ တဝါရ၊ (ဤသို့စသည်ဖြင့် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ မဟာဘုတ်၊ ဗာဟိရမဟာဘုတ်စသည် တို့ကို (၁၅) ဝါရ (၁၄) ဝါရဟု ရသင့်သလိုဆိုတော့၊ အပေါင်းစတုက္က အတွက် ကတ္တားကို ဆိုရာ ဥပါဒါရုပ်များကိုဆိုပါ)။

ပဥ္စဝတ္ထု။ ဟဒယဝတ္ထု။ ။၎င်းတို့မှာ ပစ္စယဝါရ အတွက်ဖြစ်၏။ ပဥ္စဝတ္ထုကို တပါးစီဆိုရမည်၊ ရုပ်ကံနေ၍ အစိပ် အပေါင်းပင် ဖြစ်ရကား ပသာဒတပါးလျှင် (၁၅)ဝါရစီရ၍(၇၅) ဝါရဖြစ်၏။ သုဒ္ဓသချာ တွင် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ရသော အာရမ္မဏ စသည်၌ ဆိုရမည်။

စက္ခာယတနံပစ္စယာ စက္ခုဝိညာဏံ။ ။စက္ခာယတန၌ (၁၅) ဝါရဟူသော်ကား ဧကကလေးဝါရ—ဆိုပါ။

ဧကကလေးဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"စက္ခာယတနံ ပစ္စယာ စက္ခု ဝိညာဏံ"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါဠိတော် ပါဌ်၌ စက္ခာယတန၏ အရကို စက္ခုပသာဒယူ၍ စက္ခုဝိညာဏ်၏ အရကိုဝေဒနာ ယူ၍တဝါရ။ (ဤနည်းကိုမှီး၍ (၁၅)ဝါရကုန်အောင်ဆိုပါ။ သောတာ ယတနစသည်ပါဆိုပါ)။

ဝတ္ထုကံ၊ ဟဒယဝတ္ထု။ ။၎င်း၌လည်းနည်းတူ (၁၅) ဝါရပင် ရ၏။

ဧကကလေးဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ဝိပါကာ ဗျာကတာကြိယာဗျာကတာခန္ဓာ"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဌ်၌ ဝတ္ထုံ၏အရကို ဟဒယဝတ္ထုယူ၍ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ၏ အရကို ဝေဒနာယူ၍ တဝါရ။ အကြွင်းစုဆိုပါ တော့။

(ဗျာ။ ကု)။ ။"ဝတ္ထုံပစ္စယာ ကုသလာ ခန္ဓာ"ဟု ဟော၍(၁၅) ဝါရပင်။ ဖွဲ့ပါ။

(ဗျာ။ အကု)။ ။နည်းတူ (၁၅) ဝါရပင်။

(ဗျာ။ ကုဗျာ)။ ။"ဝတ္ထုံပစ္စယာ ကုသလာခန္ဓာ" အတွက်(၁၅) ဝါရ၊ ၎င်းသည် (ဗျာ။ကု)နှင့်တူ၏။ "မဟာဘူတေပစ္စယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ"အတွက် (၁၅)ဝါရဟု ခန္ဓာဝါရ (၃၀) ဖြစ်၏။

ဧကကလေးဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"မဟာဘူတေ ပစ္စယာ စိတ္တ သမုဋ္ဌာနံရူပံ"ဟူ၍…၌၊ မဟာဘူတေ၏ အရကို ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇ ရုပ်ယူ၍ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ၏ အရကို အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ တဝါရ။ တိက စသည်ကိုပါဆိုတော့။

စတုက္ကတဝါရ ဟူသော်ကား။ ။မဟာဘူတေ၏ အရကို ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ စိတ္တဇ မဟာ ဘုတ်ယူ၍ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ၏ အရကို စိတ္တဇ ဥပါဒါရုပ်ယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့လျှင် စတုက္ကတဝါရ ဖြစ်သတည်း။ ဆို။

(ဗျာ။ အကုဗျာ)။ ။(ဗျာ။ ကုဗျာ)နှင့်တူပြီ။

(ကုဗျာ။ ဗျာ)။ ။အစိပ်အစိပ်ဖြစ်၍ (၁၄) ဝါရသာ။ "ကုသလံ စေကံ ခန္ဓဉ္စ ဝတ္ထုဉ္စ ပစ္စယာ တယောခန္ဓာ"ဟူ၍…၌ ကုသလံ စေကံခန္ဓဉ္စ ဝတ္ထုဉ္စ၏ အရကို ဝေဒနာ၊ ဟဒယဝတ္ထုယူ၍ တယောခန္ဓာ၏ အရကို သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ယူ၍ တဝါရ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့်ဆိုတော့။

ဆဝါရပစ္စနိက် ခန္ဓာဝါရဆိုရိုး

(ကုဗျာ။ဗျာ)။ ။(ကု။ဗျာ) နည်းတူ (၂၂၅) ဝါရဖြစ်၏။

ကကလေးဝါရဟူသော်ကား။ ။ "ကုသလေ ခန္ဓေ မဟာဘူတေ ပစ္စယာ စိတ္တ သမုဋ္ဌာန် ရုပ်" ဟူ၍...၌။ ကုသလေ ခန္ဓေ မဟာဘူတေ၏အရကို ဝေဒနာ, ပထဝီ မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ်ယှဉ်၍ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၏ အရကို အာပေါ, တေဇော, ဝါယော မဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ် ယှဉ်၍ တဝါရ။ ကုသလေ ခန္ဓေ မဟာဘူတေ၏ အရကို သညာ, ပထဝီမဟာဘုတ် စိတ္တဇရုပ် ယှဉ်၍ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်၏ အရကို အာပေါ, တေဇော, ဝါယော မဟာဘုတ်စိတ္တဇရုပ်ယှဉ်၍ တဝါရ။ (ဤသို့ ကံပုဗ်ကခန္ဓာကိုလဲ၍ ပထဝီ မဟာဘုတ်စိတ္တဇရုပ်၌။ (၁၅) ဝါရ။ ထိုနည်းတူ အာပေါမဟာဘုတ်စိတ္တဇရုပ်၌။ (၁၅) ဝါရစသည်တို့ကို (ကု။ ဗျာ) သဘောသွားဆိုပါ။ ကံဘက်ကဘုတ်တိုးလာမှုသာထူး၏)။

(ကုဗျာ။ကုဗျာ။) (ကုဗျာ။ကု) အတွက်အစိပ်အစိပ် (၁၄) ဝါရ။ (ကုဗျာ။ဗျာ)အတွက်အစိပ်အပေါင်း (၂၂၅) ဝါရဖြစ်၍ ၁၄+၂၂၅= (၂၃၉) ဝါရဖြစ်၏။ ပါဠိတော်အတိုင်း အသီးသီးခွဲ၍ ခန္ဓာဝါရခွဲပါတော့။

(အကုဗျာ)။ ။သုံးချက်လုံးသည် (ကုဗျာ) သုံးချက်နှင့်တူပြီ။

သံသဋ္ဌဝါရ

သံသဋ္ဌဝါရ၌ နာမ်သက်သက်သာဖြစ်၍ ဤအနုလုံ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ ဟူသမျှတို့၌ အစိပ်အစိပ်သာဖြစ်ရကား။ (၁၄) ဝါရစီသာ အသီးသီးရကြ၏။ (ကု။ကု) သဘောအတိုင်းခွဲတော့။

ဆဝါရပစ္စနိက်ခန္ဓာဝါရခွဲပုံ

ဤပစ္စနိက် ခန္ဓာဝါရ ခွဲပုံမှာလည်း အနုလုံသဘောပင် ဖြစ်ရကား အနုလုံနှင့်တူသော ဖေါ်ပြသင်္ချာများကို အနုလုံအတိုင်းဆိုပါ။ ထူးရာမျှကိုသာ ရေးပြတော့အံ့။

နကမ္မ(ကု။ကု)။ ။စေတနာကျွတ်နေ၍အစိပ်အပေါင်းဖြစ်ရကား (၁၅)ဝါရဖြစ်၏။ "ကုသလေခန္ဓေ ပစ္စယာ ကုသလာစေတနာ" ...၌ ကုသလေ ခန္ဓေ၏အရကို ဝေဒနာယှဉ်၍ ကုသလာ စေတနာ၏ အရကို ကုသိုလ်စေတနာယှဉ်၍ တဝါရ။ အကြွင်းဆိုတော့။

နဟေတု(အကု။အကု)။ ။ဝေဒနာယှဉ်၍မောဟယှဉ်၍စသည်ကိုဆို။

နာရမ္မဏ၊ နအညမည (ဗျာ။ဗျာ) ပဝတ္တိ။ ။အစိပ်အပေါင်းဖြစ်၍ (ကု။ဗျာ) သဘောသွား ကဲ့သို့ (၂၂၅) ဝါရစီရကြ၏။ ဆိုတော့။

နပုရေဇာတ (ဗျာ။ ဗျာ) ပဝတ္တိ။ ။"အရူပေ ဝိပါကာဗျာကတံ ကြိယာ ဗျာကတံ ဧကံခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယောခန္ဓာ" စသည်အတွက် အစိပ်အစိပ်ဖြစ်၍ (၁၄) ဝါရ။ "ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်" အတွက် အစိပ်အပေါင်းဖြစ်၍ (ကုဗျာ) ကဲ့သို့ (၂၂၅)ဝါရ ရ၍ (၂၃၉)ဝါရဖြစ်၏။

နကမ္မ(ဗျာ။ဗျာ)ပဝတ္တိ။ ။(၁၅)ဝါရကို (ကု။ကု) သွားအတိုင်းဆို။

ရုပ်သက်သက်။ ။ဘုတ်တပါးလျှင် (၁၅) ဝါရစီဖြစ်၍ရသော ဘုတ်အရေအတွက်အား လျော်စွာဆို။

နအညမည ရုပ်သက်သက်။ ။ဥပါဒါရုပ်များသာ ကျွတ်နေ၍ အသီးသီးတလုံး တဝါရစီသာရကြမည်။ "မဟာဘူတေ ပဋိစ္စ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ဥပါဒါရုပ်"...၌။ မဟာဘူတေ၏အရကို စိတ္တဇ မဟာဘုတ်လေးပါးယှဉ်၍ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်ရုပ်ဥပါဒါရုပ်၏ အရကို စိတ္တဇဥပါဒါရုပ်ယှဉ်၍ တဝါရ။ (အကြွင်းပဋိသန္ဓေကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ် စသည်တို့ကိုလည်း အထက် နည်းသွားအတိုင်းပါဠိထုတ်၍ရှုပါလေတော့)။

နဣန္ဒြိယ။ ရုပ်သက်သက်။ ။ဗာဟိရ, အာဟာရဇ, ဥတုဇ ရုပ်တို့ အတွက် ၁၅ × ၃လီ=(၄၅) ဝါရဖြစ်၏။ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေအတွက် နှစ်ဝါရသာ ရ၍ (၄၇) ဝါရဖြစ်၏။

ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့် နှစ်ဝါရ ဟူသော်ကား။ ။ "အသညသတ္တာနံမဟာဘူတေပဋိစ္စရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ"...၌ အသညသတ္တာနံ မဟာဘူတေ၏ အရကို အသညသတ်ကမ္မဇမဟာဘုတ်ယှဉ်၍ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ၏အရကို အသညသတ် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေယှဉ်၍တဝါရ။ အသညသတ္တာနံ မဟာဘူတေ၏ အရကို ပဝတ္တိ ကမ္မဇမဟာဘုတ်ယှဉ်၍ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ၏ အရကို ပဝတ္တိရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေယှဉ်၍ တဝါရဟုဆို။

နကမ္မ။ (ဗျာ။ဗျာ) ဟဒယဝတ္ထု။ ။"ဝတ္ထုံ ပစ္စယာ ကြိယာဗျာ ကတာစေတနာ..."၌။ ဝတ္ထုံ၏အရကို ဟဒယဝတ္ထုယှဉ်၍ ကြိယာဗျာကတာစေတနာ၏အရကို ကြိယာစေတနာယှဉ်၍ တဝါရသာဟုဆို။

နကမ္မ။ (ဗျာ။ကု) (ဗျာ။အကု)။ ။နည်းတူ ကု, အကု စေတနာ ဟုဆို။

နဟေတု(ဗျာ။အကု)။ ။နကမ္မနည်းတူ မောဟဟုဆို။

နကမ္မ(ကုဗျာ။ကု)။ ။စေတနာ ကျွတ်နေ၍ အစိပ်အပေါင်း ဖြစ် ရကား ဃဋ္ဋတဝါရတိုးလာ၍ (၁၅) ဝါရဖြစ်၏။ ဆဝါရအနုလုံ ပစ္စနိက်တွင် (ကုဗျာ။ ကု)၌ ဤပစ္စည်းမှတပါး အားလုံး (၁၄) ဝါရစီသာရကြ၏။

ဃဋ္ဋတဝါရ ဟူသော်ကား။ ။ "ကုသလေခန္ဓေစ ဝတ္ထုံစ ပစ္စယာ ကုသလာ စေတနာ"...၌။ ကုသလေ ခန္ဓေစဝတ္ထုံစ၏ အရကို ဝေဒနာ,သညာ,သင်္ခါရ ဝိညာဉ်၊ ဟဒယဝတ္ထုယှဉ်၍ ကုသလာစေတနာ၏ အရကို ကုသိုလ်စေတနာယှဉ်၍ တဝါရဟုဆို။

နဟေတု၊ နကမ္မ။ (အကုဗျာ။ အကု)။ ။အထက်သွား အတိုင်း နဟေတုကို မောဟ။နကမ္မကို စေတနာဟု(၁၅) ဝါရစီဆို။

သံသဋ္ဌဝါရ

ဤသံသဋ္ဌဝါရပစ္စနိက်၌ စေတသိက်များ ကျွတ်နေကြသော နဟေတု နကမ္မ၌ (၁၅) ဝါရစီ။ ကြွင်းပစ္စည်းတို့၌ အနုလုံ သဘောအတိုင်း (၁၄) ဝါရစီတို့ကို ခွဲပါတော့။

ခန္ဓာဝါရခွဲပုံအကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာမှ ပါဠိတော် ထွက်လာ၏။ ထွက်လာသောပါဠိတော် အားလျော်စွာ အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်း ရသင့်သလိုကြည့်၍ ခန္ဓာဝါရများကိုခွဲပါ။

အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်း၊ အကျဉ်းချုပ်။ ။ရုပ် သက်သက်သော်၎င်း, စေတသိက် သက်သက်သော်၎င်း ကံဖြစ်စေ ကျွတ်ဖြစ်စေ နေလျှင် အစိပ်အပေါင်းဟု တထစ်ချယူလေ။ ကုသလေ ခန္ဓေ သည် ကဲ့သို့ ခန္ဓာလေးပါးလုံး မပါဘဲ အစိပ်ဖြစ်သော ဧကံခန္ဓံ(၁။၃။၂) သည်ကို ယူလျှင် အစိပ် အစိပ်ဟု တထစ်ချယူလေ။ ၎င်းကိုလည်း၊ အထင်ထင်ပြခဲ့ပြီ။

ဆဝါရ ဒေသနာက္ကမဟောပုံ။ ဆဝါရပါဠိတော်များကို အနက်ပေးပုံ

ဤဆဝါရ၌ အနုလုံပါဠိထုတ်ပုံတသန့်၊ ကတ္တား ကောက်ပုံ တသန့်၊ ဟိတ်ပါဌ်ကောက်ပုံတသန့်၊ ခန္ဓာဝါရဖွဲ့ပုံ တသန့်၊ သင်္ချာခဏ်း တသန့် ဟု တသန့်စီတသန့်စီ အာသေဝန ပစ္စည်းတတ်၍ လွယ်ကူ ရှင်းလင်း စိမ့်သောငှာ ရေးသားပေအံ့။ ပါဠိတော်၌ကား ပဋိစ္စအနုလုံ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်, သင်္ချာခဏ်း, ပစ္စနိက်ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်,သင်္ချာခဏ်းဟု ဟောအံ့။

ထို့အတူ သဟဇာတဝါရ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်, သင်္ချာခဏ်း၊ ပစ္စယ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်, သင်္ချာခဏ်း၊ နိဿယ ဝိဘင်္ဂ ပါဠိတော်, သင်္ချာခဏ်း၊ သံသဋ္ဌဝိဘင်္ဂပါဠိတော်, သင်္ချာခဏ်း၊ သမ္ပယုတ္တ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်, သင်္ချာခဏ်းဟု အနုလုံ ပစ္စနိက်, အနုလောမပစ္စနိက်, ပစ္စနီယာနုလောမ တို့ကို ဟောတော်မူ၏။ ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း နည်းရပြီးသောအခါ ပါဠိတော် အစဉ်အတိုင်း ဟောဆိုမှု၌ သာမဏေ ငယ်များပင် ခက်ခဲမှု မရှိပြီ ဖြစ်၍ ဒေသနာက္ကမ အစဉ်အတိုင်း ပါဠိတော်ကိုအာဂုံဆောင်ရန် အနည်းငယ် ပြဦးအံ့။

ပဋိစ္စဝါရ။ အနုလုံ ဟောနည်း။ ။ပုစ္ဆာဝါရ သဘောသွား အတိုင်း ဝိဿဇ္ဇနာဝါရကို ဟောရိုးဆက်၊ ဟေတုစသော (၂၃) ပစ္စည်းတို့တွင် ဟေတုပစ္စည်း၌ သင်္ချာနဝရှိရာ ရှေးဦးစွာ(ကု။ကု)၏ ပါဠိတော်ကို ရွတ်၊ အနက်ပေး၊ ကတ္တား ပါဌ်အရကောက်ပြီး ဟိတ်ပါဌ် အရ ကောက်။ ထို့နောက် ခန္ဓာဝါရဖွဲ့၍ဆို။ အဗျာကတ ပဒါဝသာန စသည်များကို လည်း နည်းတူဆို။ ထို့နောင်သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၊ ဒုကာဒိ သင်္ချာဝါရများ ကိုဆို။ ဤသဘောသွားအတိုင်း ဆဝါရကုန်အောင် အစဉ်အတိုင်းဆို။ (ကောက်နည်းပါပြလိုက်သည်။ ပါဠိတော် သက်သက်မှု အထက်နည်း အတိုင်းသွားပါ)။

(ကု။ကု)တခုပြအံ့။ ။(ဝိဓိ) ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလောဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိဟေတုပစ္စယာ(အနုဝါဒ)ကုသလံ **ဧကံခန္ဓံ** –ခန္ဓာ။

အနက်ပေး။ ။ကုသလံ၊ ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ဓမ္မံ၊ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍....

ကတ္တားကောက်။ ။ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စကုသလောဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဝိဓိပါဠိတော်ပါဌ်၌၊ ကုသလောဓမ္မော ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား....။ဆို။ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ဟေတုပစ္စယာဟူသော ဟိတ်ပါဌ်၏ အရကား။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတတ်သော....ဆို။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် အရကား ပဓာန အားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။

ခန္ဓာဝါရကား။ ။တဆဲ့လေးဝါရဖြစ်သတည်း။ တဆဲ့လေးဝါရ ဟူသော်ကား ကေကလေးဝါရ...ဆို။ ဤသဘောအတိုင်း အကုန်သွား။ (နောက်က အစီအစဉ်ကို ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၍ သိလောက်ပြီ ဖြစ်လျက်လည်း လွန်စွာ ဉာဏ်နုံသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ထပ်မံ၍ပြလိုက်ပါသည်။)

သတိပြုဘွယ်။ ။"နိဿယပစ္စယေယသ္မာပဋိစ္စဋ္ဌေနာမ သဟဇာတဋ္ဌေ၊ တသ္မာ ယာဟေဋ္ဌာ ပစ္စယ ဝိဘင်္ဂဝါရေ စက္ခာယတနာဒီနံ နိဿယပစ္စယတာ ဒဿိတာ၊ သာနဂဟိတာ၊ စက္ခာယတနာဒီနိဟိ ပုရေဇာတာနိ ဟုတွာပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ဣဓသဟဇာတမေဝလဗ္ဘတိ။ တေနေဝ ဝုတ္တံနိဿယပစ္စယော သဟဇာတ ပစ္စယသဒိသောတိ"။ ။ စသော ပါဠိအားလျော်စွာ ပဋိစ္စဝါရ၌ သဟဇာတ ပစ္စည်း။ ပစ္စယ ဝါရ၌ နိဿယပစ္စည်း။ သံသဋ္ဌဝါရ၌ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းများကိုဟော ကြောင်း အစကပင်ပြခဲ့ရာ ကတ္တားပါဌ် များကို၎င်း၊ ပါဠိတော်များ ကို၎င်း၊ သဟဇာတပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် စသည်ဖြစ်သင့်သော ပါဠိအကောက် များကိုသာ သုဒ္ဓသင်္ချာပြအတိုင်း ကောက်ရပေမည်။ ဟိတ်ပါဌ်များကား ဆိုင်ရာသတ္တိများကို ရသင့်သည်အားလျော်စွာကောက်ပါ။

ပုစ္ဆာဝါရ။ ။ယောယာဒိသော၊ အကြင်သို့သဘောရှိသော။

ကုသလော။ ။ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ဓမ္မော၊ တရားသည်။

ကုသလံ။ ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ဓမ္မံ တရားကို။

ပဋိစ္စ။ပဋိဂန္တွာ။ ။တကွဖြစ်ခြင်းဟု ဆိုအပ်သောတူသော အဖြစ်ဖြင့် ရောက်၍၊ သိယာ၊ ဖြစ်ရာသလော။

သောတာဒိသော။ ။ထိုသို့သဘောရှိသော။

ကုသလော။ ။ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ဓမ္မော၊ တရားသည်။

ဟေတုပစ္စယာ။ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်။

ဥပ္ပဇ္ဇေယျကိံ။ ။ဖြစ်ရာသလော။ ("သိယာ ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ ဟေတုပစ္စယာ" ကို အနက်ပေးပုံတည်း။ အကြောင်းပုဒ်များကိုလည်း ဤနည်းသဘောပေးပါ)။

ဝိဿဇ္ဇနာဝါရ။ ။ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

ကုသလံ။ ။ကုသိုလ်ဖြစ်သော။ ဧကံ၊ တပါးသော။

ခန္ဓံ။ ။ဝေဒနာအစရှိသော ခန္ဓာကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။

တယော။ ။သုံးပါးကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ သညာအစရှိကုန်သော ခန္ဓာ တို့သည်။

ကုသလေ။ ။ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓေ၊ ခန္ဓာတို့ကို။

စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ။ ။စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။

ကုသလော။ ။ဖြစ်သော။ ဓမ္မောစ၊ တရားသည်၎င်း။

အဗျာကတော။ ။ဖြစ်သော။ ဓမ္မောစ၊တရားသည်၎င်း။ဣတိ၊ဤသို့။

တေဓမ္မာ။ ။ထိုတရားတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

ဝိပါကာဗျာကတံ။ ။ဝိပါက်အဗျာကတဖြစ်သော။

ကြိယာဗျာကတံ။ ။ကြိယာအဗျာကတဖြစ်သော။

ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ ။ပဋိသန္ဓေခဏ၌။ ကဋတ္တာစရူပံ၊ ကဋတ္တာ ရုပ် သည်၎င်း။

ခန္ဓေပဋိစ္စ ဝတ္ထု။ ။ခန္ဓေ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍၊ ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်။

ဝတ္ထုံ ပဋိစ္စ ခန္ဓာ။ ။ဝတ္ထုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို၊ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ခန္ဓာ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။

ဧကံ။ ။တပါးသော။ မဟာဘူတံ၊ ပထဝီစသော မဟာဘုတ်ကို။

မဟာဘူတေ။ ။စိတ္တဇ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ မဟာဘုတ်တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဥပါဒါရူပံ၊ ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်သော။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပံ၊ စိတ္တဇရုပ်သည် ၎င်း။ ကဋတ္တာရူပံ၊ ကဋတ္တာရုပ်သည်၎င်း။

ကုသလေ။ ။ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓေစ၊ ခန္ဓာတို့ကို၎င်း။

မဟာဘူတေစ။ ။စိတ္တဇမဟာဘုတ်တို့ကို၎င်း။

ပုရေဇာတပစ္စည်း။ (ကု။ကု) ဝတ္ထုံပုရေဇာတပစ္စယာ။ ။ဝတ္ထုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ပုရေဇာတပစ္စယာ-ဝတ္ထုနာ ပုရေဇာတ ပစ္စယဘာဝေန၊ ဟဒယဝတ္ထုဖြင့် ပုရေဇာတ သတ္တိကိုပြီးစေတတ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ခန္ဓာ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကုန်၏။

(ဗျာ။ဗျာ) ဝတ္ထုံ ပုရေဇာတ ပစ္စယာ။ ။ဝတ္ထုံ၊ ဆဝတ္ထုကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ပုရေဇာတပစ္စယာ - ဝတ္ထုနာ ပုရေဇာတ ပစ္စယဘာဝေန၊ ဆဝတ္ထုဖြင့် ပုရေဇာတသတ္တိကို ပြီးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ခန္ဓာ၊ ပဉ္စဝေါကာရ ဝိပါက်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ (ကု။ဗျာ) ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ။ ။ခန္ဓေ၊ ပဉ္စဝေါကာရကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ-

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတ်သာဓေနေ့ဟိ၊ ဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိကို ပြီးစေတတ်ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ အစိမ်အပေါင်းကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့ကြောင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိသော။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ (ကြိယာ မပါ၍ ထည့်ပေးရသည်)။

(ကု။ ကုဗျာ) ခန္ဓာ ဝတ္ထုံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ။ ။ဝတ္ထုံ။ ဟဒယဝတ္ထုကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ-ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတ် သာဓေနေ့န၊ ကြောင့်။ ခန္ဓာ၊ ပဥ္စဝေါကာရ ကုသိုလ်နာမက္ခန္ဓာတို့သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ခန္ဓေ၊ ပဥ္စဝေါကာရကု သိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ-ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတ် သာဓေနေ့ဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ ပဥ္စဝေါကာရ ကုသိုလ် နာမက္ခန္ဓာတို့ ကြောင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ သော။ ရူပံ၊ သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဖြစ်၏။

(ဈာ။ ဈာ) ပဝတ္တိအခါ။ ။ဝတ္ထုံကို ဆဝတ္ထုဟု အနက်ဆို၊ ခန္ဓာမှာ ပဥ္စဝေါကာရ ဝိပါက်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတည်း။

ပဋိသန္ဓေအခါ။ ။ဝတ္ထုံကို ဟဒယဝတ္ထုဟု အနက်ဆို။ ခန္ဓာမှာ ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာတည်း။

ခန္ဓာ ဝတ္ထုံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ။ ဝတ္ထုံ ခန္ဓေ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ။ ။ ခန္ဓာ ဝတ္ထုံ၌ ဝတ္ထုံကို ဟဒယ။ ခန္ဓာကို ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာဟုဆို။ ဝတ္ထုံခန္ဓေ၌၊ ခန္ဓေ၊ ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ တို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍၊ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ-ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယတ် သာဓေနေ့ဟိ၊ ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာတို့ကြောင့်။ဝတ္ထု၊ ဟဒယဝတ္ထုသည်။

ရုပ်သက်သက်။ ခန္ဓေဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ။ ။ခန္ဓေ၊ ပဥ္စဝေါကာရ ဝိပါက်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာတို့ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ၊ကုန်သော။ ခန္ဓေဟိ၊ ပဥ္စဝေါကာရ ကုသိုလ်အကုသိုလ် ဝိပါက်ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ တို့ကြောင့်။ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ၊ သော။ ရူပံ၊ ရုပ်သည်၎င်း။ ကဋတ္တာရူပံ၊ ပဋိ သန္ဓေကမ္မဇရုပ်သည်၎င်း။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

သဟဇာတဝါရ။ ။ကုသလံဓမ္မံ၊ ကို။ ပဋိစ္စ၊ စွဲ၍။ ထေန၊ ထိုကုသိုလ် ဓမ္မနှင့်။ သဟဇာတော၊ တကွဖြစ်သော။ ကုသလောဓမ္မော၊ သည်။ဟေတု ပစ္စယာ၊ ကြောင့်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

ကုသလံ။ ။ဖြစ်သော။ဧကံ၊သော၊ခန္ဓံ၊ ခန္ဓာကို။ပဋိစ္စ၊စွဲ၍။ထေန၊ထိုကု သိုလ်ဓမ္မနှင့်။ သဟဇာတာ၊ ကုန်သော။ တယော၊ ကုန်သော။ ခန္ဓာ၊ တို့သည်။

ပစ္စယဝါရ။ ။ပစ္စယာ၊ နိဿယဝတ္ထုန ပစ္စယ်ကတွာ၊ မှီရာဟူသော အနက်ဖြင့် အကြောင်းပြုကုန်၍။

စက္ခာယတနံ။ ။စက္ခာယတနံ၊ ကို။ စက္ခုဝိညာဏံ၊ စက္ခုဝိညာဉ် သည်။

ဝတ္ထုံ။ ။ဟဒယဝတ္ထုကို။

ကုသလံ။ ။ဖြစ်သော။ဧကံ၊တပါးသော။ခန္ဓံ၊ခန္ဓာကို၎င်း။ဝတ္ထုံ၊ ဟဒယဝတ္ထုကို၎င်း။

နိဿယဝါရ။ ။နိဿယ-ပတိဋ္ဌာနေန ပစ္စယ်ကတွာ၊ မှီရာဟူသော အနက်ဖြင့် ပစ္စည်းကိုပြု၍။

သံသဋ္ဌဝါရ။ ။သံသဋ္ဌော၊ ရောပြွမ်း လက္ခဏာဟူသော သမ္ပယောဂ သဘောအားဖြင့် ပစ္စည်းကိုပြု၍။

တနည်း။ ။ကုသလံဓမ္မံ၊ ကို။ပဋိစ္စ၊စွဲ၍။ ထေန၊ ထိုကုသိုလ်ဓမ္မနှင့်။သံသဋ္ဌော၊ ရောပြွမ်း အစရှိသော လက္ခဏာလေးပါးနှင့် နှီးနှောသော။

သမ္ပယုတ္တဝါရ။ ။သမ္ပယုတ္တော သမ္ပယုတ္တ ပစ္စယ်ကတွာ၊ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းကိုပြု၍။

ပစ္စနီက်ရေးရာ

နဟေတုပစ္စယာ။ ။ဟေတုပစ္စယံ ဝိနာအညေန ပစ္စယေန၊ ဟေတု ပစ္စည်းကို ကြဉ်၍ တပါးသော ပစ္စည်းကြောင့်။ (တနည်း) နဟေတု ပစ္စယာ-ထဟေတွာ ဟေတုပစ္စယံ အညေဟိအတ္တနော အနုရူပ ပစ္စယေဟိ၊ ဟေတုပစ္စည်းမှ တပါးကုန်သော မိမိအား လျော်ကန်သော ပစ္စည်း တို့ကြောင့်။

ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတေ။ ။ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။

ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ။ ။ဥဒ္ဓစ္စနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော။

ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတော။ ။ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်တကွဖြစ်သော။ မောဟော၊ မောဟသည်။

အဟေတုကံ။ ။အဟိတ်ဖြစ်သော။

အဟေတုကပဋိသန္ဓိက္ခဏေ။ ။အဟိတ်ပဋိသန္ဓေခဏ၌။

အရူပေ။ ။အရူပဘုံ၌။

သင်္ချာခန်း အနက်ပေးပုံ အနုလုံ

သုဒ္ဓသင်္ချာ။ ဟေတုယာ နဝ။ ။ဟေတုယာ၊ ဟေတုပစ္စည်း၌။ နဝ၊ ကိုးပါးကုန်သော။ ဝိဿဇ္ဇနာနိ၊ အဖြေတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။ (ကြွင်းသော အာရမ္မဏစသည်တို့ကိုလည်း ဤသဘောသွား အတိုင်း အနက်ကိုဆိုပါ)။

ဒုက။ ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ တီဏိ။ ။ဟေတုပစ္စယာ၊ ဟေတု ပစ္စည်းကြောင့်၊ ပဝတ္တော၊ ဖြစ်သော။ အာရမ္မဏေ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ တီဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဝိဿဇ္ဇနာနိ၊ အဖြေတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ် ကုန်၏။

တနည်း။ ။ဟေတုပစ္စယာ၊ ဟေတုပစ္စည်းနှင့်။ သဟ၊ တကွ။ ပဝတ္တော၊ ဖြစ်သော။ အာရမ္မဏေ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ တီဏိ၊ ကုန်သော ဝိဿဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။ (ကြွင်းသော ဒုကဟူသမျှ တို့ကို ဤနည်းတူ အနက်ဆိုပါ)။

တိက။ ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာတီဏိ ။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်၎င်း။ အာရမ္မဏပစ္စယာ၊ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းကြောင့်၎င်း။ ပဝတ္တော၊ ဖြစ်သော။ အဓိပတိယာ၊ အဓိပတိပစ္စည်း၌။ တီဏိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဝိဿဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ကုန်၏။

ပစ္စနီက်

သုဒ္ဓသင်္ချာ။ နဟေတုယာဒွေ။ ။နဟေတုယာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကို ကြဉ်၍ တပါးသောပစ္စည်း၌။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ ဝိဿဇ္ဇနာနိ၊ အဖြေတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ဒုက။ နဟေတုပစ္စယာ နအာရမ္မဏေ ဧကံ။ ။နဟေတုပစ္စယာ၊ န ဟေတု ပစ္စည်းကြောင့်။ ပဝတ္တော၊ ဖြစ်သော။ နအာရမ္မဏေ၊ နအာရမ္မဏ ပစ္စည်း၌။ ဧကံ၊ တပါးသော။ ဝိဿဇ္ဇနံ၊ အဖြေကို။ လဗ္ဘတိ၊ ရအပ်၏။

တိကာဒီ။ ။ဒုကသဘောသွားအတိုင်း အနက်ဆိုပါတော့။

အနုလောမပစ္စနီက်

ဒုက။ ဟေတုပစ္စယာ နအာရမ္မဏေပဉ္စ။ ။ဟေတုပစ္စယာ၊ ကြောင့်၊ ပဝတ္တော၊ ဖြစ်သော။ နအာရမ္မဏေ၊ ၌။ ပဉ္စ၊ ကုန်သော။ ဝိဿဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။ တိကာဒီဆိုတော့။

ပစ္စနီယာနုလောမ

ဒုက။ နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေဒွေ။ ။နဟေတုပစ္စယာ၊ နဟေ တုပစ္စည်းကြောင့်၊ ဝါ ဟေတုပစ္စည်းကိုကြဉ်၍ တပါးသော ပစ္စည်း ကြောင့်၊ ပဝတ္တော၊ ဖြစ်သော။ အာရမ္မဏေ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ ဒွေ၊ နှစ်ကုန် သော။ ဝိဿဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ကုန်၏။ တိကာဒီဆိုတော့။

ဆဝါရပြီးပြီ။ သင်္ချာခန်း အာဂုံဆောင်ရွက်ကြည့်ပါ။

ဆဝါရ အနုလုံသင်္ချာ ပါဠိတော်ဇယား ဟေတုပစ္စည်း

ပစ္စည်း		မူ သင်္ချာ	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	သ	ည	နိ	ဥ	ပု	သေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	အတ်	နတ်	ဝိဂ	အဝိ	ဝါရ
ဒုက		၉	*	၃		၃	၃		၃		၃	၃	၃		၁					၃			၃	၃		ပဋိစ္စ
		၁၂	*	၂		၂	၂		၂		၂	၂	၂		၁					၂			၂	၂		ပစ္စယ
		၃	*	၃		၃	၃		၃		၃	၃	၃		၁					၃			၃	၃		သံသဋ္ဌ
တိကမှ ဧကာဒသက		၃	*												၁											ပဋိစ္စ
		၂	*												၁											ပစ္စယ
		၃	*												၁											သံသဋ္ဌ
ဒွါဒသကမှ ဒွါဝီသက	သာသေဝန	၃	*												x											ပဋိစ္စ
		၂	*												x											ပစ္စယ
		၃	*												x											သံသဋ္ဌ
တေရသကမှ ဒွါဝီသက	သဝိပါက	၁	*										x													ဆဝါရ
		၁	*										x													
		၁	*										x													

အာရမ္မဏ၊ အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ အညမည၊ ဥပနိဿယ၊ ပုရေဇာတပစ္စည်း

ဒုကမှ ဧကာဒသက		၃		*											၁											ပဋိစ္စ
		၂		*											၁											ပစ္စယ
		၃		*											၁											သံသဋ္ဌ
ဒွါဒသကမှ ဒွါဝီသက	သာသေဝန	၃		*											x											ပဋိစ္စ
		၂		*											x											ပစ္စယ
		၃		*											x											သံသဋ္ဌ
တေရသကမှ ဒွါဝီသက	သဝိပါက	၁		*									x													ဆဝါရ
		၁		*									x													
		၁		*									x													

အဓိပတိ၊ သဟဇာတ၊ နိဿယပစ္စည်း

ဒုက တိက		၉		၃	*	၃	၃		၃		၃	၃	၃		၁					၃			၃	၃		ပဋိစ္စ
		၁၂		၂	*	၂	၂		၂		၂	၂	၂		၁					၂			၂	၂		ပစ္စယ
		၃		၃	*	၃	၃		၃		၃	၃	၃		၁					၃			၃	၃		သံသဋ္ဌ
စတုက္ကမှ ဧကာဒသက		၃			*										၁											ပဋိစ္စ
		၂			*										၁											ပစ္စယ
		၃			*										၁											သံသဋ္ဌ

အာသေဝနပစ္စည်း

ဒုကမှ ဒွါဝီသက		၃											*		x											ပဋိစ္စ
		၂											*		x											ပစ္စယ
		၃											*		x											သံသဋ္ဌ

ပါဠိတော်အာရုံဇယား။ ။ဤဇယားဖြင့် ဆဝါရ အနုလုံသင်္ချာ ပါဠိတော်များကို အပြည့်အစုံ ပေးထားသလေများကိုပါ ပေါ်၍ ဟောနိုင်ရုံမက ပုဒ်ပေါင်း မည်မျှရနိုင်သည်ကိုပါ ရေတွက်နိုင်ပါ၏။

ကွက်လပ်များ။ ။ကွက်လပ်များကို မူသင်္ချာ အတိုင်း ဟောပါ။ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေတီဏိ၊ သတ္တ၊ တီဏိ။ အဓိပတိယာ နဝ၊ သတ္တရသ၊ တီဏိ။ အနန္တရေတီဏိ၊ သတ္တ၊ တီဏိ၊ စသည်ဖြင့် ဇယားအတိုင်းဟောပါ။ တဝါရစီသာ သီးသန့်၍ ဟောလိုလျှင်လည်း ဆိုင်ရာ ဟောလိုသောဝါရကိုဟောပါ။

တိကာဒီ။ ။တိကာစသည်တို့ကိုမူ ပစ္စည်းတပါးတပါးစီတိုး၍ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ တီဏိ” စသည်ဖြင့် ဟောပါ။

ဒွါဒသကမှ ဒွါဝီသက။ ။အာသေဝနပစ္စည်း မှဝင်လာရာ ဝိပါက ပစ္စည်းကို မူလိမသွတ်နိုင်၍ ကြက်ခြေပြထားသည်။ ၎င်းသည်ပင် သာသေဝန မည်၏။

မူပစ္စည်း		မှု သချာ	ဟေ	ဓိ	အန	သမ	သဟ	အည	နိ	ဥ	ပု	ပစ္ဆာ	အာသေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မ	သံ	ဝိပ္ပ	အတ္ထိ	နတ္ထိ	ဝိဂ	အဝိ	ဝါရ
ဒုက၊ တိက		၉		၃		၃	၃		၃		၃	၃	၃	*	၁					၃			၃	၃		ပဋိစ္စ
		၁၇		၇		၇	၇		၇		၇	၇	၇	*	၁					၇			၇	၇		ပစ္စယ
		၃		၃		၃	၃		၃		၃	၃	၃	*	၁					၃			၃	၃		သံသဋ္ဌ
တေကမှ ဒွါဒသက		၃												*	၁											ပဋိစ္စ
		၇												*	၁											ပစ္စယ
		၃												*	၁											သံသဋ္ဌ
တေရသကမှ ဗာဝီသက	အာသေဝန	၃												*	×											ပဋိစ္စ
		၇												*	×											ပစ္စယ
		၃												*	×											သံသဋ္ဌ

ကံ။ အာဟာရ။ ဣန္ဒြိယ။ ဈာန။ မဂ္ဂ။ ဝိပ္ပယုတ္တ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတပစ္စည်း

စုဒ္ဒသကမှ ဗာဝီသက	သဝိပါက	၁											×		*											ဆဝါရ
		၁											×		*											
		၁											×		*											

ဝိပါကပစ္စည်း

ဒုကမှ ဗာဝီသက		၁											×		*											ဆဝါရ
		၁											×		*											
		၁											×		*											

သမ္ပယုတ္တ။ နတ္ထိ။ ဝိဂတပစ္စည်း

ဒုကမှ ဒွါဒသက		၃													၁					*						ပဋိစ္စ
		၇													၁					*						ပစ္စယ
		၃													၁					*						သံသဋ္ဌ
တေရသကမှ ဗာဝီသက	အာသေဝန	၃													×					*						ပဋိစ္စ
		၇													×					*						ပစ္စယ
		၃													×					*						သံသဋ္ဌ
စုဒ္ဒသကမှ ဗာဝီသက	သဝိပါက	၁											×							*						ဆဝါရ
		၁											×							*						
		၁											×							*						

တေရသကမှဗာဝီသက။ ။အာသေဝနကိုချန်ကာ ဝိပါကကို မှူသွင်း ရကား အာသေဝနကို မှူလိမသွတ်နိုင်၊ သဝိပါကတည်း။ သချာများ အားလုံးကော်သာ။

အဓိပတိပစ္စည်းသည်။ ။၎င်းတို့မှာ ဒုက နှင့်တိက ဟူ၍ရေးပြထားသည်။

တေကမှ ဒွါဒသက။ ။သာသေဝန, သဝိပါကများပါ ဟေတုနှင့်တူ၏။

အာသေဝန။ ။ဝိပါကမှူလိမရ၍ ကြက်ခြေပြထားသည်။

ကမ္မသည်။ ။ကမ္မသည်တို့မှာ မူပစ္စည်းက နောက်ရောက်နေ ၍ ပုရေဇာတကိုမှူသွင်းရာ၌ ဒွါဒသကလာ၍ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်အာသေဝန သည် တေရသက လာ၍ဖြစ်ရ၏။ သဝိပါကမှာ ဟေတုနှင့်တူ၏။

အာဟာရသည်။ ။အာဟာရသည်တို့၏ သဝိပါကမှာ စုဒ္ဒသက မှစ၍ရ၏။ သာသေဝနလား ကမ္မအတိုင်းပင်။

အာရမ္မဏသည်။ ။အာရမ္မဏ ဝသည့်၌ ဒုကမှ ဧကာဒသက သမ္ပယုတ္တသည့်၌ ဒုကမှ ဒွါဒသကဖြစ်မှုသည်လည်း မူတရားများနောက် သို့ရောက်နေခြင်းကြောင့်အကြောင်းတည်း။ လက်ချိုး၍ရေစမ်းပါ။

အကျဉ်းချုပ်နည်း။ ။ထို့ထက်ကျဉ်းလှစွာ မှတ် လို သေး လျှင် ဟေတုအဓိပတိစသော နာမ်ရုပ်ရသော တဆယ့်နှစ်ပစ္စည်းတို့၏ သချာမှာ "နဝ၊ သတ္တရသ၊ တိကိ" နာမ်သာရသောအာရမ္မဏစသော ဆယ်ပစ္စည်း တို့မှာ "တိကိ၊ သတ္တ၊ တိကိ" ဝိပါကမှာ "ဧကံ၊ ဧကံ၊ ဧကံ" ဟုအကျဉ်း မှတ်ခါ အထက်ဇယားသွားအတိုင်း ကုန်စင်အောင်ဟောပေတော့။

ဝိဘင်းပေါင်း။ ။ဤဆဝါရအနုလုံ၌ ဝိဘင်းပေါင်း(၁၄၉၈၈၀) ရှိ၏၊ တွက်အားရှိသူတို့တွက်၍ စမ်းကြည့်ပါ၊ ဗိုးကဲ့သို့မှူ နိုင်လတံ့။

မူပစ္စည်း	သင်္ချာ	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	ည	ဥ	ပု	ပဆ	သေ	ကံ	ဝိပါ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	နတ်	ဝိဂ	ဝါရ
နဟေတု	၂	*	၁		၁	၁	၁	၁	၂			၁		၁	၁	၁	၁	၁	၂	၁	၁	ပဋိစ္စ
	၄	*	၁		၁	၁	၁	၁	၂			၁		၁	၁	၁	၁	၁	၂	၁	၁	ပစ္စယ
နအာ။ နနံ။ နသနံ။ နအည။ နဥ နသံ။ နောနတ္ထိ။ နောဝိဂတ	၅	၁	*									၁		၁	၁	၁	၁		၁			ပဋိစ္စ။ ပစ္စယ
နအဓိပတိ။ နပစ္ဆာဇာတ နအာသေဝန။နဝိပါက	၉	၂	၅	*	၅	၅	၅	၅	၇			၃		၁	၁	၁	၁	၅	၃	၅	၅	ပဋိစ္စ
	၁၇	၄	၅	*	၅	၅	၅	၅	၇			၇		၁	၁	၁	၁	၅	၃	၅	၅	ပစ္စယ
နပုရေဇာတ	၇	၂	၅		၅	၅	၅	၅	*			၃		၁	၁	၁	၁	၅	၃	၅	၅	ပဋိစ္စ
	၇	၂	၅		၅	၅	၅	၅	*			၃		၁	၁	၁	၁	၅	၃	၅	၅	ပစ္စယ
နကမ္မ	၃	၁	၁		၁	၁	၁	၁	၃			*		၁	၁	၁	၁	၁	၃	၁	၁	ပဋိစ္စ
	၇	၁	၁		၁	၁	၁	၁	၃			*		၁	၁	၁	၁	၁	၃	၁	၁	ပစ္စယ
နအာဟာရ။ နဣန္ဒြိယ နဈာန။ နမဂ္ဂ	၁													*								ပဋိစ္စ
	၁													*								ပစ္စယ
နဝိပ္ပယုတ္တ	၃	၂	၁		၁	၁	၁	၁						၁	၁	၁	၁	၁	*	၁	၁	ပဋိစ္စ
	၃	၂	၁		၁	၁	၁	၁						၁	၁	၁	၁	၁	*	၁	၁	ပစ္စယ

တိက

မူပစ္စည်း	သင်္ချာ	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	ည	ဥ	ပု	ပဆ	သေ	ကံ	ဝိပါ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	နတ်	ဝိဂ	ဝါရ
နအဓိပတိ။နပစ္ဆာဇာတ နအာသေဝန။ နဝိပါက	၂	*	၁	*	၁	၁	၁	၁	၂			၁		၁	၁	၁	၁	၁	၂	၁	၁	ပဋိစ္စ
	၄	*	၁	*	၁	၁	၁	၁	၂			၁		၁	၁	၁	၁	၁	၂	၁	၁	ပစ္စယ
နပုရေဇာတ နဝိပ္ပယုတ္တ	၂	*	၁		၁	၁	၁	၁	*			၁		၁	၁	၁	၁	၁		၁	၁	ပဋိစ္စ
	၂	*	၁		၁	၁	၁	၁	*			၁		၁	၁	၁	၁	၁		၁	၁	ပစ္စယ
ကြွင်း ၁၄ ပစ္စည်း	၁	*	*																			ပဋိစ္စ
	၁	*	*																			ပစ္စယ

စတုက္ကမှ ဝီသက

မူပစ္စည်း	သင်္ချာ	ဟေ	ဝါရ
ပစ္စည်း ၂၀	၁	*	ပဋိစ္စ
	၁	*	ပစ္စယ

ဇယားသဘော။ ။ဇယားကျဉ်း၌ အမှတ်ရသက်သာ လွယ်ကူစိမ့်သောငှါ၊ ဒုက၊ တိက စသည်ဖြင့် ခွဲခြားခါပြထားသည်။ အနုလုံကပြခဲ့သော သဘောသွားအတိုင်းကွက်လပ်များကို မူသင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။ ပါဠိတော်အစဉ်အတိုင်း ဝါရတပါးစီ သီးခြား၍ဟောလိုလျှင် ဒုက၊ တိက စသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာပစ္စည်းတို့ကို ကုန်စင်အောင်ဟောရပေမည်။

ဥပမာ။ ။နဟေတုကိုဟောလိုလျှင် ဒုကအတွက် ဒုကဇယားတွင် တိကအတွက် တိကဇယားရှိ ကြွင်း (၁၄) ပစ္စည်းကွက်တွင် စတုက္ကစသည်တို့အတွက် စတုက္ကဇယားတွင်ကြည့်၍ဟောပါ။

တိက။ **နအဓိပတိ။** **နပစ္ဆာဇာတ။** **နအာသေဝန။** **နဝိပါက။** ။၎င်းတို့ကို နဟေတုနှင့် တွဲလျှင်မူသင်္ချာဒွေ၊ စတ္တာရိရကြ၏။ နပုရေဇာတ နဝိပ္ပယုတ္တတို့ကိုလည်း နဟေတုနှင့်တွဲလျှင် ဒွေစီရကြ၏။ ကြွင်းသော နဟေတုစသောတဆဲ့လေးပစ္စည်းတို့၏မူကို တွဲရာ၌ကား နအာရမ္မဏစသည် မူဝင်လာ၍ သင်္ချာမှာ ဧကံသာရတော့သည်။

စတုက္ကမှဝီသက။ ။၎င်းစုမှာ နအာရမ္မဏအဖြစ်မူဝင်နေ၍ သင်္ချာဧကံစီသာရကြ၏။ “နဟေတုပစ္စယာ နအာရမ္မဏေကံ” စသည်ဖြင့်၎င်း၊ နဟေတုပစ္စယာ နအာရမ္မဏပစ္စယာ နအဓိပတိယာဧကံ” စသည်ဖြင့်၎င်း၊ မူတွဲသော ပစ္စည်းတို့ကိုချန်လှပ်၍ မူလီပစ္စည်းများကို ဝီသကတိုင်အောင်အသီးသီးဟောပါ။

အာရုံ။ ။ဤဆဝါရ၏ သင်္ချာဇယားများကို နောက်က အပြည့်အစုံ ပြခဲ့ပြီးဖြစ်လည်း ပါဠိတော်သက်သက်ကို ပေယျာလများပါအကုန်ပေါ်၍ အာရုံဆောင်လိုသူများအား မပင်ပန်းရဘဲသက်သက်သာသာ အာရုံဆောင်နိုင်ကြရန် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူသည့်အတိုင်းပြန်ဆို၍ မြတ်စွာဘုရားကိုပူဇော်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ပြလိုက်ပါသည်။

ဒွေဝါရ

ဤပစ္စနိက် သံသဋ္ဌဝါရ၊ သမ္ပယုတ္တဝါရတို့၌ နာမ်များသာရနိုင်သော ဆယ်ပစ္စည်းကိုသာ ဟောသဖြင့် အနုလုံ၊ အနုလောမပစ္စနိက်ကဲ့သို့ဆဝါရ အားလုံးကိုမရနိုင်၍ သီးခြားခွဲကာ ဒွေဝါရဟုပြထားပေသည်။

မူပစ္စည်း	မူသင်္ချာ	နဟေ	ဓိ	ပု	ပစ်	သေ	ကံ	ဝိ	ဈာ	မဂ်	ဝိပ်
နဟေတု	၂	*					၁		၁	၁	
နာဓိပတိ၊ နပစ္ဆာဇာတ၊ နာသေဝန	၃	၂	*						၁	၁	
နပုရေဇာတ၊ နဝိပါက၊ နဝိပ္ပယုတ္တ	၃	၂		*					×	၁	
နကမ္မ	၃	၁					*		×	၁	
နဈာန	၁			×			×	×	*		×
နမဂ္ဂ	၁									*	

တိက

နဟေတု၊ နာဓိပတိ၊ နပစ္ဆာ၊ နာသေ	၂	*	*				၁		၁	၁	
နပုရေဇာတ၊ နဝိပါက၊ နဝိပ္ပယုတ္တ	၂	*		*			၁		×	၁	
နကမ္မ	၁	*					*		×		
နဈာန	၁	*		×			×	×	*		
နမဂ္ဂ	၁	*								*	

စတုက္က

နဟေတု၊နာဓိပတိ၊နပုရေဇာတ၊နဝိပါက၊နဝိပ္ပယုတ္တ	၂	*	*	*			၁		×	၁	
နပစ္ဆာဇာတ၊ နာသေဝန	၂	*	*		*		၁		၁	၁	
နကမ္မ	၁	*	*				*		×		၁
နဈာန	၁	*	*	×			×	×	*		×
နမဂ္ဂ	၁	*	*							*	

ပဉ္စက၊ ဆက္က

နဟေ၊နာဓိ၊နပုရေ၊နပစ္ဆာ၊နာသေ၊နဝိ၊နဝိပ်	၂	*	*	*	*		၁		×	၁	
နကမ္မ	၁	*	*	*	*		*		×		
နဈာ	၁	*	*	×	*		×	×	*		×
နကမ္မ	၁	*	*	*	*				×	*	

သတ္တက

နဟေ၊နာဓိ၊နပုရေ၊နပစ္ဆာ၊နာသေ၊နကံ၊နမဂ္ဂ	၁	*	*	*	*	*	*		×		
နဝိပါက၊ နဝိပ္ပယုတ္တ	၂	*	*	*	*	*	၁	*	×	၁	

အဋ္ဌက၊ နဝက

ဈာနမှတပါး ကိုးပစ္စည်း	၁	*	*	*	*	*	*	*	×		

ဒုကသည်။ ။ဧကဝါရ သဘောသွားအတိုင်း ဤဒွေဝါရ၌လည်း ဒုက၊ တိကသည်ဖြင့်ခွဲခြားခါ ပြထားပေ၏။

နပုရေဇာတ၊ နကမ္မ၊ နဝိပါက၊ နဝိပ္ပယုတ္တ။ ။ဤပစ္စည်းများ၏ သန္တာန်၌ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်မရှိရကား ၎င်းတို့မှ ဝင်လာလျှင် နဈာနကို မူလီမသွတ်နိုင်၍ ကြက်ခြေများပြထားသည်။

နဈာန။ ။နဈာနကို မူတည်ရာ၌လည်း အထက်က သဘောသွားအတိုင်း နပုရေဇာတ၊ နကမ္မ၊ နဝိပါက၊ နဝိပ္ပယုတ္တတို့ကို မူလီမသွတ်နိုင်၊ မူအပြစ်လည်းသွင်း၍မယူနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဤဒွေဝါရ၌ဆယ်ပစ္စည်းပင်ရှိငြားသော်လည်း နဟေတုစသော ကိုးပစ္စည်းတို့မှာ နဈာနမှုမဝင်နိုင်၍ နဝကတိုင်အောင်သာရကြ၏။ နဈာနကား လေးပစ္စည်းမှုမဝင်နိုင်၍ ဆက္ကတိုင်ရှိသာရ၏။

မှတ်သားချက်။ ။မည်မျှပင် လွယ်ကူအောင် ပြထားငြားသော်လည်း ဤဂဏန်းများကို မှတ်သားထားရုံနှင့်မကြေနပ်သင့်ပေ။ မှတ်နိုင်တိုင်းမျှသာ တည်တန့်ပေမည်။ ထို့ကြောင့်နောက်က ပြခဲ့သောနည်းအတိုင်း ဤဂဏန်းတို့ကား မည်သည့်တရားအရ ဖြစ်လာသော ဂဏန်း။ အကောက်ကောက်၊ ဝိဘင်းထုတ်လျှင်မည်သို့ဟု တရားနှင့်တကွ သိပါစေ။

ဆဝါရအနုလောမပစ္စနိက်သင်္ချာပါဠိတော်ဇယား

မူပစ္စည်း	မူသင်္ချာ	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သံ	ည	ဥ	ပု	ပစ်	သေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မံ	သံ	ဝိပ္ပ	နတ်	ဝိဂ	ဝါရ
ဟေတုပစ္စည်း ဒုက	၉	*	၅		၅	၅	၅	၅	၇			၃		×				၅	၃	၅	၅	ပဋိစ္စ
	၁၇	*	၅		၅	၅	၅	၅	၇			၇						၅	၃	၅	၅	ပစ္စယ
	၃	*							၃			၃							၃			သံသဋ္ဌ
တိကမှ ဒသက	၃	*	*		×				၃					×					၃	×		ပဋိစ္စ
	၇	*	*						၃										၃			ပစ္စယ
	၃	*	*						၃										၃			သံသဋ္ဌ
ဧကာဒသက	၃	*	*	*	*	*	*	*	*					×								ပဋိစ္စ
	၇	*	*	*	*	*	*	*	*													ပစ္စယ
	၃	*	*	*	*	*	*	*	*													သံသဋ္ဌ
ဒွါဒသကမှ တေဝီသက သာသေဝန	၃	*	*	*	*	*	*	*	*		*			×								ပဋိစ္စ
	၇	*	*	*	*	*	*	*	*		*											ပစ္စယ
	၃	*	*	*	*	*	*	*	*		*											သံသဋ္ဌ
တေရသကမှ တေဝီသက သဝိပါက	၁	*	*	*	*	*	*	*	*			*	*	×								ဆဝါရ
	၁	*	*	*	*	*	*	*	*			*	*									
	၁	*	*	*	*	*	*	*	*			*	*									
အာ၊ နံ၊ သံ၊ ဥပ၊ သံ၊ နတ်၊ ဝိဂ ပစ္စည်း၊ ဒုက	၃	၂	*	×					၃					×		၁	၁	×	၃	×		ပဋိစ္စ
	၇	၄	*						၃							၁	၁		၃			ပစ္စယ
	၃	၂	*						၃							၁	၁		၃			သံသဋ္ဌ
အဓိပတိပစ္စည်း ဒုက၊ တိက	၉	×	၅	*	၅	၅	၅	၅	၇			၃		×				၅	၃	၅	၅	ပဋိစ္စ
	၁၇		၅	*	၅	၅	၅	၅	၇			၇						၅	၃	၅	၅	ပစ္စယ
	၃			*					၃			၃							၃			သံသဋ္ဌ
သဟဇာတ၊ နိဿယပစ္စည်း ဒုက	၉	၂	၅		၅	၅	၅	၅	၇			၃		၁	၁	၁	၁	၅	၃	၅	၅	ပဋိစ္စ
	၁၇	၄	၅		၅	၅	၅	၅	၇			၇		၁	၁	၁	၁	၅	၃	၅	၅	ပစ္စယ
	၃	၂							၃			၃				၁	၁		၃			သံသဋ္ဌ
အညမညပစ္စည်း ဒုက	၃	၂	၁		၁	၁	*	၁	၃					၁	၁	၁	၁	၁	၃	၁	၁	ပဋိစ္စ
	၇	၄	၁		၁	၁	*	၁	၃					၁	၁	၁	၁	၁	၃	၁	၁	ပစ္စယ
	၃	၂					*		၃							၁	၁		၃			သံသဋ္ဌ
တိက	၃	*	၁		၁	၁	*	၁	၃					×				၁	၃	၁	၁	ပဋိစ္စ
	၇	*	၁		၁	၁	*	၁	၃									၁	၃	၁	၁	ပစ္စယ
	၃	*					*		၃										၃			သံသဋ္ဌ
ပုရေဇာတ ပစ္စည်း ဒုက	၃	၂	×		×				*					×		၁	၁	×				ပဋိစ္စ
	၇	၄							*							၁	၁					ပစ္စယ
	၃	၂							*							၁	၁					သံသဋ္ဌ
အာသေဝန ပစ္စည်း ဒုက	၃	၂	×		×				၃		*			×			၁	×	၃	×		ပဋိစ္စ
	၇	၄							၃		*						၁		၃			ပစ္စယ
	၃	၂							၃		*						၁		၃			သံသဋ္ဌ
ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ အတ္ထိ၊ အဝိဂတပစ္စည်း ဒုက	၉	၂	၅		၅	၅	၅	၅	၇			*		၁	၁	၁	၁	၅	၃	၅	၅	ပဋိစ္စ
	၁၇	၄	၅		၅	၅	၅	၅	၇			*		၁	၁	၁	၁	၅	၃	၅	၅	ပစ္စယ
	၃	၂							၃			*				၁	၁		၃			သံသဋ္ဌ

မှုပစ္စည်း		မှုသမျှ	ဒိ	ဋ္ဌိ	ထ	·ထ	·ဂိ	ညံ	ဃ	ဘ	·ဒွ	ဒွိ	·ဥ	ထ	ဒိ	·ဆ	ဆိ	·ဒွ	·ဂ	ဆိ	·ဒိ	ဆိ	ဝါရ
ဝိပါကပစ္စည်း ဒုက		၁		၁		၁	၁	၁	၁					●					၁		၁	၁	ပဋိစ္စ
		၁		၁		၁	၁	၁	၁				×	●		×			၁		၁	၁	ပစ္စယ
		၁												●									သံသဋ္ဌ
ဈာနပစ္စည်း ဒုက		၉	၂	၅		၅	၅	၅	၅	၇			၃				●	၁	၅	၃	၅	၅	ပဋိစ္စ
		၁၇	၄	၅		၅	၅	၅	၅	၇			၇			×	●	၁	၅	၃	၅	၅	ပစ္စယ
		၃	၂							၃			၃				●	၁		၃			သံသဋ္ဌ
မဂ္ဂ ပစ္စည်း ဒုက		၉	၁	၅		၅	၅	၅	၅	၇			၃					●	၅	၃	၅	၅	ပဋိစ္စ
		၁၇	၃	၅		၅	၅	၅	၅	၇			၇			×		●	၅	၃	၅	၅	ပစ္စယ
		၃	၁							၃			၃					●		၃			သံသဋ္ဌ
ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း ဒုက		၉	၂	၅		၅	၅	၅	၅	၅			၃				၁	၁	၅	●	၅	၅	ပဋိစ္စ
		၁၇	၄	၅		၅	၅	၅	၅	၅			၇			×	၁	၁	၅	●	၅	၅	ပစ္စယ
		၃	၂							၁			၃				၁	၁		●			သံသဋ္ဌ
တိက		၉	●	၅		၅	၅	၅	၅	၅			၃						၅	●	၅	၅	ပဋိစ္စ
		၁၇	●	၅		၅	၅	၅	၅	၅			၇				×		၅	●	၅	၅	ပစ္စယ
		၃	●							၁			၃							●			သံသဋ္ဌ
စတုက္က		၃	●	●						၁										●			ပဋိစ္စ
		၇	●	●				×		၁							×			●	×		ပစ္စယ
		၃	●	●						၁										●			သံသဋ္ဌ
ပဉ္စကမှ တေဝီသက	သာသေဝန	၃	●	●	●															●			ပဋိစ္စ
		၇	●	●	●			×									×			●	×		ပစ္စယ
		၃	●	●	●															●			သံသဋ္ဌ
ပဉ္စကမှ တေဝီသက	သဝိပါက	၁	●	●	●															●			ဆဝါရ
		၁	●	●	●			×									×			●	×		
		၁	●	●	●															●			

အနုလုံက အကျယ်ပြခဲ့ပြီဖြစ်ခြင်း ၊ စဉ်းစားဉာဏ် တိုးပွားစေလိုခြင်းသည်ကို ရည်ရွယ်၍ ဤအနုလောမ ပစ္စနိက်၌ အကျဉ်းမျှသာ ပြထားသော်လည်း အကျယ်ကို ကုန်စင်အောင်ယောနိုင်ပါသည်။

အာရမ္မဏ။ ။ဒုကမျှသာပြထားရာ တိကစသည်မှာ ဟေတုနှင့်တူ၏။

အဓိပတိ။ ။စတုက္ကစသည် သည် ဟေတုနှင့်တူ၏။ (ဟေတုကို အပြည့်အစုံပြထားသဖြင့် ဟေတုနှင့် တူရာများ၌ ဟေတု ယောကွက် အတိုင်း ယောရပေမည်)။

သဟဇာတ။ ။တိကစသည် သည် ဟေတုဒုကစသည်နှင့်တူ၏။

အညမည။ ။တိကကို အာရမ္မဏအတိုင်းယောပါ၊ စတုက္ကစသည် သည် ဟေတုတိကစသည်နှင့်တူ၏။

ပုရေဇာတ။ ။တိကစသည် သည် အာရမ္မဏ တိကစသည်နှင့်တူ၏။ အထူးကား ပုရေဇာတမှုဖြစ်၍ နဝိပ္ပယုတ္တကို မှုလီမသွတ်နိုင်ပြီ။

အာသေဝန။ ။တိကစသည်သည် အာရမ္မဏ တိကစသည် နှင့်တူ၏။

ကမ္မသည်။ ။တိကစသည် သည် ဟေတုဒုကစသည်နှင့်တူ၏။

ဝိပါက - ဒုက။ ။ဝိပါကမှုဖြစ်၍ နကမ္မကို မှုလီမသွတ်ရပြီ။

တိကစသည်။ ။ဟေတု သွားအတိုင်း မှုလီသွတ်ပါ။ သချာမှာ ကော်ရှည်း။

ဈာန။ ။တိကစသည်သည် ဟေတုဒုကစသည်နှင့်တူ၏။

မဂ္ဂ။ **ဒုက**။ ။နဟေတုကို မှုလီသွတ်ရာ၌ ဓမ္မသာရ၍ သချာ ဤသို့နေ၏။ တိကစသည်မှာ ဟေတုဒုကစသည်နှင့်တူ၏။

သမ္ပယုတ္တ။ **နတ္ထိ**။ **ဝိဂတ**။ ။အာရမ္မဏသဘောသွားပင်။ အနုလုံက အတိုင်း တေရသကမှ တေဝီသကတိုင် သာသေဝန၊ စုဒ္ဒသကမှ တေဝီသကတိုင် သဝိပါကဟု ခွဲခြားကာ ဆိုပါ။ ကြွင်းပစ္စည်းစုလည်း ဤသဘောပင်။

ဝိပ္ပယုတ္တ။ **ဒုက**။ ။နပုရေဇာတ မှုလီတွင် ပဋိသန္ဓေနှင့် စိတ္တဇရုပ် ရ၏။

တိက။ ။ဟေတုမှုဝင်ရာ၌ နဟာ, နဣ, နဈာ, နမဂ္ဂတို့ အမြဲမှုလီ မသွတ်ရ။

စတုက္က။ ။အာရမ္မဏမှ ဝင်လာ၍ ရုပ်ထက်ထက်သာ ရကြသော မှုလီတို့ပြတ်ကြ၏၊ နပုရေဇာတမှုလီ၌လည်း သဟိတ်ပဋိသန္ဓေသာ ကျန်တော့သည်။ (ဤသဘောသွားများသည် ပစ္စည်းအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်၏)

ပဉ္စကမှ တေဝီသက။ ။အဓိပတိမှုဝင်၍ နပုရေဇာတ မှုလီရပြီး နပစ္ဆာ၊ နအာသေ၊ နကမ္မ၊ နဝိပါကတို့သာ ကျန်တော့၏။ အာသေဝန၊ ကမ္မတို့မှုဝင်လာလျှင် သာသေဝနအတွက် နပစ္ဆာ၊ နဝိပါက၊ သဝိပါက အတွက် နပစ္ဆာ၊ နာသေဝနတို့သာမှုလီအဖြစ် ကျန်တော့မည်။ (၂၃) ပစ္စည်းတို့ကို တေဝီသက တိုင်အောင် သာသေဝန သဝိပါက အသီးသီး ခွဲ၍ယောပါ။

*။ ။ဤအမှတ်ဖြင့် မှုပစ္စည်းများကိုပြသည်။

ကြက်ခြေ။ ။မှုလီမသွတ်နိုင်သော ပစ္စည်းများအတွက်ပြသည်။

စတုဝါရ ပစ္စနီယာနုလောမ သင်္ချာပါဠိတော်ဇယား။

မှုပစ္စည်း	မှုသင်္ချာ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	ဝါရ
နဟေတု ပစ္စည်း	၂	*		x										၁				၁							ပဋိစ္စ
ဒုက	၄	*												၁				၃							ပစ္စယ
တိကမှ	၁	*	*	x						x								x				x			ပဋိစ္စ
ဧကာဒသက	၁	*	*																						ပစ္စယ
ဒွါဒသက	၁	*	*	*	*	*		*		*	*	*	*	x		x						x			ပဋိစ္စ
တေရသက	၁	*	*	*	*	*		*		*	*	*	*												ပစ္စယ
စုဒ္ဒသကမှ	၁	*	*	*	*	*		*		*	*	*	*	*	*	x						x			ပဋိစ္စ
ဧကဝီသက	၁	*	*	*	*	*		*		*	*	*	*	*	*										ပစ္စယ
နအာရံ၊ သမံ၊ ညာ၊ ဥပ၊	၅		*		x			၁		x				၁					x			x			ပဋိစ္စ
နတ္ထိ၊ နောဝိဂတပစ္စည်းဒုက	၅		*					၁						၁											ပစ္စယ
နအဓိ၊ နပစ္ဆာ၊ နအာသေ၊ နဝိပါ	၉		၃	*	၃	၃		၃		၃	၃	၃		၁					၃			၃	၃		ပဋိစ္စ
ဒုက	၁၇		၇	*	၇	၇		၇		၇	၇	၇		၁					၇			၇	၇		ပစ္စယ
နပုရေဇာတ ပစ္စည်း	၇		၃		၃	၃		၃		၃	*	၃		၁					၃	၅		၃	၃		ပဋိစ္စ
ဒုက	၇		၃		၃	၃		၃		၃	*	၃		၁					၃	၅		၃	၃		ပစ္စယ
တိက	၂	*		x							*	၁		၁				၁		၁					ပဋိစ္စ
	၂	*										၁		၁				၁		၁					ပစ္စယ
နကမ္မပစ္စည်း	၃												*	x											ပဋိစ္စ
ဒုက	၇												*												ပစ္စယ
တိက	၁	*		x									*	x				x							ပဋိစ္စ
	၁	*											*												ပစ္စယ
ဧတ္တကမှ	၁	*	*	x						x			*					x				x			ပဋိစ္စ
ဧကဝီသက	၁	*	*										*												ပစ္စယ
နအာဟာရ၊ နဣန္ဒြိယ	၁	*	x							x				x	*		x					x			ပဋိစ္စ
ဒုကမှ ဒွါဒသက	၁	*													*										ပစ္စယ
နဈာနပစ္စည်း	၁	x		x								x					*	x							ပဋိစ္စ
ဒုက၊ တိက	၁																*								ပစ္စယ
နမဂ္ဂပစ္စည်း	၁	x		x														*							ပဋိစ္စ
ဒုက၊ တိက	၁																	*							ပစ္စယ
နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း	၃										x									*					ပဋိစ္စ
ဒုက	၃																			*					ပစ္စယ
တိက	၂	*		x							x	၁		x				၁		*					ပဋိစ္စ
	၂	*										၁						၁		*					ပစ္စယ
ဧတ္တကမှ	၁	*	*	x						x				x				x		*		x			ပဋိစ္စ
ဧကဝီသက	၁	*	*																	*					ပစ္စယ

စတုဝါရ၌ နဟေတုပစ္စည်း။ ။နဟေတု မှတည်လျှင် အဓိပတိကို အမြဲမှုလ်မသွတ်ရ၊ မှုသင်္ချာမှထူးရာသင်္ချာများကိုသာ ပြထားသဖြင့် ကွက်လပ်များကို ထုံးစံအတိုင်း မှုသင်္ချာအရဆိုပါ။ မှုလ်မရသည်ကို ကြက်ခြေများပြထားသည်။

တိကသည်။ ။တိကသည်တို့၌မှုပစ္စည်းများကိုပါ အချို့ပြထားရာ ၎င်းပစ္စည်းများမှုဝင်လာလျှင် အသီးသီးချ၍ဆိုပါ။

နအာရမ္မဏာဒိပစ္စည်း။ ။တိကသည်သည် နဟေတုတိက သည်နှင့် တူ၏။

နအဓိပတိပစ္စည်း။ ။တိကသည် သည် နဟေတု ဒုကသည်နှင့်တူ၏။

နပုရေဇာတပစ္စည်း။ ။ဧတ္တကံသည် သည် နဟေတုတိကသည် နှင့် တူ၏။

နကမ္မပစ္စည်း။ ။အပြည့်အစုံပြထားသည်။

နအာဟာရပစ္စည်း။ ။တေရသက သည် ဧကံပင်၊ ဒုကသည်၌ သဟကြီး၊ အညာ၊ ကမ္မ၊ ဣန္ဒြိယတို့ကိုသာ မှုလ်သွတ်နိုင်၏။

နဈာနပစ္စည်း။ ။ဧတ္တကံသည်လည်း ဧကံချည်းပင်။ ရသင့်သော မှုလ်တို့ကိုသွတ်၍ဆို။

နမဂ္ဂပစ္စည်း။ ။ဧတ္တကံသည်ကို နည်းတူဆို။

နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ။အပြည့်အစုံပြထားပြီ။

မူပစ္စည်း	မူသင်္ချာ	ဒွိ	ဒွိ	ထ	ဖ	ဒွိ	ဒ	ဃ	~	လ	ဘ	ဒွိ	ဧ	∞	ဒွိ	ဆ	ဂ	ဇ	ဒ	ဆိ	ဒွိ	ဒွိ	ဝိ	ဒွိ
နဟေတု ဒုက၊ တိက	၂	*		x										၁				၁						
စတုက္ကမှ ဆက္က	၂	*		*							*	၁		၁				၁		၁				
သတ္တကမှ ဒသက	၁	*		*							*	*	*	x				x		x				
နာဓိ။ နပစ္ဆာ။ နာသေ။ နဝိပါ။ ဒုက	၃			*										၁										
နပုရေဇာတ ဒုက	၃										*			၁						၁				
တိက၊ စတုက္က	၂	*		x							*	၁		၁				၁		၁				
နကမ္မ ဒုက	၃												*	x										
တိက။ စတုက္က	၁			x										x				x						
ပဉ္စက။ ဆက္က	၁	*		*							*		*	x				x		x				
နဈာနဒုကမှ သတ္တက	၁	x		x								x					*	x						
နမဂ္ဂ ဒုက။ တိက	၁	x		x														*						
နဝိပ္ပယုတ္တ ဒုက	၃										x			၁						*				
တိကမှ ဆက္က	၂	*		x							x	၁						၁		*				
သတ္တက	၂	*		*							*	*						၁		*				
အဋ္ဌက မှ ဒသက	၁	*		*							*	*	*	x				x		*				

ပဉှာဝါရ နယလေးပါး တရားအားလျော်စွာသင်္ချာထွက်လာပုံ ဇယား

တရား	ပဋိစ္စ။သဟဇာတ	ပစ္စယ။နိဿယ	သံသဋ္ဌ။သမ္ပယုတ္တ
၁ သာဓိပတိနာမ်။ သာဓိပတိရုပ်	၉	၁၇	၃
၂ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောနာမ်နှင့်စိတ္တဇရုပ်	၇	၇	၇
၃ အကုသိုလ်။ ကုသိုလ်။ ကြိယာ	၃	၇	၃
၄ သာဓိပတိ။ နိရာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်	၅	၅	
၅ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောနာမ်	၃	၃	၃
၆ မောဒွေ မောနှင့် အဟိတ်နာမ်၊ အဟိတ်ရုပ်	၂	၄	၂
၇ မောဒွေမော	၁	၃	၁
၈ အရူပဘုံ၌ဖြစ်သောမောဒွေမော	၁	၁	၁
၉ ဝိပါက်နာမ်၊ ဝိပါက်ရုပ်	၁	၁	၁
၁၀ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်	၁	၁	

ပဉှာဝါရ

နဟေတုပစ္စည်း။ ။ဤပစ္စည်းကို အပြည့်အစုံပြထားသဖြင့် နအဓိပတိ စသည်တို့၏ တိကစသည်ကို၎င်း၊ နပုရေဇာတ၏ ပဉ္စက စသည်ကို၎င်း၊ နကမ္မ၏ သတ္တကစသည်ကို၎င်း နဟေတုသဘောသွားအတိုင်းဆိုပါ။

နဈာနပစ္စည်း။ ။၎င်းမှာ သတ္တကသာ ရ၏။

နမဂ္ဂပစ္စည်း။ ။စတုက္က စသည်သည် နဟေတုတိကစသည်နှင့်တူ၏။

နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ။အပြည့်အစုံပြထားပြီ။

သင်္ချာထွက်လာပုံဇယား။ ။ဤကုသလတိက် ပဉှာဝါရ သင်္ချာတို့များကို အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဝေဖန်ထုတ်လိုက်လျှင် အထက်ဇယားအရ တရားများပင်ဖြစ်၏။ သင်္ချာများမှာလည်း ဤသင်္ချာများပင်ဖြစ်၏။ ပစ္စည်းတွန်း၌ ထွက်လာ ကြသော အစိပ်အပိုင်း တရားသင်္ချာ တို့သည်လည်း ဤဇယား၌သာ အတွင်းဝင်ကြကုန်၏။

မှတ်သားချက်။ ။အများကိုရည်၍ နည်းအမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ပြခါ ရေးသားလည်း ၎င်းတို့ကိုတလုံးမျှ ကျက်ရန် မဟုတ်ပါ။ ဉာဏ်အားရှင်စေလို၍ သိပြီးကိုမြဲစေလို၍ လက်လှ၍ ရေးထားလျှင် စိတ်ဆုံးဖြတ် နိုင်စေလိုမှုကိုသာ ရည်ရွယ်ပါသည်။ ကျက်ရန်ကား သုဒ္ဓသင်္ချာမျှသာတည်း။

ဆဝါရ ဒုက လေးချက်လှည့်ပုံ ဇယား

		ပုစ္ဆာ	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	သ	ည	နိ	ဥ	ပု	ပစ်	သေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	အတ်	နတ်	ဝိဂ	အဝိ	ဝါရ
ဟေတု	လုံ	၉	*	၃		၃	၃		၃		၃	၃	×	၃		၁					၃			၃	၃		ပဋိစ္စ။ သဟဇာ
		၁၃	*	၇		၇	၇		၇		၇	၇		၇		၁					၇			၇	၇		ပစ္စယ။ နိ
		၃	*	၃		၃	၃		၃		၃	၃		၃		၁					၃			၃	၃		သံသဋ္ဌ။ သံ
	နိက်	၂	*	၁		၁	၁	×	၁	×	၁	၂			၁		၁	၁	၁	၁	၁	၂	×	၁	၁	×	ပဋိစ္စ
		၄	*	၁		၁	၁		၁		၁	၂			၁		၁	၁	၁	၁	၁	၂		၁	၁		ပစ္စယ
		၂	*									၂			၁				၁	၁		၂					သံသဋ္ဌ
	နု-ပစ်	၉	*	၅		၅	၅	×	၅	×	၅	၇			၃		×				၅	၃	×	၅	၅	×	ပဋိစ္စ
		၁၃	*	၅		၅	၅		၅		၅	၇			၇						၅	၃		၅	၅		ပစ္စယ
		၃	*									၃			၃							၃					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၂	*		×								×			၁				၁							ပဋိစ္စ
		၄	*													၁				၃							ပစ္စယ
		၂	*													၁				၁							သံသဋ္ဌ
အာ။နံ။သနံ။ဥ။သံ။နတ်။ဝိဂ	လုံ	၃		*									×			၁											ပဋိစ္စ
		၇		*												၁											ပစ္စယ
		၃		*												၁											သံသဋ္ဌ
	နိက်	၅	၁	*				×		×					၁		၁	၁	၁	၁		၁	×			×	ပဋိစ္စ
		၅	၁	*											၁		၁	၁	၁	၁		၁					ပစ္စယ
	နု-ပစ်	၃	၂	*	×							၃					×		၁	၁	×	၃		×			ပဋိစ္စ
		၇	၄	*								၃							၁	၁		၃					ပစ္စယ
		၃	၂	*								၃							၁	၁		၃					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၅		*		×			၁		×					၁					×			×			ပဋိစ္စ
		၅		*					၁							၁											ပစ္စယ
အဓိပတိ	လုံ	၉		၃	*	၃	၃		၃		၃	၃	×	၃		၁					၃			၃	၃		ပဋိစ္စ
		၁၃		၇	*	၇	၇		၇		၇	၇		၇		၁					၇			၇	၇		ပစ္စယ
		၃		၃	*	၃	၃		၃		၃	၃		၃		၁					၃			၃	၃		သံသဋ္ဌ
	နိက်	၉	၂	၅	*	၅	၅	×	၅	×	၅	၇			၃		၁	၁	၁	၁	၅	၃	×	၅	၅	×	ပဋိစ္စ
		၁၃	၄	၅	*	၅	၅		၅		၅	၇			၇		၁	၁	၁	၁	၅	၃		၅	၅		ပစ္စယ
		၃	၂		*							၃			၃				၁	၁		၃					သံသဋ္ဌ
	နု-ပစ်	၉	×	၅	*	၅	၅	×	၅	×	၅	၇			၃		×				၅	၃	×	၅	၅	×	ပဋိစ္စ
		၁၃		၅	*	၅	၅		၅		၅	၇			၇						၅	၃		၅	၅		ပစ္စယ
		၃			*							၃			၄							၃					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၉		၃	*	၃	၃		၃		၃	၃	×	၃		၁					၃			၃	၃		ပဋိစ္စ
		၁၃		၇	*	၇	၇		၇		၇	၇		၇		၁					၇			၇	၇		ပစ္စယ
		၃		၃	*	၃	၃		၃		၃	၃		၃		၁					၃			၃	၃		သံသဋ္ဌ
သဟဇာ။ နိ။ အတ်။ အဝိ။	လုံ	၉		၃		၃	၃	*	၃		၃	၃	×	၃		၁					၃			၃	၃		ပဋိစ္စ
		၁၃		၇		၇	၇	*	၇		၇	၇		၇		၁					၇			၇	၇		ပစ္စယ
		၃		၃		၃	၃	*	၃		၃	၃		၃		၁					၃			၃	၃		သံသဋ္ဌ
	နု-ပစ်	၉	၂	၅		၅	၅	*	၅	×	၅	၇			၃		၁	၁	၁	၁	၅	၃	×	၅	၅	×	ပဋိစ္စ
		၁၃	၄	၅		၅	၅	*	၅		၅	၇			၇		၁	၁	၁	၁	၅	၃		၅	၅		ပစ္စယ
		၃	၂					*				၃			၃				၁	၁		၃					သံသဋ္ဌ
အညမည	လုံ	၃							*				×			၁											ပဋိစ္စ
		၇							*							၁											ပစ္စယ
		၃							*							၁											သံသဋ္ဌ

		မူလချာ	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	သ	ည	နိ	ဥ	ပု	ပစ်	သေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိ	အတ်	နတ်	ဝိဂ	အဝိ	ဝါရ
အညမည	နိက်	၅	၁					×	*	×					၁		၁	၁	၁	၁		၁	×			×	ပဋိစ္စ
		၅	၁						*						၁		၁	၁	၁	၁		၁					ပစ္စယ
	နု-ပစ်	၃	၂	၁		၁	၁	×	*	×	၁	၃					၁	၁	၁	၁	၁	၃	×	၁	၁	×	ပဋိစ္စ
		၇	၄	၁		၁	၁		*		၁	၃					၁	၁	၁	၁	၁	၃		၁	၁		ပစ္စယ
		၃	၂						*			၃							၁	၁		၃					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၅		×		×			*			×				၁					×			×			ပဋိစ္စ
		၅														၁											ပစ္စယ
ပုရေဇာတ	လုံ	၃										*	×			၁											ပဋိစ္စ
		၇										*				၁											ပစ္စယ
		၃										*				၁											သံသဋ္ဌ
	နိက်	၇	၂	၅		၅	၅	×	၅	×	၅	*			၃		၁	၁	၁	၁	၅	၃	×	၅	၅	×	ပဋိစ္စ
		၇	၂	၅		၅	၅		၅		၅	*			၃		၁	၁	၁	၁	၅	၃		၅	၅		ပစ္စယ
		၃	၂									*			၃					၁		၃					သံသဋ္ဌ
	နု-ပစ်	၃	၂	×				×				*					×		၁	၁			×				ပဋိစ္စ
		၇	၄									*							၁	၁							ပစ္စယ
		၃	၂									*							၁	၁							သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၇		၃		၃	၃		၃		၃	*	×	၃		၁					၃	၅		၃	၃		ပဋိစ္စ
		၇		၃		၃	၃		၃		၃	*		၃		၁					၃	၅		၃	၃		ပစ္စယ
		၃		၃		၃	၃		၃		၃	*		၃		၁					၃	၁		၃	၃		သံသဋ္ဌ
ပစ္ဆာဇာတ	နိက်	၉	၂	၅		၅	၅	×	၅	×	၅	၇	*		၃		၁	၁	၁	၁	၅	၃	×	၅	၅	×	ပဋိစ္စ
		၁၇	၄	၅		၅	၅		၅		၅	၇	*		၇		၁	၁	၁	၁	၅	၃		၅	၅		ပစ္စယ
		၃	၂									၃	*		၃				၁	၁		၃					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၉		၃		၃	၃		၃		၃	၃	*	၃		၁					၃			၃	၃		ပဋိစ္စ
		၁၇		၇		၇	၇		၇		၇	၇	*	၇		၁					၇			၇	၇		ပစ္စယ
		၃		၃		၃	၃		၃		၃	၃	*	၃		၁					၃			၃	၃		သံသဋ္ဌ
အာသေဝန	လုံ	၃											×	*		×											ပဋိစ္စ
		၇												*													ပစ္စယ
		၃												*													သံသဋ္ဌ
	နိက်	၉	၂	၅		၅	၅	×	၅	×	၅	၇		*	၃		၁	၁	၁	၁	၅	၃	×	၅	၅	×	ပဋိစ္စ
		၁၇	၄	၅		၅	၅		၅		၅	၇		*	၇		၁	၁	၁	၁	၅	၃		၅	၅		ပစ္စယ
		၃	၂									၃		*	၃				၁	၁		၃					သံသဋ္ဌ
	နု-ပစ်	၃	၂	×				×				၃		*				×		၁	×	၃		×			ပဋိစ္စ
		၇	၄									၃		*						၁		၃					ပစ္စယ
		၃	၂									၃		*						၁		၃					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၉		၃		၃	၃		၃		၃	၃	×	*		၁					၃			၃	၃		ပဋိစ္စ
		၁၇		၇		၇	၇		၇		၇	၇		*		၁					၇			၇	၇		ပစ္စယ
		၃		၃		၃	၃		၃		၃	၃		*		၁					၃			၃	၃		သံသဋ္ဌ
ကမ္မ	လုံ	၉		၃		၃	၃		၃		၃	၃	×	၃	*	၁					၃			၃	၃		ပဋိစ္စ
		၁၇		၇		၇	၇		၇		၇	၇		၇	*	၁					၇			၇	၃		ပစ္စယ
		၃		၃		၃	၃		၃		၃	၃		၃	*	၁					၃			၃	၃		သံသဋ္ဌ
	နိက်	၃	၁	၁		၁	၁	×	၁	×	၁	၃			*		၁	၁	၁	၁	၁	၃	×	၁	၁	×	ပဋိစ္စ
		၇	၁	၁		၁	၁		၁		၁	၃			*		၁	၁	၁	၁	၁	၃		၁	၁		ပစ္စယ
		၃	၁									၃			*					၁		၃					သံသဋ္ဌ

ဆဝါရ ဒုက လေးချက်လှည့်ပုံ ဇယား

		မူလချိုး	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	သ	အည	နိ	ဥ	ပု	ပစ်	ဆေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	အတ်	နတ်	ဝိဂ	အဝိ	ဝါရ
ကမ္မ	နု-ပစ်	၉	၂	၅		၅	၅	x	၅	x	၅	၃			*		၁	၁	၁	၁	၅	၇	x	၅	၅	x	ပဋိစ္စ
		၁၃	၄	၅		၅	၅		၅		၅	၃			*		၁	၁	၁	၁	၅	၇		၅	၅		ပစ္စယ
		၇	၂									၇			*				၁	၁		၇					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၇											x		*	x											ပဋိစ္စ
		၃													*												ပစ္စယ
		၇													*												သံသဋ္ဌ
ဝိပါက	လုံ	၁											x			*											ပဋိစ္စ
		၁														*											ပစ္စယ
		၁														*											သံသဋ္ဌ
	နိက်	၉	၂	၅		၅	၅	x	၅	x	၅	၃			၇	*	၁	၁	၁	၁	၅	၇	x	၅	၅	x	ပဋိစ္စ
		၁၃	၄	၅		၅	၅		၅		၅	၃			၃	*	၁	၁	၁	၁	၅	၇		၅	၅		ပစ္စယ
		၇	၂									၇			၇	*				၁		၇					သံသဋ္ဌ
	နု-ပစ်	၁		၁		၁	၁	x	၁	x	၁				x	*	x				၁		x	၁	၁		ပဋိစ္စ
		၁		၁		၁	၁		၁		၁					*					၁			၁	၁		ပစ္စယ
		၁														*											သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၉		၇		၇	၇		၇		၇	၇	x	၇		*					၇			၇	၇		ပဋိစ္စ
		၁၃		၃		၃	၃		၃		၃	၃		၃		*					၃			၃	၃		ပစ္စယ
		၇		၇		၇	၇		၇		၇	၇		၇		*					၇			၇	၇		သံသဋ္ဌ
အာဟာရ	လုံ	၉		၇		၇	၇		၇		၇	၇	x	၇		၁	*				၇			၇	၇		ပဋိစ္စ
		၁၃		၃		၃	၃		၃		၃	၃		၃		၁	*				၃			၃	၃		ပစ္စယ
		၇		၇		၇	၇		၇		၇	၇		၇		၁	*				၇			၇	၇		သံသဋ္ဌ
	နိက်	၁						x		x							*						x			x	ပဋိစ္စ
		၁															*										ပစ္စယ
	နု-ပစ်	၉	၂	၅		၅	၅	x	၅	x	၅	၃			၇		*	၁	၁	၁	၅	၇	x	၅	၅	x	ပဋိစ္စ
		၁၃	၄	၅		၅	၅		၅		၅	၃			၃		*	၁	၁	၁	၅	၇		၅	၅		ပစ္စယ
		၇	၂									၇			၇		*		၁	၁		၇					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၁	x								x					x	*		x					x			ပဋိစ္စ
		၁															*										ပစ္စယ
ဣန္ဒြိယ	လုံ	၉		၇		၇	၇		၇		၇	၇	x	၇		၁		*			၇			၇	၇		ပဋိစ္စ
		၁၃		၃		၃	၃		၃		၃	၃		၃		၁		*			၃			၃	၃		ပစ္စယ
		၇		၇		၇	၇		၇		၇	၇		၇		၁		*			၇			၇	၇		သံသဋ္ဌ
	နိက်	၁						x		x								*					x			x	ပဋိစ္စ
		၁																*									ပစ္စယ
	နု-ပစ်	၉	၂	၅		၅	၅	x	၅	x	၅	၃			၇		၁	*	၁	၁	၅	၇	x	၅	၅	x	ပဋိစ္စ
		၁၃	၄	၅		၅	၅		၅		၅	၃			၃		၁	*	၁	၁	၅	၇		၅	၅		ပစ္စယ
		၇	၂									၇			၇			*	၁	၁		၇					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၁	x								x					x		*	x					x			ပဋိစ္စ
		၁																*									ပစ္စယ

အနုလုံ, ပစ္စနိက်, အနုလောမပစ္စနိက်, ပစ္စနီယာနုလောမ ဟု ပါဠိတော်သွား အတိုင်း ဒုက လေးချက်သော လှည့်ပုံကို နည်းပြထားရာ ဤသဘောသွားကို မှီး၍ တိက စသည်တို့၌ လေးချက်သောများကို ဉာဏ် ကစားနိုင်ပါသည်။

ကြက်ခြေ။ ။ကြက်ခြေ အမှတ်ဖြင့် မူလများ၊ မထွက်ရသော ပစ္စည်းများကိုပြ၏။

ကွက်လပ်။ ။ကွက်လပ်များ မူလချိုးအတိုင်း ဆိုရန်ပြထား သည်။

		ပုစ္ဆာ သင်္ချာ	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	သ	ည	နိ	ဥ	ပု	ပစ်	သေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	အတ်	နတ်	ဝိဂ	အဝိ	ဝါရ
ဈာန	လုံ	၉		၇		၇	၇		၇		၇	၇		၇		၁			*		၇			၇	၇		ပဋိစ္စ
		၁၃		၃		၃	၃		၃		၃	၃	×	၃		၁			*		၃			၃	၃		ပစ္စယ
		၇		၇		၇	၇		၇		၇	၇		၇		၁			*		၇			၇	၇		သံသဋ္ဌ
	နိက်	၁		၁		၁	၁		၁		၁	၁			၁	၁	၁	၁	*		၁	၁		၁	၁		ပဋိစ္စ
		၁		၁		၁	၁	×	၁	×	၁	၁			၁	၁	၁	၁	*		၁	၁	×	၁	၁	×	ပစ္စယ
		၁																	*								သံသဋ္ဌ
	နု-ပစ်	၉	၂	၅		၅	၅		၅		၅	၃			၇				*	၁	၅	၇		၅	၅		ပဋိစ္စ
		၁၃	၄	၅		၅	၅	×	၅	×	၅	၃			၃			×	*	၁	၅	၇	×	၅	၅	×	ပစ္စယ
		၇	၂									၇			၇				*	၁		၇					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၁																	*								ပဋိစ္စ
		၁	×		×								×	×					*	×							ပစ္စယ
		၁																	*								သံသဋ္ဌ
မဂ္ဂ	လုံ	၉		၇		၇	၇		၇		၇	၇		၇		၁				*	၇			၇	၇		ပဋိစ္စ
		၁၃		၃		၃	၃		၃		၃	၃	×	၃		၁				*	၃			၃	၃		ပစ္စယ
		၇		၇		၇	၇		၇		၇	၇		၇		၁				*	၇			၇	၇		သံသဋ္ဌ
	နိက်	၁		၁		၁	၁		၁		၁						၁	၁		*	၁			၁	၁		ပဋိစ္စ
		၁		၁		၁	၁	×	၁	×	၁						၁	၁		*	၁		×	၁	၁	×	ပစ္စယ
		၁																		*							သံသဋ္ဌ
	နု-ပစ်	၉	၁	၅		၅	၅		၅		၅	၃			၇					*	၅	၇		၅	၅		ပဋိစ္စ
		၁၃	၇	၅		၅	၅	×	၅	×	၅	၃			၃			×		*	၅	၇	×	၅	၅	×	ပစ္စယ
		၇	၁									၇			၇					*		၇					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၁																		*							ပဋိစ္စ
		၁	×		×								×							*							ပစ္စယ
		၁																		*							သံသဋ္ဌ
ဝိပ္ပယုတ္တ	လုံ	၉		၇		၇	၇		၇		၇	၇		၇		၁					၇	*		၇	၇		ပဋိစ္စ
		၁၃		၃		၃	၃		၃		၃	၃	×	၃		၁					၃	*		၃	၃		ပစ္စယ
		၇		၇		၇	၇		၇		၇	၇		၇		၁					၇	*		၇	၇		သံသဋ္ဌ
	နိက်	၇	၂	၁		၁	၁		၁		၁						၁	၁	၁	၁	၁	*		၁	၁		ပဋိစ္စ
		၇	၂	၁		၁	၁	×	၁	×	၁						၁	၁	၁	၁	၁	*	×	၁	၁	×	ပစ္စယ
		၇	၂																	၁		*					သံသဋ္ဌ
	နု-ပစ်	၉	၂	၅		၅	၅		၅		၅	၅			၇				၁	၁	၅	*		၅	၅		ပဋိစ္စ
		၁၃	၄	၅		၅	၅	×	၅	×	၅	၅			၃			×	၁	၁	၅	*	×	၅	၅	×	ပစ္စယ
		၇	၂									၁			၇				၁	၁		*					သံသဋ္ဌ
	ပစ်-နု	၇														၁						*					ပဋိစ္စ
		၇										×				၁						*					ပစ္စယ
		၇														၁						*					သံသဋ္ဌ

ဆဝါရ ဤတွင်ပြီး၏။

မျိုး	ပစ္စည်း	ပစ္စည်းတရား	ပစ္စယုပ္ပန်
အာရမ္မဏ ၆ မျိုး	အာရမ္မဏ	စိတ်တခု ယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေဒွေးပညာသ၊ ရုပ်အင်္ဂဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်	ကာမစိတ်ထေပညာသ၊ ဝိညာ ၃၊ နေဝ ၃
	အာရမ္မဏာဓိပတိ အာရမ္မဏူပနိဿယ	အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ်အဋ္ဌာရသ၊ ဒေါဒွေ၊ မောဒွေ ဒုက္ခကာယဝိညာဉ်ကြဉ် စိတ် ၈၄၊ ဒေါစုက်, ဝိစိကြဉ် စေ ၄၇၊ နိဗ္ဗာန်	အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူစိတ် ရှစ် ကြီးယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ် ၄ ခု
	အာရမ္မဏပုရေဇာတ	ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ	ကာမစိတ်ထေပညာသ၊ ဝိဒွေကျွ
	ဝတ္ထာရမ္မဏ	စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသည်ရှိသော်(၁၇)ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု	မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းမရဏာသန္န ဇောငါးချက်
	အာပုဓိ	အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ဖန္နရုပ်အဋ္ဌာရသ	အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ
	ဝတ္ထာဓိ	အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော် (၁၇)ချက်မြောက်သောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု	အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ

သဟဇာတ ၁၅ မျိုး	သဟငယ် - ၇	ဟေတု	ဟိတ် ခြောက်ပါး	သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်
		သဟဇာတာဓိပတိ	အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါးလေးပါးတို့တွင် တပါးပါး	။	သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်
		သဟဇာတကမ္မ	စိတ်တခု ယုတ်ကိုးဆယ်၌ရှိသော စေတနာ	။	စိတ္တဇရုပ်
		နာမ်အာဟာရ	ဖဿ, စေတနာ, ဝိညာဉ်ဟုဆိုအပ်သော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် သုံးပါး	။	။
		သဟဇာတိန္ဒြိယ	ဇီ,စိတ်,ဝေ,သဒ္ဓါ,ဝီရိယ,သတိ,ဧ,ပညာဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေ တရားကိုယ် ရှစ်ပါး	။	။
		ဈာန	တက်,စာ,ပီ,ဝေ,ဧဟုဆိုအပ်သော ဈာန်င်တရားကိုယ် ငါးပါး	။	။
		မဂ္ဂ	ပညာ,တက်,ဝိရတိ ၃,ဝီရိယ,သတိ,ဧ,ဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ကိုးပါး	။	သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်
	သဟကြီး - ၄	သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ	အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး မဟာဘုတ်လေးပါး ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ,ဟဒယဝတ္ထု	အချင်းချင်းအားလုံး၊ အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် အချင်းချင်းအားလုံး အချင်းချင်း	
	သဟဇာတအလတ် - ၄	အညမည	အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး စိတ္တဇမဟာဘုတ်၊ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ၊ဗာဟိရ၊အာဟာရဇ၊ဥတုဇ၊အသညသတ်ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇ မဟာဘုတ်အားဖြင့် မဟာဘုတ် လေးပါး ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထု	အချင်းချင်းအားလုံး၊ အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ အချင်းချင်း ။	
		ဝိပါက	အလုံးစုံသောဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ	အချင်းချင်းအားလုံး၊ အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်	
		သမ္ပယုတ္တ	အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး	အချင်းချင်း	
		သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ၊အရူပဝိပါက်လေးခု,ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်,ရဟန္တာတို့စုတိကြည်သော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထု	စိတ္တဇရုပ် အချင်းချင်း	

ပဋ္ဌာနပါဠိရှိ သင်္ချာဂဏန်းဟူသမျှ၌လည်း၊ ဆဝါရမှ နိက်ဟိတ်ပါ၌ကောက်ယူချုပ်၍လည်း လွယ်ကူသက်သာ ရှင်းလင်းစေရန် ပစ္စယဝါရတွင် ဟောတော်မူသော သမုဿကဏ္ဍ၏ အစမ်းအားဖြင့် ဤသုတ္တ သင်္ချာများကို ရေးထားပေးသည်။ ကြေကြေညက်ညက် သွက်သွက်ကြီးရစေ၍ မည်ကဲ့သို့ မေးမေး မေးလိုက်တိုင်း ချက်ခြင်းဖြေဆိုနိုင်အောင် အားထုတ်ပါ။ ဤသုတ္တသင်္ချာဖြင့်သာ ပဋ္ဌာန်းတကျမ်းလုံးကို သွားရမည်ဖြစ်၍ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် တရားတို့ကို ညက်နိုင်သမျှ ညက်အောင် ရစေရန် အထူး တိုက်တွန်းပါ၏။ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၏ ထက်ဝက်သာသာမျှဖြစ်သော ပဋ္ဌာဝါရဝိဘင်္ဂ, ထုံးဝဖြစ်သော သင်္ချာဂဏန်းများသည် ဤသုတ္တသင်္ချာဖြင့်ပင် ကိစ္စပြီးစီးပါလိမ့်လတ္တံ့။ ရေးသားသမျှ နည်းပေးသမျှကိုလည်း ဤသုတ္တသင်္ချာကို ရမှသာ နားလည် ကြေနပ်ကြပါလိမ့်လတ္တံ့။

သုတ္တသင်္ချာ ဆိုရိုး၊ အနုလုံ

အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ သုတ္တသင်္ချာဝါရ၌။ ။ကာမစိတ် ထေပညာသ ဝိညာ-၃၊ နေဝ-၃၊ အဘိညာဉ်ဒွေး၊ လောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု အားတတ်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေ-ဒွေးပညာသ၊ ရုပ်အင်္ဂဝီသ၊ နိဗ္ဗာန် ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏ ပစ္စည်းတတ်သော တရားတို့ မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလုံ၌ နယသို့လိုက်၍လည်း၊ ဝါရသို့ လိုက်၍လည်း၊ တိက်ပုဒ်၏ အရသို့လိုက်၍လည်း၊ ကဏ္ဍသို့ သမ္ပဒါန် နေယန်သို့ လိုက်၍လည်း၊ 'အာရမ္မဏနေဝ'ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ ပစ္စည်းရေ တစ်ဟူသည်တည်း။

သင်္ချာနယတွေ့သော်ကား။ ။ကုသလော–ကုသလဿ၊ ကုသလော–အကုသလဿ၊ ကုသလော–အဗျာကတဿ၊ အကုသလော–အကု

တရား	[illegible]	တုပဓ-၄				အကုပဓ-၄				ချဝဝ-၃			ကုချ-၂		အကုချ-၂		သဘောဂပစ္စည်းရေ								ပေါင်း	
		ဧ	[illegible]	နှ	[illegible]	[illegible]	ဧ	နှ	[illegible]	နှ	ဧ	[illegible]	ဧ	နှ	[illegible]	နှ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
		ဧ	-	-	-	[illegible]	-	-	-	နှ	-	-	[illegible]	-	[illegible]	-										
အဘိညာဉ်ဒွေး ကုတ်ရှစ်	ဧ	။	။	။	.	။	။	။		။	။	။					။								၁	
မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု၊ မဟာလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ခု	၇	။	။	။		။				။	။	။					။	။		။					၃	
ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်	၃									။	။	။					။				။		။	။	၄	
တဒါရုံ	၃									။	။	။					။		။		။	။	။	။	၆	
စိတ်ရှစ်ခု	၁											။					။	။		။	။		။	။	၆	
မရဏာသန္နဇောငါးချက်	၁											။					။	။	။	။	။	။	။	။	၈	

																	ဒွိ	ထ	ဗ	[illegible]	[illegible]	ဧ	ထ	ဒွိ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နှ ကမ္မဇရုပ်	၇	။		။	။	။		။	။	။												×		×		×							၁၂
																						×				×							၁၃
ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်																	×	×							×	×	×						၁၀
။																	×									×	×						၁၂
။																						×											၁၄
။																	×	×				×		×									၁၁
သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်																						×		×									၁၃
ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အာရုံ၊ ဥပါဒါရုပ်အာရုံ	ဧ	။		။	။	။		။	။	။				။		။			။		။									။	။	၄	
ဟဒယဝတ္ထုအာရုံ	၃	။				။				။									။	။	။									။	။	၅	
ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အာရုံ၊ ဟဒယဝတ္ထု	၁									။									။		။		။							။	။	၅	
	၃	။				။				။									။	။	။							။		။	။	၆	
ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်	၃			။				။		။									။		။								။	။	။	၅	

သလဿ။ အကုသလော - ကုသလဿ။ အကုသလော - အဗျာကတဿ။ အဗျာကတော - အဗျာကတဿ။ အဗျာကတော - ကုသလဿ။ အဗျာကတော - အကုသလဿ ဟူသည်တည်း။

ပစ္စည်းရေ(၁)ဟူသော်ကား။ ။အာရမ္မဏဟူသည်တည်း။

ရှင်းလင်းချက်။ ။ဤပဋ္ဌာနပါဠိ၌ ပရမတ္ထတရား သက်သက်ကိုသာ ဟောတော်မူသဖြင့် အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ ပစ္စယုပ္ပန်တွင် ပညတ်ကေန်(၂၁) မပါ။ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ကား ဓမ္မသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်၍ ပညတ်ကေန်(၂၁)ပါရပေမည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စယနိဒ္ဒေသအတွက် သင်္ချာကိုဆိုလျှင် စိတ်တခု ယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေဒွေပညာသအားတတ်သော စိတ်တခုယုတ် ကိုးဆယ် စသည်ကို ဆိုရပေမည်။

ရုပ်အင်္ဂဝိသ။ ။အနိပ္ဖန္နရုပ်များမှာ ပရမတ်အစစ်မဟုတ်၍ ပရမတ္ထကိုသာ ဟောသော ပဋ္ဌာန်း (၂၄) ကျမ်းလုံး၏ ပဋ္ဌာဝိဘင်္ဂပါဠိများ၌ အနိပ္ဖန္နရုပ်မပါချေ။ နိပ္ဖန္နရုပ်သက်သက်ကိုသာ ဟောတော်မူ၏။ အာပေါဓာသည်နှင့်တကွ နိပ္ဖန္နရုပ်(၁၈)ခု အပြည့်အစုံကို သုံးပါလုံးတွင် ရုပ်ပါသော သနိဒဿနတိက်တွင်သာ ဟောတော်မူသည်။ ဤကျမ်း၌ကား အကောက်ဆရာတော်ကြီးများ၏ အလိုတော်အတိုင်း ရုပ်အင်္ဂဝိသဟူ၍ပင် ရေးထားပေသည်။

အားတတ်သော။ ။အားကျေးဇူးပြုတတ်သောပင် ဖြစ်၏။ ကျဉ်းစိမ့်သော်ငှာ ဤသို့ထို၏။

နယသို့လိုက်၍ရင်းသောည်။ ။ပစ္စည်းအနုလုံ၊ ပစ္စည်း ပစ္စနီက်၊ ပစ္စည်းအနုလောမပစ္စနီက်၊ ပစ္စည်းပစ္စနီယာနုလောမဟု နယလေးမျိုးရှိရာ ဤသင်္ချာသည် ပစ္စည်းအနုလောမ နယ၏ သင်္ချာမည်၏။

ပဉှာဝါရ အနုလုံ သုဒ္ဓသင်္ချာ ဇယား

မျိုး	ပစ္စည်း	ပစ္စည်းတရား	ပစ္စယုပ္ပန်
အနန္တရူပနိဿယ ၃ မျိုး	အနန္တရ	ရဟန္တာ့စုတိကြဉ်သော အလုံးစုံသော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ် စေဒွေပညာသ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး	ရဟန္တာ့စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော
	အာသေဝန	အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော လောကီဇောသတ္တစတ္တာလီသ	ပထမဇော,ဖိုလ်ဇောကြဉ်သောနောက်နောက်သော
	အနန္တရကမ္မ	မဂ်လေးခုစေတနာ	မဂ္ဂါနန္တရ ဖိုလ်လေးခု
ပကတူပ ၂ မျိုး	ပကတူပနိဿယ	ဗလဝဖြစ်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေဒွေပညာသ၊ရုပ်အဋ္ဌဝီသ	စိတ်တ ယုတ်ကိုးဆယ်
	ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မ	ဗလဝဖြစ်သော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်စေတနာ	ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ
ဝတ္ထု ၆ မျိုး	ဝတ္ထုပုရေဇာတ	ဆဝတ္ထု	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်
	ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ	မန္ဒာယုက,အမန္ဒာယုက,မဇ္ဈိမာယုကအားဖြင့် သုံးပါးတို့တွင် မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတိတ်ဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ပဉ္စဝတ္ထု	ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်
ပစ္ဆာ ၄ မျိုး	ပစ္ဆာဇာတ	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်သော ပထမဘဝင် အစရှိသော နောက်ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာလေးပါး	ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဧကဇကာယ, ဒွိဇကာယ, တိဇကာယ
နာနာကမ္မ ၁ မျိုး	ဗလဝဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ	ကာမကုသိုလ်,အကုသိုလ်စေတနာဟုဆိုအပ်သော ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ ပဉ္စဝေါကာရကုသိုလ်, အကုသိုလ်စေတနာဟု ဆိုအပ်သော ဗလဝ, ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ	ကာမဝိပါက်တေဝီသ ကဋတ္တာရုပ်
ရုပ်ဟာ ၃	ရုပ်အာဟာရ	စတုသမုဋ္ဌာနိကဩဇာ	ကလာပ်တူဩဇာကြဉ်သောကလာပ်တူကလာပ်ခြားဖြစ်သော
ရုပ်ဇီ ၃	ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြိယ	ရုပ်ဇီဝိတ်ခြေ	ရုပ်ဇီဝိတ်ခြေကြဉ်သော ကလာပ်တူ
သဟပုရေ မိဿက ၃	သဟဇာတ ပုရေဇာတမိဿက	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ ကုသိုလ်ဧကဝီသ၊ စေဒွေပညာသ,အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ။ ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထု	အချင်းချင်း
ပစ္ဆာဟာ မိဿက ၂	ပစ္ဆာဇာတာ ဟာရမိဿက	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ၊ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ ကုသိုလ်ဧကဝီသ စေဒွေပညာသ, အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ။ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော ဩဇာ	ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေး ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော တိဇကာယ ကာလတူ တပြိုင်နက်
ပစ္ဆာဇီ မိဿက ၂	ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ မိဿက	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ ကုသိုလ်ဧကဝီသ စေဒွေပညာသ, အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ။ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သော ရုပ်ဇီဝိတ်ခြေ	ဝုဋ္ဌောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေး ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော ကာလတူတပြိုင်နက်

ပဋိစ္စဝါရအစရှိသောအားဖြင့် (၇)ဝါရရှိရာတွင် ပဉှာဝါရ၏ သုဒ္ဓသင်္ချာ ဖြစ်၏။ ကုသလတိက် အစရှိသောအားဖြင့် (၂၂)တိက်ရှိရာ ကုသလတိက်၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဖြစ်၏။ ဆဝါရ၌ ကံ,ကတ္တား,ပဒိတ်ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဤပဉှာဝါရ၌ ကတ္တား,သမ္ပဒါန်,ကရိုဏ်းဟု ဟောတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် နယသို့လိုက်၍စသော စကားကိုဆို၏။

သင်္ချာနဝသည်။ ။ပစ္စည်းတရား ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့ကို ကုသိုလ် အကုသိုလ်စသည်ဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်အာရမ္မဏ သင်္ဂဟအတိုင်း အကြမ်းအားဖြင့် သင်္ချာဖြစ်လာပုံကို လောလောဆယ်နားလည်ရန် သရုပ်ခွဲပါ။ ပစ္စည်းအာရုံဘက်၌ ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတဟု သုံးမျိုးရ၍ ပဒသုံးပါး ဖြစ်၏။ အာရုံကုသိုလ် ပဒကို အာရုံပြုနိုင်ကြသော ပစ္စယုပ္ပန် အာရမ္မဏိက တရားတို့မှာ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်,အဗျာကတဟု သုံးမျိုးရ၍ ပဒါဝသာန သုံးချက်ထွက်လာ၏။ ထိုနည်းတူ အကုသိုလ်ပဒကို အာရုံပြုသော ပဒါဝသာနသုံးချက်, အဗျာကတပဒကို အာရုံပြုသော ပဒါဝသာန သုံးချက် ဖြစ်၍ သင်္ချာနဝဖြစ်လာ၏။ အစိပ်အစိပ် အကျယ်အာရုံပြုပုံများကို အာရမ္မဏ အကောက်ဇယားတွင် ပြထား၏။

အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယ၊ ။ကုသိုလ်, အဗျာကတ တရားတို့က အကုသိုလ်ကို အလေးအမြတ် အာရုံမပြုကြ၍ သင်္ချာသတ္တသာ ရကြ၏။(အာရမ္မဏာဓိပတိဇယား အာရုံပြုပုံကို ကြည့်ပါ)။

အာဒု။ ။ပစ္စည်းမှာ ရုပ်တရားသာဖြစ်၍ အဗျာကတ ပဒ တချက်သာရ၏။ ပစ္စယုပ္ပန်၌ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, အဗျာကတဟု သုံးချက်ရှိရကား အဗျာကတော-အဗျာကတဿ၊ အဗျာကတော ကုသလဿ၊အဗျာကတော အကုသလဿဟု သုံးချက်ထွက်၏။ ဤနည်းပြကိုမှီး၍ ကြွင်းသောပစ္စည်းတို့၏ သင်္ချာဖြစ်လာပုံများကို မကျက်ရဘဲ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်ကို သရုပ်ခွဲခြင်းဖြင့် သဘောကြအောင် ကြံဆပါ။

သင်္ချာဇယား။ ။ရအပ်သောပစ္စည်းတို့၏ သင်္ချာများကို ပုဒ်မအမှတ်ဖြင့်ပြထားရာ အမှတ်အတိုင်း သင်္ချာများကိုဆိုရ၏။ အမှတ်တွေ့ရာတိုင်း ဆိုတတ်အောင် ဝေါင်းစဉ်သင်္ချာဇယားဆိုနည်းကို ပြဦးအံ့။

ပဉှာဝါရ အနုလုံ သုဒ္ဓသချာ ဇယား

		ကုပဒ = ၄				အကုပဒ = ၄				ဗျာပဒ = ၃			ကုဗျာ ၂		အကုဗျာ ၂		သဘာဂပစ္စည်းရေ									ပေါင်း
		ကု	အကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ကု	ဗျာ	အကုဗျာ	ဗျာ	ကု	အကု	ကု	ဗျာ	အကု	ဗျာ			အနံ	သမံ	ဥပ	အာသေ	ကမ္မ	နတ္ထိ	ဝိဂတ	တပြိုင်နက်
တရား	သင်္ချာ	ကု	=	=	=	အကု	=	=	=	ဗျာ	=	=	ကုဗျာ	=	အကုဗျာ	=										
နာမက္ခန္ဓာ	၇	■		■		■		■		■	■	■							■	■	■			■	■	၅
ဓာတကေပညာသ	၃	■				■				■									■	■	■	■		■	■	၆
	၁			■						■									■	■	■		■	■	■	၆
ဓေဒွေပညာသ	၉	■	■	■		■	■	■		■	■	■									■					၁
နာမက္ခန္ဓာ	၂			■				■													■		■			၂
																	နိ	ပု	ပစ်	ကံ	ဟာ	ဣ	ဝိပ်	အတ်	အဝိ	
လေးချက်ပြည့်သော သဒ္ဓမိညာဏဘောင်	၃									■	■	■					■	■					■	■	■	၅
	၁									■							■	■				■	■	■	■	၆
ဥပါဒ်၍ဌီသို့ရောက်သော စတုဇကာယ	၃			■				■		■									■				■	■	■	၄
နာမက္ခန္ဓာ	၂			■				■												■						၁
စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်	၁									■											■			■	■	၃
ကမ္မဇရုပ်ကိုးခု	၁									■												■		■	■	၃
	၂												■		■		■							■	■	၃
သောဝစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ စတုဇကာယအား တတ်ကောင်းသော	၂													■		■								■	■	၂
သောဝစိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်၍ ကမ္မဇကာယအား တတ်ကောင်းသော	၂													■		■								■	■	၂

ကုပဒ—၄။ ။ကုသလော ကုသလဿ။ ကုသလော-အကုသလဿ။ ကုသလော-အဗျာကတဿ။ ကုသလော-ကုသလာဗျာကတဿ။

အကုပဒ—၄။ ။အထက်နည်းတူဆိုပါလေ။

ဗျာပဒ—၃။ ။အဗျာကတော-အဗျာကတဿ။ အဗျာကတော ကုသလဿ။ အဗျာကတော-အကုသလဿ။

ကုဗျာပဒ—၂။ ။ကုသလာဗျာကတော-ကုသလဿ။ ကုသလာဗျာကတော-အဗျာကတဿ။

အကုဗျာပဒ—၂။ ။ကုဗျာနည်းတူဆိုပါလေ။

သဘာဂပစ္စည်းရေ။ ။ခက်လှသည်ဟူ၍ ငြီးငြူကြရသော ထေရနာ ခန်းများ၌ရှင်း ဝိဘင်္ဂဝါရလိုက်ကောက်ရ သတ္တိဖြစ်သော ကစိုက်းပါ၌ အရများ၌ရှင်း အထူးဖြင့် လွယ်ကူသက်သာရန် ဤပစ္စည်းရေများကို ထည့်ထားပေသည်။ ဤပစ္စည်းရေများသည် ပဋ္ဌာန်းအရ ကောက်ကျမ်းကြီး၌မပါ။

တပြိုင်နက်၊ ယထာရယာ။ ။တပြိုင်နက်မှာ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် တရားများအားလုံး လုံးဝတည့်၍ ယထာရယာမှာ တစ်ပိတ်ဒေသသာတည့်၏။

ရှင်းဦးဆုံ။ ။ဟေတုပစ္စည်း၌ ပစ္စည်းရေ (၁၂) ရှိရာ ဟေတုနှင့် သဟာကြီးပေါင်း ငါးပစ္စည်းမှာ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် လုံးဝတည့်၏။ (ဟေတုရသလို သဟာကြီးရနိုင်ပုံကို သုဒ္ဓသချာတွင် ကြည့်ပါ။) ကြွင်းသောအဓိပတိစသော ပစ္စည်းတို့မှာ တစ်ပိတ်ဒေသသာတည့်၍ သဟာကြီးအတွက် တပြိုင်နက် ကြွင်းပစ္စည်းအတွက် ယထာရယာဖြစ်၍ ယထာရယာအတွက်တွင် တပြိုင်နက် ယထာရယာဟုဆိုပါ။ တပြိုင်နက် ပစ္စည်းရေများမှာ သဋ္ဌာနအတွက် လုံးဝကိစ္စပြီးကြောင်း မှတ်ထင်ရှားလတ်။

ပဉှာဝါရအစုလိုက် သုဒ္ဓသင်္ချာဆိုရိုး

အကျယ်ဆိုနည်းကို ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ကျက်မှတ်ရာ၌ လွယ်ကူစေရန် အကျဉ်းဆိုနည်းကို ပြဦးအံ့။ ဤဆိုနည်းအတိုင်းကျက်ပါ။

အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၌။ ။ကာမစိတ် စတုပညာသ၊ ဝီသာ ၃၊ နေ၀ ၃၊ အတီသာဝီဒွေ၊ လောကုတ္တရစိတ် ရှစ်ခုအား တတ်သော စိတ်တခုယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေဒွေပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏပစ္စည်းတတ်သော တရားတို့ မည်ကုန်၏။ သင်္ချာနဝ။ ပစ္စည်းရေ(၁)ဟူသည်တည်း။

သင်္ချာနဝဟူသော်ကား။ ။ဆို။ ပစ္စည်းရေ (၁) ဟူသော်ကား။ ဆို။ (အာရမ္မဏရှစ်မျိုးတွင် အာရမ္မဏနှင့် ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် တူသော ပစ္စည်းမရှိ၍ ပစ္စည်းရေ(၁)သာရ၏။ ပစ္စည်းရေ(၁) ရသမျှ ဤသဘော ပင်)။

အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၌။ ။ ဇယားအတိုင်း ပစ္စယုပ္ပန်အများတွင် အာ၊ တတ် သော ထည့်၍ဆိုပါ။ သင်္ချာသတ္တ။ ပစ္စည်းရေ(၃)ဟူသည်တည်း။

သင်္ချာသတ္တဟူသော်ကား။ ။ဆို။ ပစ္စည်းရေ (၃) ဟူသော်ကား။ အာရမ္မဏ၊ အဓိပတိ၊ ဥပနိဿယ ဟူသည်တည်း။ (အာရမ္မဏမှာ ခေါင်းဆောင်ပစ္စည်းဖြစ်ခါ ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန်တရား အများဆုံးရသောကြောင့် အာရမ္မဏမျိုးဟူသမျှ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းအမြဲပါရသည်။ အာရမ္မဏမျိုး ဖြစ်၍ အာရမ္မဏအသံထည့်ခါ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယ ဟု ပစ္စည်းရေများတွင် ဆိုရကြောင်းစိတ်ထဲတွင် သိထားပြီးဖြစ်ပါစေ။ ကျက်မှတ်ရာ၌ လွယ်ကူစေရန် အဓိပတိ၊ ဥပနိဿယဟု ရေးထားသည့် အတိုင်းကျက်ပါ။ အကြွင်းပစ္စည်းများကိုလည်း နည်းတူမှတ်၍ ဇယား အတိုင်းဆိုပါလော့။ ဤမှနောက်၌ အနည်းငယ်ထူးရာ ပစ္စည်းများကိုသာ ပြတော့အံ့။

အာပုဓိ။ ။အာရမ္မဏ ပုရေဇာတနှင့် အာရမ္မဏာဓိပတိတို့၏ နှစ်ဘက်ရသဖြစ်၏။ အာပုနှင့်အာဓိကို နှစ်ဘက်ရပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ချင်း တိုက်ဆိုင်၍ကြည့်လျှင် ပစ္စည်းဘက်ကနိပ္ဖန္နရုပ်ရ၏။ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်ကလောဘမူ၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာဉာဏ သမ္ပယုတ်တို့ရ၏၊ သို့သော်လည်း ရုပ်တရားကို လောဘမူကသာ အလေးအမြတ်အာရုံပြု၍ မဟာကုသိုလ်စသည်တို့က အလေးအမြတ်အာရုံမပြုကြ။ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆင်းတော်တည်း ဟူသော အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်းသည် ဝက္ကလိမထေရ်၏ စိတ္တုပ္ပါဒ်အား အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်းတတ်လျှင် ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်မှာ လောဘမူသာ ဖြစ်ရ၏။ ရုပ်တရားပစ္စည်းဖြစ်ခြင်းလျှင် အကြောင်းတည်း။ (အာရမ္မဏာဓိပတိ ဇယားကို လှမ်း၍ကြည့်ပါ။ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတာဓိပတိဟု အကျယ်ဆိုပါ)။

ဝတ္ထာဓိ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏရကြသော နိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တတို့နှင့် အဓိပတိ, ဥပနိဿယတို့၏ နှစ်ဘက်ရတရားများဖြစ်ကြ၏။ လောဘမူ မရထာ သန္ဓေသာရကြောင်း ရှေးနည်းသိပါ။ ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတာဓိပတိ ဟု အကျယ်ဆိုပါ။

သဟဇာတ ၁၅မျိုး။ ။ဟေတုစသော (၇) ပစ္စည်းတို့မှာ တရားကိုယ်သာရကြ၍ တရားရနည်းခြင်း, ကျဉ်းခြင်းကြောင့်သဟဇာတ အငယ် "စူဠသဟဇာတ" မည်၏။ အညမည စသော လေးပစ္စည်း တို့မှာ အချို့နာမ်ကုန် ရသော်လည်း ရုပ်ကုန်မရကြ။ အ ငယ် ကို ထောက်လျှင် တရားအရများ၏။ အကြီးကိုထောက်လျှင် တရားရ နည်းခြင်း တို့ကြောင့် သဟဇာတအလတ် "မဇ္ဈိမသဟဇာတ" မည်၏။ သဟဇာတ စသော လေးပစ္စည်းတို့သည်ကား သဟဇာတမျိုးတွင် တရားရအများဆုံး အကျယ် ဆုံးဖြစ်ခါ ခေါင်းဆောင်ပစ္စည်းများဖြစ်သောကြောင့် သဟဇာတအကြီး "မဟာသဟဇာတ" မည်၏။ (အဋ္ဌကထာတွင် ၎င်းသဟဇာတ အကြီး ကို မဟာစတုက္ကဟု အမည်ပေး၏။)

အနန္တရကမ္မ။ ။အနန္တရ ပစ္စည်းနှင့် ကမ္မပစ္စည်း နှစ်ဘက်ရတည်

သဟဇာတ ပုရေဇာတ မိဿက။ ။နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ပစ္စည်းတွင် သဟဇာတမျိုးနှင့် ဝတ္ထုမျိုးရောခါ ပဉှာ ဝိဘင်္ဂ ဝါရ၌ "သဟဇာတံ-ပုရေဇာတံ" ဟု ဟော၏။

ပစ္ဆာဇာတ ဟာရမိဿက။ ။ပစ္ဆာဇာတမျိုးနှင့် ရုပ်အာဟာရ မျိုးရောခါ အတ္ထိ, အဝိဂတ ပစ္စည်းတွင် "ပစ္ဆာဇာတံ - အာဟာရံ" ဟုဟော၏။

ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ မိဿက။ ။ပစ္ဆာဇာတမျိုးနှင့် ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုး ရောခါ "ပစ္ဆာဇာတံ-ဣန္ဒြိယံ" ဟု ဟော၏။ ။ကုသလတိက်တွင် ဤမိဿကသုံးမျိုးကိုသာ ရသင့်သည့်အတိုင်း ဟောတော်မူသည်။ အထက် တိက်များတွင်ကား ရှစ်မျိုးဟောတော်မူ၏။ ရှစ်မျိုးကိုရှေ့ကြည့်။ ဇယား အတိုင်း သုဒ္ဓသင်္ချာဆိုရိုးကို ကြေညက်အောင် ရပါစေ။

သုဒ္ဓသင်္ချာ လေ့ကျင့်ခန်း။

သုဒ္ဓသင်္ချာကို ကြေညက်အောင်ရပြီးသောအခါ သမူဟဏ္ဍမအားဖြင့် ရေးမှတ်ထားသော ဤသုဒ္ဓသင်္ချာကို အသေနဂ္ဂမ, ပစ္စယဂ္ဂမ ဖြစ်အောင် (၂၄) ပစ္စည်းအစဉ်အတိုင်း ကုန်စင်အောင် လေ့ကျင့်ပါ။

လေ့ကျင့်နည်း။ **ဟေတု**။ **အာရမ္မဏ**။ ။မျိုးကွဲမရှိ။ အသီးသီး သင်္ချာပစ္စည်းရေနှင့်တကွ သုဒ္ဓသင်္ချာကို ဆိုပါ။

အဓိပတိ။ ။အာဓိ, သဟာဓိဟု နှစ်မျိုးရှိရာ သုဒ္ဓ သင်္ချာများကို အသီးသီးဆိုပါ။ အာဓိသင်္ချာ သတ္တနှင့် သဟာဓိသင်္ချာ သတ္တကို "အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏနည်း" (မယူသေးသည်ကို ယူသောနည်း) ဖြင့် အာဓိသတ္တတွင် သဟာဓိသတ္တမှ ထူးသော (အာဓိတွင် မပါသေးသော) (ကု-ကုဗျာ) (အကု-ဗျာ) (အကု-အကုဗျာ) သုံးချက်ထည့်လျှင်အဓိပတိ၌ သင်္ချာ ဒသ ဖြစ်၏။

နံ။ သနံ။ သဟ။ အည။ ။မျိုးကွဲမရှိ။ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။

နိဿယ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏ ပုရေဇာတနိဿယ၊ သဟဇာတနိဿယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ၊ သဟဇာတ ပုရေဇာတမိဿက ဟု လေးမျိုး ရှိ၏။ (ပစ္စည်းရေဇယားတွင် နိဿယဆိုင်ရာကိုကြည့်ပါ)။ ဝတ္ထာဓိမှာ ဝတ္ထာရမ္မဏမှ ထွက်လာ၍ သီးခြား မရေတွက်ရပြီ။ သဟနိ နဝ တွင် ဝတ္ထာရမ္မဏ, ဝတ္ထုပုရေဇာတမှ (ဗျာ၊ ကု) (ဗျာ၊ အကု) သဟဇာတ ပုရေဇာတ မိဿကမှ (ကုဗျာ၊ကု) (အကုဗျာ၊ အကု) ထည့်၊ တေရသ ဖြစ်၏။

ဥပနိဿယ။ ။အာရမ္မဏူပနိဿယ၊ အနန္တရူပနိဿယ၊ ပကတူပနိဿယဟု သုံးမျိုးရှိရာ ပကတူပနိဿယ နဝတွင် ဝင်ကြ၍ နဝပင်ဖြစ်၏။

ပုရေဇာတ။ ။အာပု ဝတ်ပု နှစ်မျိုးလုံးပင် သင်္ချာတူ တိက ဖြစ်၏။

ပစ္ဆာဇာတ။ အာသေဝန။ ။မျိုးကွဲမရှိ။ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။

ကမ္မ။ ။သဟဇာတကမ္မ၊ အနန္တရကမ္မ၊ ဗလဝ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ၊ ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မဟု လေးမျိုးရှိ၏။ သဟဇာတ ကမ္မတွင် ကြွင်းသုံးမျိုးတို့၏ သင်္ချာဝင်၍ သတ္တပင်ရ၏။ အသီးသီးဆိုပါ။

ဝိပါက။ ။မျိုးကွဲမရှိ။ ဆိုပါ။

အာဟာရ။ ။နာမ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရ ဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ နာမ် အာဟာရတွင် ရုပ်အာဟာရသင်္ချာဝင်၍ သတ္တပင်ရ၏။

ဣန္ဒြိယ။ ။သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ ဟု သုံးရှိရာ သဟဇာတိန္ဒြိယတွင် ကြွင်းနှစ်မျိုးဝင်၍ သတ္တပင် ရ၏။

ဈာန။ မဂ္ဂ။ သမ္ပယုတ္တ။ ။မျိုးကွဲမရှိ။ ဆိုပါ။

ဝိပ္ပယုတ္တ။ ။ဝတ္ထာ ရမ္မဏ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ သဟ ဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တဟု လေးမျိုး ရှိရာ ဝတ္ထာနှင့် ဝတ္ထုသင်္ချာတူ၏။ သဟနှင့် ပစ္ဆာသင်္ချာတူ၏။ ၎င်းနှစ်ခုကို ပေါင်းလျှင် သင်္ချာပဉ္စရ၏။ ပေါင်းကြည့်ပါ။

အတ္ထိ အဝိဂတ။ ။အာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ သဟဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရုပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ၊ သဟဇာတ ပုရေဇာတမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿကဟု ကိုးမျိုးရှိ၏။ သဟဇာတတ္ထိတွင် ပုရေဇာတတ္ထိ နှစ်မျိုးရောလျှင် (ဗျာ။ ကု) (ဗျာ။ အကု) နှစ်ချက်တိုး၏။ ပစ္ဆာ,ရုပ်ဟာ, ရုပဇီ"တို့အတွက် သင်္ချာမတိုးပြီ။ သဟဇာတ ပုရေဇာတ မိဿကရော လျှင် (ကုဗျာ။ ကု) (အကုဗျာ။ အကု) နှစ်ချက်တိုးပြန်၍ တေရသဖြစ်၏။ ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿက သင်္ချာတို့မှာ သဟဇာတတ္ထိတွင် ပါပြီးဖြစ်၍ မတိုးပြီ။ နိဿယနှင့် သင်္ချာတူ၏။

နတ္ထိဝိဂတ။ ။မျိုးကွဲမရှိ၊ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။

၂၄-ပစ္စည်းအစဉ်အတိုင်း သုဒ္ဓသင်္ချာဆိုနည်း

ဤကဲ့သို့ သုဒ္ဓသင်္ချာကို ကြေညက်စေရန် အပြန်ပြန် အလှန်လှန် လေ့ကျင့်ပြီးသောအခါ ၂၄-ပစ္စည်း အစဉ်အတိုင်း "ဟေတုယာသတ္တ။ အာရမ္မဏေနဝ။ အဓိပတိယာဒသ။ အနန္တရေသတ္တ။ သမနန္တရေသတ္တ။ သဟဇာတေနဝ။ အညမညေတီဏိ။ နိဿယေတေရသ။ ဥပနိဿယေနဝ။ ပုရေဇာတေတီဏိ။ ပစ္ဆာဇာတေ တီဏိ။ အာသေဝနေ တီဏိ။ ကမ္မေ သတ္တ။ ဝိပါကေကံ။ အာဟာရေ သတ္တ။ ဣန္ဒြိယေသတ္တ။ ဈာနေသတ္တ။ မဂ္ဂေသတ္တ။ သမ္ပယုတ္တေတီဏိ။ ဝိပ္ပယုတ္တေပဉ္စ။ အတ္ထိယာတေရသ။ နတ္ထိယာ သတ္တ။ ဝိဂတေသတ္တ။ အဝိဂတေ တေရသ"ဟု ဤသင်္ချာများဖြစ်လာပုံကို သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ကြေညက်အောင် လေ့ကျင့်ပါ။ (သုဒ္ဓသင်္ချာမှတပါး မည်သည်ကိုမျှမကျက်ရ)။

ဂဏနပရိစ္ဆေဒနည်းအားဖြင့် သင်္ချာတူပေါင်းပုံ

သင်္ချာဧကံ ရသောပစ္စည်း။ ။ဝိပါကတပစ္စည်းသာ။

တီဏိ ရသောပစ္စည်း။ ။အညာ၊ ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ အာသေ၊ သံပယုငါး ပစ္စည်း။

ပဉ္စ ရသောပစ္စည်း။ ။ဝိပ္ပယုတ္တတပစ္စည်းသာ။

သတ္တရသောပစ္စည်း။ ။ဟေ၊ နံ၊ သနံ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ၊ ဈာ၊ မဂ်၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ ဟု ဆယ်ပစ္စည်း။

နဝ ရသောပစ္စည်း။ ။အာရမ္မဏ၊ သဟ၊ ဥပ ဟုသုံးပစ္စည်း။

ဒသ ရသောပစ္စည်း။ ။အဓိပတိတပစ္စည်းသာ။

တေရသ ရသောပစ္စည်း။ ။နိဿယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတဟုသုံးပစ္စည်း။ ဧကံ၊ တီဏိ၊ ပဉ္စ၊ သတ္တ၊ နဝ၊ ဒသ၊ တေရသဟု ဂဏနပရိစ္ဆေဒ(၇)မျိုး ရှိ၏။

မျိုးအားဖြင့် သင်္ချာသက်သက်ကို လေ့ကျင့်နည်း

အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ၊ ပုရေဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ၊ ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ၊ ရုပ်အာဟာရ ရုပဇီဝိတိန္ဒြိယ၊ မိဿကသုံးမျိုးဟု တဆဲ့တမျိုး၏ အစဉ်ကိုမှတ်ပြီး အားလုံးကို မတူတာ တွေပေါင်းလျှင် သင်္ချာပန္နရသရ၏။ ၎င်းတို့တွင် အာရမ္မဏ၌ သင်္ချာနဝ၊ မည်သည့်သင်္ချာများ။ သဟဇာတ၌လည်းနဝ၊ မည်သည့်သင်္ချာများ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သင်္ချာများကို သွက်သွက်မြန်အောင် လေ့ကျင့် ပြီးသောအခါ အာရမ္မဏကိုမှတည်၊ သဟဇာတ စသည်တို့ကို တပစ္စည်းစီ မူလီသွတ်ခါ မတူတာရော၊ သင်္ချာမည်မျှဟု သိပါစေ။

ထိုနည်းတူ သဟဇာတ စသည်ကို မှတည်၍ ကြွင်းမျိုး တို့ကိုရော။ တပစ္စည်းစီရော၊ နှစ်ပစ္စည်းစီရော စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုး ဖက်လှည့်ခါ အမြင်သန်အောင် ရောပေါင်းကြည့်။ ဤတဆဲ့တမျိုးတွင် အာရမ္မဏ လျော့သွားလျှင် သင်္ချာမည်မျှကျန်သည်။ အာရမ္မဏ, သဟဇာတလျော့ သွားလျှင် သင်္ချာမည်မျှကျန်သည်။ သုံးမျိုးလျော့သွားလျှင် သင်္ချာမည်မျှ ကျန်သည် စသည်ကို လေ့ကျင့်ပါလျှင် ပဋ္ဌာန်းတွင် အခက်ဆုံး ပစ္စနိက သင်္ချာအတွက် အလွယ်ဆုံးဖြစ်လိမ့်လတ္တံ့။

ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် အချင်းချင်း နှစ်အက်ရလေ့ကျင့်နည်း

အာရမ္မဏမျိုး။ ။အာရမ္မဏ ရှစ်မျိုးတွင် အာရမ္မဏ ပစ္စည်းနှင့် အာရမ္မဏာဓိပတိ စသောကျန် (၇) ပစ္စည်းတို့၏ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်အတူ နှစ်အက်ရကိုရှာကြည့်။ ထိုနည်းတူ အာရမ္မဏာဓိပတိနှင့် ကြွင်းခြောက် ပစ္စည်းတို့၏ နှစ်အက်ရကိုရှာ။ ဤသဘောသွား အတိုင်း ကြွင်းသော အာရမ္မဏမျိုးတို့၏ သုဒ္ဓသင်္ချာကို ပစ္စည်းအချင်းချင်းပစ္စယုပ္ပန်အချင်းချင်း တိုက်ဆိုင်၍ရှာပါ။

သဟဇာတမျိုး။ ။သဟဇာတ (၁၅) မျိုးတွင် အငယ် (၇)မျိုး၌ ဟေတုမှာ ဟိတ်ခြောက်ပါးရှိရာ ကြွင်းသောသဟဇာတ စသည်တို့နှင့်အတူ နှစ်အက်ရှာလျှင် သဟာဓိမှ ဝီမံသာဓိပတိနှင့် အမေသဟတူ၏။ သဟဇာ တကမ္မ, နာမ်အာဟာရ, ဈာနတို့၌ အတူမရှိ။ သဟဇာတိန္ဒြိယမှ ပညိန္ဒြေ, မဂ္ဂမှ သမ္မာ ဒိဋ္ဌိတို့နှင့် အမေသဟ တူ၏။ အကြီး အလတ် များကိုလည်း ထိုနည်းတူ လုံးဝတူ တစိတ်တဒေသတူ စသည်ဖြင့် ရှာကြည့်။ သဟဇာတ (၁၅)မျိုးလုံးကို တမျိုးစီ တမျိုးစီမှတည်၍ ကျန် (၁၄) မျိုးတို့ကိုအသီး သီးလှန်၍ မူလီသွတ်စမ်းကြည့်ခါ အတူတရားများကို ရှာကြည့်ပါ။

အနန္တရူပမျိုးစသည်။ ။အနန္တရူပမျိုး စသည်ကိုလည်း ထိုနည်း တူစွာ အတူများကို ရှာကြည့်။ ဤကဲ့သို့ အတူရှာတတ်လျှင် ပဉှာဝါရ သင်္ချာခန်း၌ သဘာဂကိစ္စပြီး လိမ့်လတ္တံ့။

သင်္ချာသက်သက်နှင့် ပစ္စည်းရေကို လေ့ကျင့်နည်း

ပစ္စည်းရေတခုသာရသော အာရမ္မဏ၊ ပကတူပနိဿယ၊ ဗလဝ ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မ များကို လေ့ကျင့်ရန်မလို။ (၎င်းတို့နှင့် ပြိုင်နိုင် သောပစ္စည်းများမရှိကြ) အနည်းဆုံးပစ္စည်းရေ နှစ်ပစ္စည်းရသောပစ္စည်း တို့ကိုသာ လေ့ကျင့်ရမည်။ သို့မှသာ ထင်ရှားဖြစ်နိုင်ပေမည်။

အာဓိ။ ။သင်္ချာသတ္တ။ ပစ္စည်းရေသုံးခုရှိ၏။ ၎င်းကို "အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယန္တိ သတ္တ"။ "အဓိပတိ အာရမ္မဏ ဥပနိဿယန္တိ သတ္တ"။ "ဥပနိဿယ အာရမ္မဏ အဓိပတီတိသတ္တ"ဟု ရွတ်သဒ္ဒါထည့် ခါထည့်ခါ ပစ္စည်းရေသုံးခုရှိ သုံးခါလှည့်၍ လှည့်၍ဆိုပါ။

အာပု။ ။သင်္ချာတီဏိ။ ပစ္စည်းရေလေးခု ရှိရာ "အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ တီဏိ"။ "ပုရေဇာတ အာရမ္မဏ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ တီဏိ"။ "အတ္ထိ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အဝိဂတန္တိ တီဏိ"။ "အဝိဂတ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္ထီတိ တီဏိ" ဟုလှည့်ခါ လှည့်ခါဆို။ ကြွင်းပစ္စည်းရကို နည်းတူဆိုပါ။

သဟဇာတမျိုး။ ။အကြီးနှင့် အလတ်ကို နည်းတူဆို။ အငယ်ပစ္စည်း ရေများမှာ ယထာရဟ ပစ္စည်းရေများဖြစ်၍ ဤကဲ့သို့ မဆိုပါလင့်။

အနန္တရူပမျိုးစသည်။ ။အနန္တရူပမျိုးမှ ပစ္ဆာတိုင်အောင် ဤနည်း ဆိုပါ။

ရုပ်အာဟာရမျိုးစသည်။ ။ရုပ်အာဟာရမျိုး ရုပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုးနှင့် မိဿကသုံးမျိုးတို့ကို ဤသို့မဆိုနိုင်။ မဆိုရခြင်းအကြောင်းများကို ထင်ရှား ခန်းတွင်ကြည့်။ ခြွင်းချက်မှတပါး တပြိုင်နက် ပစ္စည်းရေနှင့် သင်္ချာများ ကို အပြန်အလှန် လေ့ကျင့်ပါ။ ထင်ရှားခန်းတွင် သွက်သွက်ကြီး သင်္ချာ များနှင့်တကွ ကြေနပ်လောက်အောင် ကိစ္စပြီးလတ္တံ့။

သုဒ္ဓသင်္ချာမှုပြခဲ့သော သမူဟက္ကမမျိုးစဉ်အတိုင်း ပဉှာဝါရ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော် အကောက်များကို ပြသမည်ဖြစ်ရာ ဤဇယားသည် အာရမ္မဏမျိုးအားလုံးအတွက် ကောက်ရန် အကျယ်ပြသော ဇယားဖြစ်၏။ အကျယ်တနည်းကားပါ မကျန် ဤဇယားဖြင့်ပင် ကိစ္စပြီးရကား ဤဇယားကို ရအောင် ကျက်ထားပါ။ ပရမတ်သက်သက်ကို ဟောသော ဤပဉှာဝါရ၌ ပညတ်ကိုမလိုလည်း ပစ္စယနိဒ္ဒေသနှင့် ဆဝါရပါဠိတော်ပါဌ်များ၌ အသုံးပြုရန် ထည့်ထား၏။

အာရမ္မဏဇယားဆိုရိုး။ ။စက္ခု ဝိညာဉ် ဒွေအား တတ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ (ပ) ကာယဝိညာဉ်ဒွေအားတတ်သော ပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ မနောဓာတ်သုံးခုအား တတ်သော ပစ္စုပ္ပန် ပဉ္စာရုံ၊ တဒါရုံ ဧကာဒသ, ဟသိတုပ္ပါဒ်အားတတ်သော ကာမစိတ်စတုပညာသ, စေ ဒွေပညာသ, ရုပ်အဋ္ဌဝီသဟုဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး၊ အကုသိုလ်ဒွါဒသ, မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ရှစ်ခုအား တတ်သော လောကီစိတ် ဧကာသီတိ, စေ ဒွေပညာသ, ရုပ်အဋ္ဌဝီသ, ပညတ်ဟုဆိုအပ်သော အာရုံခြောက်ပါး၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဇယားအတိုင်း ဆိုပါ။ ။ဒိဗ္ဗစက္ခု မှာ ရူပါရုံ, ဒိဗ္ဗသောတမှာ သဒ္ဒါရုံကို အာရုံပြုသဖြင့် ခွဲ၍ဆိုရန်အမှတ်ပြထားသည်။ ထို့နည်းတူ ဣဒ္ဓိဝိဓကုသိုလ် အဘိညာဉ်မှာ ရူပကုသိုလ်ပဉ္စမဈာန်။ ကြိယာအဘိညာဉ်မှာ ကြိယာပဉ္စမဈာန်ကို အာရုံပြု၍ အမှတ်ပြသကော်တတို့ အတိုင်းဆိုပါ။ သတ, သဟဿ စသည်ကိုကား ကုသိုလ်, ကြိယာ အဘိညာဉ်နှစ်ပါးလုံးကပင် အာရုံပြုပေ၏။ ကုသိုလ်အဘိညာဉ်များ၌ အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ချန်၍ဆိုရန် ဇယား၌ အမှာပြထားပြီ။

အာရမ္မဏပစ္စည်း ကောက်ပုံ

(က။က)။ ။ပစ္စည်းကလည်း ကုသိုလ်, ပစ္စယုပ္ပန်ကလည်း ကုသိုလ် ဖြစ်သည်ကို ဇယားတွင် ရှာရမည်။ မဆိုင်သောအကုသိုလ်များကို မရှာရ။ ဇယားပြအတိုင်း အာရမ္မဏသင်္ဂဟကိုမျှော်ကာ အစိပ်အစိပ်ရှာပြီး ပစ္စည်းဘက်က ကုသိုလ်များကို အားလုံး ပေါင်းလျှင် အရဟတ္တမဂ် ကြဉ်သော ကုသိုလ်ဝီသရ၏။ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်က မဟာကုသိုလ်, ဝိညာ, နေဝ ကုသိုလ်နှင့် ကုသိုလ်အဘိညာဉ် ၄ မျိုးကိုရမည်။ (ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗသောတ ကုသိုလ် အဘိညာဉ်များမှာ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်က ကုသိုလ်ဖြစ်လည်း ပစ္စည်းဘက်က ကုသိုလ်မဟုတ်ကြ။ ထို့နည်းတူ မဂ်လေးခု ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်က ကုသိုလ် ဖြစ်လည်း ပစ္စည်းဘက်က နိဗ္ဗာန်ဖြစ်၍မရ။ ဤသဘောသွား အတိုင်း အားလုံးကိုယူဆပါ)။

အကောက်ဆိုရိုး။ (က။က)။ ။"ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေနပစ္စယော" ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်ပါဌ်၌ **ကုသလော ဓမ္မောဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား။** အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သော ကုသိုလ်ဝီသ, စေ အဋ္ဌတိံသ ပစ္စည်းတရားရ၏။ **ကုသလဿ ဓမ္မဿ ဟူသော သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏ အရကား။** မဟာကုသိုလ် စိတ်ရှစ်ခု, ဝိညာကုသိုလ်, နေဝကုသိုလ်, ဣဒ္ဓိဝိဓ, စေတောပရိယ, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ, ယထာကမ္မုပဂ, အနာဂတံသ ကုသိုလ် အဘိညာဉ်, ဝိရတိ, အပ္ပမညာကြဉ်သော စေ တေတ္တိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (အပ္ပမညာသည် ပညတ်ကိုအာရုံပြု၍ ပရမတ်ကိုဟောသော ဤအာရမ္မဏ ပစ္စည်း၌ အပ္ပမညာကို မရ။ ဝိရတီကား အာရုံသည် ဝိရမိတဗ္ဗဖြစ်မှသာ ရပေမည်။ ဤသဘောအတိုင်း ပစ္စယုပ္ပန်၌ စေတသိက်များ ကြဉ်ရပုံကို သတိပြုပါ။ ဤကား အကျဉ်းကောက်မျှသာတည်း)။

တနည်းကား။ ။မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် လေးခုအား တတ်သော လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ။ (လောကီစိတ် (၈၁)မှ အလိုရှိသော လောကီ ကုသိုလ်ကိုသာ ယူသည်။ ဤနည်းအတိုင်း အားလုံးယူဆပါ)။ မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် လေးခုအား တတ်သော အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သော ကုသိုလ်ဝီသ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသိုလ်အား တတ်သော ဤဘဝ, ရှေးဘဝအဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသိုလ်။ နေဝသညာနာသညာယတန ကုသိုလ်အား တတ်သော ဤဘဝ, ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကိဉ္စညာယတန ကုသိုလ်။ ဣဒ္ဓိဝိဓကုသိုလ်အဘိညာဉ်အားတတ်သော ပါဒက ဖြစ်သော ရူပါဝစရ ကုသိုလ်ပဉ္စမဈာန်။ (သတ, သဟဿ စသည်နှင့် မဆိုင်) စေတောပရိယ ကုသိုလ်အဘိညာဉ်အားတတ်သော လွန်လေပြီးသော (၇) ရက်မှ စ၍ လာလတ္တံ့သော (၇) ရက်တိုင်အောင် ကာလသုံးပါး၌ တည်သော သူတပါးတို့၏ အရဟတ္တမဂ် ကြဉ်သော ကုသိုလ်ဝီသ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ကုသိုလ် အဘိညာဉ်အား တတ်သော ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ် ကြဉ်သော ကုသိုလ်ဝီသ။ ယထာကမ္မုပဂကုသိုလ်အဘိညာဉ်အား တတ်သော အတိတ်ဖြစ်သော လောကီကုသိုလ်ကံ။ အနာဂတံသ ကုသိုလ် အဘိညာဉ်အား တတ်သော အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သော ကုသိုလ်ဝီသ ပစ္စည်း တရားရ၏။

ကုသလဿ ဓမ္မဿ ဟူသော သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏ အရကား။ ။ယခင် သမ္ပဒါန်ပင် ဆို။

အာရမ္မဏပစ္စယေန ဟူသော ကရိုဏ်းပါဌ်၏ အရကား။ ။တပ္ပိုင်နက် ယထာရဟတတ်ကောင်းသော အာရမ္မဏ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယ ဤသုံးပစ္စယသတ္တိတို့တွင် အာရမ္မဏသတ္တိဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။

မှာထားချက်။ ။(က။က) အကောက်ကို အပြည့်အစုံ နည်းပြခဲ့ပြီ။ ရှေ့၌လည်း အကောက်ဇယားများကို ရေးထားပြီးဖြစ်၍ (က။အက) စသော ကျန်ရှိချက်ကို ဤနည်းကိုမှီး၍ တနည်းကားပါ မကျန် ကောက်ပါ။ အာရမ္မဏ ဇယားကို ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း အာဂုံ ရထားလျှင် တနည်းကားများကိုပါ အလွယ်ဆိုနိုင် ကောက်နိုင်ပါ၏။ ပစ္စည်း ကုသိုလ် ဖြစ်ခြင်း၊ ပစ္စယုပ္ပန်အကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း စသည်ကို စီစဉ်၍ကောက်ပါ။

ကရိုဏ်းကောက်ပုံ။ ။သတ္တိဖြစ်သော ကရိုဏ်း ကောက်များကို မိမိတို့ဆိုင်ရာ မျိုးပစ္စည်းရေကိုင်း, ဟေတု စသည်တို့၌ မိမိတို့၏ ပစ္စည်း ရေကိုင်း ကြည့်၍ ရသင့်သည်အားလျော်စွာ ကောက်ရမည်။

ဤအာရမ္မဏ ပစ္စည်းမှာ အာရမ္မဏမျိုးဖြစ်၍ အာရမ္မဏ ခွဲမျိုးကို သာကြည့်ပါ။ ၎င်းတို့တွင် အာရမ္မဏ၊ အာဓိ၊ အာရမ္မဏူပ၊ အာပုရေသော ပုရေဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတ။ ဝတ္ထာရမ္မဏရသော နိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တဟု သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း လေးမျိုးစီစဉ်ထားပါ။ အာရမ္မဏမှာ ခေါင်းဆောင် ပစ္စည်းဖြစ်၍ ပါရမည်ချည်းဖြစ်ရကား ၎င်းအတွက် စဉ်းစားစရာ မလိုပြီ။ အာပုနှင့် ဝတ္ထာရမ္မဏမှာလည်း သင်္ချာတူဖြစ်၍ နှစ်မျိုးသာ စဉ်းစားရ တော့မည်။ ၎င်းတို့တွင် သုဒ္ဓသင်္ချာအရ (က။က) ရနိုင်သော အာရမ္မဏ မျိုးမှာ အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, ဥပနိဿယဟု သုံးပစ္စည်းသာ ရှိ၍ အကောက်ဇယားတွင် (၃) ဟု ရေးသားထား၏ ၎င်းတို့တွင် အဓိပတိနှင့် ဥပနိဿယတို့မှာ ယခုကောက်ထားသည့်အတိုင်း ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန် တို့ကို ကျပ်ပြည့်မရကြ၍ ယထာရဟသာ၊ အာရမ္မဏ တပစ္စည်းသာ တပ္ပိုင်နက်ဖြစ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့်တပ္ပိုင်နက် ယထာရဟ ဆိုရ၏။

သုဒ္ဓသင်္ချာခဏ်းမှာလည်း ဤတပ္ပိုင်နက်နှင့် ယထာရဟအကြောင်းကို ပြခဲ့ပြီဖြစ်ရာ ယခုပေးသောနည်းအတိုင်း ပဋ္ဌာန်း တကျမ်းလုံး၌ တပ္ပိုင်နက်ဖြစ်သင့်, တပ္ပိုင်နက်ယထာရဟဖြစ်သင့်ကို ဆုံးဖြတ်ပါ။ ကရိုဏ်းအတွက် ပစ္စည်းရေများကိုလည်း သင်္ချာအားလျော်စွာကြည့်၍ ယူခြင်းသည် အလွယ်ဆုံး ဖြစ်၏။

၁။ အကောက်ဇယားရှိ (၁) များမှာ အာရမ္မဏ တပစ္စည်းနှင့် သာဆိုင်၏။ ဤသင်္ချာကို အခြားသော အာရမ္မဏမျိုးများ မရနိုင်ကြောင်း ကို သုဒ္ဓသင်္ချာတွင် ကြည့်ပါ။

၂။ ။အာရမ္မဏရှစ်မျိုးလုံးနှင့် ယထာရဟ ဆက်ဆံကြောင်းကို လည်း သုဒ္ဓသင်္ချာတွင်ပင် ကြည့်ပါ။ အခြားမှာ ရှာဖွေဖွယ် မရှိ။ ၎င်းတို့မှာ အာရမ္မဏ, အဓိပတိ, နိဿယ, ဥပနိဿယ, ပုရေဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတတို့ဖြစ်ကြ၏။ (ဝတ္ထာမိ၏ ပစ္စည်းရေ အတိုင်း ပင်တည်း)။

	ပစ္စည်း	(အခန်း)	ပစ္စယုပ္ပန် (အာရမ္မဏိက)
၁	ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ခန်း...(ပ)...ပစ္စုပ္ပန်သောဓမ္မခန်း	ပုန်၊ ရုပ်	စက်ဒွေ...(ပ)...ကာဒွေ
၂	ပစ္စုပ္ပန် ပဋ္ဌခန်း		မနောဓာတ် ၃
၃	ကာမစိတ်စေတပညာသ၊ စေဒွေပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊	၆	တဒါရုံ ဧကာဒသ၊ ဟသိ
၄	လောကီစိတ် ဧကာသီတိ၊ ။ ။ ပညတ်	၆	အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ မဟာကု, ကြိဝိ ၈
၅	အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ်စိတ် ၈၇၊ ။ ။ နိဗ္ဗာန် ။	၆	မဟာကုဉာ ၄
၆	စိတ် ၈၉၊ ။ ။ ။ ။	၆	မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မဟာကြိဉာ ၄
၇	ခုဒ္ဒ,ပဋိစ္စ,သမ္ဘူ,သုခုမဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ခန်း*၊ သဒ္ဒါခန်း×		ဒိဗ္ဗစက္ခု*ဒိဗ္ဗသောတ×ကု, ကြိအဘိညာဉ်
၈	ပါဒကဖြစ်သော ရူပ(ကု) [ကြိ] ပဉ္စမဈာန်။ သတ္တ,သဟဿစသော နိမိတ်ရုပ်	၆	ဣဒ္ဓိဝိဓ (။) [။] ။
၉	လွန်လေပြီးသော ၇-ရက်မှစ၍ လာလတ္တံ့သော ၇-ရက်တိုင်အောင် ကာလသုံးပါး၌ တည်သော သူတပါးတို့၏စိတ် ၈၉။ စေ ၅၂-ဟုဆိုအပ်သော	ဓမ္မာရုံ	စေတောပရိယ ကု, ကြိ ။
၁၀	ပုဗ္ဗေနိဝါသဖြစ်သော စိတ် ၈၉။ စေ ၅၂။ ရုပ် ၂၈-ဟုဆိုအပ်သော ခန္ဓာငါးပါး ထိုခန္ဓာငါးပါးမှ အစဉ်လျှောက်၍သိအပ်သော နိဗ္ဗာန် အမည်အမျိုးစသော ပညတ်ဟုဆိုအပ်သော	၆	ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ကု, ကြိ ။
၁၁	အတိတ်ဖြစ်သော လောကီကုသိုလ်,အကုသိုလ်ကံဟု ဆိုအပ်သော	ဓမ္မာရုံ	ယထာကမ္မူပဂ ကု, ကြိ ။
၁၂	အနာဂတ်ဖြစ်သော (ပုဗ္ဗေနည်းတူဆို)	၆	အနာဂတံသ ကု, ကြိ ။
၁၃	ကသိုဏ်းဆယ်ပါး၊အသုဘဆယ်ပါး၊ကာယဂတာသတိ၏အာရုံဖြစ်သော ဆံအစရှိသော ကာယအစုပညတ်၊ အာနာပါနဿတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ထွက်သက် ဝင်သက် ပညတ်၊ မေတ္တာ,ကရုဏာ,မုဒိတာဟူသော ဗြဟ္မဝိဟာရတရားသုံးပါး၏ အာရုံဖြစ်သော အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပညတ်။ ဤ ၂၅-ပါးသော ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော	ဓမ္မာရုံ	ရူပါဝစရ ပဌမဈာန်စိတ် ၃-၃
၁၄	ကသိုဏ်းဆယ်ပါး၊ အာနာပါနဿတိ။ မေတ္တာ, ကရုဏာ, မုဒိတာ ၁၄	။	ရူပဒုတိယဈာန် ၃။တဈာန် ၃။စဈာန် ၃
၁၅	။ ။ ဥပေက္ခာ ၁၂	။	ရူပ ပဉ္စမဈာန် ၃
၁၆	အာကာသသည် ကြဉ်အပ်သော ကသိုဏ်းကိုးပါးတို့တွင် တပါးပါးကို ခွာ၍ရအပ်သော ကောင်းကင်ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော	။	အာကာသာနဉ္စာယတနစိတ် ၃-၃
၁၇	ဤဘဝ, ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်ဘူးသော အာကာကုဟု ဆိုအပ်သော	။	ဝိညာ....ကု
၁၈	ရှေးဘဝ ။	။	ဝိညာ....ဝိ
၁၉	ဤဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်ဘူးသော အာကာကြိယာ၊ ဤဘဝ, ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ဖြစ်ဘူးသော အာကာကုဟု ဆိုအပ်သော	။	ဝိညာ....ကြိ
၂၀	အာကာကု, ကြိ၏မရှိခြင်း နတ္ထိဘောပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော	။	အာကိဉ္စညာယတနစိတ် ၃-၃
၂၁	ဝိညာနည်းတူဆို (အာကာ အစား အာကိ* ဟုဆို)	။	နေဝ....ကု၊ ဝိ၊ ကြိ†
၂၂	နိဗ္ဗာန်	။	လောကုတ်ရှစ်
	ကုသိုလ်အဘိညာဉ်များကို အရဟတ္တမဂ်, အရဟတ္တဖိုလ်ချန်၍ဆိုပါ		

အာရမ္မဏ ပစ္စည်းကောက်ပုံ အကျဉ်းချုပ်။ ။အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာကို ဇယားပြအတိုင်း သရုပ်အသီးသီး ခွဲ၍ လိုရာလိုရာကို တနည်းကားပါမကျန်ရအောင် ကောက်ပါ။ ကရိုဏ်းများကို သင်္ချာအားလျော်စွာ တပ္ပိုင်နက်, ယထာရဟာရွေးပါ။ (အကောက်ဇယား၌ တနည်းကားဟုသာ ရေးထားရာ အကျယ်ကို ဤဇယားဖြင့်ကောက်ပါ)။

ပိုင်၊ ယထာ။ ။ပိုင်မှာ တပ္ပိုင်နက်။ ယထာမှာ တပ္ပိုင်နက် ယထာရဟာဟု ဆိုပါ။ အကျဉ်းကောက်ပုံကို ဇယားဖြင့် ပြထားပြီးဖြစ်ရာ တနည်းကား အကျယ်ကောက်ကို ဇယားဖြင့်ကောက်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည့်အတိုင်း ကောက်ပါ။

ပါဠိတော်ဇယားကိုဟောပုံ

ဝိဓိ။ ။ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ ။**အနုဝါဒ**။ ။ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်က (၂) ဂဏန်း ပြထားလျှင် ပစ္စည်းဘက်က မျဉ်းခြားထားသည့် အတိုင်း ၂-ကြိမ်ဆိုပါ။ (၃) ဂဏန်း ပြလျှင် သုံးကြိမ်ဆိုပါ။ ကြိယာပုဒ်ဖြစ်သော တိ, အန္တိ သုံးလျှင် "ပစ္စယေန ပစ္စယော" ကို မဆိုရ။ သမ္ပဒါန် ဝိဘတ်ဖြစ်သော "အာ" "ယ" တို့ သုံးလျှင် "ပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟု ဆိုပါ။

စရှုပုံ။ ။ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်၌ ခရေပွင့်ပြထားလျှင် ၎င်းကို အရင် "စေတောပရိယ ဉာဏေန ကုသလ စိတ္တ သမင်္ဂိဿ စိတ္တံ ဇာနာတိ" ဤသို့ စသည်ဖြင့် အားလုံးနည်းယူကာ ဆိုပါ။ "ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ရူပံ ပဿတိ" ဟုဆို။

အဘိညာဉ်။ ။စေတော, ယထာ စသည်၌ "စေတောပရိယ ဉာဏဿ" "ယထာကမ္မူပဂ ဉာဏဿ" စသည်ကို ဆိုပါ။

ပဒ	ပစ္စည်း (အာရုံ) = ကုသလ	ပေါ် ဝါသန	ပစ္စယုပ္ပန် (အာရမ္မဏိက) = သမ္ပဒါန်	ကျွတ်း = သတ္တိ	
				ပြိုင်	ယထာ
ကု	အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သော ကုသိုလ်ဝီသ၊ စေ, အဋ္ဌတိံ*သ (တနည်းကား)	ကု	မဟာကုစွန်း၊ ဝိညာဏ၊ နေဝကု၊ ကုဒ္ဓိဝိ, စေတော, ပုဗ္ဗ, ယထာ, အနာဂတံသကုသိုလ်အဘိညာဉ်၊ ဝိရတိ, အပ္ပမညာကြဉ်စေ, ၃၃		၃
ကု	လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ စေ,အဋ္ဌတိံ*သ	အကု	အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ စေ,သတ္တဝီသ		၃
ကု	ကုသိုလ် ဧကဝီသ၊ စေ,အဋ္ဌတိံ*သ (တနည်းကား)	ဗျာ	တဒါရုံကာဒသ၊ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကြဉ်သော ကာမကြိယာတဆယ် ဝိညာဏ်ကြိ၊ နေဝကြိ၊ စေတော, ပုဗ္ဗ, ယထာ, အနာဂတံသ ကြိယာအဘိညာဉ်၊ ဝိရတိ, အပ္ပမညာကြဉ် စေ, တေတ္တိံ*သ		၃
အကု	အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ စေ,သတ္တဝီသ	အကု	အကုသိုလ်ဒွါဒသ,စေသတ္တဝီသ		၃
အကု	။	ကု	မဟာကုစွန်၊စေတော,ပုဗ္ဗ,ယထာ,အနာဂတံသကုသိုလ်အဘိညာဉ်၊ စေ, ၃၆	၁	
အကု	။ (တနည်းကား)	ဗျာ	တဒါရုံကာဒသ၊ပဥ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းကြဉ်သောကာမကြိယာတဆယ် စေတော,ပုဗ္ဗ,ယထာ,အနာဂတံသကြိယာအဘိညာဉ်၊စေ,၃၃	၁	
ဗျာ	ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံ*သ၊ ကြိယာစိတ် ဝီသ၊ စေ,အဋ္ဌတိံ*သ၊ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊နိဗ္ဗာန် (တနည်းကား)	ဗျာ	ကာမဝိပါက်တေဝီသ၊ကာမကြိယာကောဒသ၊ဝိညာဏကြိယာ၊နေဝကြိယာ၊ဒိဗ္ဗစက္ခု,ဒိဗ္ဗသောတ,ဣဒ္ဓိဝိဓ, စေတော, ပုဗ္ဗ, အနာဂတံသကြိယာ အဘိညာဉ်၊ ဗိုလ်လေးခု၊ စေ, ၃၆		၈
ဗျာ	အရဟတ္တဖိုလ်ကြဉ် ဝိပါက်စိတ်ပဉ္စတိံ*သ၊ကြိယာ ဝီသ၊စေ,အဋ္ဌတိံ*သ၊ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊နိဗ္ဗာန် (တနည်းကား)	ကု	မဟာကု-၈၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗသောတ,ဣဒ္ဓိဝိဓ,စေတော,ပုဗ္ဗ, အနာဂတံသကုသိုလ်အဘိညာဉ်၊ မဂ်လေးခု၊ စေ, ၃၆		၈
ဗျာ	လောကီဝိပါတ္တိံ*သ၊ ကြိယာဝီသ၊စေ,ပဉ္စတိံ*သ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ	အကု	အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ စေ, သတ္တဝီသ		၈

အစက်များ။ ။အထက်က ပါခဲ့ပြီးဖြစ်သော ဟုရာများကို ဖော်ကြောင်းစိမ့်သော့ဌါ ပြုပ်ထားသည်။ ဓပါ၍ ဆိုပါ။

မှတ်သားချက်။ ။ပဋ္ဌာနပါဠိရှိ ပါဠိတော်များကို ဤသဘော သုံးများအတိုင်း ရေးသားမည်ဖြစ်ရာ ဤသဘော ချည်းဟု ယူပေါ။

ပေယျာလ။ ။ရှေ့ပါယတန် နောက်ပေယျာလ ထိုးထားရာ "သဒ္ဒါယတနံ သောတဝိညာဏဿ၊ ဂန္ဓာယတနံ ဃာနဝိညာဏဿ၊ ရသာယတနံ ဇိဝှါဝိညာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော"ဟု အသီးသီး ဆိုပါ။

အနဝါ။ ။အစိပ်အစိပ် ပါဠိတော်များ၏ ပစ္စည်းအရ, ပစ္စယုပ္ပန်အရဖြစ်သော အနဝါဒဆိုရိုးများကို နောက်ပိုင်းတွင် ပြထား၏။

အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယပါဠိတော်

ဝိမိ။ ။ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ အဓိပတိ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ အာရမ္မဏာဓိပတိ။ (အဓိပတိသည် အာရမ္မဏာဓိပတိ, သဟဇာတာဓိပတိဟု နှစ်မျိုးရှိရာ ဤ၌ အာရမ္မဏာဓိပတိကို ဟောလို၍ ဤသို့ဆိုရ၏။)

အနဝါ။ ။"ဒါနံဒတွာ သီလံသမာဒိယိတွာ ဥပေါသထ ကမ္မံ ကတွာတံဂရုံကတွာ ပစ္စဝေက္ခတိ"။ ဤသို့စသည်ဖြင့် အလေးအမြတ် အာရုံပြု၍ "ဂရုံကတွာ"ကို အမြဲထည့်ပြီးလျှင် အာရမ္မဏ သွားအတိုင်း ဟောတော်မူထားသော (လက်သံကွင်း) များကိုသာ ရွေးချယ်၍ သချာ သဏ္ဌာန် ပြည့်အောင်ဆိုပါ။ "အာရမ္မ" ရှိရာတွင်လည်း "ဂရုံကတွာ" ဟု ဆိုပါ။ ။

အထူးမှာ။ ။သုဒ္ဓ သင်္ချာတွင် ပစ္စယုပ္ပန်မှာ လောဘမူ သာရှိ၍ "တံဂရုံကတွာ ရာဇေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒိဋ္ဌိဥပ္ပဇ္ဇတိတွင် ဆုံးပါစေ။ ဝိစိကိစ္ဆာ, ဥဒ္ဓစ္စ, ဒေါမနဿများနှင့် လုံးဝမဆိုင်ပြီ။

အာရမ္မဏူပနိဿယ။ ။နည်းတူ "ဥပနိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ အာရမ္မဏူပနိဿယော" ဟု ဆိုရုံသာ။ သင်္ချာသဏ္ဌာန်ပိုင် "အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယော" တို့ကို ထည့်ပါ။

အာရမ္မဏ ပုရေဇာတပါဠိတော်

သင်္ချာအတိုင်း (ဗျာ) သုံးချက်ကို ဖော်၍ (×) ဤအမှတ်ပြထား သည့်အတိုင်းဆိုပါ။ ပုရေဇာတ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ သုံးပစ္စည်း တို့တွင် ဟောရာ ပုရေဇာတပစ္စည်းအတွက် အဓိပတိများကဲ့သို့ "အာရမ္မဏ ပုရေဇာတံ" ဟုဆိုပါ။ အတ္ထိ, အဝိဂတ၌ကား အာပု, ဝတ်ပု နှစ်မျိုး လုံးကိုရော၍ "ပုရေဇာတံ" ဟု ဆိုထား၏။ "ဝတ္ထု" တိုင်ရုံဆိုပါ။

ဝတ္ထာရမ္မဏပါဠိတော်

(ဗျာ၊ ဗျာ)။ ။ပစ္စည်းမှာ ဟဒယ ဝတ္ထုသာဖြစ်၍ "အရဟာ ဝတ္ထုံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿတိ" ဟု ဆိုပါ။

(ဗျာ၊ ကု)။ ။နည်းတူပင် "သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ ဝတ္ထုံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ" ဟုဆိုပါ။

(ဗျာ၊ အကု)။ ။"ဝတ္ထုံ အဿာဒေတိ၊ အဘိနန္ဒတိ၊ တံအာရဗ္ဘ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ... ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု ဆိုပါ။ ၎င်းပစ္စည်းကို ပစ္စည်းရေစခြောက်ပါးရသော ပစ္စည်းများ၌ ဆိုရပေမည်။

အာရမ္မဏ ပုရေဇာတာဓိပတိ ပါဠိတော်

(ဗျာ၊ အကု)။ ။"စက္ခုံ ဂရုံကတွာ အဿာဒေတိ၊ အဘိနန္ဒတိ၊ တံဂရုံကတွာ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သောတံ....ဝတ္ထုံ ဂရုံကတွာ အဿာဒေတိ၊ အဘိနန္ဒတိ၊ တံဂရုံကတွာ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ပါဠိထုတ်ပါ။

ပစ္စ	ပစ္စည်း = အာရုံ	ပဝါ ဝသာန	ပစ္စယုပ္ပန် = အာရုဏိက
ကု	(ဒါနံ ဒတွာ, သီလံ သမာဒိယိတွာ, ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ တံ ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိ | ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံ သေက္ခာ ဂေါတြဘုံ | ဝေါဒါနံ | သေက္ခာ မဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဂ္ဂံ) သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ ကုသလံ ကုသလစိတ္တသမင်္ဂိဿစိတ္တံ အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလံ | အာကိဉ္စညာယတနကုသလံ ကုသလာခန္ဓာ }	ကု	ပစ္စဝေက္ခတိ ပစ္စဝေက္ခတိ ၂ ပစ္စဝေက္ခန္တိ ၃ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ * စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနန္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတန ကုသလဿ | နေဝ....ကုသလဿ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ, စေတောပရိယဉာဏဿ, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ, ယထာကမ္မူပဂ, အနာဂတံသ ဉာဏဿ
ကု	(ဒါနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ တံ ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိ ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံ) ဈာနေ ပရိဟီနေ	အကု	အဿာဒေတိ၊ အဘိနန္ဒတိ၊ တံ အာရဗ္ဘ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊) ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၂။ အဿာဒေတိ… ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဝိပ္ပဋိသာရိဿ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
ကု	(အရိယာ မဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဂ္ဂံ ¦) ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိ | ကုသလံ ကုသလစိတ္တသမင်္ဂိဿစိတ္တံ သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ ကုသလံ ကုသလံ အာကာ ကုသလံ | အာကိ… ကုသလံ ကုသလာခန္ဓာ	ဗျာ	ပစ္စဝေက္ခတိ ၂) အနိစ္စတော : အနတ္တတော ဝိပဿတိ * စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနာတိ အနိစ္စတော…ဝိပဿန္တိ ကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဿာဒေတိ… ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အ ။ ဝိညာ….ဝိပါကဿ စ ကြိယဿ စ | နေဝ….ဝိပါကဿ စ ကြိယဿ စ စေတော, ပုဗ္ဗေ, ယထာ, အနာဂတံသ ဉာဏဿ, အာဝဇ္ဇနာယ
အကု	(ရာဂံ | ဒိဋ္ဌိံ) ဝိစိကိစ္ဆံ အာရဗ္ဘ | ဥဒ္ဓစ္စံ အာရဗ္ဘ | ဒေါမနဿံ အာရဗ္ဘ	အကု	အဿာဒေတိ…) ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၂ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ဥဒ္ဓစ္စံ၊ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၃
အကု	သေက္ခာ ပဟီနေ ကိလေသေ | ဝိက္ခမ္ဘိတေ ကိလေသေ ပုဗ္ဗေ သမုဒါစိဏ္ဏေ ကိလေသေ သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ အကုသလံ အကုသလစိတ္တ သမင်္ဂိဿ စိတ္တံ အကုသလာခန္ဓာ	ကု	ပစ္စဝေက္ခန္တိ ၂ ဇာနန္တိ အနိစ္စတော….အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ * စေတောပရိယ ဉာဏေန ဇာနန္တိ စေတော, ပုဗ္ဗေ, ယထာ, အနာဂတံသ ဉာဏဿ
အကု	အရိယာ ပဟီနေ ကိလေသေ | ပုဗ္ဗေ သမုဒါစိဏ္ဏေ ကိလေသေ အကုသလံ အကုသလစိတ္တသမင်္ဂိဿစိတ္တံ သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ အကုသလံ အကုသလံ အကုသလာခန္ဓာ	ဗျာ	ပစ္စဝေက္ခတိ | ဇာနာတိ အနိစ္စတော….အနတ္တတော ဝိပဿတိ * စေတောပရိယ ဉာဏေန ဇာနာတိ အနိစ္စတော…ဝိပဿန္တိ ကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အဿာဒေတိ… ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အ ။ စေတော, ပုဗ္ဗေ, ယထာ, အနာဂတံသ ဉာဏဿ, အာဝဇ္ဇနာယ

ဝတ္ထာရုဏာမှ ရေးစာတာ မိပတိပါဠိတော်

(ဗျာ၊အကု)။ ။"ဝတ္ထုံ ဂရုံကတွာ အဿာဒေတိ၊ အဘိနန္ဒတိ၊ တံ ဂရုံ ကတွာ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု အဓိပတိသံ ပါလာလျှင် "ဂရုံကတွာ" ဟု သုဒ္ဓသံချုံးအတိုင်း ထုတ်ပါ။

ပါဠိတော်ထုတ်ပုံအကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသံချုံးကို အသီးသီး ရသင့်သော သံချုံအားလျော်စွာ အရပ်ခွဲ၍ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်အရကို ကြည့်၍ ပါဠိတော်ကို ထုတ်ပါ။ ထုတ်ပုံများကို အကျယ်ပြဦးအံ့။

အာရုဏာပစ္စည်း၊ပါဠိ ဖော်ပြတော်မူပုံ

(ကု၊ကု)။ ။ပစ္စည်းတရားမှာ အရဟတ္တမဂ် ကြဉ်သော ကုသိုလ် ဝီသဖြစ်ရာ မဟာကု၊ မဟဂ်ကု၊ မဂ်ကု ဟု သုံးမျိုးခွဲလိုက်ပါ။ ပစ္စည်း ဘက်က မဟာကုသိုလ်ကို ဒါနံ, သီလံ, ဥပေါသထကမ္မံ, ပုဗ္ဗေသုစိဏ္ဏာနိဟု ဟောတော်မူ၏။ မဟဂ်ကု အတွက် ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံကို ဟော၏။

မဂ္ဂဝီထိ၌ ဂေါတြဘူ ဝေါဒါန်တို့သည် ကာမကုသိုလ် ဖြစ်ကြလည်း နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကြ၍ ဈာန်နောက်၌ထားပါ ဂေါတြဘုံ, ဝေါဒါနံကိုဟော၏။ ၎င်းနောက် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အောက်မဂ်ကို ဟော၏။ ဤကား အသီးသီးဟောပုံတည်း။ ထပ်မံမဟာကုနှင့်မဟဂ်ကုကို ပေါင်းကာ ဝိပဿနာ၏ အာရုံဖြစ်သော လောကီကုသိုလ်ကို "သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ ကုသလံ အနိစ္စတော" စသည်ကို ဟော၏။ ထို့နောင် ကုသိုလ် ဝီသလုံးကို "စေတောပရိယ ဉာဏေန ကုသလစိတ္တ သမင်္ဂိဿ စိတ္တံ ဇာနာတိ" ဟု ဟော၏။ ဤစေတောပရိယ အဘိညာဉ်မှာ ပဉ္စမ ဈာန်အဘိညာဉ်ဖြစ်၍ (မှန်ဈာန် အဘိညာဉ်များကို နောက်ဆုံးတွင် ဟောသည်။) အဘိညာဉ်တွင် မရပ်ဘဲ ၎င်းနောက် ကာမကုသိုလ်ကို တောက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းကို "ဇာနန္တိ"ဖြင့် ပြ၏။ ထို့ကြောင့် ဝီထိ

ချုပ်၍ အဘိညာဉ်စိတ်တွင် အရုံးမသက်ဆဲ ကာမဇောဝါရ တစ်ထိုးကာ ငါးဝီထိချရသည်။

ဤမျှသော ပါဠိဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန် ပါဠိတော်များမှာ "ပစ္စဝေက္ခန္တိ၊ ဝိပဿန္တိ၊ ဇာနန္တိ" တို့သာ ဖြစ်ရကား မဟာကုသိုလ်သာ ရှိသေး၏။ ထို့နောင် ဝိညာ, နေဝ, တို့၏ အာရုံဖြစ်သော အာကာ, အာကိ ကုသိုလ်။ နောက်ဆုံး၌ ဈာန်နှင့် အဘိညာဉ်များကို စုပေါင်းကာ "ကုသလာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ"ဟူသည်ကို ဟော၏။ (အဘိညာဉ် (၇) ပါးရှိရာ မည်သည့်အဘိညာဉ်များသာ ဆိုင်ရာပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သင့်ပုံကို သေချာရန် အကောက်ဇယားတွင် ကြည့်ပါ)။

(ကု။ အကု)။ ။ပဋ္ဌာန်းမှာ လောကီကုသိုလ်ဖြစ်၍ (ကု။ကု) သဘောအတိုင်း ဒါန၊ သီလနှင့် ပုဗ္ဗ သုစရိုက်ကို မဟာကုသိုလ် အတွက် ထုတ်ပါ။ ပစ္စယုပ္ပန်မှာ (အကု) ဖြစ်၍ ၎င်းဒါနစသည်ကို ပြုပြီးသောအခါ လောဘမူသောမနဿလေး၌၊ နှစ်သက်သောအခါ ဒိဋ္ဌိကတျာပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူသောမနဿလေး၊ ၎င်းဒါန စသည်ကို အာရုံပြု၍ တပ်သောအခါ ရာဂစသည်ဖြစ်၍ အဿာဒေတိ စသော ပါဠိကို ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်က ထုတ်ရ၏။ (အကုသိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်နေလျှင် ဤ ပါဠိများကို အမြဲထုတ်ရပေမည်)။ ။မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်အတွက်ဈာန်ကို အာရုံပြု၍ သာယာမှုစသည်ဖြစ်နိုင်လည်း ဒေါမနဿမဖြစ်နိုင်၍ "ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" တွင် ဆုံး၏။ လျှောကျလေပြီးသော ဈာန်ကို အာရုံပြုသောအခါမှ ဒေါမနဿဖြစ်ရကား "ဈာနေ ပရိဟီနေ ဝိပ္ပဋိသာရိဿ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု သီးခြားဟောတော်မူ၏။

(ကု။ဗျာ)။ ။ရဟန္တာ၊ သေက္ခ, ပုထုဇဉ်ဟု နှစ်မျိုးခွဲပြီး ရဟန္တာ သက်သက်ဆိုင်ရာ ကာမကြိယာများကို ကုသိုလ်သဘောအတိုင်း "ပစ္စဝေက္ခတိ၊ ဝိပဿတိ၊ ဇာနာတိ"ဟု ဟော၏။ ၎င်း၏ ဆိုင်ရာပါဠိများကို ဇယားတွင် ကြည့်ပါ။ "စေတောပရိယ ဉာဏေန ကုသလ စိတ္တ သမင်္ဂိဿ စိတ္တံ ဇာနာတိ" တိုင်အောင်သော ပါဠိများသည် ရဟန္တာ သက်သက်ဆိုင်သော ပါဠိများဖြစ်၏။

အကောက်တွင် ကာမကြိယာတဆယ်ရသည်။ ဟသိတုပ္ပါဒ် အတွက် သီးခြား ဟောတော်မူသော ပါဠိတော်မရှိ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကို မူ ဓိဋ္ဌာန် အဘိညာဉ်များ၏ နောက်ပိုင်းတွင် "အာဝဇ္ဇနာယ" ဟု ဟောတော်မူ၏။ (ဗျာ) ပစ္စယုပ္ပန်နေရာတွင် ဤ"အာဝဇ္ဇနာယ" ပါဠိ အမြဲပါရမည်။ ဇယားကိုကြည့်ပါ။

တဒါရုံ။ ။အကောက်အတိုင်း တဒါရုံ ရှိသေးရာ ၎င်းတဒါရုံမှာ ကုသိုလ်ဇော, အကုသိုလ်ဇော နှစ်မျိုးလုံးနောင်ပင် ကျနိုင်ခွင့်ရှိ၍ ကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံကို "သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ ကုသလံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ။ ကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ဟောတော်မူ၏။ အကုသိုလ်ဇော နောင် တဒါရုံကို "ကုသလံ အဿာဒေတိ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။(ကာမဇောနောင်သာတဒါရုံကျနိုင်၍ အာရုံကုသိုလ်သည်ကား ကာမကုသိုလ် သာဖြစ်ရမည်)။

ဝိညာ၊ နေဝ ဝိ ကြိ။ ။၎င်းတို့သည် အာကာ, အာကိ ကု တို့ကိုအစဉ်အတိုင်း အာရုံပြု၍ ဟောတော်မူ၏။

ခန္ဓာက အဘိညာဉ်နှင့် အာဝဇ္ဇန်းတို့အား အာရမ္မဏပစ္စည်းတပ်ပုံကို (ကု။ ကု) သဘောအတိုင်း နောက်ဆုံး ဟောတော်မူ၏။ (ဣဒ္ဓိဝိဓ ကြိယာအဘိညာဉ်များမှာ ပါဒကပဉ္စမဈာန် ကြိယာနှင့် သတ, သဟဇာတသောနိမ္မိတရုပ်ကိုသာ အာရုံပြု၍ ၎င်းတို့ကို မရပြီ။ ဆိုရိုးဇယား အတိုင်းပင်)။

(အကု။ အကု)။ ။ပါဠိတော်ဇယားတွင် "ဥဒ္ဓစ္စံ အာရဗ္ဘ ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒေါမနဿံ အာရဗ္ဘ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ၎င်းတို့ အချင်းချင်း အရင်ဆိုပါ။ ။ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်မှာ အကုသိုလ် တရားချည်းဖြစ်၍ ရာဂ စသည်ကို ဟောတော်မူ၏။ ရာဂ ဒိဋ္ဌိကို အဿာဒန, အဘိနန္ဒန သဘောအားဖြင့် သာယာနှစ်သက်မှု ရှိသည့်အတိုင်း အဿာဒေတိ စသည်ကို ဟောတော်မူ၏။ မောဟ, ဒေါသတို့၌ ထိုသဘောမရှိ၍ အဿာဒန စသည်ကို မဟော။ (ဤ ပါဠိဖြင့် မောဟ, ဒေါသတို့သည် အကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ခုံအားသာ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းတတ်၏)။

(အကု။ ကု)။ ။ပစ္စယုပ္ပန် မဟာကုသိုလ် ဆိုင်ရာ "ပစ္စဝေက္ခန္တိ၊ ဇာနန္တိ၊ ဝိပဿန္တိ"တို့ကို ထုတ်ရပေမည်။ ပစ္စည်းမှာ အကုသိုလ် ဖြစ်ငြားလည်း (အကု။အကု) သဘောအတိုင်း "ရာဂံ ပစ္စဝေက္ခန္တိ" သည် မဖြစ်နိုင်ရကား ပစ္စည်းအကုသိုလ်ကို ပယ်ပြီးကိလေသာ, ကြွင်းကျန်သော ကိလေသာ, ရှေးကလေ့ကျက်ဖူးသော ကိလေသာဟု ပိုင်းခြား၍ "သေက္ခာ ပဟီနေ ကိလေသေ" စသည်ကို ဟောတော်မူ၏။ ပုဂ္ဂလ, မူ ဓိဋ္ဌာန်အဘိညာဉ်များနှင့် ကြွင်းပါဠိဟောပုံကို နည်းမှီ၍သိလောက်ပါပြီ။

(အကု။ဗျာ)။ ။ပစ္စယုပ္ပန်နေပုံမှာ (ကု။ဗျာ) သဘောနှင့် တူ၏။ ဝိညာ, နေဝဝိပါက်ကြိယာ မပါသည်သာထူး၏။ ပစ္စည်းမှာ အကုသိုလ် ဖြစ်၍ (အကု။ ကု) သဘောသွားအတိုင်း ရဟန္တာအတွက် "အရဟာ ပဟီနေကိလေသေ" စသည်ကိုဆိုပါ။ ရဟန္တာဖြစ်၍ ကြွင်းသော ကိလေသာ မရှိရကား "ဝိက္ခမ္ဘိတေကိလေသေ" ကိုမရပြီ။ တဒါရုံ အတွက် (ကု။ဗျာ) သဘောအတိုင်းဆို၍ အဘိညာဉ်များကိုလည်း ဆိုင်ရာအဘိညာဉ်များကိုဆိုပါ။

(ဗျာ။ဗျာ)။ ။ပစ္စည်း၌ ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ပါရာ ၎င်းကိုရှေးဦးစွာ "အရဟာဖလံ ပစ္စဝေက္ခတိ" သည်ဖြင့်ဟော၏။ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သော တရားများမှာ ဂေါတြဘူ, ဝေါဒါန်, မဂ်, ဖိုလ်, အာဝဇ္ဇန်း, ပစ္စဝေက္ခဏာဇောဟုရှိရာ ၎င်းတို့ကိုဆိုင်ရာတွင် ဆိုရမည်ဖြစ်၏။ ဤ၌ (ဗျာ) ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်၍ ပစ္စဝေက္ခဏာသိုလ်နှင့် အာဝဇ္ဇန်းသာဆိုင်ပေ၏။ ။ရုပ်တရားနှင့်တကွ လောကီဝိပါက်ကြိယာတို့ကို ဝိပဿနာပြုရာ၌ ရှေးသဘောသွားအတိုင်း ရုပ်တရားများကိုသည့်ခါ စက္ခုံ, သောတံစသည်ကို ဟော၏။ ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗသောတအဘိညာဉ်ကိုမူ ဒေသနာက္ကမအစဉ် အတိုင်း စေတောပရိယဉာဏ်ရှေ့ကဟော၏။

ဤရုပ်တရားများကို နောက်ကပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပဒတခုတည်း၌ ရုပ်စု၍နေကြသော (သနိဒဿနတိက်ကဲ့သို့ သုခုမရုပ် တပဒ၊ ဩဠာရိကရုပ်များက တပဒမနေဟု ဆိုလိုသည်)။ ဤကုသလတိက် စသည်တို့၌ ရုပ် (၁၃)ပါးကိုသာ ဟောတော်မူသည်။ သနိဒဿနတိက်၌ကား "အာပေါဓာတုံ, ဣတ္ထိန္ဒြိယံ, ပုရိသိန္ဒြိယံ, ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, ကဗဠီကာရံ အာဟာရံ"ဟု နိပ္ဖန္နရုပ်(၁၈)ပါးလုံးကိုပင် ဟောတော်မူ၏။

အာကာ, အာကိ ကြိယာတို့ဟောပုံ သိသာပြီ။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်အတွက် ရူပါယတနံ စသည်ကိုဟော၏။ အကြွင်းအဘိညာဉ်ဟောပုံ သိသာပြီ။

သိမှတ်ဖွယ်။ ။ပစ္စယနိဒ္ဒေသမှာ ဓာတု ဒေသနာဖြစ်၍ မနောဓာတ်ကိုဟောသည်။ ဤ၌ဝိညာဏကာယဒေသနာဖြစ်၍ မဟော။

ကြိယာဇောနောင်တဒါရုံ။ ။တိကပဋ္ဌာန်း တကျမ်းလုံး၌ တဒါရုံများကို ကုသလတိက်, ဝိပါကတိက်, ဥပါဒိန္နတိက်, သံကိလိဋ္ဌတိက်, အာစယတိက်, ဟီနတိက်တို့၌ "ကုသလာကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။ ကြွင်းသော တိက်တို့၌ မဟော။

မူလဋီကာ ဆရာကြီးကား တဒါရုံများသည် လွန်စွာ မငြိမ်သက်, လှုပ်လှုပ်ခတ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဇောများ၏ နောက်သို့သာ လိုက်သင့်သည်။ ငြိမ်သက်စွာမျောလာသော ဖက်ခက် နောက် သို့ ရေအယဉ် မလိုက်သလို ရဟန္တာများ၏ သန္တာန်၌သာဖြစ်၍ လွန်စွာငြိမ်သက်လှသော ကြိယာဇောနောက်သို့ တဒါရုံများ မလိုက်သင့်၊ ပဋ္ဌာန်း အာရုံပစ္စည်းဇော နောင်တဒါရုံကို ဟောတော်မူရာ၌ ကြိယာဇောနောင် တဒါရုံကိုမဟောဟု မိန့်ဆို၏။

ပဓ	ပစ္စည်း — အာရုံ	ပဒါ ဝသာန	ပစ္စယုပ္ပန် — အာရမ္မဏိက
ဗျာ	(အရဟာ ဖလံ | နိဗ္ဗာနံ | နိဗ္ဗာနံ) × အရဟာ စက္ခုံ | သောတံ, ဃာနံ, ဇိဝှံ, ကာယံ, ရူပေ, သဒ္ဒေ, ဂန္ဓေ, ရသေ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ, ဝတ္ထုံ × ဝိပါကာဗျာကတေ, ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေ × ရူပံ | သဒ္ဒံ ဝိပါကာဗျာကတ, ကြိယာဗျာကတစိတ္တ သမင်္ဂိဿ စိတ္တံ အာကာ....ကြိယံ | အာကိ....ကြိယံ × ရူပါယတနံ | (ပ)....ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ အဗျာကတာ ခန္ဓာ	ဗျာ	(ပစ္စဝေက္ခတိ ၂ ဖလဿ,) အာဝဇ္ဇနာယ } အနိစ္စတော ...အနတ္တတော ဝိပဿတိ ၂ * ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ပဿတိ | * ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သုဏာတိ * စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနာတိ ဝိညာ....ကြိယဿ | နေဝ....ကြိယဿ စက္ခုဝိညာဏဿ | (ပ)....ကာယဝိညာဏဿ ဣဒ္ဓိ, စေတော, ပုဗ္ဗေ, အနာဂတံသဉာဏဿ, အာဝဇ္ဇနာယ
ဗျာ	(သေက္ခာ ဖလံ | နိဗ္ဗာနံ | နိဗ္ဗာနံ) × သေက္ခာ ဝါ ပုထုဇ္ဇနာ ဝါ စက္ခုံ | သောတံ, ဃာနံ, ဇိဝှံ, ကာယံ, ရူပေ, သဒ္ဒေ, ဂန္ဓေ, ရသေ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ, ဝတ္ထုံ × ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေ × ရူပံ | သဒ္ဒံ ဝိပါကာဗျာကတ ကြိယာဗျာကတစိတ္တသမင်္ဂိဿ စိတ္တံ အဗျာကတာ ခန္ဓာ	ကု	ပစ္စဝေက္ခန္တိ ၂ | ဂေါတြဘုဿ, ဝေါဒါနဿ, မဂ္ဂဿ အနိစ္စတော....အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ ၂ * ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ပဿန္တိ | * ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သုဏန္တိ * စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနန္တိ ဣဒ္ဓိ, စေတော, ပုဗ္ဗေ, အနာဂတံသ ဉာဏဿ
ဗျာ	(× စက္ခုံ | သောတံ....ဝတ္ထုံ × ....ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေ)	အကု	အဿာဒေတိ ...) ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ၂

အနုဋီကာ။ ။အနုဋီကာဆရာကြီးကမူ ကြိယာဇောတို့သည် ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေနိုင်ရကားမူ လဋီကာဆရာမိန့်ဆိုသလို ငြိမ်သက်စွာမျှော်လာသော ဖက်ရှက်နှင့်မတူ၊ လှုပ်လှုက်ခတ်သော ဗျာပါရသတော်ရှိသည်ဟု ဆိုထိုက်၏။ ပဋ္ဌာန်း၌ မဟောခြင်းမှာ အလိုတော် တမျိုးတမည် ကြောင့်သာ ဖြစ်ရာ၏ဟု မိန့်ဆို၏။ ၎င်း၌ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ သန္တာန်ဝယ် ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်တွေဖြစ်နေမှုမှာ ထင်ရှားလှသဖြင့် ကြိယာဇောပင် ဖြစ်စေကာမူ ဗျာပါရ သဘောရှိသည်ဟု မိန့်ဆိုချက်မှာ လျောက်ပတ်ပေ၏။ ပဋ္ဌာန်းမှာ မဟောဟူသောမူလဋီကာစကားကိုကား ဝန်ခံတော်မူ၏။ မဟောခြင်း၏ အကြောင်းကိုကား ပြတ်သားစွာ မိန့်တော်မမူဘဲ အလိုတော်တမျိုးတမည်ကြောင့်သာဟု မိန့်ဆို၏။

မြန်မာပြည်ရှိ ဆရာတော်ကြီးများ။ ။ဆရာတော်ကြီးများကမူ–မူလဋီကာ, အနုဋီကာတို့က ပဋ္ဌာန်း၌ မဟောဟူသောစကားကို လက်ခံတော်မမူကြဘဲ အနန္တရပစ္စည်း၌ "ကြိယံဝုဋ္ဌာနဿ"ဟု ဟော၏။ "ဝုဋ္ဌာန" အရမှာ တဒါရုံ, ဘဝင်, စုတိအားလုံးရသဖြင့် ကြိယာဇောနောင် တဒါရုံ ကျသင့်၏ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူကြ၏။

မူလဋီကာ၏အာဘောဂကိုကြံဆဘွယ်။ ။မူလဋီကာ ဆရာကြီးသည် ပဋ္ဌာန်းအာရမ္မဏပစ္စည်း၌ "ကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အကုသလေနိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ကုသလာကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟူ၍သာ တိက်ပုဒ်, ဒုက်ပုဒ်တို့၏ အရအားလျော်စွာ ဟောတော်မူသည်။ "ကြိယေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကောတဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု မည်သည့် ပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်၌မျှ မဟော။ ကြိယာဇောနောင် တဒါရုံကျခွင့်ရှိလျှင် ဝိပါကတိက် (တ၊ ပ)၌ "အရဟာစက္ခုံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿတိ ကြိယေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ဟောတော်မူရာ၏။ ထိုကဲ့သို့ ဟောတော်မမူဘဲ "သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ စက္ခုံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ၊ အဿာဒေန္တိ၊ အဘိနန္ဒန္တိ၊ တံအာရဗ္ဘ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ....ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ကုသလာကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟူသည်ဖြင့်သာ ဟောတော်မူ၏ဟု အာရမ္မဏ ပစ္စည်းကိုသာ အထောက်အထား ပြု၏။ အနန္တရပစ္စည်း၌ ဟောတော်မူသော "ကြိယံဝုဋ္ဌာနဿ"၌ "ဝုဋ္ဌာန" အရမှာ ပဋိသန္ဓေ, တဒါရုံ, ဘဝင်, စုတိတို့ဖြစ်ကြ၏။ "မဟဂ္ဂတာ ခန္ဓာ ပရိတ္တဿ ဝုဋ္ဌာနဿ, ဖလံ ပရိတ္တဿ ဝုဋ္ဌာနဿ" များ၌ ရသင့်သော ဘဝင်ကိုသာ ယူသကဲ့သို့ "ကြိယံဝုဋ္ဌာနဿ" ၌လည်း ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိုသာ ယူလိုကြောင်း ၎င်း၏အာဘောဂကို ကြံဆရာ၏။

စဉ်းစားဘွယ်။ ။ကုသလတိက် စသည်တို့၌သာ တဒါရုံကိုဟော၍ အခြားတိက်များ၌ မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် မဟောသနည်းဟု စဉ်းစားလျှင် ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ပဒ သီးခြား နေမှ, ဝိပါက် သီးခြား နေမှ, ဝိပါကတိက်ကဲ့သို့ ရုပ်နှင့် ဝိပါက် သီးခြားနေမှတို့၌သာ ဟောကြောင်း ပါဠိတော်အားလျော်စွာ တွေ့ရပေလိမ့်မည်။

ကံအာရုံကိုမဟောပုံ။ ။ကံကို အာရုံ ပြု၍ ပဋိသန္ဓေ နေသူအား ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကံအာရုံသည် ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိကိစ္စတတ်သော ဝိပါက်အား အာရမ္မဏပစ္စည်းတပ်နိုင်လည်း ဝိညာ, နေဝဝိပါက်တို့ကဲ့သို့ ကံကို အာရုံပြုမှု မပြခြင်း, သိမ်ခြင်းတို့ကြောင့် မဟော။

(ဗျာ။ ကု)။ ။ဤ၌ ကုသိုလ်ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်၍ သေက္ခသာ ဖြစ်ရကား "သေက္ခာဝါ ပစ္စဝေက္ခန္တိ" စသည်ကိုဟော၏။ သေက္ခ, ပုထုဇဉ်တို့ စက္ခုစသည်ကို ဝိပဿနာပြုနိုင်ကြ၍ "သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ စက္ခုံ" စသည်ကိုဟော၏။ အကြွင်းစေ့အကောက်သဘောအတိုင်း သိလောက်ပြီ။

(ဗျာ။ အကု)။ ။ပစ္စည်းရသဘောအတိုင်း ရုပ်တရား များကိုရှေ့ထား၍ ကြွင်းသောဝိပါက်ကြိယာတို့ကို အကုန်သိမ်းကျုံးတော်မူခါ "စက္ခုံ (ပ) ဝိပါကာ ဗျာကတေ ကြိယာ ဗျာကတေ ခန္ဓေ"ဟု ဟောတော်မူ၏။ ပစ္စယုပ္ပန် အကုသိုလ်သဘောအတိုင်း "အဿာဒေတိ" စသည်ကို ဟောတော်မူ၏။

အလွန်ကျယ်ဝန်းလှစွာ အကောက်တရားများကိုမူထား၍ (ပဋ္ဌာန်း၌ အကောက်မှ ပါဠိကို ထုတ်မူသည် အမြင်သန်၏၊ သက်သာလွယ်ကူ၏၊ ယမိုက်၌ကား ပါဠိမှတ် အကောက်ကောက်မူသည် အမြင်သန်၏)၊ ပါဠိတော်များကို ထုတ်တတ်စေလို၍ အထောက်အထောက်ဖြစ်သော တိက်, ဒုက်တို့၌ ညှိမှုနည်းယူခါ မကျက်ရဘဲ ပါဠိများကို အာဂုံဆောင်နိုင်စေလို၍ ကျက်မှတ်သင့်သည်တို့ကို လွယ်လွယ်နှင့် ရစေလိုမှုတို့ကို ရည်ရွယ်ခါ ရေးသားလိုက်ပါသည်။ သဘောသိအောင်ကြည့်ပါ။

အကျဉ်းချုပ်မှတ်ရန်။ ။ပစ္စည်း။ ။ကာမကုသိုလ်ဖြစ်လျှင်။ ။ ဒါနံ, သီလံ, ဥပေါသထကမ္မံ, ပုဗ္ဗေသုစိဏ္ဏာနိ, ဂေါတြဘုံ, ဝေါဒါနံ, ကုသလံကိုထုတ်။

မဟဂ္ဂုတ်ဖြစ်လျှင်။ ။ဈာနံ၊ဈာနသမ္ပယုတ္တကေ ကိုထုတ်။

ဝိပဿနာ၏ အာရုံဖြစ်လျှင်။ ။ကုသလံ၊ အကုသလံ၊ ဝိပါကဈာနတော ကြိယာဈာနတောခန္ဓာတို့ကို ယထာရဟထုတ်။

စေတသာ၏ အာရုံ ဖြစ် လျှင်။ ။စိတ္တသမင်္ဂီ၏စိတ္တံကို ဆိုင်ရာ တွင် ထုတ်။

မဂ်ဖိုလ်ဖြစ်လျှင်။ ။မဂ္ဂံ၊ ဖလံကို ဆိုင်ရာတွင်ထုတ်။

နိဗ္ဗာန်ဖြစ်လျှင်။ ။နိဗ္ဗာနံဟုထုတ်။

ရုပ်ဖြစ်လျှင်။ ။စက္ခုံ-(ပ)ဝတ္ထုံကိုထုတ်။ ရူပံ,သဒ္ဒံ ကိုထုတ်။

အာကာ၊အာကိ ကုကြိဖြစ်လျှင်။ ။၎င်းအတိုင်းထုတ်။

အကုသိုလ်ဖြစ်လျှင်။ ။ရာဂံစသည်, အကုသလံ, ပဋိဃံ စသည် ထုတ်။

ပစ္စယုပ္ပန်၊ ကုသလကြီး ဖြစ် လျှင်။ ။ပစ္စဝေက္ခတိ၊ ဝိပဿတိ၊ ဓာနုဿတိ၊ ဂေါတြဘုဿ၊ ဝေါဒါနဿ ဟု လိုရာထုတ်။

အကုဖြစ်လျှင်။ ။အဿာဒေတိ စသည်ကိုထုတ်။

ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ဖြစ်လျှင်။ ။ကာယဝိညာဏဿ စသည်ထုတ်။

တဒါရုံဖြစ်လျှင်။ ။ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိကိုထုတ်။

မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဖြစ်လျှင်။ ။အာဝဇ္ဇနာယကိုထုတ်။

ဝိညာဏဉ္စ ကု,ဝိ,ကြိဖြစ်လျှင်။ ။၎င်းအတိုင်းထုတ်။

မဂ်ဖိုလ်ဖြစ်လျှင်။ ။မဂ္ဂဿ၊ ဖလဿ ဟု ထုတ်။

အဘိညာဉ်ဖြစ်လျှင် ။ဆိုင်ရာ ရှေ့က ဆိုင်ရာ အဘိညာဉ်ကိုထုတ်၊ စေတောကို ပုဂ္ဂလဝိဇ္ဇာန်အဖြစ်ထုတ်။ ဒိဗ္ဗစက္ခု, သောတကို ရသင့်ရာ တွင်ထုတ်။

အာရမ္မဏာဓိပတိ အာရမ္မဏူပနိဿယမှတ်နည်း

အာရမ္မဏယောဇနာက ပါဠိတော်များဆိုရပုံကို အပြည့်အစုံ ပြခဲ့ပြီဖြစ်၍ ဤမှ နောက်၌ ပါဠိတော်ဆိုပုံများကို မရေးပြီ။

သရုပ်ခွဲယောဇနာ။ ။အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာ အရ ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ အလေးပြုပုံကို သရုပ်ခွဲ၍ပြထားသည်၊ ပစ္စည်းတရားတွင် ဒေါသဒွေ့, မောဟဒွေ့, ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ် ၎င်းတို့ဆိုင်ရာ စေတသိက်များမှာ ဂရုတရားတို့မဟုတ်၍ ကြဉ်ရသည်။

ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ပစ္စယုပ္ပန်တရားတွင် ယောဇနာသော ပါဠိတော်ကို ကြည့်လျှင် "ပစ္စဝေက္ခတိ၊ အဿာဒေတိ" စသော ပါဠိများကိုသာ တွေ့ရလိမ့်မည်၊ ဆင်ခြင်မှု, သာယာမှု စသော ကိစ္စများကို ဆောင်ရွက်ကြသော စိတ်များနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို အလေးအမြတ် အာရုံ ပြုကြသောစိတ်များသာရ၏။ လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုသည်သာ နိဗ္ဗာန်ကို ဧကန်အလေးအမြတ် အာရုံပြု၏။ ကြွင်းကာမစိတ်တို့ကား အနေကန်သော၊ ဆင်ခြင်မှု သာယာမှု ကိစ္စမျိုးကိုမဆောင်ရွက်နိုင်ကြသော စိတ်များကို ပစ္စယုပ္ပန်၌ မရသဖြင့် ပစ္စယုပ္ပန်မှာ စိတ်ပေါင်း(၂၈)ပါးသာရ၏။

သရုပ်ခွဲယောဇနာဆိုရိုး။ ။အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော လောဘမူ စိတ်ရှစ်ခု အားတတ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ရုပ်ဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ၊ ဒေါသဒွေ၊ မောဟဒွေ၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယ ဝိညာဉ်ကြဉ်သော လောကီစိတ် ၇၆၊ ဒေါစတုက်, ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သောစေ, ၄၇။ အလေး အမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် စိတ်လေးခု အားတတ်သောအလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ယောဇနာအတိုင်းဆိုပါ။ လောကုတ္တရာ စိတ် ရှစ် ခု ကား နိဗ္ဗာန်ကိုဧကန် အလေးအမြတ်အာရုံပြု၍ (အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော သည်ကို ဆိုဘွယ်မလို) လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခုအားတတ်သော နိဗ္ဗာန် ဟုဆိုပါ။

ဤသရုပ်ခွဲယောဇနာဖြင့်ပင် အာရမ္မဏာဓိပတိ အကောက်ကိုပါ ပြီးစည် ဖြစ်၍ ၎င်းယောဇနာကို အာဂုံရပါစေ။

အကောက်ဇယား

သရုပ်ခွဲယောဇနာအတိုင်း အလိုရှိသော (ကု၊ ကု) စသောတရားများကို ရှာရပေမည်။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားကို ရှေ့ဦးစွာ ကြည့်ခြင်းက ပိုမို၍လွယ်ကူလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စယုပ္ပန်ကုသိုလ်ကို ရှာလျှင် မဟာကုသိ ၄၊ ပစ္စည်းဘက်က လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ။ ထပ်ရှာလျှင် ပစ္စယုပ္ပန်မှာ မဟာကုသိ ၄။ ပစ္စည်းဘက်က လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ အောက်မဂ် သုံးခုရ၏။ ၎င်းတို့ပေါင်းလျှင် ပစ္စည်းဘက်က အရဟတ္တမဂ် ကြဉ်သော ကုသိုလ်ဝီသ။ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်က မဟာကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခုရ၏။

ဤနည်းပြအတိုင်း သရုပ်ခွဲယောဇနာကိုကြည့်၍ အကောက် ယောဇနာပြုလုပ်ပါ။ (အကု၊ကု) (အကု၊ ဗျာ)တို့အတွက် ယောဇနာတွင် တရားရှာ၍ ရမည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် သချ်ာသတ္တသာရသည်။

အကောက်ဆိုရိုး

(ကု၊ ကု)ကမ္မပုဒ်၏ အရကား။ ။အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သော ကုသိုလ်ဝီသ၊ စေ, ၃၈-ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏ အရကား။ ။အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကု ၈၊ စေ, ၃၃-ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ တနည်းကား။ အလေး အမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ် လေးခုအား တတ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ၊ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် လေးခုအား တတ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သော ကုသိုလ်ဝီသ၊ စေ, အဋ္ဌတိံသ ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏ အရကား။ ။အထက်နည်းတူဆိုပါ။

ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား။ ။တပြိုင်နက် တတ်ကောင်းသော အာရမ္မဏ, အဓိပတိ,ဥပနိဿယ ဤသုံးပစ္စယ သတ္တိတို့တွင် အဓိပတိ သတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။ ထိုသုံးပါး တို့တွင် အရကား ပဓာနအားဖြင့် ကတ္တားသာတည်း။

(ကု၊ အကု) သည်။ ။(အကု၊ အကု) တိုင် အထက်နည်း ကောက်ပါ။

(ဗျာ၊ ဗျာ) ကမ္မကား။ ။အလေးအမြတ် ပြုတတ်သောမဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခုအား တတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်, နိဗ္ဗာန်၊ ဖိုလ်လေးခုအား တတ်သော နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါန်။ ။အလေးအမြတ် ပြုတတ်သော မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ်လေးခု၊ ဖိုလ်လေးခု၊ စေတသိက် ဆတ္တိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏။

(ဗျာ၊ ကု) သည်။ ။အထက်နည်းအတိုင်းဆိုပါ။

ကတ္တားများ။ ။သုံး ပစ္စည်းတို့မှာ တပြိုင်နက်သာ ဖြစ်ကြ၏။ အာရမ္မဏကိုယောဇဉ်ကမူ အာရမ္မဏနောက်သို့ အကုန် မလိုက်နိုင်ကြ၍ ယထာရဟဆိုရ၏။ ဤ၌ကား အဓိပတိကို ယောရဖြစ်၍ တပြိုင်နက်။

(ဗျာ၊ အကု)။ ။ဤ၌တပြိုင်နက်တတ်လျှင် သုံးပစ္စည်း၊ ယထာရဟ ထတ်လျှင် ဝတ္ထုအဝင်နိုင်၍ အာရမ္မဏ ရှစ်မျိုးလုံး ရနိုင်ကြောင်းနမ်မျိုး ပြထားပေသည်။

အကျဉ်းချုပ်။ ။ပါဠိတော် ထွက်လာပုံကို အာရမ္မဏ ယောဇနာ၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ယူဆ၍ အကောက်ဖြစ်လာပုံကို သရုပ်ခွဲ ယောဇနာဖြင့် အားလုံးကိုရှုပြီးပါစေ။ ဤအာရမ္မဏာဓိပတိမှစ၍ ကြွင်းသော အာရမ္မဏ မျိုးပါဝင်အကောက်များကို လုံးဝမကျက်ရဘဲ သဘောကျရုံကြံဆပါ။

အာရမ္မဏပုရေဇာတပစ္စည်း

ပစ္စည်းတရားမှာ ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ဖန္နရုပ်ဖြစ်၍ အချိန်ကာလ ထင်ရှားရမည်။ ပစ္စယုပ္ပန်မှာ အချိန်ကာလအတွက် ကာမဝိပါက် ကာမကြိယာ, ဒိဗ္ဗစက္ခု,

ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရ အာရမ္မဏာဓိပတိ အာရမ္မဏူပနိဿယ သရုပ်ခွဲဇယား

ပစ္စည်း	ပစ္စယုပ္ပန်
အလေးအမြတ်ပြုအပ် ဣဋ္ဌနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈၊ ဒေါ, မော, ဒုကြည်ကီ ၇၆။ ဒေါဝတုက်, ဝိစိကြည်စေ, ၄၇ ။ လောကီကုသိုလ် သတ္တရသ ။ ။ အောက်မဂ် ၃၊ အောက်ဖိုလ် ၃၊ နိဗ္ဗာန် ။ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန် နိဗ္ဗာန်	အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ ၈ ။ မဟာကုဝိ ၄ ။ မဟာကုသံ ၄ ။ မဟာကြိသံ ၄ လောကုတ် ၈

အာရမ္မဏာဓိပတိ အာရမ္မဏူပနိဿယ အစကောက်ဇယား

ပဒ	ပစ္စည်း	ပဒါဝသာန	ပစ္စယုပ္ပန်	ဃဋိတ်သတ္တိ	
				ပြိုင်	ယထာ
ကု	အလေးအမြတ်ပြုအပ် အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်ကုသိုလ်ဝီသ၊ ခေ့,အဋ္ဌတိံသ	ကု	အလေးအမြတ်ပြုတတ်မဟာကု၈၊ ခေ့,တေတ္တိံသ	၃	
။	။ လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ၊ခေ့,အဋ္ဌတိံသ	အကု	။ လောဘမူ၈၊ ခေ့,၂၂	၃	
။	။ အရဟတ္တမဂ်၊ ခေ့,ဆတ္တိံသ	အဗျာ	။ မဟာကြိသံ၄၊ခေ့,တေတ္တိံသ	၃	
အကု	။ လောဘမူစိတ် ၈၊ ခေ့, ၂၂	အကု	။ လောဘမူ၈၊ ခေ့,၂၂	၃	
အဗျာ	။ အရဟတ္တဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ¦ နိဗ္ဗာန်	အဗျာ	။ မဟာကြိသံ၄၊ဖိုလ်၄၊ခေ့,၃၆	၃	
။	။ အောက်ဖိုလ်သုံးခု၊နိဗ္ဗာန် ¦ နိဗ္ဗာန်	ကု	။ မဟာကုသံ၄၊ မဂ်၄၊ ခေ့,၃၆	၃	
။	။ ဣဋ္ဌနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၈၊ဒုကြည်ကီဝိ ၃၁၊ ကြိယာဝီသ၊ခေ့,ပဉ္စတိံသ	အကု	။ လောဘမူ၈၊ ခေ့, ၂၂	၃	၈

အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အစကောက်ဇယား

ပစ္စည်း		ပစ္စယုပ္ပန်		ပြိုင်	ယထာ
အဗျာ	ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံ...(ပ)ပစ္စုပ္ပန်ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ။ ပဉ္စာရုံ ။ နိပ္ဖန္နရုပ်အဋ္ဌာရသ ဒွိရ...ရူပါရုံ ¦ ဒွိရ...သဒ္ဒါရုံ	အဗျာ	စက္ခု...(ပ)....ကာယ မနောဓာတ်သုံးခု မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ကာမကြိယာဇောကိုးခု၊ တဒါရုံဧကာဒသ ဒိဗ္ဗစက္ခုကြိယာအဘိညာဉ် ¦ ဒိဗ္ဗသောတကြိယာအဘိညာဉ် ခေ့,၃၃	၄	၆
။	ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ ဒွိရ...ရူပါရုံ ¦ ဒွိရ...သဒ္ဒါရုံ	ကု	မဟာကု ၈ ဒိဗ္ဗစက္ခု ကုသိုလ်အဘိညာဉ် ¦ ဒိဗ္ဗသောတကုသိုလ်အဘိညာဉ်ခေ့,၃၆	၄	၆
။	ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ	အကု	အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ ခေ့,သတ္တဝီသ	၄	၈

ဒိဗ္ဗသောတ ကြိယာအဘိညာဉ်ရ၏။ ကုသိုလ်အတွက် မဟာကုသိုလ်နှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗသောတ ကုသိုလ် အဘိညာဉ်ရ၏။ အကုသိုလ် အတွက် အကုသိုလ်ဟု ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်ကို သရုပ်ခွဲ၍ ပဒ - ပဒါဝသာနများ ထုတ်ရာ၌ နည်းယူပါ။ ဤသရုပ်များသည်ပင် အကောက်ဖြစ်လာ၏။

အကောက်။ (ဗျာ။ ဗျာ)။ ။စက္ခု ဝိညာဉ် စသော အား ထက်သော ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံစသည်ဖြင့် ဇယားပြအတိုင်း ကောက်ပါ။ သမ္ဗန်ကိုကား အားလုံးပေါင်း၍ ကာမဝိပါက်တေဝီသ၊ ကာမကြိယာ ဧကာဒသ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု, ဒိဗ္ဗသောတကြိယာ အဘိညာဉ်၊ ခေ့, တေတ္တိံသ ပစ္စယုပ္ပန်တရား ရ၏ စသည်ဖြင့်ဆိုပါ။

ဃဋိတ်များ။ ။လောဘ မူသာ ရုပ်တရားကို အလေး အမြတ် အာရုံပြု၍ (ဗျာ။ဗျာ) (ဗျာ။ကု)၌မိ၊ ဥတို့မရနိုင်ရကား ခြောက်ပစ္စည်း သာရ၏။

(ဗျာ။ အကု)။ ။ထိုင်း၌ကား လောဘပါလာ၍ ရှစ်ပစ္စည်းရ၏။ (၄) ဂဏန်းများမှာ တပြိုင်နက် အာ။ ပု။ အတ်။ အဝိတည်း။ (၆)မှာနိ။ ဝိပ်တို့သည်။ (၈)မှာ (၆)တွင်မိ။ ဥတို့၌ ရှစ်ပစ္စည်းဖြစ်လာ၏။

အာရမ္မဏပစ္စည်း၌ နိပ္ဖန္နရုပ် (၁၈) သား။ ။အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ပစ္စည်း၌ နိပ္ဖန္နရုပ်အဋ္ဌာရသ ရသကဲ့သို့ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၌လည်း နိပ္ဖန္နရုပ်အဋ္ဌာရသသာ ရကြောင်း အာဂမယုတ္တိကို အကြောင်းညီညွတ်သောအခါ ပြဆိုမည်ဟု မှတ်ထားခဲ့ပေ၏။ လွယ်လွယ် မှတ်သားရန်ကား ပဋ္ဌာန်း (၂၄) ကျမ်းလုံးရှိ ပဉှာဝါရ၊ အာရမ္မဏ ပစ္စည်းကိုသုံးသပ်လျှင် အများဆုံး နိပ္ဖန္နရုပ်အဋ္ဌာရသကိုသာ ဟောတော်မူကြောင်း တွေ့ရပေမည်။ ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ရှာဖွေလျှင် ဥပ္ပန္နတိက်, ပဉှာဝါရ ပစ္စနိက်၌ "နောအတ္ထိယာဒွေ၊ နောအဝိဂတေဒွေ" ဟူသော ပါဠိကိုတွေ့ရပေမည်။

အကျယ်ပြဦးအံ့။ ။ကုသလတိက်စသည်တို့၌ "နောအတ္ထိယာ" ဟုဟောတော်မူသော်လည်း အာရမ္မဏမျိုး ပကတူပနိဿယမျိုးတို့မပြတ်သေးဘဲ ကျန်နေလျှင် အတ္ထိဆိုင်ရာ သမ္ဘာသာလျော့၍ အာရမ္မဏ, ပကတူပတို့ သမ္ဘာမှာမလျော့ကြ။ ကုသလတိက်၌ ဟောတော်မူသော "နောအတ္ထိယာနဝ၊ နောအဝိဂတေနဝ" ကိုထောက်။ ဥပ္ပန္နတိက်၌ဟောတော်မူသော "နောအတ္ထိယာဒွေ၊ နောအဝိဂတေဒွေ" မှာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် လွန်မြူးပုံ ဆန်းကြယ်လှ၏။ စဉ်းစားကြံဖန်ရန်လည်း ခက်လှပေသည်။ ဤဥပ္ပန္နတိက်၌ အာရမ္မဏ, ဥပနိဿယတို့၏ သမ္ဘာမှာ (ပ၊ ပ) (ဓု၊ပ) (တ - ပ) ဟု သုံးချက်စီဖြစ်၏။ အတ္ထိသမ္ဘာမှာ (ပ၊ ပ)ဟု တချက်သာဖြစ်၏။ "နောအတ္ထိယာဒွေ"ဟု ဟောတော်မူသော အခါ ကုသလတိက် စသည်တို့ကဲ့သို့ အတ္ထိဆိုင်ရာ (ပ၊ ပ) သာပြတ်သွားသည် မဟုတ်ဘဲ အာရမ္မဏ, ဥပနိဿယတို့တွင် ဟောတော်မူသော (ပ၊ ပ) အားလုံးပါ

ပြွတ်သွားသောကြောင့် "ဒွေ" ဖြစ်ရ၏၊ မပြွတ်လျှင် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ "ဒွေ" မဖြစ်။

အာရမ္မဏပြွတ်ရပုံ။ ။မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် အာရမ္မဏ ပစ္စည်းကြီးပါ ပြွတ်နိုင်ရသနည်းဟု စဉ်းစားလျှင် အာရမ္မဏ (ပ၊ ပ)နှင့် အာပု (ပ၊ ပ) တို့အရ တူသောကြောင့်တည်း။ အရတူလျှင် အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၌ နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသသာ ရကြောင်း ထင်ရှား၏။ တူပုံမှာ အာရမ္မဏပစ္စည်း ပါဠိတော် (ပ၊ ပ) ၌ "ဥပ္ပန္နံ စက္ခုံ(အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿတိ၊ အဿာဒေတိ၊ အဘိနန္ဒတိ၊ တံ အာရဗ္ဘ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ....ဥဒ္ဓစ္စံ....ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပန္နံ သောတံ၊ ဃာနံ၊ ဇိဝှံ၊ ကာယံ၊ ရူပေ၊ သဒ္ဒေ၊ ဂန္ဓေ၊ ရသေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ၊ ဝတ္ထုံ၊ (ဥပ္ပန္နေ ခန္ဓေ) အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿတိ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ရူပံ ပဿတိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သဒ္ဒံ သုဏာတိ၊ ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏဿ.... (ဥပ္ပန္နာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ) အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော"ဟု ဟော၏။ လက်သဲကွင်းရှိ ပါဠိများ အာပုဒ်မပါ။ ကြွင်းပါဠိများအာပုဒ်နှင့်တူ၏၊ ပို၍နေသော "ဥပ္ပန္နေခန္ဓေ" မှာ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ သဘောအတိုင်း ဟောတော်မူသော်လည်း ထူးထွေသောနာမ်တရားများမဟုတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ဖန္နရုပ်များသာ ဖြစ်ကြ၏။ ဤသို့အာရမ္မဏနှင့် အာပုတို့အရတူကြ၍ ရုပ်များ၌ နိပ္ဖန္နရုပ်များသာအညီ အမျှရကြ၏။ လက်သဲကွင်းပြ ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်ရကြောင်းကို ရှေ့အတွင်း ပြထား၏။

ဥပနိဿယပြွတ်ရပုံ။ ။အာရမ္မဏူပ ပြွတ်ကြောင်း အထူးပြဆိုဘွယ်မရှိ၊ ဤတိက်၌ အနန္တရူပနိဿယကိုမဟော၊ ပကတူပ(ပ၊ ပ)ပြွတ်ရခြင်း၌ အတ္ထိ ကိုးမျိုးလုံးမှာ ပစ္စုပ္ပန်ကာလများသာဖြစ်ကြ၏။ ပကတူပ (ပ၊ ပ)၌ ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန်နှစ်မျိုးလုံးပင် ပစ္စုပ္ပန်ကာလများ ဖြစ်ကြရာ ထိုပစ္စုပ္ပန်ကာလဖြစ်မှုကြောင့်ပင် ပကတူပမှ (ပ၊ ပ) ပြွတ်ရ၏။ ၎င်းနှင့်ယှဉ်ပြဆိုနေသောအကြောင်းနှင့် မဆိုင်သော်လည်း အကျဉ်းသင့်၍ ပြအပ်ပေသည်။

ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်။ ။ငါ၏ကိုယ်သည် စိတ်၏အလား လျင်မြန်စွာ သွားနိုင်စေသားဟု အဓိဋ္ဌာန်ရာ၌ ခန္ဓာကိုယ်ရှိ ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ဖန္နရုပ်တစုသည် ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်အား အာရမ္မဏပုရေဇာတ ပစ္စည်းတတ်နိုင်၏ဟု မိန့်ဆိုသော အနုဋီကာ ဆရာ၏စကားအရ အထောက်မှာ အထက်ကပြဆိုခဲ့သော ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်ပင်ဖြစ်၏။ မှန်၏။ အာပုဒ်၌ ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်ကို အထူး မဟောသော်လည်း အာရမ္မဏနှင့် အာပုတို့အရတူမှ "နောအတ္ထိယာဒွေ" ဖြစ်နိုင်ရကား ထိုဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ်ကို အာပုရသည်သာတည်း၊ မရဟုဆိုလျှင် "နောအတ္ထိယာတီဏိ" ဖြစ်ရလိမ့်မည်။

ဝတ္ထာရမ္မဏ ပစ္စည်းအကောက်

အာပုဒ်၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သုဒ္ဓသင်္ချာကို သရုပ်ခွဲလိုက်လျှင် ဇယားအတိုင်း အကောက်များထွက်လာမှု၊ ပဒ, ပဒါဝသာန ထွက်လာမှုများကို သုဒ္ဓသင်္ချာကိုသာ ကြည့်၍ကောက်ယူပါ။ ပါဠိတော်များကိုလည်း ဤသုဒ္ဓသင်္ချာမှပင်လျှင် ထွက်လာပါစေ။

ကနိတ်။ ။ပစ္စည်းမှာ ဟဒယဝတ္ထုဖြစ်၍ (၆)ပစ္စည်းလုံးပင် ထပ်ပြိုင်နက် တတ်နိုင်ကြသည်။(ဗျာ၊ အကု) ပစ္စယုပ္ပန်၌ လောဘမူ မရဏာသန္နဇောရှိ၍ မိ၊ ဥဝင်နိုင်ရကား ယထာရဟ ရှစ်ပစ္စည်းဖြစ်၏။

ဝတ္ထာရမ္မဏပါဠိတော်။ ။ဤဝတ္ထာ ရမ္မဏပစ္စည်းကို ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်၌ သီးခြားဟောတော်မမူ "အာရမ္မဏပစ္စယာ နိဿယေ တီဏိ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ" "နိဿယပစ္စယာ အာရမ္မဏေ တီဏိ၊ ပုရေဇာတေ တီဏိ" စသည်ဖြင့် သဘာဂခဏ်း၌၎င်း၊ "အာရမ္မဏ နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ တီဏိ" စသည်ဖြင့် အနုလုံ, အနုလောမ ပစ္စနိက် ဃဋနာခဏ်းများ၌၎င်း ဟောတော်မူသည်။

မူလ ပစ္စည်းများကို ပဓာနထား၍ ပါဠိထုတ်ရမည့် အကြောင်းကို သဘာဂ, ဃဋနာ ပါဠိထုတ်ပုံအခန်းတွင် ပြထားသည်။ ဤ၌ကား အာရမ္မဏမျိုးပစ္စည်းများကိုပြရာ အခန်းဖြစ်၍ အာရမ္မဏ သဘောသွား အတိုင်း ပါဠိထုတ်ပုံများကို ပြထားသည်။

အဋ္ဌကထာလာ ပါဠိထုတ်နည်း

အာရမ္မဏ ပစ္စည်း။ အာရမ္မဏ ပစ္စယာ နိဿယေ တီဏိ ။ "နိဿယေတီဏိ ဝတ္ထုဝသေန အဗျာကတမူလကံ"ဟု သဘာဂ, ဃဋနာ၌ ဝတ္ထာရမ္မဏ၏ ဝိဘင်းထုတ်နည်းကို ပြတော်မူ၏။

နိဿယပစ္စည်း။ ။"နိဿယပစ္စယာ အာရမ္မဏေ တီဏိ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တ ကုသလာဒီဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ"။

သုဒ္ဓိက ဃဋနာ၌။ ။"ဒုတိယေ ဝတ္ထုမေဝ ကုသလာနိ"။

ပုရေဇာတ ပစ္စည်း။ ။"အာရမ္မဏေ တီဏိ အဗျာကတော ကုသလာဒီနံ"။

ဃဋနာ၌။ ။"ဧတ္ထ ဝတ္ထုယာ အာရမ္မဏ ကာလဝသေန"။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ။သဘာဂကို "ဝုတ္တနယ ဥဒ္ဒေသနယမေဝ" မိန့်ခဲ့ပြီ။

ဃဋနာ၌။ ။သမ္ပမေ (ဝိပ္ပယုတ္တ၌ ဃဋနာ (၁၃) ချက်ရှိရာ ဤ ဝတ္ထာရမ္မဏသည် (၇) ချက်မြောက်၌ဖြစ်၏) "ကုသလာ ဗျာကတာနံ ဝိပဿနာဝသေန၊ အကုသလာ အဿာဒနဝသေန ဝတ္ထုမေဝ"။

အတ္ထိပစ္စည်း။ ။သဘာဂ၌ ဝတ္ထာရမ္မဏကို မရပြီ။

ဃဋနာ၌။ ။"သောဠသမေ ဝတ္ထုမေဝ အာရမ္မဏံ"ဟု မိန့်၏။

ဤအဋ္ဌကထာပါဠိများကိုထောက်လျှင် မူလပစ္စည်းကို ပဓာနထားပါ ပါဠိများကို ထုတ်ရမည်ဟု ပြကြောင်း သိသာထင်ရှား၏။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဃဋနာခဏ်း၌ ပါဠိထုတ်ပုံကို အထူးထင်ရှားစွာ ပြတော်မူ၏။

ဤဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်းသည် သဘာဂ, ဃဋနာမှ တပါး ဝိဘင်္ဂ ပါဠိတော် ထိုက်ရိုက် မရှိသဖြင့် ပစ္စနီ အခါလည်း ရအပ် သည်ဟု သဘာဝယုတ္တိများကိုပြ၍ ဆရာတော်ကြီးများ ယူတော် မူကြသည်။ ဤဝတ္ထာရမ္မဏသည် နိဿယ, ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းတို့ဝယ် ပဝတ္တိအခါ သာရသော ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုးမှ ဆင်းသက်လာသော တရား ဖြစ်၏။ (သဘာဂခဏ်းတွင် ပြထားသည်) ဝတ္ထုမျိုးရလျှင် ဝတ္ထာရမ္မဏ အမြဲ ရ၏။

အဘိညာဉ်။ ။ပစ္စနီကတိက်၌ "အာရမ္မဏ ပစ္စယာ နိဿယေကံ"ဟု ဟောတော်မူလျှင် အဘိညာဉ်မပါ။ ဒွေဟု ဟောတော်မူလျှင် အဘိညာဉ် ပါသည်ဟု လက်ဆုတ်လက်ကိုင် အာဂမယုတ္တိပြဖို့ရာလည်း မလွယ်သော တွေ့ဖြစ်၍ မပြနိုင်ပြီ။

အာပုဒ်၊ ဝတ္ထာဒိအကောက်

သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ပြလုပ်ထားသော အကောက်ဇယားအတိုင်းပင် ကောက်ပါလေ။ အာပုဒ်တွင် ဝတ္ထာဒိသည် အစိပ်အားဖြင့် ဝင်နိုင်၍ ယထာရဟ ရှစ်ပစ္စည်းဟု ပြထားပေသည်။

အာရမ္မဏမျိုး ပစ္စည်း အကျဉ်းချုပ်။ ။အာရမ္မဏ သရုပ်ခွဲဇယားကို အာရုံ ရပါစေ။ သရုပ်အားလျော်စွာ အကောက်များ ဖြစ်လာပုံ အကောက်အားလျော်စွာ ပါဠိတော်များဖြစ်လာပုံကို ပေးခဲ့သော နည်း အတိုင်း ကြေနပ်အောင်ကြံဆပါ။ (သို့မှသာ အထက် တိက် ဒုက်တို့၌လည်း မည်သည့် တရားတခုခု၌င်း အာရမ္မဏမျိုးအတွက် ဤသို့သော ပါဠိ မျိုးသာ ထုတ်ရမည်ဟု လိမ်မာစွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်မည်။ စာမပြန်နိုင်ပါ မှကုန်ပြီဟု မပြောရဘဲ အလိုရှိသောအခါဝယ် ပြန်ဆိုနိုင်ပေလိမ့်မည်) ကျက်ရမှု နည်းပါစေ၊ ပါဠိမှတ်သည် တိုင်အောင် ကျက်ရမှုသက်သာ လှပါသည်။ အာရမ္မဏ မိမိတို့ သရုပ်ခွဲဇယားကို ရပါစေ။ ပါဠိအကောက်များကို မကျက်ဘဲရပါစေ။ ကြွင်းအာပုဒ်သည်တို့ကိုလည်း ကျက်စရာတလုံးမျှ မရှိပါစေနှင့်။ အကောက်ကိုကြည့်၍ ပါဠိအလိုလို မိမိတို့ပါးစပ်ထဲမှ ထွက်ပါစေ။ ပေးခဲ့သောနည်းအတိုင်း ပဒ-ပဒါဝသာန ထုတ်တတ်ပါစေ။ ဤသည်တို့ကား (၁၀) နှစ် (၁၂)နှစ် ကလေးများပင် စွမ်းနိုင်ကြသော လက်တွေ့နည်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရ ဝဏ္ဏာရမ္မဏ အကောက်ဇယား

ဗျာ	စုတိစိတ်မှ......ဟဒယဝတ္ထု	ဗျာ	မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ မရဏာသန္နကြိယာဇောငါးချက်၊ တဒါရုံ	၆	
။	။	ကု	မရဏာသန္န ကုသိုလ်ဇောငါးချက်	၆	
။	။	အကု	။ အ ။	၆	၈

အာပုဒ်။ ဝဏ္ဏာဒိ အကောက်ဇယား

ဗျာ	အလေးအမြတ်ပြုအပ်ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ဖန္နရုပ်အဋ္ဌရသ	အကု	အလေးအမြတ်ပြုတတ်လောဘမူစိတ်ရှစ်ခု	၆	၈
ဗျာ	။ စုတိစိတ်မှ......ဟဒယဝတ္ထု	အကု	။ လောဘမူမရဏာသန္နဇောငါးချက်	၈	

ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရ အာရမ္မဏမျိုးပစ္စည်း အနုဝါဒဆိုင်ရာဇယား

ပဒ	ပစ္စည်း	တရား	ပဒါဝသာန	ပစ္စယုပ္ပန်	တရား
ကု	ဒါနံဒတွာ...တံ | ပုဗ္ဗေသုစိဏ္ဏာနိ	ကာမကု	ကု	ပစ္စဝေက္ခတိ[၂]	ကာမကု
	ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံ	မဟဂ်ကု		ပစ္စဝေက္ခတိ	
	သေက္ခာ ဂေါတြဘုံ | ဝေါဒါနံ	မဟာကုပ, တစွေ		ပစ္စဝေက္ခန္တိ[၂]	
	သေက္ခာ မဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌ ဟိတွာ မဂ္ဂံ	အောက်မဂ် ၃-ခု		ပစ္စဝေက္ခန္တိ	မဟာကုသံ ၄
	သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ ကုသလံ	ကိကု-၁၇		အနိစ္စတော... အနတ္တတောဝိပဿန္တိ	ကာမကု
	ကုသလစိတ္တသမင်္ဂီဿစိတ္တံ	ကု-၂၀		*စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနန္တိ	စေတောနောင် ကာမကု
	အာကာသာ...ကုသလံ | အာကိဉ္စ...ကုသလံ	အာကာသ,အာကိဉ္စကု		ဝိညာ...ကုသလဿ...နေဝ...ကုသလဿ	ဝိညာ,နေဝကု
	ကုသလာ ခန္ဓာ	ကု-၂၀		ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ၊ စေတော၊ ပုဗ္ဗေ ယထာ၊ အနာဂတံသ ဉာဏဿ	ကုဘိ
ကု	ဒါနံဒတွာ...တံ | ပုဗ္ဗေသုစိဏ္ဏာနိ	ကာမကု	အကု	အဿာဒေတိ... ဒေါမနဿံဥပ္ပဇ္ဇတိ[၂]	အကု-၁၂
	ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံ	မဟဂ်ကု		အဿာဒေတိ...ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ	အကု-၁၀
	ဈာနေ ပရိဟီနေ	ပရိဟီနမဟဂ်ကု		ဝိပ္ပဋိသာရိဿ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ဒေါ၂
ကု	အရဟာ မဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဂ္ဂံ	အရဟတ္တမဂ်	ဗျာ	ပစ္စဝေက္ခတိ	မဟာကြိသံ ၄
	ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိ	ကာမကု		။	မဟာကြိ
	ကုသလံ	ကိကု-၁၇		အနိစ္စတော...အနတ္တတော ဝိပဿတိ	
	ကုသလစိတ္တသမင်္ဂီဿ စိတ္တံ	ကု-၂၁		*စေတောပရိယ ဉာဏေန ဇာနာတိ	စေတောနောင် ကာမကြိ
	သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ ကုသလံ	ကာမကု		အနိစ္စတော... တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ကုဇောနောင်တဒါရုံ
	ကုသလံ			အဿာဒေတိ....တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ	အကုဇောနောင်တဒါရုံ
	အာကာသာ....ကုသလံ	အာကာသကု		ဝိညာ....ဝိပါကဿစ,ကြိယဿစ	ဝိညာ....ဝိ,ကြိ
	အာကိဉ္စ....ကုသလံ	အာကိဉ္စကု		နေဝ.... ။	နေဝ ...ဝိကြိ
	ကုသလာခန္ဓာ	ကု-၂၁		စေတောပရိယဉာဏဿ၊ ပုဗ္ဗေ၊ ယထာ၊ အနာဂတံသဉာဏဿ၊ အာဝဇ္ဇနာယ	ကြိဘိ။ အာဝဇ္ဇန်း
အကု	ရာဂံ | ဒိဋ္ဌိံ	လောဘ | ဒိဋ္ဌိသံ-၄	အကု	အဿာဒေတိ....ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ[၂]	အကု-၁၂
	ဝိစိကိစ္ဆာရဗ္ဘ | ဥဒ္ဓစ္စံ | ဒေါမနဿံအာရဗ္ဘ	ဝိစိ။ ဥဒ္ဓစ္စ။ ဒေါ၂		ဝိစိကိစ္ဆာဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ဒိဋ္ဌိ၊ ဥဒ္ဓစ္စံဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ	အကု-၈
အကု	သေက္ခာ ပဟီနေ ကိလေသေ	ဒိဋ္ဌိ ဝိစိ,လောဘတစ်ပ်, ဒေါသ	ကု	ပစ္စဝေက္ခန္တိ	ကာမကု
	ဝိက္ခမ္ဘိတေ ကိလေသေ	ကြွင်းကိလေသာ-၈။ ၇ ပါး		။	
	ပုဗ္ဗေ သမုဒါစိဏ္ဏေ ကိလေသေ	ကိလေသာ-၁၀ပါး		ဇာနန္တိ	
	သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ အကုသလံ			အနိစ္စတော....အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ	
	အကုသလစိတ္တ သမင်္ဂီဿစိတ္တံ	အကု-၁၂		*စေတောပရိယ ဉာဏေန ဇာနန္တိ	စေတောနောင် ကာမကု
	အကုသလာ ခန္ဓာ			စေတော,ပုဗ္ဗေ,ယထာ၊ အနာဂတံသဉာဏဿ	ကုဘိ

အာရမ္မဏမျိုး အနုဝါဒဆိုရိုး

အာရမ္မဏမျိုး အနုဝါဒ၌ ဟောတော်မူအပ်သော အစိမ်အစိမ် ပါဠိတော်များ၏ ရှည်သောပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်တရားများကို အကောက် ဆရာတော်ကြီး၏နည်းအတိုင်း ပြဦးအံ့၊ ဖော်ပြခဲ့ အပြည့်အစုံ ပြထားပြီး ဖြစ်၍ ဆိုနည်းတခုကို အကျယ်ပြ၍ ကြွင်းကျန်သည်တို့ကို အကျဉ်းမျှ ပြပေအံ့။

အာရမ္မဏပစ္စည်း။ (ကု၊ ကု)။ ဒါနံဒတွာ တံပစ္စဝေက္ခတိ။ ။ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဌ်၌ ဒါနံ၏အရကို အနုပါနု, သရူပ ဝတ္ထု အစရှိသော ဒါနဝတ္ထု ဒါနစေတနာကိုယူ၍ ဒတွာ၏အရကို ပရိစ္စာဂစေတနာ, ဝိသောဓနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍ ပစ္စဝေက္ခတိ၏အရကို ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍, ပရိစ္စာဂစေတနာ, ဝိသောဓနစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ပစ္စည်းတတ်ယာန်များကို နောက်ပိုင်းတွင် ပြထားသည်။ ကြွင်းကျန်သော အနုဝါဒဆိုရိုးတို့ကို ဤအဘောသွားအတိုင်း အကျယ်ဆိုပါ။ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်မျှကိုသာ အကျဉ်းပြအံ့။ အသက်နည်းရလျှင် ဆိုတတ်ပါ၏။

သီလံ သမာဒိယိတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ။သီလံ သမာဒိယိတွာ၏ အရကို ပဉ္စသီလစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍၊ ပစ္စဝေက္ခတိ၏အရကို ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ယူ၍...ဆိုတော့။ (ငါးပါးသီလ)။

သီလံ သမာဒိယိတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ။သီလံ သမာဒိယိတွာ=ဒသင်္ဂသီလ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်။ ။ပစ္စဝေက္ခတိ၊ ဆိုမြဲ။

ဥပေါသထ ကမ္မံ ကတွာ တံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ။ဥပေါသထ ကမ္မံ ကတွာ=အင်္ဂါဥပေါသထ စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်၊ ပစ္စဝေက္ခတိ၊ ဆိုမြဲ။ (ဤမှနောက်၌ တူရာလွယ်ရာကိုမပြပြီ၊ ဆိုပါတော့)။

ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိ=ရှေး၌ အလေ့အကျက်ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော ဒါန, သီလ, အင်္ဂါဥပေါသထစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်။

ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံ=မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဈာန် ကိုးခု။

ဂေါတြဘုံ=သောတာပတ္တိမဂ်၏ ရှေးဂေါတြဘုကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေ, တတိယဒွေ။

သေက္ခာ ပစ္စဝေက္ခန္တိ=သောတာပန်၏သန္တာန်၌ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်။

ဝေါဒါနံ=သကဒါဂါမိမဂ်, အနာဂါမိမဂ်၏ ရှေးဝေါဒါန်ကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေ, တတိယဒွေ။

မဂ္ဂံ=အောက်မဂ်သုံးခု။

သေက္ခာ ပစ္စဝေက္ခန္တိ=သောတာပန်, သကဒါဂါမိ, အနာဂါမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သောမဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်။

ကုသလံ=တေဘူမကကုသိုလ်။

သေက္ခာဝါ....ဝိပဿန္တိ = သေက္ခပုထုဇ္ဇန် သန္တာန်၌ဖြစ်သော အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တဟု ဝိပဿနာပြုသော ကာမကုသိုလ်။

ကုသလစိတ္တ သမင်္ဂီဿစိတ္တံ = လွန်လေပြီးသော ခုနစ်ရက်မှစ၍ လာလတ္တံ့သော ခုနစ်ရက်တိုင်အောင် ကာလသုံးပါး၌တည်သော သူတပါးတို့၏ အရဟတ္တမဂ်ကြဉ်သော ကုသိုလ်စိတ်။

သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ စေတောပရိယဉာဏေန ဇာနန္တိ= သေက္ခပုထုဇ္ဇန်သန္တာန်၌ဖြစ်သော စေတောပရိယကုသိုလ်အဘိညာဉ်၊ ထို အဘိညာဉ်နောက်၌ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်။

အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလံ=ဤဘဝ ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်။

ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသလဿ = ဖြစ်ဆဲသော ဝိညာဏဉ္စာယတန ကုသိုလ်။ ။(အာကိဉ် နေဝကိုလည်း နည်းတူဆို)။

ကုသလာ ခန္ဓာ=ပါဒကဖြစ်သော ရူပါဝစရကုသိုလ် ပဉ္စမဈာန်။

ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ=ဣဒ္ဓိဝိဓကုသိုလ်အဘိညာဉ်။ (ကြွင်းအဘိညာဉ်တို့ကိုလည်း အာရမ္မဏပါဠိအတိုင်း ဆိုပါ)။

(ကု၊ အကု)။ ။ထူးရာမျှသာပြအံ့။ အတွက်ကို ရှေးနည်းအတိုင်း ဆိုပါ။

အဿာဒေတိ = လောဘမူ သောမနဿ သဟဂုတ် လေးခုတို့တွင် တခုခု။

အဘိနန္ဒတိ=လောဘမူ ပီတိသဟဂုတ်လေးခုတို့တွင် တခုခု။

အာရဗ္ဘရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ = ရာဂပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူရှစ်ခုတို့တွင် တခုခု။

ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်လေးခုတို့တွင် တခုခု။

ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်။

ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်။

ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ = ဒေါမနဿ သဟဂုတ်ယူ၍ ပရိစ္စာဂစေတနာ ဝိသောဓနစေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် အကုသိုလ် ဒွါဒသ အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ (ပေါင်း၍ပြသည်)။

ဈာနေ ပရိဟီနေ=ပရိဟီနဖြစ်သော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဈာန်ကိုးခု။

ဝိပ္ပဋိသာရိဿ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ = ငါ့အား မြတ်သော တရားသည် ပျောက်ချေပြီဟု နှလုံးမသာရှိသောသူအား ဒေါမနဿသဟဂုတ်။

(ကုအဗျာ)။ ။**မဂ္ဂံ**=အရဟတ္တမဂ်။

အရဟာ ပစ္စဝေက္ခတိ=ရဟန္တာသန္တာန်၌ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကြိယာ။

ကုသလံ=ကာမကုသိုလ်။

သေက္ခာဝါ....တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တဟု ဝိပဿနာပြုသော ကာမကုသိုလ်ဇောနောင် တဒါရုံကာဒသ။

အဿာဒေတိ ... တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=လောဘမူ သောမနဿ သဟဂုတ်ဇောနောင် တဒါရုံကာဒသ။

အဘိနန္ဒတိ....တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ=သပ္ပီတိက တဏှာပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ သောမနဿသဟဂုတ် ဇောနောင် တဒါရုံကာဒသ။

ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ... တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ = ရာဂပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူဇောနောင် တဒါရုံကာဒသ။

ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ....တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ = ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်ဇောနောင် တဒါရုံကာဒသ။

ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ....တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ = ဝိစိနောင် တဒါရုံကာဒသ။

ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ...တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ = ဥဒ္ဓစ္စနောင် တဒါရုံကာဒသ။

ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ....တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ = ဒေါသမူဇောနောင် ဥပေက္ခာတဒါရုံခြောက်ခု။ (တဒါရုံကျပုံ ခွဲခြား၍ယူပုံ)။

အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသလံ=ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌ဖြစ်ဘူးသော အာကာသကုသိုလ်။

ပဒ	ပစ္စည်း	တရား	ပဒါဝသာန်	ပစ္စယုပ္ပန်	တရား
အကု	အရဟာ ပဟီနေ ကိလေသေ	လောဘတစ်စိတ်ကြွင်းကိလေသာ၇	ဗျာ	ပစ္စဝေက္ခတိ	ကာမကြိယာ
	ပုဗ္ဗေ သမုဒါစိဏ္ဏေ ကိလေသေ	ကိလေသာ ၁၀ ပါး		ဇာနာတိ	
	အကုသလံ	အကု ၁၂		အနိစ္စတော...အနတ္တတော ဝိပဿတိ	
	အကုသလစိတ္တ သမင်္ဂီဿ စိတ္တံ			*စေတောပရိယညာဏေန ဇာနာတိ	စေတောနောင် ကာမကြိ
	သေက္ခာ ဝါ ပုထုဇ္ဇနာ ဝါ အကုသလံ			အနိစ္စတော.... တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ	ကုဇောနောင်တဒါရုံ
	အကုသလံ			အဿာဒေတိ... တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ	အကုဇောနောင်တဒါရုံ
	အကုသလာ ခန္ဓာ			စေတောပရိယ၊ ပုဗ္ဗေ၊ ယထာ၊ အနာဂတံသ၊ အာဝဇ္ဇနာယ	ကြိဘိ*။ ဒွန်း
ဗျာ	အရဟာ ဖလံ | နိဗ္ဗာနံ	အရဟတ္တဖိုလ်။ နိဗ္ဗာန်	ဗျာ	ပစ္စဝေက္ခတိ[၂]	မဟာကြိသံ ၄
	နိဗ္ဗာနံ	နိဗ္ဗာန်		ဖလဿ, အာဝဇ္ဇနာယ	ဖိုလ် ၄။ အာဝဇ္ဇန်း
	အရဟာ စက္ခုံ | သောတံ...ဗျာကတေ ခန္ဓေ	လောကီဝိ,ကြိ။ ရုပ်		အနိစ္စတော...အနတ္တတော ဝိပဿတိ[၂]	ကာမကြိယာ
	ရုပံ	ဒူရ...ရူပါရုံ		*ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ပဿတိ	ဒိဗ္ဗစက္ခု ကြိဘိ*
	သဒ္ဒံ	ဒူရ...သဒ္ဒါရုံ		*ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သုဏာတိ	ဒိဗ္ဗသောတ ကြိဘိ*
	ဝိပါကာဗျာကတ ကြိယာဗျာကတစိတ္တ သမင်္ဂီဿ စိတ္တံ	ဝိ ၃၆။ ကြိ ၂၀		*စေတောပရိယညာဏေန ဇာနာတိ	စေတောနောင် ကာမကြိ
	အာကာ....ကြိယံ | အာကိ°....ကြိယံ	အာကာကြိ။ အာကိ°ကြိ		ဝိညာ....ကြိယဿ | နေဝ....ကြိယဿ	ဝိညာ, နေဝကြိယာ
	ရူပါယတနံ | (ပ) ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ	ရူပါရုံ....ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ		စက္ခုဝိညာဏဿ (ပ) ကာယဝိညာဏဿ	စက်ဒွေ...ကာယဒွေ
	အဗျာကတာ ခန္ဓာ	ဝိ ၃၆။ ကြိ ၂၀၊ ရုပ်၊ နိ		ဣဒ္ဓိ၊ စေတော၊ ပုဗ္ဗေ၊ အနာဂတံသ၊ အာဝဇ္ဇနာယ	ကြိဘိ*၊ အာဝဇ္ဇန်း
ဗျာ	သေက္ခာ ဖလံ | နိဗ္ဗာနံ	အောက်ဖိုလ်။ နိဗ္ဗာန်	ကု	ပစ္စဝေက္ခန္တိ[၂]	မဟာကုသံ ၄
	နိဗ္ဗာနံ	နိဗ္ဗာန်		ဂေါတြဘုဿ၊ ဝေါဒါနဿ၊ မဂ္ဂဿ	မဟာကုသ,တဒွေမဂ် ၄
	သေက္ခာ ဝါ ပုထုဇ္ဇနာ ဝါ စက္ခုံ | သောတံ...ခန္ဓေ	လောကီဝိ,ကြိ။ ရုပ်		အနိစ္စတော....အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ[၂]	ကာမ ကု
	ရုပံ	ဒူရ...ရူပါရုံ		*ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ပဿန္တိ	ဒိဗ္ဗစက္ခု ကုဘိ*
	သဒ္ဒံ	ဒူရ...သဒ္ဒါရုံ		*ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ သုဏန္တိ	ဒိဗ္ဗသောတ ကုဘိ*
	ဝိပါကာဗျာကတ....သမင်္ဂီဿ စိတ္တံ	ဝိ ၃၅။ ကြိ ၂၀		*စေတောပရိယညာဏေန ဇာနန္တိ	စေတောနောင် ကာမကု
	အဗျာကတာ ခန္ဓာ	ဝိ ၃၅။ ကြိ ၂၀။ ရုပ်။ နိ		ဣဒ္ဓိ၊ စေတော၊ ပုဗ္ဗေ၊ အနာဂတံသဉာဏဿ	ကုဘိ*
ဗျာ	စက္ခုံ | သောတံ .. ဗျာကတေ ခန္ဓေ	ကီဝိ ၃၂။ ကြိ ၂၀။ ရုပ်	အကု	အဿာဒေတိ....ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ[၂]	အကု ၁၂

ဝိညာဏဉ္စာယတန ဝိပါကဿ = ဝိညာ ပဋိသန္ဓေ, ဘဝင်, စုတိ။

အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလံ = ဈာန်ဝင်ရေးဘဝ အရှတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာကုသိုလ်။

ဝိညာဏဉ္စာယတနကြိယဿ = ဖြစ်ဆဲသောဝိညာကြိယာ။

ကုသလာ ခန္ဓာ = ကုသိုလ် ကောဋ္ဌာသ။

အာဝဇ္ဇနာယ = အမှတ်မဲ့ တပါးပါးသော မနောဒွါရဝီထိ၌ အကျုံးဝင်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။

(အကု၊ အကု)။ ။အထူးမရှိလှပြီ။ ဆိုတော့။

(အကု။ ကု)။ ။ပဟီနေ ကိလေသေ = ဒိဋ္ဌိ, ဝိစိ ကိလေသာ နှစ်ပါး။

သေက္ခာပစ္စဝေက္ခန္တိ = သောတာပန် သကဒါဂါမ်၌ဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်။ (သောတာပန်)။

ပဟီနေကိလေသေ = သကဒါဂါမိမဂ်သည် ခေါင်းပါးစေအပ်သော ရုန့်ရင်းသော ရာဂ ဒေါသ မောဟ။ (သကဒါဂါမ်)။

ပဟီနေကိလေသေ = အနာဂါမိမဂ်သည် ပယ်အပ်သော ကာမရာဂဟုဆိုအပ်သော လောဘတစ်ပိုင်း။ ဗျာပါဒဟု ဆိုအပ်သော ဒေါသ။ (အနာဂါမ်)။

သောတာပန်၊ ဝိက္ခမ္ဘိတေ ကိလေသေ = သောတာပတ္တိ မဂ်သည် မပယ်အပ်သော လောဘ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ။

သကဒါဂါမ် = သကဒါဂါမိ မဂ်သည် မခေါင်းပါး စေအပ်သော သိမ်မွေ့သော ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, မာန, ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ။

အနာဂါမ် = အနာဂါမိ မဂ်သည် မပယ်အပ်သော ရူပရာဂ, အရူပရာဂဟုဆိုအပ်သော လောဘတစ်ပိုင်း။ မောဟ, မာန, ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ။

ပုဗ္ဗေသမုဒါစိဏ္ဏေ ကိလေသေ = ရှေး၌ အလေ့အကျက် ပြုအပ်ကုန်သော ကိလေသာဆယ်ပါး။

ဇာနန္တိ = သိသော ကာမကုသိုလ်။

(အကု။ ဗျာ) ပဟီနေကိလေသေ = အရဟတ္တမဂ်သည် ပယ်အပ်သော ရူပရာဂ, အရူပရာဂ ဟူသော လောဘတစ်ပိုင်း။ မောဟ, မာန, ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ။

(ဗျာ။ ဗျာ) ဖလံ = အရဟတ္တဖိုလ်။

အရဟာပစ္စဝေက္ခတိ = ရဟန္တာ ဆင်ခြင်သော မဟာကြိယာသံ လေးခုတွင် တခုခု။

နိဗ္ဗာနံ = နိဗ္ဗာန်။

အာဝဇ္ဇနာယ = မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။

စက္ခုံ = စက္ခုပသာဒ။

ရူပေ = စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်၌ အကျုံးဝင်သော ရူပခိုင်။

သဒ္ဒေ = ဒွိသမုဋ္ဌာနိကရုပ်၌ အကျုံးဝင်သော သဒ္ဒခိုင်။

ဂန္ဓေ၊ ရသေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ = စတုသမုဋ္ဌာနိကရုပ်၌ အကျုံးဝင်သော ဂန္ဓာခိုင်။ ရသာခိုင်။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာခိုင်။

ဝတ္ထုံ = ကမ္မဇရုပ်၌ အကျုံးဝင်သော ဟဒယဝတ္ထု။

ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေ ခန္ဓေ = လောကီဝိ ၃၂။ ကြိယာ ၂၀။

ရူပံ။ ။ဒူရ, ပဋိစ္ဆန္န, သဏှ, သုခုမဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ခိုင်။

ဒိဗ္ဗေနစက္ခုနာပဿတိ။ ။ဒိဗ္ဗစက္ခုကြိယာ အဘိညာဉ်။

(ဗျာ။ ကု) (ဗျာ။ အကု)။ ။မထူးလှပြီ၊ နည်းမှီး၍ဆိုတော့။

အာရမ္မဏာဓိပတိစသည်။ ။အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ အစိပ် တရားများသာဖြစ်၍ အာရမ္မဏကိုနည်းမှီးခါ အလေးပြုဟုဆိုပါ။ အာပု စသည်ကိုလည်း ဆိုပါတော့။(ဤအနုဝါဒများကို အားလုံးစုပေါင်း၍ နောက်ပိုင်း၌သာ ပြတော့အံ့)။

* * *

သဟဇာတအငယ် ပါဠိတော်ထုတ်နည်း။ ။သဟာငယ် (၇) မျိုးလုံး၏ သုဒ္ဓသင်္ချာပစ္စယုဒ္ဓါန်၌ "သမ္ပယုတ္တကန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်" ဟု ရှိကြ၏။ ၎င်းကိုပါဠိစီလျှင် ဇယားပြအတိုင်း "သမ္ပယုတ္တကာနံ" စသည်ဖြစ်၏။ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်များကို "ကဋတ္တာရူပါနံ" ဟု ဟောတော်မူ၏။

ပစ္စည်းတရား။ ။ပစ္စည်းတရားများမှာ ဟိတ်ခြောက်ပါး, အဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါး လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး စသည် ဖြစ်ရာ ဟိတ်ခြောက်ပါးကို "ဟေတူ" အဓိပတိတရားကိုယ်ကို "အဓိပတိ" စေတနာကို "စေတနာ" နာမ်အာဟာရတရား ကိုယ်သုံးပါးကို "အာဟာရ" ထို့အတူ "ဣန္ဒြိယာ၊ ဈာနင်္ဂါနိ။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ"ဟု ဖြစ်ကြ၏။

ပဒ, ပဒါဝသာနထုတ်နည်း။ ။အငယ် (၇) မျိုးလုံးပင် သဟဇာတမျိုးဖြစ်ခဲ့၍ တဥပါဒ်, တဋ္ဌီတည်း၌သာ ကျေးဇူး ပြုကြရကား ပစ္စည်းဘက်က ပဒထုတ်လျှင် ဟိတ်ခြောက်ပါးတို့တွင် ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, အဗျာကတဟိတ်တို့ရှိကြ၍ ကု။ အကု။ ဗျာ ဟု ပဒသုံးခုရ၏။

ပစ္စယုပ္ပန် ပဒါဝသာန။ ။၎င်း၌ ကုသိုလ် ဟိတ်သည် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ကုသိုလ်အားဟေတုပစ္စည်းတတ်နိုင်၍ (ကု။ ကု) ရ၏။ ထိုနည်းတူ စိတ္တဇရုပ်အား တတ်နိုင်၍ (ကု။ ဗျာ) သမ္ပယုတ္တကန္ဓာ, စိတ္တဇ ရုပ်အား တတ်နိုင်၍ (ကု။ ကုဗျာ)ဟု (ကု)ပဒ၌ ပဒါဝသာနသုံးချက်ထွက်လာ၏။

အကုပဒ။ ။နည်းတူ ပဒါဝသာန သုံးချက်ပင်ထွက်၏။

ဗျာပဒ။ ။ဝိပါက် ကြိယာအဗျာကတ ဟိတ်သည် ပဝတ္တိအခါ စတုဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်လျှင် သမ္ပယုတ္တကန္ဓာအား၊ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်လျှင် သမ္ပယုတ္တကန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်အား ဟေတု ပစ္စည်းတတ်၏။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ဝိပါက်အဗျာကတဟိတ်သည် စတုဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်လျှင် သမ္ပယုတ္တကန္ဓာအား၊ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်လျှင် သမ္ပယုတ္တကန္ဓာ, ကဋတ္တာရုပ်အား ဟေတုပစ္စည်းတတ်၏။ နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးလုံးပင် အဗျာကတ တရားချည်းဖြစ်ရကား ကု, အကု ပဒကဲ့သို့ ပဒါဝသာန သုံးချက်မထွက်တော့ဘဲ (ဗျာ။ဗျာ) ဟု ပဒါဝသာန တချက်သာထွက်လာ၏။

(ကု။ အကု) (အကု။ ကု) (ကုဗျာ။ ဗျာ) စသည်မရပုံ။ ။ကုသိုလ်ဟိတ်နှင့် အကုသိုလ်ဟိတ်, ကုသိုလ်ဟိတ်နှင့် အဗျာကတ ဟိတ်တို့သည် တဥပါဒ်,တဋ္ဌီတည်း၌ အတူတကွမဖြစ်နိုင်ကြ၍ ၎င်းတို့ကို မရကြ။ (ဤနည်းပြဖြင့် ဆိုင်ရာမျိုးပစ္စည်းတို့၏ ကျေးဇူးပြုပုံအားလျော်စွာ ပဒ, ပဒါဝသာနထွက်လာရပုံများကို နည်းယူပါ။ သို့မှသာ သင်္ချာထွက်လာပုံများကို ကိုယ်တိုင်သဘောကြေနပ်စွာနှင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပေမည်)။

ပါဠိတော်ဆိုနည်း

ဟေတုပစ္စည်း (ကု။ ကု)။ ။ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ ကုသလာဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။

(ကု။ ဗျာ)။ ။ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ ဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော။ ကုသလာဟေတူ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ ဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော။

(ကု။ ကုဗျာ)။ ။ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿစ အဗျာကတဿ စ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ ကုသလာ ဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ, စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။

အကုပဒ။ ။ကုနည်းတူ သုံးချက်လုံး၌ "အ" တိုး၍ ဆိုပါတော့။

(ဗျာ။ ဗျာ) ပဝတ္တိ။ ။အဗျာကတော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ, စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပဋိသန္ဓေ။ ။ပဋိသန္ဓိက္ခဏေဝိပါကာဗျာကတာဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံခန္ဓာနံ, ကဋတ္တာစရူပါနံ ဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော။

အဓိပတိပစ္စည်း။ ။ဟေတုနေရာတွင် အဓိပတိကိုပြောင်းခါ "ကုသလာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" စသော (၇) ချက်ကိုဆိုပါ။ အဓိပတိ သုဒ္ဓသင်္ချာမှာ ဇောများသာဖြစ်၍၊ ပဋိသန္ဓေအခါမရ၍ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေဟု မဆိုရကြောင်းကို "ခ"ဟု ရေးခါ ကြက်ခြေပြထားသည်။

အဓိပတိ၌ အာရမ္မဏာဓိပတိ, သဟဇာတာဓိပတိဟု နှစ်မျိုးရှိရာ ယခု သဟဇာတာဓိပတိကို ဟောနေသဖြင့် ဝိဓိပါဠိ၏အဆုံး၌ "ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿဓမ္မဿ အဓိပတိပစ္စယေနပစ္စယော။ သဟဇာတာဓိပတိ။ ကုသလာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" စသည်ကို (၇)ချက်လုံး သဟဇာတာဓိပတိဟု အသီးသီးထည့်ခါဆိုပါ။

ကမ္မ။ ။ကုသလာစေတနာ၊ အကုသလာစေတနာ စသည်ဖြင့်ဆိုပါ။ နောက်ဆုံးအဖျားသတ်တွင် "စေတနာဝတ္ထူနံ" ဟု ဆိုပါ။ ထို့ကြောင့် ကံဟုလက်သဲကွင်းပြထားသည်။ (စေတနာသည် မိမိ၏မှီရာ ဟဒယဝတ္ထုအားလည်း ကမ္မပစ္စည်းတတ်သော အဖြစ်ကိုသိစေလို၍ အထူးဟောတော်မူ၏။)၊ (ကု။ ဗျာ) (အကု။ ဗျာ)မှာ နာနာက္ခဏိကကမ္မလည်းရ၍၊ ၎င်းနှစ်ချက်၌ "သဟဇာတာ"ဟု အဓိပတိကဲ့သို့ ထည့်၍ဆိုပါ။ အကြွင်းငါးချက်၌ကား လျှဉ်းပါးစရာမရှိ၍ မထည့်ရပြီ။

ဟာ။ ဣ'။ ဈာ။ မဂ်။ ။အာဟာရာ။ ဣန္ဒြိယာ။ ဈာနင်္ဂါနိ။ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ဟု ဇယားအတိုင်း ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ အားလုံးဆိုပါ။ (ဈာ၊ မဂ်တို့မှာ နပုံလိင်ဖြစ်၍ "နိ" ကို ထည့်ပေးရသည်။ ကုသလာနိ ဈာနင်္ဂါနိ၊ ကုသလာနိ မဂ္ဂင်္ဂါနိ စသည်ကိုဆိုပါ)။

ဟေတုပစ္စည်းအကောက်ဆိုရိုး

သုဒ္ဓသင်္ချာ ပစ္စယုပ္ပန်၌ သမ္ပယုတ္တကန္ဓာဆိုသည်ကား၊ သဟိတ်စိတ် ၇၁၊ မောဟမူဒွေ၌ မောဟကြဉ်သော စေ ၅၂ ဖြစ်၏။ ၎င်းကို ကုသိုလ် အကုသိုလ်, အဗျာကတဟု သရုပ်ခွဲလိုက်လျှင် ဇယားအတိုင်းဖြစ်၏။

(ကု။ ကု) ဝိဓိ၌ ကုသလော ဓမ္မော ဟူသော ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား။ ။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအား တတ်သော ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့ (မဟာကုသိုလ်ကိုရည်သည်) အလောဘ, အဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့ - အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ, ဤဟိတ် နှစ်ပါး, သုံးပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

ကုသလဿ ဓမ္မဿ ဟူသော သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏ အရကား။ ။ကုသိုလ်စိတ်ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ သမ္ပယုတ္တကန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (သမ္ပယုတ္တခန္ဓာဟူသည်, ဤတရားပင်တည်းဟု သိအောင်ပေါင်း၍ဆိုပါ)။

ပဒ	ပစ္စည်း	ပဒါဝသာန	ပစ္စယုပ္ပန်		
			သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ	စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ	ကဋတ္တာစ ရူပါနံ
ကု	ကုသလာ	ကု	။		
။	။	ဗျာ		။	
။	။	ကုဗျာ	။	စ	
ဗျာ	ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ	ဗျာ	။	စ	
ဓိ×	ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတာ		။		။
(ကံ)	စေတနာ				ဝတ္ထုဿ

ဟေတုပစ္စည်း အကောက်ဇယား

	ပစ္စည်း = ကတ္တား		ပစ္စယုပ္ပန် = သမ္ပဒါန်	ပြိုင်	ယထာ
ကု	ကု၂၁၊စေ၃၈ စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဒွိ၂၊တိ၃	ကု	(ကု၂၁၊စေ၃၈) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ		၁၀
။	ပဉ္စဝေါ ။	ဗျာ	(ကုသိုလ်ပြုအပ်သော) စိတ္တဇရုပ်		၉
။	။ ။	ကုဗျာ	(ကု၂၁၊စေ၃၈)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်		၈
အကု	အကု၁၂၊ စေ၂၇ စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ၁၊၂	အကု	(အကု၁၂၊မောဟမူမောကြဉ်စေ၂၇) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	၇	
။	ပဉ္စဝေါ ။	ဗျာ	(အကုသိုလ်ပြုအပ်သော) စိတ္တဇရုပ်	၆	
။	။ ။	အကုဗျာ	(အကု၁၂၊မောဟမူမောကြဉ်စေ၂၇)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်	၅	
ပဝတ္တိ ဗျာ	သဟိတ်ဝိ၂၁၊ သဟိတ်ကြိ၁၇။ စေ၃၈ စိတ္တက္ခဏအဖို၂၊တိ၃	ဗျာ	(သဟိတ်ဝိ၂၁၊သဟိတ်ကြိ၁၇၊စေ၃၈) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားလုံး၊စိတ္တဇရုပ်အားလုံး၊		၁၂
ပဋိသန္ဓေ	သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ၁၇၊ စေ ၃၅ ။		(သဟိတ်ပဋိ၁၇၊ စေ၃၅)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားလုံး... ကဋတ္တာရုပ်အားလုံး		၁၁

ဟေတုပစ္စယော ဟူသော ကန့်ကွက်၏ အရကား။ ။တပြိုင်နက် ယထာရဟာတတ်ကောင်းသော ဟေ။ ဓိ။ သ။ ည။ နိ။ ဣ။ မဂ်။ သံ။ အတ်။ အဝိဂတ ဤဆယ်ပစ္စယသတ္တိတို့တွင် ဟေတု၊ သတ္တိဟုဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသရ၏။

ကန့်ကွက်ကောက်နည်း။ ။ဟေတု၊ သဘာဂပစ္စည်းရေ (၁၂)တွင် (ကု။ ကု) အတွက် ဝိပါက, ဝိပ္ပယုတ္တ မရနိုင်ကြောင်းကို သင်္ချာဇယားတွင် ကြည့်ပါ။

တပြိုင်နက်, ယထာရဟ။ ။ဟေတုနှင့် သဟာကြီး၊ ည၊ သံတို့သာ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်အကုန်ရ၍ တပြိုင်နက်၊ ကြွင်း ဓိ၊ ဣ၊ မဂ်မှာရသင့်သည်ကိုသာရ၍ အကုန်မရသောကြောင့် ယထာရဟ။ (၎င်းအတွက် အထပ်ထပ် ပြခဲ့ပြောခဲ့ပြီ)။

(ကု။ ဗျာ) ဝိဓိ၌ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား။ ။စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ (ပစ္စယုပ္ပန်ရုပ်ဖြစ်၍ ဘုံသတ်ရသည်) ကုသိုလ်ဧကဝီသ...ဇယားအတိုင်းဆိုပါ။ အကျယ်ကို အထက် နည်းဆိုပါ။

သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏အရကား။ ။ကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

ကန့်ကွက်။ ။ပစ္စယုပ္ပန်ရုပ်ဖြစ်၍ ဝိပ်သာရမည်။ သဟာဝိပ်၌(ကု။ဗျာ) ရကြောင်း သုဒ္ဓသင်္ချာတွင်ကြည့်ပါ။ ည၊ သံ၊ ဝိပါတို့နှင့် လုံးဝမဆိုင်ပြီ။

(ကု။ ကုဗျာ) ဝိဓိ၌ ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ် ဧကဝီသ....ဆိုပါ။

သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏ အရကား။ ။ကုသိုလ်ဧကဝီသ၊ စေ, အဋ္ဌတိံသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (ပစ္စယုပ္ပန်၌ရှိ နာမ်ရုပ် အား တပြိုင်နက်ကျေးဇူးပြု၍ ဘုံသတ်ခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌သာဟု ဆို ရသည်။)

ကန့်ကွက်။ ။အလတ်လေးပစ္စည်းတို့ ဤသင်္ချာနှင့် မဆိုင်၍ မရပြီ။

အကု သုံးချက်။ ။ဤဟေတုပစ္စည်း၌ ဓိ၊ ဣ၊ မဂ် ရမှာ ပညာ တရားကိုယ်ဆိုင်ရာ အမောဟ, ဝီမံသာ ဓိပတိတို့ကြောင့်သာရ၏။ အကု၌ ပညာမရှိ၍ ၎င်းသုံးပစ္စည်းနှင့် မဆိုင်ပြီ။ ကိုးပစ္စည်းကိုမှတည်ခါ(ကု။ကု) သဘောသွားအတိုင်း ကန့်ကွက်များကို ကောက်ပါ၊ တပြိုင်နက်သာ။

(အကု။ အကု) ဝိဓိ၌ ကတ္တားကား။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတတ် သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ စေသတ္တဝီသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော လောဘမူဖြစ်အံ့-လောဘ၊ မောဟ၊ ဒေါသမူဖြစ်အံ့-ဒေါသ, မောဟ။ မောဟမူဖြစ်အံ့-မောဟ ဤဟိတ် တပါးနှစ်ပါး ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါန်။ ။အကုသိုလ်စိတ် ဒွါဒသ၊ မောဟမူ၌ မောဟကြဉ် သော စေသတ္တဝီသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကန့်ကွက်များ။ ။တပြိုင်နက် ၇။၆။၅ ပစ္စည်းတို့ကို ဆိုပါလော့။

(အကု။ ဗျာ) (အကု။ အကုဗျာ)။ ။ဇယားအတိုင်း ဆိုတတ် လောက်ပြီ။

(ဗျာ။ဗျာ) ပဝတ္တိအခါကတ္တားကား။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားလုံး (စတုဝေါကာရကိုရည်သည်) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် အားလုံး တတ်သော (ပဉ္စဝေါကာရကိုရည်သည်) နှစ်မျိုးလုံးရ၍ ဘုံသတ်ခါ မဆိုရ) သဟိတ်ဝိပါက် ဧကဝီသ၊ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခု တခု၌ ရှိသော ဒွိဟိတ် ဖြစ်အံ့....တိဟိတ် ဖြစ်အံ့.... ဆိုလော့။

သမ္ပဒါန်။ ။သဟိတ်ဝိပါက် ဧကဝီသ၊ သဟိတ်ကြိယာ သတ္တရသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

ကန့်ကွက်များ။ ။ပဝတ္တိအခါ ပစ္စည်းရေအတိုင်း (၁၂) ပင်ရ၏။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ အဓိပတိပစ္စည်းမှာ ပဝတ္တိအခါသာရ၍ ၎င်းကိုချန် (၁၁)ရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တားကား။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားလုံး သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားလုံး တတ်သော သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ သတ္တရသ

စေပဉ္စတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော ဒွိဟိတ် တိဟိတ်စသည်ကို ဆိုပါ။

သမ္ဗဒါန်။ ။သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ သတ္တရသ–စေပဉ္စတိံသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။(ကရိုဏ်းပြခဲ့ပြီ)။

ဟေတုပစ္စည်း အကောက် အကျဉ်းချုပ်။ ။ပစ္စည်း တရား အရ ဟိတ်ခြောက်ပါးကို လိုရာ (ကု) စသည်ကို သရုပ်ခွဲ၍ ကတ္တားအရ ကောက်ပါ။ ပစ္စယုပ္ပန် နာမ်ရုပ်ကိုလည်းနည်းတူ လိုရာ သရုပ်ခွဲ၍ သမ္ဗဒါန် အရကောက်ပါ။ ကရိုဏ်းများကို သုဒ္ဓသင်္ချာရှိ (က။ကု)စသော သင်္ချာ အားလျော်စွာ ရသင့်သည်တို့ကို တပြိုင်နက်, တပြိုင်နက်ယထာရဟခွဲ၍ ဆိုပါ။ အကုသိုးချက်၌ ဓိ။ဌ ။မဂ် မရ၍ ၎င်းတို့ကို ချခါဆိုပါ။(ဗျာ။ဗျာ) ပဝတ္တိဟူသမျှ (သဟာဓိမှတပါး) ပစ္စည်းရေ ရသမျှအကုန်ဆိုပါ။ ပဋိ အခါ အဓိပတိကို ချ၍ဆိုပါ။

သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း

ဟေတုပစ္စည်း၌ကောက်ပုံကို အပြည့်အစုံနည်းပေးခဲ့ပြီ။ ဤတနည်း ရလျှင် သဟဇာတာဓိပတိစသော ကြွင်းခြောက်ပစ္စည်းတို့ကို ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ သုဒ္ဓသင်္ချာအားလျော်စွာ သရုပ်ခွဲ၍ ကောက်နိုင်ကြလည်း အား လုံးနှင့် ဆက်ဆံစိမ့်သောငှါ ရေးပြဦးအံ့။

ပစ္စည်းတရားရှိ သာဓိပတိဇော (၅၂) ခုကို ကုသိုလ်အတွက် သရုပ် ခွဲလျှင် ကုသိုလ် ဇောဝီသပင်ရ၏။ ၎င်း၌ မဟာကုသိုလ်မှာ အနေကန်, အပ္ပနာကုသိုလ်ဇောများမှာ ဧကန်ဖြစ်ရကား အနေကန်, ဧကန်ထင်ရှား အောင်ခွဲ၍ ကောက်ရပေမည်။

အကုသလပဒ၌ မောဟမူဒွေမှာ သာဓိပတိဇောမထိုက်၍ လောဘမူ ရှစ်ခု, ဒေါသမူနှစ်ခုသာ အနေကန်ရသည်။ အဗျာကတ ပဒ၌လည်း ကာမကြိယာမှာ အနေကန်၊ အပ္ပနာအဗျာကတဇောများမှာ ဧကန် တည်း။ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ကာမဇောများ အနေကန်, အပ္ပနာဇော များဧကန်ဖြစ်ကြ၏။

အဓိပတိတရားကိုယ်။ ။ကုသိုလ် အဗျာကတတို့တွင် ဉာဏ ဝိပ္ပ ယုတ်ဇောများ၌ အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါး။ (ဝီမံသာဓိမရပြီ) ဉာဏ သမ္ပယုတ်ဇောများ၌ အဓိပတိ တရားကိုယ်လေးပါး ရ၏။ အကုသိုလ်၌ ကား ဝီမံသာဓိပတိမရ၍တရားကိုယ် သုံးပါးသာရ၏။ ကြောမင်းသဖွယ် ဖြစ်သော အဓိပတိ သဘောအတိုင်း ပြိုင်ဘက်ကင်း၍ တဦးတည်းသာ ရှိခြင်းကြောင့် တပါးတည်း သာ အဓိပတိပစ္စည်းတတ်နိုင်ရကား တပါး ပါးဟု ဆိုရသည်။

ကရိုဏ်းကောက်ပုံ။ ။ကုသိုလ်စသော သုံးပဒလုံးမှာ ပင် တိုက် သဘောအတိုင်း အဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါး လေးပါး ရှိနေရာ မည်သည့် အဓိပတိတရားကိုယ်ကိုမျှ အဓိပတိအနေအားဖြင့် မခွဲခြားနိုင်၍ ကရိုဏ်း ကောက်ရာဝယ် “သဟဇာတာဓိပတိ သတ္တိရ၏” ဟု သာမညအားဖြင့်သာ ကောက်ရသည်။

ထင်ရှားစေဦးအံ့။ ။ဟေတုပစ္စည်း၌ ဟိတ် ၁–ပါးသည် ၎င်း ၂-ပါး၊ ၃-ပါးသည်၎င်း တပြိုင်နက် ပစ္စည်းပြိုင်ခါ ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် နေ နိုင်ကြသကဲ့သို့ (ခန္ဓာဝါရဖွဲ့ပုံကိုကြည့်ပါ) နာမ်အာဟာရ၊ သဟဇာ တိန္ဒြိယ၊ ဈာန။ မဂ္ဂတို့၌လည်း ၁-ပါး၊ ၂-ပါး စသော အစိပ်အစိပ်သော ပစ္စည်းတရားတို့သည်၎င်း၊ ၃-ပါး၊ ၅-ပါး၊ ၈-ပါးသော အပေါင်း ပစ္စည်းတရားတို့သည်၎င်း တပြိုင်နက် ပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် နေနိုင်ကြ၏။ (တရားတပါးသာ ပစ္စည်းဖြစ်နေသော သဟဇာတ ကမ္မအတွက် လျဉ်း ပါးဘွယ်မရှိ)။ ကြောမင်းသဖွယ်ဖြစ်သော သဟဇာတာ ဓိပတိ၌ ကား “အဓိပတိဂေါဝလဒ္ဓတိ” အရဟေတု စသည်တို့ကဲ့သို့ ၂-ပါး၊ ၃-ပါး၊ ၄-ပါး ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် နေနိုင်ခွင့်မရှိ။

အထောက်ကား။ ။မဓွာ နုလောမ ပစ္စနိက် ဒုကတိကပဋ္ဌာန်း ဟေတု ဒုက်မူ အနိဒဿနအပ္ပဋိဃတိက်မူလီ၌ ဟေတုအနိဒဿန အပ္ပဋိဃဟူ သော(ပ)ပဒအရမှာ ဟိတ် ၆ -ပါးဖြစ်၏။ ၎င်း၌ ဝီမံသာဓိပတိရှိသည်။ နဟေတုအနိဒဿန အပ္ပဋိဃအရမှာ စိတ် ၈၉၊ ဟိတ် ၆-ကြဉ်စေ ၄၆ သုခုမရုပ် ၁၆၊ နိဗ္ဗာန်ဖြစ်၏။ ၎င်း၌ ဆန္ဒ၊ စိတ္တ၊ ဝီရိယာဓိပတိတို့ရှိကြ၏။ (ပ)ပဒ၌ရှိသော ဝီမံသာဓိပတိနှင့် (ဒု) ပဒ၌ရှိသော ဆန္ဒစသည်ကို တွဲ၍ (ပဒု) ပဒကိုမဟော။ အကြောင်းကား အဓိပတိ ၂ ပါး၊ ၃ ပါးပြိုင်၍ မတတ်ကြသောကြောင့်တည်း။ ဓမ္မအနုလုံ ဟေတုဒုက်စသည်၌လည်း (ပ၊ ဒု) ပဒတွင် သဟဇာတာဓိပတိကိုမဟော။ ဤကား (ပ)ပဒ(ဒု)ပဒဟု ပဒ ကွဲပြား၍နေကြသော အဓိပတိများတည်း။

ပဒတခု၌ ဤကုသလတိက်ဝယ် ကုသလာဓိပတိ အကုသလာဓိပတိ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသကဲ့သို့ “နဟေတုအဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။ ထိုသို့ဟောရာဝယ် ကုသလာ ဓိပတိ၌ အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါး, လေးပါး၊ အကုသလာဓိပတိ နဟေတုအဓိပတိ၌ အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါးနှင့် ဆက်ဆံခဲ့ရာမည်သည့် အဓိပတိဟု အတိအကျ လက်ညှိုးထိုး၍ ညွှန်ပြရန်မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ကတ္တားပါဌ်၏ အရကို အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါး, လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးဟု သာမညအားဖြင့်သာ ကောက်ရ၏။ ကရိုဏ်းအရကိုလည်း သဟဇာတာ ဓိပတိ သတ္တိရ၏ဟု သာမညအားဖြင့်ပင် ကောက်ရ၏။

အဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါး, လေးပါးတို့တွင် တပါးပါးဟု ဆိုရာ၌ ဆန္ဒာဓိပတိက “အကျွန်ုပ်ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ဗိုလ်လုပ်မည်၊ သင်သုံးပါးတို့ ပစ္စယုပ္ပန်အဖြစ်ဖြင့် နောက်ကလိုက်ကြ” ဟု ဆိုလာလျှင် မည်သည့်အဓိ ပတိကမျှ လက်ခံကြမည်မဟုတ်။ အကြောင်းကား ကုသလာ ဓိပတိမှာ လေးပါးလုံး ဘုံဆိုင်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ဤသို့ ကရိုဏ်းပါဌ်၏ အရ ကို သာမညအားဖြင့် သဟဇာတာဓိပတိ သတ္တိရ၏ဟု မကောက်ဘဲ ဤကျမ်း သဟဇာတာဓိပတိ သုဒ္ဓသင်္ချာသဘာဂ ပစ္စည်းရေ (၁၃)ဟု ပြထားသည့်အတိုင်း (ဤကျမ်းသဘာဂပစ္စည်းရေမှာ ဟေတုစသည်တို့ ကဲ့သို့ ကရိုဏ်းကိုပါ ကောက်ရန်မဟုတ်၊ သဘာဂ ဃဋနာများကို ဆိုင်ရာ တွင် အသုံးချရန်ဖြစ်၏) “တပြိုင်နက် ယထာရဟတတ်ကောင်းသော ဟေတု အဓိပတိ.... (၁၁) ပစ္စယသတ္တိ (၁၀) ပစ္စယသတ္တိစသည်တို့တွင် သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိ ဟု ဆိုအပ်သော သတ္တိဝိသေသ ရ၏” ဟု ယောင်မှား၍ ကောက်ယူတတ်သည်။ ထိုသို့ကောက်လျှင် တပြိုင်နက် ယထာရဟကျေးဇူးပြုကြသော ပစ္စည်းအပေါင်းတွင် ခေါင်းဆောင်ဖြစ် သော ဆန္ဒာဓိပတိစသော သတ္တိဝိသေသတခုခုကိုထုတ်၍ ပြရပေမည်။ အထက်က ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သဟဇာတာဓိပတိမှာ အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါး, လေးပါးနှင့် ဆိုင်နေရကား ထိုသို့ထုတ်ပြနိုင်စွမ်း ရှိလိမ့်မည် မဟုတ်။ ခန္ဓာဝါရဖွဲ့ရာတွင်လည်း သာမညသာဖြစ်၍ တဝါရသာဖွဲ့ရ၏။

ဤကား မြန်မာပြည်တွင် အဘိဓမ္မာအရာ၌ နေ, လအသွင် ထင်ရှား တော်မူကြ အဘိဓမ္မာပါရဂူ ဖြစ်တော်မူကြသော ထန်းတပင် ဦးဇမ္ဗူ စသော ပဋ္ဌာန်းအရ ကောက်ကျမ်းစသည်ကို ရေးသားတော်မူကြသော ဆရာတော်ကြီးများ၏ အလိုအားလျော်စွာ ပြဆိုချက်တည်း။

အဓိပတိတရားကိုယ် တပါးစီသီးခြား ဟောရာဖြစ်သော ပစ္စယနိဒ္ဒေ သ၌ကား ဗိုလ်လုပ်မှုကိုတစုံတရာကန့်ကွက်ဖွယ်မရှိ၍ ရသင့်သော သဘာဂ ပစ္စည်းရေအားလျော်စွာ ကောက်ရသည်။

သဟဇာတာဓိပတိအကောက်ဆိုရိုး

(ကု။ ကု) ဝိဓိဒ္ဓကတ္တားကား။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတက်သော အဓိပတိ ပစ္စည်းကိုရသောအခါ မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု၊ ဧကန်ရသော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မဂ်လေးခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါးလေးပါးတို့တွင် တပါးပါးပစ္စည်း တရားရ၏။

သမ္ဗဒါန်ပုဒ်၏ အရကား။ ။အဓိပတိတရားကိုယ် ကြဉ်သော မ ဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု၊ ဧကန်ရသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မဂ်လေး ခု၊ စေအဋ္ဌတိံသ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (ပစ္စည်းဘက် က အဓိပတိတရားကိုယ်ယူထား၍ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်၌ ၎င်းတရားကိုယ်ကို ကြဉ်ရသည်။ သို့သော်လည်း အဓိပတိတရားကိုယ် တပါးပါး ပစ္စည်း နေလျှင် ကျန်သုံးပါး သုံးပါးတို့ ပစ္စယုပ္ပန်နေကြရာ၌ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် လှည့်ခါနေနိုင်ကြ၍ စေတသိက်, စိတ်တို့တွင် အရေအတွက်မလျော့ကြ ဟေတု၌လည်းနည်းတူပင်)။

ကရိုဏ်းပါဌ်၏ အရကား။ ။သဟဇာတာ ဓိပတိ သတ္တိသာရ၏

ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရသဟဇာတာဓိပတိအကောက်ဇယား

ပစ္စည်း=ကတ္တား		ပစ္စယုပ္ပန်=သမ္ပဒါန်		
ကု	အဓိပတိပစ္စည်းရ . ၈။၉။၄ စေ ၃၈-စိတ္တက္ခဏ.... ၃။၄	ကု	(ဓိတရားကိုယ်ကြည့်-၈၊၉၊၄) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	ဝိ
။	ပဥ္စဝေါ ။ ။ ။	ဗျာ	(သာဓိပတိကုသိုလ်ပြုအပ်သော) သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်	။
။	။ ။ ။ ။	ကုဗျာ	(ဓိ....ကြည့် ၈၊၉၊၄) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်	။
အကု	ဓိရ...လော၈, ဒေါ၂, ဝိဓိကြည့်စေ၂၆ စိတ္တက္ခဏာ၃	အကု	(ဓိ....ကြည့် လော ၈။ ဒေါ၂,စေ၂၆) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	။
။	ပဥ္စဝေါ ။ ။ ။	ဗျာ	(သာဓိပတိအကုသိုလ်ပြုအပ်သော) သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်	။
	။ ။ ။ ။	အကုဗျာ	(ဓိကြည့်လော-၈, ဒေါ၂, စေ၂၆)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်	။
ဗျာ	ဓိရ. ၈။ ၉။ ၄။ စေ-၃၈ စိတ္တက္ခဏ.... ၃။၄	ဗျာ	(ဓိကြည့်၈။၉။၄ စေ ၃၈)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း.... သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အားရင်း	။

သဟဇာတကမ္မ အကောက်ဇယား

ပစ္စည်း=ကတ္တား		ပစ္စယုပ္ပန်=သမ္ပဒါန်		ပြိုင်	ယထာ
ကု	ကု ၂၁, စေ ၃၈ စိတ္တက္ခဏ ... စေတနာ	ကု	(ကု၂၁,စေတနာကြည့်စေ ၃၇) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	၈	
။	ပဥ္စဝေါ ။ ။	ဗျာ	(ကုသိုလ်ပြုအပ်သော) စိတ္တဇရုပ်	၇	
။	။ ။ ။	ကုဗျာ	(ကု ၂၁,စေတနာကြည့် စေ ၃၇) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ,စိတ္တဇရုပ်	၆	
အကု	အကု ၁၂, စေ ၂၇ စိတ္တက္ခဏ .... ။	အကု	(အကု၁၂,စေတနာကြည့်စေ၂၆) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	၈	
။	ပဥ္စဝေါ ။ ။	ဗျာ	(အကုသိုလ်ပြုအပ်သော) စိတ္တဇရုပ်	၇	
။	။ ။ ။	အကုဗျာ	(အကု၁၂,စေတနာကြည့် စေ ၂၆) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်	၆	
ပဝတ္တိ ဗျာ	ဝိ ၃၆, ကြိ ၂၀, စေ ၃၈ စိတ္တက္ခဏ .... ။	ဗျာ	(ဝိ၃၆, ကြိ ၂၀ စေကြည့်စေ၃၇) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း...စိတ္တဇရုပ်အားရင်း		၁၀
ပဋိသန္ဓေ	ပဋိ၁၉၊ စေ ၃၅၊ စိတ္တက္ခဏ .... ။		(ပဋိ၁၉, စေကြည့်စေ ၃၄) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း...ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း		၁၀

နာမ်အာဟာရ။ သဟဇာတိန္ဒြိယ။ ဈာန။ မဂ္ဂ အကောက်ဇယား

ပစ္စည်း=ကတ္တား						ပစ္စယုပ္ပန်=သမ္ပဒါန်		ယထာရဟ			
		ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်			ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်
ကု	ကု၂၁၊ စေ ၃၈ စိတ္တက္ခဏ	၃	၈	၅	၈	ကု	(ကု ၂၁၊ စေ ၃၈) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	၁၀	၁၂	၉	၁၁
။	ပဥ္စဝေါ ။	။	။	။	။	ဗျာ	(ကုသိုလ်ပြုအပ်သော) စိတ္တဇရုပ်	၉	၁၁	၈	၁၀
။	။ ။	။	။	။	။	ကုဗျာ	(ကု ၂၁။ စေ ၃၈) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ,စိတ္တဇရုပ်	၈	၁၀	၇	၉
အကု	အကု၁၂၊ စေ၂၇ စိတ္တက္ခဏ	၃	၅	၅	၄	အကု	(အကု၁၂။စေ ၂၇) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	၁၀	၁၁	၉	၁၀
။	ပဥ္စဝေါ ။	။	။	။	။	ဗျာ	(အကုသိုလ်ပြုအပ်သော) စိတ္တဇရုပ်	၉	၁၀	၈	၉
။	။ ။	။	။	။	။	အကုဗျာ	(အကု၁၂။စေ၂၇) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ,စိတ္တဇရုပ်	၀	၉	၇	၈
ပဝတ္တိ ဗျာ	ဝိ၃၆။ကြိ၂၀။စေ၃၈ စိတ္တက္ခဏ	၃	၈	၅	၈	ဗျာ	(ဝိ၃၆။ကြိ၂၀။ စေ၃၈)သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း...စိတ္တဇရုပ်အားရင်း	၁၂	၁၄	၁၁	၁၃
ပဋိ	ပဋိ၁၉။စေ၃၅ စိတ္တက္ခဏ	၃	၈	၅	၅		(ပဋိ၁၉။ စေ၃၅) သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားရင်း—ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း	၁၁	၁၃	၁၁	၁၂

လက်သဲကွင်းများ ။ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်၌ ပစ္စယုပ္ပန်ကို ကောက်သောအခါ သရုပ်များပေါ်လွင်စွာ ကောက်နိုင်စေရန် လက်သဲကွင်းများကို ပြထားရာ ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ကောက်ပါ။ ပစ္စည်းအရများကို ကောက်သောအခါ၌ကား ၎င်းလက်သဲကွင်းများကို မဆိုတော့ဘဲ "သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတတ်သော, သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် အားတတ်သော" စသည်ဖြင့် ဆိုပါ။

(ကု။ ဗျာ) စသည်။ ။ဇယားတွင်ပေါ်လွင်စွာ ရေးထားပြီးဖြစ်၍ (ကု။ ဗျာ) စသည်တို့၌လည်း ဇယားအတိုင်း "သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် အားတတ်သော ပဥ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ" စသည်ကို ဆို၍ ကောက်ပါ။

(ဗျာ။ဗျာ)။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားရင်း, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားရင်းတတ်သော မဟာကြိယာရှစ်ခု၊ ကြွင်းရသော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာကိုးခု၊ ဖိုလ်လေးခုစသည်ဖြင့် ဟေတုကမှာခဲ့သည့် အတိုင်း ကောက်ပါတော့။(ဤမှ နောက်၌ ဇယားအတိုင်း ကောက်တတ်သင့်ရာကို မပြတော့ဘဲ အနည်းငယ် ထူးရာမျှကိုသာ ပြတော့အံ့)။

သဟာဇာတကမ္မပစ္စည်း

ပစ္စည်းတရားက စေတနာရနေ၍ ပစ္စယုပ္ပန်တွင် စေတနာကိုကြည့်ရ၏။ တရားတပါးတည်းဖြစ်၍ ဟေတု, အဓိပတိ စသည်တို့ကဲ့သို့ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်လှည့်၍ ယူနိုင်ခွင့်မရှိပြီ။

ကရိုဏ်းများ။ ။(ကု။ကု) ၌သာ၊ ညာနိ၊ ကာံ၊ ဟာ၊ သံ၊ အတ်၊ အဝိဟုရှစ် ပစ္စည်းတို့မှာ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် အကုန်ရကြ၍ တပြိုင်နက်ဖြစ်၏။ ကုပဒ, အကုပဒတို့၌ တပြိုင်နက်သာဖြစ်ကြောင်းကို သုဒ္ဓသချာကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ (ဗျာ။ဗျာ) ၌ကား ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေနှစ်ချက်လုံးပင် တပြိုင်နက်

ယထာရဟ ရကြ၏။ (နာမ်ချင်းချင်းဖြစ်လျှင် ဝိပါ၊ ဝိပ်မရ။ နာမ်ကရုပ်ဖြစ်လျှင် ည၊ ဝိပါ၊ သံမရ၊ နာမ်ကနာမ်ရုပ်ဖြစ်လျှင် သဟလတ်လေးပစ္စည်းမရ ဟု သဟဇာတမျိုးကူး။ အကုပဒများအတွက် ကိန်းသေယူဆပါ။ ဤယူဆနည်းအရ ဝိပါကဋ္ဌ(ကု၊ ကု) (ကု၊ ဗျာ) စသည်မရှိကြောင်းကို သုဒ္ဓသင်္ချာ ဖြင့်သာ ဆုံးဖြတ်ပါ)။

ဟာ၊ ဣ၊ ဈာ၊ မင် ပစ္စည်း

ကိစ္စပြီးလွယ်အောင် ၎င်းလေးပစ္စည်းကို တပေါင်းတည်းဇယား ပြုလုပ်၍ ပြထားသည်။ အနည်းငယ်ထူးရာမျှကိုသာပြအံ့။

ကုပဒ။ ။ကဗ္ဗား အတွက် နာမ်အာဟာရတရား ကိုယ်သုံးပါး၊ နာမ် ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ရှစ်ပါး၊ ဈာနင်တရားကိုယ်ငါးပါး၊ မဂ္ဂင်တရား ကိုယ်ရှစ်ပါးဟု တရားကိုယ်များကို သရုပ်ကြေစေရန် ဖော်၍ဆိုပါ။

အကုပဒ။ ။သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ပညာမရ၍ ဇီဝိတ၊ စိတ်၊ ဝေဒနာ၊ ဝီရိယ၊ ဧကဂ္ဂတာဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ငါးပါး။ ပညာ၊ ဝိရတီ ၃၊ သတိ မရ၍ ဝိတက်၊ ဝီရိယ၊ ဧကဂ္ဂတာ၊ ဒိဋ္ဌိဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရား ကိုယ်လေးပါးဟု ဖော်၍ ကောက်ပါ။

ဗျာပဒ။ ။ပဝတ္တိအခါတွင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး(ဒိဋ္ဌိမရကြောင်း သရုပ်ဖြင့် သိပါ။ ကုပဒ၌ လည်းနည်းတူပင်) ပဋိသန္ဓေအခါ ဝိရတီနှင့် ဒိဋ္ဌိမရ၍ ပညာ၊ ဝိတက်၊ ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧကဂ္ဂတာဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ငါးပါးဟု ဆို၍ကောက်ပါ။

ပစ္စယုပ္ပန်။ ။ကု၊ အကုပဒ ပစ္စယုပ္ပန်များကို ဇယားအတိုင်း အားလုံး ပင်ဆိုပါ။

ဈာန၊ မဂ္ဂ ပစ္စည်း

ဗျာ၊ ဗျာ။ ။ဈာန၌ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကိုနုတ်၍ ဝိပါက် စိတ် ဆဗ္ဗီသဟု ဆိုပါ။ မဂ္ဂ၌ ဟေတုကဲ့သို့ သဟိတ်ဝိပါက်၊ သဟိတ် ကြိယာများကိုဆိုပါ။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌လည်း သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကို ကောက်ပါ။ ဟာ၊ ဣ တို့ကား ဝိပါက် ကြိယာ အပြည့်အစုံ ဇယား အတိုင်းရကြ၏။

ကရိုဏ်းများ။ ။နောက်နားက ပြခဲ့သည့် အတိုင်း သဘာဂ ပစ္စည်းရေ အားလျော်စွာ နုတ်သင့်သည်ကို နုတ်၍ ကု၊ အကု ပဒ၌ ကောက်ပါ။ ဗျာပဒ၌ ပဋိအခါ ဝိပါကျင်နုတ်ပါ။ ပဝတ္တိအခါမှာပစ္စည်း ရေအတိုင်းပင်။

ဣ၊ မင် ကရိုဏ်း။ ။အကုသလ ပဒတွင် ကုသလပဒ ကဲ့သို့ မရဘဲ တပစ္စည်းစီ လျော့နေသည်ကား ဣ၊ မင်နှင့် ဟေတုမှာ အမောဟ ကြောင့်သာ သဘာဂဖြစ်ရ၍ အမောဟ မရှိသော အကုသိုလ်၌ ဟေတု ပြုတ်ခဲ့၏။ ဣ၊ မင်တို့ အဓိပတိကိုရလျှင် စိတ္တ၊ ဝီရိယ၊ ဝီမံသနှင့် ဝီရိယ၊ ဝီမံသတို့ဖြစ်ရာ ဝီမံသ အကုန်မရှိလည်း စိတ္တ၊ ဝီရိယ တို့ကြောင့် မပြုတ် ကြောင်းကို သရုပ်ဖြင့်ယူဆပါ။

သဟဇာတအငယ်အကျဉ်းချုပ်

သုဒ္ဓသင်္ချာ၏ အသံအတိုင်း ပါဠိထွက်ရမှု၊ သုဒ္ဓသင်္ချာ၏ ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ကို ကု၊ အကု၊ ဗျာ ဟု သရုပ်ခွဲ၍ ကောက်ရမှု၊ သုဒ္ဓသင်္ချာ၏ ပစ္စည်းရေ အားလျော်စွာ ကရိုဏ်းကောက်ရမှု များသာဖြစ်၍ သုဒ္ဓ သင်္ချာကို ကြေညက်စွာရပါလျှင် အသွားအလာ သရုပ်ကို အနည်းငယ် မှတ်သားရုံမျှသာပါ။ ပါဠိအကောက်များကို တစုံတရာ ကျက်စရာမလို ပေ။ ကျက်သင့်သည်ကို ကြေပါစေ။ မကျက်ဘဲ ကိစ္စပြီးသင့် သည်ကို ပြီးပါစေ။

သဟဇာတအကြီးအလတ် ပါဠိတော်ထုတ်နည်း

သဟကြီးတွင် သုဒ္ဓသင်္ချာ သုံးချက်ရှိရာ ပထမအချက် အတွက် (ကု) သုံးချက် (အကု) သုံးချက် (ဗျာ၊ ဗျာ) ဟု သဟငယ်သဘောအတိုင်း (၇) ချက် ထွက်၏။ အငယ်များမှာနာမ် ထိပ်သာ ဖြစ်၍၊ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး မပွဲလောက်ရကား ဟေတုစသည်ကို ဟောတော်မူ၏။ ဤ၌ကား ခန္ဓာပွဲလောက်၍ ဧကံခန္ဓံ စသည်ကို ဟောတော် မူ၏။

ဒုတိယအချက်။ ။ဘုတ်အချင်းချင်းကို "ဧကံမဟာဘူတံ တိဏ္ဏန္နံ မဟာဘူတာနံ" စသည်ကိုရင်း၊ မဟာဘူတ်က ဥပါဒါရုပ်ကို ကျေးဇူး ပြုရာ၌ "မဟာဘူတာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပံ ကဋတ္တာရူပံ ဥပါဒါ ရူပံ" စသည်ကိုရင်း ဟောတော်မူ၏။

ဘုတ်ရုပ်ပါးအခွဲ။ ။"ဧကံမဟာဘူတံ" စသည်တို့မှာ စိတ္တဇ၊ ပဋိသန္ဓေကဋတ္တ မဟာဘူတ် များအတွက်ဖြစ်၏။ "ဗာဟိရံ" စသည် တို့မှာ ဗာဟိရမဟာဘူတ် စသည်တို့အတွက် ဖြစ်၏။ "အသညသတ္တာနံ"မှာ ဒွိသန္တတိ သမုဋ္ဌာန ရုပ်ဖြစ်၍ အသညသတ် ကမ္မဇ၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်တို့ အတွက် ဖြစ်၏။ မဟာဘူတ်က ဆိုရာ ဥပါဒါရုပ် များအား ကျေးဇူးပြုပုံကို လက်သဲကွင်းများဖြင့် ပြထားသည်။

တတိယအချက်။ ။အချင်းချင်း အားတက်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုဟူသည် (၁) ဟဒယဝတ္ထုအား တက်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ (၂) ပဉ္စဝေါကာရပဋိ သန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာအား တက်သောဟဒယဝတ္ထုဖြစ်ရာ (၁)၌ "ခန္ဓာ ဝတ္ထုဿ" (၂)၌ "ဝတ္ထုခန္ဓာနံ"ဟု ပါဠိဖြစ်လာ၏။ ၎င်းသည် ပဋိ သန္ဓေအခါများ၌သာဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ၌ သွင်း၍ယူပါ။

(ကုဗျာ၊ ဗျာ)။ ။ခန္ဓာနှင့် မဟာဘုတ်ကို ကတ္တားထား၍ စိတ္တဇ ရုပ်ကို သမ္ပဒါန်ထားခါ ဟော၍ ဤဝါရဖြစ်လာ၏။ ဆိုလိုရင်းကား ကု သိုလ် ခန္ဓာကလည်း စိတ္တဇရုပ်အား သဟဇာတ ပစ္စည်း တပ်နိုင်သည်။ မဟာဘုတ်ကလည်း စိတ္တဇရုပ်အား (စိတ္တဇဘုတ်နှင့် ဥပါဒါရုပ်) သဟဇာတ ပစ္စည်း တပ်နိုင်၍ ၎င်းနှစ်ပါးကို ပေါင်း၍ ကတ္တား ထားပြီး စိတ္တဇရုပ်ကို သမ္ပဒါန် ထားခါ ဟောတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် (ကုဗျာ၊ ဗျာ) ဝါရဖြစ်လာ၏။

(အကုဗျာ၊ ဗျာ)။ ။အထက်နည်းတူပင်။ အငယ်များ၌ ဘုတ် မရှိ။

သဟဇာတအကြီးပါဠိတော်

ပါဠိတော် ဇယားကို အထက်က ပြခဲ့ပြီး စကားရပ်ဖြင့် ညွှန်းခါ ဆိုနိုင်လောက်ပြီဖြစ်လည်း အများနှင့် ဆက်ဆံစိမ့်သောငှါ အကျယ် တဝန်ပြဦးအံ့။

(ကု၊ ကု)။ ။ဝိဓိများကို ဆိုပါတော့။ ။"ကုသလော ဧကော ခန္ဓော တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ တယော ခန္ဓာ ဧကဿ ခန္ဓဿ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဒွေ ခန္ဓာ ဒွိန္နံ ခန္ဓာနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော"။ ဇယားတွင် ပြထားသော အကွက် များကို ယထာက္ကမဆိုပါ။

(ကု၊ ဗျာ)။ ။ဇယားအတိုင်း ဆိုပါတော့။

(ကု၊ ကုဗျာ)။ ။"ကုသလော ဧကော ခန္ဓော တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ စိတ္တ သမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော" စသည်ဆိုပါ။

(အကု) သုံးချက်။ ။(ကု) နည်းအတိုင်း "အ" ထိုး၍ဆိုပါ။

(ဗျာ၊ ဗျာ) ပဝတ္တိ။ ။"ဝိပါကာဗျာကတော ကိရိယာဗျာကတော ဧကော ခန္ဓော တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော" စသည်ကိုဆိုပါ။

ပဋိသန္ဓေ။ ။"ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတော ဧကော ခန္ဓော တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ ရူပါနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော" စသည်ဆိုပါ။ ခန္ဓာဝတ္ထုဿ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဝတ္ထု ခန္ဓာနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

ပစ္စည်း						ပစ္စယုပ္ပန်						
ကု	ကုသလော	၁	၃	၂		ကု	၃	၁	၂			
။	ကုသလာခန္ဓာ					ဗျာ				စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ		
။	ကုသလော	၁	၃	၂		ကုဗျာ	၃	၁	၂	ဋ္ဌ ?		
ဗျာ	ဝိပါကာဗျာကတော ကြိယာဗျာကတော	၁	၃	၂		ဗျာ	၃	၁	၂	ဋ္ဌ ?		
	ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတော	၁	၃	၂			၃	၁	၂		ကဋတ္တာစ ရူပါနံ ?	(ဝတ္ထုဿ စ ?)
	ခန္ဓာ										ဝတ္ထုဿ	
	ဝတ္ထု						ခန္ဓာနံ					
		၁	၃	၂	(မဟာဘူတာ)		၃	၁	၂	(။	ကဋတ္တာရူပါနံ	ဥပါဒါရူပါနံ
	ဗာဟိရံ	၁	၃	၂	။		၃	၁	၂			(။)
	အာဟာရသမုဋ္ဌာနံ	၁	၃	၂	။		၃	၁	၂			။
	ဥတုသမုဋ္ဌာနံ	၁	၃	၂	။		၃	၁	၂			။
	အသညသတ္တာနံ	၁	၃	၂	။		၃	၁	၂		(။	။)
ကုဗျာ	ကုသလာခန္ဓာ စ, မဟာဘူတာ စ					ဗျာ				။		

သဟဇာတအကြီး အကောက်ဇယား၊

ပစ္စည်း=ကတ္တား			ပစ္စယုပ္ပန်=သမ္ပဒါန်		ပြိုင်	ယထာ
ကု		ကု ၂၁။ စေ ၃၈, အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ	ကု	(ကု ၂၁။ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ) အချင်းချင်း	၆	
။		ပဉ္စဝေါ ။ အစိပ်အပေါင်း ။	ဗျာ	(ကုသိုလ်ဖြစ်သော) စိတ္တဇရုပ်	၅	
။		။ ။ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ	ကုဗျာ	(ကု ၂၁။ စေ ၃၈ အစိပ်....)အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်	၄	
ဗျာ	ပဝတ္တိ	ဝိ ၃၆။ ကြိ ၂၀။ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ	ဗျာ	(ဝိ ၃၆။ ကြိ ၂၀။ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်) အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာစိတ္တဇရုပ်အားရင်း		၈
	ပဋိသန္ဓေ	ပဋိ ၁၉။ စေ ၃၅ အစိပ်အစိပ်, အစိပ်ပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု		(ပဋိ ၁၉။ စေ ၃၅ အစိပ်အစိပ်။ အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာကဋတ္တာရုပ်) အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာကဋတ္တာရုပ်အားရင်း		၈
	ရုပ်	စိတ္တဇမဟာဘုတ် (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်		(ဘုတ်နှင့် တကွသော စိတ္တဇ ဥပါဒါ.... (ပ) ပဝတ္တိကမ္မဇ ဥပါဒါရုပ်) အချင်းချင်းအားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အားရင်း		၅
ကုဗျာ		ကု ၂၁။ စေ ၃၈ အစိပ်ပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ၊ အစိပ်အပေါင်းမဟာဘုတ်	ဗျာ	စိတ္တဇရုပ်	၄	

သဟဇာတအလတ် (ဗျာ။ ဗျာ) အကောက်ဇယား၊

အညမည	ပ	ဝိ ၃၆။ ကြိ ၂၀။ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ	(ဝိ ၃၆။ ကြိ ၂၀။ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ) အချင်းချင်း		၃
	ပဋိ	ပဋိ ၁၉။ စေ ၃၅။ အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု	(ပဋိ ၁၉။ စေ ၃၅။ အစိပ်အစိပ်, အစိပ်ပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု) အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထုအားရင်း		၈
	ရုပ်	စိတ္တဇမဟာဘုတ်....(ပ)....ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်	(စိတ္တဇမဟာဘုတ်....(ပ)....ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ်) အချင်းချင်း	၅	
ဝိပါက	ပ	ဝိ ၃၆ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ	(ဝိ၃၆။စေ၃၈။အစိပ်... စိတ္တဇရုပ်) အချင်းချင်းအားရင်း၊...စိတ္တဇရုပ်အားရင်း		၈
	ပဋိ	ပဋိ ၁၉။ စေ ၃၅ အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ	(ပဋိ၁၉။စေ၃၅အစိပ်...ကဋတ္တာရုပ်)အချင်းချင်းအားရင်း...ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း		၈
သမ္ပယုတ္တ	ပ	ဝိ ၃၆။ ကြိ ၂၀။ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ	(ဝိ ၃၆။ ကြိ ၂၀။ စေ ၃၈ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ) အချင်းချင်း		၃
	ပဋိ	ပဋိ ၁၉။ စေ ၃၅ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ	(ပဋိ ၁၉။ စေ ၃၅ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ) အချင်းချင်း	၃	
ဝိပ္ပယုတ္တ	ပ	ပဉ္စဝေါ—အရူပဝိ၄၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဏ်ကြဉ်ဝိ ၂၂။ ကြိ ၂၀ အစိပ်အပေါင်း	(ဝိပါက်ကြိယာဖြစ်သော) စိတ္တဇရုပ်		၆
	ပဋိ	ပဉ္စဝေါ ပဋိ ၁၅။ စေ ၃၅ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပဉ္စဝေါ ပဋိ ၁၅။ စေ ၃၅ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု	ကဋတ္တာရုပ် (ပဉ္စဝေါ ပဋိ ၁၅။ စေ ၃၅ အစိပ်အပေါင်းနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု) အချင်းချင်း		၃

ရုပ် သက်သက်။ ။"ဧကံ မဟာဘူတံ တိဏ္ဏန္နံ မဟာဘူတာနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော" စသည်ဆိုပါ။ မဟာဘူတာစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပါနံ ကဋတ္တာရူပါနံ ဥပါဒါရူပါနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ "ဗာဟိရံ" စသည်ကိုလည်း "ဗာဟိရံ ဧကံမဟာဘူတံ" စသည်ဖြင့် ဘုတ်ချင်းချင်း တချက်။ ဘုတ်က ဥပါဒါရုပ် တချက်ဟု ဖော်၍ အမှတ်ပြအတိုင်းဆိုပါ။

(ကုဗျာ။ ဗျာ)။ ။"ကုသလာခန္ဓာစ မဟာဘူတာစ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ရူပါနံ သဟဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော"။ ဝိဓိကိုနှစ်ခုတွဲဖြစ်၍ "ကုသလောစ အဗျာကတောစခန္ဓာ"ဟု ဆိုပါ။

(အကုဗျာ။ ဗျာ)။ ။နည်းတူ "အ"တိုး၍ဆိုပါ။

(သဟကြီးဖြစ်၍ နိဿယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ တို့ကိုလည်း နည်းတူဆိုပါ။

အညမညပစ္စည်းပါဠိတော်

သုဒ္ဓသင်္ချာအရ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်တို့မှာ စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂။မဟာဘုတ်လေးပါး, ဟဒယဝတ္ထု တို့ဖြစ်ကြ၍၊ သင်္ချာထိုက်သော ရှု (ကု။ ကု) (အကု။ အကု) တို့ကို သဟဇာတအတိုင်းဆိုပါ။

(ဗျာ။ ဗျာ)ပဝတ္တိ။ ။ပစ္စယုပ္ပန်၌ စိတ္တဇရုပ်မရ၍ ဖော်အတိုင်းတွင် စိတ္တဇရုပ်ကိုချ၍ "ဝိပါကာဗျာကတော ကြိယာ ဗျာကတော ဧကောခန္ဓော တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ" စသည်ကိုသာဆိုပါ။

ပဋိသန္ဓေ။ ။အညမည ပစ္စည်းသည် ပဋိသန္ဓေအခါ ဟဒယဝတ္ထုကို ကောက်ရသည် (ပဉ္စဝေါကာရ်တည်း) ထို့ကြောင့် "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတော ဧကော ခန္ဓော တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ ဝတ္ထုဿစ" စသည်ကိုဆိုပါ။ (ကဋတ္တာရုပ်မှ ဟဒယဝတ္ထုသာရ၍ ၎င်းနေရာ၌ ဝတ္ထုဿစဟုဆိုပါ၊ "ခန္ဓာဝတ္ထုဿ အညမညပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဝတ္ထုခန္ဓာနံ အညမညပစ္စယေနပစ္စယေနပစ္စယော"။

ကြံဆဘွယ်။ ။ဤအညမည ပစ္စည်း ပဌမအချက် သုဒ္ဓသင်္ချာ၌ သဟဇာတ အကြီးသွားကဲ့သို့ "အချင်းချင်းအားရှင်း, အချင်း ချင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုအားရှင်း တတ်သောအလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး" ဟု ရှိနေမှ အထက်က ပြခဲ့သော ပဋိသန္ဓေ အခါ ပါဠိတော်နှင့် လျောက်ပတ်မည်ဖြစ်၏။

ရုပ်သက်သက်။ ။ပစ္စယုပ္ပန်၌ ဥပါဒါရုပ်များမရှိ၍ မဟာဘူတာ တို့ကို မဆိုရပြီ။ "ဧကံ မဟာဘူတံ တိဏ္ဏန္နံ မဟာဘူတာနံ" စသည်ကို အားလုံးဆိုပါ။

ဝိပါကပစ္စည်းပါဠိတော

ဝိပါက်များသာဖြစ်ခြင်း၊ ဝိပါက်၌အပ်သော စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်များသာဖြစ်၍ (ဗျာ။ဗျာ)ဟု သင်္ချာ ကော်သာရ၏။

(ဗျာ။ ဗျာ)ပဝတ္တိ။ ။ကြိယာကို ဖြုတ်၍ သဟဇာတ အတိုင်းဆိုပါ။

ပဋိသန္ဓေ။ ။ဧကောခန္ဓောစသည်ကို သဟဇာတအတိုင်း ဆိုပါ။ ဟဒယဝတ္ထုအား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာအတွက် "ခန္ဓာဝတ္ထုဿ"ဟု ဆိုပါ။ "ဝတ္ထု ခန္ဓာနံ" ကို မရပြီ။ ရုပ်သက်သက် မရပြီ။

(ဤကုသလတိက် ဆဝါရ, ပဉ္စဝါရဝိဘင်္ဂ, ဆဝါရသင်္ချာ, ပဉ္စဝါရပစ္စနိက်မှ တပါးသော သင်္ချာဝါရတို့၌ ဤဝိပါကပစ္စည်း ပါလာလျှင် သင်္ချာကော်ဟု တထစ်ချ မှတ်ယူပါ။ ဝေဒနာစသော တိက်ဒုက်တို့၌လည်း ၎င်းတို့၏ တရားရအားလျော်စွာ သင်္ချာထွက်လတ္တံ့)။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ပါဠိတော်

(ကု။ကု) (အကု။အကု)။ ။သဟဇာတအတိုင်းဆိုပါ။

(ဗျာ။ ဗျာ) ပဝတ္တိ။ပဋိသန္ဓေ။ ။အားလုံး နာမ်သက်သက်မျှဖြစ်၍ ရုပ်များကို မပါစေဘဲ နာမ်သက်သက်သာဆိုပါ။ "ခန္ဓာဝတ္ထုဿ" စသည်မရပြီ။

သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်းပါဠိတော်

သုဒ္ဓသင်္ချာ၌ ပစ္စယုပ္ပန်မှာ ရုပ်နှင့် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေဖြစ်ရကား (ဗျာ)သာဖြစ်၏။ ပစ္စည်းဘက်ကမူ ကု။ အကု။ ဗျာဟု သုံးချက်လုံးရ၍ (ကု။ဗျာ) (အကု။ဗျာ) (ဗျာ။ဗျာ)ဟု သုံးဝါရဖြစ်၏။

ကု။ဗျာ(အကု။ဗျာ)။ ။ဖော်အတိုင်းဆိုပါ။

(ဗျာ။ ဗျာ)ပဝတ္တိ။ ။"ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံရူပါနံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေနပစ္စယော။

ပဋိသန္ဓေ။ ။"ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတာခန္ဓာ ကဋတ္တာ ရူပါနံဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော။ ခန္ဓာဝတ္ထုဿ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဝတ္ထုခန္ဓာနံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော"။

သဟဇာတအကြီးအကောက်

သဟဇာတ သုဒ္ဓသင်္ချာကို ကြည့်လျှင် ပစ္စည်းဘက်က စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ မဟာဘုတ်လေးပါး၊ ဟဒယဝတ္ထုရှိ၏။ ပစ္စယုပ္ပန် ဘက်ကစိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈ ရှိ၏။ ၎င်းပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်တရားများကိုလိုရာ ကု။ အကု စသည်ဖြင့်သရုပ်ခွဲလိုက်လျှင် ကတ္တားသမ္ပဒါန် အကောက်ကိစ္စ ပြီးတော့၏။ ဖော်၌လည်း ကောက်ပုံအပြည့်အစုံပြထားပြီ။

(ကု။ကု) ကတ္တားပုဒ်၏ အရကား။ ။အချင်းချင်းအား တတ် သောကုသိုလ် ဧကဝီသ, စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်း တရားရ၏။

သမ္ပဒါန်ပုဒ်၏ အရကား။ ။ကုသိုလ် ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (ဤသဘောသွားအတိုင်း ကောက်ရပုံကိုဖော်၌ ယူဆပါ။ ဤကတ္တားသမ္ပဒါန် အကောက်ကိုကြည့် လျှင် ကုသိုလ်ဧကဝီသချည်း ဖြစ်နေ၍ အရထူသ ယောင်ယောင်ရှိ၏။ မထူပေ၊ ပစ္စည်းက ခန္ဓာတပါးဖြစ်လျှင် ပစ္စယုပ္ပန်ကသုံးပါး၊ ပစ္စည်းက သုံးပါးဖြစ်လျှင် ပစ္စယုပ္ပန်ကတပါး၊ ပစ္စည်းကနှစ်ပါးဖြစ်လျှင် ပစ္စယုပ္ပန် က နှစ်ပါးဟု ပါဠိတော်အတိုင်းပင်ဖြစ်၏။ ဤသို့ခန္ဓာအချင်းချင်းကျေးဇူး ပြုကြ၍ အချင်းချင်းဟုဆိုသည်။ ခန္ဓာတပါးစသည်က သုံးပါးစသည်အား ပစ္စည်းတတ်ရာ၌ ခန္ဓာလေးပါးလုံးမရဘဲ တပါးသုံးပါးစသော အစိပ် ခန္ဓာများသာရ၍ အစိပ်အစိပ်ဟု ဆိုရ၏)။

အစိပ်အစိပ်။ အစိပ်အပေါင်း။ ။ရုပ်သက်သက် ကတ္တားသော်၎င်း, သမ္ပဒါန်သော်၎င်းနေလျှင် အစိပ်အပေါင်း။ အကြောင်းစုမှာ အစိပ်အစိပ် သာ။ အစိပ်အစိပ် ဖြစ်လျှင် ၁။ ၃။ ၂ ဂဏန်းပြအတိုင်း "ဧကောခန္ဓော တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ" စသည်ကိုဟော၏။ အစိပ်အပေါင်းဖြစ်လျှင် "ခန္ဓာ"ဟု ဟောတော်မူ၏။

ကရိုဏ်းပါဌ်၏ အရကား။ ။တရားကိုယ်များသာရသော အထက် များမှာ ခန္ဓာသဒ္ဒါနှင့်ယှဉ်သော ဤအကြီးအလတ်တို့နှင့် လုံးဝမဆိုင် ဖြစ်၍ အကြီးအလတ် ရှစ်ပစ္စည်းကိုသာကြည့်၍ ရွေးချယ်ရပေမည်။ ၎င်းတို့တွင်လည်း အကြီးလေးပစ္စည်းမှာ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်၍ ထပ်ပိုင်နက် အမြဲပါရကား အလတ်လေးပစ္စည်းကိုသာ စဉ်းစားရပေမည်။ (ကု။ကု)၌ နာမ်ချင်းချင်းဖြစ်၍ အထက်က ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ည-သံတို့ တပိုင်နက်ပါ ကြ၍ ထပ်ပိုင်နက်ခြောက်ပစ္စည်းရ၏။

(ကု။ ဗျာ) ကတ္တား။ ။စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ၌ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အပေါင်း

နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ (ခန္ဓာတပါးက စိတ္တဇရုပ်၊ နှစ်ပါးက စိတ္တဇရုပ်၊ သုံးပါးက စိတ္တဇရုပ်အား သဟဇာတ ပစ္စည်း တတ်မှုကို အစိပ်အစိပ်၊ ခန္ဓာလေးပါးက စိတ္တဇရုပ်အားတတ်လျှင် အပေါင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်အစိပ်အပေါင်းဟု ကောက်ရသည်။ အစိပ်အပေါင်း ဟူသမျှ "ခန္ဓာ"ဟု ဟောတော်မူ၏။)

သမ္ပဒါန်။ ။ကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်း။ ။အကြီးလေးတွင် စိတ်သည် တပြိုင်နက် ဝင်လာ၍ ငါးပစ္စည်း (လွယ်ကူအောင် သင်္ချာဇယားဖြင့် ယူဆပါ)။

(ကု။ ကုဗျာ)ကတ္တား။ ။အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသအစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ (အရကောက်၌ အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်းဟု ရှိနေသည်ကားမသင့်)။

သမ္ပဒါန်။ ကုသိုလ်စိတ် ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်း။ ။သဟကြီးလေးပစ္စည်းသာ။

အကုသုံးချက်။ ။ကုသုံးချက် သဘောအတိုင်း အကုကိုကောက်။

(ဗျာ။ ဗျာ)ပဝတ္တိ။ကတ္တား။ ။အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားရင်း တတ်သောဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ်ဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ၊ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ (အရကောက်၌ အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်းဟု ရှိနေသည်ကားမသင့်)

သမ္ပဒါန်။ ။ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိံသ။ ကြိယာစိတ်ဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်း။ ။အချင်းချင်းအားရင်းအတွက် ည။ သံ။ စိတ္တဇရုပ်အား ရင်းအတွက် ဝိပ်။ အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားရင်း အတွက် ဝိပါကတို့ ယထာရဟဝင်ကြ၍ ယထာရဟ ရှစ်ပစ္စည်းရ၏။

ပဋိသန္ဓေ။ကတ္တား။ ။အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားရင်း တတ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသ၊ စေပဉ္စတိံသအစိပ်အစိပ် (ဓောခန္ဓာ စသည်ကိုရည်သည်) အစိတ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ (ဟဒယဝတ္ထုပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်သော ခန္ဓာဝတ္ထုအကို ရည်သည်)။ ဟဒယဝတ္ထု (ဝတ္ထုခန္ဓာနံကို ရည်သည်။ ၎င်းလည်း ရုပ်ကတ္တားနေ၍ အစိပ်အပေါင်းပင်) ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါန်။ ။ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသ၊ စေပဉ္စတိံသ၊ အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (ဤ၌လည်း အထက်နည်းယူပါ၊ ဟဒယဝတ္ထု ကဋတ္တာ ရုပ်တွင်ဝင်ပြီ)။

ကရိုဏ်း။ ။ရှစ်ပစ္စည်းကို အထက်နည်းယူဆပါ၊ ဤ၌ကား ဝိပါက သည် တပြိုင်နက် အနေနှင့်ပါလာသည်။

ရုပ်သက်သက်၌ ကတ္တား။ ။အချင်းချင်းအားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အား ရင်းတတ်သော စိတ္တဇမဟာဘုတ်.... (ပ) .... ပဝတ္တိ ကမ္မဇမဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါန်။ ။ဘုတ်နှင့်တကွသော စိတ္တဇ ဥပါဒါ... (ပ) ...ပဝတ္တိ ကမ္မဇဥပါဒါရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်း။ ။ဥပါဒါရုပ်ပါနေ၍ အညမညမှာ ယထာရဟသာ။

(ကုဗျာ။ ဗျာ) ကတ္တား။ ။စိတ္တဇ ရုပ်အား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ကုသိုလ်ဧကဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ, အစိပ်အပေါင်း မဟာဘုတ်ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါန်။ ။ကုသိုလ်ပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်း။ ။သဟကြီးလေးသာ။

(အကုဗျာ။ ဗျာ)။ ။(ကုဗျာ။ ဗျာ) သဘောသင်ကောက်ပါ။

သဟဇာတအလတ်အကောက်

(ကု။ ကု) (ကု။ ဗျာ) စသည်ရကြသော အညမည, သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တတို့ကို သဟဇာတအကြီးအတိုင်းကောက်ပါ။ (ဗျာ။ ဗျာ)တခုမျှသာ အနည်းငယ်ထူး၍ ဇယားအတိုင်းပြပေအံ့။

အညမညပစ္စည်း(ဗျာ။ဗျာ)ပဝတ္တိကတ္တား။ ။အချင်းချင်းအား တတ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ်ဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ (အရကောက်၌အစိပ်အစိပ် အစိပ်အပေါင်းဟု ရှိနေသည်ကားမသင့်)။

သမ္ပဒါန်။ ။ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာစိတ်ဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ်နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်း။ ။နာမ်ချင်းချင်းဖြစ်၍ ဝိပ်မရ။ ဝိပါကမှာကြိယာပါနေ၍ ယထာရဟသာပါဝင်၏။

ပဋိသန္ဓေ အခါကတ္တား။ ။အချင်းချင်း အားရင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုအားရင်း တတ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အစိပ် အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါန်။ ။ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသ၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အစိပ် အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (ဤအညမည သုဒ္ဓသင်္ချာ၌ အချင်းချင်းချည်းဖြစ်၍ အပေါင်းကောက်ရာ၌ ကတ္တား သမ္ပဒါန်အရတူကြ၏။ အစိပ်အစိပ်ကား တခြားစီပင်)။

ကရိုဏ်း။ ။ခန္ဓာဝတ္ထုသာ စသည်အတွက် ဝိပ္ပယုတ္တ ဝင်သာ၍ ယထာရဟ ရှစ်ပစ္စည်းရ၏။

ရုပ်သက်သက်ကတ္တား။ ။အချင်းချင်းအား တတ်သော စိတ္တဇ မဟာဘုတ်...(ပ)....ပဝတ္တိကမ္မဇမဟာဘုတ် ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါန်။ ။စိတ္တဇမဟာဘုတ်....(ပ)....ပဝတ္တိ ကမ္မဇ မဟာဘုတ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (၎င်းခုနစ်ပါးသော မဟာဘုတ်ဟု သော်ရင်းဆို)။

ကရိုဏ်း။ ။အညမညကယူ၍ တပြိုင်နက် ငါးပစ္စည်းရ၏။

ဝိပါကပစ္စည်း

(ဗျာ။ဗျာ)ပဝတ္တိ၊ ကတ္တား။ ။အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇ ရုပ်အားရင်းတတ်သော ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါန်။ ။ဝိပါက်စိတ် ဆတ္တိံသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်း။ ။ည။ သံ။ ဝိပ်တို့ ယထာရဟဝင်ကြ၍ ရှစ်ပစ္စည်းရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တား။ ။အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အား ရင်းတတ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အစိပ် အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။ (ခန္ဓာဝတ္ထုသာ သာရှိ၍ ဟဒယဝတ္ထုမရပြီ)။

သမ္ပဒါန်။ ။ပဋိသန္ဓေစိတ် ဧကူနဝီသ၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။ (ခန္ဓာဝတ္ထုသာ၌ ဟဒယဝတ္ထုသည် ခန္ဓာဟူသော ကတ္တားကိုထောက်လျှင် အပေါင်း ဖြစ် သင့်လည်း ကဋတ္တာရုပ်တွင် ဝင်ပြီးဖြစ်၍ အစိပ်အပေါင်းကို မဆိုသင့်ပြီ။ သဟကြီးတွင် ပစ္စယုပ္ပန် ဘက်က အစိပ်အပေါင်း ဆိုသည်ကား "ဝတ္ထုခန္ဓာနံ" အတွက်ဖြစ်၏။)

ကရိုဏ်း။ ။ပဝတ္တိနည်းတူ ယထာရဟရှစ်ပစ္စည်းပင်။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း

(ဗျာ။ ဗျာ)။ ။ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နှစ်ချက်လုံး ကောက်ပါလေ။

ကရိုဏ်း။ ။သမ္ပယုတ္တနှင့် ဝိပ္ပယုတ္တတို့သည် မည်သည့် အခါမျှ သဘာဂမဖြစ်နိုင်ကြ (သုဒ္ဓသင်္ချာကိုကြည့်ပါ)။ ပဝတ္တိအခါ၌ ဝိပါကမှာ ယထာရဟ။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌မူ တပြိုင်နက်ပင်ရ၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

(ဗျာ။ ဗျာ)ပဝတ္တိ။ **ကတ္တား**။ ။စိတ္တဇရုပ်အား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့စုတိကြဉ်သော ဝိပါက်စိတ်ဗာဝီသ၊ ကြိယာစိတ်ဝီသ၊ စေအဋ္ဌတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္ပဒါန်။ ။ဝိပါက်ကြိယာပြုအပ်သော စိတ္တဇရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်း။ ။အညာ၊ သံနှင့် လုံးဝမဆိုင်ပြီဖြစ်၍ ယထာရဟာခြောက်ပစ္စည်းသာရ၏။

ပဋိသန္ဓေအခါ ကတ္တား။ ။ကဋတ္တာ ရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ။ အချင်းချင်းအားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေပန္နရသ၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုပစ္စည်းတရားရ၏။ (သုဒ္ဓသင်္ချာအားလျော်စွာ ကောက်သည်။ ပေါင်း၍ ကောက်လျှင် "အချင်း ချင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေပဉ္စတိံသ အစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု"ဖြစ်၏။)

သမ္ပဒါန်။ ။ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ ပန္နရသ၊ စေပဉ္စတိံသအစိပ်အပေါင်း နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ် ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်း။ ။"ခန္ဓာဝတ္ထုသာ" စသည် အတွက် အညဝင်၍(၇)ပစ္စည်း။

ကရိုဏ်းအကျဉ်းချုပ်။ ။သဟလတ် လေးပစ္စည်းတွင် (က။ က) စသည်ရသေးသင်္ချာ အတိုင်းကောက်ပါ။(ဗျာ။ဗျာ)၌သာ တရားအားလျော်စွာ စဉ်းစားပါ။ သဟကြီးအတွက် စဉ်းစားဘွယ်မရှိ။

သဟကြီးလတ် အကျဉ်းချုပ်

ဆိုင်ရာသုဒ္ဓသင်္ချာအားလျော်စွာပဒ, ပဒါဝသာနထုတ်။ ပဒ, ပဒါဝသာနအားလျော်စွာ ပါဠိကိုဆို။ ပါဠိ အတိုင်း အရကောက်ကောက်။ ရုပ်သက်သက် ကတ္တားသမ္ပဒါန်တခုခုနေလျှင် အစိပ် အပေါင်းဟု ဆို။ အကြွင်းကို အစိပ်အစိပ်ဟုဆို။ ကရိုဏ်းအရ သတ္တိတို့ကို သုဒ္ဓသင်္ချာအားလျော်စွာဝင်း (ဗျာ။ ဗျာ)၌ တရားအားလျော်စွာဝင်း အလတ်မျှကိုသာ စဉ်းစား၍ကောက်ပါ။ (အားလုံးအတွက် ကျယ်ဝန်းလှစွာ ပြခဲ့လည်း အကျဉ်းမှာ ဤသဘောသာပင်။ သဟဇာတ မျိုးများကား ပါဠိအကောက်လွယ်ပါ၏)။

အနန္တရူပမျိုးဇယားဆိုရိုး

နာမ်အခြားမရှိ ကျေးဇူး ပြုတတ်သော အနန္တရ သဘော အတိုင်း အနန္တရဇယားမှပင် ပါဠိထုတ်ခြင်း ကောက်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်၍ ရှေးဦးစွာ ဇယားဆိုရိုးကို ရအောင်မှတ်။

ဇယားဆိုရိုး။ ။ပထမဘွင် နာမက္ခန္ဓာအား တတ်သော ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ။ ဒုတိယအစရှိသော နောက်နောက်သော ဘွင်နာမက္ခန္ဓာအားတတ်သော ပထမ အစရှိသော ရှေးရှေးသော ဘွင် နာမက္ခန္ဓာ။ အာဝဇ္ဇန်းဒွေအား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ ၁၅ ခု။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အား တတ်သော အရူပ ဘဝင်္ဂပစ္ဆေဒ လေးခု၊ ပဉ္စဝိညာဉ်အားတတ်သော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ စ္ဆိုင်းအားတတ်သော ပဉ္စဝိညာဉ်။ တီအားတတ်သောစ္ဆိုင်း။ ဝုဋ္ဌောအားတတ်သောတီ။ ပရိတ္တာရုံဝီထိဖြစ်အံ့ - ဒုတိယဝုဋ္ဌောအားတတ်သော ပထမဝုဋ္ဌော။ ပဉ္စဝေါကာရဘွင် ၁၅-ခုအားတတ်သော ဒု-ဝုဋ္ဌော။ အတိမဟန္တာရုံ၊ မဟန္တာရုံ၊ ဝိဘူတာရုံ၊ အဝိဘူတာရုံ ဝီထိဖြစ်အံ့ - ကာမဇောတခု ယုတ်သုံးဆယ်ပထမဇောအားတတ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ဒုဇောအားတတ်သော ပဇော(ပ)သတ္တမဇောအားတတ်သောဆဋ္ဌဇော။ လောဘမူ, မောဟမူ, မဟာကုသိုလ်ဇောနောင်တဒါရုံကျသည်ဖြစ်အံ့ - တဒါရုံဧကာဒသ။ မကျသည်ဖြစ်အံ့။ဘွင် ဧကူနဝီသအားတတ်သော လောဘမူ, မောဟမူ, မဟာကုသိုလ်အဆုံးဇော။ ဒေါသမူဇောနောင်ရုံ ကျသည်ဖြစ်အံ့ - ဥပေက္ခာရုံခြောက်ခု၊ မကျသည်ဖြစ်အံ့ - ကာမဥပေက္ခာ ဘွင်ခြောက်ခုအား တတ်သော ဒေါသမူ အဆုံးဇော။ ဟသိတုပ္ပါဒ်ဇောနောင်ရုံ ကျသည်ဖြစ်အံ့— သောရုံငါးခု။ မကျသည်ဖြစ်အံ့ - ပဉ္စဝေါကာရ တိဟိတ်ဘွင် ကိုးခုအား တတ်သော ဟသိတုပ္ပါဒ်အဆုံးဇော။ မဟာကြိယာသောမနဿ သဟဂုတ်ဇောနောင်ရုံကျသည် ဖြစ်အံ့ - သောရုံငါးခု။ မကျသည်ဖြစ်အံ့ - တိဟိတ်ဘွင်တေရသအားတတ်သော မဟာကြိ, သောအဆုံးဇော။ မဟာကြိယာဥပေက္ခာ သဟဂုတ်ဇောနောင်ရုံကျသည်ဖြစ်အံ့ - ဥရုံခြောက်ခု။ မကျသည်ဖြစ်အံ့ - တိဟိတ်ဘွင် တေရသအားတတ်သော မဟာကြိ, ဥ အဆုံးဇော။ (ဇောနောင်ရုံ, ဘွင်ကျပုံတည်း) ဒုတိယရုံအားတတ်သောပထမရုံ။ ကာမဘွင် တဆယ်အားတတ်သော ဒုရုံ။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်သောမနဿ သဟဂုတ်လေးခု၊ မဂ်သောမနဿ သဟဂုတ် တဆဲ့ခြောက်ခု၊ အောက်ဖိုလ်သော,တဆဲ့ နှစ်ခုအားတတ်သော ဂေါတြဘူ, ဝေါဒါန်, အနုလုံ ကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေ။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ငါးခု၊ မဂ်ဥပေက္ခာ သဟဂုတ်လေးခု၊ အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သုံးခုအားတတ်သော ဂေါတြဘူ, ဝေါဒါန်, အနုလုံကိစ္စ တတ်သော မဟာကုသိုလ်တတိယဒွေ။ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာသောမနဿ သဟဂုတ်လေးခု အရဟတ္တဖိုလ် သော, လေးခုအားတတ်သော ဂေါတြဘူ, အနုလုံကိစ္စတတ်သောမဟာကြိယာ ပထမဒွေ။ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ငါးခု၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် တခု အား တတ် သော ဂေါတြဘူ, အနုလုံကိစ္စတတ်သော မဟာကြိယာ တတိယဒွေ။ (ဒွတ္တိံသ သုခပုညမှာ စသည်အရတည်း။ ဇယားတွင် ကြည့်၍ ပေါင်းခါဆို) သမာပဇ္ဇနဝီထိ၌ နောက်နောက်သော မဟဂ္ဂုတ်ကု, ကြိအားတတ်သော ရှေးရှေးသော ဇောတူ မဟဂ္ဂုတ်ကု,ကြိ။

ပဉ္စဝေါကာရတိဟိက် ဘွင်ကိုးခုအား တတ်သော ရူပကု, ကြိအဆုံးဇော။ ပဉ္စဝေါကာရတိဟိတ်ဘွင်ကိုးခု၊ အာကာဘွင်အား တတ်သော အာကာကု, ကြိအဆုံးဇော။ ပဉ္စဝေါတိဘွင်ကိုးခု၊ အာကာဘွင်၊ ဝိညာဘွင်အားတတ်သော ဝိညာ ကု, ကြိအဆုံးဇော။ ပဉ္စဝေါတိ ဘွင်ကိုးခု၊ အာကာဘွင်, ဝိညာဘွင်, အာကိံ ဘွင်အားတတ်သော အာကိံ ကု, ကြိ အဆုံးဇော။ တိဟိတ်ဘွင်တေရသ၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂါမိဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ်အားတတ်သော နေဝကု, ကြိအဆုံးဇော။ (အတူကိုပေါင်း၍ဆို) သောတာပတ္တိဖိုလ်အား တတ်သော သောတာပတ္တိမဂ် (ပ) အရဟတ္တဖိုလ်အားတတ်သောအရဟတ္တမဂ်။ နောက်နောက်သော ဖိုလ်လေးခုအားတတ်သော ရှေးရှေးသောဇောတူဖိုလ်လေးခု။ တိဟိတ်ဘွင် တေရသအားတတ်သော ဖိုလ်လေးခု အဆုံးဇော။ မရဏာသန္နအခါ၌ နောင်စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့ - ကာမစုတိ တဆယ်အားတတ်သော ဒုရုံ။ အကုသိုလ်ဇောနောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့ - ကာမစုတိ တဆယ်အား တတ်သော အကုသိုလ်ပဉ္စမဇော။ မဟာကုသိုလ်ဇောနောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့၊ စုတိဧကူနဝီသအားတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပဉ္စမဇော။မဟာကြိယာဇောနောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့ - တိဟိတ်စုတိ တေရသအားတတ်သောမဟာကြိယာပဉ္စမဇော။ ဘွင်နောင်စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့ - စုတိ ဧကူနဝီသအားတတ်သော ဘွင်ဧကူနဝီသ။ (ပဝတ္တိအတွက်တည်း) ကာမ ပဋိသန္ဓေတဆယ်အားတတ်သော ဒွိဟိတ်, အဟိတ် စုတိ။ ပဋိသန္ဓေ ဧကူနဝီသအားတတ်သော ကာမတိဟိတ်စုတိ။ သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ သတ္တရသအားတတ်သော ရူပစုတိ။ ကာမ တိဟိတ် ပဋိလေးခု၊ အရူပ ပဋိလေးခုအားတတ်သော အာကာစုတိ။ ကာမ တိဟိတ် ပဋိလေးခု၊ ဝိညာ, အာကိံ, နေဝ ပဋိအားတတ်သော ဝိညာစုတိ။ ကာမတိဟိတ် ပဋိလေးခု၊ အာကိံ, နေဝ ပဋိအားတတ်သော အာကိံစုတိ။ ကာမတိဟိတ် ပဋိလေးခု၊ နေဝ ပဋိအားတတ်သော နေဝစုတိ။

ဆိုရိုးသဘော အကျဉ်းချုပ် မှတ်ရန်။ ။ဆိုရိုးကို အပြည့်အစုံ အကျယ်ပြထားသဖြင့် လွန်စွာ ရှည်လျားလှသည်ဟု မငြီးငွေ့ပါနှင့်။ ကျက်လည်းမကျက်ပါနှင့်။ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဝီထိစိတ်စဉ်များကိုသာကြည့်၍ သွားပုံကိုမှတ်ပါ။ ဝီထိချေတတ်လျှင် အနန္တရအတွက် ခက်ဘွယ်မရှိ။

ဇယားကို (က။ က) စသည်ဖြင့် ခွဲနည်း။ ။ဇယားကို အပေါင်းအားဖြင့်ပြထားရာ ၎င်းမှအလိုရှိသော (က။ က) စသည်ကိုခွဲ၍ ယူရမည်။

ပစ္စည်းကု။ ပစ္စယုပ္ပန်ကု ကိုရှာလျှင် ကာမဇောဝါရ တွင်ဇောအချက်တင်သာ ပထမဒိဇောပစ္စည်း။ ဒုတိယဒိဇောပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်မည်။ ဈာနဝီထိတွင်ပရိကံစသည်ပစ္စည်း။ ဥပစာ စသည်ပုန်။ ဂေါတြဘူစသည်၊ မဟာ

ပဉှာဝါရဝိဘင် အနန္တရူပမျိုး ပါဠိတော်အကောက်ဇယား

	ရှေးရှေးစိတ်ပစ္စည်း	နောက်နောက်စိတ်ပစ္စယုပ္ပန်
	ပရိတ္တာရုံ	အတိမဟန္တာရုံ။မဟန္တာရုံ။ဝိဘူတာရုံ။အဝိဘူတာရုံ

ဝီထိများ	ပဉ္စ	ဘွင် * ၁၅။၁၆	မနောဒွါ *	* ပဉ္စဒွါ	* ဒွေပဉ္စ	သံ	ဏ	မ ဝု *	* ဇ	ဇ	ဇ	ဇ	ဇ	ဇ	ဇ *	* ရုံ	ရုံ
																	ကာမဘွင်။ ၁၀

ကာမဇောဝါရ	ပဉ္စဝေါ ၁၅	။	ဝု	လောဘမူ။မောဟမူ။မဟာကုသိုလ်	၁၁	ဘွင်။ ၁၉
	အရူပ ၄	။	ပဉ္စဝေါဘွင် ၁၅	ဒေါသမူ	ဥ ၆	ကာမဥ။ ၆
				ဟသိတုပ္ပါဒ်	သော ၅	ပဉ္စဝေါတိ။ ၉
				မဟာကြိယာသောမနဿသဟဂုတ်	သော ၅	တိဟိတ်။ ၁၃
				။ ဥပေက္ခာ ။	ဥ ၆	တိဟိတ်။ ၁၃

ဈာနဝီထိ	န	ဒ	မ	ပ	ဥ	နု	ဂေါ	မဟဂ်ကု	. ကြိဈာန်	ဈာန်	ဈာန်	.
								သော ဥ	သော ဥ			
								၄ ၅	၄ ၅			ဘွင်

သမာပဇ္ဇနဝီထိ	ရှေးရှေးသောဇောတူ မဟဂ်ကု,ကြိ	နောက်နောက်သော မဟဂ်ကု,ကြိ		* ပဉ္စဝေါတိ	အာ +	ဝိ +	ကိ +	နေဝ +
	ရူပ ကု,ကြိ	အာကာ	ဝိညာ	အာကိ	နေဝ			
				၉	၁၀	၁၁	၁၂	၁၃

မဂ္ဂဝီထိ	န	ဒ	မ	ပ	ဥ	* နု *	* ဂေါ *	* မဂ် *	* ဖိုလ်	ဖိုလ်	ဖိုလ်	တိဘွင် ၁၃
							ဝေါ	သော ဥ				
								၁၆ ၄				

ဖလသမာပတ္တိ	န	ဒ	မ	နု	နု	နု	နု *	* ဖိုလ်	ဖိုလ်	ဖိုလ်	တိဘွင် ၁၃
								သော ဥ	ရှေးရှေးသောဇောတူ	နောက်နောက်သော	
								၁၂ ၄ ၃ ၁	ဖိုလ် ၄	ဖိုလ် ၄	

နိရောဓသမာပတ္တိ	န	ဒ	မ	ပ	ဥ	နု	ဂေါ	နေဝ။ ကု*	နိရောဓ	* အနာဂါမိဖိုလ်	တိဘွင်
								နေဝ။ ကြိ *		* အရဟတ္တဖိုလ်	

မရဏာသန္နဝီထိ	နောင်	* စုတိ	ကာမစု	စု	တိဟိတ်စု
	ရုံ *		၁၀		
အကု | ကာကု | ကာကြိ	ဇော *		၁၀	၁၉	၁၃
	ဘွင် *			၁၉	

စုနောင်ပဋိသန္ဓေ	စုတိနောင်	အဟိတ် ပဋိ။ ၂	ဒွိဟိတ် ပဋိ။ ၄	တိဟိတ် ပဋိ။ ၄	ရူပ ပဋိ။ ၅	အာကာ ပဋိ။ ၁	ဝိညာ ပဋိ။ ၁	အာကိ ပဋိ။ ၁	နေဝ ပဋိ။ ၁	ပဋိ
	ဒွိဟိတ်,အဟိတ် စုတိ	။								၁၀
	ကာမတိဟိတ် ။	။								၁၉
	ရူပ ။	×								၁၇
	အာကာ ။			။		။				၈
	ဝိညာ ။			။			။	။	။	၇
	အာကိ ။			။				။	။	၆
	နေဝ ။			။					။	၅

ကုပွန်ကိုင်း။ သမာပဇ္ဇနဝီထိတွင် ရှေးရှေးဇောတူမဟဂ်ကုစ္စည်း၊ နောက်နောက်ဇောတူ မဟဂ်ကုပွန်ကိုင်း။ မဂ္ဂဝီထိတွင် ပရိကံစသည် စွည်း၊ ဥပစာ စသည် ပွန်ကိုင်း။ အနုလုံပစ္စည်းဂေါတြဘူ, ဝေါဒါန်, ပွန်ကိုင်း၊ ဂေါ, ဝေါစ္စည်း၊ မဂ်ပွန်ကိုင်း တွေ့မည်။ ။ဇယားအတိုင်း ဆက်လက်၍ ရှာကမတွေ့ပြီ။ ၎င်းတရားစုကိုပစ္စည်းဘက်က အားလုံးပေါင်းလျှင် အဆုံး ဇောကြည်သော (သတ္တမ ဇောမှာ ·ပစ္စည်း မဖြစ်နိုင်) လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ ရ၏။ ပစ္စယုပ္ပန်ကိုပေါင်းလျှင် ပဌမဇော ကြဉ်သော (ပဌမဇောမှာ ပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်) ကုသိုလ်ကေဝီသရ၏။ ။အစိပ်အစိပ်တနည်းကားကို မဟာကု ဒုဇောအား တတ်သော ပဇော စသည်ဖြင့် ဆိုရိုးအတိုင်း လိုရာကိုခွဲ၍ ဆိုရမည်။

ဝီထိဇယား၌ ခရေပွင့်များ ပြထားသည်ကား (ကု။ ကု) စသော ဆိုင်ရာပါဠိများကို ထုတ်ရန်ဖြစ်၏။ ခရေပွင့်မပြသော စိတ်တို့သည် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ပုရိမာစသော ပါဠိတွင် ဝင်ကြကုန်၏။ ပြထားသော ပါဠိဇယားသည် ဝီထိဇယားမှ ထုတ်အပ်သော ပါဠိဖြစ်ကြောင်းကို တိုက်ဆိုင်၍ ကြည့်ရှုပြီး ဝီထိဇယားမှ ပါဠိဖြစ်လာအောင် ကြံဆပါ။

(ကု။ ကု)။ ။"အနုလောမံ ဂေါတြဘုဿ။ အနုလောမံဝေါဒါနဿ" ကား ဘုံတူအာရုံပြား။ "ဂေါတြဘုမဂ္ဂဿ၊ ဝေါဒါနံမဂ္ဂဿ" ကား အာရုံတူဘုံပြား။ ပုရိမာတို့ကား ဘုံတူဘုံပြားဖြစ်ကုန်၏။

ကုံ။ဗျာ။ ။ဇောမှထ၍ ဝုဋ္ဌာခေါ်ရကား မရဏာ သန္နဝီထိ၌ ဇောနောင်စုတိကိုပါ ယူရပေမည်။ ဖိုလ်မှာဇောကိစ္စတတ်၍ ဝုဋ္ဌာ အမည်မရသောကြောင့် သီးခြားဟောသည်။ ကာမဇောနောင် ဖိုလ်ဇောကို "အနုလောမံ" စသည်ဖြင့် မဟဂ္ဂုတ်ဇောနောင်ဖိုလ်ဇောကို "နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။

(အကု။ ဗျာ)။ ။မရဏာသန္န အကုသိုလ် ဇောနောင် စုတိကိုပါ ယူပါ။

(ဗျာ။ ဗျာ)။ ။ပုရိမာကို ဝိပါက်ကြိယာ ရော ခါ ဟော လည်း ဝိပါက်, ဝိပါက်ချင်း၊ ကြိ ယာ, ကြိ ယာချင်းကို သာ ယူပါ။ "ဘဝင် အာဝဇ္ဇနာယ" ကား ဝိပါက်က ကြိယာကို "ကြိယံဝုဋ္ဌာနဿ" ကား ကြိယာက ဝိပါက်ကို ပစ္စည်းတတ်ပုံကို ဟောတော်မူ၏။ အကြွင်းပါဠိ (ကု။ဗျာ) သဘောနှင့် တူပြီ။

အာသေဝန။ ။(ကု။ ကု) (အကု။ အကု) အနန္တရနှင့် တူပြီ။ (ဗျာ။ဗျာ)၌ ကြိယာဇောမျှသာဖြစ်၍ "ပုရိမာပုရိမာ ကြိယာ ဗျာကတာ ခန္ဓာ" စသည်ကို ဆိုရန် လက်သဲကွင်းပြထားသည်။

အနန္တရကမ္မ။ ။ကြက်ခြေပြအတိုင်းဆိုပါ။

အနန္တရူပနိဿယမျိုးတနည်းကားအကောက်

အကောက်ဇယားတွင် တနည်းကားမှတပါး အပေါင်း ကောက်ပုံများကို အပြည့်အစုံပြထားပြီ။ တနည်းကား အကျယ်ကောက် များကို အကောက်ဆိုရိုးဇယားအတိုင်း လိုရာများကိုရွေး၍ ကောက်ရ ပေမည်။ ကောက်ပုံနည်းကို ပြဦးအံ့။

(ကု။ ကု) တနည်းကား။ ။မဟာကုဒုဇော အားတတ်သောပဇော။ တဇောအားတတ်သော ဒုဇော.... ပ.... သတ္တမဇောအားတတ်သော ဆဋ္ဌဇော။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿသဟဂုတ်လေးခု၊ မဂ်သောမနဿသဟဂုတ် ၁၆ - ခုအားတတ်သောဂေါတြဘူ, ဝေါဒါန် ကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပဌမဒွေ။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာ သဟဂုတ် ငါးခု၊ မဂ်ဥပေက္ခာသဟဂုတ် လေးခုအားတတ်သော ဂေါတြဘူ, ဝေါဒါန်ကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ်တတိယဒွေ။ သမာပဇ္ဇနဝီထိ၌ နောက်နောက်သောမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်အားတတ်သော ရှေးရှေး သောဇောတူမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္မဒါန်။ ။မဟာကုသိုလ်ဒုတိယာဒိဇော, မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ကိုးခု မဂ်လေးခု ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

ကရိုဏ်းကောက်နည်း။ ။အနန္တရူပ (၇) မျိုးတွင် အာသေဝနနှင့် ကမ္မမှတပါး ကြွင်းငါးမျိုးမှာ တပိုင်နက် အမြဲရ၏။ အာသေဝနရသော (ကု။ ကု) (အကု။ အကု)၌ တပိုင်နက်။ (ဗျာ။ဗျာ)၌ ဇောသာရ၍ ယထာရဟ ခြောက်ပစ္စည်းစီ။ အနန္တရကမ္မမှာ (ကု။ ဗျာ)၌ သာယထာရဟဝင်၍ ခြောက်ပစ္စည်း။ ကြွင်းအချက်တို့၌ ၎င်းတို့နှင့်မဆိုင်၍ တပိုင်နက် ငါးပစ္စည်းစီဟု သချာကိုကြည့်ခါ ကရိုဏ်းများအားလုံးကိုကောက်ပါ။

(ကုဗျာ) ကတ္တား။တနည်းကား။ ။မဟာကုဇောနောင်ရုံဘွင်ကိုဆိုပါ။ အောက်ဖိုလ်သောမနဿ သဟဂုတ် တဆဲ့နှစ်ခုအား တတ်သော အနုလုံကိစ္စတတ်သော မဟာကုပဒွေ။ အောက်ဖိုလ် ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သုံးခုအားတတ်သော အနုလုံကိစ္စတတ်သော မဟာကုတဒွေ။ ရူပ, အရူပဇောနောင်ဘွင်။ နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ နေဝကုံဇောနောင် အနာဂါမိဖိုလ်။ မဂ်နောင် ဖိုလ်တို့ကို ဇယားဆိုရိုးအတိုင်း ပစ္စည်း ကုကိုဆို။ မရဏာသန္နအခါ မဟာကု ဇောနောင်စုတိ ကျသည်ဖြစ်အံ့-စုတိ ကေနဝီသအားတတ်သော မဟာကုသိုလ်ပဌမဇော ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္မဒါန်။ ။ဇယားအတိုင်းပင်ကောက်တော့။

(အကု။ အကု) ကတ္တား။တနည်းကား။ ။အကုသိုလ် ဒုတိယဇော အားတတ်သော ပဌမဇော........ပ.... သတ္တမဇော အားတတ်သော ဆဋ္ဌဇောပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္မဒါန်။ ။အကုသိုလ်ဒွါဒသဒုတိယာဒိဇော ပစ္စယုပ္ပန်တရားရ၏။

(အကု။ ဗျာ) ကတ္တား။ တနည်းကာ။ ။အကုဇောနောင်ရုံဘွင်ကို ရွေး၍ဆို။ မရဏာသန္နအခါ အကုသိုလ်ဇောနောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့-ကာမစုတိတဆယ်အားတတ်သော အကုသိုလ် ပဌမဇော ပစ္စည်းတရား ရ၏။

သမ္မဒါန်။ ။ဇယားအတိုင်းပင်ကောက်တော့။

(ဗျာ။ ဗျာ) ကတ္တား။ တနည်းကား။ ။ဇယားဆိုရိုး အစဉ်အတိုင်း ဆို။ ဟသိတုပ္ပါဒ်, မဟာကြိယာ ပဌမဇော အားတတ်သော ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ဒုဇော အားတတ်သော ပဇော .... ပ .... သတ္တမဇော အားတတ်သော ဆဋ္ဌဇော။ ဇောနောင်ရုံကို(ဗျာ)အတွက်ရွေးဆို။ ရုံချင်းချင်း, ရုံကဘွင်ကို ဇယားအတိုင်းဆို။ မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာသော....၄။ အရဟတ္တဖိုလ်သော....၄ ခုအား တတ်သော ဂေါတြဘူ, အနုလုံကိစ္စတတ်သော မဟာကြိပဒွေ။ မဟဂ္ဂုတ်ကြိဥ....၅ ခု၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဥ....တစ်ခုအားတတ်သော ဂေါတြဘူ, အနုလုံကိစ္စတတ်သောမဟာကြိတဒွေ။ သမာပဇ္ဇနဝီထိ၌ နောက်နောက်သော မဟဂ္ဂုတ် ကြိယာ အားတတ်သော ရှေးရှေးသော ဇောတူ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ။ ရူပ, အရူပကြိယာဇောနောင်ဘွင်၊ နိရောဓမှ ထသောအခါ နေဝကြိဇောနောင် အရဟတ္တဖိုလ်၊ ဖိုလ်ချင်းချင်း၊ ဖိုလ်နောင်ဘွင်၊ မရဏာသန္နအခါများကို အားလုံး ဇယားအတိုင်းဆိုပါ။ ဇောနောင်စုတိ၌ မဟာကြိဇောနောင် စုတိကျသည်ဖြစ်အံ့ - တိဟိတ်စုတိ တေရသအားတတ်သော မဟာကြိ ပဌမဇော ဟုဆို။ အကြွင်းအားလုံးဇယားဆိုရိုးအတိုင်းဆိုပါ။

သမ္မဒါန်။ ။ဇယားအတိုင်းပင်ကောက်ပါ။

(ဗျာ။ ကု) (ဗျာ။ အကု)။ ။ဇယားအတိုင်း ကောက်ပါ။

အာသေဝနပစ္စည်း

(ဗျာ။ ဗျာ) ကတ္တား။ တနည်းကား။ ။ဟသိ, မဟာကြိ ဒုဇော အားတတ်သောပဇော....ပ....သတ္တမဇော အားတတ်သော ဆဋ္ဌဇော။ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာသော....၄ ခု အားတတ်သော ဂေါတြဘူကိစ္စ တတ်သော မဟာကြိပဒွေ။ မဟဂ္ဂုတ်ကြိဥ....၅ ခု အားတတ်သော ဂေါတြဘူကိစ္စတတ်သော မဟာကြိတဒွေ။ သမာပဇ္ဇန ဝီထိ၌ နောက်နောက်သော မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာအားတတ်သော ရှေးရှေးသော ဇောတူမဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ပစ္စည်းတရားရ၏။

သမ္မဒါန်။ ။ဟသိတုပ္ပါဒ် မဟာကြိယာ ဒုတိယာဒိဇော၊ မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာကိုးခု ပစ္စယုပ္ပန် တရားရ၏။

ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရ အနန္တရူပနိဿယမျိုး ပါဠိတော်ဇယား

	ပစ္စည်းပါဠိ	ပစ္စည်းတရား		ပစ္စယုပ္ပန်ပါဠိ	ပစ္စယုပ္ပန်တရား
ကု	ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာခန္ဓာ	ဆုံးဇောကြည့် ကိကု ၁၇	ကု	ပစ္ဆိမာနံပစ္ဆိမာနံကုသလာနံခန္ဓာနံ*	ပဇောကြည့် ကု ၂၁
	အနုလောမံ ၂	သင်္ခါရအာရုံ, မဟာကုပ, တဒွေ		ဂေါတြဘုဿ | ဝေါဒါနဿ	နိဗ္ဗာန်အာရုံ,မဟာကုပ,တဒွေ
	ဂေါတြဘု | ဝေါဒါန်	နိဗ္ဗာန်အာရုံ ။		မဂ္ဂဿ ၂	။ သောတာ။ထက်မဂ်
ကု	ကုသလံ	ကိကု ၁၇ အဆုံးဇော	ဗျာ	ဝုဋ္ဌာနဿ	ရုံ ၁၁။ မဟဂ် ဝိ ၉
	× မဂ္ဂေါ	မဂ် ၄		ဖလဿ	ဖိုလ် ၄
	အနုလောမံ	သင်္ခါရအာရုံ, မဟာကုပ, တဒွေ		သေက္ခာသ ဖလသမာပတ္တိယာ	အောက်ဖိုလ် ၃
	နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ နေဝ....ကုသလံ	နိရောဓမှ ထ,နေဝ...ကု		ဖလသမာပတ္တိယာ*	အနာဂါမိဖိုလ်
အကု	ပုရိမာ ပုရိမာ အကုသလာခန္ဓာ	ဆုံးဇောကြည့် အကု ၁၂	အကု	ပစ္ဆိမာနံပစ္ဆိမာနံအကုသလာနံခန္ဓာနံ*	ပဇောကြည့် အကု ၁၂
အကု	အကုသလံ	အကု ၁၂ အဆုံးဇော	ဗျာ	ဝုဋ္ဌာနဿ*	ရုံ ၁၁။ မဟဂ် ဝိ ၉
ဗျာ	ပုရိမာ ပုရိမာ ဝိပါကာဗျာကတာ }	ရဟန္တာ့ဘဝင်ကြည့်ဝိ, ၃၆	ဗျာ	ပစ္ဆိမာနံပစ္ဆိမာနံ ဝိပါကာဗျာကတာနံ	ရဟန္တာစုနှင့်တကွ ဝိ ၃၆
	(ကြိယာဗျာကတာခန္ဓာ }	ဆုံးဇောစုတ်,ပဋ္ဌါကြည့်ကြိ ၁၉		ကြိယာဗျာကတာနံခန္ဓာနံ)*	ပဇော,ပဋ,ပဋ္ဌါကြည့် ကြိ ၁၉
	ဘဝင်*	ဘဝင်ပစ္ဆေဒ ၁၉		အာဝဇ္ဇနာယ	အာဝဇ္ဇန်းဒွေ
	ကြိယံ	ကြိဆုံးဇော, စုတိ, ပဋ္ဌါ		ဝုဋ္ဌာနဿ	ရုံ ၁၁။မဟဂ်ဝိ၉။ဓေ ဒွေပဋ္ဌ
	အနုလောမံ	သင်္ခါရအာရုံ, မဟာကြိပ,တဒွေ		*အရဟတော ဖလသမာပတ္တိယာ	အရဟတ္တဖိုလ်
	နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿနေဝ....ကြိယံ	နိရောဓမှ ထ,နေဝ...ကြိ		ဖလ သမာပတ္တိယာ*	အရဟတ္တဖိုလ်
ဗျာ	အာဝဇ္ဇနာ	ဝုဋ္ဌော။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း	ကု	ကုသလာနံခန္ဓာနံ*	မဟာကု ပဇော
ဗျာ	။	။	အကု	အ ။ *	အကု ၁၂ ပဇော

အနန္တရူပနိဿယမျိုး အကောက်ဇယား

	ပစ္စည်း — ကတ္တား		ပစ္စယုပ္ပန် — သမ္ပဒါန်	ပြိုင်	ယထာ
ကု	အဆုံးဇောကြည့်ရှေးရှေးသော လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ (တနည်းကား)	ကု	ပထမဇောကြည့် နောက်နောက်သောကုသိုလ်ကေဝီသ	၆	
ကု	လောကီကုသိုလ်သတ္တရသ အဆုံးဇော၊ မဂ်လေးခု (တနည်းကား)	ဗျာ	တဒါရုံ ၁၁၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ကိုးခု၊ ဖိုလ်လေးခု		၆
အကု	အဆုံးဇောကြည့် ရှေးရှေးသော အကုသိုလ်ဒွါဒသ (တနည်းကား)	အကု	ပထမဇောကြည့် နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ	၆	
အကု	အကုသိုလ်ဒွါဒသ အဆုံးဇော (တနည်းကား)	ဗျာ	တဒါရုံ ၁၁၊ မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် ကိုးခု	၅	
ဗျာ	ရဟန္တာစုတိကြည့် ရှေးရှေးသောဝိပါက် ၃၆၊ ကြိယာ ၂၀ (တနည်းကား)	ဗျာ	ရဟန္တာစုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော ဝိ ၃၆၊ ကြိ ၂၀		၆
ဗျာ	ဝုဋ္ဌော၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း	ကု	မဟာကုသိုလ် ပထမဇော	၅	
ဗျာ	။	အကု	အကုသိုလ်ဒွါဒသ ပထမဇော	၅	

အာသေဝန (ဗျာ၊ဗျာ)နှင့် အနန္တရကမှ အကောက်ဇယား

ဗျာ	အဆုံးဇောကြည့်သော ရှေးရှေးသောကြိယာဇော အဋ္ဌာရသ (တနည်းကား)	ဗျာ	ပထမဇောကြည့်သော နောက်နောက်သောကြိယာဇောအဋ္ဌာရသ	၆	
ကု	မဂ်လေးခု စေတနာ	ဗျာ	မဂ္ဂါနန္တရ ဖိုလ်လေးခု	၆	

အနန္တရကမှပစ္စည်း။ ။ဇယားအတိုင်းပင်ကောက်ပါ။

အနန္တရူပ နိဿယမျိုးအကောက် အကျဉ်းချုပ်။ ။ဝိထိဆိုရိုးဇယားကို ရစေပြီးလျှင် ၎င်းမှဆိုင်ရာ ပါဠိများကို ထုတ်ယူပါ။ ၎င်းမှပင် ဆိုင်ရာအကောက်များကို တနည်းကားပါမကျန်ကောက်ပါ။ ပါဠိတော် ခရေပွင့် အမှတ်ပြများ၌သာ ပစ္စယေန ပစ္စယောကို ဆိုပါ။

	ပစ္စည်းပါဠိ	ပစ္စည်းတရား		ပစ္စယုပ္ပန်ပါဠိ	ပစ္စယုပ္ပန်တရား
ကု	သဒ္ဓံ ဥပနိဿာယ | သီလံ သုတံ စာဂံ ပညံ ဥပနိဿာယ	မဟာကု	ကု	ဒါနံဒေတိ၊ သီလံသမာဒိယတိ၊ ဥပေါသထကမ္မံ ကရောတိ၊ ဈာနံဥပ္ပါဒေတိ၊ ဝိပဿနံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ မဂ္ဂံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ အဘိညံဥပ္ပါဒေတိ၊ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ ၂	မဟာ, မဟဂ်ကု မဂ်, အဘိညာဉ် သမာပတ်
	သဒ္ဓါ သီလံ သုတံ စာဂေါ ပညာ	မဟာကု		သဒ္ဓါယသီလဿသုတဿစာဂဿပညာယ	မဟာကု
	ပထမဿဈာနဿပရိကမ္မံ | ဒု | တ | စ အာကာသာနဉ္စာယတနဿပရိကမ္မံ | ဝိညာ | အာကိံ | နေဝ	ပရိကံ ဇောကိစ္စ တတ်သော မဟာကု		ပထမဿ ဈာနဿ | ဒု | တ | စ အာကာသာနဉ္စာယတနဿ | ဝိညာ | အာကိံ | နေဝ	ရူပဈာန် အရူပဈာန်
	ပထမံဈာနံ | ဒု | တ | စ အာကာသာနဉ္စာယတနံ | ဝိညာ | အာကိံ	ပဈာန်စသည်		ဒုတိယဿဈာနဿ | တ | စ | အာကာ ဝိညာဏဉ္စာယတနဿ | အာကိံ | နေဝ	ဒုဈာန် စသည်
	ဒိဗ္ဗဿစက္ခုဿပရိကမ္မံ | ဒိဗ္ဗာယသောတဓာတုယာ… ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ.,. | စေတောပရိယဉာဏဿ… ပုဗ္ဗေ…. | ယထာ…. | အနာဂတံသဉာဏဿ	ပရိကံဇောကိစ္စ တတ်သော မဟာကု		ဒိဗ္ဗဿ စက္ခုဿ | ဒိဗ္ဗာယသောတဓာတုယာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ | စေတောပရိယဉာဏဿ ပုဗ္ဗေ | ယထာ | အနာဂတံသဉာဏဿ	ဒိဗ္ဗစက္ခု စသော အဘိညာဉ်
	ဒိဗ္ဗစက္ခု | ဒိဗ္ဗသောတ ဓာတု ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏံ | စေတော | ပုဗ္ဗေ | ယထာ	ဒိဗ္ဗစက္ခု စသော အဘိညာဉ်		ဒိဗ္ဗာယသောတဓာတုယာ | ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ စေတော | ပုဗ္ဗေ | ယထာ | အနာဂတံသဉာဏဿ	ဒိဗ္ဗသောတ စသော အဘိညာဉ်
	ပထမဿ မဂ္ဂဿ ပရိကမ္မံ | ဒု | တ | စ	ပရိကံဇော….မဟာကု		ပထမဿ မဂ္ဂဿ | ဒု | တ | စ	သောတာမဂ် စသည်
	ပထမော မဂ္ဂေါ | ဒု | တ	သောတာမဂ် စသည်		ဒုတိယဿ မဂ္ဂဿ | တ | စ	သကဒါမဂ် စသည်
	သေက္ခာ မဂ္ဂံ ဥပနိဿာယ	အောက်မဂ်သုံးခု		အနုပ္ပန္နံသမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေန္တိ။ ဥပ္ပန္နံသမာပဇ္ဇန္တိ သင်္ခါရေအနိစ္စတော….အနတ္တတောဝိပဿန္တိ	အနုပ္ပန္န, ဥပ္ပန္နသမာပတ် မဟာကု
	မဂ္ဂေါ	အောက်မဂ်သုံးခု		သေက္ခာနံ အတ္ထ ပဋိသမ္ဘိဒါယ။ ဓမ္မ။ နိရုတ္တိ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါယ။ ဌာနာဋ္ဌာနကောသလ္လဿ	ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါး ဌာနာဌာန ကောသလ္လဉာဏ်
ကု	သဒ္ဓံ ဥပနိဿာယ | သီလံ….ပညံဥပနိဿာယ	မဟာကု	အကု	မာနံ ဇပ္ပေတိ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ ၂	ဒိဋ္ဌိဝိ ၄။ ဒိဋ္ဌိသံ ၄
	သဒ္ဓါ………..ပညာ	လောကီကု		ရာဂဿ, ဒေါသဿ, မောဟဿ, မာနဿ, ဒိဋ္ဌိယာ, ပတ္ထနာယ	အကု - ၁၂
ကု	သဒ္ဓံ ဥပနိဿာယ | သီလံ….ပညံဥပနိဿာယ	မဟာကု	ဗျာ	အတ္တာနံ အာတာပေတိ ပရိတာပေတိ ပရိယိဋ္ဌိ မူလကံ ဒုက္ခံ ပစ္စနုဘောတိ ၂	ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်
	သဒ္ဓါ………ပညာ			ကာယိကဿသုခဿ, ကာယိကဿဒုက္ခဿ, ဖလသမာပတ္တိယာ	ကာသု။ ကာဒု။ ဖိုလ် ၄
ကု	× ကုသလံ ကမ္မံ	ဗလဝကု ၂၁ စေတနာ		ဝိပါကဿ	ကုဝိ ကျေနတိံသ
	အရဟာ မဂ္ဂံ ဥပနိဿာယ	အရဟတ္တမဂ်		အနုပ္ပန္နံကြိယာသမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ ဥပ္ပန္နံ သမာပဇ္ဇတိ သင်္ခါရေအနိစ္စတော….အနတ္တတော ဝိပဿတိ	….ကြိယာ သမာပတ် မဟာကြိ
	မဂ္ဂေါ	အရဟတ္တမဂ်		အရဟတော အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယ။ ဓမ္မ။ နိရုတ္တိ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါယ။ ဌာနာဋ္ဌာန ကောသလ္လဿ	ပဋိသမ္ဘိဒါလေးပါး ဌာနာဌာန ကောသလ္လဉာဏ်
	မဂ္ဂေါ	မဂ်လေးခု		ဖလသမာပတ္တိယာ	ဖိုလ်လေးခု

ပါဠိတော် ဟောတော်မူပုံ

(ကု။ ကု)။ ။၎င်း၏ ပါဠိတော် ဟောတော်မူပုံကို ကြည့်လျှင် ပစ္စည်းဘက်က သဒ္ဓါစသည် ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်က ဒါနံဒေတိ စသည်ကိုရင်း (အစိပ်အစိပ်တည်း) တဖန် သဒ္ဓါစသည်က သဒ္ဓါစသည်အား (အပေါင်းတည်း)ဟု ဤပစ္စည်း၏ သင်္ချာအားလုံးတို့တွင် အစိပ်တချက် အပေါင်းတချက်ကို ဟောမြဲမှတ်ပါ။ ထို့နောက်ဈာန်, အဘိညာဉ်,မဂ် ဟု သုံးချက်မှတ်၍ ဈာန်ပရိကံက ဈာန်အား, ဈာန်ချင်းချင်းအားကျေးဇူးပြုပုံကို ဟောတော်မူ၏။ အဘိညာဉ်, မဂ်တို့ကိုလည်း နည်းတူ ဟောတော်မူ၏။ တဖန် မဂ်ကိုအကြောင်းပြု၍ အနုပ္ပန္န သမာပတ်ကို ဖြစ်စေမှု၊ ဥပ္ပန္န သမာပတ်ကို ဝင်စားမှုနှင့် ဝိပဿနာပြုမှုကိုရင်း၊ မဂ်က ပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်လေးပါးနှင့် ဌာနာဌာန ကောသလ္လဉာဏ်အား ကျေးဇူးပြုမှုကိုရင်း ဟောတော်မူ၏။ ဤဟောစဉ်ကို မှတ်လျှင် ပါဠိလွယ်၏။

ပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်လေးပါး တရားကိုယ်။ ။"တိဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ ကာမာဝစရ ကုသလတော စတူသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တေသု စိတ္တုပ္ပါဒေသု။ ကြိယတော စတူသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တေသု စိတ္တုပ္ပါဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ ဧတေသု စေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စတူသုမဂ္ဂေသုစ စတူသု ဖလေသုစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟူသော ပဋိသမ္ဘိဒါ ဝိဘင်း အဘိဓမ္မ ဘာဇနီယအတိုင်းကောက်ပါ။

(ကု။ အကု)။ ။ပစ္စည်း "ကု" ဖြစ်၍ သဒ္ဓါစသည်ကို ပစ္စယုပ္ပန် "အကု"ဖြစ်၍ မာနံဇပ္ပေတိစသည် ရာဂ စသည်ကိုမှတ်ပါ။

(ကု။ ဗျာ)။ ။ပစ္စည်းသဒ္ဓါစသည်၊ ပစ္စယုပ္ပန်ဗျာအတွက် အတ္တာနံ အာတာပေတိ စသည်နှင့် အပေါင်းတွက် ကာယိက သုခစသည်ကိုဆိုပါ။

ဗလဝ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ။ ။"ကုသလံ ကမ္မံ ဝိပါကဿ"မှာ ၎င်း အတွက်ပင်။ မဂ်က သမာပတ် စသည်တို့အား ကျေးဇူး ပြုပုံမှာ (ကု။ ကု) သဘောသွားပင်ဖြစ်၏။ နောက်ဆုံး "မဂ္ဂေါ ဖလသမာပတ္တိယာ"မှာ အနန္တရကမ္မအတွက်ဖြစ်၏။

(အကု။ အကု)။ ။အကုချင်းဖြစ်၍ ရာဂစသည်က ပါဏံ ဟနတိ စသည်အားရင်း, ရာဂစသည်က အချင်းချင်းအားရင်း, ဒုစ္စရိုက် ဆယ်ပါး, ပဉ္စာနန္တရိယ, နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတို့ကို စက်လှည့်၍ ဟောတော်မူ၏။

	ပစ္စည်းပါဠိ	ပစ္စည်းတရား		ပစ္စယုပ္ပန်ပါဠိ	ပစ္စယုပ္ပန်တရား
အကု	ရာဂံ ဥပနိဿာယ ဒေါသံ မောဟံ မာနံ ဒိဋ္ဌိံ ပတ္ထနံ ဥပနိဿာယ	လော၊ ဒေါ၊ အကု ဒိဋ္ဌိ၊ ဒိဋ္ဌိသံ၊ လော	အကု	ပါဏံ ဟနတိ၊ အဒိန္နံ အာဒိယတိ၊ မုသာ ဘဏတိ၊ ပိသုဏံ၊ ဖရုသံ၊ သမ္ဖံ ပလပတိ၊ သန္ဓိံ ဆိန္ဒတိ၊ နိလ္လောပံ ဟရတိ၊ ဧကာဂါရိကံ ကရောတိ၊ ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတိ၊ ပရဒါရံ ဂစ္ဆတိ၊ ဂါမဃာတံ ကရောတိ၊ နိဂမဃာတံ ကရောတိ၊ မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ၊ ပိတရံ၊ အရဟန္တံ၊ ဒုဋ္ဌေန စိတ္တေန တထာဂတဿ လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေတိ၊ သံဃံ ဘိန္ဒတိ[၂]	ဒေါ၊ မော၊ အကု၊ အကု အကု၊ ဒေါ၊ မော၊ အကု အကု လော၊ မော၊ အကု ဒေါ ဒေါ ဒေါ
	ရာဂေါ, ဒေါသော, မောဟော, မာနော, ဒိဋ္ဌိ, ပတ္ထနာ	အကု-၁၂		ရာဂဿ....ပတ္ထနာယ	အကု-၁၂
	ပါဏာတိပါတော | အဒိန္နာဒါနံ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရော | မုသာဝါဒေါ ပိသုဏာဝါစာ | ဖရုသာဝါစာ | သမ္ဖပ္ပလာပေါ အဘိဇ္ဈာ | ဗျာပါဒေါ | မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	အကု-၁၂		ပါဏာတိပါတဿ | အဒိန္နာဒါနဿ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဿ | မုသာဝါဒဿ ပိသုဏာယဝါစာယ | ဖရုသာယဝါစာယ | သမ္ဖပ္ပလာပဿ အဘိဇ္ဈာယ | ဗျာပါဒဿ | မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ[၁၀]	အကု-၁၂
	မာတုဃာတိကမ္မံ | ပိတုဃာတိကမ္မံ အရဟန္တဃာတိကမ္မံ | ရုဟိရုပ္ပါဒကမ္မံ သံဃဘေဒကမ္မံ | နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ	ဒေါဒွေ သတ္တမဇော ဒိဋ္ဌိသံ		မာတုဃာတိကမ္မဿ | ပိတုဃာတိကမ္မဿ အရဟန္တဃာတိကမ္မဿ | ရုဟိရုပ္ပါဒကမ္မဿ သံဃဘေဒကမ္မဿ | နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ[၆]	ဒေါဒွေ သတ္တမ ဇော၊ ဒိဋ္ဌိသံ
အကု	ရာဂံ ဥပနိဿာယ၊ ဒေါသံ....ပတ္ထနံ ဥပနိဿာယ	အကု-၁၂	ကု	ဒါနံ ဒေတိ....သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ[၂]	ကု-၂၁
	ရာဂေါ...............ပတ္ထနာ	အကု-၁၂		သဒ္ဓါယ....ပညာယ	မဟာကု
	ပါဏံ ဟန္တွာ | အဒိန္နံ အာဒိယိတွာ, မုသာဘဏိတွာ, ပိသုဏံ, ဖရုသံ, သမ္ဖံ ပလပိတွာ, သန္ဓိံ ဆိန္ဒိတွာ, နိလ္လောပံ ဟရိတွာ, ဧကာဂါရိကံ ကရိတွာ, ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌိတွာ, ပရဒါရံ ဂန္တွာ, ဂါမဃာတံ ကရိတွာ, နိဂမဃာတံ ကရိတွာတဿ	အကု-၁၂		ပဋိဃာတတ္ထာယ ဒါနံ ဒေတိ....သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ[၂]	ကု-၂၁
	မာတရံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတွာ တဿ ပိတရံ၊ အရဟန္တံ၊ ဒုဋ္ဌေန စိတ္တေန တထာဂတဿ လောဟိတံ ဥပ္ပါဒေတွာ, သံဃံ ဘိန္ဒိတွာ တဿ	ဒေါဒွေ သတ္တမဇော		ပဋိဃာတတ္ထာယ ဒါနံ ဒေတိ၊ သီလံ သမာဒိယတိ၊ ဥပေါသထကမ္မံ ကရောတိ[၂]	မဟာကု
အကု	ရာဂံ ဥပနိဿာယ၊ ဒေါသံ....ပတ္ထနံ ဥပနိဿာယ	အကု-၁၂	ဗျာ	အတ္တာနံ အာတာပေတိ....ဒုက္ခံ ပစ္စနုဘောတိ[၂]	ဒု....ကာယဝိညာဉ်
	ရာဂေါ.........ပတ္ထနာ			ကာယိကဿ သုခဿ....ဖလသမာပတ္တိယာ	သု၊ ဒု၊ ဖိုလ်-၄
	× အကုသလံ ကမ္မံ	အကု-၁၂ ရှိစေတနာ		ဝိပါကဿ	အကုဝိ-၇
ဗျာ	ကာယိကံ သုခံ၊ ကာယိကံ ဒုက္ခံ၊ ဥတု၊ ဘောဇနံ၊ သေနာသနံ	သု၊ ဒု၊ ဥတု၊ ဘော၊ သေ	ဗျာ	ကာယိကဿ သုခဿ, ကာယိကဿ ဒုက္ခဿ, ဖလသမာပတ္တိယာ[၅]	သု၊ ဒု၊ ဖိုလ်-၄
	ကာယိကံ သုခံ..........သေနာသနံ	ဝိ ၃၆၊ ကြိ ၂၀၊ ရုပ် ၂၈		ကာယိကဿ သုခဿ....ဖလသမာပတ္တိယာ	ဝိ ၃၆၊ ကြိ ၂၀၊
	ဖလသမာပတ္တိ	ဖိုလ်-၄		ကာယိကဿ သုခဿ	သု....ကာယ ဝိညာဉ်
	အရဟာ ကာယိကံ သုခံ ဥပနိဿာယ ကာယိကံ ဒုက္ခံ....သေနာသနံ ဥပနိဿာယ	ဝိ ၃၆၊ ကြိ ၂၀၊ ရုပ် ၂၈		အနုပ္ပန္နံ ကြိယာသမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ ဥပ္ပန္နံ သမာပဇ္ဇတိ သင်္ခါရေ အနိစ္စတော....အနတ္တတော ဝိပဿတိ[၂]	....ကြိယာ သမာပတ် မဟာကြိ
ဗျာ	ကာယိကံ သုခံ ဥပနိဿာယ၊...သေနာသနံ ဥပနိဿာယ	သု၊ ဒု....စသည်	ကု	ဒါနံ ဒေတိ....သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ[၂]	ကု-၂၁
	ကာယိကံ သုခံ....သေနာသနံ	ဖိုလ်ကြဉ် ဝိ၊ ကြိ၊ ရုပ်		သဒ္ဓါယ....ပညာယ	မဟာကု
ဗျာ	ကာယိကံ သုခံ ဥပနိဿာယ ...သေနာသနံ ဥပနိဿာယ	သု၊ ဒု....စသည်	အကု	ပါဏံ ဟနတိ....သံဃံ ဘိန္ဒတိ[၂]	အကု-၁၂
	ကာယိကံ သုခံ....သေနာသနံ	ကိုဝိ၊ ကြိ၊ ရုပ်		ရာဂဿ....ပတ္ထနာယ	အကု-၁၂

(အကု၊ ကု)၊ ။ပစ္စည်းအကု, ပစ္စယုပ္ပန် ကုသလဘောသွား အတိုင်း ဆိုပါ။ အကုသိုလ်ကိုပြုပြီး ၎င်းကိုယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ ဒါန စသည်ကို ပြုမှုကိုဆို၊ ပဉ္စာနန္တရိယကံများကိုပြုလျှင် ဈာန်စသည် မရနိုင်တော့၍ ဥပေါသထကမ္မံကရောတိ တိုင်ရှိသာဆိုပါ။

(အကု၊ ဗျာ)၊ ။သဘောသွားအတိုင်းဆို၊ ဗလဝကမ္မအတွက် လည်းဆိုပါ။

(ဗျာ၊ ဗျာ)စသောသုံးချက်၊ ။အထက်နည်း ကိုမှီး၍ဆိုတော့၊ မထူးလှပြီ။

အနန္တရူပနိဿယမျိုး, ပကတူပနိဿယမျိုး ပါဠိတော်ဇယားများ၌ ပါဠိတော်များ၏ အစိပ်အစိပ်ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်တရားများကို ပါဠိတော်ကို ဆောင်ရာ၌ရှင်း, အနုဝါဒကိုဆိုရာ၌ရှင်း သက်သာလွယ်ကူစေရန် ထပ်၍ တည်းပြထားပေသည်။ အာရမ္မဏမျိုး၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ၂၊၃၊၆၊၁၀ စသော ဂဏန်းများရှိလျှင် နှစ်ကြိမ်စသည်ဆိုပါ။ အနန္တရူပ မျိုးတွင် ခရေပွင့်ပြထားရာများ၌သာ "ပစ္စယေန ပစ္စယော"ဟုဆိုပါ။ ပကတူပမျိုး တွင်ကား ကြိယာဆုံးသော ပုဒ်မှတပါး အားလုံး "ပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟုဆိုပါ။

မှတ်ချက်။ ။ပါဏာတိပါတောဟူသည်၌ "ပါဏာတိပါတော ပါဏာတိပါတဿ ဥပနိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော"၊ "ပါဏာတိပါတော အဒိန္နာ

ပစ္စည်း=ကတ္တား		ပစ္စယုပ္ပန်=သမ္ပဒါန်		ပြိုင်	ယထာ
ကု	ဗလဝဖြစ်သောအရဟတ္တမဂ်ကြည့် ကု ၂၀။ စေ ၃၈	ကု	ကု ၂၁။ စေ ၃၈	၁	
။	။ လောကီ ကု ၁၇။ စေ ၃၈	အကု	အကု ၁၂။ စေ ၂၇	၁	
။	။ ကု ၂၁။ စေ ၃၈	ဗျာ	ဝိပါက် ၃၆။ ကြိယာ ၂၀။ စေ ၃၈		၆
အကု	။ အကု ၁၂။ စေ ၂၇	အကု	အကု ၁၂။ စေ ၂၇	၁	
။	။ ။	ကု	ကု ၂၁။ စေ ၃၈	၁	
။	။ ။	ဗျာ	ဝိပါက် ၃၆။ ကြိယာ ၂၀။ စေ ၃၈		၂
ဗျာ	။ ဝိ ၃၆။ ကြိ ၂၀။ စေ ၃၈။ ရုပ် ၂၈	ဗျာ	။	၁	
။	။ အရဟတ္တဖိုလ်ကြည့် ဝိ ၃၅	ကု	ကု ၂၁။ စေ ၃၈	၁	
။	။ လောကီဝိပါက် ၃၂ ။ ၃၅ ။	အကု	အကု ၁၂။ စေ ၂၇	၁	

ဗလဝနာနာက္ခဏိကကမ္မအကောက်

ကု	ဗလဝဖြစ်သော ကု ၂၁ ရှိ စေတနာ	ဗျာ	ကုသလဝိပါက် ဧကူနတိံသ		၆
အကု	။ အကု ၁၂ ။	ဗျာ	အကုသလဝိပါက် ၇	၂	

ဒါနဿ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဿ" စသည်ဖြင့် တပါးကိုမှတည်ပြီး ဆယ်ပါးကို လှည့်ခါလှည့်ခါ မူလီသွတ်၍ဆိုပါ။ ကြွင်းစု ဤသဘောယူဆပါ။

ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မပါဠိတော်။ ။ကြက်ခြေပြထားရာ (ကု။ ဗျာ) (အကု။ဗျာ)၌ဆိုပါ။

ပကတူပနိဿယမျိုးအကောက်

ပါဠိတော် ရှည်လျားလှသော်လည်း အကောက်မှာ လွယ်ကူလှပါ၏။ အကျဉ်းချုပ်မှတ်ရန်မှာ ကုသိုလ် ပစ္စယုပ္ပန်နေလျှင် အရဟတ္တမဂ်,ဖိုလ်ကို ပစ္စည်းဘက်ကကြည့်ပါ။ အကုသိုလ် ပစ္စယုပ္ပန်နေလျှင် လောကီကို ပစ္စည်းဘက်က ကောက်ပါ။ ပစ္စယုပ္ပန်များမှာ နာမ်ကုန်ရကြ၏။

ကရိုဏ်းကောက်။ ။(ကု။ဗျာ)တွင် အနန္တရ ကမ္မဝင်၍ ခြောက်ပစ္စည်း။ (အကု။ ဗျာ)တွင် ဗလဝကမ္မသာဝင်၍ နှစ်ပစ္စည်းသာ။ တစ်တို့မှာ ပကတူပနိဿယ တ ပစ္စည်းအတွက်သာဖြစ်၏။

ပကတူပသဘော။ ။ဤပကတူပသည် အကြောင်း အကျိုး စပ်၍ ကျေးဇူးပြုရာ၌ ရှေးကပြုဘူးသော ကုသိုလ်ကြောင့် ချမ်းသာ, မဂ် တရားကို ရသောအခါ ဝေးသောအကြောင်း, သဒ္ဓါစသည်ကြောင့် ဒါနစသည်ကိုပြုရာ၌ နီးသောအကြောင်း, မဂ်စေတနာက ဖိုလ်ကိုကျေးဇူးပြုရာ၌ အလွန်နီးသော အကြောင်းဟု အကြောင်းဝေး, အကြောင်း နီး ရှိ၏။

ပကတ။ ။ကေန်မှုချ အကျိုးတရားဖြစ်စေအောင် ကောင်းစွာ ပြုအပ်,ဖြစ်စေအပ်,မှီဝဲအပ်သော အားကြီးသော အကြောင်းသည် ပကတ မည်၏။ ဤပကတသည် သဒ္ဓါစသော မိမိအဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်သော ဥပ္ပါဒိတ၊ ဥတုဘောဇန သေနာသနစသော ဗဟိဒ္ဓ၌ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံစားသောက် တွေ့ထိခြင်းတို့ဖြင့် မှီဝဲဆည်းကပ်အပ်သော ဥပသေဝိတဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။

ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်မရပုံ။ ။ရုပ်တရားတို့မှာ တစ်စုံတရာ ပြုလုပ် ဆောင်ရွက် စေ့ဆော်နိုင်မှုမရှိသော အစေတန, အဗျာပါရ သဘောများသာ ဖြစ်၍ အထက်ကပြခဲ့သော ပကတသဘောမျိုးမရှိ၍ ပစ္စယုပ္ပန်တွင် မပါ။

နိဗ္ဗာန်ပစ္စည်း၌ထည့်မရပုံ။ ။နာမ်တရားတို့သည် နိပ္ဖာဒိတ, ဥပသေဝနအကြောင်းနှင့် ပြည့်စုံကြ၍ ပစ္စည်းဘက်က ရကြလည်း နိဗ္ဗာန်မှာ ထိုအကြောင်းနှစ်ပါးမရှိ၍ ပစ္စည်းပယ်မရ။

ပကတူပသုံးမျိုး။ ။(၁)အာရမ္မဏာဓိပတိ, အနန္တရူပမျိုးနှင့်မရောဘဲ ပကတိပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်သာ အားကြီးသော ပကတူပ (၂) မဂ္ဂါရမ္မဏတိက်တွင် အာရုံမျိုးနှင့် ရောခါ ဟောတော်မူသော ပကတာရမ္မဏ(၃)ဤကုသလတိက်၌ပင် အနန္တရူပမျိုးနှင့် ရောခါဟောသော ပကတူပဟု သုံးမျိုးရှိ၏။ မရောဘဲပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်ပင် အားကြီးလှသော ဤပကတူပသည် ရောသောအခါ သာလွန်၍ အားကြီးကြ၏။

ကာယိက သုခစသည်တို့၏ တရားကိုယ်။ ။ပါဠိတော်ရှိသုခ, ဒုက္ခ, ဥတု,ဘောဇန,သေနာသနဟူသော အဗျာကတ တရားတို့၏ တရားကိုယ်မှာ နိဗ္ဗာန်ကြဉ်အပ်သော အလုံးစုံသော စတုဘူမက အဗျာကတ တရားတို့ဖြစ်ကြ၏။ ပါဠိတော်ဇယားတရားကိုယ် အကောက်များတွင် ရသင့်သလိုပြထားသည်။

ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မ။ ။ပကတူပနိဿယမှ ထွက်လာသော ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မဖြစ်၍ ပကတူပ ပါဠိအားလျော်စွာ ပါဠိကို ထုတ်ရပေမည်။ ကမ္မမှထွက်လာသော ပကတူပကမ္မဖြစ်ပါမူကား ကမ္မသဘောအတိုင်း "ကုသလာ စေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ"စသည်ကို ထုတ်ရလတံ့။ ဤသို့မူလီအားလျော်စွာ ထုတ်ရပုံကို သဘာဂကျအောင် အပြည့်အစုံပြထားပေ၏။

ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မ တနည်းကား။ ။ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မတနည်းကား အကောက်ဇယားတွင် အလိုရှိရာ နာမ်သက်သက် ပစ္စယုပ္ပန်တရားများကို ရွေး၍ဆိုပါ။ (ပကတူပ (ကု။ ဗျာ) (အကု။ ဗျာ)၌ အရကောက်များတွင် ကရိုဏ်းအတွက်"ပကတူပ နိဿယ သတ္တိရ၏"ဟု ရှိတတ်၏။ အနန္တရကမ္မဝင်၍ ဇယားပြအတိုင်း(ကု။ဗျာ)၌ တပြိုင်နက်ယထာရဟ(၆)ပစ္စည်း(အကု။ဗျာ)၌ (၂)ပစ္စည်းသာ။ ပစ္စယနိဒ္ဒေသ၌ကား ဤအတိုင်းမှန်ကန်စွာရှိပေ၏)။

ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပါဠိတော် ထုတ်နည်း။ ။သုဒ္ဓ သင်္ချာ တွင် ပစ္စည်းမှာ ဆဝတ္ထုဖြစ်၍ "စက္ခာယတနံ (ပ) ကာယာယတနံ,ဝတ္ထု"ဟု ထုတ်ရ၏။ စက္ခုဝိညာဉ်ဓာတ်သည် စက္ခုဝတ္ထု၌မှီရကား "စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဿ"ဟုဆို။ ကြွင်းသော သောတဝတ္ထု စသည်ကိုလည်းဆို။ ကြွင်းသော ဝိပါက်ကြိယာ ကုသိုလ် အကုသိုလ် တရားတို့သည် ဟဒယ ဝတ္ထုကိုမှီကြ၍ "ဝတ္ထု ဝိပါကာဗျာကတာနံ ကြိယာဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ၊ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ"စသည်တို့ကိုဆိုရ၏။ (သင်္ချာထွက်လာပုံ လွယ်ပါပြီ)။

အကောက် (ဗျာ။ ဗျာ) ကတ္တား။ ။စက်ဆွေးအားတက်သော မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ အတီတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခု ဝတ္ထု စသည်ဖြင့် အကောက် ဇယားအတိုင်း ကောက်ပါ။ မရဏာသန္နအခါ စက် ဒွေ

ပစ္စည်းပါဠိ		ပစ္စည်းတရား	ပစ္စယုပ္ပန်ပါဠိ		ပစ္စယုပ္ပန်တရား
ဗျာ	စက္ခာယတနံ ..(ပ)....ကာယာယတနံ	စက္ခုဝတ္ထု(ပ)ကာယဝတ္ထု	ဗျာ	စက္ခုဝိညာဏဿ....(ပ)....ကာယဝိညာဏဿ	စက်ဒွေ(ပ)ကာဒွေ
	ဝတ္ထု	ဟဒယဝတ္ထု		ဝိပါကာဗျာကတာနံ ကြိယာဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ	ဝိ ၂၂။ ကြိ ၂၀။ စေ ၃၁
။	။	။	ကု	ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ	ကု ၂၁။ စေ ၃၁
။	။	။	အကု	အ ။	အကု ၁၂။ စေ ၂၇

ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုး အကောက်ဇယား

ပစ္စည်း=ကညား		ပစ္စယုပ္ပန်=သမ္ပဒါန်		ပိုင်	ယထာ
ဗျာ	မဇ္ဈိမာယုကဖြစ်၍ .... စက္ခုဝတ္ထု (ပ) ကာယဝတ္ထု စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ။ ။	ဗျာ	စက်ဒွေ....(ပ)....ကာဒွေ မရဏာသန္နအခါ စက်ဒွေ....(ပ)....ကာဒွေ	(၆)	
	ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု		ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပိ၄။ ဒွေပဉ္စကြဉ် ပထမဘဝင်အစရှိသောနောက်နောက်သော ဝိပါက် ၂၂။ ကြိ၂၀		၇
	နိရောဓသမာပတ်မှထသောအခါ ရှေ့စိတ်တွက်၍ တချက်ခန့်ကာလ၌ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု		အနာဂါမိဖိုလ်,အရဟတ္တဖိုလ်		
	စုတိစိတ်မှပြန်၍ရေသော်(၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု		မရဏာသန္နအခါ ပဉ္စဝေါဘုံ ၁၅။ ငှန်းဒွေ။ ရှိုင်းဒွေ။ တိ၃။ ဝုဋ္ဌော။ မရဏာသန္နာကြိယာဇောငါးချက်။ တဒါရုံ မှတ်		
ဗျာ	ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသောရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် ...ဟဒယဝတ္ထု	ကု	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ .. နောက်နောက်သောကုသိုလ်ဧကဝီသ မရဏာသန္နကုသိုလ်ဇောငါးချက်		၆
ဗျာ	ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း....ဟဒယဝတ္ထု စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော်....ဟဒယဝတ္ထု	အကု	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ ...နောက်နောက်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ မရဏာသန္နအကုသိုလ်ဇောငါးချက်		၈

အားတတ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ရေသော် (၁၇) ချက် မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော စက္ခုဝတ္ထုစသည်ဆိုပါ။ အကြွင်းစုံ ဇယားအတိုင်းကောက်ပါ။

မရဏာသန္နအခါ။ ။ဝတ္ထု ပုရေဇာတရလျှင် ဝတ္ထာရမ္မဏ အမြဲရနိုင်သော်လည်း ၎င်းဆိုင်ရာ ပစ္စယုပ္ပန်တရားများကိုသာ ရနိုင်သည်။

ရှင်းဦးအံ့။ ။မရဏာသန္နအခါ ပဉ္စဝိညာဉ်အား တတ်သော ပဉ္စဝတ္ထုသည် ဝတ္ထာရမ္မဏနှင့် လုံးဝမဆိုင်။ ထို့ပြင်(ဗျာ။ဗျာ)၌ မရဏာသန္နအခါ ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ(၁၅)ခု အာဝဇ္ဇန်းဒွေးစသည်တို့ အားတတ်သော ဟဒယဝတ္ထု၌ ပဉ္စဝေါကာရ ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ စသည်တို့သည် ပုရေဇာတ၏ သဘောအတိုင်း မရဏာသန္နအခါမှာ ရှေ့ကဖြစ်နှင့်သော ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီကြ၏။ ၎င်းတို့မှီရာဝတ္ထုကို အာရုံပြုကြရမည်ဟု မဆိုလို။ ၎င်းမှ မှီရာဝတ္ထုကိုပင် အာရုံပြုမည့် ဝတ္ထာရမ္မဏကို အလိုရှိမူကား အာရမ္မဏမျိုးတွင် ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ၎င်းနှင့်သာ ဆိုင်သော "မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း မရဏာသန္နကြိယာ ဇောငါးချက်, တဒါရုံကို သာလျှင် ဆွဲ၍ထုတ်ခါ ကောက်ရပေမည်"။ ဤ(ဗျာ။ဗျာ)၌ ဝတ္ထာရမ္မဏသည် အစိပ်အားဖြင့်ဝင်၏။ (ဗျာ။ ကု)(ဗျာ။အကု)၌ သီးခြား ပြထားသည်။

သမ္ပဒါန်။ ။ပစ္စယုပ္ပန်များကို ရသင့်သလို အားလုံးပေါင်းခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု ကြဉ်သော ပထမဘဝင် အစရှိသော နောက်နောက်သော ဝိပါက် ၃၂၊ ကြိ ၂၀ တို့ကို ကောက်ပါ။

ကနိုဏ်းများ။ ။(ဗျာ။ ဗျာ)၌ ဝတ္ထုခြောက်မျိုးတွင် အာရမ္မဏ ဝင်၍ ၇)ဖြစ်၏။ (ဗျာ။ကု)၌ ဣန္ဒြိယပြုတ်၍(၆)ဖြစ်၏။ (ဗျာ။အကု) ၌ ဝတ္ထာခံဝင်နိုင်၍ အာရမ္မဏရှစ်မျိုးလုံး ရနိုင်၏။

(ဗျာ။ ကု)(ဗျာ။ အကု)။ ။ဇယားအတိုင်းကောက်ပါတော့။

ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာ အတိုင်း ဣန္ဒြိယအသံ ပါအောင် " စက္ခုန္ဒြိယံ စက္ခုဝိညာဏဿ " စသည်ဖြင့် အာယတနကို ဣန္ဒြေပြင်ခါ ဇယားအထက်ကွက်အတိုင်း ပါဠိထုတ်ပါ ကောက်ပါ။

ကနိုဏ်း။ ။ပစ္စည်းရေအတိုင်း တပ်ပိုင်နက် ခြောက်ပစ္စည်းတည်း။

ဝတ္ထုပုရေဇာတသဘော။ ။ပဉ္စဝိညာဉ်တို့သည် မချုပ်သေး သော ပဉ္စဝတ္ထုကိုမှီကြ မချုပ်သေးသော ပဉ္စာရုံကို အာရုံပြုကြသဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌သာဖြစ်ကြကုန်၏။ မနောဓာတ်, မနောဝိညာဏဓာတ် တို့သည်ကား ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီကြကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် မိမိနှင့်အတူ ဥပါဒ်ပိုင်သော ဟဒယဝတ္ထုကို မှီရသော်လည်း ပုရေဇာတ လက္ခဏာမဟုတ်။ သဟဇာတလက္ခဏာသာဖြစ်၍ သဟဇာတနိဿယသာဖြစ်၏။ မိမိ၏ရှေ့မှီစရာ ဝတ္ထုရုပ်မရှိ၍ အတူတကွဖြစ်သော သဟဇာတ ဟဒယဝတ္ထုကိုသာမှီရ၏။

ရုပ်တရားတို့သည် ဥပါဒ်ဆဲခဏ၌ အားနည်းပြီး ဌီခဏ၌သာအားရှိကြကုန်သဖြင့် ဥပါဒ်ဆဲခဏ၌ နာမ်တို့၏ အမှီကို မခံနိုင်ဘဲ ဌီခဏကျမှသာ အမှီကိုခံနိုင်ကြ၏ဟု မိန့်ဆိုကြကုန်၏။

ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်းသင်္ချာ။ ။ပစ္စည်းနာမ် ပစ္စယုပ္ပန်ရုပ် ဖြစ်၍ ပစ္စည်းကို ကု၊အကု၊ ဗျာဟု သုံးချက်ခွဲပါ။ ပစ္စယုပ္ပန်မှာရုပ်ဖြစ်၍(ဗျာ)သာ ဖြစ်ရကား သင်္ချာတိကဖြစ်လာ၏။ ၎င်းအရ ပါဠိထုတ်ပါ။

အကောက်။ ။ကုသိုလ်, အကုသိုလ်ရှေး၌ ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းရှိ၍ ၎င်းနှင့်ဥပါဒ်သော ရုပ်အား, ဗျာမှာ ပဋိသန္ဓေ စသည်နှင့် အတူ ဥပါဒ်သောရုပ်အား ကျေးဇူးပြု၏။ ကု,အကုမှာ တိဇ, စတုဇ ကာယ,ဗျာမှာ ဧကဇ ဒွိဇ, တိဇ စတုဇကာယတည်း။

ကနိုဏ်းကောက်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာ ပစ္စည်းရေအတိုင်း တပ်ပိုင်နက် လေးပစ္စည်းတည်း။ အကောက်ဇယားလည်းပြထားပြီဖြစ်၍ ၎င်းအတိုင်း ပင်ကောက်ပါ။

ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာကို သရုပ်ခွဲ၍ ဇယားပြအတိုင်းကောက်ပါ။ ဤကမ္မသည် မျိုးကမ္မဖြစ်၍ မည်သည့် ပစ္စည်းနှင့်မျှ မပိုင်နိုင်ဘဲ တပစ္စည်းသာရ၏။ ကာမနာမ်ကို တတ်လျှင် ဒုဗ္ဗလသာတည်း (ဗလဝအတွက် ဗလဝ ကမ္မကယူခဲ့ပြီ) ရုပ်ကို တတ်လျှင် ကာမ စေတနာဖြစ်မူ ဗလဝ, ဒုဗ္ဗလဟု နှစ်ချက်ပင် သင့်၏။ ရူပ စေတနာ ဖြစ်လျှင် ဗလဝသာဟု ယထာရဟခွဲ၍ယူပါ။

ပဥှာဝိဘင်္ဂဝါရ ပစ္ဆာဇာတာဒိမျိုး ပါဠိတော်နှင့် အကောက်ဇယား

ပစ္စည်းပါဠိ		ပစ္စည်းတရား	ပစ္စယုပ္ပန်ပါဠိ		ပစ္စယုပ္ပန်တရား
ကု	ပစ္ဆာဇာတာ ကုသလာခန္ဓာ	နောက်ဖြစ်သောကု ၂၁	ဗျာ	ပုရေဇာတဿဣမဿကာယဿ	တိဇကာယ, စတုဇကာယ
အကု	။ အ ။	။ အကု ၁၂	ဗျာ	။	။
ဗျာ	။ ဝိပါကာဗျာကတာကြိယာကတာခန္ဓာ	။ ဝိ ၃၂။ ကြိ ၂၀	ဗျာ	။	ကေဇ, ဒွိဇ, တိဇ, စတုဇ

ပစ္ဆာဇာတမျိုးအကောက်

ပစ္စည်း=ကတ္တား		ပစ္စယုပ္ပန်=သမ္ပဒါန်		ပြိုင်
ကု	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ နောက်ဖြစ်သောကု၂၁။စေ၃၈	ဗျာ	ဝုဋ္ဌောမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့် အတူဥပါဒ်၍ရုပ်၏ဌီသို့ရောက်သောတိဇကာယ, စတုဇကာယ	၄
အကု	။ အကု၁၂။ စေ ၂၇	ဗျာ	။	၄
ဗျာ	ပဉ္စဝေါ.. အရူပဝိပါက်လေးခုကြဉ်သော ပထမဘဝင် အစရှိသော နောက်ဖြစ်သောဝိပါက် ၃၂။ကြိယာ ၂၀။စေ၃၈	ဗျာ	ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ ရောက်သော ကေဇကာယ,ဒွိဇကာယ,တိဇကာယ,စတုဇကာယ	၄

ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး ပါဠိတော်

ကု	ကုသလာစေတနာ	ကာမကုစေ	ပဉ္စဝေါကုစေ	ဗျာ	ဝိပါကာနံခန္ဓာနံကဋတ္တာစရူပါနံ	ကာမကုဝိ ၁၆	ကဋတ္တာရုပ်
အကု	အ ။	အကု ၁၂ စေ		ဗျာ	။	အကုဝိ-၇	။

ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိကကမ္မမျိုး အကောက်

ကု	ကာမကုသိုလ်စေတနာဟုဆိုအပ်သော ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိကကမ္မ ပဉ္စဝေါကာရကုသိုလ်စေတနာဟုဆိုအပ်သောဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာ....ကမ္မ	ဗျာ	ကာမကုသလဝိပါက် ၁၆ ကဋတ္တာရုပ်	၁
အကု	အကုသိုလ်ဒွါဒသစေတနာဟုဆိုအပ်သော ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိကကမ္မ ။ ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာ....ကမ္မ	ဗျာ	အကုသလဝိပါက် ၇ ကဋတ္တာရုပ်	၁

ရုပ်အာဟာရမျိုး ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုး ပါဠိတော်

ဗျာ	ကဗဠီကာရောအာဟာရော	ဗျာ	ဣမဿကာယဿ	၃
ဗျာ	ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ	ဗျာ	ကဋတ္တာရူပါနံ	၃

သဟဇာတ-ပုရေဇာတမိဿက ပါဠိတော်

ကုဗျာ	ကုသလောဧကောခန္ဓောစဝတ္ထုစ	တယောခန္ဓာစဝတ္ထုစ	ဒွေခန္ဓာစဝတ္ထုစ	ကု	တိဏ္ဏန္နံခန္ဓာနံ	ဧကဿခန္ဓဿ	ဒွိန္နံခန္ဓာနံ	၃
အကုဗျာ	အ	။		အကု	။			၃

ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿက ပါဠိတော်

ကုဗျာ	ပစ္ဆာဇာတာ ကုသလာခန္ဓာစ,ကဗဠီကာရောအာဟာရောစ	ဗျာ	ဣမဿကာယဿ	၂
အကုဗျာ	။ အ ။	ဗျာ	။	၂

ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿက ပါဠိတော်

ကုဗျာ	ပစ္ဆာဇာတာ ကုသလာခန္ဓာစ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ	ဗျာ	ကဋတ္တာရူပါနံ	၂
အကုဗျာ	။ အ ။	ဗျာ	။	၂

ကြံဆဘွယ်။ ။ပရိတ္တတိက်ပစ္စယဒုကဂ၌ "မဟဂ္ဂတော မဟဂ္ဂတဿ အာရမ္မဏ သဟဇာတပစ္စ။ ဥပနိဿယပစ္စ" ဟု ဟော၍ ဥပနိဿယ၌ ဝင်သော ဗလဝကမ္မသာဖြစ်၏။ (ဒု။ ပ)၌ ကမ္မ ပစ္စည်းကို ဟော၍ ဤမျိုးကမ္မဖြစ်၏။ (ဒု။ပဒု)၌ "မဟဂ္ဂတော ပရိတ္တဿစ မဟဂ္ဂတဿစ သဟဇာတ။ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟူ၍ငင်း "နာနာက္ခဏိကာ မဟဂ္ဂတာ စေတနာ ဝိပါကာနံ မဟဂ္ဂတာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာစ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စ"ဟူ၍ ကမ္မပစ္စည်း၌ ဟောတော်မူ၍ငင်း ဤမျိုးကမ္မ၌ ဗလဝ ဖြစ်သော မဟဂ္ဂုတ်စေတနာသည် နာမ် ရုပ် နှစ်ပါးလုံးအား ကမ္မပစ္စည်း တတ်နိုင်ပေ၏။ မဟဂ္ဂုတ်စေတနာ ဆိုသော်လည်း ရုပ်ပါနေ၍ ရူပ စေတနာသာ)။

စေတနာ			အကုဝိ ၇	အဟိတ်ကုဝိ ၈	ဉာဏဝိပ်ဝိ ၄	ဉာဏသံဝိ ၄	ပ ဈာန် ဝိ	ဒု ။	တ ။	စ ။	ပဉ္စ ။	အာကာ ဝိ	ဝိညာ ။	အာကိံ ။	နေဝ ။	သောတာ ဖိုလ်	သကဒါဂါမိ ။	အနာဂါမိ ။	အရဟတ္တ ။	ပဋိကမ္မဇရုပ်	ပဝတ္တိ ။	အသညာ ။
အကု		၁၂	။																	။	။	
တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ	မဟာကု	၄		။	။															။	။	
တိသြ, ဒွိဥက္ကဋ္ဌ	။	၄		။	။															။	။	
ဒွိဟိတ်သြမက	။	၄		။																။	။	
ရူပ ပထမဈာန်	ကုသိုလ်	၁					။													။	။	
။ ဒု	။	၁						။												။	။	
။ တ	။	၁							။											။	။	
။ စ	။	၁								။										။	။	
။ ပဉ္စ	။	၁									။									။	။	။
အာကာ....	ကုသိုလ်	၁										။										
ဝိညာ....	။	၁											။									
အာကိံ....	။	၁												။								
နေဝ....	။	၁													။							
သောတာပတ္တိ	မဂ်	၁														။						
သကဒါဂါမိ	။	၁															။					
အနာဂါမိ	။	၁																။				
အရဟတ္တ	။	၁																	။			

တနည်းကား အကောက်။ (ကု။ ဗျာ)။ ။ဇယားပြအတိုင်းအဟိတ် ကုသလဝိပါက်ရှစ်ခု၊ မဟာဝိပါက် ရှစ်ခု နာမက္ခန္ဓာ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်အား တတ်သော တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ် စေတနာ စသည်ဖြင့် ကာမ စေတနာ အတွက် နာမ် ရုပ်ကိုကောက်။ ရူပ စေတနာ အတွက် ပစ္စယုပ္ပန်ရုပ် သက်သက်ကို ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ပထမ ဈာန် ကုသိုလ် စေတနာ စသည်ဖြင့် ကောက်။ (ဤကား အကောက် ဆရာတော်ကြီး၏ အလိုအတိုင်း သုဒ္ဓသင်္ချာအား လျော်စွာ ကောက်ပုံတည်း)။

(အကု။ ဗျာ)။ ။အကောက်ဇယားအတိုင်း ကောက်ပါ။

ရုပ်အာဟာရ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာ အတိုင်း ပါဠိထုတ် အကောက်ကောက်ပါ။ ကရိုဏ်းလည်း တပြိုင်နက် သုံးပစ္စည်းပင်။

သဟဇာတ ပုရေဇာတ မိဿက။ ။သဟဇာတမျိုး ပုရေဇာတမျိုး များကို ရနိုင်သော နိဿယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတ ပစ္စည်းတို့တွင် သဟဇာတ အတွက် ဧကော ခန္ဓော စသည်, ပုရေဇာတ အတွက် ဝတ္ထုဟုရင်းနှစ်မျိုး ကိုရောခါ ''ကုသလော ဧကောခန္ဓော စ ဝတ္ထုစ တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ နိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ပစ္စယေနပစ္စယော'' စသည်ဖြင့် ဟော၏။

အကောက်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းပင် လိုရာကုသိုလ်, အကုသိုလ်ကို သရုပ်ခွဲ၍ကောက်ပါ။

သမ္ဗဒါန်။ ။ကုသိုလ်ကေဝိသဧအဌတိ`သ အစိပ်အစိပ် နာမက္ခန္ဓာ ပစ္စယုပ္ပန်ဟရားရ၏ဟုဆိုပါ။ ကရိုဏ်းသုံးပစ္စည်းကောက်ပါတော့။

ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿက။ ။နည်းတူပင် ပစ္ဆာဇာတမျိုး ရုပ်အာဟာရမျိုးရသော အတ္ထိ, အဝိဂတတွင်ဟောရာ ဇယားအတိုင်းဆိုပါ။ အကောက်ကိုလည်း နည်းတူ ကုသိုလ် အကုသိုလ် ခွဲ၍ ကရိုဏ်းကိုပါ ကောက်ပါ။

ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ မိဿက။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ကောက်ပါတော့။

မှာထားချက်။ ။မျိုးအားဖြင့် စီစဉ်ခဲ့သော သုဒ္ဓသင်္ချာ အားလျော်စွာ မျိုးစဉ်အတိုင်း ပဥှာဝိဘင်္ဂဝါရအတွက် ပါဠိထုတ်ပုံကောက်ပုံများကို ပေးခဲ့သောနည်းအတိုင်း ကျက်သင့်သည်ကို ကြေညက်အောင် ရပါစေ။ သုဒ္ဓသင်္ချာဖြင့် ကိစ္စပြီးသင့်သည်ကို မကျက်ဘဲပြီးပါစေ။ ဤပဥှာဝိဘင်္ဂကို ကြေနပ်လျှင် ပစ္စယနိဒ္ဒေသ, ဆဝါရ ဝိဘင်္ဂတို့ လွယ်ကူစွာကိစ္စပြီးလတံ့။ မျိုးဖြင့် ဒေသနာက္ကမ စဉ်ရန် မခက်လည်း ဇယားဖြင့် တဖန်ပြဦးအံ့။

* * *

ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရ ဒေသနာက္ကမ ဟောနည်း

ပစ္စယုဒ္ဒေါရ ဟောနည်း အတိုင်း သမူဟက္ကမဟောပုံကို နားလည်ပြီး ဖြစ်သူတို့အား ဤဒေသနာက္ကမ ဟောပုံအတွက် ပစ္စည်းစဉ်ခါ ဟောနိုင်ကြလည်း မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကြေညက်စေလိုမှုကို အာရုံပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် တဖန်ထပ်မံ၍ ပြခြင်းဖြစ်၏။

ဟေတု။ အာရမ္မဏ။ ။ဇယားအတိုင်းဆိုပါ။

အဓိပတိ။ ။အာရမ္မဏာဓိပတိ, သဟဇာတာဓိပတိဟု နှစ်မျိုးရှိရာ (ကု။ ကု) ၌ ၎င်းနှစ်မျိုးလုံးပင်ရ၍ "ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ အဓိပတိ ပစ္စယေနပစ္စယော" အာရမ္မဏာ ဓိပတိ။ သဟဇာတာ ဓိပတိ။ **အာရမ္မဏာဓိပတိ။** ဒါနံဒတွာ စသည်ကိုဆိုပါ။

သဟဇာတာဓိပတိ။ ။ကုသလာဓိပတိ စသည်ကိုဆိုပါ။ အကောက်ကိုလည်းဆိုင်ရာဆိုင်ရာကောက်ပါ။ ဤသို့နှစ်မျိုးရလျှင် နှစ်မျိုး, တမျိုးသာရလျှင် တမျိုးသာဆိုရန် လက်ျာဘက် ကွင်းပြထားသည်။ လက်ျာဘက်က ကွင်းပြဟူသမျှ ဤသဘောချည်းယူဆပါ။

အနန္တရ။ သမနန္တရ။ သဟဇာတ။ အညမည။ ။မျိုးကွဲ မရှိကြ ဇယားအတိုင်းဆိုပါ။ နတ္ထိ၊ ဝိဂတလည်းနည်းတူပင်။

နိဿယ။ ။ဤနိဿယ (ဗျာ။ ဗျာ)၌ သဟဇာတ နိဿယ အတွက် သဟဇာတံ, ပုရေဇာတနိဿယအတွက် ပုရေဇာတံဟု မျိုးကွဲ အတွက် ဆိုသင့်လည်း သဟဇာတ ပုရေဇာတ မိဿကနှင့် ရောထွေး၍ နေမည်ဖြစ်သောကြောင့် မဆိုရပြီ။ သဟဇာတ, ပုရေဇာတမိဿက၌လည်းအတ္ထိပစ္စည်းကဲ့သို့ ပစ္ဆာဇာတာဟာရစသော မိဿကများမရှိ၍မဆိုရပြီ။ မျိုးကွဲရှိလျက် မဆိုရသော ပစ္စည်းများကို အမှတ်မပြဘဲထားသည်။ ရှုတ်ထွေးမှုပသက်ရှိရာများတွင်သာဆိုရ၏။

ဥပနိဿယ။ ။ကွင်းပြထား၍ အဓိပတိ သဘောအတိုင်း သုံးမျိုးရလျှင် သုံးမျိုး, နှစ်မျိုး,တမျိုးရလျှင် နှစ်မျိုး,တမျိုးပင်ဆိုပါ။

ပုရေဇာတ။ ။အာရမ္မဏ ပုရေဇာတံ။ ဝတ္ထုပုရေဇာတံဟု သုံးချက်လုံးဆိုပါ။

ပစ္ဆာဇာတ။ အာသေဝန။ ။မျိုးကွဲမရှိ။ ဇယားအတိုင်းဆိုပါ။

ကမ္မ။ ။သဟဇာတကမ္မ။ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ ဟု နှစ် မျိုး ရှိ ရာ (ကု။ဗျာ) (အကု။ဗျာ)၌သာ နာနာက္ခဏိက ကမ္မရှိ၍ လျဉ်းပါးသင့်ရကား ၎င်းနှစ်ချက်၌သာ "သဟဇာတာ။ နာနာက္ခဏိကာ"ဟု ဆိုရန် ပုဒ်မများတွင်ခရေပွင့်များပြထားသည်။ခရေပွင့်ပြရာဟူသမျှ ဤသဘောချည်း ယူဆပါ။ (အနန္တရကမ္မ။ ဗလဝကမ္မ။ ဗလဝဒုဗ္ဗလကမ္မ သုံးမျိုးလုံးကို ပေါင်းလျှင် နာနာက္ခဏိက ကမ္မဖြစ်၍ "ကုသလာစေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာစ ရူပါနံ"စသော ပါဠိကိုဆိုပါ။)

ဝိပါက။ ။မျိုးကွဲမရှိ။

အာဟာရဣန္ဒြိယ။ ။မျိုးကွဲရှိလည်း လျဉ်းပါးဘွယ်မရှိ။

ဈာန။ မဂ္ဂ။ သမ္ပယုတ္တ။ ။မျိုးကွဲမရှိ။

ဝိပ္ပယုတ္တ။ ။ကွင်းပြသဘောအတိုင်းအားလုံးဆိုပါ။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ။ ။ပုဒ်မများ၌ ခရေပွင့် ပြထားရာ (ကု။ ဗျာ) (အကု။ ဗျာ)စသည်တို့၌ဆိုပါ။ (ဗျာ။ ဗျာ)၌ သဟဇာတံ။ ပုရေဇာတံ။ ပစ္ဆာဇာတံ။ အာဟာရံ၊ ဣန္ဒြိယံ ဟုဆိုပါ။ (အာပ, ဝတ်ပု နှစ်ချက်လုံးကို ပုရေဇာတံဟုဟော၏။ နှစ်ချက်လုံး၏ ဝိဘင်းတို့ဆိုရမည်)။ (ကုဗျာ။ကု) (အကုဗျာ။ အကု)၌ သဟဇာတံ - ပုရေဇာတံ။ (ကုဗျာ။ဗျာ)(အကုဗျာ။ ဗျာ)၌ "သဟဇာတံ။ ပစ္ဆာဇာတံ - အာဟာရံ - ဣန္ဒြိယံ"ဟုဆိုပါ။ ။ (ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ မိဿကအတွက် ပစ္ဆာဇာတာ ဟာရမိဿကမှ ပစ္ဆာဇာတံပါပြီးဖြစ်၍ ဣန္ဒြိယံဟုသာဆိုရ၏။)

သင်္ချာယူနည်း။ ။အဓိပတိစသော မျိုးကွဲပစ္စည်းတို့ကို အဂ္ဂဟိတဂဟဏနည်းအားဖြင့် ပေါင်း၍ယူလျှင် အဓိပတိယာဒသ စသည်ဖြစ်၍လာ၏။ ပေါင်းကြည့်ပါ။

သုဒ္ဓသင်္ချာ။ ။မျိုးကွဲ ပစ္စည်းတို့ကို ပေါင်း၍ ပြီးသောအခါလက်ျာဘက်အစွန်က သင်္ချာများအတိုင်း "ဟေတုယာသတ္တ။ အာရမ္မဏေနဝ။ အဓိပတိယာဒသ။ အနန္တရေသတ္တ" စသည်တို့ကိုဆိုပါ။

အကောက်။ ။မျိုးအားဖြင့်ပြခဲ့သော နည်းအတိုင်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာမျိုးများကို ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ပစ္စည်းတွင် သွင်း၍ကောက်ပါ။

နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ ။၎င်း၌ အနန္တရကမ္မ၊ ဗလဝကမ္မ။ ဗလဝဒုဗ္ဗလကမ္မတို့ကို ရေးထားသည့်အတိုင်းကောက်ရပေမည်။

(ကု။ ဗျာ) ကတ္တား။ ။ကုသိုလ် ၂၁ - ရှိ စေတနာ။

သမ္ပဒါန်။ ။ကုသလဝိပါက်ကျေနတ်သ၊ ကဋတ္တာရုပ်။

ကရိဏ်း။ ။တပြိုင်နက် ယထာရဟဲခြောက်ပစ္စည်း။

(အကု။ဗျာ) ကတ္တား။ ။အကု ၁၂ - ရှိ စေတနာ။

သမ္ပဒါန်။ ။အကုသလ ဝိပါက် ခုနစ်ခု၊ ကဋတ္တာရုပ်။

ကရိဏ်း။ ။တပြိုင်နက်, ယထာရဟနှစ်ပစ္စည်းတည်း။

တနည်းကားအကောက်။ ။ဇယားအတိုင်းကောက်ပါ။

မျိုးပစ္စည်းရေ။ ၂၄ ပစ္စည်းရေ။ ။ဇယားကို ထက်အောက် (ဒေါင်လိုက်) ကြည့်လိုက်လျှင် ကုသိုလ်သည် ကုသိုလ်အား မျိုးအားဖြင့် ပစ္စယသတ္တိပေါင်းမည်မျှ၊ ၂၄ - ပစ္စည်း အရေအတွက်အားဖြင့် မည်မျှ ကျေးဇူးပြုနိုင်သည်ကို ပြထား၏။ ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရ ဇယားဖြစ်၍ ဝိဘင်္ဂသဘောအတိုင်းပင် ပြထား၏။ ပစ္စယုဒ္ဒေါရ သဘောသွားကို ပစ္စယုဒ္ဒေါရ ဇယားတွင် ကြည့်ပါ။

။ပါဠိတော်ချေနည်း။ ။အလျားလိုက်ဟေတုစသော (၂၄) ပစ္စည်းတို့၏ ပါဠိတော်အကောက်များကိုဆိုပြီးလျှင် ထက်အောက် ဒေါင်လိုက်အားဖြင့် ကုသိုလ်က ကုသိုလ်အား "ဟေတု။ အာရမ္မဏ။ အဓိပတိ။ အနန္တရ။ သမနန္တရ။သဟဇာတ။ အညမည။ နိဿယ။ ဥပနိဿယ။ အာသေဝန။ ကမ္မ။ အာဟာရ။ ဣန္ဒြိယ။ ဈာန။ မဂ္ဂ။ သမ္ပယုတ္တ။ အတ္ထိ။နတ္ထိ။ ဝိဂတ။ အဝိဂတ"ဟု ပစ္စည်းပေါင်းနှစ်ဆယ်တို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကိုကိုယ်အားရှိ၍ စွမ်းနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များဆိုနိုင်ကြပါသေး၏။ (ပုရေ။ပစ္ဆာ။ ဝိပါ။ ဝိပ္ပယုတ္တမှတပါး ပစ္စည်းပေါင်း နှစ်ဆယ်ရ၏ဟူ၍လည်း အကျဉ်းချုပ် သဘောများကို အားလုံးယူဆပါ)။

(ကု။ အကု)မှ (အကုဗျာ။ဗျာ) တိုင်အောင်သော ဝါရတို့ကိုလည်း နည်းတူ ပါဠိတော်နှင့်တကွ အကောက်များကိုပါ ဆိုပါ။ ။မျိုးပစ္စည်းရေအားဖြင့် အဓိပတိမှ တမျိုး ဥပနိဿယမှ နှစ်မျိုးတိုး၍ (၂၃)ပစ္စည်းဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း ဇယားပြအမှတ် အတိုင်းယူပါ။

အကျဉ်းချုပ်။ ။မျိုးစဉ်အတိုင်းဆိုခဲ့သည်ကို ပစ္စည်းစဉ်ခါ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ပစ္စည်းတွင်သွင်း၍ ပါဠိတော်ကို ထုတ်ရုံ ကောက်ရုံပင်ဖြစ်၏။ ထိုနည်းတူ မျိုးသုဒ္ဓသင်္ချာများကိုလည်း ပစ္စည်းစဉ် သုဒ္ဓသင်္ချာပြုလုပ်နိုင်ပါ၏။ သုဒ္ဓသင်္ချာကြေမှုသာ ပဓာနတည်း။

ပစ္စယဝိဘင်္ဂဝါရ ဒေသနာက္ကမဇယား၊

				ကု	အကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ကု	ဗျာ	အကုဗျာ	ဗျာ	ကု	အကု	ကု	ဗျာ	အကု	ဗျာ		
မျိုး		ပစ္စည်း	၂၄	ကု	=	=	=	အကု	=	=	=	ဗျာ	=	=	ကုဗျာ	=	အကုဗျာ	=	သင်္ချာ	
၁		ဟေတု	၁	॥		॥	॥	॥		॥	॥	॥								၇
၂		အာရမ္မဏ	၂	॥	॥	॥		॥	॥	॥		॥	॥	॥						၉
၃	အဓိပတိ	အာရမ္မဏာဓိပတိ	၃	॥	॥	॥		॥				॥	॥	॥					၇	၁၀
၄		သဟဇာတာဓိပတိ		॥		॥	॥	॥		॥	॥	॥							၇	
၈		အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ	၇	॥		॥		॥		॥		॥	॥	॥						၇
၉		သဟဇာတ	၈	॥		॥	॥	॥		॥	॥	॥				॥		॥		၉
၁၀		အညမည	၉	॥				॥				॥								၃
၁၁	နိဿယ	သဟဇာတနိဿယ	၁၀	॥		॥	॥	॥		॥	॥	॥				॥		॥	၉	၁၃
၁၂		ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ										॥	॥	॥					၃	
၁၃		သဟဇာတ-ပုရေဇာတမိဿက													॥		॥		၂	
၁၄	ဥပနိဿယ	အာရမ္မဏူပနိဿယော	၁၁	॥	॥	॥		॥				॥	॥	॥					၇	၉
၁၅		အနန္တရူပနိဿယော		॥		॥		॥		॥		॥	॥	॥					၇	
၁၆		ပကတူပနိဿယော		॥	॥	॥		॥	॥	॥		॥	॥	॥					၉	
၁၇	ပုရေဇာတ	အာရမ္မဏပုရေဇာတ်	၁၂									॥	॥	॥					၃	၃
၁၈		ဝတ္ထုပုရေဇာတ်										॥	॥	॥					၃	
၁၉		ပစ္ဆာဇာတ	၁၃			॥				॥		॥								၃
၂၀		အာသေဝန	၁၄	॥				॥				॥								၃
၂၁	ကမ္မ	သဟဇာတာ	၁၅	॥		*॥	॥	॥		*॥	॥	॥							၇	၇
၂၂		နာနာက္ခဏိကာ				*॥				*॥									၂	
၂၃		ဝိပါက	၁၆									॥								၁
၂၄	အာဟာရ	နာမ်အာဟာရ	၁၇	॥		॥	॥	॥		॥	॥	॥							၇	၇
၂၅		ရုပ်အာဟာရ										॥							၁	
၂၆	ဣန္ဒြိယ	သဟဇာတိန္ဒြိယ	၁၈	॥		॥	॥	॥		॥	॥	॥							၇	၇
၂၇		ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ										॥							၁	
၂၈		ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ										॥							၁	
၂၉		ဈာန	၁၉	॥		॥	॥	॥		॥	॥	॥								၇
၃၀		မဂ္ဂ	၂၀	॥		॥	॥	॥		॥	॥	॥								၇
၃၁		သမ္ပယုတ္တ	၂၁	॥				॥				॥								၃
၃၂	ဝိပ္ပယုတ္တ	သဟဇာတ်	၂၂			॥				॥		॥							၃	၅
၃၃		ပုရေဇာတ်										॥	॥	॥					၃	
၃၄		ပစ္ဆာဇာတ်				॥				॥		॥							၃	
၃၅	အတ္ထိ အဝိဂတ	သဟဇာတ်	၂၄	॥		*॥	॥	॥		*॥	॥	*॥				*॥		*॥	၉	၁၃
		အာပု ဝတ်ပု ပုရေဇာတ်										*॥	*॥	*॥					၃ ၃	
		ပစ္ဆာဇာတ်				*॥				*॥		*॥							၃	
		အာဟာရံ										*॥							၁	
		ဣန္ဒြိယံ										*॥							၁	
		သဟဇာတ်-ပုရေဇာတ်													*॥		*॥		၂	
		ပစ္ဆာဇာတ်-အာဟာရံ														*॥		*॥	၂	
		॥ ဣန္ဒြိယံ														*॥		*॥	၂	
		မျိုးပစ္စည်းရေ		၂၃	၄	၂၆	၁၁	၂၃	၂	၂၄	၁၁	၄၄	၁၇	၁၇	၃	၈	၃	၈		
		၂၄ ပစ္စည်းရေ		၂၀	၃	၁၉	၁၁	၂၀	၂	၁၉	၁၁	၂၄	၁၂	၁၂	၃	၄	၃	၄		

ပဉှာဝါရ ဝိဘင်္ဂအနက်ပေးပုံ

ဟေတု။ကုသလော ဓမ္မော၊ ကုသိုလ်တရားသည်။

ကုသလဿ ဓမ္မဿ၊ ကုသိုလ်တရားအား။

သမ္ပယုတ္တကာနံ၊ သမ္ပယုတ် ဖြစ်ကုန်သော။ **ခန္ဓာနံ၊** ခန္ဓာတို့အား။ (ဤခန္ဓာအရ သရုပ်များကို အကောက်အတိုင်းဖော်ဆို)။

စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ၊ စိတ်လျှင်ဖြစ်ကြောင်းရှိကုန်သော။ **ရူပါနံ၊** ရုပ်တို့အား။

ကုသလဿ စ အဗျာကတဿ စ ဓမ္မဿ၊ ကုသိုလ်အဗျာကတ တရားအား။

အာရမ္မဏ။ (ကု။ ကု) **ဒါနံ၊** လှူအပ်သော ဒါနဝတ္ထုကို။ **ဒတွာ၊** စွန့်၍။

ဒါနံ၊ လှူကြောင်းဖြစ်သော ဒါနစေတနာကို။ **ဒတွာ၊** စင်ကြယ်ခြင်းကိုပြု၍။

တံ၊ ထိုပရိစာဂစေတနာ ဝိသောဓနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို။ **ပစ္စဝေက္ခတိ၊** ဆင်ခြင်၏။

သီလံ၊ ပဉ္စင်္ဂ, ဒသင်္ဂသီလစသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်သော နိစ္စသီလကို။ **သမာဒိယိတွာ၊** ကောင်းစွာယူဦး ဆောက်တည်ဦး၍။

တံ၊ ထိုပဉ္စင်္ဂ, ဒသင်္ဂ သီလ စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် ဖြစ်သော နိစ္စသီလကို။

ဥပေါသထကမ္မံ၊ ဥပုသ်နေ့၌ ကျင့်သုံးအပ်သော အဋ္ဌင်္ဂ ဥပုသ်ကို။

ကတွာ၊ ဆောက်တည်ပြီး၍။

တံ၊ ထိုအဋ္ဌင်္ဂ ဥပေါသထ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို။

ပုဗ္ဗေ၊ ရှေး၌။ **သုစိဏ္ဏာနိ၊** ကောင်းစွာ အလေ့အကျက် ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော ဒါန သီလ အဋ္ဌင်္ဂ ဥပေါသထ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်တို့ကို။ **ဈာနာ၊** ဈာန်မှ။ **ဝုဋ္ဌဟိတွာ၊** ထ၍။

သေက္ခာ၊ သေက္ခဟု ဆိုအပ်သော သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။

ဂေါတြဘုံ၊ သောတာပတ္တိမဂ်၏ ရှေးဂေါတြဘူကို။

သေက္ခာ၊ သေက္ခဟု ဆိုအပ်ကုန်သော သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်တို့သည်။

ဝေါဒါနံ၊ သကဒါဂါမိမဂ် အနာဂါမိမဂ်၏ ရှေးဝေါဒါန်ကို။

ကုသလံ၊ တေဘူမက ကုသိုလ်ကို။ **အနိစ္စတော၊** အနိစ္စဟူ၍ရင်း။

ဝိပဿန္တိ၊ ဝိပဿနာပြုကုန်၏။

စေတောပရိယဉာဏေန၊ သူတပါးစိတ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိသော စေတောပရိယ အဘိညာဉ်ဖြင့်။

ကုသလစိတ္တသမင်္ဂိဿ၊ ကုသိုလ်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်၏။

အာကာသာနဉ္စာယတန ကုသလံ၊ ဤဘဝ, ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာသာနဉ္စာယတနကုသိုလ်သည်။

ဝိညာဏဉ္စာယတန ကုသလဿ၊ ဖြစ်ဆဲသော ဝိညာဏကုသိုလ်အား။

ကုသလာ ခန္ဓာ၊ ကုသိုလ်ခန္ဓာတို့သည်။

ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ စ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏ်အားရင်း။

(ကု။ အကု)။ **တံ၊** ထိုပရိစာဂစေတနာ ဝိသောဓန စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို။ (နောက်တံများ ဆိုင်ရာကိုစွဲယူ)

အဿာဒေတိ၊ သာယာ၏။ **အဘိနန္ဒတိ၊** နှစ်သက်၏။

ရာဂေါ၊ ရာဂသည်။ **ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊** ဖြစ်၏။

ဈာနေ၊ ဈာန်သည်။ **ပရိဟီနေ၊** ယုတ်သည်ရှိသော်။

ဝိပ္ပဋိသာရိဿ၊ ငါ့အားမြတ်သော တရားသည် ပျောက်ခဲ့ပြီဟု နှလုံးမသာ ရှိသောသူအား။

(ကု။ ဗျာ)။ **ကုသလေ၊** ကုသိုလ်သည်။ **နိရုဒ္ဓေ၊** ချုပ်သည်ရှိသော်။

ဝိပါကော၊ ကာမာဝစရ ဝိပါက်သည်။

တဒါရမ္မဏတာ၊ တဒါရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့်။

အာဝဇ္ဇနာယ၊ တပါးပါးသော မနောဒွါရဝီထိ၌ အကြုံးဝင်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအား။

(အကု။ အကု)။ **ရာဂံ၊** ရာဂပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်ကို။

(အကု။ ကု)။ **ပဟီနေ၊** မိမိမဂ်ဖြင့် ပယ်ခွါအပ်ကုန်ပြီးသော။

ဝိက္ခမ္ဘိတေ၊ မိမိမဂ်ဖြင့် မပယ်ခွါအပ်ကုန်သော။

သမုဒါစိဏ္ဏေ၊ အလေ့အကျက် ပြုအပ်ကုန်ပြီးသော။

(ဗျာ။ ဗျာ)။ **ဖလံ၊** အရဟတ္တဖိုလ်ကို။

စက္ခုံ၊ စက္ခုပသာဒကို။ **ရူပေ၊** ရူပါရုံတို့ကို။

ဒိဗ္ဗေန၊ နတ်၌ဖြစ်သော။ **စက္ခုနာ၊** အဘိညာဉ်ဟူသော မျက်စိဖြင့်။

အဓိပတိ။ ဂရုံကတွာ။ အလေးအမြတ်ပြု၍။

အနန္တရ။ ပုရိမာစသည်ကို အကောက်အတိုင်း သရုပ်ဖော်ဆို။

အနုလောမံ၊ သင်္ခါရတရားလျှင် အာရုံရှိသော အနုလုံ ကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေ, တတိယဒွေသည်။

ဂေါတြဘုဿ၊ နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော ဂေါတြဘူကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေ,တတိယဒွေအား။

မဂ္ဂဿ၊ သောတာပတ္တိမဂ်အား။ **မဂ္ဂဿ၊** အထက်မဂ် သုံးခုအား။

(ကု။ ဗျာ) ။**ကုသလံ၊** လောကီကုသိုလ်သတ္တရသအဆုံးဇောသည်။

ဝုဋ္ဌာနဿ။ တဒါရုံ, ဘဝင်, စုတိအား။

သေက္ခာယဖလသမာပတ္တိယာ၊ သေက္ခဖလသမာပတ်အား။

နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသော အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်၏။

ဖလသမာပတ္တိယာ၊ အနာဂါမိဖိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော ဖလသမာပတ်အား။

(ဗျာ။ဗျာ) **ဘဝင်္ဂံ၊** ဘဝင်သည်။ **အာဝဇ္ဇနာယ၊** အာဝဇ္ဇန်းဒွေအား။ **ကြိယံ၊** ကြိယာအဋ္ဌာရသ အဆုံးဇော ဒုတိယဝုဋ္ဌာနသည်။

(ဗျာ။ကု) **အာဝဇ္ဇနာ၊** ဝုဋ္ဌာန, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းသည်။

ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ၊ မဟာကုသိုလ် ပထမဇော နာမက္ခန္ဓာတို့အား။

သဟဇာတ။ ဥပါဒါရူပါနံ၊ ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်ကုန်သော။ **စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ၊** စိတ္တဇရုပ်တို့အားရင်း။ **ကဋတ္တာရူပါနံ၊** ကဋတ္တာရုပ်တို့အားရင်း။

နိဿယ။ ဧကော ခန္ဓော၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ စသောတပါးသောခန္ဓာသည်ရင်း။ **ဝတ္ထု စ၊** ဟဒယဝတ္ထုသည်ရင်း။

ဥပနိဿယ။ (ကု။ကု) **သဒ္ဓံ၊** ကံ ကံ၏ အကျိုး ဤပစ္စုပ္ပန်လောကတမလွန် လောကစသည်တို့၌ ယုံကြည်ခြင်းကို။

ဥပနိဿာယ၊ အမှီပြု၍။

သုတံ၊ အကြားအမြင်ကို။ **စာဂံ၊** စွန့်ကြဲခြင်းကို။

ပထမဿ ဈာနဿ၊ ပထမဈာန်၏။

ပရိကမ္မံ၊ ပုဗ္ဗဘာဂ ပရိကံသည်။

အနုပ္ပန္နံ၊ ခဏတ္တယသို့ မရောက်သေးသော။

ဥပ္ပါဒေန္တိ၊ ခဏတ္တယသို့ ရောက်စေကုန်၏။

ဥပ္ပန္နံ၊ ဖြစ်ပြီးသော သမာပတ်ကို။ **သမာပဇ္ဇန္တိ၊** ဝင်စားကုန်၏။

အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယ၊ ပါဠိတော်၏ အနက်ကိုသိသော အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်အားရင်း။

ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါယ၊ မာဂဓဘာသာ ပါဠိဟူသော သဒ္ဒါကို သိသော ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်အားရင်း။

နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါယ၊ အရပ်သူတို့၏ ဘာသာဟူသော သဒ္ဒါကို သိသော နိရုတ္တိ ပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်အားရင်း။

ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါယ၊ အနက်, သဒ္ဒါ, ဘာသာ သုံးပါးကို သိသော ပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်အားရင်း။

ဌာနာဋ္ဌာနကောသလ္လဿ၊ အရာဟုတ်သည် မဟုတ်သည်၌ လိမ္မာသော ဌာနာဋ္ဌာန ကောသလ္လဉာဏ်အားရင်း။

(ကု။ အကု)။ **မာနံ၊** မာနကို။ **ဇပ္ပေတိ၊** ဖြစ်စေ၏။

ဒိဋ္ဌိံ၊ မှားသော အယူကို။ **ဂဏှာတိ၊** ယူ၏။

မတ္တညုတာယ၊ ဘဝသမ္ပတ္တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိကို တောင့်တသော လောဘ အား။

(ကု။ဗျာ)**အတ္တာနံ၊** မိမိကိုယ်ကို။ **အာတာပေတိ၊** ပူပန်စေ၏။

ပရိတာပေတိ၊ ထက်ဝန်းကျင်မှ ပူပန်စေ၏။ **ပရိယိဋ္ဌိမူလကံ၊** ရှာမှီး ခြင်းလျှင် အရင်းရှိသော။ **ဒုက္ခံ၊** ဆင်းရဲကို။ **ပစ္စနုဘောတိ၊** ခံစား၏။

ကာယိကဿ၊ ကာယ၌ မှီသော။ **သုခဿ၊** သုခဝေဒနာအား။

ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခဝေဒနာအား။

ကုသလကမ္မံ၊ ကုသိုလ်ကံသည်။ **ဝိပါကဿ၊** ကုဝိ ၂၉ အား။

(အကု။အကု)။**ပါဏံ၊** သူ၏ အသက်ကို။ **ဟနတိ၊** သတ်၏။

အဒိန္နံ၊ အရှင်သည် ကိုယ်နှုတ်ဖြင့် မပေးသော သူတပါး၏ ဥစ္စာကို။ **အာဒိယတိ၊** ယူ၏။

မုသာ၊ ချွတ်လွဲသောစကားကို။ **ဘဏတိ၊** ဆို၏။

ပိသုဏံ၊ ချောပြစ်သော စကားကို။ **ဖရုသံ၊** ကြမ်းကြုတ်သော စကားကို။

သမ္ဖံ၊ အကျိုးမရှိ ဖိန်ဖြင်းသောစကားကို။ **ပလပတိ၊** ပြောဟော၏။

သန္ဓိံ၊ အိမ်ခြံစပ်ကို။ **ဆိန္ဒတိ၊** ဖြတ်၏။

နိလ္လောပံ၊ ပုန်း၍။ **ဟရတိ၊** ဆောင်၏။

ဧကာဂါရိကံ၊ တအိမ်တည်းကို ခြံရံသည်ကို။ **ကရောတိ၊** ပြု၏။

ပရိပန္ထေ၊ ခရီးလမ်းဆုံ၌။ **တိဋ္ဌတိ၊** ရပ်၏။

ပရဒါရံ၊ သူ့မယားကို။ **ဂစ္ဆတိ၊** သွား၏။

ဂါမဃာတံ၊ ရွာဖျက်ခြင်းကို။ **နိဂမဃာတံ၊** နိဂုံးဖျက်ခြင်းကို။

မာတရံ၊ အမိကို။ **ဇီဝိတာ၊** အသက်မှ။ **ဝေါရောပေတိ၊** ချ၏။

ပိတရံ၊ အဘကို။ **အရဟန္တံ၊** ရဟန္တာကို။

ဒုဋ္ဌေန၊ ဖြစ်မှားလိုသော။ **စိတ္တေန၊** စိတ်ဖြင့်။ **တထာဂတဿ၊** မြတ်စွာ ဘုရား၏။ **လောဟိတံ၊** သွေးကို။ **ဥပ္ပါဒေတိ၊** ဖြစ်စေ၏။

သံဃံ၊ သံဃာကို။ **ဘိန္ဒတိ၊** ခွဲ၏။

ပါဏာတိပါတော၊ ပါဏာတိပါတသည်။

မာတုဃာတိကမ္မံ၊ မာတုဃာတိကံသည်။

(အကု။ကု)။**ပါဏံ၊** သူ၏ အသက်ကို။ **ဟန္တွာ၊** သတ်မိသောကြောင့်။

တဿ၊ ထိုပါဏာတိပါတစေတနာ၏။ **ဗလဿ၊** အစွမ်းကို။

ဝိပါကဿ၊ အကျိုးကို။ **ပဋိဃာတတ္တာယ၊** ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ။

(ဗျာ။ဗျာ)**ဥတု၊** လျောက်ပတ် မလျောက်ပတ်သော ဥတုသည်။

ဘောဇနံ၊ လျောက်ပတ် မလျောက်ပတ်သော ဘောဇဉ်သည်။

သေနာသနံ၊ လျောက်ပတ် မလျောက်ပတ်သော ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာ စသည် သည်။

အာရမ္မဏာဓိပတိ။ သဟဇာတာဓိပတိ။ ။**အဓိပတိ၊** အဓိပတိသည်။ **အာရမ္မဏာဓိပတိ၊** အာရမ္မဏာဓိပတိရင်း။ **သဟဇာတာဓိပတိ၊** သဟဇာတာဓိပတိရင်း။ဟူ၍၊ဤသို့။ဒုဝိဓော၊နှစ်ပါး။အပြားရှိ၏။ တေသု၊ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ အာရမ္မဏာဓိပတိကို။ ဧဝံ၊ ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ မှတ်အပ်၏။

သင်္ချာဝါရ။ သုဒ္ဓသင်္ချာ။ ။ဟေတုယာ၊ ဟေတုပစ္စည်း၌။ သတ္တ၊ (၇)ပါးကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ အဖြေတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

သဘာဂ။ ။ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ စတ္တာရိ။ ။ဟေတုပစ္စယာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်။ ပဝတ္တာယ၊ ဖြစ်သော။ အဓိပတိယာ၊ အဓိပတိပစ္စည်း၌။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ အဖြေတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ဃဋနာ။ ။ဟေတု သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ သတ္တ။ ဟေတု သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ၊ အဝိဂတဟူ၍။ ဧတေသု၊ ထိုငါးပါးသော ပစ္စည်းတို့ကို။ ဃဋိတေသု၊ ပေါင်းအပ်ကုန်သည်ရှိသော်။ ဟေတုပစ္စယေ၊ ဟေတုပစ္စည်း၌။ ဝုတ္တာနိ၊ ဟောတော် မူအပ်ကုန်သော။ သတ္တေဝ(၇)ပါးကုန်သော၊ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ အဖြေတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ပစ္စယုဒ္ဒါရ။ ။(ကု၊ကု)။ ။ကုသလော ဓမ္မော၊ ကုသိုလ်တရားသည်။ ကုသလဿဓမ္မဿ၊ ကုသိုလ်တရားအား။ အာရမ္မဏ ပစ္စယေန၊ အာရမ္မဏပစ္စယ သတ္တိဖြင့်၊ ပစ္စယော၊ ကျေးဇူးပြုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သဟဇာတပစ္စယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယောဟောတိ၊ ကျေးဇူးပြု၏။ ဉပနိဿယေန၊ ဖြင့်။ ပစ္စယောဟောတိ၊ ကျေးဇူးပြု၏။

ပစ္စနီက၊ သုဒ္ဓသင်္ချာ။ ။နဟေတုယာပန္နရသ။ ။နဟေတုယာ ထပေတွာ ဟေတုပစ္စယံ အနုရူပ ပစ္စယေဟိ၊ ဟေတုပစ္စည်းကိုထား၍ လျော်ကုန်သော ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ပန္နရသ၊ တဆယ့်ငါးပါး ကုန်သော ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ အဖြေတို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

ဒုက။ ။နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ပန္နရသ။ ။နဟေတုပစ္စယာ၊ နဟေတုပစ္စည်းကြောင့် ပဝတ္တေ ဖြစ်သော၊ နာရမ္မဏေ၊ နာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ ပန္နရသ ဝိသဇ္ဇနာနိလဗ္ဘန္တိ။

အနုလောမပစ္စနီက၊ ဒုက။ ။ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ သတ္တ။ ဟေတုပစ္စယာ၊ ဟေတုပစ္စည်းကြောင့်။ ပဝတ္တေ၊ ဖြစ်သော။ နာရမ္မဏေ၊ နာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ သတ္တဝိသဇ္ဇနာနိ လဗ္ဘန္တိ။

ဃဋနာ။ ။ဟေတု သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိအဝိဂတန္တိ နာရမ္မဏေ သတ္တ။ ။ဟေတုပ၊ အဝိဂတန္တိ၊ အဝိဂတ ဟူ၍။ ဧတေသု၊ ထိုငါးပါး သောပစ္စည်းတို့ကို။ ဃဋိတေသု၊ ပေါင်းအပ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ နာရမ္မဏေ၊ နာရမ္မဏပစ္စည်း၌၊ သတ္တ၊ ကုန်သော၊ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ် ကုန်၏။

ပစ္စနီယာနုလောမ။ ဒုက။ ။နဟေတု ပစ္စယာ အာရမ္မဏေ နဝ။ နဟေတုပစ္စယာ၊ နဟေတုပစ္စည်းကြောင့်။ ပဝတ္တေ၊ ဖြစ်သော။ အာရမ္မဏေ၊ အာရမ္မဏပစ္စည်း၌။ နဝ၊ ကိုးပါးကုန်သော။ ဝိသဇ္ဇနာနိ၊ တို့ကို။ လဗ္ဘန္တိ၊ ရအပ်ကုန်၏။

* * *

ပဉှာ သင်္ချာဝါရ

ဟောဒိုးဆက်။ ။ဝိဘင်္ဂဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ သင်္ချာဝါရကိုဟောတော်မူ၏။ ထိုသင်္ချာဝါရ၌ တုံသော်လည်း သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ, မိဿက သင်္ချာဝါရအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ (သုဒ္ဓသင်္ချာများကို ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း "ဟေတုယာသတ္တ၊ အာရမ္မဏေနဝ၊ အဓိပတိယာဒသ"စသည်ဖြင့်ဆိုပါ)။

သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရကို ဟောတော်မူသည်၏ အခြားမဲ့၌ မိဿက သင်္ချာဝါရကို ဟောတော်မူ၏။ ထို....၌ တုံသော်လည်း ဟေတုပစ္စည်း၏ မိဿက သင်္ချာဝါရ, အာရမ္မဏပစ္စည်း၏ မိဿက သင်္ချာဝါရ အစရှိသော အားဖြင့် နှစ်ဆဲ့လေးပါး အပြားရှိ၏။ ထို....တွင် ဟေတုပစ္စည်း၏ မိဿက သင်္ချာဝါရကို ရှေးဦးစွာ ဟောတော် မူ၏။ ထို....၌ တုံသော်လည်း သဘာဂ, ဃဋနာအားဖြင့် နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။ ထို..တွင် သဘာဂကို ရှေးဦးစွာဟောတော်မူ၏။ ....ဤသို့စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ သဘာဂပြီးလျှင် ဃဋနာများကိုဆက်၍ ဟောထားသည်။ ဤကျမ်း၌ကား မနုပုဂ္ဂိုလ်တို့ သက်သာလွယ်ကူစေရန် သဘာဂ သန့်သန့် ဃဋနာ သန့်သန့်ပြီးမှ ဒေသနာကမ္မ အစဉ်အတိုင်း ဟောပုံကို ဇယားဖြင့် ပြပေအံ့။

မျိုးပစ္စည်းများဖြင့် သဘာဂယူနည်း

အာရမ္မဏမျိုး သဘာဂ

ဇယားသဘော။ ။ဇယားမှာ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း အာရမ္မဏ ရှစ်မျိုး, သဟဇာတ တဆဲ့ငါးမျိုး စသည်ဖြင့် သမူဟက္ကမ မျိုးစဉ်များကို သင်္ချာနှင့်တကွပြထား၏။ ခရေပွင့်များမှာဆိုင်ရာဆိုင်ရာ မျိုးတို့တွင် တရားအများဆုံးရသောခေါင်းဆောင်ပစ္စည်းများဖြစ်ကြ၏။ ဒုကခေါ် သဘာဂမှာ ယမိုက်သွားအတိုင်း မျိုးတူတရားများ၏ နှစ်ဘက်ရကိုရှာရ၏။ တအိမ်တည်း အတူနေသော်လည်း သဘောချင်း မတိုက်ဆိုင်လျှင် သဘာဂမဖြစ်နိုင်သလို အဓိပတိ၌ အာဓိနှင့် သဟာဓိတို့သည် အဓိပတိနယ်တွင် အတူတကွ တွဲဖက်၍ နေကြသော်လည်း မျိုးမတူသဖြင့် သဘာဂမဖြစ်ကြ။ သဘာဂမျိုး တူချင်း ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် အရတူ နှစ်ဘက်ရ ရှာမှုသည် သဘာဂမည်၏။ မျိုးတခုစီ တခုစီ သန့်ခါသန့်ခါ ပြပေအံ့။

အာရမ္မဏမျိုး။အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ။ထက်အောက် (ဒေါင်လိုက်) ကြည့်ပါ။ ဤအာရမ္မဏမှာ ရှစ်မျိုးရှိ၍ ရှစ်ကွက်ရှိရာ အာရမ္မဏကိုမူတည်လျှင် ကြွင်းခုနစ်ပစ္စည်းမှာ သဘာဂ ဖြစ်သလို ကြွင်းပစ္စည်း တို့လည်း အသီးသီးစာရှိသော ခုနစ်ပစ္စည်းပင် သဘာဂဖြစ်ကြ၏။ (မိမိပစ္စည်းကို အသီးသီးနုတ်၍ ကျန်ခုနစ်ပစ္စည်းဟု ဆိုလိုသည်။ ကွက်လပ်များကား ဝိသဘာဂဖြစ်ကြ၏။ ၎င်းတို့သည် အနုလောမပစ္စနိက်, ပစ္စနီယာနုလောမ၌ အသုံးကျလတံ့)။အာရမ္မဏပစ္စည်းမှာ ခေါင်းဆောင်လည်းဖြစ် တရားရလည်း အများဆုံးဖြစ်၍ ၎င်းကို မူတည်လျှင် တစုံတရာ မစဉ်းစားရတော့ဘဲ မူလီပစ္စည်းတို့၏ တရားရ သင်္ချာရ အတိုင်း သုဒ္ဓသင်္ချာကို ဆိုလိုက်ရုံပင်။

ဆိုရိုး။ ။**အာရမ္မဏမူ အဓိပတိသဘာဂ၌။** ။အာဓိသုဒ္ဓ သင်္ချာအတိုင်း အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ စိတ်ရှစ်ခု၊ မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု၊ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ်လေးခု၊ လောကုတ္တရာ စိတ်ရှစ်ခုအားတတ်သော အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ဣဋ္ဌဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ။ ဒေါဒွေ့, မောဒွေ့, ဒုက္ခ သဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်ကြဉ်သော စိတ် ၈၄-ခု၊ဒေါစတုက်,ဝိစိကိစ္ဆာကြဉ်သော စေ ၄၇၊ နိဗ္ဗာန်။ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏအဓိပတိ နှစ် ပစ္စည်းတတ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလုံ၌ နယသို့လိုက်၍၎င်း, ဝါရသို့လိုက်၍၎င်း, ကတ္တားသမ္ပဒါန် နေဟန်သို့လိုက်၍၎င်း "အာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာသတ္တ" ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ (နောက်နောက် သဘာဂတို့၌ အကျယ်ဆိုလျှင် ဤသဘောသွားဆိုပါ။ အကျဉ်းမျှသာ ပြတော့အံ့)။

အာရမ္မဏမူ နိဿယ။ ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၌။ ။ (ပြီး လွယ်အောင် အတူကိုပေါင်းပြထားသည်) ဝတ္ထာရမ္မဏ သုဒ္ဓသင်္ချာကိုဆိုပါ။ "အာရမ္မဏပစ္စယာ နိဿယေတီဏိ။ ဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ"။ (ဇယားတွင်လည်း ထင်ရှားရှိပြီ)။

အာရမ္မဏမူ ဥပနိဿယသဘာဂ၌။ ။အာဓိသုဒ္ဓ သင်္ချာကို ဆိုပါ။ "အာရမ္မဏပစ္စယာ ဥပနိဿယေသတ္တ"။

အာရမ္မဏမူ ပုရေဇာတ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ သဘာဂ၌။ ။အာပု သုဒ္ဓသင်္ချာကိုဆိုပါ။ "အာရမ္မဏပစ္စယာ ပုရေဇာတေတီဏိ။ အတ္ထိယာတီဏိ။ အဝိဂတေတီဏိ"။

ပါဠိတော်စဉ်ပုံ။ ။အာရမ္မဏ သဘာဂ ပြီးခဲ့ပြီဖြစ်ရာ ပါဠိတော်ကို ပစ္စည်းစဉ်အတိုင်း "အာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာသတ္တ။ နိဿယေတီဏိ။ ဥပနိဿယေသတ္တ။ ပုရေဇာတေတီဏိ။ ဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ။ အတ္ထိယာတီဏိ။ အဝိဂတေတီဏိ"ဟု စဉ်ပါ။

အဓိပတိပစ္စည်း ။အာရမ္မဏမျိုး သက်သက်ကိုသာ ရှစ်မျိုးကုန်အောင်လှည့်၍ပြနေသဖြင့် ၎င်းသက်သက်ကိုသာ ကြည့်ပါ။ ကြွင်းမျိုးများကိုလည်း တသန့်စီ တသန့်စီပြပါမည်။

အဓိပတိမူအာရမ္မဏသဘာဂ၌။ ။အာဓိသုဒ္ဓသင်္ချာကိုဆိုပါ။(အပြန်အလှန်ယူမှုပင်) "အဓိပတိပစ္စယာ အာရမ္မဏေသတ္တ"။

အဓိပတိမူ နိဿယ။ ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၌။ ။နိဿယကွက်မှ ဝတ္ထာနှင့် မိကွက်မှ မိကိုပေါင်းလျှင် ဝတ္ထာ+မိဖြစ်ရကား ဝတ္ထာမိ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။ "အဓိပတိပစ္စယာ နိဿယေဧကံ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေ ဧကံ" (အသိလွယ်ကူ လျင်မြန်အောင် မျိုးသက်သက်မျှကိုသာ ပြနေသည့်အတိုင်း ယူဆထားပါဦး၊ နောင်ပြည့်စုံပါလိမ့်မည်)။

အဓိပတိမူဥပနိဿယသဘာဂ၌။ ။အာဓိနှင့် အာရမ္မဏူပ အရတူ၍ အာဓိသုဒ္ဓသင်္ချာကိုပင်ဆိုပါ။ "အဓိပတိပစ္စယာ ဥပနိဿယေသတ္တ"။

အဓိပတိမူ ပုရေဇာတ။အတ္ထိ။အဝိဂတသဘာဂ၌။ ။အာပု+မိသည် အာပုမိဖြစ်၍ ၎င်းသုဒ္ဓသင်္ချာကိုပင်ဆိုပါ။ "အဓိပတိပစ္စယာ ပုရေဇာတေဧကံ။ အတ္ထိယာဧကံ။ အဝိဂတေဧကံ။

နိဿယပစ္စည်း။ ။ အထက်မူလီများကို အပြန်အလှန် ဆိုရရုံပင်။ အတူများကိုရောပေါင်း၍ ပြမည်။

နိဿယမူ အာရမ္မဏ။ ပုရေဇာတ။ ဝိပ္ပယုတ္တ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတ သဘာဂ၌။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏကိုဆိုပါ။ "နိဿယပစ္စယာ အာရမ္မဏေတီဏိ။ ပုရေဇာတေတီဏိ။ ဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ။ အတ္ထိယာတီဏိ။ အဝိဂတေတီဏိ"။ (မူတရားကို မူလီပစ္စည်းများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် အရ နည်းခြင်း အရတူခြင်းတို့ကြောင့် မူအတိုင်းပင်ရ၏)။

နိဿယမူ အဓိပတိ။ ဥပနိဿယ သဘာဂ၌။ ။ပြခဲ့ပြီးနည်းအတိုင်း ဝတ္ထာ+မိ=ဝတ္ထာမိအတိုင်းဆိုပါ။ "နိဿယပစ္စယာ အဓိပတိယာဧကံ။ ဥပနိဿယေဧကံ"။

ဥပနိဿယပစ္စည်း။ ။အဓိပတိနှင့် လုံးဝတူပြီ။ ဆိုပါ။

ပုရေဇာတ ပစ္စည်း။ ပုရေဇာတမူ အာရမ္မဏ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတ သဘာဂ၌။ ။အရတူ အာပုကိုဆိုပါ။ "ပုရေဇာတ ပစ္စယာ အာရမ္မဏေတီဏိ။ အတ္ထိယာတီဏိ။ အဝိဂတေတီဏိ"။

ပုရေဇာတမူ အဓိပတိ။ ဥပနိဿယသဘာဂ၌။ ။ပြခဲ့ပြီးသဘောအတိုင်း အာပုမိကို ဆိုပါ။ "ပုရေဇာတ ပစ္စယာ အဓိပတိယာ ဧကံ။ ဥပနိဿယေဧကံ"။

ပုရေဇာတမူ နိဿယ။ ဝိပ္ပယုတ္တ သဘာဂ၌။ ။အရနည်းသော ဝတ္ထာရမ္မဏကိုဆိုပါ။ "ပုရေဇာတ ပစ္စယာနိဿယေ တီဏိ။ ဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ"။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ။ဝတ္ထာရှိ၍ နိဿယအတိုင်းဆိုပါတော့။

အတ္ထိ။အဝိဂတပစ္စည်း။ ။အာပုရှိ၍ ပုရေဇာတအတိုင်းဆိုပါ။

အကျဉ်းချုပ်။ ။ပစ္စည်းရေး (၁) ရသော အာရမ္မဏ သုဒ္ဓသင်္ချာမှတပါး ကျန်သောအာရမ္မဏမျိုး သုဒ္ဓသင်္ချာငါးပုဒ်ကိုပင် ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ လှည့်၍ဆိုရရုံသာ။ ဤငါးပုဒ်ဖြင့် အာရမ္မဏမျိုး သဘာဂကိစ္စသာမဟုတ်၊ ဃဋနာကိစ္စလည်း ၎င်းဖြင့်ပင် ပြီးမည်ဖြစ်ရကား စီစဉ်ထားသော သုဒ္ဓသင်္ချာ၏ ကျေးဇူးများပုံကို သိပါလိမ့်မည်။

သဟဇာတမျိုး သဘာဂ

ဟေတုပစ္စည်း။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာပစ္စည်းရေ (၁၂) တွင် မိမိ (ဟေတု) ကိုနုတ်၍ ကျန် (၁၁) ပစ္စည်းမှာ ဟေတုနှင့် သဘာဂဖြစ်၍ ၎င်းစုကို ဆိုရပေမည် (သဟာငယ်များမှာ ယထာရဟ ပစ္စည်းရေများဖြစ်၍ ဆိုင်ရာကိုသာ ရှာရမည်။

ဟေတုမူ အဓိပတိသဘာဂ၌။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ဝီမံသာဓိပတိ။ (ဤတရားတို့သည် စသည်ကို ဆိုလိုက ဆိုပါ။) "ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ စတ္တာရိ"။ (ဟေတုက အမောဟနှင့် သဟာဓိကဝီမံသာဓိပတိတို့ နှစ်ဘက်ရဖြစ်ရာတွင် ဝီမံသာဓိပတိက အရနည်း၍ ၎င်းကိုဆိုရ၏။ အမောဟက (၄၇)တွင် ယှဉ်၍ ဝီမံသာဓိက (၃၄)တွင် ယှဉ်သည်။ ပညာတရားကိုယ်ဖြစ်၍ အကုပဒ လုံးလုံးပြတ်ရကား သင်္ချာစတ္တာရိဖြစ်၏)။

ဟေတုမူသဟဇာတ။ နိဿယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတသဘာဂ၌။ ။ဟေတု သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ဆိုပါ။ "ဟေတုပစ္စယာ သဟဇာတေသတ္တ။ နိဿယေသတ္တ၊ အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ"။ (သဟဇာတစသည်တို့မှာ ခေါင်းဆောင်ပစ္စည်းများဖြစ်ကြ၍ မူပစ္စည်းအတိုင်းဆိုရ၏)။

ပဉှာဝါရ အနုလုံ သင်္ချာဇယား (၁၇)

	အာ	သဟ	ဥပ		ပုရေ	ပစ္ဆာ	ဗလဝ ဒုဗ္ဗလကံ	ရုပ်ဟာ	ရူပဣ	သဟပုရေ မိဿက	ပစ္ဆာဟာ မိဿက	ပစ္ဆာဣ မိဿက
			အနန္တရူပ	ပကတူပ								
ဟေ		ဟေ ၇										
အာ	*အာ ၉											
ဓိ	အာဓိ ၇	သဟာဓိ ၇										
နံ			*နံ ၇									
သနံ			*နံ ၇									
သ		*သဟ ၉										
ည		ည ၃										
နိ	ဝတ္ထာ ၃	*သဟနိ ၉			*ပုရေနိ ၃					သဟပုရေ ၂		
ဥ	အာရမ္မဏူ ၇		*အနန္တရူ ၇	*ပကတူ ၉								
ပု	အာပု ၃				*ဝတ်ပု ၃							
ပစ်						*ပစ္ဆာ ၃						
သေ			သေ ၃									
ကံ		သဟကမ္မ ၇	အနံကမ္မ ၁	ဗလဝကမ္မ ၂			*ကံ ၂					
ဝိပါ		ဝိပါ ၁										
ဟာ		နာမ်ဟာ ၇						*ရုပ်ဟာ ၁				
ဣ		သဟဣ ၇			ပုဣ ၁				*ရူပဣ ၁			
ဈာ		ဈာ ၇										
မဂ်		မဂ် ၇										
သံ		သံ ၃										
ဝိပ်	ဝတ္ထာ ၃	သဟဝိပ် ၃			*ပုရေဝိပ် ၃	*ပစ္ဆာဝိပ် ၃						
အတ်	အာပု ၃	*သဟ ၉			*ပုရေ ၃	*ပစ္ဆာ ၃		*ရုပ်ဟာ ၁	*ရူပဣ ၁	သဟပုရေ ၂	ပစ္ဆာဟာ ၂	ပစ္ဆာဣ ၂
နတ်			*နတ် ၇									
ဝိဂ			*ဝိဂ ၇									
အဝိ	အာပု ၃	*သဟ ၉			ပုရေ ၃	*ပစ္ဆာ ၃		*ရုပ်ဟာ ၁	*ရူပဣ ၁	သဟပုရေ ၂	ပစ္ဆာဟာ ၂	ပစ္ဆာဣ ၂

* ခရေပွင့်များမှာ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာတို့တွင် တရားအများဆုံးရသော ခေါင်းဆောင်ပစ္စည်းများဖြစ်ကြ၏။

သဟဃဋ်အချင်းချင်း သဘာဂ အစောက်ဆိုရိုး

	ပစ္စည်းတရား	ပစ္စယုပ္ပန်တရား			သင်္ချာ
ဟေ+ဓိ	ဝီမံသာဓိ	သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်		၄
ဟေ+ဣ	အမောဟ	။	သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်	သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်	၄
ဟေ+မဂ်	အမောဟ	။	။	။	၄
ဓိ+ဟာ	စိတ္တာဓိ	။	သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်		၇
ဓိ+ဣ	စိတ္တ၊ ဝီရိယ၊ ဝီမံသာဓိ	။	။		၇
ဓိ+မဂ်	ဝီရိယ၊ ဝီမံသာဓိ	။	။		၇
ကံ+ဟာ	စိတ်၈၉ ရှိစေတနာ	။	စိတ္တဇရုပ်	ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်	၇
ဟာ+ဣ	ဝိညာဏာဟာရ(မနိန္ဒြေ)	။	။	။	၇
ဣ+ဈာ	ဝေဒနာ၊ ဧကဂ္ဂတာ	။	။	။	၇
ဣ+မဂ်	ဝီရိယ၊ သတိ၊ ဧ၊ ပညာ	။	သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်	သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်	၇
ဈာ+မဂ်	ဝိတက်၊ ဧကဂ္ဂတာ	။	။	။	၇

သဟလတ်အချင်းချင်း သဘာဂအကောက်ဆိုရိုး

	ပစ္စည်းတရား	ပစ္စယုပ္ပန်တရား	သင်္ချာ
ည + ဝိ	အလုံးစုံသော ဝိပါက်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ	အချင်းချင်းအားရင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုအားရင်း ဟဒယဝတ္ထု	၁
ည + သံ	အလုံးစုံသောပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး	အချင်းချင်း	၃
ည + ဝိပ်	ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာဟဒယဝတ္ထု	အချင်းချင်း	၁
ဝိ + သံ	အလုံးစုံသောဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး	အချင်းချင်း	၁
ဝိ + ဝိပ်	ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် ၄-ခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ	စိတ္တဇရုပ်၊ ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် ဟဒယဝတ္ထု	၁

သဟငယ်နှင့် သဟလတ် သဘာဂအကောက်ဆိုရိုး

	ပစ္စည်းတရား	ပစ္စယုပ္ပန်တရား			သင်္ချာ
ဟေ + ည	ဟိတ် ၆ ပါး	သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ		ဟဒယဝတ္ထု	၃
ဓိ + ည	ဓိတရားကိုယ် ၃ ပါး ၄ ပါးတို့တွင် တပါးပါး	။			၃
ကံ + ည	စိတ် ၈၉ ၌ရှိသော စေတနာ	။		။	၃
ဟာ + ည	နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် ၃ ပါး	။		။	၃
ဣံ + ည	နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ရှစ်ပါး	။		။	၃
ဈာ + ည	ဈာနင်တရားကိုယ် ငါးပါး	။		။	၃
မဂ် + ည	မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၉ ပါး	။		။	၃
ဟေ + ဝိ	ဝိပါက်ဟိတ် ၃ ပါး	သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်	သဟိတ်ပဋိကမ္မဇရုပ်	၁
ဓိ + ဝိ	ဖိုလ် ၄ ခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် ၄ ပါးတို့တွင် တပါးပါး	။	သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်		၁
ကံ + ဝိ	ဝိပါက်၌ရှိသောစေတနာ	။	စိတ္တဇရုပ်	ပဋိကမ္မဇရုပ်	၁
ဟာ + ဝိ	ဝိပါက်၌ရှိသော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ်သုံးပါး	။	။	။	၁
ဣံ + ဝိ	ဝိပါက်၌ရှိသော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ရှစ်ပါး	။	။	။	၁
ဈာ + ဝိ	ဝိပါက်၌ရှိသော ဈာနင်တရားကိုယ်ငါးပါး	။	။	။	၁
မဂ် + ဝိ	ဝိပါက်၌ရှိသော မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ရှစ်ပါး	။	သဟိတ် ။	သဟိတ် ။	၁
ဟေ + သံ	ဟိတ် ၆ ပါး	သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ			၃
ဓိ + သံ	ဓိတရားကိုယ် ၃ ပါး ၄ ပါးတို့တွင် တပါးပါး	။			၃
ကံ + သံ	စေတနာ	။			၃
ဟာ + သံ	နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် ၃ ပါး	။			၃
ဣံ + သံ	နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ရှစ်ပါး	။			၃
ဈာ + သံ	ဈာနင်တရားကိုယ်ငါးပါး	။			၃
မဂ် + သံ	မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၉ ပါး	။			၃
ဟေ + ဝိပ်	ဟိတ် ၆ ပါး		သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်	သဟိတ်ပဋိကမ္မဇရုပ်	၃
ဓိ + ဝိပ်	ဓိတရားကိုယ် ၃ ပါး ၄ ပါးတို့တွင် တပါးပါး		သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်		၃
ကံ + ဝိပ်	စေတနာ		စိတ္တဇရုပ်	ပဋိကမ္မဇရုပ်	၃
ဟာ + ဝိပ်	နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် ၃ ပါး		။	။	၃
ဣံ + ဝိပ်	နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ရှစ်ပါး		။	။	၃
ဈာ + ဝိပ်	ဈာနင်တရားကိုယ်ငါးပါး		။	။	၃
မဂ် + ဝိပ်	မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ၉ ပါး		သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်	သဟိတ်ပဋိကမ္မဇရုပ်	၃

ဟေတုမူ အညမည သဘာဂဥ်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထု အားတတ်သောဟိတ်ခြောက်ပါး။ "ဟေတုပစ္စယာ အညမညေတိက်"။ (ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်တွင် အညမညမှာ ဟဒယဝတ္ထုရုပ်သာ ဟေတုနှင့် သဘာဂ ဖြစ်သည်)။

ဟေတုမူ ဝိပါက သဘာဂဥ်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇ ရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ဝိပါက်ဟိတ်သုံးပါး။ "ဟေတုပစ္စယာဝိပါကေကေ" (ဝိပါကမှာ ဝိပါက်ဟိတ်သာရသည်)။

ဟေတုမူ ဣန္ဒြိယ။ မဂ္ဂသဘာဂဥ်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော အမောဟ။ "ဟေတုပစ္စယာဣန္ဒြိယေစတ္တာရိ။ မဂ္ဂေစတ္တာရိ"။ (ဟေတုမှ အမောဟနှင့် ဣန္ဒြိယမှ ပညိန္ဒြေ၊ မဂ္ဂမှ သမ္မာဒိဋ္ဌိတို့သဘာဂတည်း။ ပညာဖြစ်၍ အကုသိုးချက်ပြုတ်သည်)။

ဟေတုမူ သမ္ပယုတ္တ သဘာဂဥ်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ "ဟေတုပစ္စယာ သမ္ပယုတ္တေတိက်"။ (သမ္ပယုတ္တပစ္စယုပ္ပန်မှာ နာမ်သာဖြစ်၍ ရုပ်မရ။ သုဒ္ဓသချာကြည့်ပါ)။

ဟေတုမူဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂဥ်။ ။သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ "ဟေတုပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေတိက်"။ (ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယုပ္ပန်ရုပ်အတွက်သာ သဘာဂဖြစ်၏)။

ဟေတုပစ္စည်းသဘာဂ ပါဠိတော်။ ။"ဟေတု ပစ္စယာ အဓိပတိယာစတ္တာရိ။ သဟဇာတေသတ္တ။အညမညေတိက်။ နိဿယေသတ္တ။ ဝိပါကေကေ။ ဣန္ဒြိယေစတ္တာရိ။ မဂ္ဂေစတ္တာရိ။ သမ္ပယုတ္တေတိက်။ ဝိပ္ပယုတ္တေတိက်။ အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ"။ (ပါဠိဆိုသွားရင်း မည်သည့်တရားဟု စိတ်ထဲက သိပါစေ။ ဇယားကျယ် ရေးလတ္တံ့ဖြစ်၍ နောက် ပါဠိများကိုရေးမပြပြီ။ ဆိုပါတော့)။

အဓိပတိပစ္စည်း။ ။သဟာဓိသုဒ္ဓသချာ ပစ္စည်းရေအတိုင်း ကံ, ဈာမှတပါးသဘာဂ (၁၂)ရှိ၏။ **အဓိပတိမူဟေတုသဘာဂဥ်။** (ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာနှင့် အဓိပတိပစ္စယာ ဟေတုယာတို့မှာ အပြန်အလှန် ဟောမှုမှတပါး အထူးမရှိပြီဖြစ်၍ ဤသို့အပြန်အလှန် ဟောသည်တို့ကို ဆိုပါတော့။ ရှေ့သို့သာ ဆက်၍ ရေးပြပါမည်။ ကျဉ်းကျဉ်းနှင့် သိစေလိုမှုတည်း)။

အဓိပတိမူသဟဇာတ။ နိဿယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတသဘာဂဥ်။ ။ သဟာဓိအတိုင်းဆို။ "အဓိပတိပစ္စယာသဟဇာတေသတ္တ" စသည်ကိုဆို။ (သဟမျိုးသက်သက်ကိုသာ ပြနေသဖြင့် နိဿယေအဋ္ဌ။ အတ္ထိယာ အဋ္ဌ စသည်ဖြင့် အပြစ်တင်မစောသင့်)။

အညမည။ သမ္ပယုတ္တသဘာဂဥ်။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါး လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး။ "အညမညေ တိက်၊ သမ္ပယုတ္တေတိက်"

ဝိပါကသဘာဂဥ်။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ဖိုလ်လေးခု၌ရှိသော အဓိပတိတရားကိုယ် လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး။ "ဝိပါကေကေ"။ (ဝိပါက်တွင်ဖိုလ်သာ ဇောထိုက်သည်။ တရားကိုယ် လေးပါးရ၏)။

အာဟာရသဘာဂဥ်။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အား တတ်သော စိတ္တာဓိပတိ။ "အာဟာရေ သတ္တ" (စိတ္တာဓိနှင့် ဝိညာဏာဟာရတို့ သဘာဂတည်း)။

ဣန္ဒြိယသဘာဂဥ်။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အား တတ်သော စိတ္တ၊ ဝီရိယ၊ ဝီမံသာဓိပတိ။ "ဣန္ဒြိယေသတ္တ" (နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်နှင့် အတူရှာကြည့်)။

မဂ္ဂသဘာဂဥ်။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် အားတတ်သော ဝီရိယ၊ ဝီမံသာဓိပတိ။ "မဂ္ဂေသတ္တ။"(သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ သမ္မာဝါယာမတို့အတူရကြ၏။ ဝီမံသာဓိပတိ သက်သက်အတွက် သချာစတ္တာရိ ရသင့်လည်း ဝီရိယာဓိပတိပါနေ၍ သတ္တသာဖြစ်၏။အကြွင်းစု ဤသဘောသိပါတော့)။

ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂဥ်။ သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါး လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး။ "ဝိပ္ပယုတ္တေတိက်" (သဟာဓိဝိပ်ဟုလာလတ္တံ့)။

သဟဇာတပစ္စည်း။ ။သဟဇာတမျိုး အားလုံးသဘာဂဖြစ်၍ (၁၄) ပစ္စည်းရ၏။ ခေါင်းဆောင်ပစ္စည်းဖြစ်သည့်အတွက် မူလီဖြစ်သော ဟေတုစသော သုဒ္ဓသချာအတိုင်းဆိုတော့။ ဇယားတွင်လည်း သချာများကိုပြထားပြီ။ "သဟဇာတပစ္စယာ ဟေတုယာသတ္တ"စသော ပါဠိကိုဆို။

ကြံဆဘွယ်။ ။သဘာဂခဏ်း၌ သဟဇာတမှာ (၁၄) ပစ္စည်းရ၏။ ပြလတ္တံ့ဃဋနာခဏ်း၌ကား (၇) ပစ္စည်းသာ ကြီးလတ်တို့ ရလတ္တံ့။ ဃဋနာ၌ သဘာဂနည်းတူ (၁၄) ပစ္စည်းပြိုင်သင့်လျှင် "သဟဇာတဟေတုနိဿယအတ္ထိ အဝိဂတန္တိသတ္တ"စသည်ဖြင့် သဟဇာတ အငယ်ဆိုင်ရာ နာမ်တစိပ်တရားများကို ဟောရပေမည်။ အငယ်များတွင် ဟောခဲ့ပြီးဖြစ်၍ မထူးခြင်းကြောင့် သဟဇာတ အကြီးအလတ် ဃဋနာတွင် (၇) ပစ္စည်းကိုသာ ယူ၍ ပစ္စည်းပြိုင် ဃဋနာကို ဟောတော်မူသည်။

အညမညပစ္စည်း။ ။သဘာဂ(၁၄) ပစ္စည်းပင်။ ဟေတုစသောမူလီများကို အပြန်အလှန်ဟောပါတော့။

အညမညမူနိဿယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတသဘာဂဥ်။ ။အညမညအတိုင်းဆို။ "အညမညပစ္စယာ နိဿယေတိက်။ အတ္ထိယာတိက်။ အဝိဂတေတိက်"။

အညမညမူကမ္မသဘာဂဥ်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထု အားတတ်သော စိတ်တခု ယုတ်ကိုးဆယ်၌ရှိသော စေတနာ "ကမ္မေတိက်"။ (အညမညမူတည်၍ မိမှတပါးသော သဟယ်ကို မူလီသွတ်ရာ၌ငင်း။ သဟယ် (၆) မျိုးကို မူတည်၍ အညကို မူလီသွတ်ရာ၌ငင်း ပစ္စယုပ္ပန်မှာ ဤအတိုင်းချည်းရမည်။ ပစ္စည်းမှာ ဆိုင်ရာ အငယ်တရားကိုယ်များရမည်)။

အညမညမူဝိပါကသဘာဂဥ်။ ။အချင်းချင်းအားငင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုအားငင်း တတ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး (ပထမအချက် သုဒ္ဓသချာချင်းတိုက်ကြည့်) ဟဒယဝတ္ထုအား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ။ "ဝိပါကေကေ"။ (ဤသဘာဝသည် ဃဋနာတွင် အညဝိပါဟု လာလတ္တံ့)။

အာဟာရသဘာဂဥ်။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထု အားတတ်သော နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်သုံးပါး။ "အာဟာရေတိက်"။

ဣန္ဒြိယသဘာဂဥ်။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထုအား တတ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ရှစ်ပါး။ "ဣန္ဒြိယေတိက်"။

ဈာနသဘာဂဥ်။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထုအား တတ်သော ဈာနင်တရားကိုယ် ငါးပါး။ "ဈာနေတိက်"။

မဂ္ဂသဘာဂဥ်။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, ဟဒယ ဝတ္ထုအား တတ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ကိုးပါး။ "မဂ္ဂေတိက်"။

သမ္ပယုတ္တသဘာဂဥ်။ သမ္ပယုတ္တအတိုင်းဆို။ (ဃဋနာတွင်ည။ သံဟုလာလတ္တံ့)။

ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂဥ်။ အချင်းချင်းအားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထု။ "ဝိပ္ပယုတ္တေကေ"။ (သုဒ္ဓသချာချင်းတိုက်ဆိုင်ကြည့်။ ဃဋနာတွင် ည။ ဝိပ်ဟုလာလတ္တံ့)။

နိဿယပစ္စည်း။ ။ သဟဇာတနှင့် တူပြီ၊ သဟ သဘောအတိုင်းဆိုတော့။

ကမ္မပစ္စည်း။ ။ပစ္စည်းရေ တဆယ်ရှိရာ ကိုးပစ္စည်းမှာ သဘာဂဖြစ်၏။ သဟဇာတ။ အညမည။ နိဿယမူလီတို့ကို ဆိုတော့။

ကမ္မမူဝိပါကသဘာဂဥ်။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ဝိပါက်၌ရှိသော စေတနာ "ကမ္မပစ္စယာ ဝိပါကေကေ"။

အာဟာရသဘာဂဥ်။ သဟကမ္မသုဒ္ဓသချာအတိုင်းဆို။ "အာဟာရေသတ္တ"။ (ဤသဟကမ္မ နာမ်အာဟာရထဲ၌ ဝင်ကြောင်းကို သတိပြုခဲ့ပါ။ ကံ၊ ဟာဟု လာလတ္တံ့)။

သမ္ပယုတ္တသဘာဂဥ်။ ။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော စိတ်တခု ယုတ်ကိုးဆယ်၌ရှိသော စေတနာ။ "သမ္ပယုတ္တေတိက်"။

ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂဥ် စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော စိတ်(၇၅) ခု၌သော စေတနာ။ "ဝိပ္ပယုတ္တေတိက်"။ (အငယ်က သံ။ ဝိပ်တို့ကို သဘာဂယူရာ နာမ်နှင့်ရုပ်အား အသီးသီးတတ်ကြသည်။ ရုပ်သက်သက် ပစ္စယုပ္ပန်နေ၍ ရုပ်ကို မဖြစ်စေသော ဒွေပဉ္စစသည်ကို နုတ်၍ ၇၅-ကျန်သည်)။

အတ္ထိ။ အဝိဂတသဘာဂ၌။ သဟကမ္မအတိုင်းဆို။ အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ''။

ကမ္မပစ္စည်း၌သိစရာ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏ၌ ဟဒယဝတ္ထုသည် မှီရာလည်း ဖြစ် အာရုံလည်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ''အာရမ္မဏပစ္စယာ နိဿယေတိကံ'' ''နိဿယပစ္စယာ အာရမ္မဏေတိကံ'' စသည်ကိုဟောသလို ကုသိုလ် အကုသိုလ်စေတနာသည် ကံကိုအာရုံပြုကြသော ပဋိသန္ဓေဘဝင် စုတိတို့အား ကမ္မ အာရမ္မဏ နှစ်ပစ္စည်း တတ်နိုင်၍ ''ကမ္မပစ္စယာ အာရမ္မဏေဒွေ။ အာရမ္မဏ ပစ္စယာ ကမ္မဒွေ''ဟု ဆိုသင့်၏ဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။

အဖြေ။ ။ဟဒယဝတ္ထုသည် မိမိ၏ ပစ္စယုပ္ပန်တရားတို့အားပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ မှီရာ, အာရုံဟု နှစ်ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်လည်း ကံမှာ ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်တို့အား ပြုအပ်ပြီးသည်ဖြစ်၍ ဆည်းပူးအပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်သာ ကျေးဇူးပြု၏။ အာရုံသဘောအားဖြင့် ကျေးဇူးမပြု။ အာရမ္မဏပစ္စည်းမှာလည်း ကျက်စားရာအာရုံ၏ အဖြစ်မျှဖြင့်ကျေးဇူးပြုရကား အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကြခြင်း၊ သတ္တိမတူကြခြင်းတို့ကြောင့်မဖြစ်။ ဆက်ဦးအံ့။ အထက်တိက်များတွင် အာရမ္မဏပုရေဇာတ, ဝတ္ထုပုရေဇာတ မိဿကဟူ၍ငှင်း သဟဇာတ ပုရေဇာတ တိန္ဒြိယ မိဿကဟူ၍ငှင်း ဤကုသလတိက်၌ သဟဇာတ ပုရေဇာတ မိဿကဟူ၍ငှင်း ကာလတူကြ၍ တွဲခါဟောနိုင်လည်း သဟာဓိနှင့် အာဓိကို ကာလကွဲမှုကြောင့်ငှင်း ကမ္မနှင့် အာရမ္မဏကို သဘာဝကွဲမှုကြောင့်ငှင်း တွဲဘက်ခါ မိဿကများကို မဟောနိုင်။

ဝိပါကပစ္စည်။ ။သဘာဂ ၁၄-ပင်ရ၏။ (သဟကြီး, လတ်, သုဒ္ဓသင်္ချာရှိ ပစ္စည်းရေများမှာ တပြိုင်နက်ရကြသော ပစ္စည်းရေများဖြစ်၏)။ ။ဟောတုစသော အထက် ၆-ပစ္စည်းတို့၏ မူလီများကို ဆိုပါတော့။

ဝိပါကမူအာဟာရသဘာဂ၌။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ဝိပါက်၌ရှိသော နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်သုံးပါး။ ''ဝိပါကပစ္စယာအာဟာရေကေ'' (ဝိပါကမူနေ၍ ကေချည်းသာ)။

ဣန္ဒြိယသဘာဂ၌။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ဝိပါက်၌ ရှိသော နာမ် ဣန္ဒြေ တရားကိုယ် ရှစ်ပါး။ ''ဣန္ဒြိယေ ကေ''။

ဈာနကသဘာဂ၌။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် တဆယ်ကြဉ်သော ဝိပါက်၌ ရှိသော ဈာနင်တရားကိုယ်ငါးပါး။ ''ဈာနေကေ''။

မဂ္ဂသဘာဂ၌။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော သဟိတ်ဝိပါက်၌ရှိသော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ရှစ်ပါး။ ''မဂ္ဂေကေ''။

သမ္ပယုတ္တသဘာဂ၌။ ။အချင်းချင်းအားတတ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ''သမ္ပယုတ္တေ ကေ'' (ဃဋနာ၌ ဝိပါ-သံဟု လာလတံ့)။

ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၌။ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု, ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်,ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ဟဒယဝတ္ထုအား တတ်သော ပဉ္စဝေါဟာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ။ ''ဝိပ္ပယုတ္တေကေ''။)ဝိပ္ပယုတ်သွားတွင် ဝိပါက ဆိုင်ရာကိုဆိုရ၏။ ဃဋနာ၌ ဝိပါ၊ ဝိပ်ဟုလာလတံ့)။

အတ္ထိ။ အဝိဂတသဘာဂ၌။ ဝိပါက အတိုင်းဆို။ ''အတ္ထိယာ ကေ။ အဝိဂတေကေ''။

အာဟာရပစ္စည်း။ ပစ္စည်းရေအတိုင်း သဘာဂေ ၁၁-ရ၏။ မိ။ သ။ ည။ နိ။ ကံ။ ဝိပါတို့ကို အပြန်အလှန်ဆိုပါတော့။

အာဟာရမူ ဣန္ဒြိယသဘာဂ၌။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ဝိညာဏာဟာရ။ ''အာဟာရ ပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေ သတ္တ''။ (ဝိညာဏာဟာရနှင့် မနိန္ဒြေတို့သဘာဂဖြစ်ကြသည်။ ဟာ။ ဣ။ ဟု လာလတံ့)။

သမ္ပယုတ္တသဘာဂ၌။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတတ်သော နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်သုံးပါး။ ''သမ္ပယုတ္တေတီဏိ''

ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၌။ ။စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တတ်သော နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်သုံးပါး။ ''ဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ''။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ သဘာဂ၌။ ။နာမ်အာဟာရအတိုင်းဆို။ ''အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ''၊

ဣန္ဒြိယပစ္စည်း။ ။သဘာဂ ၁၃-ရှိ၏။ အထက်ပစ္စည်းများဆိုပါ။

ဣန္ဒြိယမူ ဈာနသဘာဂ၌။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ဝေဒနာ,ဧကဂ္ဂတာ။ ''ဣန္ဒြိယပစ္စယာဈာနေသတ္တ'' (ဃဋနာ၌ ဤတရားသည် ဣ၊ ဈာ ဟုလာလတံ့)။

မဂ္ဂသဘာဂ၌။ သယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ဝီရိယ,သတိ, ဧကဂ္ဂတာ,ပညာ။ ''မဂ္ဂေသတ္တ''။ (ဃဋနာ၌ ဣ။ မဂ်ဟု လာလတံ့)။

သမ္ပယုတ္တသဘာဂ၌။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော နာမ်ဣန္ဒြေ တရားကိုယ်ရှစ်ပါး။ ''သမ္ပယုတ္တေတီဏိ''။

ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၌။ ။စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတရား ကိုယ်ရှစ်ပါး။ ''ဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ''။ (သဟတိ ဝိပ်ဟု လာလတံ့)။

အတ္ထိ။အဝိဂသဘာဂ၌။ သဟဇာတိန္ဒြိယ အတိုင်းဆို။ ''အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ''။

ဈာနပစ္စည်း။ ။သဘာဂ ၁၀-ပစ္စည်း။ အထက်ပစ္စည်းများဆိုပါ။

ဈာနမူ မဂ္ဂသဘာဂ၌။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ဝိတက်, ဧကဂ္ဂတာ။ ''ဈာနပစ္စယာ မဂ္ဂေသတ္တ''။ (ဃဋနာ၌ ဈာ။ မဂ်ဟု လာလတံ့)။

သမ္ပယုတ္တသဘာဂ၌။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတတ်သော ဈာနင်တရားကိုယ်ငါးပါး ''သမ္ပယုတ္တေတီဏိ''။

ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၌။ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား တတ်သော ဈာနင်တရားကိုယ်ငါးပါး။ ''ဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ''။

အတ္ထိ။အဝိဂတသဘာဂ၌။ အလုံးစုံသော ဈာနပစ္စည်း။ ''အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ''။

မဂ္ဂပစ္စည်း။ ။သဘာဝ(၁၂)။ ဟေတုစသည်ဆိုတော့။

မဂ္ဂမူ သမ္ပယုတ္တ သဘာဂ၌။ ။သမ္ပယုတ္တခန္ဓာအားတတ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ကိုးပါး။ ''မဂ္ဂပစ္စယာ သမ္ပယုတ္တေတီဏိ''။

ဝိပ္ပယုတ္တသဘာဂ၌။ ။သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ကိုးပါး။ ''ဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ''။

အတ္ထိ။ အဝိဂတသဘာဂ၌။ အလုံးစုံသောမဂ္ဂပစ္စည်း။ ''အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ''။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ။ဝိပ္ပယုတ္တကြဉ်သဘာဂ (၁၃)ပစ္စည်းရ၏။

သမ္ပယုတ္တမူ အတ္ထိ။ အဝိဂတသဘာဂ၌။ ။အလုံးစုံသော သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း ''သမ္ပယုတ္တပစ္စယာ အတ္ထိယာတီဏိ။ အဝိဂတေတီဏိ''။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ။သမ္ပယုတ္တကြဉ်သဘာဂ (၁၃) ပစ္စည်းပင်ရ၏။

ဝိပ္ပယုတ္တမူ အတ္ထိ။ အဝိဂတသဘာဂ၌။ ။အလုံးစုံသော သဟဇာတဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း (အလုံးစုံဆိုရာ၌ မိမိတို့၏ သုဒ္ဓသင်္ချာ အတိုင်းဆိုပါ)။ ''ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ အတ္ထိတီဏိ။ အဝိဂတေတီဏိ''။

အတ္ထိပစ္စည်း။ ။သဘာဂ (၁၄)ရ၏။ အထက်ပစ္စည်းများဆိုပါ။

အတ္ထိမူ အဝိဂတသဘာဂ၌။ ။အလုံးစုံသော သဟဇာတတ္ထိ ပစ္စည်း။ ''အတ္ထိပစ္စယာ အဝိဂတေနဝ''။

အဝိဂတပစ္စည်း။ ။အတ္ထိနည်းတူ သဘာဂ (၁၄)ပင်။ ဆိုတော့။

သဟဇာတမျိုး သဘာဂ အကျဉ်းချုပ်။ ။မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ရည်ရွယ်ခါ ကျယ်ဝန်းလှစွာရေးပြလည်း အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် သဟဇာတအငယ်ချင်းချင်း တရားကိုယ် အတူရှာခြင်း၊ အလတ် အချင်းချင်း သုဒ္ဓသင်္ချာချင်းတိုက်ခါအတူရှာခြင်း၊ ခေါင်းဆောင်သဟဇာတ အကြီးများမှာ ခရေပွင့် အမှတ်ပြအတိုင်း အလတ်,အငယ်တို့ ၎င်းတို့၌ အကုန်အတွင်းဝင်၍ အလတ်အငယ်တို့၏ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းဆိုရခြင်း၊ အငယ်နှင့် အလတ်မှာ ပစ္စယုပ္ပန် အလတ်တို့၏ ရုပ်နာမ်ကိုကြည့်၍ အငယ်တရားကိုယ်များကိုဆိုရခြင်း၊ ဝိပါက အတွက်ဆိုင်ရာ ဝိပါက် တရားကိုယ်များကို ဆိုရခြင်းမျှသာဖြစ်၏။

အနန္တရူပမျိုးသဘာဂ

ခရေပွင့်ပြ ခေါင်းဆောင် ငါးပစ္စည်းတို့မှာ အသီးသီး ကျန်သော ခြောက်ပစ္စည်းနှင့် သဘာဂဖြစ်ကြ၏။ အာသေဝနနှင့် အနန္တရကမ္မတို့မှာ အချင်းချင်း သဘာဂမရ (သုဒ္ဓသင်္ချာကိုကြည့်ပါ) ၍ ငါးပစ္စည်းစီ သဘာဂ ဖြစ်ကြ၏။

ခေါင်းဆောင်ငါးပစ္စည်း။ ။မူလီပစ္စည်း အတိုင်း သုဒ္ဓသင်္ချာကို ဆိုပါ။ "အနန္တရပစ္စယာ သမနန္တရေသတ္တ။ ဥပနိဿယေ သတ္တ။ အာသေဝနေတီဏိ။ ကမ္မေဧကံ။ နတ္ထိယာသတ္တ။ ဝိဂတေသတ္တ"။

အာသေဝနပစ္စည်း။ ။အာသေ အတိုင်း ဆို၍ မူလီငါးပစ္စည်းကို သွင်းပါ။

အနန္တရကမ္မပစ္စည်း။ ။အနန္တရကမ္မအတိုင်းဆို၍ မူလီငါးပစ္စည်းကို သွင်းပါ။အာသေဝနမှာ တီဏိချည်း။ အနန္တရ ကမ္မမှာ ဧကံချည်းသာ။

ပကတူပမျိုးသဘာဂ

နှစ်ပစ္စည်းသာရှိရာ "ဥပနိဿယပစ္စယာ ကမ္မေဒွေ။ ကမ္မပစ္စယာ ဥပနိဿယေဒွေ"ဟု ဗလဝကမ္မ သုဒ္ဓသင်္ချာကိုဆို။

ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုးသဘာဂ

ဝတ္ထုပုရေဇာတခြောက်မျိုးရှိရာ ခေါင်းဆောင်ပစ္စည်းများကို မှတည်ရာ၌ မူလီသုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းဆို။ ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယကို မှတည်ရာ၌ကား ပုတိ အတိုင်းပင် ဧကံဟုဆို။ သဘာဂ ငါးပစ္စည်းစီရကြ၏။

ပစ္ဆာဇာတမျိုးသဘာဂ။ ။အသီးသီးမူလီ သုံးပစ္စည်းကို လှည့်၍ ဆိုတော့။

ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိကကမ္မ။ ။တမျိုးတည်းသာရှိ၍သဘာဂမရှိ။ ဤမျိုးသည် မည်သည့်ပစ္စည်းနှင့်မျှမဆိုင်။ ပကတူပနှင့်လည်း မဆိုင်။ထို့ကြောင့် ပစ္စနီယာနုလောမ နောအတ္ထိပစ္စည်း သဥပနိဿယ၌ ဤကမ္မကျန်နေ၍ "ကမ္မေဒွေ"ဟု ဟောတော်မူ၏။

ရုပ်အာဟာရ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုးသဘာဂ။ ။သဘာဂ နှစ်ပစ္စည်းတို့ကို အသီးသီး မိမိတို့သုဒ္ဓသင်္ချာဆိုပါ။

မိဿကများသဘာဂ။ ။သဟပုရေ၌ နှစ်ပစ္စည်း။ ပစ္ဆာဟာ ပစ္ဆာရူ၌ တပစ္စည်းစီတို့ကို မိမိတို့ သုဒ္ဓသင်္ချာကိုဆိုပါ။ သင်္ချာမှာ "ဒွေ" ချည်းသာတည်း။

မိဿကများ။ ။သဘာဂ ဃဋနာယူရာ၌ သဟဇာတနှင့် ပုရေဇာတပါလျှင် သဟပုရေမိဿကကို ပစ္ဆာနှင့်, ရုပ်ဟာပါလျှင် ပစ္ဆာဟာ မိဿကကို ပစ္ဆာနှင့် ရူပတိ ပါလျှင် ပစ္ဆာတိ မိဿကကို ရကြလည်း "နိဿယေတေရသ။ အတ္ထိယာတေရသ။ အဝိဂတေတေရသ" အရကို ရေတွက်ရာ၌ မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်တို့ မျက်စိလည်မှု ကင်းစေရန် ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်ကြီးနှင့်ရင်း ပစ္စယုဒ္ဓါရနှင့်ရင်း ဤသဘာဂ ယူဆပုံတို့ ညီညွတ်စေရန် မိဿကများကိုပါ ပြည့်စုံစွာပြထားသည်။ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော် အတ္ထိပစ္စည်း အဝိဂတပစ္စည်း၌ အတ္ထိရှစ်မျိုးကို ဟောထား၏။ ပြန်ကြည့်ပါ။ ပုရေဇာတံ အရ အာပုံ, ဝတ်ပုနှစ်မျိုးခွဲလျှင် ကိုးမျိုးဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဃဋနာစသော သင်္ချာခဏ်းအားလုံးကိုပြရာ၌လည်း ဤသဘာဂနည်းတူ မိဿကများကိုပါ ထည့်၍ ပြမည်။ သို့မှသာ တိကျသော သင်္ချာများကို ရေတွက်မှု လွယ်ကူမည်။ အရကောက်များ၌ကား ဤမိဿကများကိုမပြ။

မိဿကရှစ်မျိုး။ ။သဟပစ္ဆာ။ သဟပုတိ ။ ပစ္ဆာဟာရူ ။ အာဝတ်ပုရေ။ သဟအာဝတ်ပုရေနှင့် ဤကုသလတိက်ကဲ့သို့ သုံးမျိုးပေါင်းရှစ်မျိုးကို အထက်တိက်များတွင် ဟော၏။ ဗဟုဿုတ အလို့ငှါ ထည့်လိုက်သည်။

ပဋ္ဌာဝါရအနုလုံ ဓေသနာက္ကမအားဖြင့် သဘာဂယူနည်း

သမုဟက္ကမနည်းအားဖြင့် သဘာဂယူပုံကိုပြောလျှင် ဒေသနာက္ကမ၊ ပစ္စယက္ကမနည်းအားဖြင့်ယူပုံကို ပို့ချရာ၌ မပြောရတော့ဘဲ ကိစ္စပြီးခဲ့လည်း မန္ဒပုဂ္ဂိုလ်, လူပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ထပ်မံ၍ပြဦးအံ့။ ရှေ့မျက်နှာတွင်လည်း သဘာဂများထို ကိစ္စပြီး သင်္ချာနှင့်တကွ ပြထား၏။ ဃဋ္ဋနာနှင့်တကွ ရှေ့သင်္ချာခဏ်းများကို ဤသဘာဂဖြင့်ပင် စခမ်းသွားရမည်ဖြစ်၍ အထပ်ထပ် အမျိုးမျိုးနားလည်အောင် ပြထားပေသည်။

ဟေတု။ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း။ ။ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ရှေးပါတော့၊ မထူးပြီ။

အဓိပတိပစ္စည်း။ ။၎င်းဆိုင်ရာ အာဓိ၊ သဟာဓိဟု နှစ်ကွက်ရှိ၏။ ဤနှစ်ကွက်ဆိုင်ရာ အာမျိုး, သဟမျိုးကိုသာကြည့်။ အခြားအကွက်များကို မကြည့်ပါနှင့်၊ မဆိုင်၍ကြည့်စရာမလို။ ၎င်းကိုမှတည်ထား။ **ဟေတုမူလီ၌** ဝီမံသာဓိပတိ။ "အဓိပတိပစ္စယာ ဟေတုယာ စတ္တာရိ"။

(အကျယ်ဆိုရိုးကို မျိုးကပြခဲ့သည့်အတိုင်းဆို။ အကျဉ်းသိသာရုံသာ ပြအံ့)။

အာရမ္မဏမူလီ၌။ ။အာဓိအတိုင်း သင်္ချာသတ္တ။ **သဟဇာတမူလီ၌** သဟာဓိအတိုင်း သင်္ချာသတ္တ။ **အညမညမူလီ၌** သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်။ သင်္ချာတီဏိ။ **နိဿယမူလီ၌** အာမျိုးက ဝတ္ထာဓိ၊ သဟမျိုးက သဟာဓိရ၍ "နိဿယေအဋ္ဌ"ဟု ၎င်းနှစ်မျိုး၏ သင်္ချာကိုပေါင်း၍ဆို၊ **ဥပနိဿယမူလီ၌** အာဓိအတိုင်း။ သင်္ချာသတ္တ။ **ပုရေဇာတ၌** အာပုဓိ။ သင်္ချာဧကံ။ **ဝိပါက၌** ဖိုလ်လေးခုရှိ အဓိပတိတရားကိုယ်။ သင်္ချာဧကံ။ **အာဟာရ၌** စိတ္တာဓိပတိ။သင်္ချာသတ္တ။**ဣန္ဒြိယ၌** စိတ္တ, ဝီရိယ, ဝီမံသာဓိပတိ။ သင်္ချာသတ္တ။ **မဂ္ဂ၌** ဝီရိယ, ဝီမံသာဓိပတိ။ သင်္ချာသတ္တ။ **သမ္ပယုတ္တ၌** သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတတ်သော အဓိပတိ တရားကိုယ်။ သင်္ချာတီဏိ။ **ဝိပ္ပယုတ္တ၌** အာမျိုးမှ ဝတ္ထာဓိ။ သဟမျိုးမှ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော အဓိပတိတရားကိုယ်၊ သင်္ချာစတ္တာရိ။ (နှစ်မျိုးပေါင်းကြည့်)**အတ္ထိ။ အဝိဂတ၌** အာမျိုးမှ အာပုဓိ။ သဟမျိုးမှ သဟာဓိ၊ သင်္ချာအဋ္ဌ။ (သဟမျိုးသဘာဂ ၁၂-တွင် မပါသေးသော အာ၊ ဥ၊ ပု ကို ထည့်။ သဘာဂ ၁၅-ဖြစ်၏)။

အနန္တရ။ သမနန္တရ။ သဟဇာတ။ အညမည။ ။သမူဟက္ကမ အတိုင်းဆို။ မျိုးကွဲမရှိသော ပစ္စည်းများမှာ ပြခဲ့ပြီးအတိုင်းပင်။ မထူးပြီ။

နိဿယပစ္စည်း။ ။ဟေတုစသော အထက်ငါးပစ္စည်းကို ဆိုတော့၊

ဥပနိဿယ သဘာဂ၌။ ။အာရမ္မဏူပမှာ အာဓိနှင့်တူ၍ ဝတ္ထာဓိသာ။ သင်္ချာဧကံ (ဤနိဿယပစ္စည်း၌ လေးကွက်ရှိရာ ဥပမှာ အာမျိုးနှင့်သာ ဆိုင်သည်)။

ပုရေ၌။ ဝတ္ထာနှင့် ပုရေနိ။ သင်္ချာတီဏိ။

ကမ္မ၌။ သဟကမ္မကိုဆို။ သင်္ချာသတ္တ။ **ဝိပါက၌။** ဝိပါကပစ္စည်းကိုဆို။ သင်္ချာဧကံ။ **အာဟာရ၌။**နာမ်အာဟာရကိုဆို။ သင်္ချာသတ္တ။**ဣန္ဒြိယ၌။** သဟတိ ။ ပုတိ ကိုဆို။ သင်္ချာသတ္တ(နှစ်ကွက်ဆိုင်သည်)။**ဈာန။ မဂ္ဂ။ သမ္ပယုတ္တ၌။**ဈာ။ မဂ်။ သံကို အသီးသီးဆို။ သင်္ချာသတ္တ။ သတ္တ။ တီဏိဟု ယထာက္ကမဖြစ်၏။

ဝိပ္ပယုတ္တ၌။ ဝတ္ထာ။ သဟဝိပ်။ ပုရေဝိပ်။ သုံးကွက်ကိုဆို။ သင်္ချာပဉ္စ။ (၎င်းသုံးကွက်ကို မတူရာပေါင်းလျှင် သင်္ချာပဉ္စရမည်။ ပေါင်းကြည့်)။ **အတ္ထိ။အဝိဂတ၌။**မူနိဿယရှိ လေးကွက်လုံးကိုဆို။ "သင်္ချာတေရသ"။

ဤနိဿယပစ္စည်း၌ သဟမျိုးသဘာဂ။ (၁၄)အာမျိုးမှ မတူသော အာ။ ဥ။ ပု ကိုထည့်လျှင် သဘာဂ(၁၇)ဖြစ်၏။

ဥပနိဿယပစ္စည်း။ ။တရားသုံးကွက်ရှိ၍ သုံးမျိုးရသည်။

ဥပနိဿယမူ အာရမ္မဏ။ အဓိပတိသဘာဂ၌။ ။အာရမ္မဏူပကိုဆို။ သင်္ချာသတ္တ။**နံ။သနံ ။နတ္ထိ။ဝိဂတ၌။** နံအတိုင်းဆို။ သင်္ချာသတ္တ။ **နိဿယ။ ဝိပ္ပယုတ္တ၌။** ဝတ္ထာဓိဆို။ သင်္ချာဧကံ။**ပုရေ၌။**အာပုဓိ။သင်္ချာဧကံ။ **အာသေ၌။** အာသေကိုပင်ဆို။ သင်္ချာတီဏိ။ **ကမ္မ၌။** အနန္တရကမ္မ, ဗလဝကမ္မကိုဆို။ သင်္ချာဒွေ။ **အတ္ထိ။ အဝိဂတ၌။** အာပုဓိကိုဆို။ သင်္ချာဧကံ။ သဘာဂ (၁၃)ပစ္စည်းရှိ၏။

ပုရေဇာတပစ္စည်း။ ။အာပု။ ဝတ်ပုဟု နှစ်ကွက်ရှိ၏။ အထက် အာ။ ဓိ။ နိ။ ဥ။ တို့ကိုဆိုတော့။ **ဣန္ဒြိယ၌။** ပုတိ ကိုဆို။ သင်္ချာဧကံ။ **ဝိပ္ပယုတ္တ၌။** ဝတ္ထာနှင့်ဝတ်ပုကိုဆို။ သင်္ချာတီဏိ။ **အတ္ထိ။အဝိဂတ၌။** အာပု။ ဝတ်ပုနှစ်မျိုးလုံးကိုဆို။ သင်္ချာတီဏိ။ သဘာဂ (၈)ပစ္စည်းရှိ၏။

ပစ္ဆာဇာတ။ အာသေဝနပစ္စည်း။ ။မျိုးကွဲမရှိပြီ။ ဆိုတော့ပြခဲ့ပြီ။

ကမ္မပစ္စည်း။ ။လေးကွက်ရလည်း ဗလဝဒုဗ္ဗလကမ္မမှာ သဘာဂ မရှိ၍ သုံးကွက်သာကြည့်ပါ။ နံ။သနံ။သ။ည။နိ။ဥ။တို့ကိုဆိုတော့။

ဝိပါက၌။ ဝိပါက်စေတနာ။ ဧကံ။ **အာဟာရ၌။** သဟကမ္မဆို။သတ္တ။

သမ္ပယုတ္တ၌။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော စေတနာ။ **တီဏိ။**

ပစ္စည်း	ဟော,၁၁	အာ,၇	မိ,၁၅	နံ,၆	သနံ,၆	သ,၁၄	ည,၁၄	နီ,၁၇	ဥ,၁၃	ပု,၈	ပစ်,၃	သေ,၅
ဟော	*		ဝီမံသာဓိ ၄			ဟော ၇	ဟော။ည ၃	ဟော ၇				
အာ		*	အာဓိ ၇					ဝတ္ထာ ၃	အာဓိ ၇	အာပု၃		
မိ	ဝီမံသာဓိ၄	အာဓိ ၇	*			သဟာဓိ၇	မိ။ည ၃	ဝတ္ထာဓိ ၈ သဟာဓိ	အာဓိ ၇	အာပုဓိ ၁		
နံ				*	နံ ၇				နံ ၇			သေ ၃
သနံ				နံ ၇	*				နံ ၇			သေ ၃
သ	ဟော ၇		သဟာဓိ၇			*	ည ၃	သဟာ ၉				
ည	ဟော။ည ၃		မိ။ ည ၃			ည ၃	*	ည ၃				
နီ	ဟော	ဝတ္ထာ ၃	ဝတ္ထာဓိ ၈ သဟာဓိ			သဟာ ၉	ည ၃	*	ဝတ္ထာဓိ ၁	ဝတ္ထာ ဝတ်ပု၃		
ဥ		အာဓိ ၇	အာဓိ ၇	နံ ၇	နံ ၇			ဝတ္ထာဓိ ၁	*	အာပုဓိ၁		သေ ၃
ပု		အာပု ၃	အာပုဓိ ၁					ဝတ္ထာ ၃ ဝတ်ပု	အာပုဓိ ၁	*		
ပစ်											*	
သေ				သေ ၃	သေ ၃				သေ ၃			*
ကံ				အနံကမ္မ ၁	အနံကမ္မ ၁	သဟာကမ္မ၇	ကံ။ ည ၃	သဟာကမ္မ၇	ဗလဝကမ္မ၂			
ဝိပါ	ဟော။ ဝိ ၁		မိ။ ဝိ ၁			ဝိပါ ၁	ဝိပါ။ည ၁	ဝိပါ ၁				
ဟာ			စိတ္တာဓိ ၇			နာမ်ဟာ၇	ဟာ။ည ၃	နာမ်ဟာ၇				
ဣံ	အမောဟ၄		စိတ္တ။ဝီရိယ ၇ ဝီမံသာဓိ			သဟာတိံ၇	ဣံ။ည ၃	သဟာတိံ ၇ ပုတိံ		ပုတိံ ၁		
ဈာ						ဈာ ၇	ဈာ။ ည ၃	ဈာ ၇				
မဂ်	အမောဟ၄		ဝီရိယ ၇ ဝီမံသာဓိ			မဂ္ဂ ၇	မဂ်။ ည ၃	မဂ္ဂ ၇				
သံ	ဟော။သံ ၃		မိ။ သံ ၃			သံ ၃	သံ ၃	သံ ၃				
ဝိပ်	ဟော။ ဝိပ် ၃	ဝတ္ထာ ၃	ဝတ္ထာဓိ ၄ သဟာဓိဝိပ်			သဟာဝိပ် ၃	ညဝိပ် ၁	ဝတ္ထာ သဟာဝိပ် ၅ ပုရေဝိပ်	ဝတ္ထာဓိ ၁	ဝတ္ထာ ဝတ်ပု ၃	ပစ္ဆာ ၃	
အတ်	ဟော ၇	အာပု ၃	အာပုဓိ ၈ သဟာဓိ			သဟာ ၉	ည ၃	နီ-၄ ၁၃	အာပုဓိ ၁	အာပု ၃ ဝတ်ပု	ပစ္ဆာ ၃	
နတ်				နံ ၇	နံ ၇				နံ ၇			သေ ၃
ဝိဂ				နံ ၇	နံ ၇				နံ ၇			သေ ၃
အဝိ	ဟော ၇	အာပု ၃	အာပုဓိ ၈ သဟာဓိ			သဟာ ၉	ည ၃	နီ-၄ ၁၃	အာပုဓိ ၁	အာပု ၃ ဝတ်ပု	ပစ္ဆာ ၃	

ဝိပ္ပယုတ္တ၌။ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော စေတနာ။ တိကိ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတ၌။ သဟာကမ္မဆို။ သတ္တ။ နတ္ထိ။ ဝိဂတ၌။ အနန္တရကမ္မဆို၊ ကော်။ သဘာဂ (၁၄) ပစ္စည်း။

ဝိပါက။ အာဟာရ။ ဣန္ဒြိယ။ ဈာန။ မဂ္ဂ။ သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ဆိုပါတော့။ ဆိုတတ်လောက်ပါပြီ၊ ဟာတွင် ရုပ်ဟာ၊ ဣံတွင်ပုတိံ၊ ရူပတိံ တို့ပါမှုသာထူး၏။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ ။ဟော၊အာ။မိ။သ။ည။နီ။ဥ။ပစ်။ကံ။ဝိပါ။ဟာ။ဣံ။ဈာ။မဂ်တို့ကိုဆိုတော့ အတ္ထိအဝိဂတသဘာဂ၌၊ ဝိပ္ပယုတ္တရှိလေးကွက်လုံးကိုဆို။ သချိုပဥ္စ။ သဘာဂ (၁၇) ပစ္စည်းရှိ၏။

အတ္ထိပစ္စည်း။ ။ဟော။အာ။ မိ။သ။ည။နီ။ဥ။ပု။ပစ်။ကံ။ဝိပါ။ဟာ။ဣံ။ဈာ။မဂ်။သံ။ဝိပ်တို့ကိုဆို။ အဝိဂတသဘာဂ၌။ အတ္ထိကွက်ရှိ ကိုးမျိုးလုံးကိုဆို။ "အဝိဂတေ တေရသ"။ သဘာဂ (၁၈)ပစ္စည်းရှိ၏။

နတ္ထိ။ ဝိဂတပစ္စည်း။ ။အနန္တရနှင့်တူ၏။ အဝိဂတပစ္စည်း။ ။ အတ္ထိနှင့်တူ၏။

သဟဇာတဆဲ့ငါးမျိုး သဘာဂသံပေါက်

(၁) ဟော,ဟာ ကော်ဒ၊ မိ မဂ္ဂ၊ ဒွါဒ ကံ နဝါ။
(၂) ဈာ,ဒသ် ဣံ,သံ၊ ဝိပ် တေရ်၊ သေသံ စုဒ္ဒသ။

ကံ,၁၄	ဝိပါ,၁၄	ဟာ,၁၁	ဣ,၁၄	ဈာ,၁၀	မဂ်,၁၂	သံ,၁၃	ဝိပ်,၁၇	အတ်,၁၈	နတ်,၆	ဝိဂ,၆	အဝိ,၁၈	သဘာဂ
	ဟေ။ ဝိ ၁		အမောဟ ၄		အမောဟ ၄	ဟေ။ သံ ၃	ဟေ။ ဝိပ် ၃	ဟေ ၇			ဟေ ၇	၁၁
							ဝတ္ထာ ၃	အာပု ၃			အာပု ၃	၇
	ဓိ။ ဝိ ၁	စိတ္တာဓိ ၇	စိတ္တ။ ဝိရိယ ၇ ဝိမံသာဓိ		ဝိရိယ ၇ ဝိမံသာဓိ	ဓိ။ သံ ၃	ဝတ္ထာဓိ ၄ သဟာဓိဝိပ်	အာပုဓိ ၈ သဟာဓိ			အာပုဓိ ၈ သဟာဓိ	၁၅
အနံကမ္မ ၁									နံ ၇	နံ ၇		၆
အနံကမ္မ ၁									နံ ၇	နံ ၇		၆
သဟကမ္မ ၇	ဝိပါ ၁	နာမ်ဟာ ၇	သဟတိ ၇	ဈာ ၇	မဂ် ၇	သံ ၃	သဟဝိပ် ၃	သဟ ၉			သဟ ၉	၁၄
ကံ။ ည ၃	ဝိပါ။ ည ၁	ဟာ။ ည ၃	ဣ။ ည ၃	ဈာ။ ည ၃	မဂ်။ ည ၃	သံ ၃	ည။ ဝိပ် ၁	ည ၃			ည ၃	၁၄
သဟကမ္မ ၇	ဝိပါ ၁	နာမ်ဟာ ၇	သဟတိ ၇ ပုတိ	ဈာ ၇	မဂ် ၇	သံ ၃	ဝတ္ထာ သဟဝိပ် ၅ ပုရေဝိပ်	နိ-၄ ၁၃			နိ-၄ ၁၃	၁၇
ဗလဝကမ္မ ၂							ဝတ္ထာဓိ ၁	အာပုဓိ ၁	နံ ၇	နံ ၇	အာပုဓိ ၁	၁၃
			ပုတိ ၁				ဝတ္ထာ ၃ ဝတ်ပု	အာပု ၃ ဝတ်ပု			အာပု ၃ ဝတ်ပု	၈
							ပစ္ဆာ ၃	ပစ္ဆာ ၃			ပစ္ဆာ ၃	၃
									သေ ၃	သေ ၃		၅
*	ကံ။ ဝိ ၁	သဟကမ္မ ၇				ကံ။ သံ ၃	ကံ။ ဝိပ် ၃	သဟကမ္မ ၇	အနံကမ္မ၁	အနံကမ္မ၁	သဟကမ္မ ၇	၁၄
ကံ။ ဝိ ၁	*	ဟာ။ ဝိ ၁	ဣ။ ဝိ ၁	ဈာ။ ဝိ ၁	မဂ်။ ဝိ ၁	ဝိပါ။ သံ ၁	ဝိပါ။ ဝိပ် ၁	ဝိပါ ၁			ဝိပါ ၁	၁၄
သဟကမ္မ ၇	ဟာ။ ဝိ ၁	*	ဝိညာဏါဟာ ၇			ဟာ။ သံ ၃	ဟာ။ ဝိပ် ၃	နာမ်ဟာ ၇ ရုပ်ဟာ			နာမ်ဟာ ၇ ရုပ်ဟာ	၁၁
	ဣ။ ဝိ ၁	မနိန္ဒြေ ၇	*	ဝေ။ ဧ ၇	ဝိရိယ။ သတိ ၇ ဧ။ ပညာ	ဣ။ သံ ၃	သဟတိ ဝိပ် ၃ ပုတိ	ဣ ၃ ၇			ဣ ၃ ၇	၁၄
	ဈာ။ ဝိ ၁		ဝေ။ ဧ ၇	*	တက်။ ဧ ၇	ဈာ။ သံ ၃	ဈာ။ ဝိပ် ၃	ဈာ ၇			ဈာ ၇	၁၀
	မဂ်။ ဝိ ၁		ဝိရိယ။ သတိ ၇ ဧ။ ပညာ	တက်။ ဧ ၇	*	မဂ်။ သံ ၃	မဂ်။ ဝိပ် ၃	မဂ် ၇			မဂ် ၇	၁၂
ကံ။ သံ ၃	ဝိပါ။ သံ ၁	ဟာ။ သံ ၃	ဣ။ သံ ၃	ဈာ။ သံ ၃	မဂ်။ သံ ၃	*		သံ ၃			သံ ၃	၁၃
ကံ။ ဝိပ် ၃	ဝိပါ။ ဝိပ် ၁	ဟာ။ ဝိပ် ၃	သဟတိ ဝိပ် ၃ ပုတိ	ဈာ။ ဝိပ် ၃	မဂ်။ ဝိပ် ၃		*	ဝိပ် ၄ ၅			ဝိပ် ၄ ၅	၁၇
သဟကမ္မ ၇	ဝိပါ ၁	နာမ်ဟာ ၇ ရုပ်ဟာ	ဣ ၃ ၇	ဈာ ၇	မဂ် ၇	သံ ၃	ဝိပ် ၄ ၅	*			အတ္ထိ ၉ ၁၃	၁၈
အနံကမ္မ ၁									*	နံ ၇		၆
အနံကမ္မ ၁									နံ ၇	*		၆
သဟကမ္မ ၇	ဝိပါ ၁	နာမ်ဟာ ၇ ရုပ်ဟာ	ဣ ၃ ၇	ဈာ ၇	မဂ် ၇	သံ ၃	ဝိပ် ၄ ၅	အတ္ထိ ၉ ၁၃			*	၁၈

၂၄-ပစ္စည်း သဘာဂ သံပေါက်။

(၁) ဟေ,ဟာ ဇော်ဓ၊ အာသတ္တ၊ မိက ပန္နရာ။
(၂) နံဆ, ပဋ္ဌတ်၊ ဈာသုံးမှတ်၊ ဈာဒသ် သေပဉ္စာ။
(၃) သ, အဉ့်,ပါ, ကံ၊ ဣ,ဝိပ်၊ ဥ,သံတေရသ။
(၄) ဝိပ်,နိ,သတ္တရသ်၊ မဂ်ဒွါဒသ်၊ ဋ္ဌာရသ် အတ်, အဝိ။
(နံ ဆိုသဖြင့် သမနန္တရ။ နတ္ထိ။ ဝိဂတကိုပါယူ။)

အတ္ထိကိုးမျိုး။ ။မိဿကသုံးမျိုးနှင့်တကွ ပြခဲ့ပြီးအတိုင်း ကိုးမျိုးကို ဆိုပါ။

သဘာဂအကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာက နည်းပေးခါ ပြောပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ မိမိတို့သဘာဂများကို ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်နှစ်ဘက် ရှေးပါ။ ထွက်လာသောတရားများကိုကြည့်၍ ပစ္စ, ပဒါဝသာနထုတ်ခေါ် သင်္ချာကိုတတ်ပြပါ။ ကျယ်ဝန်းလှစွာပြခဲ့လည်း အချုပ်မှာ သုဒ္ဓသင်္ချာကို ကိုသာ နည်းပေးတော်မူပြီး အမျိုးမျိုး ဝေဘန်ခါ ဟောထားပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤသဘာဂကို မကျက်ရဘဲ သုဒ္ဓသင်္ချာဖြင့် ကိစ္စ ပြီးပါစေ။ မကျက်ရမှ မနေနိုင်သည်ကို သတိပြုပါ။ လက်တွေ့တည်း။

* * *

ပဋ္ဌာ သင်္ချာဝါရ အနုလုံ မိဿကပကိဏ္ဏက ဃဋနာ

ဤဃဋနာခန်း၌လည်း ရှင်းလင်းလွယ်ကူအောင် မိဿကပကိဏ္ဏက, သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက, သဟဇာတဟု တသန့်စီပြပေအံ့။ ပြည့်စုံသော အခါ ဒေသနာက္ကမအစီုင်း ဟောနိုင်ပါသည်၊ ထိုသို့ဟောရန်လည်း နောက် နားတွင် ပြထားပေ၏။

ခေါင်းစဉ် (၁၁)ချက်။ ။အတ္ထိကိုးမျိုး၊ နိဿယလေးမျိုး စသော ဤခေါင်းစဉ် (၁၁)ချက်ဖြင့်ပင် (၃၉)ချက်လုံး ကိစ္စပြီးလိမ့်မည် ဖြစ်၍ ခေါင်းစဉ်ကို ရပါစေ။

အတ္ထိကိုးမျိုး။ ။သဘာဂ သမူဟက္ကမ ဇယားအတိုင်း "အာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိ။ သဟဇာတတ္ထိ။ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ။ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ။ ရုပ် အာဟာရတ္ထိ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ။ သဟဇာတ ပုရေဇာတမိဿက။ ပစ္ဆာ ဇာတာဟာရ မိဿက။ ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ မိဿကတည်း။ အဋ္ဌကထာ၌ ပုရေဇာတတ္ထိနှစ်မျိုးကိုပေါင်းခါ ဝိဘင်္ဂသွားအတိုင်း တမျိုးတည်းယူ၍ အတ္ထိငါးမျိုးဟု မိန့်၏။ မိဿကများကို အထူးမပြ။

အမှာ။ ။ရှေးအခါက တပည့်များအား ပို့ချရာဝယ် "သဟာဓိ, အာပုမိ။ သဟာဓိ, ဝတ္ထာမိ" စသည်ဖြင့် ခေါင်းစဉ်ခါ ပို့ချခဲ့လည်း ဤကျမ်း၌ကား သဘာဂမှ ဃဋနာ ယူနည်းကို ဒေသနာက္ကမ အစဉ် အတိုင်းပြသည်ဖြစ်၍ "အာပုမိ, သဟာမိ စသည်ကို စဉ်ထား ပေသည်။ (ရှေးက ဃဋနာမှ သဘာဂယူနည်းကိုသာပြခဲ့၏။ နည်းပေးခဲ့၏)။

နိဿယလေးမျိုး။ ။ဝတ္ထာ၊ သဟနိ၊ ပုရေနိနှင့် သဟ-ပုရေ မိဿကတည်း။

ဣ ၃။ ။သဟဇာတိန္ဒြိယ။ ဝတ္ထုပုရေတိန္ဒြိယ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတည်း။

ဝိပ် ၄။ ။ဝတ္ထာ။ သဟဇာတ။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ။ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပ ယုတ်တည်း။

သဟာဓိဝိပ်။ ။သဟဇာတာဓိပတိနှင့် သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တတို့၏ နှစ်ဘက်ရတည်း။ သဘာဂတ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း "သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် အားတတ်သော အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါး လေးပါးတို့တွင် တပါး ပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတာဓိပတိ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း"ဟုဆို။

သဟတိ်ဝိပ်။ ။ဝင်းမှာလည်း သဟဇာတိန္ဒြိယနှင့် သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တတို့၏ သဘာဂဖြစ်ရာ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း "စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ရှစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတိန္ဒြိယ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း" ဟုဆို။ အကြွင်းစု အထူးမရှိ။ သိ လောက်ပြီ။

သဘာဂမှ ဃဋနာဖြစ်လာပုံနှင့် ခေါင်းစဉ်(၁၁)ချက်ဆိုရိုး။

(၁)အချက်။ အတ္ထိမူ အဝိဂတသဘာဂ၌။ အာရမ္မဏပုရေဇာတတ္ထိ မှ ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ မိဿကတိုင် အတ္ထိကိုးမျိုးပင်ဖြစ်၏။ "အတ္ထိပစ္စယာ အဝိဂတေ တေရသ"ဟု သဘာဂမှာ ဟောသည့် အတိုင်းပင်။ အထူး မဟုတ်ပြီ။

ဆိုရိုးမှာ။ ။ကာမစိတ် စတုပညာသ။ ဗိမ္ဗစုက္ခ, ဗိမ္ဗသောတ အဘိ ညာဉ်အားတတ်သော ပစ္စုပ္ပန်နိ နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိပစ္စည်း။ ။အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် အားရင်း တတ်သော အလုံးစုံ သော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားရင်း,ဥပါဒါ ရုပ်အားရင်း တတ်သောအလုံးစုံသော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်း အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆို အပ်သော သဟဇာတတ္ထိပစ္စည်း။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ဖြစ်သောအခါအရူပ ဝိပါက်လေးခု ကြဉ်သော သတ္တဝိညာဏဓာတ်အား တတ်သော ဆဝတ္ထု ဟု ဆိုအပ်သော ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိပစ္စည်း။ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိပစ္စည်း။ ရုပ် အာဟာရတ္ထိပစ္စည်း။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိပစ္စည်း။ မိဿက သုံးပစ္စည်းတို့ကို ဆိုပါတော့။ ဤတရားတို့သည် အတ္ထိအဝိဂတ နှစ်ပစ္စည်း တတ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ (အတ္ထိကိုးမျိုးအောက် ဒေါင်လိုက် အမှတ်ပုဒ်မကို ကြည့်၍ လက်ဝဲဘက်က ပစ္စည်းကိုဆို)။ ထို့ကြောင့်ထိုတရားတို့ကို အနုလုံ၌ "အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ တေရသ" ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ (သဘာဂအတိုင်း နှစ်ဘက်ရတည်း)။

(၂) **အချက်။** ။"နိဿယပစ္စယာ အတ္ထိယာတေရသ။ အဝိဂတေ တေရသ"ဟု လာသောနိဿယ သဘာဂကို ဃဋနာပြု၍ ဟောတော် မူမှုပင်။ သုဒ္ဓသင်္ချာဆိုရိုးများကိုဆိုပါတော့။ ပြီးလျှင် "နိဿယ အတ္ထိအဝိ ဂတန္တိတေရသ"ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏ဟုဆိုပါ။ (ဤနည်း အတိုင်း ကြွင်းကျန်သော အချက်များကို ဆိုရိုးနှင့်တကွဆိုပါ။ သိလောက် ပြီဖြစ်၍ မမှာပြီ။ ဤအချက်၌ သုံးပစ္စည်းပြိုင်သဖြင့် ယမိုက်သဘော အရ သုံးဘက်ရဖြစ်၏။ အနုလုံ ဃဋနာများ၌ (၁၁) ဘက်ရအများဆုံးတည်း။ ဆဝါရသင်္ချာ၌ (၂၃) ဘက်ရတိုင်အောင်ရှိ၏)။

(၃) **အချက်။** ။"အဓိပတိပစ္စယာ အတ္ထိယာအဋ္ဌ။ အဝိဂတေအဋ္ဌ" ဟုဟောသော အဓိပတိသဘာဂပင်။ ဆိုရိုးသုဒ္ဓသင်္ချာဆိုပါ။ "အဓိပတိ အတ္ထိအဝိဂတန္တိ အဋ္ဌ"ယု ဆိုပါ။

(၄) **အချက်။** ။"အဓိပတိပစ္စယာ နိဿယေအဋ္ဌ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ အတ္ထိအဝိဂတမှာ အရာ အကျယ်သုံးဖြစ်၍ ၎င်းနှစ်ပစ္စည်း အမြဲပါရ၏။ "အဓိပတိနိဿယ အတ္ထိအဝိဂတန္တိအဋ္ဌ"ဟု ဆိုပါ။

(၅) **အချက်။** ။"အာဟာရပစ္စယာ အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေ သတ္တ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ "အာဟာရ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ သတ္တ"ဟု ဆိုပါ။

(၆) **အချက်။** ။"ဣန္ဒြိယ ပစ္စယာ အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေ သတ္တ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ "ဣန္ဒြိယအတ္ထိ အဝိဂတန္တိ သတ္တ" ဟုဆိုပါ။

(၇) **အချက်။** ။"နိဿယပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေသတ္တ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ "နိဿယ ဣန္ဒြိယ အတ္ထိအဝိဂတန္တိသတ္တ"ဟု ခေါင်းစဉ် သုဒ္ဓသင်္ချာများကို ထုတ်ဖော်၍ အသီးသီးဆိုပါ။

(၈) **အချက်။** ။"ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ အတ္ထိယာပဉ္စ။ အဝိဂတေပဉ္စ" ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိအဝိဂတန္တိပဉ္စ"ဟု ဆိုပါ။

(၉) **အချက်။** ။"နိဿယပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေပဉ္စ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ အတ္ထိ။ အဝိဂတပါရမည့်အကြောင်း ပြောခဲ့ပြီ။ "နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိပဉ္စ"ဟု ဆိုပါ။

(၁၀) **အချက်။** ။"အဓိပတိပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေ စတ္တာရိ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ ဝတ္ထာဓိသည် ပုရေနိတွင်ဝင်၍ သဟာဓိဝိပ် သည် သဟနိတွင် ဝင်ရကား နိဿယပါ လိုက်နိုင်သည်။ "အဓိပတိ နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိ အဝိဂတန္တိ စတ္တာရိ"ဟုဆိုပါ။

(၁၁) **အချက်။** ။"ဣန္ဒြိယပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ" ဟု ဟော သော သဘာဂပင်။ (နိဿယဝင်နိုင်ကြောင်း ပြောခဲ့ပြီ)။ "နိဿယ ဣန္ဒြိယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိအဝိဂန္တိတီဏိ"ဟု ဆိုပါ။

ပစ္စည်းစဉ်အားဖြင့်ဆိုနည်း။ ။အဓိပတိပစ္စည်းတွင် အမှတ်ပြအတိုင်း သုံးချက်ကို "အဓိပတိအတ္ထိ အဝိဂတန္တိအဋ္ဌ" စသည်ဖြင့်ဆိုပါ။ ပစ္စည်းရေ များကို ဒေါင်လိုက်ထက်အောက်ယူပါ။ နိဿယစသော ကျန် (၆)ချက် စသည်ကိုလည်း နည်းတူဟောလိုသော မိမိတို့ပစ္စည်းကစ၍ "နိဿယ အတ္ထိအဝိဂတန္တိတေရသ" စသည်ကိုဆိုပါ။ ခေါင်းစဉ် (၁၁)ချက်မှ မထွက်လတံ့။

အချက်မှတ်နည်း။ ။ခေါင်းစဉ် (၁၁) ချက်တွင် 'မိ' အသံသုံးချက် ပါ၍ မိ၌သုံးချက်။ နိဿယမှာ ပုရေသံပါသော အချက်ကိုရှာ။ (၆)ချက် တွေ့လတံ့။ အာဟာရ၌ ဟာသံတချက်သာ။ ဣန္ဒြိယ၌ဣ သံသုံးချက်။ ဝိပ္ပ ယုတ္တ၌ ဝိပ်သံလေးချက်။ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ၌ (၁၁) ချက်စီဟု မိမိတို့အသံ အားဖြင့် ရသော အချက်ပေါင်းကိုမှတ်ပါ။

ပဉှာဝါရ အနုလုံ မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ ဇယား(၃၉)ချက်

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	
ပစ္စည်း	အတ္တိ ၉ မျိုး	နိဿယ ၄ မျိုး	အာပုခိ သဟာခိ	ဝတ္ထာခိ သဟာခိ	နာမ်ဟာ ရုပ်ဟာ	ဣံ ၃	သဟတိ ပုတိ	ဝိပ် ၄	ဝတ္ထာ၊သဟဇာဝိပ် ပုရေဝိပ်	ဝတ္ထာခိ သဟာခိဝိပ်	သဟတိ ဝိပ် ပုတိ	အချက်
မိ			॥	॥						॥		၃
နိ		॥		॥			॥		॥	॥	॥	၆
ဟာ					॥							၁
ဣံ						॥	॥				॥	၃
ဝိပ်								॥	॥	॥	॥	၄
အတ်	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	၁၁
အဝိ	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	၁၁
သချာ	၁၃	၁၃	၈	၈	၇	၇	၇	၅	၅	၄	၃	၃၉

ပစ္စည်းရေမှတ်နည်း။ ။(၁၁)ချက်လုံးနှင့်ဆိုင်သောအတ္ထိအဝိဂတ အမြဲလိုက်ပါစေ။ အတ္ထိ(၉)မျိုး၌ နှစ်ပစ္စည်း။ငင်းကိုမှတည်ထား။နိဿယ ၄-မျိုး၌ နိသံပါ၍ သုံးပစ္စည်း။ အာပုခိ။ သဟာခိ၌ မိသံပါ၍ မိတိုး။ ဝတ္ထာခိ။သဟာခိ၌ ပုသံ, မိသံပါ၍ နှစ်ပစ္စည်းတိုး။ဤနည်းအတိုင်း ယူဆပါတော့။

ဃဋနာအမည်ပေးနည်း။ ။အတ္ထိ အဝိဂတတို့ အကုန်လိုက်နိုင်၍ ပစ္စည်းတိုင်း၏ ပထမအချက်ကို အတ္ထိအဝိဂတ ဃဋနာဟု အမည်ပေး (အတ္ထိ၌မူ အဝိဂတ ဃဋနာဟုသာဆို)ဒုတိယစသော အချက်များကို တိုး လာသော ပစ္စည်းကိုကြည့်၍ “သ”တိုးခါ အမည်ပေးပါ။ ပေးနည်းကို ပြဦးအံ့။

အဓိပတိ၌။ ။(၁) အတ္ထိအဝိဂတ ဃဋနာ (၂) သနိဿယ ဃဋနာ (၃) သနိဿယဝိပ္ပယုတ္တဃဋနာဟု ပစ္စည်းကို “သ”တိုး၍ပေးပါ။

နိဿယ၌။ ။(၁) အတ္ထိအဝိဂတဃဋနာ (၂) သာဓိပတိဃဋနာ (၃) သဣန္ဒြိယဃဋနာ (၄) သဝိပ္ပယုတ္တဃဋနာ (၅) သာဓိပတိဝိပ္ပယုတ္တ ဃဋနာ (၆) သဣန္ဒြိယ ဝိပ္ပယုတ္တ ဃဋနာ။ ကြွင်းပစ္စည်းများ ပေးတတ်လောက်ပြီ။ ပေးပါတော့။

ဃဋနာ။ ။ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်တူသော အစိပ်အစိပ်မွေတို့၌ ပေါင်းဆုံစုပြိုင်ကြသော ပစ္စယသဘာဂသတ္တိအပေါင်းသည် ဃဋနာမည်၏။ ထိုဃဋနာသည် သဟဇာတဃဋနာ, ပကိဏ္ဏက ဃဋနာဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ သဟဇာတမျိုး သက်သက်ကိုဟောသော ဃဋနာသည် သဟဇာတ ဃဋနာမည်၏။ “ယာနိပန သဟဇာတံလဒ္ဓန္တိ။ တာနိသဟဇာတ ဃဋနာနိ နာမာတိ ဝုစ္စန္တိ” ကိုထောက်။ သဟဇာတမျိုးမှတပါး အာရမ္မဏ အနန္တရစသောမျိုးတို့ကို ပြိုးပြွမ်း၍ဟောသော ဃဋနာသည် ပကိဏ္ဏက ဃဋနာမည်၏။ ထို....၌လည်း သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက, မိဿကပကိဏ္ဏက ဃဋနာဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထို...တွင် သဟဇာတမျိုးနှင့် လုံးဝမရောဘဲ အာရမ္မဏမျိုး အနန္တရမျိုးစသည်ကို ပြိုးပြွမ်း၍ဟောသော ဃဋနာသည် သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာမည်၏။ “ပကိဏ္ဏက ဃဋနာနိ နာမ သဟဇာတံ အဂ္ဂဟေတွာ ဝုတ္တာနိ”ကို ထောက်၊ သဟဇာတမျိုးနှင့် အာရမ္မဏမျိုး, ဝတ္ထုမျိုး စသည်ကိုရော၍ ပြိုးပြွမ်းခါဟောသော ပကိဏ္ဏက ဃဋနာသည် မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာမည်၏။ “သဟဇာတ နိဿယ ဘာဝေနပနေတာနိ ပကိဏ္ဏကာနီတိဝုတ္တာနိ” ကိုဎင်း။ “ဥဘယာဓိပတိမိဿကတ္တာ” ကိုဎင်း “တေသုပုရိမာနိဆဃဋနာနိပုရေဇာတ သဟဇာတဝသေန ဝုတ္တာနိ” ကိုဎင်း။ “တာနိပကိဏ္ဏကာနီတိ ဝုတ္တာနီတိ ဧတ္ထပုရေဇာတ ပစ္ဆာဇာတာဟာရိန္ဒြိယာနံသဟဇာတေန အညမည၌ သာမညဝသေန ဝိပ္ပကိဏ္ဏာနိ တာနိ” တို့ကိုထောက် (အညမည၌မှာ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက)။

မိဿကပကိဏ္ဏကဃဋနာ၌ (၇) ပစ္စည်း သာဟောပုံ။ ။သဟမျိုးနှင့်ပုရေမျိုးစသည်ကိုရော၍ ပြိုးပြွမ်းခါဟောသော ပစ္စည်းများကို (၂၄) ပစ္စည်းတွင်ရှာကြည့်လျှင် မိ၊ နိ၊ ကံ၊ ဟာ၊ဣံ၊ဝိပ်၊အတ်၊အဝိဟု ရှစ်ပစ္စည်း တွေ့မည်။ ကမ္မ၌ သဟဇာတကမ္မ,နာနာက္ခဏိက ကမ္မဟု နှစ်မျိုးရှိသော်လည်း ၎င်းနှင့်နှစ်ဘက်ရ (ပြိုင်နိုင်သော) ပစ္စည်းတခုမျှမရှိ၍၎င်းကိုဃဋနာ မဖွဲ့နိုင်။ (အနည်းဆုံးနှစ်ပစ္စည်းအများဆုံး ဆဲ့တပစ္စည်းပြိုင်နိုင်မှ ဃဋနာ ပြုလုပ်ရသည်) ထို့ကြောင့် (၇)ပစ္စည်းကိုသာဟောရ၏။ (သဟဇာတမျိုး မပါဘဲ မိဿကပကိဏ္ဏက ဃဋနာ မဖွဲ့နိုင်ဟု တထစ်ချမှတ်ပါ)။

ဒေသနာက္ကမခေါင်းစဉ်။ ။သချာအများအနည်း၊ သချာချင်းတူလျှင် တရားအများအနည်း ပစ္စည်းစဉ်အတိုင်းစဉ်၍ ဟောပုံကို ဇယားတွင် ကြည့်ပါ။

မိဿက ပကိဏ္ဏကဃဋနာ အကျဉ်းချုပ်။ ။ခေါင်းစဉ် (၁၁) ချက်မှတ်မိပါစေ။ ပစ္စည်းရေ, သချာများကို နည်းပေးသည့်အတိုင်းမှတ်၍ သုဒ္ဓသချာများကို သဘာဂအတိုင်းဆိုပါ။ မကျက်ဘဲ မှတ်ခါမျှဖြင့် ကိစ္စပြီးပါစေ။

* * *

သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာ

ဤသုဒ္ဓ ပကိဏ္ဏက ဃဋနာဇယားကိုကြည့်လျှင် သုဒ္ဓသချာမှပြခဲ့သော သချာနှင့် ပစ္စည်းရေများပင်ဖြစ်ကြ၏။ ဒုတိယ ဖြစ်သော အာပု, ဝတ်ပု တချက်သာ ထူးသယောင်ရှိ၏။ ၎င်း၏ပစ္စည်းရေကို စဉ်းစားကြစို့။ အာပုမှာ အာ၊ ပု၊ အတ်၊ အဝိဟု ပစ္စည်းရေလေးခုရှိ၏။ ဝတ်ပုမှာ နိ၊ ပု၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိဟု ပစ္စည်းရေငါးခုရှိ၏။ ၎င်းနှစ်ခုတို့၏ ပစ္စည်းရေကိုနှစ်ဘက် ရရှာလျှင် ပု၊ အတ်၊ အဝိဟု သုံးပစ္စည်းရ၏။ သချာမှာကား တိကချည်း ဖြစ်ကြ၍ တိကပင်။

ခေါင်းစဉ် (၁၃) ချက်။ ။ပစ္ဆာ၊ အာပု၊ ဝတ်ပု၊ ဝတ်ပု၊ အာဓိ၊ အာပု၊ ဝတ္ထာ၊ စသောခေါင်းစဉ်(၁၃) ချက်ကိုမှတ်မိအောင်လေ့ကျက်ပါ။ ဤ(၁၃) ချက်ဖြင့်ပင် စခမ်းသွားရလိမ့်မည်။ ဒေသနာက္ကမ ခေါင်းစဉ်တည်း။

သဘာဂမှ ဃဋနာဖြစ်လာပုံနှင့်
ခေါင်းစဉ် (၁၃) ချက် ဆိုရိုး။

(၁) အချက်။ ။ပဋိသန္ဓေအစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရှပ်၏ဌီသို့ရောက်သော စက္ခုကာယ, ဒွိဇကာယ, တိဇကာယ, စတုဇကာယ အားတတ်သော ပစ္ဆေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက် လေးခု ကြဉ်သော ပထမဘဝင် အစရှိသော နောက်ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ ဤတရားတို့သည် ပစ္ဆာဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ။ ဤလေးပစ္စည်းတတ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်ထိုတရားတို့ကို အနုလုံ၌ “ပစ္ဆာဇာတ, ဝိပ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတန္တိ တီဏိ” ဟု သချာတတ်၍ဟောအပ်ကုန်၏။ “ပစ္ဆာဇာတပစ္စယာဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ။ အတ္ထိယာတီဏိ။ အဝိဂတေတီဏိ”ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ ။ဝိပ္ပယုတ္တက ဟောလျှင် “ဝိပ္ပယုတ္တ, ပစ္ဆာဇာတ, အတ္ထိ, အဝိဂတန္တိ တီဏိ”ဟု အတ္ထိက ဟောလျှင် “အတ္ထိပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အဝိဂတန္တိ တီဏိ” ဟု ဟောလိုသော မိမိတို့၏ ပစ္စည်းကစ၍ ဆိုရရုံပင်။ ပစ္စည်းရေလေးခုရှိလျှင်

လေးကြိမ် (ပ) ရှစ်ခုရှိလျှင် ရှစ်ကြိမ်လှည့်ခါဆိုပါ။ ကြွင်းခေါင်းစဉ်တရားများကိုလည်း သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းဆိုပါတော့။ ခေါင်းစဉ် မြင်လိုက်လျှင် မည်သည့်တရားကို ဆိုရမည်ဟု သုဒ္ဓသင်္ချာကြေညက်သူတို့ သိပြီးဖြစ်၍ ငြီးငွေ့ဘွယ်ကြီး ဖြစ်တော့မည်။

(၂) **အချက်။** ။"ပုရေဇာတပစ္စယာ အတ္ထိယာတီဏိ။ အဝိဂတေ တီဏိ" ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ "ပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ တီဏိ"ဟု ဆိုပါ။

(၃) **အချက်။** ။"နိဿယပစ္စယာ ပုရေဇာတေတီဏိ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ (ဝိပ္ပယုတ္တ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတတို့၌ရှိသော အစိပ်ဖြစ်သော ဝတ်ပုအတွက် ၎င်းတို့ပါလာရ၏။ ၎င်းတို့၏ သဘာဂကို မိဿက ကပြခဲ့ပြီ။ နောက်၌ ဤသဘောချည်းယူဆပါ) "နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိတီဏိ"ဟုဆိုပါ။

(၄) **အချက်။** ။"အာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာသတ္တ။ ဥပနိဿယေသတ္တ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ "အာရမ္မဏ အဓိပတိ ဥပနိဿယန္တိ သတ္တ"ဟု ဆိုပါ။

(၅) **အချက်။** ။"အာရမ္မဏပစ္စယာ ပုရေဇာတေတီဏိ။ အတ္ထိယာတီဏိ။ အဝိဂတေတီဏိ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ ဃဋနာအတွက် "အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိတီဏိ"ဟုဆိုပါ။

အမှာ။ ။ဃဋနာဆိုနည်းများမှာ သုဒ္ဓသင်္ချာပစ္စည်းရေနှင့် သင်္ချာကို အပြန်အလှန်ဆိုသော်၎င်း။ ဇယားအတိုင်း အပြန်အလှန်ဆိုသော်၎င်း ဆိုနိုင်လောက်ပါပြီ။ ကလေးငယ်များသော်မှ ဆိုတတ်ကြသည်ဖြစ်၍ ဤဃဋနာဆိုနည်းကိုမပြပြီ။ ပို့ချရာ၌ကား ဇယားကိုကြည့်၍ အပြန်အလှန်ပစ္စည်းရေ အတိုင်းဆိုတော့ဟု တခွန်းတည်းနှင့် ကိစ္စပြီးပါသည်။

(၆) **အချက်။** ။"အာရမ္မဏပစ္စယာ နိဿယေတီဏိ။ ဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ ဆိုတော့။

(၇) **အချက်။** ။"အဓိပတိပစ္စယာ ပုရေဇာတေကေ" ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။

(၈) **အချက်။** ။"နိဿယပစ္စယာ ဥပနိဿယေ ကေ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။

(၉) **အချက်။** ။"ပုရေဇာတပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေကေ" ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။

(၁၀) **အချက်။** ။"အနန္တရပစ္စယာ သမနန္တရေ သတ္တ၊ ဥပနိဿယေ သတ္တ။ နတ္ထိယာသတ္တ။ ဝိဂတေသတ္တ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။

(၁၁) **အချက်။** ။"အာသေဝနပစ္စယာ အနန္တရေတီဏိ။ သမနန္တရေတီဏိ။ ဥပနိဿယေတီဏိ။ နတ္ထိယာတီဏိ။ ဝိဂတေတီဏိ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။

(၁၂) **အချက်။** ။"ဥပနိဿယပစ္စယာ ကမ္မေဒွေ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။

(၁၃) **အချက်။** ။"အနန္တရ ပစ္စယာ ကမ္မေကေ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။

ပစ္စယဃဋမ အချက်မှတ်နည်း

အာရမ္မဏ။ ။အာမျိုး သုဒ္ဓသင်္ချာ ခြောက်ပုဒ်ရှိရာ အာရမ္မဏမှာ ပစ္စည်းရေတစ်သာရ၍ ၎င်းကိုချန်။ ကြွင်းငါးချက်ယူ။

အဓိပတိ။ ။အာဓိသာဖြစ်၍ အာမျိုးမှ ဓိအသံပါသော သုံးချက်ကိုယူ။

နံ။ သနံ။ နတ္ထိ။ ဝိဂတ။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း သုံးချက်စီယူ။

နိဿယ။ ။ဝတ္ထု။ ဝတ္ထာဟု နှစ်မျိုးရှိရာ ဝတ္ထုအတွက် သုဒ္ဓသင်္ချာ နှစ်ချက်။ ဝတ္ထာအတွက် အာမျိုးမှ ဝတ္ထာသံပါသော နှစ်ချက်ကိုယူ။

ဥပနိဿယ။ ။အာရမ္မဏူ ပနိဿယအတွက် အာဓိနှင့်အတူ သုံးချက် အနန္တရူပနိဿယအတွက် အနန္တရနှင့်အတူ သုံးချက်၊ ပကတူပ နိဿယ အတွက် ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မတချက်ကိုယူ။

ပုရေဇာတ။ ။အာပုအတွက် အာရမ္မဏမှ အာပုသံပါသော အာပု နှင့် အာပုဓိ။ ဝတ်ပုအတွက် နိဿယနည်းတူ လေးချက်။ အာပု၊ ဝတ်ပု နှစ်မျိုးအတွက် တချက်။ ပေါင်း(၇)ချက်ကိုယူ။

ပစ္ဆာဇာတ။ အာသေဝန။ ။တချက်စီသာ။

ကမ္မ။ ။ဗလဝကမ္မ၊ အနံ ကမ္မဟုနှစ်ချက်ယူ (ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာက္ခ ဏိက ကမ္မမှာ ပစ္စည်းရေတစ်သာရ၍ ဃဋနာမဖွဲ့ရပြီ)။

ဣန္ဒြိယ။ ။ပုတိ°တချက်သာ။

ဝိပ္ပယုတ္တ။ ။ပုရေဝိပ်မှာ နိဿယနည်းတူ လေးချက်။ ပစ္ဆာဝိပ် တချက်ယူ။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ။ ။ပုရေဇာတနည်းတူ(၇)ချက်။ ပစ္ဆာ တချက် တိုးယူ။

သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာ၌ (၁၆)ပစ္စည်းကိုသာ ဟောပုံ။ ။ပြခဲ့ပြီး အတိုင်း အာရမ္မဏ၊ အနန္တရစသောမျိုးတို့ကို သဟဇာတနှင့် မရောဘဲ သီးသန့်ခါ ပြိုးပြွမ်း၍ဟောရကား သဟဇာတမျိုး သက်သက်နှင့်သာဆိုင်သော ဟေတု၊ သဟဇာတ၊အညမည၊ဝိပါက၊ဈာန၊မဂ္ဂ၊သမ္ပယုတ္တ ဤခုနစ်ပစ္စည်းကိုနုတ်လျှင် (၁၇)ပစ္စည်းကို ဟောသင့် သယောင်ယောင်ရှိ၏။ ဟောသင့်၏ဟု တူဆတတ်သည်။ ရုပ်အာဟာရမျိုး, ရုပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုးကို ပါဠိတော်၌ မဟောဘဲကျန်နေ၏။ ၎င်းတို့သည် သဟဇာတမျိုးနှင့်မရောဘဲ သက်သက်သော ရုပ်အာဟာရ,ရုပဇီဝိတိန္ဒြိယမျိုးများဖြစ်ကြ၍ အာရမ္မဏ စသော မျိုးများကဲ့သို့ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏကဃဋနာ ဖွဲ့နိုင်ခွင့်ရှိကြ၏။ မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် ဖွဲ့၍မဟောသနည်း။

အဖြေကား။ ။ဖွဲ့နိုင်ခွင့်ရှိ၍ ဖွဲ့လျှင် ၎င်းတို့အတွက် "အာဟာရ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိကေ" ဟူ၍၎င်း "ဣန္ဒြိယ အတ္ထိအဝိဂတန္တိကေ"ဟူ၍၎င်း ဖွဲ့ရပေမည်။ ထိုအခါ မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ ပဌမအချက် နာမ်ဟာ, ရုပ်ဟာတွင် "အာဟာရ အတ္ထိအဝိဂတန္တိ သတ္တ"ဟူ၍၎င်း အဋ္ဌမ အချက် ဣ°သုံးတွင် "ဣန္ဒြိယအတ္ထိ အဝိဂတန္တိသတ္တ"ဟူ၍၎င်း ဟောတော်မူခဲ့ပြီး ၎င်းစုကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင်ပစ္စည်းရေများမှာအတူတူဖြစ်နေပြီး မိဿကတွင် သတ္တ။ သုဒ္ဓတွင် ကေဟုသင်္ချာများမှာ တွေ့ကြ၍ ဒေသနာ သံကိဏ္ဏ ဖြစ်လေရာ၏။ ထိုတို့ ဒေသနာ သံကိဏ္ဏ အဖြစ်မှ ကင်းစိမ့်သောငှါ ဤသုဒ္ဓ ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ၌ ဤရုပ်အာဟာရ, ရုပဇီဝိတိန္ဒြိယ တို့ကို သီးခြားဃဋနာဖွဲ့ခါမဟော။ ထိုသို့ဖြစ်မူ ၎င်းမျိုးတို့အတွက် လုံးဝ အသုံးမချပြီလော။ ဒေသနာ သံကိဏ္ဏဖြစ်မည့် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းများ၌ ချန် လှပ်၍ ဒေသနာ သံကိဏ္ဏမဖြစ်ရာများ၌ကား ဤရုပ်အာဟာရ,ရုပဇီဝိန္ဒြိယ တို့ကို ဃဋနာဖွဲ့၍ဟောရပေမည်။ အထက်အထက် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးများ တွင် သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာသာရ၍ မိဿကပကိဏ္ဏက ဃဋနာမရသော ကျမ်းပေါင်းများစွာ ရှိခဲ့၏။ ထိုကျမ်းများ၌ ဒေသနာ သံကိဏ္ဏဖြစ်ဘွယ် မရှိ၍ ဟောရပေမည်။

ဃဋနာအမည်မှည့်နည်း။ ။ဤဃဋနာမှည့်ပုံနည်းများကိုအကောက် ဆရာတော်ကြီး၏ အာဘောဂအတိုင်းမှည့်တတ်စေရန်ပြပေ၏။ အဋ္ဌကထာ ၌ကား "ပဌမေ။ ဒုတိယေ"စသည်ဖြင့် မိန့်၏။

အာရမ္မဏပစ္စည်းငါးချက်။ ။(၁)အာဓိမှာ ပစ္စည်းရေသုံး ခုရှိရာ မိမိတို့၏ ပစ္စည်းအမည်ကိုချန်၍ အဓိပတိ ဥပနိဿယ ဃဋနာ(၂)ပုရေဇာ တအတ္ထိ အဝိဂတဃဋနာ (ပဌမအချက်က အဓိပတိ ဥပနိဿယတို့သည် ဒုတိယ အချက်၌မပါလာ၍ ပစ္စည်းများကိုဖေါ်၍ အမည်ပေးရသည်။ ပါလာလျှင် "သ"တိုး၍ အမည်ပေးရသည်၊ ဤသို့နောက်ဃဋနာများ၏ အမည်တို့ကိုဆိုရာ၌ ပစ္စည်းများ လိုက်နိုင် မလိုက်နိုင်ကို သတိထားပါ) (၃) သနိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ ဃဋနာ (ရှေ့က သုံးပစ္စည်း လိုက်လာပြီ) (၄)သာဓိပတိ ဥပနိဿယ ဃဋနာ (၅) သာဓိပတိ နိဿယ ဥပနိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ ဃဋနာဟု ပစ္စည်းတိုးများကို ဖေါ်၍ လိုက်သော ပစ္စည်းများကို "သ"တိုးခါ အမည်ပေးပါ။

ပဥှာဝါရအနုလုံ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာဇယား(၆၄)ချက်

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂	၁၃	
ပစ္စည်း	ပစ္ဆာ	အာပု ဝတ်ပု	ဝတ်ပု	အာဓိ	အာပု	ဝတ္ထာ	အာပုဓိ	ဝတ္ထာဓိ	ပုတိ°	အနံ	သေ	နာနာ ကမ္မ	အနံ ကမ္မ	အချက်
အာ				။	။	။	။	။						၅
ဓိ				။			။	။						၃
နံ										။	။		။	၃
သနံ										။	။		။	၃
နိ			။			။		။	။					၄
ဥ				။			။	။		။	။	။	။	၇
ပု		။	။		။	။	။	။	။					၇
ပစ်	။													၁
သေ											။			၁
ကံ												။	။	၂
ဣ									။					၁
ဝိပ်	။		။			။		။	။					၅
အတ်	။	။	။		။	။	။	။	။					၈
နတ်										။	။		။	၃
ဝိဂ										။	။		။	၃
အဝိ	။	။	။		။	။	။	။	။					၈
သင်္ချာ	၃	၃	၃	၇	၃	၃	၁	၁	၁	၇	၃	၂	၁	၆၄

အာဓိ။ ။(၁)အာရမ္မဏ ဥပနိဿယဃဋနာ (မိမိပစ္စည်းကို ချန်ထား) (၂) သပုရေဇာတအတ္ထိအဝိဂတဃဋနာ (၃)သနိဿယပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတ ဃဋနာ (အာနှင့် ဥသာလိုက်သည်)။

အနန္တရ။ ။(၁)သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတ ဃဋနာ(၂)သာသေ ဝန ဃဋနာ (၃) သကမ္မဃဋနာ။ သမနန္တရ ဆိုတော့။

နိဿယ။ ။(၁) ပုရေဇာတဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိအဝိဂတဃဋနာ(၂)သာရမ္မဏ ဃဋနာ (ရှေ့ပစ္စည်းများလိုက်၏) (၃) သာရမ္မဏာဓိပတိ ဥပနိဿယဃဋနာ။ (၄) သဣန္ဒြိယ ဃဋနာ (ပဌမအချက်က ပစ္စည်းများ နောက်ဃဋနာများသို့ အားလုံးလိုက်၏)။

ဥပနိဿယ။ ။(၁) အာရမ္မဏ အဓိပတိဃဋနာ (၂) သပုရေဇာတ အတ္ထိ အဝိဂတဃဋနာ (၃) သနိဿယပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတ ဃဋနာ။ (၄) အနန္တရသမနန္တရ နတ္ထိဝိဂတဃဋနာ (ရှေ့ပစ္စည်းများနှင့်မဆိုင်ဘဲ စီးပြောင်းလာ၍ ပေါ်ဆိုရသည်) (၅) သာသေဝန ဃဋနာ (၆) ကမ္မဃဋနာ (၎င်းမှာ ပစ္စည်းရေ နှစ်သာ ရှိသည်) (၇) သအနန္တရသမနန္တရ နတ္ထိဝိဂတဃဋနာ (ကမ္မခြား၍ ပေါ်ရပြန်သည် "သ" မှာ ကမ္မသာ)။

ပုရေဇာတ။ ။(၁) အတ္ထိ အဝိဂတဃဋနာ (၂) သနိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တဃဋနာ (၃) သာရမ္မဏဃဋနာ (၄) သာရမ္မဏနိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ ဃဋနာ (၅) သာရမ္မဏာဓိပတိ ဥပနိဿယဃဋနာ (၆) သာရမ္မဏာဓိပတိ နိဿယ ဥပနိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တဃဋနာ (၇) သနိဿယ ဣန္ဒြိယ ဝိပ္ပယုတ္တ ဃဋနာ (လိုက်ပုံများသိပါ)။

ပစ္ဆာဇာတ။ ။ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတဃဋနာ တချက်သာ။

အာသေဝန။ ။အနန္တရ သမနန္တရ ဥပနိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတဃဋနာ တချက်ပင်။

ကမ္မ။ ။(၁) ဥပနိဿယ ဃဋနာ (၂) သ အနန္တရ သမနန္တရ နတ္ထိ ဝိဂတ ဃဋနာဟု နှစ်ချက်။

ဣန္ဒြိယ။ ။နိဿယ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတ ဃဋနာ တချက်သာ။

ဝိပ္ပယုတ္တ။ ။(၁) ပစ္ဆာဇာတ အတ္ထိအဝိဂတ ဃဋနာ (၂)နိဿယ ပုရေဇာတအတ္ထိအဝိဂတဃဋနာ (၃)သာရမ္မဏဃဋနာ (၄)သာရမ္မဏာဓိပတိဥပနိဿယဃဋနာ (၅) သဣန္ဒြိယဃဋနာ။ (၂) အချက်ပစ္စည်း အားလုံးလိုက်သည်။

အတ္ထိ၊အဝိဂတ။ ။(၁) ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အဝိဂတ ဃဋနာ (၂) ပုရေဇာတအဝိဂတဃဋနာ(၎င်းပစ္စည်းလိုက်လိမ့်မည်) (၃) သနိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တဃဋနာ (၄) သာရမ္မဏဃဋနာ (၅) သာရမ္မဏနိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တဃဋနာ (၆) သာရမ္မဏာဓိပတိ ဥပနိဿယဃဋနာ (၇) သာရမ္မဏာဓိပတိ နိဿယ ဥပနိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တဃဋနာ (၈) သနိဿယ ဣန္ဒြိယ ဝိပ္ပယုတ္တ ဃဋနာ ဟု ရှစ်ချက်။ အဝိဂတ ပစ္စည်းကိုလည်း နည်းတူ ဆိုပါတော့။

ဃဋနာမှည့်ပုံ အကျဉ်းချုပ်။ ။ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းနှင့် ဆက်ဆံ နိုင်ရန် ကျယ်ဝန်း ရှည်လျားစွာ ပေါ်ပြခဲ့လည်း အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် မိမိတို့ အမည်ပေးလိုသော ပစ္စည်းကိုချန်၍ ပစ္စည်းရေ အားလျော်စွာ ပဌမ အချက်များကိုအမည်ပေး။ နောက်နောက် အချက်များအတွက် ရှေ့က ပစ္စည်းများ လိုက်နိုင်မလိုက်နိုင်ကို ကြည့်၍ "သ" တိုးခါ အမည်ပေးရုံ သာတည်း။

သုဒ္ဓပကိဏ္ဏကဃဋနာအကျဉ်းချုပ်။ ။ဒေသနာက္ကမ ခေါင်းစဉ်များကို မှတ်မိစေ၍ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ပစ္စည်းရေနှင့် သင်္ချာကိုဟောလိုသော ပစ္စည်းကိုအစထား၍အပြန်အလှန် ပစ္စည်းရေရှိသမျှဟောချပင်၊ လွယ်၏။

* * *

သဟဇာတ အကြီးအလတ် ဃဋ္ဋနာ

သဟဇာတမျိုးသက်သက်ကိုသာ ဟောသော သဟဇာတ ဃဋ္ဋနာ၌ အကြီးအလတ်ဃဋ္ဋနာတသန်း၊ တရားကိုယ်များသာရသော အငယ်ဃဋ္ဋနာ တသန်းဟု ရှင်းလင်းလွယ်ကူစိမ့်သောငှာ ခွဲ၍ပြထားသည်။

ဒေသနာက္ကမခေါင်းစဉ် ဆယ်ချက် (၁) အချက်။ ။"သဟဇာတ ပစ္စယာနိဿယေန၀။ အတ္ထိယာန၀။ အဝိဂတေန၀" ဟု ဟောသော သဘာဂပင် ဃဋ္ဋနာအတွက် "အချင်းချင်း အားရင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားရင်း တတ်သောအလုံးစုံ သော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ အချင်းချင်း အားရင်း ဥပါဒါရုပ် အားရင်း တတ်သော အလုံးစုံသော မဟာဘုတ်လေးပါး၊ အချင်းချင်းအားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယ ဝတ္ထု။ ဤတရားတို့သည် သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ လေး ပစ္စည်း တတ်သော တရားတို့ မည်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ထို တရား တို့ကို အနုလုံ၌ "သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိအဝိဂတန္တိနဝ" ဟု သချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏ဟု သုဒ္ဓသချာအတိုင်းဆိုပါ။

(၂။၃။၄။အချက်)။ ။"သဟဇာတပစ္စယာ အညမညေ တီဏိ။ သဟဇာတပစ္စယာ သမ္ပယုတ္တေတီဏိ။ သဟဇာတ ပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ" ဟူသော သဘာဂများပင်ဖြစ်၏၊သုဒ္ဓသချာကိုဆို၍ ဃဋ္ဋနာထုတ် ပါတော့။

(၅)အချက်။ ။"အညမညပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေကေ" ဟု ပြခဲ့သော သဘာဂပင်။ ၎င်းကိုသဘာဂအခန်းက "ညဝိပ်" ဟု အမည် ပေးခဲ့ပြီ။ တရားမှာ အချင်းချင်းအားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုဖြစ်၏။ (အဝိပါက ငါးချက်ပြီးပြီ။ အဝိပါက, သဝိပါက အဓိပ္ပါယ်များကို နောက်အငယ် ဃဋ္ဋနာခန်းတွင် ပြအားသည်)။

သဝိပါကငါးချက်မှ (၁) အချက်။ ။"သဟဇာတပစ္စယာ ဝိပါကေကံ" ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ သုဒ္ဓသချာ အတိုင်းဆိုပါ။

(၂) **အချက်။ ဝိပါ,ည။** ။"ဝိပါကပစ္စယာ အညမညေ ကေံ" ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ဆိုရပုံတရားအရ အောက်နား၌ပြထားသည်။

(၃) **အချက်။ ဝိပါ,သံ။** ။"ဝိပါကပစ္စယာ သမ္ပယုတ္တေကေ" ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။

(၄) **အချက်။ ဝိပါ,ဝိပ်။** ။"ဝိပါကပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေကေ" ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။

(၅) **အချက်။ ဝိပါ,ည,ဝိပ်။** ။၎င်းသည်ဝိပါက၊ အညမည၊ သဟ ဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ သုံးပစ္စည်းတို့၏ သဘာဂဖြစ်၏။

ဝိပါ,ည။ ။အချင်းချင်းအားရင်း၊ အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာဟဒယ ဝတ္ထုအားရင်း တတ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာက္ခန္ဓာလေးပါး။ ဟဒယဝတ္ထုအားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာဟု သဘာဂက ပြခဲ့သည်အတိုင်းထုတ်ပါ။

ဝိပါ,သံ။ ။အချင်းချင်းအား တတ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးတည်း။

ဝိပါ,ဝိပ်။ ။စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တတ်သော ပဉ္စ ဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ် တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက် ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ ဟဒယ ဝတ္ထုအား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာတည်း။

ဝိပါ,ည,ဝိပ်။ ။ဟဒယဝတ္ထုအား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိ သန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ။

အချက်မှတ်နည်း။ ။တရားအများဆုံးရသော ခေါင်းဆောင် သဟ ဇာတ အကြီးလေး ပစ္စည်းမှာ ဆယ်ချက်လုံးရကြ၏။ ကြွင်းပစ္စည်းတို့ကို မိမိတို့ အသံပါရာအချက်များကိုယူပါ။ သမ္ပယုတ္တရလျှင် အညမည အမြဲပါရ၏။ သုဒ္ဓသချာကိုကြည့်ပါ။ ထို့ကြောင့် အညမည၌ ၆ ချက်ရ၏။ကြွင်း ဝိပါက စသော ပစ္စည်းတို့၏ အချက်များကိုလည်း သိပါတော့။

သဝိပါက။ ။အဝိပါကကဲ့သို့ အချက်တိုင်းတွင် ဝိပါက ပစ္စည်း တိုး၍ပစ္စည်းရေကိုယူပါ။ ပစ္စည်းစဉ်အတိုင်း (၅၇)ချက် ကုန်အောင်လှည့်၍ ဆိုပါ။ ခေါင်းစဉ် ဆယ်ချက်တွင် အကျုံးဝင်ကြပြီ။

ဃဋ္ဋနာအမည်မှည့်နည်း။ ။ကြီး,လတ် ရှစ်ပစ္စည်းလုံးတို့၏ ပထမ အချက်ကို "သဗ္ဗဋ္ဌာနိကဃဋ္ဋနာ" ဟု အမည်ပေး။ ဒုတိယစသော အချက် တို့ကို တိုးလာသော ပစ္စည်းအတိုင်း အမည်ပေး။ အညတိုးလျှင် "သအည မညဃဋ္ဋနာ" သံတိုးလျှင် "သအညမညသမ္ပယုတ္တဃဋ္ဋနာ" ဝိပ်တိုးလျှင် "သဝိပ္ပယုတ္တဃဋ္ဋနာ"။ ညဝိပ်တိုးလျှင် "သအညမည ဝိပ္ပယုတ္တဃဋ္ဋနာ" ဟု အမည်ပေး။ သဝိပါက ငါးချက်နှင့် ကြွင်းအညမည စသည်ကိုလည်း နည်းတူ အမည်ပေးပါ။

သဟကြီးလတ်ဃဋ္ဋနာ အကျဉ်းချုပ်။ ။ခေါင်းစဉ် ဆယ်ချက်ကို မှတ်၍ သုဒ္ဓသချာနှင့် နှစ်ဘက်ရ သုံးဘက်ရ ပစ္စည်းများကိုကြည့်ခါ ဆိုမှု အမည်မှည့်မှုများကို ပြုလုပ်ပါ၊ လွယ်ပါ၏။

အဝိပါကရှင်းလင်းချက်။ ။သဟဇာတဃဋ္ဋနာ (၃၁၂) ချက် ရှိရာ တွင် အဝိပါက ဃဋ္ဋနာ(၁၄၃)ချက်၊ သဝိပါကဃဋ္ဋနာ (၁၆၉) ချက်ရှိ ၏။ ထိုတွင် အဝိပါက ဃဋ္ဋနာဟူသမျှဝိပါက်တရား ဝိပါက်ဟိတ်စသည် မကင်းကြလည်း ဝိပါကပစ္စည်းကိုမယူဘဲ မသုံးသပ်ဘဲ ဟောတော်မူခြင်း ကြောင့် အဝိပါကခေါ်ရ၏။ (ဗျာ။ဗျာ)တွင် ဝိပါက်တရား ဝိပါက်ဟိတ် စသည်တို့ရှိကြ၏ဟု မိန့်ဆိုကြ၏။

ထင်ရှားစေဦးအံ့။ ။သဟကြီး,လတ်ဃဋ္ဋနာများ၏ (ဗျာ။ဗျာ)တွင် ဝိပါက်တရားများ ယထာရဟပါကြ၏။ အငယ်ဃဋ္ဋနာ များတွင်လည်း ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနှစ်ချက်လုံးပါ၏။ (ပဋိသန္ဓေအခါ မရသော အဓိပတိကို ပဋိအခါချန်) သဟဇာတအငယ်ဃဋ္ဋနာ (၂) ချက်တွင် ပဋိသန္ဓေအခါ ၌ကား ဟဒယဝတ္ထု ပစ္စယုပ္ပန်နေ၍ ဟေတုပစ္စည်းအတွက် "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတာဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ ဝတ္ထုဿစ" ဟု ဝိဘင်းထုတ်ရမည်။ ထိုကဲ့သို့ဝိပါက်တရား ဝိပါက်ဟိတ်စသည်တို့ ယထာ ရဟ ပါကြလည်း ဝိပါက ပစ္စည်းကို မသုံးသပ်ဘဲ ဟောတော်မူ၍ အဝိ ပါက ခေါ်ရ၏။

ကြံဆဘွယ်။ ။ဝိပါက်တရား ဝိပါက်ဟိတ်စသည်တို့ပါပါလျက်မည် သည့် အကြောင်းကြောင့် သုံးသပ်တော်မမူဘဲ ဟောသနည်းဟု ကြံဆ ဘွယ်ပေါ်လာ၏။ **အဖြေကား** တပိုင်နက် ပစ္စည်းမတတ်နိုင်, ပစ္စည်း မပြိုင်နိုင် ကြသောကြောင့်တည်း။ **ချဲဦးအံ့။** ပစ္စယနိဒ္ဒေသ, ပဉှာဝါရ ဝိဘင် ပါဠိတော်များ၏ သတ္တိကိုကောက်ရာ ကရိုဏ်းပါဠိများတွင် ပစ္စ ယုပ္ပန်တရားအားကျေးဇူးပြုနိုင်ကြသည့် ပစ္စည်းများကို ရသင့်သလောက် တပြိုင်နက်အားဖြင့်ရင်း တပြိုင်နက် ယထာရဟ အားဖြင့်ရင်း ကောက်ယူ ကြရ၏။

သဘာဂဃဋ္ဋနာခန်း၌ကား ထိုကဲ့သို့မဟုတ်၊ တပြိုင်နက် တတ်နိုင် ပြိုင်နိုင်သော ပစ္စည်းတို့ကိုသာ ယူကြရ၏။ ယထာရဟနှင့် လုံးဝမဆိုင်။ (သဘာဂဃဋ္ဋနာတရားများကို စဉ်းစားကြည့်ပါ) အထက်က ပြခဲ့သော အဋ္ဌကထာဋီကာ ဆရာများ၏ မိန့်ဆိုချက်သည်လည်း ထိုဝိပါက် တရား ဝိပါက်ဟိတ်စသည်တို့ ယထာရဟပါဝင်ရမည်ကို ရည်ရွယ်၍ "နဝိပါက ဟေတုရဟိတာနိ" (ဝိပါက်ဟိတ်မကင်းကြ) ဟု ဆို၏။ စင်စစ် ဝိပါက ပစ္စည်းရထိုက်၍ မိန့်ဆိုတော်မူသည်မဟုတ်။ **မှန်လှ၏။** အဝိပါက ဃဋ္ဋနာ ဟူသမျှတွင် ဝိပါက ပစ္စည်းသည် အခြားသော ပစ္စည်းများကဲ့သို့ တပြိုင် နက် အနေအားဖြင့်မပါဝင်နိုင်။ (သဟကြီးလတ် ဃဋ္ဋနာညဝိပ်နှင့်အငယ် များမှ ဒုတိယ အချက်ကို ကြည့်ပါ) ထို့ကြောင့် အဝိပါက ဟူသည် ယထာရဟ သာရသော ဝိပါက ပစ္စည်းကို မယူဘဲ ဟောသော ဃဋ္ဋနာဟု ကြံဆဘွယ်ရှိ၏။ ရသင့်ရထိုက် ပါသင့်ပါထိုက်လျက် မဟော၍ မရသည် မဟုတ်။ တပြိုင်နက်မရနိုင်၍ မဟောခြင်းသာဖြစ်၏။ (ည။ ဝိပ်၌ ပဉ္စဝေါ ကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ အားတတ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ဝိပါကမရ။ အကြွင်းစုနည်းယူပါ)။

ပဋ္ဌာဝါရ အနုလုံ သဟဇာတ အကြီးအလတ် ဃဋနာဇယား(၅၇)ချက်

ပစ္စည်း	အဝိပါက(၅)ချက်					သဝိပါက(၅)ချက်					အချက်
	၁	၂	၃	၄	၅	၁	၂	၃	၄	၅	
	သဟ	ည	သံ	သဟဝိပ်	ည ဝိပ်	ဝိပါက	ဝိပါ ည	ဝိပါ သံ	ဝိပါ ဝိပ်	ဝိပါ ည ဝိပ်	
သဟဇာတ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
အညမည		။	။		။		။	။		။	၆
နိဿယ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
ဝိပါက						။	။	။	။	။	၅
သမ္ပယုတ္တ			။					။			၂
ဝိပ္ပယုတ္တ				။	။				။	။	၄
အတ္ထိ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
အဝိဂတ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
သချာ	၉	၃	၃	၃	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၅၇

သဟဇာတအငယ်ဃဋနာ

ဒေသနာက္ကမခေါင်းစဉ်။ ။သာမည။ ဟေ, ဟာ, ဣံ, ဈာ, မဂ်။ ဝီရိယ, သတိ, ကေဂ္ဂတာ, ပညာ။ ဣံ မဂ်။ ။ဝေဒနာ, ကေဂ္ဂတာ။ ဣံ, ဈာ။ ။ပီတက်, ကေဂ္ဂတာ။ ဈာ,မဂ် စသော ခေါင်းစဉ် တဆဲ့နှစ်ချက်ကို ရပါစေ။

ခေါင်းစဉ်ဖြစ်လာပုံကို ကြံဆနည်း။ ။သာမည ဃဋနာတွင် ဟိတ်ခြောက်ပါး, နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်သုံးပါး, နာမ်ဣန္ဒြေ တရားကိုယ်ရှစ်ပါး, ဈာနင်ငါးပါး, မဂ္ဂင်ကိုးပါးစီရှိကြရာ။ ၎င်းတို့သည် သဟဇာတ အငယ်အချင်းချင်း မည်သည့် ပစ္စည်းနှင့်မျှတပြိုင်နက် မတူကြ။ မပြိုင်ကြ။ (ဟိတ်ခြောက်ပါးလုံးကို ကြွင်းသော အာဟာရစသည်ကမရဟု ဆိုလို၏) အဓိပတိလေးပါးတွင် ဆန္ဒာ ဓိပတိမှာ သာမည ဃဋနာသဘော သက်ရောက်လည်း တပါးတည်းဖြစ်၍ သာမည ဃဋနာဟု မခေါ်နိုင်။ ကမ္မပစ္စည်းလည်း အာဟာရ အမြဲပါတွဲနေရ၍ သာမည ဃဋနာမခေါ်နိုင်။ ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန် အပြည့်အစုံရကြသော ဤငါးပစ္စည်းတို့သာ သာမည ဃဋနာ အမည်ကို ရကြကုန်၏။ (ဇယားတွင် ခရေပွင့် အမှတ်ကား ဃဋနာ ထုတ်သောအခါ ၎င်းတို့ကို တပစ္စည်းစီသာ ထုတ်ရန် ဖြစ်၏။ (၂) အချက်စသည်ကိုကား အမှတ်ပြအတိုင်း နှစ်ပစ္စည်း, သုံးပစ္စည်းစီ ထုတ်ရ၏) ကြွင်းအချက်များကိုလည်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာကြည့်ပါ။

(၁) အချက်။ သာမည။ ။"ဟေတုပစ္စယာ သဟဇာတေသတ္တ။ နိဿယေသတ္တ။ အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ" ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ ဃဋနာအတွက် "ဟေတု သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိသတ္တ"ဟု ဆို။ အာဟာရ စသော ကြွင်း လေး ပစ္စည်း မှာ လည်း "အာဟာရ ပစ္စယာ သဟဇာတေသတ္တ၊ နိဿယေသတ္တ။ အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ"စသော သဘာဂများပင်။ ဃဋနာအတွက် ဆိုပါတော့။ **အဋ္ဌကထာ၌** သာမညမှတပါး သာဓာရဏသုဒ္ဓိက ဟု သုံးသေး၏။

(၂) အချက်, ဝီရိယ, သတိ, ဧ, ပညာ။ ။"ဣန္ဒြိယ ပစ္စယာ မဂ္ဂေ သတ္တ"။ "မဂ္ဂပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေသတ္တ"ဟူသော သဘာဂပင်။

(၃) အချက်။ ဝေ, ဧ။ ။"ဣန္ဒြိယပစ္စယာဈာနေသတ္တ"ပင်၊အပြန်ဆိုပါ။

(၄) အချက်။ တက်, ဧ။ ။"ဈာနပစ္စယာမဂ္ဂေသတ္တ"ပင်။

(၅) အချက်။ ဧ။ ။ဣံ, ဈာ, မဂ် သုံးဘက်ရတည်း။

(၆) အချက်။ စေတနာ။ ။"ကမ္မပစ္စယာ အာဟာရေ သတ္တ"ပင်။

(၇) အချက်။ ဝိညာဉ်။ ။"အာဟာရပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေသတ္တ"ပင်။

(၈။ ၉။ ၁၀) အချက်။ ဆန္ဒာဓိစသည်။ ။"အဓိပတိ ပစ္စယာ သဟဇာတေသတ္တ"စသည် "အဓိပတိပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေသတ္တ။ အဓိပတိ ပစ္စယာ မဂ္ဂေသတ္တ"ဟု အဓိပတိတရားကိုယ် နှစ်ပါး, သုံးပါး, လေးပါး ရကြသောတရားတို့ကို သဘာဂတွင် ရောပေါင်း၍ ဟောခဲ့လည်း ဃဋနာ၌ကား အဓိပတိ၏ သဘောအတိုင်း တပါးစီ ခွဲခြား၍ ဟောထားပေသည်။

(၁၁)အချက်။ အမောဟ။ ။"ဟေတုပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေစတ္တာရိ၊ မဂ္ဂေ စတ္တာရိ"ဟူသော သဘာဂပင်။

(၁၂) အချက်။ ဝီမံသာဓိပတိ။ "ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ စတ္တာရိ"ပင်။

အဓိပတိ ပစ္စည်း၌ သိမှတ်ဘွယ်။ ။ပစ္စယ နိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်၌ ဝီရိယာ ဓိပတိ, စိတ္တာဓိပတိဟု အစဉ်ဟောလည်း ဤ ဃဋနာ ခန်း၌ အမောဟ, ဝီမံသာဓိပတိတို့နှင့် ပစ္စည်းတိုးပုံတူမျှစေရန် ဝီရိယာဓိပတိကို နောက်ထား၍ ဟော၏။ **ရှင်းပြဦးအံ့။** ဝီရိယာဓိမှာ ဓိ, ဣံ, မဂ်။ အမောဟမှာ ဟေ, ဣံ, မဂ်။ ဝီမံသာဓိမှာ ဟေ, ဓိ, ဣံ, မဂ်ဟု ဤသို့ စဉ်စေလိုသည်။ (ဇယားကိုကြည့်ပါ)။ ထိုသို့ မဟုတ် ပစ္စယ နိဒ္ဒေသ အတိုင်း ဝီရိယာဓိကို ရှေ့ထားလျှင် ဝီရိယာဓိမှာ ဓိ, ဣံ, မဂ်။ စိတ္တာဓိမှာ ဓိ, ဟာ, ဣံ။ အမောဟမှာ ဟေ, ဣံ, မဂ်။ ဝီမံသာဓိမှာ ဟေ, ဓိ, ဣံ, မဂ်ဟု အလယ်က ဓိ, ဟာ, ဣံ ဝင်နေ၍ ပစ္စည်းစဉ်ပုံ မကောင်း။

ကြံဆဘွယ်။ ။အဓိပတိနှင့် ဣန္ဒြိယတို့၏ သဘာဂမှာ စိတ္တ, ဝီရိယ, ဝီမံသာဓိပတိရ၍ ၎င်းတရားကို ပစ္စည်းထားခါ "အဓိပတိ သဟဇာတ နိဿယ ဣန္ဒြိယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ သတ္တ" စသည်ဖြင့် ဃဋနာ(၆)ချက်ကို ၎င်း။ ဓိမဂ်၏သဘာဂမှာ ဝီရိယ,ဝီမံသာဓိရ၍ ၎င်းကိုပစ္စည်းထားခါ "ဓိ။ သ။ နိ။ ဣံ။ မဂ္ဂ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိသတ္တ" စသည်ဖြင့် (၆) ချက်ကို၎င်း ဟောသင့်၏။ အဘယ့်ကြောင့် မဟောသနည်း။ **အဖြေမှာ** - စိတ္တာဓိကဟာ။ ဝီရိယာဓိ ဝီမံသာဓိကမဂ်ဟုရှိရာ ဟာ, မဂ် ကင်း၍ ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတတ်သော အဓိပတိ မရှိ၊ ဟာ, မဂ် နှင့်သာ ဖြစ်ကြ၍ တပါးစီ ဇယားအတိုင်း ဟောတော်မူ၏ဟု မူလဋီကာဆရာ ကြံဆနည်းပေးတော်မူ၏။

ဃဋနာအမည်ပေးနည်း။ ။ဟေ။ ဟာ။ ဣံ။ ဈာ။ မဂ် ငါးပစ္စည်းကို သာမညဃဋနာဟု အမည်ပေးပါ။ (၎င်းတို့သည် တပစ္စည်းစီသာဖြစ်ကြ၏။ မည်သည့်ပစ္စည်းနှင့်မျှ မရော။ အကြောင်းကို ပြခဲ့ပြီ။) ဝီရိယ, သတိ, ဧ, ပညာ၌ ဣံ။ မဂ်ကို ရရာ အမည်ပေးလိုသော ပစ္စည်းကို "သဟအနက်ရှိသော သသဒ္ဒါ" ထိုး၍ ကျန်သော ပစ္စည်းကို ဆိုရမည်။ ထို့ကြောင့် ဣန္ဒြိယက အမည်ပေးလိုလျှင် "သမဂ္ဂဃဋနာ။" မဂ္ဂက အမည်ပေးလိုလျှင် "သဣန္ဒြိယ ဃဋနာ"ဟု ပေးပါ။

ထိုနည်း အတူ ဣံ, ဈာ၌လည်း ဣံက အမည်ပေးလျှင် "သဈာန ဃဋနာ"။ ဈာကအမည်ပေးလျှင် "သဣန္ဒြိယဃဋနာ"ဟု အမည်ပေး။ ဤသဘော အတိုင်း အကုန်သွား။ နောက်ဆုံး ဝီမံသာဓိ၌ ဟေတု က အမည်ပေးလျှင် "သာဓိပတိဣန္ဒြိယ မဂ္ဂဃဋနာ"။ ဓိက အမည်ပေးလျှင်

"သဟေတု ဈာနိန္ဒြိယမဂ္ဂဃဋနာ"။ ဈာ'က အမည်ပေးလျှင် "သဟေတု အဓိပတိမဂ္ဂဃဋနာ"။ မဂ္ဂက အမည် ပေးလျှင် "သဟေတု အဓိပတိ ဈာနိန္ဒြိယဃဋနာ"ဟု မိမိ၏ ပစ္စည်းကို "သ" ထိုး၍ အပြန်အလှန် ပေးရဲ့ ဖြစ်၏။

ပစ္စည်း စဉ် အတိုင်း အမည် ပေးနည်း။ ။ဟေတုဌ် "သာမည ဃဋနာ။ သဈာနိန္ဒြိယ မဂ္ဂဃဋနာ။ သာဓိပတိ ဈာနိန္ဒြိယမဂ္ဂဃဋနာ"ဟု သုံးမျိုး ရှိ၏။

အဓိပတိပစ္စည်း။ ။ဆန္ဒာဓိမှာ တပစ္စည်းသာ ရှိ၍ "ဆန္ဒာဓိပတိ ဃဋနာ"ဟု အမည်ပေး။ ကြွင်းပစ္စည်းများကိုလည်း ပစ္စည်းရေကြည့်၍ ပေးပါတော့။ ကဗဠိ ကား အာဟာရအမြဲပါ၍ "သအာဟာရဃဋနာ" ဟု အမည်ပေးပါ။

အချက်မှတ်နည်း။ ။ဇယားကို ကြည့်လျှင် အဓိပတိ တရားကိုယ် များမှတပါး အားလုံးသော တရားတို့မှာ ကိုးချက်စီ ရကြ၏။ (ဆိုရိုး ဇယားရှိ အဝိပါက ဃဋနာ လေးချက်နှင့် သဝိပါက ဃဋနာ ငါးချက် တည်း) အဓိပတိ တရားကိုယ်များမှာ ခြောက်ချက်စီသာ ရ၏။ (ဆိုရိုး ဇယားရှိ အဝိပါကမှ ဒုတိယအချက်နှင့် သဝိပါကမှ ဒုတိယနှင့် ပဉ္စမ အချက်တို့ကိုမရ။ မရကြောင်း ခရေပွင့် ပြထားသည်။ အကြောင်းကား သုဒ္ဓသင်္ချာ ဝိဘင်္ဂတို့မှ ပြခဲ့သော အဓိပတိပစ္စည်း၏ ပဝတ္တိအခါ၌ သာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း)။

အချက်ပေါင်းရေတွက်နည်း။ ။ဟေတုဌ် သာမညဃဋနာကိုးချက်။ သဈာနိန္ဒြိယမဂ္ဂဃဋနာ ကိုးချက်။ သာဓိပတိဈာနိန္ဒြိယမဂ္ဂဃဋနာ ခြောက်ချက် (ဟေရှိရာကို ဒေါင်လိုက်ကြည့်၍ ယူပါ) ရ၍(၂၄)ချက်ဖြစ်၏။ အဓိပတိ၌ ခြောက်ချက်စီ ရ၍(၂၄)ချက်ပင်ဖြစ်၏။ ဤနည်းအတိုင်း အကြွင်း စုကို ပေါင်း၍ ယူပါ။ ပေါင်းပြီးကိုလည်း ဇယားတွင် ပြထားပြီ။

သင်္ချာ။ ။သာမညမှ ဝီရိယာဓိတိုင် ပဌမအချက်ကို သင်္ချာသတ္တ။ (ဆိုရိုးဇယားကိုကြည့်ပါ) ဒုတိယအချက်ကို တီဏိ။ တတိယ အချက်ကို တီဏိ။ စတုတ္ထ အချက်ကို တီဏိဟု အဝိပါက ဃဋနာများအတွက် ကိန်းသေ လှေနံဒါးထစ် ဆိုပါ။ အမောဟ၊ ဝီမံသာဓိတို့မှာ ပညာတရားကိုယ် ဖြစ်၍ (အကု) သုံးချက် မရသောကြောင့် စတ္တာရိသာ ရှိရကား ပဌမ အချက်၌ စတ္တာရိ၊ ဒုတိယ အချက်၌ ဒွေ။ တတိယ အချက်၌ ဒွေ။ စတုတ္ထ အချက်၌ ဒွေဟု ဆိုပါ။ (အထက် ဇယားတွင်လည်း ပြထားပြီ)။ သဝိပါက များကို အားလုံး ဧကံချည်း တထစ်ချဆိုပါ။

(သဟဇာတ ၁၅ မျိုးတို့၏ သဝိပါကများမှာ ဝိပါက်တရားများသာ ဖြစ်၍ (ဗျာ။ ဗျာ) သာရရကား ဤကုသလတိက် အတွက် စဉ်းစား ဘွယ်မလို။ ဧကံချည်းသာ)။

သဟဇာတ အဃဋ် ဃဋနာ ဆိုရိုး။ ။သဟဇာတ် ၇ မျိုး၏ သုဒ္ဓ သင်္ချာ၌ ပစ္စယုပ္ပန်တရားများမှာ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်များ ဖြစ်ကြကုန်၏။ (ဟေတု မဂ္ဂ ဖြစ်လျှင် သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်၊ "အဓိပတိ ဖြစ်လျှင် သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်ဟု သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။) ပစ္စည်းတရားများမှာ အထက်ဇယား အတိုင်း ပင်ဖြစ်၏။

ဟေတုပစ္စည်း။ သာမညဃဋနာ ကိုးချက် အဝိပါကလေးချက်

ပဌမအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ ရုပ် အားတတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတု သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ ဤငါးပစ္စည်း တတ်သော တရားတို့ မည်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလုံ၌ "ဟေတု သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိအဝိဂတန္တိသတ္တ"ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ် ကုန်၏။ (သာမညဃဋနာ ပဌမအချက်များမှာ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း ဖြစ် ၏။ အဃဋ် ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ဟူသမျှ အကြီးလေးပစ္စည်းတွင် ဝင်ကြ၍ ၎င်းလေးပစ္စည်း အမြဲပါရသည်။ ပစ္စည်းတိုးကိုကြည့်ပါ။ အလတ်များ မှာ ယထာရဟပါကြမည်။)

ဒုတိယအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထုအား တတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ ဤတရားတို့သည် "ဟေတု သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ ခြောက်ပစ္စည်း တတ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလုံ၌ "ဟေတု သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိတီဏိ"ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ "ဟေတုပစ္စယာ အညမညေတီဏိ" ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။ (ပဌမအချက်တွင် အညမညမှာ တပြိုင်နက် မလိုက်နိုင်ဘဲ ယထာရဟ သာ လိုက်နိုင်၍ ချန်ခဲ့ရသည်။ ဤ၌ကား တပြိုင်နက် လိုက်နိုင်ရန် သဘာဂသွားအတိုင်း တရားကို ဤသို့ ထားရ၏။ အဓိပတိမှ တပါး ကြွင်းပစ္စည်းတရားတို့၏ ဒုတိယအချက်မှာ ၎င်းပစ္စယုပ္ပန်တရားပင် မြဲ၏။ ပစ္စည်းများကိုသာ ဆိုင်[illegible]၏။ ဃဋနာ (၄၁၅) ချက်လုံး တိုးလာ သော [illegible] ဤသဘောချည်းသာ ဖြစ်ကြ၏။ အညမည သင်္ချာအတိုင်း တီဏိတည်း)။

တတိယအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော ဟိတ် ခြောက်ပါး။ (ည။ သံ တိုး၍ အကျယ်ဆိုပါတော့။ ဇယား၌လည်းပြ ထားပြီ) "ဟေတု သဟဇာတ အညမည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိ ဂတန္တိတီဏိ"။ (ပစ္စည်းရေများကို မည်မျှဟု လက်ချိုး၍ရေတွက်ပါ)။ "ဟေတုပစ္စယာသမ္ပယုတ္တေတီဏိ"ဟူသော သဘာဂပင်။

စတုတ္ထအချက်။ ။သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အား တတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ "ဟေတု သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိအဝိဂတန္တိတီဏိ"။ (ပစ္စည်းတိုးများကို ဇယား တွင် ကြည့်ပါ)။ "ဟေတုပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။

သဝိပါကငါးချက်။ ။ဇယား၌ ပြထားသည့် အတိုင်း အဝိပါက လေးချက်နှင့် တကွ ငါးအချက်ကို ထည့်၍ ဝိပါက်ဟိတ်များကို ဆိုရ ပေမည်။

ပဌမအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တတ်သော ဝိပါက်၌ ရှိသော ဟိတ်သုံးပါး။ "ဟေတု သဟဇာတ ဝိပါက အတ္ထိအဝိဂတန္တိဧကံ"။ "ဟေတု ပစ္စယာ ဝိပါကေဧကံ"ဟု ဟောသော သဘာဂပင်။

ဒုတိယအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, ဟဒယ ဝတ္ထုအား တတ် သော ဝိပါက်၌ရှိသော ဟိတ်သုံးပါး။ "ဟေတု သဟဇာတ အညမည နိဿယဝိပါက အတ္ထိ အဝိဂတန္တိဧကံ"။ (ဤဒုတိယ စသော အချက် များကို (ည။ သံ။ ဝိပ်။ ညဝိပ်ပစ္စည်းတို့ကို အသီးသီး တပြိုင်နက် လိုက်နိုင် စေရန် ဟောတော်မူသဖြင့် ၎င်းတို့အတွက် သီးခြားသဘာဂမရှိပြီ။ ပဌမ အချက်ကယူခဲ့ပြီ။ ည စသည်ကိုလည်း အဝိပါက ကယူသွားပြီ)။

တတိယအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော ဝိပါက်၌ရှိ သော ဟိတ်သုံးပါး။ "ဟေ။ သ။ ည။ နိ။ ဝိ။ သံ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိဧကံ"။

စတုတ္ထအချက်။ ။သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ဝိပါက်၌ရှိသော ဟိတ်သုံးပါး။ "ဟေ။ သ။ နိ။ ဝိ။ ဝိပ်။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိ ဧကံ။"

ပဉ္စမအချက်။ ။ဟဒယဝတ္ထုအားတတ်သော သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ၌ ရှိသော ဟိတ်သုံးပါး။ "ဟေ။ သ။ ည။ နိ။ ဝိ။ ဝိပ်။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိဧကံ"။

ဤအဝိပါကလေးချက်, သဝိပါက ငါးချက် ဆိုရိုးကိုဇယားကိုကြည့်၍ နှုတ်တက်အောင် ဆိုထားပါ။ ထို့နောင် ပစ္စည်းဇယားကို ဒေါင်လိုက် အောက်ကိုတန်းကြည့်လျှင် အမောဟကိုတွေ့လိမ့်မည်။ ဟိတ်ခြောက်ပါး တွင် အမောဟသာ (ကြွင်းဟိတ်ငါးပါးမပါ) ဈာနိန္ဒြိယမှ ပညိန္ဒြေ။ မဂ္ဂမှ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်တို့နှင့် သဘာဂက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တရားကိုယ် အတူရ ကြ၍ သီးသန့် ထုတ်ယူ၍ ဟောရ၏။ ကြွင်းကျန်သော တရားဟူသမျှ ဤသဘောအတိုင်း ကြံဆပါ)။

ပဉှာ ဝါရ အနုလုံသဟဇာတ အငယ် ဃဋနာဇယား (၂၅၅) ချက်

	ပစ္စည်း တရား	ဃဋနာအမည်							အချက်	သင်္ချာ
		ဟေ	ဓိ	ကံ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်		
၁	သာမည	*။			*။	*။	*။	*။	၉ စိ	
၂	ဝီရိယ။ သတိ၊ဧ။ပညာ					။		။	၉ ။	
၃	ဝေ။ ဧ					။	။		၉ ။	၇
၄	တက်။ ဧ						။	။	၉ ။	
၅	ဧ					။	။	။	၉ ။	၃
၆	စေတနာ			။	။				၉ ။	၃
၇	ဝိညာဉ်				။	။			၉ ။	
၈	ဆန္ဒာဓိ		။						၆	၃
၉	စိတ္တာဓိ		။		။	။			၆ စိ	
၁၀	ဝီရိယာဓိ		။			။		။	၆ ။	
၁၁	အမောဟ	။				။		။	၉ ။	၄ ၂
၁၂	ဝီမံသာဓိ	။	။			။		။	၆ ။	၂
	အချက်ပေါင်း	၂၄	၂၄	၉	၃၃	၇၂	၃၆	၅၇	၂၅၅	

သဟဇာတ အငယ် ဆိုးရိုးဇယား ပစ္စယုပ္ပန်တရား

	သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ	စိတ္တဇရုပ်	ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်
၁	။	။	။
*၂	။		ဟဒယဝတ္ထု
၃	။		
၄		။	ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်
*၅			ဟဒယဝတ္ထု

ပစ္စည်းတိုး			သင်္ချာ	အဝိပါက	သဝိပါက
ကြီး၄			၇	၄-ချက်	၅-ချက်
။	ည		၃		
။	ည	သံ	၃		
။		ဝိပ်	၃		
။	ည	ဝိပ်	၁		၁

ဟေတုပစ္စည်း။ သဣန္ဒြိယ မဂ္ဂဃဋနာကိုးချက် အဝိပါကလေးချက်

ပထမအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အား တတ်သော အမောဟ။ ဤတရားတို့သည် ဟေ၊ သ။ နိ။ ဣ။ မဂ္ဂ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတ (၇) ပစ္စည်းတတ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလုံ၌ "ဟေ။ သ။ နိ။ ဣ။ မဂ္ဂ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိ စတ္တာရိ" ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ (သဣန္ဒြိယမဂ္ဂဃဋနာဟူသော အမည်အားလျော်စွာ ၎င်းဇယား အမှတ်ပြ အတိုင်း အချက်တိုင်းတွင် ဣ။ မဂ်ကို အမြဲ ပါစေရမည်။ အကြွင်းဟူသမျှကို ဤသဘောအတိုင်းမှတ်ပါ။ ပညာတရားကိုယ်ဖြစ်၍ (က)၃-ချက်၊(ဈာ) တချက်သာရ၍ စတ္တာရိဖြစ်၏။

ဒုတိယ။ တတိယ အချက်။ ။ဆိုရိုးနှင့်ပစ္စည်းတိုးများကို ဆိုပါတော့။ သာမညဃဋနာမှ နည်းပေးခဲ့ပါပြီ။ (က-က) (ဈာ-ဈာ) ဟုသင်္ချာဒွေ စီရ၏။

စတုတ္ထအချက်။ ။(က-ဈာ) (ဈာ-ဈာ)ဟု သင်္ချာဒွေတို့ကို တရားကြည့်၍ထုတ်ပါ။ ဆိုရိုးဆိုပါ။

သဝိပါကငါးချက်။ ။ဝိပါက်၌ရှိသော အမောဟဟု ပစ္စည်းတရားကို ဆိုပါ။ သင်္ချာကော်ချည်းသာ။

ဤသဣန္ဒြိယမဂ္ဂဃဋနာ ကိုးချက်မှာ သာမည ဃဋနာ အသွားနှင့် တသဘောတည်းပင်ဖြစ်၏။ အချက်တိုင်းတွင် ဣ။ မဂ်အမြဲပါရမှု၊ပစ္စည်းတရားကို အမောဟဟု ဆိုရရုံသာထူးပေ၏။

ဟေတုပစ္စည်း။သာဓိပတိဣန္ဒြိယမဂ္ဂဃဋနာ ခြောက်ချက်

အဝိပါကသုံးချက်။ ပထမအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ဝီမံသာဓိပတိ (အကျယ်ဆိုပါ) "ဟေ။ ဓိ။ သ။ ဣ။ မဂ္ဂ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိ စတ္တာရိ" (ဓိ။ ဣ။ မဂ် အမည်အားလျော်စွာ အမြဲပါပါစေ)။

ဒုတိယအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော ဝီမံသာဓိပတိ (သာဓိပတိဇောများသာဖြစ်၍ ပဝတ္တိအခါသာရရကား ဒုတိယအချက် မရနိုင်ပြီ။ ခရေပွင့်ပြထား၏။ တတိယ အချက်ကို ဒုတိယအချက်ပြု၍ဆို) "ဟေ။ ဓိ။ သ။ ည။ နိ။ ဣ။ မဂ္ဂ။ သံ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိ ဒွေ"။ (ဇယား အတိုင်း ည။ သံ တပ်ပြီးနက်တိုးပါ)။

တတိယအချက်။ ။သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အား တတ်သော ဝီမံသာဓိပတိ။ "ဟေ။ ဓိ။ သ။ နိ။ ဣ။ မဂ္ဂ။ ဝိပ်။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိ ဒွေ"။

သဝိပါကသုံးချက်။ ပထမအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ဖိုလ်လေးခု၌ရှိသော ဝီမံသာဓိပတိ။ "ဟေ။ ဓိ။ သ။ နိ။ ဝိ။ ဣ။ မဂ္ဂ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိ ကော်"။ (ဇောထိုက်သောဝိပါက်စိတ်မှာ ဖိုလ်သာဖြစ်၍ ဖိုလ်ဟုဆိုရ၏။ သရုပ်ပင်)။

ဒုတိယအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတတ်သော ဖိုလ်လေးခု၌ ရှိသော ဝီမံသာဓိပတိ။ "ဟေ။ ဓိ။ သ။ ည။ နိ။ ဝိ။ ဣ။ မဂ္ဂ။ သံ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိ ကော်။"

တတိယအချက်။ ။သာဓိပတိ စိတ္တဇ ရုပ် အား တတ် သော ဖိုလ် လေးခု၌ရှိသော ဝီမံသာဓိပတိ။ "ဟေ။ ဓိ။ သ။ နိ။ ဝိ။ ဣ။ မဂ္ဂ။ ဝိပ်။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိ ကော်"။

ပို့ချရာ၌ ဟေတုပစ္စည်း သာမညဃဋ္ဋနာကိုးချက်ကို ပြောပြလျှင်ကြွင်းစုအားလုံးကိစ္စပြီးခဲ့လည်း ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းနှင့် ဆက်ဆံစိမ့်သောငှါ ဟေတုပစ္စည်းကို အပြည့်အစုံလို ရေးပြ လိုက်ပေ၏။ ကျန်သော ပစ္စည်းတို့ကို ဤသဘောသွားအတိုင်း ဃဋ္ဋနာများကို အမည်မှည့်ခါမှည့်ခါ ဟောလိုသော ပစ္စည်း၏ အမည်ကိုစ၍ဆိုပါ။ အဓိပတိပစ္စည်း ဝီမံသာဓိပတိကို ဟောလိုလျှင် "ဓိ။ ဟေ။သ။ နိ။ ဣ ။ မဂ္ဂ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတန္တိ စတ္တာရိ" စသည်ကိုဆိုပါ။ နောက်ပစ္စည်းများကို အကျဉ်းမျှသာပြတော့အံ့။

အဓိပတိပစ္စည်း။ ။အဓိပတိတရားကိုယ် တပါးလျှင် (၆) ချက်စီ (၂၄) ချက်ပြည့်အောင်ဆိုပါ။ ဃဋ္ဋနာအမည်အားလျော်စွာ ပစ္စည်းများကို တိုးပေး။

ကမ္မပစ္စည်း။ ။ကိုးချက်ဟောပါတော့။ စေတနာဟုဆို၊ အာဟာရတွင် စေတနာရှိ၍ အာဟာရအမြဲပါ ပါစေ။

အာဟာရပစ္စည်း။ ။(၃၃) ချက်ဆိုပါတော့။ ဝိညာဉ်ဟု ပြထားရာ အာဟာရပစ္စည်းဖြစ်၍ ဝိညာဏာဟာရဟုဆိုပါ။ သဝိပါကငါးချက်လုံး စိတ်တရားကိုယ်များဖြစ်ကြ၍ ဝိပါက်ဟုဆိုအပ်သော ဝိညာဏာဟာရ။ ပဋိသန္ဓေဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဏာဟာရဟုဆိုပါ။ စိတ္တာဓိပတိ သဝိပါကကိုလည်း ဖိုလ်လေးခုဟုဆိုအပ်သော စိတ္တာဓိပတိဟုဆိုပါ။ (စိတ်ဖြစ်လျှင် "ဟုဆိုအပ်သော" စေတသိက်ဖြစ်လျှင် "၌ရှိသော" ဟု အကျဉ်းမှတ်ပါ)။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်း။ ။(၇၂) ချက်ဆိုပါတော့။ ဟေတု၊ မဂ္ဂတို့ပါလျှင် အမြဲသဟိတ်တို့ကို သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။ ဝိညာဉ်နေရာ၌ ဣန္ဒြိယ ပစ္စည်းဖြစ်၍ မနိန္ဒြေဟုဆိုပါ။

ဈာနပစ္စည်း။ ။(၃၆) ချက်ဆိုပါတော့။

မဂ္ဂပစ္စည်း။ ။(၅၇) ချက်ဆိုပါတော့။ သဝိပါက ပဌမအချက်၌ ပဋိသန္ဓေမဂ္ဂင်ငါးပါးဟုဆိုပါ။

သဘာဂမှ ဃဋ္ဋနာယူနည်း အကျဉ်းချုပ်။ ။ဟေတုစသော သာမည ဃဋ္ဋနာများ၏ ပထမအချက်မှာ "ဟေတုပစ္စယာ သဟဇာတေသတ္တ" စသည်ဖြစ်၏။ (၂) အချက် အညမညေတီဏိ။ (၃)အချက် သမ္ပယုတ္တေ တီဏိ။(၄) အချက် ဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ။ အာဟာရစသည်ကိုလည်း နည်းတူယူပါ။ အဝိပါက အတွက်တည်း။ သဝိပါကများမှာ ပထမအချက်သာ "ဟေတုပစ္စယာ ဝိပါကေကံ" စသည်ယူပါ ကြွင်းသော ဝီရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ပညာစသည်တို့မှာ သာမည ဃဋ္ဋနာက အကြီးအလတ်တို့ကို ယူပြီးဖြစ်၍ အငယ်အချင်းချင်း ပထမ အချက်ကိုသာ "ဣန္ဒြိယ ပစ္စယာ မဂ္ဂေသတ္တ" စသည်ဖြင့်ယူပါ။ ဒုတိယစသော အချက်များကို ယူပြီးဖြစ်၍ အထူးယူဘွယ် မလိုပြီ။

သဟငယ်ဃဋ္ဋနာဟူသမျှ အဝိပါကလေးချက်သာရပုံ

သဟဇာတ အကြီးအလတ် ဃဋ္ဋနာများ၌ အဝိပါကငါးချက် ရသလို (အဝိပါက ပဌမအချက်၌ ည။ ဝိပ်ရှိ၏) ဤအငယ် ဃဋ္ဋနာများမှာ အဘယ့်ကြောင့် လေးချက်သာရသနည်း။

အဖြေ။ ။သဟကြီးလတ်၏ ပဌမအချက်ည။ဝိပ်ကိုကြည့်ပါ။အချင်းချင်းအားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု ဖြစ်၏။ ဟဒယ ဝတ္ထုအားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာကိုသာ ဝိပါကရ၏။ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ အားတတ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ဝိပါကမရ (ခန္ဓာဝတ္ထုဿဟုသာ ဝိဘင်္ဂ၌ ဟော၏) ဝိပါကသည် ဤတရားအတွက်တပြိုင်နက်မရနိုင်၊ ယထာရဟသာရမည်။ ယထာရဟ တရားများကို ဃဋ္ဋနာတွင် မဟော။ ထို့ကြောင့် ပဌမ အချက် ရ၏။ သဟဇာတအငယ်၌ အကြီး အလတ်ကဲ့သို့ ပဌမ အချက်ကိုယူလျှင် ၎င်းတရားမှာ သဝိပါက ပဌမအချက်ကဲ့သို့ ဟဒယ ဝတ္ထုအား တတ်သော ပဋိသန္ဓေဟိတ်စသည်ဖြစ်ရပေမည်။ ထိုသို့ဖြစ်က ဝိပါကပစ္စည်းမှာ တပြိုင်နက် အနေနှင့် ပါလာမည်ဖြစ်၍ ၎င်းကိုလွှတ်၍ ရတော့မည် မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် အဝိပါကလေးချက်သာရ၏။

သဟဇာတအငယ် ဃဋ္ဋနာအကျဉ်းချုပ်။ ။ခေါင်းစဉ် (၁၂) ချက်ကိုရပါစေ။ ဟေတုပစ္စည်း သာမညဃဋ္ဋနာကိုးချက်ဆိုရိုးကို မှတ်မိပါစေ၊ ခေါင်းစဉ်တွင် အဓိပတိတရားကိုယ်ဖြစ်လျှင် ခြောက်ချက်။ မဖြစ်လျှင် ကိုးချက်။ သင်္ချာများမှာ ဇယားအတိုင်း(၁)အချက်သတ္တ။ ၂။ ၃။ ၄-အချက် တီဏိ။အမောဟ,ဝီမံသာဓိဖြစ်လျှင်(၁)အချက်စတ္တာရိ။ ၂။၃။၄ အချက် ဒွေ၊ သဝိပါက ဟူသမျှ ဧကံချည်းသာ။ သဝိပါကများ၌ ဝိညာဉ်ဖြစ်လျှင် ဝိပါက်ဟုဆိုအပ်သော။ စိတ္တာဓိဖြစ်လျှင် ဖိုလ်လေးခုဟု ဆိုအပ်သော။ အကြွင်းစုအတွက် ဝိပါက်၌ရှိသော, ဖိုလ်လေးခု၌ရှိသောဟု အကျဉ်းမှတ်ပါ။ အလွန်ကျယ်ဝန်းလှစွာပြခဲ့လည်း အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ခေါင်းစဉ် (၁၂) ချက်ကို မှတ်ပြီး ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ပစ္စည်းကိုတိုး၍ဆိုလျှင် သဟငယ် ဃဋ္ဋနာ (၂၅၅)ချက် ကိစ္စပြီးလိမ့်လတံ့။

ဃဋ္ဋနာ (၄၁၅) ချက်အကျဉ်းချုပ် မှတ်နည်း။ ။ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သော မိဿက ပကိဏ္ဏကခေါင်းစဉ် (၁၁) ချက်။ သုဒ္ဓ-ပကိဏ္ဏက ခေါင်းစဉ် (၁၃) ချက်။ သဟကြီးလတ်ခေါင်းစဉ်(၁၀)ချက်။ သဟငယ်ခေါင်းစဉ် (၁၂)ချက်ဟု ပေါင်းခေါင်းစဉ်(၄၆)ချက် လေးကြောင်းမျှကို မှတ်၍ (၄၁၅)ချက်ကို ကုန်အောင်ဟောပါ။ အားလုံးအတွင်းဝင်လတံ့။

မှာထားချက်။ ။ပစ္စည်းပြိုင်ခေါ် ဤဃဋ္ဋနာများသည် သာသနာတော်၌ ဉာဏ်ထက်မြက်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများပင် မျက်ရည်ကျလောက်အောင် ခက်ခဲသော တရားများဖြစ်ပေသည်။မှန်လှ၏။ဤကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ဤဃဋ္ဋနာများကို ကြံဆရာ၌ အဖန်ဖန် ဟီးချရ၏။ သို့သော်လည်း မတွန့်သောလုံ့လ မဖြစ်မနေ ဟူသော ဇွဲဖြင့် အားထုတ်လာခဲ့ရာ ဉာဏ်အလတ်စား ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ သုံးရက် (သာမဏေငယ်များ ပါပါဝင်၏) ဉာဏ်ထက်မြက် သဘောပါသူများမှာ တရက်တည်းနှင့် ဃဋ္ဋနာ(၄၁၅)ချက်လုံး လက်တွေ့ ကိစ္စပြီးခဲ့ပါသည်။ ဤနည်းရသူများ မခက်ကြပြီ။

* * *

ဒေသနာက္ကမ ဃဋနာဇယား(၄၁၅)ချက်

ပစ္စည်း	မိဿက ပကိဏ္ဏက	သုဒ္ဓ ပကိဏ္ဏက	သဟဇာတ			ပေါင်း
			ကြီး	လတ်	ငယ်	
ဟေ					၂၄	၂၄
အာ		၅				၅
ဓိ	၃	၃			၂၄	၃၀
နံ		၃				၃
သနံ		၃				၃
သ			၁၀			၁၀
ည				၆		၆
နိ	၆	၄	၁၀			၂၀
ဥ		၇				၇
ပု		၇				၇
ပစ်		၁				၁
သေ		၁				၁
ကံ		၂			၉	၁၀
ဝိပါ				၅		၅
ဟာ	၁				၃၃	၃၄
ဣ	၃	၁			၇၂	၇၆
ဈာ					၃၆	၃၆
မဂ်					၅၇	၅၇
သံ				၂		၂
ဝိပ်	၄	၅		၄		၁၃
အတ်	၁၁	၈	၁၀			၂၉
နတ်		၃				၃
ဝိဂ		၃				၃
အဝိ	၁၁	၈	၁၀			၂၉
ပေါင်း	၃၉	၆၄	၄၀	၁၇	၂၅၅	၄၁၅

ဃဋနာ(၄၁၅)ချက်ကို သချ်ာအားဖြင့် ခွဲဝေပုံ

သချ်ာ	မိဿက ပကိဏ္ဏက	သုဒ္ဓ ပကိဏ္ဏက	သဟဇာတ		ပေါင်း
			ကြီး လတ်	ငယ်	
ဧကံ		၂၆	၃၇	၁၃၈	၂၀၁
ဒွေ		၂		၁၇	၁၉
တိကံ	၅	၂၈	၁၆	၆၈	၁၁၇
စတ္တာရိ	၅			၇	၁၂
ပဉ္စ	၇				၇
သတ္တ	၁၀	၈		၂၅	၄၃
အဋ္ဌ	၇				၇
နဝ			၄		၄
တေရသ	၅				၅
ပေါင်း	၃၉	၆၄	၅၇	၂၅၅	၄၁၅

ဃဋနာ(၄၁၅)ချက်ကို ပစ္စည်းရေအားဖြင့် ခွဲဝေပုံ

ပစ္စည်းရေ	မိဿက ပကိဏ္ဏက	သုဒ္ဓ ပကိဏ္ဏက	သဟဇာတ		ပေါင်း
			ကြီး လတ်	ငယ်	
၂	၂	၂			၄
၃	၁၅	၆			၂၁
၄	၁၂	၈	၄		၂၄
၅	၁၀	၁၀	၁၅	၆	၄၁
၆		၃၀	၂၄	၂၇	၈၁
၇			၁၄	၅၉	၇၃
၈		၈		၇၅	၈၃
၉				၅၀	၅၀
၁၀				၂၆	၂၆
၁၁				၄	၄
ပေါင်း	၃၉	၆၄	၅၇	၂၅၅	၄၁၅

ပဉှာဝါရ အနုလုံ ဒေသနာက္ကမဃဋနာနှင့် ဥာဏ်ကစားနည်း

မိဿက, သုဒ္ဓ, သဟဇာတဟု သုံးမျိုး အစဉ်အားဖြင့် ခွဲပြီးအတိုင်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာယူ၍ယူခါ ဟောနိုင်ခဲ့လည်း အထူးသဖြင့် အမြင်သန်ခါ ကြေညက်လိုသော ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ဤဒေသနာက္ကမ ဃဋနာ အစဉ်ကို ထပ်မံ၍ပြသပေသည်။

ဟေတုပစ္စည်း။ ။သဟဇာတအငယ် ၂၄-ချက်ရှိရာ (၁)သာမည ဃဋနာကိုးချက်(၂) သဣန္ဒြိယ မဂ္ဂဃဋနာကိုးချက်(၃)သာဓိပတိ ဣန္ဒြိယ မဂ္ဂဃဋနာ ခြောက်ချက်ဟု ဟေတုပစ္စည်း၏ ဂဏန်းမှုကိုသာ ကြည့်ရှု ဟောပါ။ ဆိုခဲ့ပြီး ဃဋနာဇယားများကို အာရုံပြုရှုမှတ်ပါ။ ပြန်၍မကြည့် ရ။ သို့မှကြေမကြေသိမည်။

အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ။သုဒ္ဓ ပကိဏ္ဏက ဃဋနာငါးချက်။ မည်သည့် အချက်များဟု သိပါသို့ပါ။

အဓိပတိပစ္စည်း။ ။မိဿကသုံးချက်, သုဒ္ဓသုံးချက်ဟု ပကိဏ္ဏက ဃဋနာခြောက်ချက်။ သဟငယ် ၂၄-ချက်။ ပေါင်း ၃၀ ကိုဆိုပါ။ ဤသို့ အားဖြင့် ပစ္စည်းကုန်အောင်ဟောပါ။

ဃဋနာပေါင်း။ ။မိဿက ၃၉-ချက်၊ သုဒ္ဓ ၆၄-ချက်။ ၎င်းနှစ်ရပ် ကိုပေါင်းလျှင် ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ ၁၀၃-ချက်ဖြစ်၏။ "သဗ္ဗာနိပိ သတဉ္စ တီဏိစ ဟောန္တိ"။ သဟဇာတကြီးလတ်ငယ် ဃဋနာများကို ပေါင်း လျှင် ၃၁၂-ချက်ဖြစ်၏။ "သဗ္ဗာနိပိ တီဏိသတာနိ ဒွါဒသ ဟောန္တိ"။ ၎င်းနှစ်ရပ်ကိုပေါင်းလျှင် ၄၁၅-ချက်ဖြစ်၏။ "ဣတိပုရိမာနိ သတံ တီဏိစ ဣမာနိစ ဒွါဒသုတ္တရာနိ တီဏိ သတာနိတိ သဗ္ဗာနိပိ ပဉ္စဒသာဓိကာနိ စတ္တာရိ ဃဋနာသတာနိ ပဉှာဝါရေ အာဂတာနိ"။

ဃဋနာဥာဏ်ကစားနည်း။ သချ်ာအားဖြင့်ခွဲဝေပုံ။ ။သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာ၌ သချ်ာဧကံရသောပစ္စည်းပေါင်း ၂၆-ရှိ၏။ အာသုဓိ ၆-ပစ္စည်း။ ဝတ္ထုဝိ ၈-ပစ္စည်း။ ပုတိ ၆-ပစ္စည်း။ အနံ ကမ္မ ၆-ပစ္စည်းဟု ၂၆ ပစ္စည်းဖြစ်၏။ ဤနည်းပြကိုယူ၍ သဟဇာတ ဃဋနာတို့ကိုလည်းကြင်းသော သချ်ာ[illegible] ကောဋ္ဌာသတိုင် ရအား ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း ရေတွက်၍ ကြည့်ပါ။ အမြင်သန်ပါလိမ့်မည်။

တေရသ။ ၅။ ။အတ္ထိကိုးမျိုးမှ နှစ်ပစ္စည်း၊ နိဿယလေးမျိုးမှ သုံး ပစ္စည်းဖြစ်၏။ ။တွက်ပါတော့။

ပစ္စည်းရေအားဖြင့် ခွဲဝေပုံ။ ။ပစ္စည်းရေနှစ်ခုရသော ဃဋနာမည် မျှ, သုံးခုရသော ဃဋနာမည်မျှ, (ပ) တဆယ့်တခုရသော ဃဋနာမည်မျှရှိ သည်ကို ဃဋနာများ ကြေညက်သောအခါ ဥာဏ်ကစားနိုင်ရန် ပြထား သည်။ ယမိုက်ကျမ်းများတွင် နှစ်ဘက်ရ, နှစ်ဘက်လွတ်များကိုသာ ဟော တော်မူ၏။ ဤပဋ္ဌာန်း ကျမ်းကြီးကား အနုလုံ, အနုလောမ ပစ္စနိကဃဋနာ များကို နှစ်ဘက်ရ, သုံးဘက်ရစသည်ဖြင့် ၁၁-ဘက်ရတိုင်အောင် ဟော တော်မူ၏။ "တိမူလကာဒိ"ဟု အဋ္ဌကထာသုံး၏။ ဆဝါရများတွင်ကား ၂၂-ဘက်ရ ၂၃-ဘက်ရများပင်ရှိ၏။ ပဉှာဝါရပစ္စနီယာနုလောမတွင် ၂၃-ဘက်လွတ်တိုင်ရှိ၏။

ပစ္စည်းရေနှစ်။ ။မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ ပစ္စည်းရေ နှစ်မှာ အတ္ထိ အဝိဂတဖြစ်၏။ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏကနှစ်မှာ ဥပနိဿယ ကမ္မဖြစ်၏။

ပစ္စည်းရေသုံး။ ။မိဿက ပကိဏ္ဏက ၁၅-မှာ၊ ၁-နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတ။ ၂-အဓိပတိ အတ္ထိ အဝိဂတ။ ၃-အာဟာရ အတ္ထိ အဝိဂတ။ ၄-ဣန္ဒြိယ အတ္ထိအဝိဂတ။ ၅-ဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိ အဝိဂတဟု သုံးငါးလီ ၁၅ ဖြစ်၏။ အကြွင်းအားလုံးကိုပင် ကြေညက်၍ အမြင်သန်အောင် ညက်ကစားပေးပါ။

ဃဋနာဒေသနာက္ကမဟောပြီးလျှင် သဘာဂနှင့်တွဲ၍ သဘာဂဃဋနာဟု ၂၄-ပစ္စည်းကုန်အောင် ညဏ်တော်ကို ပူဇော်လိုသေးလျှင် ဟောပါ။

ဃဋနာမှ သဘာဂယူနည်း။

မြတ်စွာဘုရားသည် သဘာဂခေါ် ဒုကကို ဟောတော်မူပြီးလျှင်ရင်း သဘာဂ၌ ပေးတော်မူခဲ့သောနည်းအတိုင်း ဃဋနာကို ဟောတော်မူ၏၊ သဘာဂကိုပင် ဃဋနာဖွဲ့ခါ ဟောတော်မူသဖြင့် သဘာဂနှင့် ဃဋနာမှာ မထူးခြားလှ။ သဘာဂမှာ နှစ်ဘက်ရ။ ဃဋနာမှာ နှစ်ဘက်ရ၊ သုံးဘက်ရ စသည်ယူရမှုသာထူး၏။ သဘာဂကို သဘောကျလျှင် ဃဋနာကိုသဘောကျ၏။ ဃဋနာကို သဘောကျလျှင် သဘာဂကို သဘောကျနိုင်ရကား ဃဋနာမှ သဘာဂယူနည်းကို အနည်းငယ်ပြဦးအံ့။

စာရွက်အလွတ်တခုတွင် အလျား ၂၆၊ အနံ ၂၅-ကွက်ရှိ ဇယားကို ချပြီး (သဘာဂဇယားမှ ပြသည့်အတိုင်း) ခေါင်းစဉ်နှင့် လက်ဝဲဘက်အကွက်များကို ၂၄ ပစ္စည်းအစဉ်ရေး၍ ထားပါ။

ဟေတုပစ္စည်း။ ။ဟေတုပစ္စည်း၏ သဘာဂကို ယူလိုလျှင် ဟေတုပစ္စည်း၏ ဃဋနာကိုကြည့်ပါ။ ဟေတုတွင် သာမညဃဋနာ ကိုးချက်ရှိရာ ပထမအချက်၌ "ဟေတု သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ သတ္တ" ကို နှစ်ပစ္စည်းစီ ခွဲလိုက်လျှင် "ဟေတုပစ္စယာ သဟဇာတေသတ္တ။ နိဿယေသတ္တ။ အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ"ဖြစ်၍ သဟဇာတ, နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ အကွက်များ၌ ၇-ရေး။

ဒုတိယအချက်။ ။အညမည တိုးလာရာ "ဟေတု ပစ္စယာ အညမညေတိကံ" ဖြစ်ရကား အညမညကွက်တွင် ၃-ရေး။

တတိယအချက်။ ။သမ္ပယုတ္တ တိုးလာရာ "ဟေတု ပစ္စယာ သမ္ပယုတ္တေတိကံ" ဖြစ်ရကား သမ္ပယုတ္တအကွက်တွင် ၃-ရေး။

စတုတ္ထအချက်။ ။ဝိပ္ပယုတ္တ တိုးလာရာ "ဟေတုပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေတိကံ" ဖြစ်ရကား ဝိပ္ပယုတ္တအကွက်တွင် ၃-ရေး။

သဝိပါကပထမအချက်။ ။ဝိပါက တိုးလာရာ "ဟေတုပစ္စယာ ဝိပါကေကံ" ဖြစ်ရကား ဝိပါက အကွက်တွင် ၁-ရေး။ ကြွင်းသဝိပါက အချက်များမှာ ပစ္စည်းတိုး အထူးမရှိပြီဖြစ်၍ မယူရပြီ။ သာမညဃဋနာ ကိုးချက်မှ သဘာဂကိုရှာလျှင် သ။ ည။ နိ။ ဝိ။ သံ။ ဝိပ်။ အတ်။ အဝိဟု ရှစ်ပစ္စည်းရ၏။ အကြီးအလတ်များသာတည်း။

သဣန္ဒြိယမဂ္ဂဃဋနာ။ ပထမအချက်။ ။ဣံ။ မဂ်တိုး၍လာရာဃဋနာ သင်္ချာအတိုင်း "ဟေတုပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေစတ္တာရိ။ မဂ္ဂေစတ္တာရိ" ဖြစ်ရကား ဣန္ဒြိယ။ မဂ္ဂအကွက်တွင်-၄ ရေး၊ သာမညဃဋနာ၌သာ ကြီးလတ်ရှစ်ပစ္စည်းကို ယူရသည်။ အကြွင်းဃဋနာများမှာ ယူခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ပထမအချက်ကိုသာယူရ၏။

သာဓိပတိဣန္ဒြိယ မဂ္ဂဃဋနာ။ ။ဓိတိုး၍ "ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ စတ္တာရိ" ဖြစ်ရကား ဓိကွက်တွင် (၄) ရေး။ ။ဃဋနာလည်းကုန်ပြီ ဖြစ်၍ ယူစရာမရှိတော့ရကား သဘာဂမှာ (၁၁)ဖြစ်၏။ ၎င်းစုကို "ဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ စတ္တာရိ။ သဟဇာတေ သတ္တ"စသည်ဖြင့် အစဉ်ဆို။ ။ဤဟေတုယူနည်းကို ပြလိုက်လျှင် ကြွင်းပစ္စည်းစု အလိုလိုယူတတ်ကြ၏။

အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ။ဃဋနာငါးချက်ရှိရာ ဃဋနာပစ္စည်းရေ အတိုင်း(၁) ဓိ။ ဥကွက်၌ (၇)ရေး။ (၂) ပု။ အတ်။ အဝိကွက်၌(၃)ရေး။ (၃)နိ။ ဝိပ်ကွက်၌ (၃) ရေး။ (အာပုဓိ။ ဝတ္ထာခိအတွက် အထူးယူစရာ ပစ္စည်းမရှိပြီ)။

အဓိပတိပစ္စည်း။ မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ။ ။(၁)အတ်။ အဝိကွက်၌ (၈) ရေး။ (၂) နိဿယကွက်၌ (၈) ရေး။ (၃) ဝိပ္ပယုတ္တကွက်၌ (၄) ရေး။

သုဒ္ဓပကိဏ္ဏကဃဋနာ။ ။(၁) အာ။ ဥကွက်၌ (၇) ရေး။ (၂) ပုကွက်၌ (၁) ရေး။ (ဤတပစ္စည်းသာထူး၏။ ဝတ္ထာခိအတွက်ပစ္စည်းထူး မရှိပြီ။ ယူပြီးခဲ့ပြီ)။

သဟဇာတဃဋနာ။ ။ဃဋနာသဘောအတိုင်း အဓိပတိ တရားကိုယ်များကို တခုစီ ခွဲယူလျှင် အထပ်ထပ် ဖြစ်နေမည်ဖြစ်၍ တရားကိုယ် လေးပါးလုံးကို ပေါင်းလိုက်ပါ။ သဟကွက်တွင်သဟာဓိရ၍ (၇) ရေး။ ညကွက်တွင် (၃) ဝိပါကွက်တွင် (၁) သံကွက်တွင် (၃) ရေးပါ။(ကြွင်းကြီးလတ်များမိဿက ကယူသွားပြီ) အငယ်ချင်းချင်းမှာ ဟေကွက်တွင် (၄)ရေး။ ဝီမံသာဓိတည်း။ ဟာကွက်ဘွင် (၇)ရေး။ စိတ္တာဓိတည်း။ ဣံကွက်တွင်(၇)ရေး။စိတ္တ, ဝီရိယ, ဝီမံသာဓိတည်း။ မဂ်ကွက်တွင် (၇)ရေး။ ဝီရိယ, ဝီမံသာဓိတည်း။ (ဤတရားကိုယ်များကို အငယ်ဃဋနာဇယားမှာ ကြည့်၍ အတူရှာယူပါ။ ။ကြွင်းအနန္တရ စသည်တို့ကို ဤနည်းပြအတိုင်းရှာ၍ အကွက်သွင်းပါ)။

သဘာဂဃဋနာအကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာကို မျိုးပစ္စည်းရေ အတိုင်း အတူရှာခါ သဘာဂဃဋနာများကို ယူလာခဲ့သဖြင့် သုဒ္ဓသင်္ချာ၏ သဘောကို ကြေညက်ခါမိပါစေ၊ ဃဋနာခေါင်းစဉ်များကို ရပါစေ။

* * *

ပစ္စယဝါရအနုလုံ သဘာဂဃဋနာတရားများကို ဝိဘင်းထုတ်နည်း ကောက်နည်း

ပစ္စယဝါရ ဝိဘင်ပါဠိတော်ကြီးကို သမူဟက္ကမအားဖြင့် ပြခဲ့ရာဝယ် အစိပ်အစိပ်အားဖြင့် ထွက်လာသော ဝတ္ထာရမ္မဏ၊ အာပုမိ၊ ဝတ္ထာခိ၊ ပုတိ"၊ အနန္တကမ္မစသော တရားတို့၏ ဝိဘင်းထုတ်ပုံကောက်ပုံများကို ပြခဲ့ပြီ။ ကြွင်းကျန်နေသော တရားများ၏ သဘာဂ ဃဋနာ ဝိဘင်းထုတ်နည်း ကောက်နည်းများကို ဃဋနာအစဉ်အတိုင်း ပြပေအံ့။

မိဿကပကိဏ္ဏကဃဋနာ။ ။အတ္ထိကိုးမျိုးမှ ဝတ္ထာကိုပြခဲ့ပြီးအတိုင်း သဟာဝိပ်၊ ပုရေဇိပ်တိုင်တရားများကို ဝိဘင်ပါဠိတော်အတိုင်း ပါဠိထုတ်ပါ။ ကောက်ပါ။ ကရိုဏ်းများအတွက် သဘာဂဖြစ်လျှင် တပြိုင်နက် နှစ်ပစ္စည်း၊ ဃဋနာဖြစ်လျှင် တပြိုင်နက် ရသင့်သလောက်ပစ္စည်းကို ဆိုပါ။ ပဋ္ဌာဝိဘင်၌ကား ရသင့်သလိုယူရ၍ တပြိုင်နက် ယထာရဟကောက်များ ကိုလည်း ကောက်ရ၏။ ဤ၌ကား တပြိုင်နက်ချည်းသာ။

ဝတ္ထာခိ၊ သဟာခိဝိပ်။ ။ဝတ္ထာခိအတွက် ဝိဘင်းထုတ်ပါ။ ကောက်ပါ။ သဟာခိဝိပ်မှာ(ကု။ဗျာ) (အကု။ဗျာ) (ဗျာ။ဗျာ)ဟု သင်္ချာတိက်ရ၏။

(ကု။ဗျာ)။ ။ကုသလော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿအဓိပတိ ပစ္စယေနပစ္စယော၊ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယော (သဘာဂ အတွက်တည်း။) အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော၊ နိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယော၊ အတ္ထိပစ္စယေန ပစ္စယော၊ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော (ဃဋနာအတွက်တည်း) ကုသလာဓိပတိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ (ဃဋနာ အတွက် ငါးပစ္စည်းဆို)။

ကတ္တာ။ ။သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဓိပတိပစ္စည်းကို ရသောအခါ မဟာကုသိုလ် စသည်ကို ကောက်ပါ။

သမ္ပဒါန်။ ။ကုသိုလ်မှုအပ်သော သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်။

ကရိုဏ်း။ ။တပြိုင်နက် တတ်ကောင်းသော အဓိပတိ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ သတ္တိရ၏။ (သဘာဂအတွက်)တပြိုင်နက် တတ်ကောင်းသော ဓိ၊ နိ၊ ဝိပ်၊ အတ်၊ အဝိဂတ သတ္တိရ၏။ (ဃဋနာအတွက်) ဤနည်းကို မှီး၍၎င်း၊ ဝိဘင်က ပြခဲ့သော အကျယ်ကိုမှီး၍၎င်း၊ အကောက်များကို ကောက်ပါ။ မခက်ပြီ။

(အကု။ဗျာ)။ ။(ကု။ဗျာ)သွားအတိုင်း အကု-ဟုဆိုပါ။

(ဗျာ။ဗျာ)။ ။အဗျာကတော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ အဓိပတိ ပစ္စယေနပစ္စယော၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေနပစ္စယော။ ဝိပါကာ ဗျာကတာ ကြိယာ ဗျာကတာဓိပတိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံရူပါနံ အဓိပတိ ပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော။ သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော စသည်ဖြင့် အကောက်များကိုကောက်ပါ။ ဃဋနာအတွက် ပစ္စည်းများ ဆိုပါ။ နောက်မှာပြီ။

သဟာတိ"ဝိပ်။ ပုတိ"။ ။ပုတိ"ကို ဝိဘင်ကပြခဲ့ပြီ။ သဟာတိ"ဝိပ်မှာ လည်း အထက်နည်းတူ သင်္ချာတိက်ရ၏။

(ကု။ ဗျာ) (အကု။ ဗျာ)။ ။ဝိဓိကိုဆိုပါ။ ကုသလာ ဣန္ဒြိယာ။ အကုသလာ ဣန္ဒြိယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

(ဗျာ။ဗျာ)။ ။ဝိဓိကိုဆိုပါ။ ဝိပါကာ ဗျာကတာ ကြိယာ ဗျာကတာ ဣန္ဒြိယာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ ဣန္ဒြိယပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတာ ဣန္ဒြိယာ ကဋတ္တာ ရူပါနံ ဣန္ဒြိယ ပစ္စယေန ပစ္စယော၊ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

သုဒ္ဓပကိဏ္ဏကဃဋနာ။ ။ပစ္ဆာ။ အာပု၊ ဝတ်ပု၊ ဝတ်ပု၊ အာခိ။ အာပုများအတွက် ဝိဘင်ကပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဝိဘင်းထုတ်ကောက်ပါ။

ဝတ္ထာရမ္မဏ။ ။၎င်းအတွက် အာရမ္မဏမျိုး ဝိဘင်၌ အာရမ္မဏ သဘောအတိုင်း ဝိဘင်းထုတ်ပုံကောက်ပုံကိုပြခဲ့ပြီ။ ဤ၌ကား အာရမ္မဏ ပစ္စယာ နိဿယေတိကံ၊ ဝိပ္ပယုတ္တေ တိကံ အတွက် မူလိပစ္စည်းများ သဘောအတိုင်း ဝိဘင်းထုတ်ပုံကို ပြပေအံ့။

(ဗျာ။ ဗျာ)။ ။ဝိဓိကိုဆိုပါ။ ဝတ္ထုဝိပါကာ ဗျာကတာနံ ကြိယာ ဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ အာရမ္မဏ ပစ္စယေနပစ္စယော, နိဿယ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ (ဃဋနာအတွက် သုဒ္ဓသင်္ချာကပြခဲ့သော ပစ္စည်းပေါင်းခြောက် ခုကို ဆိုပါ)။

(ဗျာ။ကု)။ ။ဝတ္ထုကုသလာနံ ခန္ဓာနံ။

(ဗျာ။အကု)။ ။ဝတ္ထု အကုသလာနံခန္ဓာနံ။ "နိဿယ ပစ္စယာ အာရမ္မဏေ။ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ အာရမ္မဏေ"၌ ဝိဘင်က ပြခဲ့သည့် အာရမ္မဏ သဘော အတိုင်းပင်ထုတ်။ အကောက်များ ဝိဘင် အတိုင်း ကောက်။

အာပုမိ။ ။ဝိဘင်ကပြခဲ့သည့် သဘောပင် မထူးပြီ။

ဝတ္ထာခိ။ ။၎င်းမှာလည်း အာရမ္မဏမျိုး မူလိဖြစ်လျှင် "ဝတ္ထုံဂရုံ ကတွာ အဿာဒေတိ" စသည်ကို ဆိုရမည်။ ဝတ္ထုမျိုး မူလိဖြစ်လျှင် ဝတ္ထု သဘောကို ဆိုရပေမည်။ "နိဿယပစ္စယာဥပနိဿယေကော"၌ "ဝတ္ထုံ ဂရုံကတွာ အဿာဒေတိ" စသည်ကိုထုတ်။ "ဥပနိဿယပစ္စယာ နိဿယေကော"၌ "ဝတ္ထုအကုသလာနံ ခန္ဓာနံ"ကိုထုတ်။

ဗလဝနာနာကမ္မ။ ။"ဥပနိဿယ ပစ္စယာ ကမ္မေဒွေ"၌ (ကု။ဗျာ) အတွက် "ကုသလာစေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ" ကိုထုတ် (အကု။ ဗျာ) တူပြီ။ ။"ကမ္မပစ္စယာဥပနိဿယေဒွေ"၌ (ကု။ဗျာ) အတွက်"ကုသလံ ကမ္မံဝိပါကဿ" ကိုထုတ်။ (အကု။ဗျာ)တူပြီ။ ထုတ်တော့။

အနန္တရကမ္မ။ ။"အနန္တရ ပစ္စယာ ကမ္မေကော" စသည်၌ "ကုသလာစေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ" ကိုထုတ်။ "ကမ္မပစ္စယာ အနန္တရေကော" စသည်၌ "မဂ္ဂေါ ဖလဿ" ကိုထုတ်။ ကရိုဏ်းများမှာ သဘာဂ အတွက် နှစ်ပစ္စည်း။ ဃဋနာအတွက် ပစ္စည်းရေအတိုင်း တပြိုင်နက်ဆို။

သဟဇာတဃဋနာ။ကြီးထက်။ ။သဟ။ ည။ သံ။ ဝိပ်တို့ကို ဝိဘင် အတိုင်းထုတ်ပါ။

ည။ဝိပ်။ ။ပဌမအချက် "အညမည ပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေ ကော"၌ (ဗျာ။ဗျာ) သာဖြစ်ရကား "အဗျာကတော ဓမ္မော အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ အညမညပစ္စယေနပစ္စယော။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေနပစ္စယော။(ဃဋနာ အတွက် ခြောက်ပစ္စည်းဆိုပါ) "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ခန္ဓာ ဝတ္ထုဿ အညမညပစ္စယေနပစ္စယော။ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဝတ္ထုခန္ဓာနံ အညမည ပစ္စယေနပစ္စယော၊ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယေန ပစ္စယော။" (ဤသဟဇာတ မျိုးများမှာ ပါဠိမကွဲပြားပြီဖြစ်၍ မူလိစသည် စိစစ်ဘွယ်မရှိ)။

သဝိပါက ငါးချက်။ ။ပဌမ အချက်ကို ဝိဘင်အတိုင်းထုတ်။

ဝိပါ။ည။ ။"ဝိပါက ပစ္စယာ အညမညေ ကော"ဖြစ်ရကား "ဝိပါကာဗျာကတော ဧကောခန္ဓော တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ ဝိပါ။ ည။ ပစ္စယေန ပစ္စယော စသည်ဆို။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတော ဧကောခန္ဓော တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ ဝတ္ထုဿစ စသည်ဆို။ ခန္ဓာဝတ္ထုဿ" ဟု အဖျားသတ် ဆို။

ဝိပါ။ သံ။ ။ဝတ္ထုဿကို ဖြုတ်၍ အထက်နည်းပေ။

ဝိပါ။ဝိပ်။ ။"ဝိပါကာဗျာကတာခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ၊ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတာ ခန္ဓာ ကဋတ္တာရူပါနံ။ ခန္ဓာဝတ္ထုဿ" ဟုဆို။

ဝိပါ။ ည။ ဝိပ်။ ။"ခန္ဓာဝတ္ထုဿ"ဟု ထုတ်။

သဟငယ်ဃဋနာ။ သာမညဃဋနာ။ ပထမအချက်။ ။သင်္ချာသတ္တ တို့ကို ဟေတုစသော မိမိတို့ပစ္စည်း အားလျော်စွာဆိုပါ။

ဒုတိယအချက်။ ။(ကု။ကု)(အကု။အကု)ဆိုပါ။ (ဗျာ။ဗျာ)ဝိပါကာ ဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ ဟေ။ အည၊ ပစ္စယေနပစ္စယော။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတာဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ ဝတ္ထုဿစ ဟေ။ အညပစ္စယေန ပစ္စယော။ (အာဟာရစသည်၌ အာဟာရာ စသည်ကိုဆို)။

တတိယအချက်။ ။"ဝတ္ထုဿစ" ကိုဖြုတ်၍ ဒုတိယ အချက် အတိုင်းဆို။

စတုတ္ထအချက်။ ။ (ကု။ဗျာ) ကုသလာဟေတူ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ(အကု။ဗျာ)ဆိုတော့။(ဗျာ။ဗျာ)ဝိပါကာ ဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာဟေတူ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံရူပါနံ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ၊ဝိပါကာဗျာကတာ ဟေတူ ကဋတ္တာရူပါနံ....။

သဝိပါကငါးချက်။ ပထမအချက်။ ။ဝိပါကာဗျာကတာ ဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စရူပါနံ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတာဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံခန္ဓာနံ ကဋတ္တာစ ရူပါနံ....။

ဒုတိယအချက်။ ။ဤဒုတိယအချက်မှစ၍ ပဉ္စမအချက် တိုင်အောင် သဘာဂများနှင့်မဆိုင်ပြီ။ ဃဋနာများ အတွက်သာ ဖြစ်၏။ "ဝိပါကာ ဗျာကတာဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံခန္ဓာနံ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတာဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံခန္ဓာနံ ဝတ္ထုဿစ"ဟုဆို။

တတိယအချက်။ ။"ဝတ္ထုဿစ" ကိုဖြုတ်၍ ဒုတိယ အချက် အတိုင်းဆို။

စတုတ္ထအချက်။ ။ဝိပါကာ ဗျာကတာ ဟေတူ စိတ္တ သမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကဗျာကတာဟေတူ ကဋတ္တာရူပါနံ....။

ပဉ္စမအချက်။ ။ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတာ ဟေတူ ဝတ္ထုဿ။ ။(ဟေတုပစ္စည်းကို ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် ပြလိုက်သဖြင့် အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ မဂ္ဂပစ္စည်းတို့ကိုလည်း အာဟာရာ, ဣန္ဒြိယာ စသည် ဖြင့်ဆိုပါ)။

ဝီရိယ။သတိ။၊ပညာ။ ။ဣံ မဂ်ဟူနှစ်ပစ္စည်းရရာ ဣံကဟောလျှင် ဣန္ဒြိယာ။ မဂ္ဂကဟောလျှင် မဂ္ဂင်္ဂါနိဟု ကိုးချက်လုံးဆိုတော့။

ဝေဒနာ။ ဧကဂ္ဂတာစသည်။ ။ရသော ပစ္စည်းရေအားလျော်စွာ မိမိတို့ဆိုင်ရာ ပါဠိကိုထုတ်၍ဆိုပါ။ စေတနာတွင် ကံ ကဟောလျှင် စေတနာ။ ဟာကဟောလျှင် အာဟာရာဟုဆို။ ကံက ဟောသောအခါ ဝိဘင်္ဂအတိုင်း အဖျားသတ်တွင် "စေတနာ ဝတ္ထုဿ"ဟုဆို။

ဆန္ဒာဓိ။ ။ဝိဘင်္ဂဝါရ သဟဇာတာဓိပတိ၌ အဓိပတိ တရားကိုယ် သုံးပါးလေးပါးစီ ရကြသဖြင့် "ကုသလာ ဓိပတိ။ အကုသလာ ဓိပတိ။ ဝိပါကာဗျာကတာကြိယာဗျာကတာ ဓိပတိ"ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဤဃဋနာခန်း၌ကား အဓိပတိ တရားကိုယ်များကို တပါးစီခွဲထားသည့် အတိုင်း ပစ္စယနိဒ္ဒေသကို နည်းမှီး၍ ဟောရပေမည်။

ပထမအချက်။ (ကု။ ကု)။ ။"ကုသလာ ဆန္ဒာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ ဓိ။သ။နိ။အတ္ထိ။ အဝိဂတ ပစ္စယေန ပစ္စယော"ဟုဆို။ ဤ သဘောသွားအတိုင်း ကျန်ငါးချက်ကိုလည်းဆို။ ဝီမံသာဓိ၌ အကျယ်ပြ ထားသည်။

စိတ္တာဓိ။ ။"ကုသလာ စိတ္တာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" စသည်ဆို။

ဝီရိယာဓိ။ ။"ကုသလာ ဝီရိယာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" စသည်ဆို။

အမောဟ။ ။ဒုကပဋ္ဌာန်း ဟေတုဂေါစ္ဆက ဟေတုဒုက်သွားကိုမြင်ခဲ့ပြီ။ အဓိပတိတပါးစီ ဟောထားပုံကိုရင်း၊ ခန္ဓာဝါရမွဲပြပုံကိုရင်း နည်းယူခါ ပါဠိထုတ်လျှင် "ကုသလော အမောဟော သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" စသည်ကို ထုတ်ရပေမည်။ ကုသလတိက် ပါဠိသဘောအတိုင်းကိုသာ ယူလိုက ကုသလာဟေတူ စသည်ကိုပင် ဆိုရပေမည်။

ဝီမံသာဓိ။ ပထမအချက်။ (ကု။ကု)။ ။"ကုသလာ ဝီမံသာ ဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ ဟေတုပစ္စယေနပစ္စယော။ ဓိ။ သ။ ည။ နိ။ဣံ။မဂ္ဂ။ သံ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတ ပစ္စယေန ပစ္စယော"ဟုဆို။

(ကု။ဗျာ)။ ။ကုသလာဝီမံသာဓိပတိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံဟေ။ ဓိ။ သ။ နိ။ ဣံ။ မဂ္ဂ။ ဝိပ်။ အတ္ထိ။ အဝိဂတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

(ကု။ကုဗျာ)။ ။ကုသလာ ဝီမံသာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စရူပါနံ ဟေ။ဓိ။သ။နိ။ဣံ။မဂ္ဂ။အတ္ထိ။အဝိဂတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

(ဗျာ။ဗျာ)။ ။ဝိပါကာဗျာကတာ ကြိယာဗျာကတာ ဝီမံသာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စရူပါနံ ဟေ။ဓိ။သ။နိ။ဣံ။မဂ္ဂ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတပစ္စယေန ပစ္စယော။ (သဘာဂများ နှစ်ပစ္စည်းဃဋနာမှာ ပထမအချက် သင်္ချာစတ္တာရီ။ ပစ္စည်းရေမှာ တပြိုင်နက်ရသင့်သော ပစ္စည်းများကို ယူပါ။)

ဒုတိယအချက်။ ။(ကု။ကု) (ဗျာ။ဗျာ)ဟု သင်္ချာဒွေရှိ၏။ (ကု။ ကု)ကို အထက်နည်းဟော။ (ဗျာ။ ဗျာ)ကို ရုပ်ဖြုတ်ဟော။ ည။ သံတို့ အမြဲပါပါစေ။

တတိယအချက်။ ။(ကု။ဗျာ) (ဗျာ။ဗျာ)ဟု ဒွေရှိ၏။ (ကု။ဗျာ)ကို ရှေးနည်းဟော။

(ဗျာ။ဗျာ)။ ။"ဝိပါကာဗျာကတာကြိယာဗျာကတာဝီမံသာဓိပတိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ"ဟုဆို။ ကရိုက်းပါဌ်ပစ္စည်း ရေရသည့်အတိုင်းဆို။

သဝိပါက။ ပထမအချက်။ ။"ဝိပါကာ ဝီမံသာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စရူပါနံ"။

ဒုတိယအချက်။ ။ရုပ်ဖြုတ်ဆို။ ကရိုက်း(၁၁)ပစ္စည်းဆို။

တတိယအချက်။ ။ဝိပါကာဝီမံသာဓိပတိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ ဟေ။ဓိ။သ။နိ။ဝိ။ဣံ။မဂ္ဂ။ဝိပ်။အတ္ထိ။ အဝိဂတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။

အကျဉ်းချုပ်။ ။ကျယ်ဝန်းလှစွာ သဘာဂ ဃဋနာများကို ဝိဘင်္ဂ ထုတ်ပုံ ကောက်ပုံ ရေးပြခဲ့လည်း အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပြခဲ့ပြီး ဝိဘင်္ဂ ပါဠိတော်ကို နည်းမှီးခါ သဘာဂအတွက် နှစ်ပစ္စည်း။ ဃဋနာအတွက် ရသင့်သမျှ ပစ္စည်းများကို ထုတ်ရန်ဖြစ်၏။ ရှေ့သင်္ချာခက်များကို ဤ သဘာဂစသည်ဖြင့် စမ်းသွားရမည်ဖြစ်၏။ သဘောဖြင့် မှတ်မှုမှတပါး ကျက်စရာမရှိ။

ပဉှာဝါရ ပစ္စယုဒ္ဒါရဇယား

			ကုပဒ။ ၄				အကုပဒ။ ၄				ဗျာပဒ။ ၃			ကုဗျာ ၂		အကုဗျာ ၂		
			ကု	အကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ကု	ဗျာ	အကုဗျာ	ဗျာ	ကု	အကု	ကု	ဗျာ	အကု	ဗျာ	
မျိုးပစ္စည်းများ		ပစ္စယုဒ္ဒါရ	ကု	=	=	=	အကု	=	=	=	ဗျာ	=	=	ကုဗျာ	=	အကုဗျာ	=	သင်္ချာ
အာရမ္မဏ	၁	အာရမ္မဏ	။	။	။		။	။	။		။	။	။					၉
အဓိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယ	၂		။	။	။		။				။	။	။					၇
အာပု။ ဝတ္ထာ	၅										။	။	။					၃
*အာပုဓိ။ ဝတ္ထာဓိ													*။					၁
သဟငယ်	၇	သဟဇာတ	။		။	။	။		။	။	။							၇
သဟကြီး	၄		။		။	။	။		။	။	။				။		။	၉
အညာ။ သံ	၂		။				။				။							၃
ဝိပါက	၁										။							၁
သဟဝိပ်	၁				။				။		။							၃
အနန္တရ	၅	ဥပနိဿယ အနန္တရ	။		။		။		။		။	။	။					၇
အာသေဝန	၁		။				။				။							၃
အနန္တရကမ္မ	၁				။													၁
ပကတူပနိဿယ	၁	ပကတူ	။	။	။		။	။	။		။	။	။					၉
ဗလဝနာနာက္ခဏိကကမ္မ	၁				။				။									၂
ဝတ္ထုပုရေဇာတ	၅	ပုရေဇာတ									။	။	။					၃
ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ	၁										။							၁
ပစ္ဆာဇာတ	၄	ပစ္ဆာဇာတ			။				။		။							၃
ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာ က္ခ၊ဏိ၊က၊က၊မ္မ	၁	ကမ္မ			။				။									၂
ရုပ်အာဟာရ	၃	အာဟာရ									။							၁
ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ	၃	ဣန္ဒြိယ									။							၁
သဟဇာတ-ပုရေဇာတမိဿက	၃	သဟဇာတံ-ပုရေဇာတံ												။		။		၂
ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿက	၂	ပစ္ဆာဇာတံ-အာဟာရံ													။		။	၂
ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿက	၂	" ဣန္ဒြိယံ													။		။	၂
ပစ္စယုဒ္ဒါရပစ္စည်းရေပေါင်း			၃	၂	၅	၁	၃	၂	၅	၁	၇	၃	၃	၂	၄	၂	၄	
၂၄ ပစ္စည်းရေပေါင်း			၂၀	၃	၁၉	၁၁	၂၀	၂	၁၉	၁၁	၂၄	၁၂	၁၂	၃	၄	၃	၄	
မျိုးပစ္စည်းရေပေါင်း			၂၃	၄	၂၀	၁၁	၂၃	၂	၂၅	၁၁	၄၆	၁၉	၁၉	၃	၆	၃	၆	

ပဋ္ဌာန်း ကျမ်းကြီး၌ ပဉှာဝါရပစ္စနိက် သင်္ချာခန်းများမှာ လွန်စွာ ခက်ခဲလှသဖြင့် ထောက်တည်ရာကို ရစိမ့်သောငှါ သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်တို့သည် ဤပစ္စယုဒ္ဒါရကို သင်္ဂါယနာ တင်ထားတော် မူကြ ကုန်၏။ ပစ္စယုဒ္ဒါရ၌ ပေးတော်မူသောနည်းကိုယူ၍ ပစ္စနိက်သင်္ချာများကို ဆုံးဖြတ်ရ၏။ ပြည့်စုံလုံးပါးမျှ ဟောထားသော ဤကုသလတိက်၌ပင် စာမူများ ချွတ်ယွင်းမှုတို့ကြောင့် အခက်အခဲတွေ့တတ်ကြရာ ပေယျာလများ လိုလိုသာရှိသော အထက်တိက်ဒုက်တို့၌ကား အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း။ ဒဿနေ..တုတိက်ပစ္စယုဒ္ဒါရ ပါဠိတော်၌ "ဂဏနာယ ဥပဓာရေတွာဂဏေတဗ္ဗံ၊ ဂဏန္တေန ဥပဓာရေတွာ ဂဏေတဗ္ဗံ" စသည်ဖြင့်၎င်း "ရူပမ္ပိ သဟဇာတံ-ပုရေဇာတံအတ္ထိ၊ ယေတေပဉှာ နလိခိတာ။ တေပါဠိယံ ဂဏေန္တေန ဗျဉ္ဇနေန နသမေန္တိ၊ တေပါဠိယံ နလိခိတာ။ ဂဏနာ ပါကဋာ ဟောန္တိ၊ ယထိဿံ သမေယာဥပ္ပတ္တိ၊ အနုလောမေ အတ္ထိပစ္စယေ ပေက္ခိတဗ္ဗံ။"ဟု ပါဠိတော်၌ပင် အမှာအထားများစွာ ပါရှိနေပေသည်။

ရှစ်ပစ္စည်းမှ ထွက်လာသော မျိုးပေါင်း။ ။အာရမ္မဏမျိုး (၈) မျိုး သဟဇာတ (၁၅) မျိုး စသည်ဖြင့် မိဿကသုံးမျိုးမပါဘဲ ပေါင်းလျှင် (၄၉)မျိုးရှိ၏၊ မိဿကပါလျှင်(၅၆)မျိုးရှိ၏။

အာပု၊ဝတ္ထာ၊၅။ ။၎င်းမှာ နိဿယ၊ ပုရေဇာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ငါးပစ္စည်းတည်း။ အကြောင်းသိသာပြီ။

သင်္ချာ။ ။ကုသလပဒ၌ ပဒါဝသာနလေးပါး၊ အကုသလ ပဒ၌ ပဒါဝသာနလေးပါး စသည်ဖြင့် ပေါင်းလျှင် သင်္ချာတဆဲ့ငါးပါးရှိ၏။ ဤကုသလတိက်၌ ဤတဆဲ့ငါးပါးထက်မပိုပြီ၊ ဓမ္မပစ္စနိက်စသော ပဋ္ဌာန်းကျမ်းများ၌ ဝိဿဇ္ဇနာ(၄၉)ချက်ရကြောင်း ပဉှာဝါရက ပြခဲ့ပြီ။

သုဒ္ဓသင်္ချာ။ ။ဤဇယားကို အလျားလိုက်ကြည့်လျှင် အာရမ္မဏ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့၏ သုဒ္ဓသင်္ချာများဖြစ်ကြ၏။

ပစ္စယုဒ္ဒါရ။ ။ထက်အောက်(ဒေါင်လိုက်) ကြည့်လျှင် ပစ္စယုဒ္ဒါရ လာ၍ဖြစ်၏။ ဒေါင်လိုက်ကြည့်နည်း ပစ္စယုဒ္ဒါရတွင် "ပစ္စယုဒ္ဒါရ ပစ္စည်းရေပေါင်း"ဟု အောက်ဆုံးကရေးထားရာ (ကု၊ ကု) အကွက်၌ မျိုးပစ္စည်းရေသုံးခုရှိ၏၊ ပစ္စယုဒ္ဒါရအကွက်တွင် (ကု၊ ကု)ရနိုင်သော အမှတ် ပုဒ်များကိုရှာလျှင် "အာရမ္မဏ၊ သဟဇာတ၊ ဥပနိဿယ"ဟု သုံးကွက်တွေ့ရ၏။ (ကု၊ အကု)စသည်ကိုလည်း ဤသဘောယူဆပါ။ (ကုဗျာ၊ ကု)တွင် "သဟဇာတံ-ပုရေဇာတံ"ဟု သဟဇာတ-ပုရေဇာတ မိဿကကိုဆို၍ အသံအားလျော်စွာ "ဒွါဒသမေဒွေ"ဟု မိန့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာနည်းအတိုင်း နှစ်ပစ္စည်းဟု ပြထားသည်၊ (ကုဗျာ၊ဗျာ)တွင်လည်း ထိုနည်းတူ "သဟဇာတံ၊ ပစ္ဆာဇာတံ၊ အာဟာရံ၊ ဣန္ဒြိယံ"ဟု ယော၍ လေးပစ္စည်းဟု ပြထားသည်။ အဋ္ဌကထာ ပြနည်းများတည်း။

ပစ္စယပရိစ္ဆေဒ။ ။ပစ္စယုဒ္ဒါရ ပစ္စည်းရေပေါင်းတွင် ပစ္စယ ပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် "ဧကော၊ ဒွေ၊ တယော၊ စတ္တာရော၊ ပဉ္စ၊ သတ္တ"ဟု (၆)ပါးရှိ၏။

၂၄ ပစ္စည်းရေပေါင်း။ ။ကုသိုလ်သည် ကုသိုလ်အား ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ဝိပါ။ ဝိပ် ကြဉ် ပစ္စည်းပေါင်း နှစ်ဆယ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်၏။ ကုသိုလ်သည် အကုသိုလ်အား အာရမ္မဏ။ အဓိပတိ။ ဥပနိဿယဟု သုံးပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုကြောင်း စသည်ကို ဇယားပြအတိုင်း ရေတွက်ပါ။

အဋ္ဌကထာ။ ။အဋ္ဌကထာတွင် (ကု။ကု)၌ ဧကူန ဝီသတိ။ (ကု။ဗျာ)၌ အဋ္ဌာရသ။ (ကု။ကုဗျာ)၌ ဒသ(ဗျာ။ဗျာ)၌ တေဝီသတိဟုရှိရာ ပစ္စနိက် "နဟေတုယာပန္နရသ"အရ ဟေတုပစ္စည်းပါသော သင်္ချာတို့ကို နှုတ်၍ ပြထားခြင်းဖြစ်၏။

မျိုးပစ္စည်းရေမျိုးပေါင်း။ ။(ကု။ကု)၌ မျိုးပစ္စည်းအားဖြင့်အာရမ္မဏမျိုးမှ ၃ ပစ္စည်း။ (အာရမ္မဏ အကွက်အတွင်းရှိ လက်ဝဲဂဏန်းများနှင့် ပုဒ်မများကို တိုက်ဆိုင်၍ ကြည့်ပါ) သဟဇာတမျိုးမှ ၁၃-ပစ္စည်း။ အနန္တရူပမျိုးမှ ၆-ပစ္စည်း။ ပကတူပမျိုးမှ ၁-ပစ္စည်းအားဖြင့် အားလုံးပေါင်းလျှင် ၂၃-ပစ္စည်းရ၏။ ဤနည်းအတိုင်း အကြွင်းစုကို ရေတွက်ပါ။

ခရေပွင့်။ ။အာပုမိ။ ဝတ္ထာဓိတို့မှာ သီးခြားပစ္စည်းမရှိပြီ ဖြစ်၍ မျိုးပစ္စည်းကို ရေတွက်ရာ၌မပါကြောင်းကို ခရေပွင့်အမှတ်ဖြင့် ပြထား၏။

(ကုဗျာ။ ကု)စသည်။ ။(ကုဗျာ။ကု)၌ နိဿယ။ အတ္ထိ။**အဝိဂတ** ဟု ၃-ပစ္စည်း။(ကုဗျာ။ဗျာ)တွင် သဟကြီးခုလေးပစ္စည်း။မိဿကရသော အတ္ထိ၊ အဝိဂတ နှစ်ပစ္စည်းဖြစ်၍ ၆-ဟု ရေးထားသည်။

မှာထားချက်။ ။အဋ္ဌကထာ၌ "ဧဝံသဗ္ဗပစ္စယသင်္ဂါဟိကာနံ ဣမေသံ အဋ္ဌန္နံ ပစ္စယာနံ ဝသေန ဧကူန ပညာသာယပဒေသု...." စသည်ဖြင့် ပြသည်ကား မိဿကသုံးမျိုးကို သီးခြားမထုတ်တော့ဘဲ အတ္ထိ အဝိဂတ တွင်သွင်း၍ ၄၉-မျိုးဟု ဆိုတော်မူ၏။ ပစ္စယုဒ္ဒါရ ထုတ်ရာတွင်ကား ဤမိဿကများကိုပါ ဆိုရမည်ဖြစ်၍ ဤ၌ ၅၆-မျိုး ပြထားပေ၏။

ပဉှာဝါရ ပစ္စယုဒ္ဒါရ ဆိုးရိုး

(ကု။ ကု)။ ။ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿအာရမ္မဏ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ သဟဇာတပစ္စယေနပစ္စယော။ ဥပနိဿယပစ္စယေနပစ္စယော။ **ကုသလော ကုသလဿ**၌ အာရမ္မဏ, သဟဇာတ, ဥပနိဿယ ဤသုံးပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ (အမှတ်ပြုပုဒ်မရှိရာ ပစ္စယုဒ္ဒါရ အကွက် အာရမ္မဏ, သဟဇာတ စသည်ကို ကြည့်ရန်ပြောခဲ့ပြီ)။

အာရမ္မဏဖြင့် အာရမ္မဏ။ အာရမ္မဏာဓိပတိ။ အာရမ္မဏူပ နိဿယ ဤသုံးပစ္စည်းကိုပြအပ်၏။ ။**သဟဇာတဖြင့်** ဟေတု။ သဟဇာတာဓိပတိ။ သဟဇာတ။ အညမည။ သဟဇာတ နိဿယ။ သဟဇာတကမ္မ။ နာမ်အာဟာရ။ သဟဇာတိန္ဒြိယ။ ဈာန။ မဂ္ဂ။ သမ္ပယုတ္တ။ သဟဇာတတ္ထိ။ သဟဇာတ အဝိဂတ။ ဤတဆဲ့သုံးပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ (သဟဇာတ ၁၅-မျိုးကိုရရာ ပစ္စည်းစဉ်အတိုင်း အဆိုလွယ်ရန်ပြပေ၏။ အဓိပတိတွင် အာဓိ။ သဟာဓိ နှစ်မျိုးရှိရာ အာဓိကို အာရမ္မဏဖြင့် ယူသွားကြောင်း စိတ်ထဲကသိထားပါ။ အကြွင်းမျိုးကွဲရှိသော ပစ္စည်းဟူသမျှ ဤသဘော ချည်း ယူဆပါ)။

ဥပနိဿယဖြင့် အနန္တ ရူပနိဿယ။ ပကတူပ နိဿယ ဤနှစ်ပစ္စည်းကိုထုတ်အပ်၏။ (နှစ်မျိုးရသော ဝါရတို့ကို ထုတ်ပြီးမှုပြပါ။တမျိုးတည်း သာရသော (ကု။ အကု)စသည်၌ကား ထုတ်ရန် မလိုပြီ)။

အနန္တရူပ နိဿယဖြင့် အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ ဥပနိဿယ၊ အာသေဝန၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ။ ဤခြောက်ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။ **ပကတူပနိဿယဖြင့်** ပကတူပ နိဿယ တပစ္စည်းကိုသာ ပြအပ်၏။ (ဤနည်းပေး အတိုင်း ကြွင်းသော ဝါရတို့ကိုဆိုပါ။ မကျယ်စေလိုခြင်း, ဇယား၌လည်း ထင်ရှားစွာပြထားခြင်းတို့ကြောင့် နည်းရခါ သိလောက်ရာဌာနများ၌ လက်တွေ့ဆိုပါတော့၊ ထူးရာမျှပြအံ့)။

(ကုဗျာ။ကု)။ ။ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ ကုသလဿ ဓမ္မဿသဟဇာတံ-ပုရေဇာတံ။(ဇယားပြအတိုင်းပင်ဖြစ်၏)။

ကုသလာ ဗျာကတော ကုသလဿ၌ သဟဇာတ-ပုရေဇာတ မိဿကတပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။ ထိုသဟဇာတ-ပုရေဇာတ မိဿက ပစ္စည်းဖြင့် အရေဖြစ်သော နိဿယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ဤသုံးပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။

(ကုဗျာ။ ဗျာ)။ ။ကုသလော စ အဗျာကတော စ ဓမ္မာ အဗျာကတဿ ဓမ္မဿ သဟဇာတံ၊ ပစ္ဆာဇာတံ၊ အာဟာရံ၊ ဣန္ဒြိယံ။ (ပစ္ဆာဇာတံကို နောက်ဣန္ဒြိယံသို့ လိုက်စေ၍ ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယဟု သိပါ)။

ကုသလာ ဗျာကတော အဗျာကတဿ၌ သဟဇာတ, ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿက, ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿက ဤလေးပစ္စည်းကို ထုတ်အပ်၏။

သဟဇာတဖြင့် သဟဇာတ။ နိဿယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဤလေး ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။

ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿကဖြင့် အရေဖြစ်သော အတ္ထိ, အဝိဂတ ဤနှစ်ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။

ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယမိဿကဖြင့် အရေဖြစ်သောအတ္ထိ, အဝိဂတ ဤနှစ် ပစ္စည်းကို ပြအပ်၏။

(အကုဗျာ)။ ။(ကုဗျာ) ပဒအတိုင်းဆိုပါ။

ဝိဘင်းထုတ်ပုံကောက်ပုံ။ ။ပဉှာ ဝိဘင်္ဂဝါရက ပြခဲ့သည့် အတိုင်း (ကု။ ကု) ရသော အာရမ္မဏ စသည်တို့ကို ကောက်၍ ဝိဘင်းထုတ်ပါ။ မထူးပြီ။

သဟဇာတံ-ပုရေဇာတံ။ ။ဝတ္ထုရှေ့နေ၍ သဟဇာတ သက်သက်လည်းမဟုတ်၊ ခန္ဓာရှေ့နေ၍ ပုရေဇာတ သက်သက်လည်း မဟုတ်၍ "သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ ပုရေဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟု မဟောမူ၍ "သဟဇာတံ-ပုရေဇာတံ" ဟု ဟော၏။ ကြွင်းမိဿကများ နည်းတူပင်။

ပစ္စယုဒ္ဒါရအကျဉ်းချုပ်။ ။ပစ္စယုဒ္ဒါရကို နည်းယူ၍ စီစဉ်ထားသော သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းပင်ဖြစ်ရာ သင်္ချာမျှကို ကြေညက်ပါလျှင် ဤပစ္စယုဒ္ဒါရကိစ္စပြီးပါ၏။ ဤဇယားဖြင့် သုဒ္ဓသင်္ချာကို အမျိုးမျိုးအသုံးချနိုင်အောင် စီစဉ်ထားမှုကို နားလည်၍ သုဒ္ဓသင်္ချာ၏ တန်ဘိုးကို သိပါစေ။

* * *

ပဉှာဝါရ ပစ္စနိက်

ရှေ့မျက်နှာ၌ပြထားသော ပစ္စနိက်ဇယားမှာပြခဲ့ပြီးဖြစ်သောသဘာဂ ဇယားပင်ဖြစ်၏။ ၎င်းဇယားကိုပင် အနုလောမ ပစ္စနိက်၌၎င်း၊ ပစ္စနီယာ နုလောမ၌၎င်း အသုံးချ၍ ပြလတံ့။ ပစ္စနိက် စသော ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အခန်းများ၌ နှုတ်ပုံ ယူဆပုံများကို အသီးသီး ပြထားခဲ့ပြီဖြစ်လည်း ဤနေရာမှပင်လျှင် ရှေ့သင်္ချာခန်းများကို နည်းယူခါ ကိစ္စပြီးစေရန် ရှင်း၍ မျိုးစဉ်အားဖြင့် ပြလိုက်ပေအံ့။

အာရမ္မဏမျိုး။ ။ခေါင်းစဉ် ရှစ်ပစ္စည်းကိုးမျိုး မိဿက သုံးမျိုးနှင့်တကွ တဆဲ့နှစ်မျိုးမှာ ခေါင်းဆောင်ပစ္စည်းများဖြစ်ကြ၏။ (ဆိုင်ရာ မျိုးတို့တွင် တရားအရ အများဆုံး အကျယ်ဆုံးဖြစ်သည်) နောက်က ခရေပွင့် အမှတ်ပြ ပစ္စည်းတို့မှာလည်း ခေါင်းဆောင်နှင့် အလားတူပစ္စည်း များဖြစ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် အာရမ္မဏစသော မျိုးတို့တွင် အာရမ္မဏ စသော ခရေပွင့်ပြပစ္စည်းများကိုနှုတ်လျှင် သုညသာကျန်တော့မည်ဖြစ်၍ အထူးတရားတခုမျှ မကျန်ရကား "ပြုတ်ပြီ"ဟု ရှေ့နားတွင် သုံးထား၏။ နှစ်ထဲတွင် နှစ်နှုတ်သကဲ့သို့တည်း။

အာရမ္မဏထဲမှ အာဓိ၊ အာရမ္မဏူပနိဿယကိုနှုတ်ပုံ။ ။အလေးအမြတ် မပြုတတ်သော ကာမစိတ်တေပညာသ၊ ဝိညာ ၃၊ နေဝ ၃၊ အဘိညာဉ်ဒွေအား တတ်သော အလေးအမြတ်မပြုအပ်သော စိတ်တခု ယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေ ဒွေ ပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်ကျန်၏။ (နှုတ်ဟူသည် သဘာဂက ပြခဲ့သော သဘာဂတရားများကို နှုတ်ရ၏။ အာဓိစသည်တို့မှာ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော တရားများဖြစ်၍ အလေးအမြတ်မပြုတတ်သော တရားများကျန်၏။ လောကုတ္တရာ စိတ်ရှစ်ခုမှာ ကေန် နိဗ္ဗာန်ကို အလေးအမြတ် အာရုံပြု၍ အလေးအမြတ် မပြုတတ်သောတရားတွင် မပါနိုင်ပြီ။ အာရမ္မဏမှ အာဓိ စသော အာရမ္မဏမျိုးတို့ကို နှုတ်သော်လည်း သင်္ချာကား မလျော့တဲ့ "နဝ"ပင် ကျန်ရှိနိုင်၏။ တရားများသာလျော့သွားသည်)။

အာရမ္မဏမှ ဝတ္ထာရမ္မဏနှုတ်ပုံ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏမှာ ကေန်ရသော တရားများမဟုတ်။ ပစ္စည်းဟဒယဝတ္ထုကို ကြည့်လျှင် မရဏာသန္နအခါ စသည်မှ တပါးသောအခါ၌ ဟဒယဝတ္ထုကို ရနိုင်သေးခြင်း၊ ၎င်းဟဒယ ဝတ္ထုကို အာရုံပြုနိုင်ကြသော အာရမ္မဏိက တရားများစွာ ရှိသေးခြင်းတို့ ကြောင့် အာရမ္မဏ၌ တရားအထူးလျော့ဘွယ်မရှိပြီ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ မရဏာသန္နဇောငါးချက်။ တဒါရုံအားတတ်သော စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေသော် တဆဲ့ခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယ ဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော ဝတ္ထာရမ္မဏမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း ဟုဆိုပါ။ (ဝတ္ထာရမ္မဏသည် ဇယားအတိုင်း နိဿယ၊ ဝိပ္ပယုတ္တဆိုင်၏။ အကြောင်းရ ဤသဘောယူဆပါ)။

အာရမ္မဏမှ အာပု နှုတ်ပုံ။ ။မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။ ကာမဇော တခု ယုတ်သုံးဆယ်၊ တဒါရုံ ဧကာဒသ၊ ဝိညာ ၃၊ နေဝ ၃၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်မှတပါး အဘိညာဒွေ၊ လောကုတ္တရာစိတ် ရှစ်ခု အား တတ် သော စိတ် တ ခု ယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေ၊ ဒွေပညာသ၊ ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသမှတပါး ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန် ကျန်၏။ (ဒွေပဉ္စ။ မနောဓာတ် သုံးခုသည် အာပု ပစ္စုပ္ပန်ကေန်, ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်လည်း အာပု ပစ္စုပ္ပန် ကေန်ဖြစ်၍ ၎င်းစုကို အာရမ္မဏ ပစ္စုပ္ပန်တွင် နှုတ်ရ၏။ ပစ္စည်းဘက်တွင်လည်း ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ဖန္နရုပ်ကို အပါ ဝင်စေခါ နှုတ်ရသည်)။

ကြွင်းပစ္စည်းများ အချင်းချင်းနှုတ်နည်း။ ။အာဓိမှ ဝတ္ထာရမ္မဏ ကို နှုတ်လျှင် သဘာဂမှာ ဝတ္ထာခိဖြစ်၍ ၎င်းသဘာဂဝတ္ထာခိကို အပါ ဝင်စေခါ ဝတ္ထာခိမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏာဓိပတိ ပစ္စည်းဟု ပြီးလွယ်အောင်ဆိုပါ။ အကျယ်ဆိုလိုက သုဒ္ဓသင်္ချာများကို အသီးသီး ဖေါ်၍ဆိုပါ။ (တရားအထူးမလျော့ရာ၌ သဘာဂ တရားများကို အပါ ဝင်စေခါ "မှတပါး"ဟု ဆိုပါ)။

အာဓိမှ အာပုကို နှုတ်ပုံ။ ။အာပုဓိမှ တပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း။ သင်္ချာမလျော့၊ သတ္တပင်။ ဤနည်းပြဖြင့် ကြွင်းကျန်သော အာရမ္မဏမျိုးများကို ကုန်စင်အောင် နှုတ်ကြည့်ပါ။ ဆိုင်ရာအနုလောမပစ္စနိက်, ပစ္စနီယာ အနုလောမများ၌လည်းနှုတ်ပုံကို ပြထား၏။ အာဓိမှ အာရမ္မဏကို မနှုတ်နိုင်ကြောင်းကိုကား တစ်ထဲမှာ နှစ်မနှုတ်နိုင်သည့် သဘောအတိုင်း ယူဆပါ။

သဟဇာတမျိုးမှ သဟဇာတ အငယ်များကို နှုတ်ပုံ။ ။သဟဇာတ အငယ်များမှာ သဘောတူကြသဖြင့် ကိစ္စပြီးလွယ်ရန် တခါတည်း စုပေါင်း၍ပြမည်။ အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်းနာမက္ခန္ဓာစိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားရင်းတတ်သော (ယော) ဟိတ်ခြောက်ပါး။ (ဓိ) အဓိပတိ တရားကိုယ်လေးပါး။ (ကံ) စေတနာ (ဟာ) နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်သုံးပါး။ (ဣ) နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ရှစ်ပါး။ (ဈာ) ဈာနင် တရားကိုယ်ငါးပါး။ (မဂ္ဂ) မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ကိုးပါးမှ တပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အချင်းအချင်းအားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အားရင်း တတ်သော အလုံးစုံသော မဟာဘုတ်လေးပါး။ (ဤအချက် သဟငယ်များနှင့် လုံးဝမဆိုင်ပြီ) အချင်းချင်း အားတတ်သော (ယော) ပဋိသန္ဓေ ဟိတ်သုံးပါး။(ဓိ)မရှိပြီ။ (ကံ) ပဋိသန္ဓေ၌ရှိသော စေတနာ၊ (ဟာ) ပဋိသန္ဓေ၌ရှိသော နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်သုံးပါး။ (ဣ) ပဋိသန္ဓေနာမ် ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ရှစ်ပါး။ (ဈာ) ပဋိသန္ဓေဈာနင် တရားကိုယ်ငါးပါး။ (မဂ္ဂ) ပဋိသန္ဓေ မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ငါးပါးမှ တပါး ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထုကျန်၏။ အငယ်များမှာ တရားကိုယ်များသာဖြစ်၍ သဟဇာတ၌ ဆိုင်ရာ တရားကိုယ်များသာ လျော့သွား၏။ သင်္ချာကား မလျော့တဲ့ "နဝ"ပင်။

သဟဇာတမှ အညမည နှုတ်ပုံ။ ။စိတ္တဇရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါး ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြွင်သောပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ (အညမည၏ ပစ္စယုပ္ပန်မှာ နာမ်ကုန်နှင့် ဟဒယဝတ္ထုရှိ၍ ဤသို့ ပထမအချက် အတွက် ကျန်သည်) ဥပါဒါရုပ်အားတတ်သော အလုံးစုံသော မဟာဘုတ်လေးပါး။ (အညမည ပစ္စယုပ္ပန် မဟာဘုတ်ရသည်) ကျန်သည်။ ၎င်းတရားကို သင်္ချာထုတ်လျှင် ပစ္စည်းတရားမှာ နာမ်နှင့်ဘုတ်။ ပစ္စယုပ္ပန်တရားမှာ ရုပ်ဖြစ်၍ (ကု။ဗျာ) (အကု။ ဗျာ) (ဗျာ။ဗျာ)ဟု သုံးချက်။ ထို့ပြင် ပဉှာ ဝိဘင် ဝါရ သဟဇာတ ပစ္စည်းကို ပြန်ကြည့်လျှင် ခန္ဓာမဟာဘုတ်ကို ကဋ္ဌား ထား၍ စိတ္တဇရုပ်ကို သမ္ပဒါန်ထားခေါ် ယောသဖြင့် ဤ၌လည်း ကဋ္ဌား က ဘုတ်ကိုပါရနေ၍ (ကုဗျာ။ ဗျာ) (အကုဗျာ။ ဗျာ)ဟု ဤသင်္ချာ နှစ်ခုပါ သင်္ချာပဉ္စကျန်၏။

သဟဇာတမှ ဝိပါကနှုတ်ပုံ။ ။အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားရင်းတတ်သော အလုံးစုံသော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားရင်း, ဥပါဒါ ရုပ် အားရင်းတတ်သော အလုံးစုံသော မဟာဘုတ်လေးပါး။ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ အားတတ်သော ဟဒယဝတ္ထု ကျန်၏။ သင်္ချာမှာ နဝပင်။ (သုဒ္ဓသင်္ချာချင်း တိုက်ကြည့်ခါ နှုတ်ပါ)။

သဟဇာတမှ သမ္ပယုတ္တနှုတ်ပုံ။ ။စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြွင်သော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အားရင်း တတ်သော အလုံးစုံသော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်း အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု ကျန်သည်။ အညမည ကဲ့သို့ သင်္ချာပဉ္စကျန်သည်။ တွက်ကြည့်။

သဟဇာတမှ သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တနှုတ်ပုံ။ ။အချင်းချင်းအားတတ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အချင်းချင်းအား၎င်း, ဥပါဒါရုပ် အား၎င်းတတ်သော အလုံးစုံသော မဟာဘုတ်လေးပါး။ (ပထမအချက်၌ သမ္ပယုတ္တသဘောကျန်၍ (ကု။ကု) (အကု။အကု) (ဗျာ။ ဗျာ)ဟု သင်္ချာတီကိုရ၏။ ဒုတိယ အချက်၌ရုပ်များသာ ဖြစ်ရကား (ဗျာ။ဗျာ)ပင်ဖြစ်၍ သင်္ချာတီကိုပင်။ မတိုးပြီ။ဤ၌အညမညကဲ့သို့ ကတ္တားအတွက် ခန္ဓာ, မဟာဘုတ် တရားများ ရသော်လည်း ပစ္စယုပ္ပန်မှာ မဟာဘုတ်မပါဘဲ ဥပါဒါရုပ်များသာဖြစ်နေ၍ "ကုသလာ ခန္ဓာစ မဟာဘူတာစ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ" ဟူသော (ကုဗျာ။ ဗျာ) စသော နှစ်ချက်ကိုမရ။ "စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ"မှာ မဟာဘုတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သော ဥပါဒါရုပ်အတွက် ပါ၍ဖြစ်ကြောင်းကို ခန္ဓာဝါရ ဖွဲ့ပြရာ၌ ကြည့်ပါ)။

သဟဇာတ အလတ် အချင်းချင်း နှုတ်ပုံ။ အညမ ဝိပါကနှုတ်ပုံ။ ။ အချင်းချင်းအား တတ်သော အလုံးစုံသော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားတတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ ပဋိသန္ဓေ ခဏ၌ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ အားတတ်သော ဟဒယဝတ္ထု။သင်္ချာတီကိုပင်ကျန်၏။

အညမ သံနှုတ်ပုံ။ ။အချင်းချင်းအားတတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအားတတ်သော ပဋိသန္ဓေ ခဏ၌ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု။ သင်္ချာကော်သာရတော့မည်။ တရားကိုကြည့်ပါ။ (ဗျာ။ဗျာ) ဘည်း။

အညမ ဝိပ်နှုတ်ပုံ။ ။အချင်းချင်းအားတတ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားတတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ သင်္ချာတီကိုတည်း။ (သဘာဂ ည။ ဝိပ်ပြုတ်မှ ပင်)

ဝိပါက၊ သဟဝိပ်တို့မှ နှုတ်ပုံ။ ။၎င်းတရားများကို အနုလောမ ပစ္စနိက်၌ အကျယ်ပြထားပြီ။

သမ္ပယုတ္တမှ ဝိပါက နှုတ်ပုံ။ ။အချင်းချင်းအားတတ်သော အလုံးစုံသော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ သင်္ချာတီကိုပင်။ ။သမ္ပယုတ္တမှ အညကို မနှုတ်နိုင်ပြီ။ သဟဝိပ်ကိုလည်း ဝိသဘာဂ ဖြစ်၍ နှုတ်ဘွယ်မရှိပြီ။

သဟဇာတအလတ်မှ အငယ်များကိုနှုတ်ပုံ။ ။အလတ်သုဒ္ဓ သင်္ချာများထဲတွင် သဟကြီးမှ နှုတ်ဘိသကဲ့သို့ ဆိုင်ရာ အငယ် တရားကိုယ်များကို နှုတ်၍ဆိုပါ။ တရားကိုယ်များသာဖြစ်၍ သင်္ချာများ မလျော့ကြပြီ။

သဟဇာတ အငယ်အချင်းချင်း နှုတ်နည်း။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာသဘာဂ ပစ္စည်းရေအတိုင်း ဆိုင်ရာသဘာဂများကိုသာ နှုတ်ရပေမည်။ မဆိုင်ရာ ဝိသဘာဂအတွက် စဉ်းစားဘွယ်မရှိ။

ဟေတုမှ သဟာဓိနှုတ်ပုံ။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ဝီမံသာဓိပတိမှ တပါး ဟိတ်ခြောက်ပါးကျန်၏။ သင်္ချာသတ္တပင် (ဝီမံသာဓိပတိမှာ အမောဟ တစ်ပ်သာဖြစ်၍ ဝိပါက် တဆဲ့သုံးခုရှိ အမောဟ ကျန်၍ ဟိတ်ရေ မလျော့)။

ဟေတုမှ ဈာ၊ မဂ်နှုတ်ပုံ။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တတ်သော အမောဟမှ တပါးဟိတ် ငါးပါး။ သတ္တပင်။ ဤနည်းကိုမှီး၍ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ သဘာဂများကိုနှုတ်ပါ။

အငယ်မှ အလတ် နှုတ်ပုံ။ ။ဆိုင်ရာ သဘာဂများကိုနှုတ်ပါ။ အနုလောမ ပစ္စနိက်၌လည်း ပြထား၏။

အနန္တရူပမျိုး။ အနန္တရမှ အာသေနှုတ်ပုံ။ ။ကာမဇောတခု ယုတ်သုံးဆယ် ပထမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊ ရဟန္တာတို့ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာအားတတ်သော ရှေးရှေးသော လောကီဇောသတ္တစတ္တာလီသ အဆုံးဇော၊ မဂ်လေးခု၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက်ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာ (ကု။ ကု) (အကု။အကု) ပြုတ်၍ သင်္ချာပဉ္စကျန်၏။

အနန္တရမှ အနန္တရ ကမ္မနှုတ်ပုံ။ ။အနန္တရ ကမ္မကို အပါဒါနိ ခံဆို။

ပကတူပမျိုး။ ဖလဝကမ္မကို နှုတ်ပုံ။ ။အပါဒါနိခံ၍ ဆိုပါ။

ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုး။ ပုတိ ကိုနှုတ်ပုံ။ ။ပဋ္ဌ ဝတ္ထု ပြုတ်ပြီဖြစ်၍ ပဋိသန္ဓေကာရသုံ၌ဖြစ်သောအခါ မနောဓာတ်သုံးခု၊ အရူပဝိပါက်လေးခု ကြဉ်သော မနောဝိညာဏ ဓာတ် ၇၂ ခု အားတတ်သော ပဋိသန္ဓေ အစ ရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ နိရောဓ သမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂါမိဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ်အား တတ်သော ရှေ့စိတ္တက္ခဏ တချက်ခန့်ကာလ၌ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ ပဋိသန္ဓေ၌ ၁၅၊ ဇွန်းဒွေး၊ တို့င်းဒွေး၊ သန္တီရဏသုံးခု၊ ဝုဋ္ဌော၊ မရဏာသန္န ဇောငါးချက်၊ တဒါရုံ၊ စုတိအားတတ်သော စုတိစိတ်မှပြန်၍ ရေသည်ရှိသော် (၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု ကျန်၏။ တီကိုပင်။

ပစ္ဆာ။ ကာံ။ဟာ။ဈ နှင့် မိဿကသုံးမျိုး။ ။နှုတ်ဘွယ်အထူး မရှိပြီ။

သမူဟက္ကမအားဖြင့် နှုတ်ပုံများကို ပြခဲ့ပြီဖြစ်ရာ အလိုရှိရာတို့ကို ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ နှုတ်၍ဆိုရုံသာရှိတော့၏။

အကျဉ်းချုပ်။ ။မည်မျှပင် ကျယ်ဝန်းလှစွာ ပြခဲ့လည်း အကျဉ်းအားဖြင့် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ သဘာဂပစ္စည်းများ၏ သုဒ္ဓသင်္ချာချင်း တိုက်ဆိုင်ခါ နှုတ်လိုက်လျှင် ပစ္စည်းဘက်က မည်မျှ ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်က မည်မျှ ကျန်သည်ကို တရားများကြည့်ရှုပြီး သင်္ချာထုတ်ရုံပင် ဖြစ်၏။

ဤပစ္စနိက်ကို ပစ္စယက္ကမအားဖြင့် မဟောမူ၍ သမူဟက္ကမ အားဖြင့်သာ ဟောတော်မူ၏။ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးတွင် ဤပစ္စနိက်၏ သင်္ချာ အယူအဆများ သည်ခက်၏။ ဆဝါရ၌ ကဲ့သို့ "အကုသလံဓမ္မံ ပဋိစ္စအကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နဟေတုပစ္စယာ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူဘဲ "နဟေတုယာ ပန္နရသ"စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် ဤပစ္စနိက်၏ လက္ခဏာကို သိစိမ့်သောငှါ သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်တို့သည် ပစ္စယုဒ္ဓါရကို ဟောတော်မူကြကုန်၏။ ပစ္စယုဒ္ဓါရကို နောက်နား က ပြခဲ့ပြီ။

ဇယားသဘော။ ။မျိုးစဉ်သမူဟက္ကမအားဖြင့် ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း အာရမ္မဏစသော မျိုးတို့ကို ခေါင်းစဉ်ခါ ၎င်းတို့၌ အသီးသီး ပစ္စည်းပေါင်း မည်မျှစီ သက်ဆိုင်သည်ကို ပြထားသည့်အတိုင်း ကြည့်လျှင် အာရမ္မဏ၌(၈)မျိုး သဟဇာတ၌(၁၅)မျိုး စသည်တို့ကို သုဒ္ဓသင်္ချာ က ပြခဲ့သည့်အတိုင်း တွေ့ရပေမည်။

ကာံ။ ။၎င်းမှာ ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက မျိုးကမ္မဖြစ်၏။

ခရေပွင့်များ။ ။ခရေပွင့်များမှာ ခေါင်းဆောင်မျိုး ပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြရာ ၎င်းတို့မှ အဖြစ်အားဖြင့် ဝင်လာလျှင် ၎င်းတို့ဆိုင်ရာ ပစ္စည်းဟူသမျှ ပြုတ်ကြ၏။ ဥပမာ။ နအာရမ္မဏမှ ဝင်လာလျှင် အာရမ္မဏမျိုး အားလုံးပြုတ်၏။ အကြွင်းစုကို နည်းတူယူဆပါ။

ခေါင်းစဉ်မျိုး သင်္ချာလော့ကျင့်နည်း။ ။ဤကုသလတိက် ပဉ္စာဝိဘင်္ဂဝါရတွင် ဟောတော်မူသော(၂၄)ပစ္စည်းလုံး၏ သင်္ချာများသည် ခေါင်းစဉ်(၁၁)မျိုးတွင် အကုန်ဝင်ကြ၏။ ၎င်း(၁၁)မျိုး၏ သင်္ချာတို့ကို အဂ္ဂဟိတဂဟဏ နည်းအားဖြင့် ပေါင်းလျှင် အများဆုံး ပန္နရသရ၏။ ပေါင်း၍ကြည့်ပါ။ ၎င်းတို့မှ အာရမ္မဏ ပြုတ်သွားလျှင် သင်္ချာ မည်မျှကျန်သည်။ သဟဇာတပြုတ်လျှင် မည်မျှကျန်သည်။ နှစ်မျိုးပြုတ်လျှင် သုံးမျိုးပြုတ်လျှင် မည်မျှကျန်သည်ကို သုဒ္ဓသင်္ချာ၏ သင်္ချာများကို လော့ကျင့်ပေးပါ။

မိဿကများ။ ။သဟာ၊ ည၊ နိ၊ ပု၊ သံပြုတ်လျှင် သဟပုရေ-မိဿက မရကြောင်း * ဤအမှတ်ဖြင့်ပြ၏။ ဟာပြုတ်လျှင် ပစ္ဆာဇာတာ ဟာရ မိဿက မရကြောင်း + ဤအမှတ်ဖြင့်ပြ၏။ဣ ပြုတ်လျှင် ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ မိဿက မရကြောင်း x ဤအမှတ်ဖြင့်ပြ၏။ ပစ္ဆာပြုတ်လျှင် ပစ္ဆာဇာတာ

ပစ္စဝါရ ပစ္စနိက်ဇယား													နဟေတုပစ္စည်း နည်းပြသင်္ချာဇယား								
ပစ္စည်း	အာ	သဟ	ဥပ		ပုရေ	ပစ္ဆာ	ကံ	ဟာ	ဣ	သဟပုရေ	ပစ္ဆာဟာ	ပစ္ဆာဣ	သုဒ္ဓ	၁-၄	၇		၁၀	၁၂	၁၄	၁၆-၂၁	၁၆-၂၁
			အနန္တရ	ပကတူ												၉					
	၉	၉	၇	၉	၃	၃	၂	၁	၁	၂	၂	၂	ဧက	၅-၆	၈		၁၁	၁၃	၁၅	ဆဟာ	ဆဣ
ဟေ		ဟေ											၁၅								
အာ	*အာ												။								
ဓိ	အာဓိ	သဟဓိ											။	၁၅							
နံ			*နံ										။	။							
သနံ			*သနံ										။	။							
*သဟ		*သ											၁၁	၁၁							
*အည		အည											၁၁	၁၁	၁၁						
*နိ	ဝတ္ထာ	*သဟနိ			*ပုရေနိ					သဟပုရေ			၁၁	၁၁	၁၁						
ဥ	အာရမ္မဏူ		*အနန္တရ	*ပကတူ									၁၅	၁၃	၇	၅					
*ပု	အာပု				*ဝတ်ပု								၁၃	၁၃	၁၁	၁၁	၅				
+×ပစ်						*ပစ္ဆာ							၁၅	၁၅	၉	၉	၃				
သေ			သေ										။	။	၁၁	၁၁	၅	၃			
ကံ		သဟကံ	နံကံ	နာနာကံ			*ကံ						။	။	။	။	။	၁			
ဝိ		ဝိပါ											။	။	။	။	။	၃	၁		
+ဟာ		နာမ်ဟာ						*ဟာ					။	။	။	။	။	။	။		
×ဣ		သဟဣ			ပုဣ				*ဣ				။	။	။	။	။	။	။		
ဈာ		ဈာ											။	။	။	။	။	။	။	၁	၁
မဂ်		မဂ်											။	။	။	။	။	။	။	။	။
*သံ		သံ											၁၁	၁၁	။	။	။	။	။	။	။
*+×ဝိပ်	ဝတ္ထာ	သဟဝိပ်			*ပုရေဝိပ်	*ပစ္ဆာဝိပ်							၉	၉	၉	၉	၃	။	။	။	။
*+×အတ်	အာပု	*သဟ			*ပုရေ	*ပစ္ဆာ		*ဟာ	*ဣ	သဟပုရေ	ပစ္ဆာဟာ	ပစ္ဆာဣ	၉	၉	၉	၉	၂	၂			
နတ်			*နတ်										၁၅	၁၅	၁၁	၁၁	၅	၃	၁	။	။
ဝိဂ			*ဝိဂ										၁၅	၁၅	၁၁	၁၁	၅	၃	၁	။	။
*+×အဝိ	အာပု	*သဟ			*ပုရေ	*ပစ္ဆာ		*ဟာ	*ဣ	သဟပုရေ	ပစ္ဆာဟာ	ပစ္ဆာဣ	၉	၉	၉	၉	၂	၂			

ဟာရမိဿက, ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ မိဿက နှစ်မျိုးလုံး မရကြောင်း + × ဤအမှတ်ပြင့်ပြ၏။ ဝိပ်, အတ်, အဝိပြတ်လျှင် မိဿက သုံးမျိုးလုံး မရကြောင်း * + × ဤအမှတ်ပြင့်ပြ၏။ လွယ်ကူလှရန်တည်း။ ကျန်မိဿကများကို ဆိုပါ။

သံပေါက်များ။ ။ဤပစ္စနိက် သင်္ချာခန်းသည် မည်မျှပင် ခက်ခဲသော်လည်း ဤကုသသတ်ကိုအတွက် ကိန်းသေတထစ်ချ ရေးသားထားသော သံပေါက်များ၏ အဘေဒကို နည်းပေးသည့်အတိုင်း ကျေနပ်အောင်ကြံဆပါလျှင် အလွယ်ဆုံးဖြစ်ပေါ် သင်္ချာမှန်များကိုပါ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်နိုင်လတ္တံ့။ ပေယျာလများကိုပါ ကုန်စင်အောင် ကျနစွာ ပေါ်ဆိုနိုင်လတ္တံ့။

သံပေါက်များကို ရှင်းလင်းပြခြင်း။ သုဒ္ဓသင်္ချာပနေရာ။ ။ပစ္စနိက် သုဒ္ဓသင်္ချာများကို အထူးမှတ်ရန်မလိုတော့ဘဲ ဇယားပြအတိုင်း ဆိုင်ရာ သဘာဂမျိုးတွင် နှုတ်ပေါ်နှုတ်ပေါ်ဆိုရ၏။ ဝိသဘာဂမျိုးများ ဖြစ်မှုကား တစ်ခုတည်းနှုတ်ဘွယ်မလို။ ၎င်းတို့၏ သုဒ္ဓသင်္ချာကိုသာ ဆိုရ၏။

နဟေတုသည် သဟမျိုးဖြစ်၍ သဟထဲတွင် ဟိတ်ခြောက်ပါးကို နှုတ်ရလည်း၊ တရားကိုယ်သာလျော့ပြီး သင်္ချာမလျော့၍ မနှုတ်ရသည်ပင်ဖြစ်၏။ (အာရမ္မဏ စသောမျိုးပစ္စည်းတွေထဲမှာလည်း ဟိတ်ခြောက်ပါး ပါနေ၍ နှုတ်ရလိမ့်ဦးမည်ဟု မထောင်လေနှင့်၊ ဇယားကိုကြည့်ပါ။ ဟေတုသည် သဟမျိုးနှင့်သာ သဘာဂဖြစ်၍ ၎င်းအောက်မှာသာ ရှိနေသည်၊ နှုတ်ဆိုသော်လည်း သဘာဂကိုသာ နှုတ်ရကြောင်းပြောခဲ့ပြီ။ ပစ္စနိက်အရာသော ပစ္စည်းဟူသမျှ ဤသဘောချည်းပင်ဖြစ်၏။)

ဆ, အဓိ, နိ, ဆံ-စက်ပေါ် နအဓိပတေ ဧကာဒသ။ ။နသဟဇာတေ ဖြစ်၍ သဟမျိုးပြတ်ပြီး ပေါင်းစဉ်ရှိ ကျန်မျိုးများကို ပေါင်း ကြည့်ပါ။ အာ၊ ဥ သင်္ချာနဝတွင် (အာနှင့် ဥသင်္ချာတူသည်) ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣ မိဿကမှ (ကုဗျာ။ ဗျာ) (အကုဗျာ။ဗျာ) နှစ်ချက်တိုးလာ၍ ဧကာဒသဖြစ်၏။ ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ တို့ သီးခြားသင်္ချာမတိုးပြီ။ သဟပြတ်၍ သဟဇာတ-ပုရေဇာတ မိဿကလည်းမရပြီ။

နအညမညေ ဧကာဒသ၊ နသမ္ပယုတ္တေ ဧကာဒသ။ ။သဟမျိုး မပြတ်၊ သဟထဲ အည၊ သံကိုနှုတ်လျှင် (သုဒ္ဓသင်္ချာဆိုရိုးတွင်နှုတ်ကြွင်း တရားကိုပြထားသည်)(ကု။ဗျာ) (အကု။ဗျာ)(ဗျာ။ဗျာ)(ကုဗျာ။ဗျာ) (အကုဗျာ။ဗျာ)ဟု (ဗျာ) ငါးချက်ကျန်၏။ သဟက ပြခဲ့သော သင်္ချာ ဧကာဒသတွင် ဤ(ဗျာ) ငါးချက်ကို ရေလည်း သင်္ချာမတိုးပြီ ဖြစ်၍ ဧကာဒသပင်ရ၏။

နနိဿယေ ဧကာဒသ။ ။သဟထက်တိုးပေါ် ပုရေမျိုး ပြတ်သော်လည်း သင်္ချာမလျော့၍ ဧကာဒသပင်ရ၏။

ပုရုံတေရသ၊ နပုရေဇာတေ တေရသ။ ။သဟနှင့်ပုရေ နှစ်မျိုးလုံး ရှိမှသာ သဟ-ပုရေမိဿကကိုရော ပုရေပြတ်သဖြင့် ဤမိဿက ဆိုင်ရာ (ကုဗျာ။ကု) (အကုဗျာ၊ အကု) နှစ်ချက်မရ၍ တေရသဖြစ်၏။

ဝိပ်, အတ်, အဝိ-နှင့် နဝိပ္ပယုတ္တေ နဝ။ ။သဟတွင် ဝိပ္ပယုတ္တကို နှုတ်လျှင် (နှုတ်ပုံပြခဲ့ပြီ) နဝသက်သက်နှင့် ဘုံသာကျန်၍ (ကု။ကု) (အကု။အကု) (ဗျာ။ဗျာ)ဟု သုံးချက်ရ၏။ အာ၊ ဥ နဝတွင် ဤသုံးချက် ပါပြီးဖြစ်၍ သင်္ချာမတိုး၊ ပုရေ၊ ပစ္ဆာတို့ပြတ်ကြ၍ မိဿကသုံးမျိုးလုံး မရနိုင်ရကား ဤနဝပင်ဖြစ်၏။

နောအတ္ထိယာ နဝ၊ နောအဝိဂတေ နဝ။ ။အာ၊ ဥ နှင့် ကံသာ ကျန်၏။ မိဿကများလည်းမရ၊ သင်္ချာတိုးလည်းမရှိ၍ နဝပင်။

ဒုက။အာဥနှစ်ဝ၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာ တေရသာ။

နအာ။နဥ။ ။(ကု။ အကု) (အကု။ ကု) ကို ၎င်းနှစ်ပစ္စည်းသာ ရကြောင်း ပစ္စယုဒ္ဒါရတွင်ကြည့်ပါ။ ယခု၎င်းနှစ်ပစ္စည်းလုံးပြုတ်ပြီ ဖြစ်၍ ဤသင်္ချာနှစ်ချက်လျော့ခါ တေရသဖြစ်၏။

ပစ္ဆာသဟ၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာနဝသာ။

နပစ္ဆာ။ နသဟ။ ။ဤနှစ်ပစ္စည်းပြုတ်လျှင် မိဿကများ လုံးဝမရ တော့ပြီ။ အာ၊ ဥ၊ နဝတွင် ပုရေ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣံတို့ကိုရေလည်း သင်္ချာမတိုး လာပြီ။

တိကာဒိ။ အာဥပုရ၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာနဝသာ။

နအာ။ နဥ။ နပုရေ။ ။သဟ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣံနှင့် ပစ္ဆာဟာ၊ ပစ္ဆာဣံ မိဿက ကျန်၏။ သဟနဝတွင် ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣံ မိဿက ရေလည်း သင်္ချာမတိုးလာပြီ။ နဝပင်။

အာဥသဟ၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာ သတ္တသာ။

နအာ။နသဟ။ နဥပ။ ။ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣံ၊ ပစ္ဆာဟာ၊ပစ္ဆာ ဣံမိဿက ကျန်၏။ ပုရေနှင့် ပစ္ဆာပေါင်းပဉ္စ။ မိဿက နှစ်ချက်တိုး။ သတ္တဖြစ်၏။

အာဥ အည၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာ သတ္တသာ။

နအာ။နအည။နဥပ။ ။အညသာလျော့၍ (ဗျာ) ငါးချက်တိုးလာ လည်း သင်္ချာမှာ မတိုးဘဲ "အာဥသဟ"ကဲ့သို့ သတ္တပင်ဖြစ်၏။ သံလည်း တူ၏။

အာဥသဟ၊ ပုရေဇ၊ လျော့က ပဉ္စသာ။

နအာ။ နသဟ။ နဥပ။ နပုရေ။ ။ပစ္ဆာ။ ကံ။ဟာ။ဣံနှင့် ပစ္ဆာဟာ၊ ပစ္ဆာဣံ မိဿကသာကျန်ရာ ပစ္ဆာတီဏိတွင် ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣံ မိဿကနှစ်ချက်တိုး။ ပဉ္စဖြစ်၏။

အာဥဝိပ္ပ၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာ ပဉ္စသာ။

နအာ။ နဥပ။ နဝိပ္ပ။ ။သဟတွင် ဝိပ်နုတ်ရာ သင်္ချာတီဏိ။ ၎င်းတွင် ကံမှ (ကု၊ ဗျာ) (အကု။ဗျာ)နှစ်ချက်တိုး၍ ပဉ္စဖြစ်၏။ ဝိပ္ပဆိုသဖြင့်ပုရေ မျိုး ပစ္ဆာမျိုးလည်း ပြုတ်လေပြီ။ မိဿကလည်း မရပြီ။

အာဥသဟ၊ ပစ္ဆာဇ၊ လျော့က ပဉ္စသာ။

နအာ။နသဟ။နဥပ။နပစ္ဆာ။ ။ပုရေ။ ကံ။ဟာ။ဣံသာကျန်၍ပဉ္စ။

ပစ္စနိက်အကျဉ်းချုပ်။ ။ဟောလိုသော ပစ္စည်းများသည် မျိုးပါ ပြုတ်သောပစ္စည်းလော၊ တရားသာလျော့၍ သင်္ချာမထူး မလျော့သော ပစ္စည်းလော၊ တရားလည်းလျော့ သင်္ချာလည်းလျော့သော ပစ္စည်းသော ဟု သဘောကိုထောက်ဆပြီး ကြွင်းကျန်သော သင်္ချာ ကြွင်းသော မျိုး သင်္ချာတို့ကိုပေါင်း၍ သင်္ချာထုတ်။ ဤသံပေါက်သည် ကုသလတိက်အတွက် ကိန်းသေသံပေါက်ဖြစ်၏။ ပေယျာလပေါင်းများစွာဖြင့် သင်္ဂါယနာတင် ထားသော ပါဠိကို မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကျ အမှန်အကန် ချွတ် ယွင်းချက်မရှိ ကုန်စင်အောင် ထုတ်ဖေါ်နိုင်၏။ မိမိတို့ပါးစပ်မှ သင်္ချာ များ လိုသလိုထွက်လာနိုင်ရကား၊ သံပေါက်သဘောမိအောင် ကြံဆပါ အားလုံးကိစ္စပြီးပါ၏။

ပဉှာဝါရပစ္စနိက် သုဒ္ဓသင်္ချာ သံပေါက်

(၁) သ,အဉ်,နိ,သံ၊ ဧက်ဒသံ၊ ပုရံတေရသ။
(၂) ဝိပ်,အတ်,အဝိ၊ နဝရှိ၊ ကြွင်းသိ ပန္နရသ။

ဒုကသံပေါက်

(၃) အာ,ဥနှစ်ဝ၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာတေရသာ။
(၄) ပစ္ဆာသဟ၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာနဝသာ။

တိကာဒိသံပေါက်

(၅) အာ,ဥ,ပုရ၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာနဝသာ။
(၆) အာ,ဥ,သဟ၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာသတ္တသာ။
(၇) အာ,ဥ,အည၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာသတ္တသာ။
(၈) အာ,ဥ,သမ္ပ၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာသတ္တသာ။
(၉) အာ,ဥ,သဟ၊ ပုရေဇ၊ လျော့က ပဉ္စသာ။
(၁၀) အာ,ဥ,ဝိပ္ပ၊ လျော့တုံက၊ သင်္ချာ ပဉ္စသာ။
(၁၁) အာဥသဟ၊ ပစ္ဆာဇ၊ လျော့က ပဉ္စသာ။

ပဉှာဝါရ ပစ္စနိက် သုဒ္ဓသင်္ချာ ဆိုရိုး

ပစ္စနိက်သုဒ္ဓသင်္ချာ။ ။မျိုးစဉ် သုဒ္ဓသင်္ချာများကို သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း အကျယ်ထုတ်ဖေါ်၍ ဆိုပါ။ ဤကျမ်း၌ကား ကျဉ်းစိမ့်သောငှါ အတို သဘောအားဖြင့်သာရေးအံ့။ ထူးရာမျှကိုသာ ဖေါ်ပြအံ့။

နဟေတုပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၌။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏ ပစ္စည်း။ အချင်းချင်းအား၎င်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ် ပဋိ သန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား၎င်း တတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး အလုံး စုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အချင်းချင်းအား၎င်း, ဥပါဒါရုပ်အား၎င်းတတ်သော အလုံးစုံသော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အ ချင်းချင်းအားတတ်သော ပဋိသန္ဓေ ဟိတ်သုံးပါးမှ တပါးသော ပဉ္စ ဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သဟ ဇာတ ပစ္စည်း။ (သဟဇာတထဲမှ သဘာဂဖြစ်သော ဟေတုကို နုတ်ပုံ တည်း။ အကြွင်းစု ဤသဘောယူဆပါ)။ အလုံးစုံသော အနန္တရူပ နိဿယ ပစ္စည်း။ ပကတူပ နိဿယပစ္စည်း။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စည်း။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း။ ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်း။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း၊ မိဿကသုံး ပစ္စည်း။ (သုဒ္ဓသင်္ချာများကို ကြေညက်ပြီးဖြစ်လျှင် ဖေါ်၍ ဆိုရန်မလိုပြီ။ မကြေသေးမူ ဖေါ်ဆိုပါ) ဤပစ္စည်းတရားတို့သည် နဟေတု ပစ္စည်းတတ်သော တရားတို့မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနိက်၌ နယသို့ လိုက်၍၎င်း၊ ဝါရသို့ လိုက်၍၎င်း၊ တိက်ပုဒ်၏ အရသို့ လိုက်၍၎င်း၊ ကတ္တားသမ္ပဒါန် နေဟန်သို့ လိုက်၍၎င်း "နဟေတုယာ ပန္နရသ"ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ (ပန္နရသအရ ရေတွက်လိုမူ ပစ္စယုဒ္ဒါရ ဇယားအတိုင်းရေပါ။ ဤနည်း ပြကိုမှီး၍ အကျယ်ဆိုလိုလျှင်ဆိုပါ။ ဤမှနောက်၌ကား ကိစ္စပြီးလွယ် အောင် အကျဉ်းနည်းမျှသာ ရေးပြအံ့)။

နာရမ္မဏပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာဝါရ၌။ ။(နာရမ္မဏဆို၍ ခေါင်းစဉ် အာရမ္မဏမျိုး ပြုတ်ပြီ) အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရူ။ ပကတူ။ ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံပစ္စည်း။ မိဿကသုံးပစ္စည်း "နာရမ္မ ဏေ ပန္နရသ"။

နာဓိပတိသုဒ္ဓ၌။ ။အလေးအမြတ်မပြုတတ်သော ကာမစိတ် စတု ပညာသ၊ ဝိညာ ၃၊ နေဝ ၃၊ အတိညာဉ်ဒွေအား တတ်သော အလေး အမြတ်မပြုအပ်သော စိတ် ၇၉၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ နိဗ္ဗာန်ဟု ဆိုအပ် သော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ (အာရမ္မဏတွင် အာဓိ နုတ်ကြွင်း တည်း။ လောကုတ်ရှစ်မှာ အာဓိဧကန်ဖြစ်၍ ပြုတ်သည်။ ဧကန်ဟုသမျှ ပြုတ်မည် ဟု ယူဆပါ)သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း မှ တပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတ ပစ္စည်း(ဟေတုကဲ့သို့ အဓိပတိ တရားကိုယ် လေးပါးမှ တပါးဟု အကျယ် နုတ်ပါ) ကြွင်းမျိုးများမှာ အဓိပတိနှင့် လုံးဝမဆိုင်ပြီ ဖြစ်၍ ခေါင်းစဉ် အတိုင်း ပြီးလွယ်အောင် အနန္တရူ။ ပကတူ။ ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံပစ္စည်း။ မိဿကသုံး ပစ္စည်းဟုဆိုပါ။ "နာဓိပတိယာပန္နရသ"။

မှာထားချက်။ ။ဆိုတတ်လောက်ပြီ ဖြစ်၍ ဤမှနောက်၌ ပစ္စည်း များကိုမရေးပြတော့ဘဲ ခေါင်းစဉ်အတိုင်းဆိုဟုသာ ရေးတော့အံ့။

နာနန္တရ။ နသမနန္တရ။ နောနတ္ထိ။ နောဝိဂတ သုဒ္ဓ၌။ ။အနန္တရူပ ပြုတ်ပြီဖြစ်၍ ၎င်းကိုချ၍ ခေါင်းစဉ်အတိုင်းဆိုတော့။ (နာနန္တရတို့မူ ဖြစ်စေ, မူလီဖြစ်စေ သုဒ္ဓ၊ ဒုကစသည်တို့၌ ရှိလျှင် ပကတူပနှင့် ဗလဝကမ္မမှ အနန္တရ ကမ္မကို မရပြီ။ ရှေ့နား၌လည်း မှာထား၏)။ "နာနန္တရေ ပန္နရသ။ နသမနန္တရေ ပန္နရသ။ နောနတ္ထိယာပန္နရသ။ နောဝိဂတေပန္နရသ"။ အနန္တရ ပြုတ်လျှင် ပကတူ ပနိဿယ, ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မ တို့ရှိ အနန္တရ ကမ္မပြုတ်သည်ကို မှတ်ခဲ့ပါ။

နသဟဇာတသုဒ္ဓ၌။ ။သဟပြုတ်ပြီ။ အကျန်ခေါင်းစဉ် အတိုင်း ဆိုပါ။ "နသဟဇာတေ ဧကာဒသ"။ (ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣံ မိဿက ကျန်သေး၍ ဧကာဒသ ရကြောင်းပြခဲ့ပြီ)။

နအညမညသုဒ္ဓ၌။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ စိတ္တဇရုပ် ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာ တို့ စုတိကြသော ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။

ဥပါဒါရုပ်အား တတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတပစ္စည်း (သဟတွင် အညနှုတ်ကြွင်းတည်း) ကြွင်းမျိုးများ ဆိုပါ။ "နအညမညေ ကောဒသ"။

နနိဿယ သုဒ္ဓ၌။ ။ဝတ္ထာ ရမ္မဏမှ တပါး အာရမ္မဏ ပစ္စည်း။ သဟနှင့် ပုရေမျိုး ပြုတ်ပြီ။ အကြွင်းဆိုပါ။ "နနိဿယေ ကောဒသ"။

နဥပနိဿယ သုဒ္ဓ၌။ ။(အာရမ္မဏတွင် အာရမ္မဏူပကို အာဓိ အတိုင်း နှုတ်၍ဆိုပါ) အနန္တရ။ ပကတူလည်း ပြုတ်ပြီ၊ ဆိုပါ။ "နဥပနိဿယေပန္နရသ"။

နပုရေဇာတ သုဒ္ဓ၌။ ။မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇောတခု ယုတ်သုံးဆယ်၊ တဒါရုံကောဒသ၊ ဝိညာ ၃၊ နေဝ ၂၃၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်မှတပါး အဘိညာဉ်ဒွေ၊ လောကုတ်ရှစ်ခုအား တတ်သော စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသမှတပါး ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော အာရမ္မဏပစ္စည်း (ဒွေပဉ္စ၊ မနောဓာတ်မှာ အာပုကေန်ဖြစ်၍ လျော့သည်) ပုရေပြုတ်၏။ အကြွင်းမျိုးစုဆိုတော့။ "နပုရေဇာတေ တေရသ"။(သဟပုရေမိဿက မရပြီ)။

နပစ္ဆာဇာတသုဒ္ဓ၌။ ။ပစ္ဆာပြုတ်၏။ ဆို။ "နပစ္ဆာဇာတေ ပန္နရသ"။

နာသေဝန သုဒ္ဓ၌။ ။အလုံးစုံသော အာ။ သဟပစ္စည်း။ အကုသိုလ် ဒွါဒသ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပထမ ဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ၊ ရဟန္တာတို့ စုတိနှင့်တကွ ဝိပါက်ဆတ္တိံသအား တတ်သော လောကီဇော သတ္တစတ္တာလီသအဆုံးဇော၊ မဂ်လေးခု၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေ၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ဝိပါက်ဆတ္တိံသဟု ဆိုအပ်သော အနန္တရူပနိဿယပစ္စည်း။ (အနန္တရတွင် အာသေကိုနှုတ်ရာ (ကု။ဗျာ) စသော ကြွင်းငါးချက်တရားတို့၏ ပစ္စည်း, ပွန်ကို နှလုံးသွင်း၍ ဆိုပါ) အကြွင်းစုဆိုပါ။ "နာသေဝနေပန္နရသ"။

နကမ္မသုဒ္ဓ၌။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ သဟဇာတ ကမ္မပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရကမ္မမှတပါး အနန္တရူပ ပစ္စည်း။ ဗလဝကမ္မမှ တပါး ပကတူပ ပစ္စည်း။ ကံပြုတ်၏။ ဆိုတော့။ "နကမ္မေ ပန္နရသ"။

နဝိပါကသုဒ္ဓ၌။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အချင်းချင်း အားရင်း, အချင်းချင် နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အားရင်း တတ်သော အလုံးစုံသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အချင်းချင်း အားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အားရင်း တတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာအား တတ်သော ဟဒယဝတ္ထုဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတပစ္စည်း (သဟကြွင်းတည်း) အကြွင်.ဆိုပါ။ "နဝိပါကေ ပန္နရသ"။

နအာဟာရသုဒ္ဓ၌။ ။သဟတွင် နာမ်အာဟာရကိုနှုတ်။ ရုပ်အာဟာရပြုတ်၍ ပစ္ဆာဟာ မိဿကမရပြီ။ အကြွင်းဆိုပါ။ "နအာဟာရေ ပန္နရသ"။

နဣန္ဒြိယသုဒ္ဓ၌။ ။သဟတွင် သဟတိံကိုနှုတ်။ ပုရေတွင် ပုတိံကို နှုတ်လျှင် မနောဓာတ်, အရူပဝိပါတ် လေးခုကြဉ်သော မနောဝိညာဏဓာတ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ဖြစ်သောအခါ ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသောစိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုနှင့် နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ စသော အထက်က ပြဆိုခဲ့သောတရားများ ကျန်၏။ ရူပတိံပြုတ်၍ ပစ္ဆာဘူ မိဿကမရပြီ၊ အကြွင်းဆိုပါ။ "နဣန္ဒြိယေ ပန္နရသ"။

နဈာန။နမဂ္ဂသုဒ္ဓ၌။ ။သဟတွင် ဈာမဂ်ကိုနှုတ်၍ အကြွင်းစုဆိုပါ။ "နဈာနေ ပန္နရသ။ နမဂ္ဂေ ပန္နရသ"။

နသမ္ပယုတ္တသုဒ္ဓ၌။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အချင်းချင်းအားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အားရင်း တတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါ၊ အချင်းချင်းအား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတပစ္စည်း။ (သဟကြွင်းတည်း) အကြွင်းဆိုပါ။ "နသမ္ပယုတ္တေ ကောဒသ"။

နဝိပ္ပယုတ္တသုဒ္ဓ၌။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏ ပစ္စည်း။ အချင်းချင်းအား တတ်သော အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားရင်း, ဥပါဒါရုပ်အားရင်း တတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတ ပစ္စည်း။ (သဟကြွင်းတည်း)ပုရေ။ ပစ္ဆာပြုတ်၍ မိဿကများလည်း မရပြီ။ အနန္တရ။ ပကတူ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံပစ္စည်း။ "နဝိပ္ပယုတ္တေနဝ"။

နောအတ္ထိ။နောအဝိဂတ သုဒ္ဓ၌။ ။အာပုမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ (နှုတ်ကြွင်းကို ပုရေကဲ့သို့ပေါ်ပြုပါ)အနန္တရ။ပကတူ။ ကံပစ္စည်း။ "နောအတ္ထိယာ နဝ။ နောအဝိဂတေနဝ"။

နဟေတုပစ္စည်း ဒုကာဒိ

နဟေတုကိုမူတည်၍ နာရမ္မဏ စသည်တို့ကို လှည့်ခါ မူလီသွတ်၍ ဟောတော်မူ၏။ နဟေတုမူဖြစ်ခြင်းကြောင့် သဟဇာတထဲတွင် ဟေတုကို အမြဲနှုတ်ပါ။ မူလီများကို သုဒ္ဓသင်္ချာက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နှုတ်သင့် ပြုတ်သင့်ကို ကြည့်၍ဆိုပါ။ သင်္ချာများမှာ သုဒ္ဓနှင့်မထူးကြောင်း ဇယားတွင် ပြထားပြီ။

ဆိုရိုး။ နဟေတုမူ နာရမ္မဏ ဒုက၌။ ။ဟေတု ပစ္စည်းမှ တပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း (နှုတ်ပုံများပြခဲ့ပြီ) အကြွင်း ဆိုတော့။ ဤတရားတို့သည် နဟေတု၊ နာရမ္မဏ ပစ္စည်းတတ်သော တရားတို့မည် ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်....ဆိုတော့၊ "နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေပန္နရသ" ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

နဟေတုမူ နာဓိပတိ ဒုက၌။ ။အာရမ္မဏတွင် အာဓိကိုနှုတ် သဟဇာတတွင် ဟေတုနှင့် သဟာဓိကိုနှုတ်ပြီး အကြွင်းတို့ကိုဆိုပါ။ "နဟေတု ပစ္စယာ နာဓိပတိယာ ပန္နရသ"။ (ရှေ့၌ ဤသဘော ဆိုပါ၊ သင်္ချာမျှသာ ပြအံ့)။

နဟေတုမူ နာနန္တရ။ နသမနန္တရ။ နောနတ္ထိ။ နောဝိဂတ ဒုက၌။ ။ သဟတွင် ဟေတုပို၍ နှုတ်ရမှုသာထူးသည်။ အကြွင်းစုအားလုံး သုဒ္ဓနှင့် တူ၏။သုဒ္ဓကပြခဲ့သောနည်းကိုမှီး၍ အားလုံးဆိုပါ။သင်္ချာများမထူးသေး။

တိက

နဟေတု နာရမ္မဏမူ နာဓိပတိ တိက၌။ ။(နာရမ္မဏမူဝင်၍ အာရမ္မဏမျိုးပြုတ်ပြီ။ ရင်းအကျက်ကို မကြည့်နှင့်တော့) ဟေတု။ သဟဇာတာ ဓိပတိမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတ ပစ္စည်း။ အကြွင်းဆိုတော့။ "နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ နာဓိပတိယာ ပန္နရသ"။

နဟေတု နာရမ္မဏမူ နာနန္တရ စသော တိက။ ။ရင်းတို့ကို လည်း နောအဝိဂတမူလီတိုင်အောင် အကုန်ဆိုပါ၊ နဥပနိဿယ မူလီ၌သာ "အာဥနှစ်ဝ၊ လျော့တုံက• သင်္ချာတေရသာ"အရ တေရသဖြစ်၏။ အကြွင်းသင်္ချာများမှာ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းပင် ရှိသေး၏။ အာရမ္မဏမျိုး လုံးဝ ပြုတ်မှုသာထူးသည်။

စတုက္က။ ။နာဓိပတိမူ ဝင်လာ၍ သဟဇာတတွင် ဟေတုနှင့် သဟာဓိကို အမြဲနှုတ်၍ ဆိုရရုံသာ။ သင်္ချာများအားလုံး တိကနှင့်တူ၏။

ပဉ္စက။ ဆက္က။ ။နာနန္တရ။နသမနန္တရတို့မူဝင်လာ၍ အနန္တ ရူပမျိုး ပြုတ်ပြီ။ ပကတူပ, ဗလဝနာနာကမ္မရှိ အနန္တရ ကမ္မမရတော့၍ ပကတူ ဟု သာမည ရေးထားလည်း အနန္တရကမ္မကိုကြဉ်၍ အားလုံးဆိုပါ။ သင်္ချာများကား မထူးသေး။ ဆိုပါတော့။

သတ္တက

နသဟဇာတမူဝင်လာပြီ။ အာမျိုး, သဟမျိုး, အနန္တ ရူပမျိုးပြုတ်ကြပြီ၊ ပကတူပ။ ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံ နှင့် ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣံ မိဿကသာ ကျန်တော့၍ မူသင်္ချာမှာ အများဆုံး ကောဒသသာ ရတော့မည်။

နဟေတု …. ပ …. နသဟဇာတမူ နအညမည သတ္တက၌။ ။အလုံးစုံသော ပကတူပနိဿယ ပစ္စည်း။ ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣံပစ္စည်း၊ ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣံ မိဿကပစ္စည်း။ "နဟေတု ပစ္စယာ …. ပ …. နသဟဇာတ ပစ္စယာ နအညမညေ ဧကာဒသ"။

နနိဿယသတ္တက၌။ ။ပကတူ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံ ပစ္စည်း။ ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣံ မိဿကပစ္စည်း။ "န နိဿယေ ဧကာဒသ"။

န ဥပနိဿယ သတ္တက၌။ ။ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံ ပစ္စည်း။ မိဿက နှစ်ပစ္စည်း။ (မိဿက နှစ်ပစ္စည်းဆိုလျှင် ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣံ မိဿကဟု ယူဆပါ)။ "န ဥပနိဿယေ သတ္တ"။ (အာဥသဟပြုတ်ခဲ့ပြီ)။

န ပုရေဇာတ သတ္တက၌။ ။ပကတူ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံပစ္စည်း။ မိဿက နှစ်ပစ္စည်း။ "န ပုရေဇာတေ ဧကာဒသ"

န ပစ္ဆာဇာတ သတ္တက၌။ ။သဟ, ပစ္ဆာပြုတ်၍ သင်္ချာနဝ။ မိဿက မရပြီ။

နာသေဝန (ပ) နသမ္ပယုတ္တ။ နောနတ္ထိ။ နောဝိဂတ သတ္တက၌။ ။ ဆိုင်ရာ အနုတ် အပြုတ်တို့ကို ကြည့်၍ဆိုပါ။ သင်္ချာဧကာဒသ။

န ဝိပ္ပယုတ္တ သတ္တက၌။ ။ပကတူ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံပစ္စည်း။ သင်္ချာနဝ။

နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတ သတ္တက၌။ ။ပကတူ၊ကံ ပစ္စည်း။ သင်္ချာနဝ။

(ဤသတ္တက၌ ပကတူနှင့် ပစ္ဆာဟာ, ဣံမိဿကကို သတိပြုရမည် ဖြစ်ရာ ပကတူပြုတ်လျှင် သတ္တ၊ မိဿကပြုတ်လျှင် နဝ။ ၎င်းတို့ရလျှင် ဧကာဒသဟု မှတ်ပါ)။

အဋ္ဌက။

န အညမညမှာ န သဟဇာတမူ ဝင်ကတည်းက ပြုတ်ပြီးဖြစ်၍ ၎င်းမူ ဝင်လာလည်း မထူးပြီ။ သတ္တက အတိုင်းဆိုပါ။

နဝက။

နနိဿယမူဝင်လာ၍ ပုရေမျိုးထပ်၍ ပြုတ်ပြန်ပြီ။ ပကတူ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံမျိုးနှင့် မိဿကနှစ်မျိုးသာ ကျန်တော့၏။

န ဟေတု (ပ) နနိဿယမူ န ဥပနိဿယ နဝက၌။ ။ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံပစ္စည်း။ မိဿကနှစ်ပစ္စည်း။ "န ဟေတု ပစ္စယာ (ပ) န နိဿယ ပစ္စယာ န ဥပနိဿယေ ပဉ္စ"။

နပုရေဇာတ နဝက၌။ ။ပကတူ။ပစ္ဆာ။ကံ။ဟာ။ဣံပစ္စည်း။မိဿက နှစ်ပစ္စည်း။ "န ပုရေဇာတေ ဧကာဒသ"။

န ပစ္ဆာဇာတ နဝက၌။ ။ပကတူ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံပစ္စည်း။ သင်္ချာ နဝ။

နာသေဝန နဝက စသည်၌။ ။န ဝိပ္ပယုတ္တ။ နော အတ္ထိ။ နော အဝိဂတ၌ သင်္ချာနဝ။ ကြွင်းနဝကများ အားလုံး၌ ဧကာဒသတည်း။ ဆိုပါ။

ဒသက။

န ဥပနိဿယမူဝင်လာ၍ ပကတူပြုတ်ပြန်ပြီ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံ နှင့် မိဿကနှစ်မျိုးသာ ကျန်ရကား၊ မူသင်္ချာမှာ ပဉ္စသာရှိတော့၏။

နဟေတု (ပ) န ဥပနိဿယမူ နပုရေဇာတ ဒသက၌။ ။ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံပစ္စည်း။ မိဿက နှစ်ပစ္စည်း။ "နဟေတု ပစ္စယာ (ပ) န ဥပနိဿယ ပစ္စယာ န ပုရေဇာတေ ပဉ္စ"။

န ပစ္ဆာဇာတ ဒသက၌။ ။ကံ။ ဟာ။ ဣံ ပစ္စည်း။ "နပစ္ဆာဇာတေ တီဏိ"။

နာသေဝန (ပ) နသမ္ပယုတ္တ။ နောနတ္ထိ။ နောဝိဂတ ဒသက၌။ ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံပစ္စည်း။ မိဿကနှစ်ပစ္စည်း။ သင်္ချာပဉ္စ။

နဝိပ္ပယုတ္တဒသက၌။ ။ကံ။ ဟာ။ ဣံ ပစ္စည်း။ "နဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ"။

နောအတ္ထိ။နောအဝိဂတဒသက၌။ ။ကံပစ္စည်း။ သင်္ချာဧ။

ဧကာဒသက။ ။နပုရေဇာတမှာ ပြုတ်ပြီးဖြစ်၍ မူ ဝင် လာလည်း မထူးပြီ။ ဒသက အတိုင်းဆိုပါ။

ဒွါဒသက။

နပစ္ဆာဇာတမူဝင်လာ၍ ကံ။ဟာ။ဣံ သာ ကျန်တော့သည်။ မူသင်္ချာမှာ တီဏိသာရှိတော့မည်။ မိဿကများပြုတ်ပြီ။

နဟေတု (ပ) နပစ္ဆာဇာတမူနာသေဝန ဒွါဒသက၌။ ။ကံ။ ဟာ။ ဣံ ပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ - (ပ) - နပစ္ဆာဇာတ ပစ္စယာ နာသေဝနေ တီဏိ"။

နကမ္မဒွါဒသက၌။ ။ဟာ။ဣံပစ္စည်း။ "နကမ္မေ ဧကံ"။

နဝိပါက ဒွါဒသက စသည်၌။ ။နော အတ္ထိ။ နောအဝိဂတ၌ ကံ သာကျန်၍ ဧ။ ကြွင်းပစ္စည်းစု၌ ကံ။ဟာ။ဣံကျန်၍ တီဏိတည်း။

တေရသက။ ။နာသေဝနမူဝင်၍ မထူးပြီ။ ဒွါဒသက အတိုင်းဆို။

စုဒ္ဒသက။ ။နကမ္မမူဝင်လာ၍ ဟာ, ဣံသာ ကျန်တော့သည်။ နော အတ္ထိ နောအဝိဂတကိုလည်း မူလိမသွတ်နိုင်ပြီ။ မူလိသွတ်နိုင်သော နဝိပါက စသည်ကိုဆိုတော့။ သင်္ချာများအားလုံး ဧကံချည်းသာ။

ပန္နရသက။ ။နဝိပါကမူဝင်၍ သင်္ချာမထူးပြီ၊ စုဒ္ဒသက အတိုင်းဆိုပါ။

သောဠသက (သအာဟာရ)

နအာဟာရမူဝင်လာ၍ ဣံသာကျန်တော့သဖြင့် ဣံကိုလည်း မူလိမသွတ်နိုင်ပြီ။ ဣံကို မူလိသွတ်လိုက်လျှင် တရားကျန်တော့မည် မဟုတ်။ ဤသို့ နအာဟာရသာမူဝင်၍ နဣန္ဒြိယမူအဖြစ် မဝင်နိုင်ရကား "သအာဟာရ" ဟု ဆိုရ၏။ ၎င်းကို "သဟာ" ဟုပြထားသည်။

နဟေတု- (ပ) နအာဟာရမူ နဈာန။ နမဂ္ဂ။ နသမ္ပယုတ္တ။ နဝိပ္ပယုတ္တ။ နောနတ္ထိ။ နောဝိဂတ သောဠသက၌။ ။ဣံပစ္စည်း။ "နဟေတု ပစ္စယာ-(ပ)န အာဟာရ ပစ္စယာ နဈာနေ ဧကံ။ နမဂ္ဂေ ဧကံ။…. နောဝိဂတေ ဧကံ"။ (ပြီးလွယ်အောင် အားလုံးတပေါင်းတည်း မူလိသွတ်၍ဆိုပါ)။

သတ္တရသက။ အဋ္ဌာရသက။ ဧကူနဝီသက။ ဝီသက။ ။မူပစ္စည်းတခုစီ တိုးခါ မူတည်၍ဆိုပါ။ မထူးပြီ၊ သင်္ချာဧကံ။

ဧကဝီသက။ ။နဟေတု- (ပ) နောနတ္ထိမူ နောဝိဂတ ဧကဝီသက၌။ ။ဣံပစ္စည်း။ "နဟေတု ပစ္စယာ (ပ) နောနတ္ထိ ပစ္စယာ နောဝိဂတေ ဧကံ"။

သောဠသက (သဣန္ဒြိယ)

နအာဟာရမူဝင်၍ ဣန္ဒြိယကို ချန်ထားခဲ့ရာ ယခုတဖန် နဣန္ဒြိယကို မူသွင်းပြီး အာဟာရကိုချန်ခါ "သဣန္ဒြိယ" ကို ဆိုရပေမည်။ ဒုကစသည် တို့မှာ ထူးမည်မဟုတ်ဘဲ သောဠသကမှစ၍သာ ထူးမည်ဖြစ်ရာ ၎င်းမှပင် စ၍ဆိုပါ။

နဟေတု- (ပ) နဣန္ဒြိယမူနဈာန။ နမဂ္ဂ။နသမ္ပယုတ္တ။ နဝိပ္ပယုတ္တ။ နော နတ္ထိ။ နောဝိဂတ သောဠသက၌။ ။ဟာပစ္စည်း။ "နဟေတု ပစ္စယာ-(ပ) နဣန္ဒြိယပစ္စယာ နဈာနေ ဧကံ။ နမဂ္ဂေ ဧကံ…. နောဝိဂတေ ဧကံ"။

သတ္တရသကစသည်။ ။ရှေးနည်းဆိုပါ။ သင်္ချာဧကံ။

ဧကဝီသက။ နဟေတု (ပ) နောနတ္ထိမူ နောဝိဂတ ဧကဝီသက၌။ ။ ဟာပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ-(ပ) နောနတ္ထိပစ္စယာ နောဝိဂတေ ဧကံ"။

နဟေတုမူပြီး၏။

နာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဒုကာဒိ

နာရမ္မဏမူနဟေတု ဒုကဥ္စ။ ။ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရ။ ပကတူ။ ပုရေ။ပစ္ဆာ။ကံ။ဟာ။ ဣ ပစ္စည်း။ မိဿက သုံးပစ္စည်း။ "နာရမ္မဏပစ္စယာ နဟေတုယာ ပန္နရသ"။ (နအာရမ္မဏမူဝင်၍ အာရမ္မဏမျိုးပြုတ်ခဲ့ပြီ)။

နာဓိပတိ ဒုက စသည်၌။ ။နဟေတုက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နာဓိပတိစသည်တို့ကို မူလီသွတ်၍ဆိုပါ။ **နဥပနိဿယမူလီ** ၌သာ သင်္ချာတေရသ ၄၏။ အကြောင်းစုအားလုံး နဟေတု ဒုက သင်္ချာနှင့်တူပြီ။

တိကာဒိ။ ။"နာရမ္မဏနဟေတု"နှင့် "နဟေတုနာရမ္မဏ" တို့သည် အပြန်အလှန်ဟောမှုသာထူး၏။ တရားအရ သင်္ချာအရ တစုံတရာ မထူးပြီဖြစ်၍ နဟေတုအတိုင်း သအာဟာရ, သဣန္ဒြိယ တို့ကိုပါ ကေဝိ သကတိုင်အောင်ဆိုပါ။

နာဓိပတိပစ္စည်း ဒုကာဒိ

နာဓိပတိမူ နဟေတုဒုကဥ္စ။ ။အာရမ္မဏာဓိပတိမှတပါးအလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဟေတု, သဟဇာတာဓိပတိမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရစသည်ဆိုပါ။ "နာဓိပတိ ပစ္စယာ နဟေတုယာ ပန္နရသ"။

နာဓိပတိမူ နာရမ္မဏ ဒုကဥ္စ။ ။သဟဇာတာဓိပတိမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတ ပစ္စည်း။ အနန္တရစသည် ဆိုပါ။ သင်္ချာ ပန္နရသ။

(နာဓိပတိမူဖြစ်၍ အာရမ္မဏမျိုးတွင် အာရမ္မဏာ ဓိပတိနှင့် သဟဇာတမျိုးတွင် သဟဇာတာဓိပတိကို အမြဲနုတ်၍ဆိုပါ။ ကြွင်းမူလီများကိုဆိုပါတော့။ မခက်ပြီ။ သင်္ချာများအားလုံး နဟေတုနှင့် တူ၏)။

တိက။ ။နာဓိပတိ နဟေတုမူဖြစ်၍ သဟဇာတမျိုးတွင် ဟေတုကို ထပ်၍ နုတ်ရမှုသာထူး၏။ သင်္ချာများ မထူးသေး။ ဆိုပါ။

စတုက္ကာဒိ။ ။နဟေတုစတုက္ကာဒိနှင့်တူပြီ။ အားလုံး ဆိုပါ။

နာနန္တရ။ နသမနန္တရ။ နောနတ္ထိ။ နောဝိဂတပစ္စည်း ဒုကာဒိ။

နာနန္တရမူ နဟေတု ဒုကဥ္စ။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်းမှတပါ အလုံးစုံသော သဟဇာတ ပစ္စည်း။ အနန္တရကမ္မမှတပါး ပကတူ။ ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ဣ ပစ္စည်း။ မိဿက သုံးပစ္စည်း "နာနန္တရပစ္စယာ နဟေတုယာ ပန္နရသ"။ (နာနန္တရမူဝင်၍ အနန္တရရူပမျိုးပြုတ်၏။ ပကတူမှ အနန္တရ ကမ္မလည်းမရပြီ။ နဟေတုသွားအတိုင်း ဆိုပါ။ သင်္ချာများလည်း နဟေတုနှင့်တူ၏။ မထူးရာသိသင့်ရာတို့၌အကျဉ်း မျှပြသည်ကို အကျယ်ဝေဘန်၍ဆိုပါ။)

နသဟဇာတပစ္စည်း ဒုကာဒိ

နသဟဇာတမူ နဟေတု ဒုကဥ္စ။ ။အာ။ အနန္တရ။ ပကတူ။ ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣ ပစ္စည်း။ ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာ ဣ မိဿက ပစ္စည်း (နသဟဇာတမူဝင်၍ သဟပုရေ မိဿက မရကြောင်း ခရေပွင့် အမှတ်ဖြင့် ပြထား၏)။ "နသဟဇာတ ပစ္စယာ နဟေတုယာ ကောဒသ"။

နာရမ္မဏဒုကဥ္စ။ ။အနန္တရ။ ပကတူ။ ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣ ပစ္စည်း။ မိဿနှစ်ပစ္စည်း။ "နာရမ္မဏ ကောဒသ"

နပစ္ဆာဇာတ။ နဝိပ္ပယုတ္တ။ နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတ ဒုကဥ္စ။ ။ ၎င်းတို့၌ သင်္ချာနဝ။ ကြွင်းမူလီစု ကောဒသချည်းသာဖြစ်၏။ သံပေါက်သဘောနှင့်တကွ နုတ်ပုံများကိုပါ ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၍ဆိုပါတော့။

တိက။ ။နဟေတုမူ ဝင်၍ဒုကနှင့်မထူးပြီ။

စတုက္က။ ။နဥပနိဿယမူလီ၌သာ "အာ။ ဥ။ သဟ" လျော့၍ သင်္ချာသတ္တရ၏။ အကြောင်းစုသင်္ချာများတိကနှင့်တူပြီ။ ဆိုပါ။

ပဥ္စက။ ။အာရမ္မဏ။ သဟဇာတတို့မှာ ပြုတ်ပြီးဖြစ်၍ နာဓိပတိမူ ဝင်လာလည်း မထူးပြီ။ စတုက္ကအတိုင်းပင်ဆိုပါ။

ဆက္က။ ။နာနန္တရမူဝင်၍ အနန္တရရူပမျိုးပြုတ်ရုံသာ။ မထူးပြီ။

သတ္တကာဒိ။ ။နဟေတု သတ္တကာဒိနှင့် လုံးဝတူပြီ။

နအညမည ပစ္စည်း ဒုကာဒိ

နအညမညမူ နဟေတု ဒုကဥ္စ။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏ ပစ္စည်း။ စိတ္တဇရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါး ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စ ဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့စုတိ၊ ဟိတ်ခြောက်ပါးမှ တပါး ပဉ္စဝေါကာရ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ ဥပါဒါရုပ်အားတတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါးဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရ၊ ပကတူ။ ပုရေ၊ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣ ပစ္စည်း။ ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣ မိဿက ပစ္စည်း။ "နအညမညပစ္စယာ နဟေတုယာ ကောဒသ" (ကြွင်းမူလီတို့ကိုလည်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ နုတ်သင့် ပြုတ်သင့် တို့ကို ကြည့်၍ ဆိုပါ။ သင်္ချာများမှာ နဝိပ္ပယုတ္တ။ နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတတို့၌ နဝ။ အကြောင်းစုတို့၌ ကောဒသ ချည်းသာ။ နအညမညမူဖြစ်၍ သဟပုရေ မိဿကမရပြီ။ နဝိပ္ပယုတ္တ ပြဦးအံ့)။

နအညမညမူ နဝိပ္ပယုတ္တ ဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏမှ တပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဥပါဒါရုပ်အားတတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရ။ ပကတူ။ ကံ။ ဟာ။ ဣ ပစ္စည်း။ "နအညမညပစ္စယာ နဝိပ္ပယုတ္တေနဝ"

တိက။ ။သဟဇာတတွင် ဟေတုအမြဲထပ်၍ နုတ်ရသည်သာထူး၏။ သင်္ချာမထူးသေး။ ဆိုပါ။

စတုက္က။ ။နအာရမ္မဏမူဝင်လာ၍ "အာ။ ဥ။ အညာ" ဟူသော သံပေါက်အတိုင်း"နဥပနိဿယေသတ္တ"ဆိုပါ။ အကြောင်းစုတိကနှင့် တူ၏။

ပဥ္စက။ ။သဟာဓိကို ထပ်၍ နုတ်ရမှုသာ ထူးမည်။ ဆိုပါ။

ဆက္က။ သတ္တက။ ။အနန္တရရူပမျိုးပြုတ်ပြီ။သင်္ချာများကား အားလုံး ပင် စတုက္ကနှင့် တူကြ၏။

အဋ္ဌကာဒိ။ ။နဟေတု အဋ္ဌကာဒိနှင့် တူပြီ။

နနိဿယ ပစ္စည်းဒုကာဒိ

သဟဇာတမျိုး, ပုရေဇာတမျိုး လုံးဝပြုတ်ပြီ။ အာရမ္မဏ မျိုးတွင် ဝတ္ထာရမ္မဏကို အမြဲနုတ်ပါ။ မူသင်္ချာမှာ သုဒ္ဓသင်္ချာက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကောဒသ အများဆုံးရှိ၏။

နနိဿယမူနာနဟေတုဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏမှ တပါး အာရမ္မဏ ပစ္စည်း။ အနန္တရ။ပကတူ။ပစ္ဆာ။ကံ။ဟာ။ ဣ ပစ္စည်း။ ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣ မိဿကပစ္စည်း။ "နနိဿယ ပစ္စယာနဟေတုယာ ကော ဒသ"။ (နာရမ္မဏ စသော မူလီတို့ကိုလည်း ဆိုပါတော့။ သင်္ချာမှာ နသဟဇာတ ကဲ့သို့ "နပစ္ဆာဇာတ။ နဝိပ္ပယုတ္တ။ နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတ"တို့၌ နဝ။ ကြွင်းစုတို့၌ ကောဒသချည်းဖြစ်၏။)

တိက။ ။နဟေတုမူဝင်၍ ဒုကနှင့်မထူးပြီ။ ဆိုပါ။

စတုက္က။ ။နာဓိပတိစသော မူလီများကို ဆိုပါ။

နနိဿယမူ နဥပနိဿယ စတုက္ကဥ္စ။ ။ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣ ပစ္စည်း။ မိဿကနှစ်ပစ္စည်း "နနိဿယပစ္စယာ (ပ) နာရမ္မဏပစ္စယာ နဥပနိဿယေပဉ္စ"။ အကြောင်း ဒုကနှင့် တူ၏။

ပဉ္စက။ ။စတုက္ကနှင့် သင်္ချာမထူး၊ တူပြီ။

ဆက္က။ သတ္တက။ အဋ္ဌက။ ။အနန္တရရူပမျိုးသာ ပြုတ်၏။ သင်္ချာ မထူးသေး။

နဝကာဒိ။ ။နဟေတု နဝကာဒိနှင့်တူပြီ။

နဥပနိဿယ ပစ္စည်း ဒုကာဒိ

နဥပနိဿယမူ နဟေတု ဒုကဉ္စ။ ။အာရမ္မဏူပ နိဿယ ပစ္စည်းမှ တပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်းမှ တပါး သဟဇာတ ပစ္စည်း။ ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံပစ္စည်း။ မိဿကသုံးပစ္စည်း "နဥပနိဿယပစ္စယာ နဟေတုယာ ပန္နရသ။"

နာရမ္မဏဒုကဉ္စ။ ။သဟ။ ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံပစ္စည်း။ မိဿက သုံးပစ္စည်း။ "နဥပနိဿယပစ္စယာ နာရမ္မဏေတေရသ"။ (ကြွင်းမူလီ များကို ဆိုင်ရာဆိုင်ရာနုတ်၍ဆိုပါ။ သင်္ချာများမှာ သုဒ္ဓသင်္ချာနှင့် လုံးဝ တူပြီ။)

တိက။ ။နဟေတုမူ ဝင်မှုအတွက် သင်္ချာမထူးသေး။ သဟဇာတ တွင် ဟေတုကို အမြဲနုတ်ရမှုသာရှိ၏။ ဆိုတော့။

စတုက္က။ ။နာရမ္မဏ မူဝင်လာ၍ မူသင်္ချာမှာ တေရသသာရတော့ မည်။ နသဟဇာတ။ နအညမည။ နသမ္ပယုတ္တမူလီတို့၌ သတ္တ (သံပေါက် အရပင်) နပုရေဇာတ၌ နဝ။ နဝိပ္ပယုတ္တ၌ ပဉ္စ။ (သံပေါက်အတိုင်းပင်) နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတတို့၌ ကံမျှသာကျန်တော့၍ ဒွေ။ အကြွင်းစု တေရသတည်း။ အားလုံးဆိုပါ။

ပဉ္စက။ ဆက္က။ သတ္တက။ ။ဆိုင်ရာကိုနုတ်၍ စတုက္ကအတိုင်းဆိုပါ။

အဋ္ဌက။ ။နသဟဇာတမူဝင်လာ၍ ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံနှင့် မိဿကနှစ်ပစ္စည်းသာ ကျန်ရကား မူသင်္ချာမှာ သတ္တသာရှိ၏။ အပြုတ် အနုတ်ကိုကြည့်၍ဆိုတော့။

နဝက။ ။အဋ္ဌကနှင့် မထူးပြီ။

ဒသကာဒိ။ ။နဟေတု ဒသကာဒိနှင့် တူပြီ။

နပုရေဇာတ ပစ္စည်းဒုကာဒိ

မူသင်္ချာမှာ တေရသဖြစ်၏။ နသဟ။နအည။ နနိဿယ။ နသမ္ပယုတ္တ တို့၌ ဧကာဒသ။ နဝိပ္ပယုတ္တ။ နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတတို့၌ နဝ။ အကြွင်း စုအားလုံး တေရသဖြစ်၏။ ဆိုရိုးအတိုင်းဆိုပါ။

တိက။ ။ဒုကနှင့် သင်္ချာမထူးပြီ။

စတုက္က။ ။နဥပနိဿယ၌သာနဝ။ အကြွင်း သင်္ချာ ဒုကနှင့်တူပြီ။

ပဉ္စက။ ဆက္က။ သတ္တက။ ။အပြုတ်အနုတ်ကြည့်၍ စတုက္ကအတူဆိုပါ။

အဋ္ဌက။ ။နသဟဇာတမူဝင်လာ၍ ပကတူ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဟာ။ဣံနှင့် မိဿကနှစ်ပစ္စည်းသာကျန်ရကား မူသင်္ချာ ဧကာဒသဖြစ်၏။ နဥပ၌ ပဉ္စ။ နပစ္ဆာဇာတ။ နဝိပ္ပယုတ္တ။ နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတ၌ နဝ။ အကြွင်း ဧကာဒသတည်း။

နဝက။ဒသက။ ။အဋ္ဌကနှင့်တူပြီ။

ဧကာဒသကာဒိ။ ။နဟေတု ဧကာဒသကာဒိနှင့် တူပြီ။

နပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း ဒုကာဒိ

နသဟဇာတ။ နနိဿယ မူလီတို့၌ သင်္ချာနဝ။ အကြွင်းမူလီများကို သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။ ပစ္ဆာပြုတ်နေသည်။

တိက။ ။သင်္ချာမထူးပြီ။ ဒုကသဘောဆိုပါ။

စတုက္က။ ။နဥပနိဿယ၌ တေရသ။ အကြွင်းစု တိကနှင့် တူပြီ။

ပဉ္စက။ဆက္က။သတ္တက။ ။စတုက္ကနှင့် သင်္ချာမထူးပြီ။ ဆိုင်ရာအနုတ် အပြုတ်များကိုသာ ကြည့်၍ဆိုပါ။

အဋ္ဌက။ ။နသဟဇာတမူ ဝင်လာ၍ "ပစ္ဆာသဟ၊ လျော့တုံက" အရ မူသင်္ချာ နဝသာရှိ၏။ နဥပနိဿယမူလီ၌ ပုရေ။ ကံ။ ဟာ။ ဣံ သာ ကျန်ရကား သင်္ချာပဉ္စ။ ကြွင်းမူလီတို့၌ ပကတူပ ကျန်နေသေး၍ အားလုံးနဝချည်းဆိုပါ။

နဝက။ ။အဋ္ဌကနှင့်တူပြီ။

ဒသက။ ။ပုရေပြုတ်ပြန်၍ နဥပနိဿယမူလီ၌ ကံ။ ဟာ။ ဣံသာ ကျန်၍ သင်္ချာတိဏိ။ အကြွင်းစုအားလုံး နဝပင်ရသေး၏။

ဧကာဒသက။ ။နဥပမူဝင်၍ ကံ။ ဟာ။ ဣံသာကျန်ရကားမူသင်္ချာ မှာ တိဏိသာရှိတော့၏။ နကမ္မ၌ ဧကံ။ နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတ၌ ဒွေ။ အကြွင်းစုအားလုံး တိဏိချည်းတည်း။

ဒွါဒသကာဒိ။ ။နဟေတု ဒွါဒသကာဒိနှင့်တူပြီ။

နာသေဝန။ နကမ္မ။ နဝိပါကပစ္စည်း

နာသေဝန။ နဝိပါက ပစ္စည်းတို့မှာ နဟေတုပစ္စည်းနှင့် သင်္ချာအရ မထူးလှပြီ။ ဆိုင်ရာများကိုသာ နုတ်၍ဆိုပါ။ နကမ္မပစ္စည်း သည်လည်း နနိဿယ ပစ္စည်းမူဝင်ရာ ဒသကတိုင်အောင် မထူးသေး။ နဥပနိဿယ ပစ္စည်းမူဝင်ရာ၌ကား ထူး၍လာမည်။

ဧကာဒသက။ ။နကမ္မ... (ပ) ....နဥပနိဿယမူ နပုရေဇာတ စသောဧကာဒသက၌ ပစ္ဆာ။ ဟာ။ ဣံနှင့် မိဿက နှစ်ပစ္စည်းသာ ကျန် ရကား နပစ္ဆာဇာတ။ နဝိပ္ပယုတ္တမူလီ၌ ဧကံ။ အကြွင်းပဉ္စချည်းဖြစ်၏။နော အတ္ထိ။ နောအဝိဂတကို မူလီမသွတ်နိုင်ပြီ။

ဒွါဒသက။ ။ဧကာဒသကနှင့်တူပြီ။

တေရသကာဒိ။ ။ဟာ၊ ဣံသာကျန်တော့သည်။ ဆိုပါ။

နအာဟာရ။ နဣန္ဒြိယပစ္စည်း

သတ္တကတိုင်အောင် နဟေတုနှင့် သင်္ချာမထူးသေး။ နသဟဇာတမူဝင် ရာ အဋ္ဌက၌ ဣန္ဒြိယကို မူလီသွတ်သောအခါ မူကလည်း နအာဟာရ ဖြစ် နေ၍ ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ မိဿကကိုမရနိုင်ပြီဖြစ်ရကား "နဣန္ဒြိယေနဝ" ဟု သင်္ချာထူး၏။ (မူတရားမှာ ပကတူ။ ပုရေ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဣံနှင့် ပစ္ဆာဣံ မိဿကသာရှိသည်ကိုကြည့်ပါ။

နဝက။ ဒသက။ ။ဤသဘောပင်ကြည့်၍ဆိုပါ။ ဒသက၌ကား ပုရေ မျိုးပြုတ်ပြီးဖြစ်၍ ပကတူ။ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဣံနှင့် ပစ္ဆာဣံ မိဿကသာကျန်၏။

ဧကာဒသက။ ။နဥပမူဝင်၍ ပစ္ဆာ။ ကံ။ ဣံနှင့် ပစ္ဆာဣံ မိဿ ကသာကျန်ရာ နပစ္ဆာဇာတ။ နဝိပ္ပယုတ္တ။ နဣန္ဒြိယမူလီတို့၌ တိဏိ။ နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတမူလီတို့၌ ဒွေ။ အကြွင်းစုပဉ္စဖြစ်၏။

ဒွါဒသက။ ။ဧကာဒသကနှင့်တူပြီ။

တေရသကာဒိ။ ။ကံ။ဣံသာကျန်မည်ဖြစ်၍ ဆိုပါတော့။

နဈာန။ နမဂ္ဂ။ နသမ္ပယုတ္တပစ္စည်း

နဈာန။ နမဂ္ဂတို့မှာ နဟေတုနှင့် သဘောသွား သင်္ချာတူကြ၍နသမ္ပ ယုတ္တမှာ နအညမညနှင့်တူ၏။ ဆိုပါ။

နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

ဒုက။ တိက။ ။ဆိုင်ရာနုတ်၍ဆိုပါ။ အားလုံး သင်္ချာနဝချည်းသာ။ မိဿကများလုံးဝမရပြီ။

စတုက္က။ ။နအာရမ္မဏမူဝင်လာ၍ "အာဥပိပ္ပ၊ လျော့တုံက" အရ ဥပနိဿယ၌ ပဉ္စ၊ အကြွင်းစု နဝပင်ရှိသေး၏။

ပဉ္စက။ဆက္က။သတ္တက။ ။ဆိုင်ရာအနုတ်အပြုတ်ကို ကြည့်၍ဆိုရုံပင်။ သင်္ချာမှာ စတုက္ကနှင့်တူ၏။

အဋ္ဌက။ နဝက။ ဒသက။ ။နသဟဇာတမူဝင်၍ ပကတူ။ ကံ။ဟာ။ ဣံသာကျန်ရကား နဥပနိဿယ၌ တိဏိ။ အကြွင်းစု နဝပင်ရှိသေး၏။ ပကတူပကြီး ကျန်နေသေးသည်ကို သတိပြုပါ)။

ဧကာဒသက။ ။ကံ။ ဟာ။ဣံသာကျန်တော့၍ နကမ္မ၌ ဧကံ။နော အတ္ထိ။ နောအဝိဂတ၌ ဒွေ၊ အကြွင်းစု တိဏိချည်းဆိုပါ။

ဒွါဒသက။တေရသက။စုဒ္ဒသက။ ။ဧကာဒသကနှင့် တူပြီ။

ပန္နရသက။သောဠသက။ ။နကမ္မ မူဝင်၍ ဟာ။ ဣံသာ ကျန်၍ နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတတို့ကို မူလီမသွတ်ရပြီ။ ဆိုပါ။ ဧကံချည်းသာ။

သတ္တရသကာဒိ။ ။နဟေတုက ပြခဲ့သည့် အတိုင်း သအာဟာရ။ သဣန္ဒြိယတို့ကို ခွဲခြားခါ ဧကဝီသကတိုင်အောင်ဆိုပါ။

နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတပစ္စည်း

ဒုက။ တိက။ ။သင်္ချာနဝချည်းသာ။ ဆိုပါ။

စတုက္က။ ပဥ္စက။ ။နအာရမ္မဏမူ ဝင်လာ၍ အနန္တရ။ ပကတူ။ ကံသာကျန်တော့သည်။ နဥပနိဿယမူလီ၌ ဒွေ။ အကြွင်း နဝချည်းသာ။

ဆက္က။ သတ္တက။ ။**အနန္တရရုပမျိုး ပွတ်ပြန်ပြီ။** ပကတူ၊ ကံသာကျန်သည်။ ပဥ္စကနည်းတူဆိုပါ။

အဋ္ဌက။နဝက။ဒသက။ ။သတ္တကနှင့်တူပြီ။

ကောဒသက။ ။နဥပမူ ဝင်လာရကား ကံသာ ကျန်တော့သည်။ ကံကိုမူလီမသွတ်နိုင်ပြီ။ အားလုံးဒွေချည်းဆိုပါ။

ဒွါဒသကမှ တေဝီသက။ သဥပနိဿယ။ ။ကံပစ္စည်း။ သင်္ချာဒွေချည်းဆိုပါ။

သကမ္မ။ ။ဥပနိဿယကို ချန်၍ ကံကို မူသွင်းရမည်။ ဒသကတိုင်အောင် **အထက်**နည်းဆိုပါ။

ကောဒသကမှ တေရသက။ ။ဥပချန်၍ အထက်နည်းဆိုပါ။

စုဒ္ဒသကမှ တေဝီသက။ ။နကမ္မမူ ဝင်လာ၍ ပကတူပသာ ကျန်ရကား အားလုံး နဝချည်းဆိုပါ။

ကြံဆဘွယ်။ ။ဤပစ္စနိက်၌ရင်း ပစ္စနီယာနုလောမ၌ရင်း နောအတ္ထိ နောအဝိဂတမှ ကြွင်းသော (၂၂) ပစ္စည်းတို့၌ သအာဟာရ၊ သဣန္ဒြိယဟု အသီးသီးရှိကြ၏။ ပစ္စနီယာနုလောမ နောအတ္ထိ၊ နောအဝိဂတ၌ နဥပနိဿယမူဝင်လျှင် ကမ္မကိုချန်၍ သဥပနိဿယ, နကမ္မမူ ဝင်လျှင် ဥပနိဿယကိုချန်၍ သကမ္မဟုရှိသလို ဤပစ္စနိက်၌လည်း သဥပနိဿယ, သကမ္မရှိသင့်၏ဟု ယူဆကာပြထားပေသည်။ ဤသို့ရှိမှုအတွက် တစုံတရာ အပြစ်မမြင်ပေ။ ရှေးပါဠိတော် စာမူများ၌ကား မရှိသဖြင့် ရှိသင့်သည် အားလျော်စွာ ဆင်မှုတွင် ပြင်ဆင်ခဲ့၏။

အဋ္ဌကထာ၌ကား။ ။သဥပနိဿယအတွက် "ကမ္မပစ္စယော ပနေတ္ထ နဂဟိတော။ တသ္မိဥ္စိဂဟိတေ တေပိ ဒွေ၀ါရ ဆိဋ္ဌနိ ဝိသဇ္ဇနမေဝ နလဗ္ဘတိ"ဟု နကမ္မကိုပါမူထားလျှင် အကြွင်း မရှိတော့မည်ကိုရင်း "ဝေ ယေနယေနသဒ္ဓိံ ယယယဿ သံသန္ဒနေ ယံလဗ္ဘတိ ယံဥပရိဟာယတိ၊ တံသဗ္ဗံ သာဓုကံ သလ္လက္ခေတွာ သဗ္ဗပစ္စနီယေသု ဂဏနာဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာတိ" ဟူ၍ ရသင့်သော ဝိသဇ္ဇနာကို ထုတ်ရန် ပစ္စနိက်၏ လက္ခဏာကို ပြ၏။

မှာထားချက်။ ။**အကျဉ်းအားဖြင့် ပြခဲ့ပြီးသော သံပေါက်သဘော**ဖြင့်ပင် ဤပစ္စနိက်ကို ဟောစွမ်းနိုင်ကြလည်း ပါဠိတော် ပေယျာလ အကောက်ပေယျာလများကိုပါ ထုတ်ပေါ်ခါ အတိအကျ အမှန်အကန်ဖြစ်သောသင်္ချာများကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ် နိုင်စိမ့်သောငှါ အတော် ကျယ်ဝန်းစွာ ရေးပြလိုက်ပေသည်။

ပစ္စနိက်အကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာကပြခဲ့သည့်အတိုင်း ခေါင်းစဉ်မျိုးတို့၏ သင်္ချာများကို ဉာဏ်ကစားပေးပါ၊ ပြထားသည့် သံပေါက်အရသဘောသိအောင် လေ့ကျင့်ပေးပါ။ အလွန်လွယ်ကူလတ့်။

ပါဠိတော် အာဂုမ်ရွတ်နည်း။ ။နဟေတု ပစ္စည်း နည်းပြ ဇယားအတိုင်းသုဒ္ဓကို "နဟေတုယာ ပန္နရသ။ နာရမ္မဏေပန္နရသ" စသည်ဖြင့်ရင်း ဒုကများကို "နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ပန္နရသ။ နာဓိပတိယာ ပန္နရသ" စသည်ဖြင့်ရင်း တိကစသည်တို့ကိုလည်း မူပစ္စည်းတခုစီ တခုစီတိုးခါ "နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ နာဓိပတိယာ ပန္နရသ။ နာနန္တရေ ပန္နရသ" စသည်ဖြင့်ရင်း ရွတ်ဆိုပါ။ နာရမ္မဏမူ စသည်တို့ကိုလည်း နည်းတူဆိုပါ။ အာဂုမ် ရွတ်ဆိုသောအခါ၌ ခေါင်းစဉ်မျိုး ပစ္စည်းဖြစ်သော အာ။ သဟ။ အနန္တရစသည်တို့ကို မျက်စိထဲ၌ မြင်၍နေစေပြီးလျှင် မည်သည့် ပစ္စည်းမူဝင်လာလျှင် မည်သည့်မျိုးပွတ်မပွတ် သင်္ချာလျော့သွား မလျော့, ကျန်သော မျိုးတို့၏ သင်္ချာမည်မျှ ရှိသေးသည် စသည်ကို အာရုံပြု၍ သံပေါက်ကို လက်မလွှတ်ဘဲသော်ရင်း သံပေါက်လုံး၀ မပါသော်လည်း တရားကျန်၏ သင်္ချာကိုသိ၍ သော်ရင်း ရွတ်ဆိုပါ။ (ပုံချရာ၌ကား ဤသံပေါက်များကို သက်သာခိုခါ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်မသုံးမည်စိုး၍ မပြောပြပြီ)။

ဝိဘင်းပေါင်းရေတွက်နည်း။ နဟေတုယာပန္နရသ။ ။ပဋ္ဌာဝိဘင်္ဂ၀ါရ၌ (၁၆၇)ဝိဘင်းကိုဟောတော်မူရာ "နဟေတုယာ ပန္နရသ"၌ ဟေတုခုနစ် ဝိဘင်းပွတ်၍ ဝိဘင်းပေါင်း(၁၆၀)သာကျန်၏။

နာရမ္မဏေပန္နရသ။ ။နာရမ္မဏေ ဆိုသဖြင့် အာရမ္မဏမျိုးများ လုံး၀ပွတ်သည်ကို သတိပြုပါ။ အာရမ္မဏမှ ကိုးဝိဘင်း။ အဓိပတိမှ အာဓိပွတ်၍ သဟာဓိသာကျန်ရကား သုံးဝိဘင်ပေါင်း(၁၂) ဝိဘင်းလျော့၍(၁၅၅) ဝိဘင်းသာကျန်မည်။ (ကြွင်းပစ္စည်းတို့၌ ဆိုင်ရာ အာရမ္မဏမျိုးများပွတ်သော်လည်း ဝိဘင်းအရေအတွက်ကား မလျော့ကြ)။

နာဓိပတိယာပန္နရသ။ ။အဓိပတိ ဆယ်ဝိဘင်း လျော့၍ (၁၅၇) ဝိဘင်းကျန်၏။ **အာဓိ**နှင့် သဘာဂဖြစ်ကြသော တရားများ သဟာဓိနှင့် သဘာဂဖြစ်ကြသော တရားများလျော့လည်း ဝိဘင်းမလျော့ကြပြီ။

နာနန္တရေပန္နရသ။ ။အနန္တရရုပမျိုးပွတ်၍ ၎င်းနှင့်လုံး၀ ဆိုင်ရာ နံ၊ သနံ၊ နတ်၊ ဝိဂ၊ အာသေ‌ပေါင်း(၃၁)ဝိဘင်းပွတ်၍(၁၃၆)ဝိဘင်းကျန်၏။ (အနန္တရရုပ ပွတ်သော်လည်း ပကတူပ ရှိသေးကြောင်း သတိပြုပါ)။

ဒုကာဒိ။ ။၎င်းစုကိုလည်း သုဒ္ဓကိုနည်းမှီခါ "နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ပန္နရသ" ဆိုသဖြင့် ဟေတု(၇)ဝိဘင်း အာရမ္မဏဆိုင်ရာ (၁၂) ဝိဘင်းပေါင်း (၁၉) ဝိဘင်းလျော့၍ (၁၄၈) ဝိဘင်းသာကျန်၏။ ဤနည်းပြအတိုင်း ကြွင်းသော ဒုက၊ တိကစသည် တို့ကို ဉာဏ်ကစားခါ ရေတွက်ပါ။ ဤရေတွက်မှုဖြင့်ပင် အကောက်၌လွန်စွာ အမြင်သန့်လိမ့်လတ့်။

ဝိဘင်းထုတ်နည်း။ နဟေတုယာ ပန္နရသ။ ။(ကု။ ကု) စ သည်ဖြင့် သင်္ချာ(၁၅)ချက်ရရာ ပစ္စယုဒ္ဓါရက ထုတ်ခဲ့သည့် နည်းအတိုင်း (ကု။ ကု) အတွက် အာ၊ သဟ၊ ဥပ ကိုထုတ်ပါ။ အာရမ္မဏ အတွက်ရသော အာရမ္မဏသုံးမျိုးကို ဝိဘင်္ဂအတိုင်း အသီးသီးကောက်၍ ဝိဘင်းထုတ်ပါ။ (ဤအာရမ္မဏမျိုးသည် ဟေတုနှင့်လုံး၀ သဘာဂမဟုတ်သော တရားဖြစ်၍ ဟိတ်ခြောက်ပါးကိုနုတ်ခါ မကောက်ရ။ အာရမ္မဏပစ္စည်းထဲ၌လည်း ဟိတ်ခြောက်ပါး ရှိသည်ဟု ယူဆခါ ယောင်တတ်သည် သတိပြုပါ)။

သဟဇာတ တဆဲ့သုံးမျိုးရခဲ့ရာ နဟေတုဖြစ်၍ ဟေတုကြဉ် တဆဲ့နှစ်ပစ္စည်းရ၏။ သဘာဂတရားများကိုကြည့်၍ ကောက်ရမည်ဖြစ်ရာ သဟာဓိ၌ ဝီမံသာဓိကိုကြည့်ပါ။ သဟကြီး၊ ည၊ သံ၊ ဝိပ်တို့၌ ပစ္စည်းဘက်က ကုသိုလ် ဟိတ်သုံးပါးကို ကြည့်ပါ။ ဣ၊ မဂ်တို့၌ အမောဟကို ကြည့်၍ ကောက်ပြီးလျှင် အသီးသီး ဝိဘင်းထုတ်၍ ဆိုပါ။ သဟကမ္မ၊ နာမ်အာဟာရ၊ ဈာနတို့၌ လုံး၀ကြည့်ဘွယ်မရှိ။ သဘာဂမဟုတ်ကြ။

(ကု။ အကု)စသည်။ ။၎င်းတို့၌လည်း (ကု။ ကု)ကဲ့သို့ ပစ္စယုဒ္ဓါရ ထုတ်ပြီးလျှင် အသီးသီးသဘာဂဖြစ်လျှင် နုတ်။ မဖြစ်လျှင် မနုတ်ဘဲ အရကောက်များကိုကောက်၍ ဝိဘင်းထုတ်ပါ။ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ပဋ္ဌာဝိဘင်္ဂက ဟောခဲ့သည့်အတိုင်း ဆိုင်ရာသဘာဂကို နုတ်၍ ဝိဘင်းပေါင်း (၁၆၀)ပြည့်အောင် ဆိုရပေမည်။

ဝိဘင်းနည်းပြ။ ။ကုသလောဓမ္မော ကုသလဿဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဒါနံ ဒတွာ သီလံသမာဒိယိတွာ စသည်ကိုဆိုပါ။

တနည်း။ နဟေတုယာ ပန္နရသ။ ။နဟေတုယာ ဆိုသဖြင့် ဟေတုခုနစ်ဝိဘင်း။ ၎င်းနှင့် သဘာဂဖြစ်သော ဆိုင်ရာပစ္စည်းများ၌ သဘာဂဟိတ်များကို နုတ်၍ အာရမ္မဏဝသော ဝိဘင်းပေါင်း(၁၆၀)ကို ပစ္စည်းစဉ်အတိုင်းလည်း ဆိုနိုင်ပါသည်။ "ကုသလောဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ နဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဒါနံ ဒတွာ သီလံသမာဒိ ယိတွာ"စသော (၂၃)ပစ္စည်းကိုဆိုပါ။ (ဤကား ပစ္စနီယာနုလောမ အဋ္ဌကထာနည်းပြကို ယူ၍ပြလိုက်၏)။

နာရမ္မဏစသည်။ ။"နာရမ္မဏေပန္နရသ"စသော သုဒ္ဓ၊ ဒုက၊ တိက စသည်တို့ကိုလည်း ဤသဘောသွားအတိုင်းကောက်ပါ၊ ဝိဘင်းထုတ်ပါ။

ပဥှာဝါရ အနုလောမ ပစ္စနိက်

တိက စသည်ကို မဟောပုံ။ ။ဟေတုနှင့် အာရမ္မဏ တို့သည် ဝိသဘာဂပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြ၍ မတွဲနိုင်ကြရကား အနုလုံ၌ရှင်း၊ ဤအနုလောမပစ္စနိက်၌ရှင်း၊ ပစ္စနိက်, ပစ္စနီယာ နုလောမများကဲ့သို့ တိက စသည်ကို ဟောတော်မမူဘဲ ဒုကနှင့် ဃဋ္ဋနာများကိုသာ ဟောတော်မူ၏။ ဒုက၌ ယမိုက်သဘော အနုလောမ, ပဋိလောမ တဘက်ရများကဲ့သို့ တဘက်ရကိုသာ ဟောတော်မူ၏။ ဤတဘက်ရ၌ သဘာဂပစ္စည်း ဖြစ်လျှင်သာ သဘာဂတရားများကိုနှုတ်ရ၏။ ဝိသဘာဂဖြစ်လျှင် တစုံတရာ စဉ်းစားဘွယ်မရှိ။ မူတရားအတိုင်း သင်္ချာနှင့်တကွ ဆိုရိုးပင်။

ဇ ယား သ ဘော။ ။ထက်အောက် (ဒေါင်လိုက်) ကြည့်ပါ။ ကွက်လပ်များနှင့် သဘာဂမဟုတ်သောပစ္စည်းများမှာ ဝိသဘာဂပစ္စည်းများ ဖြစ်ကြ၏။ ဆိုင်ရာသဘာဂများကို နှုတ်၍ဆိုရမည်။ ခရေပွင့်များကို မူလီ မသွတ်ရ။ ဤကျမ်း၌ ဒုက တသန့် ဃဋ္ဋနာ တသန့် ပြထားရာ ပြီးသော အခါ ပါဠိတော်အတိုင်း ဒုက, ဃဋ္ဋနာများကို တွဲ၍ဆိုရန် တစုံတရာ ဝန်လေးဘွယ်မရှိပြီ။

အနုလောမ ပစ္စနိက် ဒုကဆိုရိုး

ဟေတုပစ္စည်း

ဟေတုမူနာ ရမ္မဏ။ နာဓိပတိ။ နအနန္တရ။ နသမနန္တရ။ နဥပနိဿယ။ နပုရေဇာတ။ နပစ္ဆာဇာတ။ နာသေဝန။ နကမ္မ။ နအာဟာရ။ နဈာန။ နောနတ္ထိ။ နောဝိဂတ ဒုက၌။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ဟိတ် ၆-ပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်းသာတတ်၍ အာရမ္မဏ အစရှိသောပစ္စည်းတို့ မတတ်သောကြောင့် အာရမ္မဏအစရှိသော ပစ္စည်းတို့တွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမ ပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ သတ္တ။ နာနန္တရေသတ္တ။ နသမနန္တရေသတ္တ။ နဥပနိဿယေသတ္တ။ နပုရေဇာတေသတ္တ။ နပစ္ဆာဇာတေသတ္တ။ နာသေဝနေသတ္တ။ နကမ္မေသတ္တ။ နအာဟာရေသတ္တ။ နဈာနေသတ္တ။ နောနတ္ထိယာသတ္တ။ နောဝိဂတေသတ္တ။” ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏ (ပြီးလွယ်အောင် ကွက်လပ် ဝိသဘာဂ မူလီများကို တပေါင်းတည်း မူလီသွတ်၍ဆိုပါ)။

ဟေတုမူ နာဓိပတိ ဒုက၌။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ဝီမံသာဓိပတိမှ တပါး ဟိတ် ၆-ပါး။ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း သာတတ်၍ အဓိပတိပစ္စည်း မတတ်သောကြောင့် အဓိပတိပစ္စည်း တွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမ ပစ္စနိက်၌ “ဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတိယာသတ္တ”ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ နောက်မူလီများကို ဤနည်းပြအတိုင်း အကျယ်ဆိုပါ။ အကျဉ်းမျှသာ ပြတော့အံ့။

အကျဉ်းနည်း။ ။အကျဉ်းဆိုလိုလျှင် ဝီမံသာဓိပတိမှတပါး အလုံးစုံသော ဟေတုပစ္စည်း။ “ဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတိယာသတ္တ”။

(ဟေတုပစ္စည်းသာတတ်၍ သဟာကြီးမတတ်နိုင်သော တရားမရှိပြီ)။

န အညမညဒုက၌။ ။သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထု မှတပါး သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး “န အညမညေတိဏိ”ဟေ။ဥ၁ သဘာဂနှုတ်ကြွင်းကိုပေါ်လာအောင်ပေါ်၍ဆိုပါ။

နဝိပါက ဒုက၌။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် သဟိတ်ကြိယာ၌ရှိသော ဟိတ် ခြောက် ပါး “နဝိပါကေသတ္တ” (သဘာဂ ဝိပါက်ဟိတ်ပြုတ်ရာ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်ပါပြုတ်၏)။

နဣန္ဒြိယ။ နမဂ္ဂဒုက၌။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ် စိတ္တဇရုပ် သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော အမောဟမှ တပါး ဟိတ် ငါးပါး။ “နဣန္ဒြိယေသတ္တ။ နမဂ္ဂေသတ္တ”။ (အတူကိုပေါင်းဆိုပါ)။

နသမ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အား တက်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ “နသမ္ပယုတ္တေတိဏိ”။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အား တတ်သော ဟိတ် ခြောက်ပါး။ “နဝိပ္ပယုတ္တေတိဏိ”

မှာထားချက်။ ။မူလီပစ္စည်းများကို နှုတ်ရာ၌ မထုးရာ တရားမလျော့သင့်ရာတို့၌ အပါဒါန်ခံ၍ ထုးသင့်ရာ တရားလျော့သွားရာတို့၌ နှုတ်ကြွင်းကို ပေါ်၍ဆိုပါ။ သို့မှသာ ကျန်သောတရားကိုကြည့်၍ သင်္ချာ ထုတ်ရန်လွယ်ကူမည်။

အာရမ္မဏပစ္စည်း

ဝိသဘာဂ မူလီကွက်လပ်များကို ဟေတုကဲ့သို့ တပေါင်းတည်းမူလီ သွတ်ပြီးလျှင် အာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ သုဒ္ဓသင်္ချာကိုဆိုပါ။ “အာရမ္မဏ ပစ္စယာ နဟေတုယာနဝ” စသည်ဖြင့် အားလုံး မူသင်္ချာ အတိုင်းဆိုပါ။ နောက်ပစ္စည်းများ ဤသဘောချည်းယူဆပါ။

အာရမ္မဏမူနာဓိပတိ။ နဥပနိဿယ ဒုက၌။ ။အလေးအမြတ် မပြုတတ်သော ကာမစိတ်စေတသိကာ၊ ဝိညာဉ် ၃၊ နေဝ ၃၊ အဘိညာဉ်ဒွေ အားတတ်သော အလေးအမြတ် မပြုအပ်သော စိတ်တခု ယုတ်ကိုးဆယ်၊ စေဒွေပညာသာ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်။ “အာရမ္မဏပစ္စယာ နာဓိပတိယာ နဝ။ နဥပနိဿယေနဝ”။ (ပစ္စနိက် ကဲ့သို့ပင် နှုတ်ခ၏)။

နနိဿယ။နဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ “နနိဿယေနဝ။ နဝိပ္ပယုတ္တေနဝ”

နပုရေဇာတ။ နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတ ဒုက၌။ ။မနောဒွါရဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇော တခုယုတ်သုံးဆယ်၊ တဒါရုံကောဒသ၊ ဝိညာဉ် ၃၊နေဝ ၃၊ ဗိဇ္ဇစက္ခု ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်မှတပါး အဘိညာဉ်ဒွေ၊ လောကုတ် ရှစ်ခုအားတတ်သော စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ ပစ္စုပ္ပန် နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသမှ တပါး ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ နိဗ္ဗာန်။ “နပုရေဇာတေနဝ။ နောအတ္ထိယာနဝ။ နောအဝိဂတေ နဝ”။

အဓိပတိပစ္စည်း

ဝိသဘာဂမူလီကွက်လပ်များ အတွက် အာဓိ၊ သဟာဓိ နှစ်ချက်ကို ဆိုပါ။ အားလုံးမူ သင်္ချာအတိုင်း ဒသချည်းတည်း။

အဓိပတိမူ နဟေတု ဒုက၌။ ။အလုံးစုံသော အာဓိပစ္စည်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ,သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ဝီမံသာဓိပတိမှ တပါး အဓိပတိ တရားကိုယ် သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း။ “အဓိပတိပစ္စယာနဟေတုယာဒသ”

နာရမ္မဏ။ နဥပနိဿယ ဒုက၌။ ။အလုံးစုံသော သဟာဓိပစ္စည်း။ “နာရမ္မဏေသတ္တ။ နဥပနိဿယေသတ္တ”။

နသဟဇာတ ဒုက၌။ ။အလုံးစုံသော အာဓိ ပစ္စည်း။ “နသဟဇာတေ သတ္တ”။

နအညမည။ နသမ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။အလုံးစုံသော အာဓိပစ္စည်း။သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ် သဟာဓိ ပစ္စည်း “နအညမညေ အဋ္ဌ။နသမ္ပယုတ္တေအဋ္ဌ”။ သဟာဓိမှ (အကု။ဗျာ)ကို အာဓိသတ္တတွင် ထည့်၍ အဋ္ဌဖြစ်၏)။

နနိဿယ ဒုက၌။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး အာဓိပစ္စည်း။ “နနိဿယေသတ္တ”။

နပုရေဇာတ ဒုက၌။ ။အာပုဓိမှတပါး အလုံးစုံသော အာဓိပစ္စည်း။ သဟာဓိပစ္စည်း။ “နပုရေဇာတေဒသ”။

ပစ္စည်း		အာ	သဟ	ဥပ		ပုရေ	ပစ္ဆာ	ကံ	ဟာ	ဣ	သဟပုရေ	ပစ္ဆာဟာ	ပစ္ဆာဣ
				အနန္တရ	ပကတူ								
ဟေ			ဟေ ၇										
အာ		*အာ ၉											
ဓိ	၁၀	အာဓိ ၇	သဟာဓိ ၇										
နံ				*နံ ၇									
သနံ				*သနံ ၇									
သဟ			*သဟ ၉										
အည			ည ၃										
နိ	၁၃	ဝတ္ထာ ၃	*သဟနိ ၉			*ပုရေနိ ၃					သဟပုရေ ၂		
ဥပ	၉	အာရမ္မဏူ ၇		*အနန္တရူ ၇	*ပကတူ ၉								
ပု		အာပု ၃				*ဝတ်ပု ၃							
ပစ်							*ပစ္ဆာ ၃						
သေ				သေ ၃									
ကံ			သဟကမ္မ ၇	နံကံ ၁	ဗလကံ ၂			*ကံ					
ဝိပါ			ဝိပါ ၁										
ဟာ			နာမ်ဟာ ၁						*ရုပ်ဟာ ၁				
ဣ			သဟဣ ၇			ပုဣ ၁				*ရုပဣ ၁			
ဈာ			ဈာ ၇										
မဂ်			မဂ် ၇										
သံ			သံ ၃										
ဝိပ်	၅	ဝတ္ထာ	သဟဝိပ် ၃			*ပုရေဝိပ် ၃	*ပစ္ဆာဝိပ် ၃						
အတ်	၁၃	အာပု ၃	*သဟ ၉			*ပုရေ ၃	*ပစ္ဆာ ၃		*ရုပ်ဟာ ၁	*ရုပဣ ၁	သဟပုရေ ၂	ပစ္ဆာဟာ ၂	ပစ္ဆာဣ ၂
နတ်				*နတ် ၇									
ဝိဂ				*ဝိဂ ၇									
အဝိ	၁၃	အာပု ၃	*သဟ ၉			*ပုရေ ၃	*ပစ္ဆာ ၃		*ရုပ်ဟာ ၁	*ရုပဣ ၁	သဟပုရေ ၂	ပစ္ဆာဟာ ၂	ပစ္ဆာဣ ၂

နဝိပါကဒုက၌။ ။အလုံးစုံသော အာဓိပစ္စည်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ် အားတတ်သော သာဓိပတိကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာဇောရှိသော အဓိပတိ တရားကိုယ်ထုံးပါ၊ လေးပါးတို့တွင် တပါး ပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟာဓိ ပစ္စည်း။ "နဝိပါကေ ဒသ"။

နအာဟာရဒုက။ ။အာဓိပစ္စည်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော စိတ္တာဓိပတိမှ တပါး အဓိပတိ တရားကိုယ် နှစ်ပါး, သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟာဓိ ပစ္စည်း။ "နအာဟာရေ ဒသ"။

နဣန္ဒြိယဒုက၌။ ။အာဓိပစ္စည်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိစိတ္တဇ ရုပ်အားတတ်သော ဆန္ဒာဓိ, ဝီရိယာဓိဟု ဆိုအပ်သော သဟာဓိ ပစ္စည်း။ "နဣန္ဒြိယေ ဒသ"။ (အကျန်ကို ဆိုသည်)။

နမဂ္ဂဒုက၌။ ။အာဓိပစ္စည်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သာဓိပတိစိတ္တဇရုပ် အားတတ်သော ဆန္ဒာဓိ, စိတ္တာဓိဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတာ ဓိပတိ ပစ္စည်း။ "နမဂ္ဂေ ဒသ"။

နဝိပ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး အာဓိပစ္စည်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတတ်သော သဟာဓိပစ္စည်း။ "နဝိပ္ပယုတ္တေ သတ္တ"။

နောအဇ္ဈတ္တ၊ နောအဓိဂတ ဒုက၌။ ။အာပုဓိမှတပါး အာဓိပစ္စည်း။ "နောအဇ္ဈတ္တိယာ သတ္တ၊ နောအဓိဂတေ သတ္တ"။

အနန္တရ၊ သမနန္တရ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတပစ္စည်း

အာသေဝနနှင့် ကမ္မသာ သဘာဂအတွက် နုတ်ရာရှိသည်။ အကြွင်း ဝိသဘာဂ မူလီများကိုဆိုပါ။

အနန္တရမူလ နအာသေဝနေ၌။ ။အကုသိုလ်ဇော ၁၁ သာ၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်၊ မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာ ပထမဇော၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊ ရုပါန္တရတို့ ဝုဋ်ကွ နှင့်တကွ နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာ အားတတ် သော ရှေးရှေးသော လောကီဇောသတ္တ,ဝေဒ္ဒာလီသဗ္ဗဇော၊ မဂ်လေး ရ၊ အာဝဇ္ဇန်းဒွေး၊ ရုပါန္တရတို့ဝုဋ်ကြွင်းသော ဝိပါက်ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာ။ "အနန္တရပစ္စယာ နအာသေဝနေ ပဉ္စ"။ ။(ကု၊ကု) (အကု၊အကု) မြွတ်သည်။ ပစ္စနိက်က နုတ်ပြခဲ့သည့် အတိုင်းပင်။

နကမ္မဒုက၌။ ။အနန္တရကမ္မမှတပါး အနန္တရပစ္စည်း။ "နကမ္မေ သတ္တ"။

သဟဇာတ ပစ္စည်း

ဝိသဘာဂများကိုဆိုပါ။ ဆိုင်ရာဟေတုစသော သဘာဂများ နုတ်ရပုံ ကိုလည်း ပစ္စနိက်က ပြခဲ့သည့်အတိုင်း နုတ်၍ဆိုပါ။ ထူးရာသာပြအံ့။

နအညမည၊ နသမ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။ရုပ်အား တတ်သော နာမ်နှင့် ဥပါဒါရုပ် အားတတ်သော ဘုတ်တို့ကျန်ရာ (ကု၊ဗျာ) (အကု၊ဗျာ) (ဗျာ၊ဗျာ)ဟု ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်အတွက် သုံးချက်။ တပန် သဟဇာတမှာ ဟောသလို ခန္ဓာနှင့် ဘုတ်ကို ကတ္တားထား၍ (ကုဗျာ၊ဗျာ) (အကုဗျာ၊ ဗျာ)ဟု နှစ်ချက်ရ၍ ပဉ္စကျန်၏၊ နသမ္ပယုတ္တ၌လည်း ဤသဘောပင်။ ပစ္စနိက်က နုတ်ပြခဲ့သည့်အတိုင်းဆိုပါ။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။အချင်းချင်းအားတတ်သော နာမ်ကုန်၊အချင်း ချင်းအားရင်း ဥပါဒါရုပ်အားရင်းတတ်သော ဘုတ်ကုန်ကျန်၍ (ကု၊ကု) (အကု၊အကု) (ဗျာ၊ဗျာ)ဟု သုံးချက်သာ ကျန်ရကား ထိုထိုဖြစ်၏။ ညား သံ၌ ပဉ္စ၊ ဝိပ်၌ တိဏိ။ အကြွင်းစုအားလုံး နဝရှည်းဆိုပါ။

အညမည ပစ္စည်း

ဝိသဘာဂမူလီများကိုဆိုပါ။ ဤမှနောက်၌ ဝိသဘာဂ မူလီများကို ပစ္စည်းတိုင်းဆိုပါတော့၊ မရေးပြတော့ပြီ။

အညမညမူ နဟေတုဒုက၌။ ။အချင်းချင်းအားရင်း, အချင်းချင်း နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထုအားရင်း တတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှ တပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ အချင်းချင်းအား တတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး၊ အချင်းချင်းအားတတ်သော ပဋိသန္ဓေ ဟိတ်သုံးပါးမှတပါး ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု။ "အညမညပစ္စယာ နဟေတုယာ တိဏိ"။ (အဟိတ်များကို ဤသဘော ဆို၍နုတ်ပါ၊ အကျဉ်းမျှပြအံ့)။

နာဓိပတိဒုက၌။ ။အဓိပတိတရားကိုယ် လေးပါးမှတပါး အလုံးစုံသော အညမညပစ္စည်း။ "နာဓိပတိယာ တီဏိ"။

နကမ္မ ဒုက၌။ ။စေတနာမှတပါး အညမညပစ္စည်း "နကမ္မေ တီဏိ"။

နဝိပါက ဒုက၌။ ။အချင်းချင်း အားတတ်သော အလုံးစုံသော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ အချင်းချင်းအား တတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ အားတတ်သော ဟဒယဝတ္ထု။ "နဝိပါကေ တီဏိ"။

နအာဟာရ ဒုက၌။ ။နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်သုံးပါးမှ တပါး အညမညပစ္စည်း။ "နအာဟာရေ တီဏိ"။

နဣန္ဒြိယဒုက၌။ ။နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ရှစ်ပါးမှ တပါး အညမည ပစ္စည်း။ "နဣန္ဒြိယေ တီဏိ"။

နဈာန ဒုက၌။ ။ဈာနင်တရားကိုယ် ငါးပါးမှ တပါး အညမည ပစ္စည်း "နဈာနေ တီဏိ"။

နမဂ္ဂဒုက၌။ ။မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ကိုးပါးမှ တပါး အညမညပစ္စည်း။ "နမဂ္ဂေ တီဏိ"။

နသမ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။အချင်းချင်းအားတတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ အချင်းချင်းအား တတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ ဟဒယဝတ္ထု။ "နသမ္ပယုတ္တေ ဧကံ"။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။အချင်းချင်းအားတတ်သောအလုံးစုံသောပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။ အချင်းချင်းအားတတ်သော မဟာဘုတ်လေးပါး။ "နဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ"။

နိဿယပစ္စည်း

နိဿယမူ နဟေတုဒုက၌။ ။ဟေတုမှတပါး အလုံးစုံသော နိဿယ ပစ္စည်း။ "နိဿယ ပစ္စယာ နဟေတုယာတေရသ"။ (အလုံးစုံဆိုလျှင် ဝတ္ထာ၊ သဟနိ၊ ပုရေနိနှင့် သဟပုရေမိဿကကို ယူပါ။ တေရသရသော သင်္ချာများကို မပြပြီ)။

နာရမ္မဏ ဒုက၌။ ။သဟနိ၊ ပုရေနိ၊ သဟပုရေမိဿကပစ္စည်း။

နာဓိပတိ ဒုက၌။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး ဝတ္ထာရမ္မဏ၊ သဟာဓိမှတပါး သဟနိ၊ ပုရေနိ၊ သဟပုရေမိဿကပစ္စည်း။

နသဟဇာတဒုက၌။ ။ဝတ္ထာ၊ ဝတ္ထုနိပစ္စည်း။ "နသဟဇာတေ တီဏိ"။

နအညမည ဒုက၌။ ။ဝတ္ထာ၊ အညမည ပစ္စည်းမှတပါး သဟနိ၊ ပုရေနိပစ္စည်း။ "နအညမညေ သတ္တ"။ (အညနှုတ်ပုံဖေါ်ဆိုပါ)။

နဥပနိဿယဒုက၌။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး အလုံးစုံသော နိဿယ ပစ္စည်း။

နပုရေဇာတဒုက၌။ ။သဟနိပစ္စည်း။ "နပုရေဇာတေ နဝ"။

နကမ္မဒုက၌။ ။သဟကမ္မမှ တပါး အလုံးစုံသော နိဿယပစ္စည်း။

နဝိပါကဒုက၌။ ။ဝိပါကပစ္စည်းမှ တပါး အလုံးစုံသော နိဿယ ပစ္စည်း။

နအာဟာရ ဒုက၌။ ။နာမ်အာဟာရမှတပါး အလုံးစုံသော နိဿယ ပစ္စည်း။

နဣန္ဒြိယဒုက၌။ ။ဝတ္ထာပစ္စည်း၊ သဟတိ"မှတပါး သဟနိ၊ ပုတိ"မှ တပါး ပုရေနိ၊ သဟပုရေမိဿပစ္စည်း။

နဈာန။ နမဂ္ဂဒုက၌။ ။ဈာန, မဂ္ဂမှတပါ အလုံးစုံသော နိဿယ ပစ္စည်း။

နသမ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။ဝတ္ထာပစ္စည်း၊ သမ္ပယုတ္တမှ တပါး သဟနိ၊ ပုရေနိ ပစ္စည်း။ "နသမ္ပယုတ္တေ သတ္တ"။

နဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။သဟာဝိပ်မှတပါး သဟနိ ပစ္စည်း။ "နဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ"။

ဥပနိဿယ ပစ္စည်း

အာရမ္မဏူပ၊ အနန္တရူပ၊ ပကတူပဆိုင်ရာ သဘာဝများကို နှုတ်ရ ပြုတ်ကြလည်း ပကတူပမှာ ကျန်နေမည်ဖြစ်၍ အားလုံးသင်္ချာ နဝချည်း ဖြစ်ရကား သင်္ချာကိုရေး၍ မပြပြီ။ နဝချည်းဆိုပါ။

ဥပနိဿယမူ နာရမ္မဏ နာဓိပတိ ဒုက၌။ ။အနန္တရူပ၊ ပကတူပ နိဿယပစ္စည်း။

နာနန္တရ။ နသမနန္တရ။ နောနတ္ထိ။ နောဝိဂတ ဒုက၌။ ။အာရမ္မဏူပ။ အနန္တရကမ္မမှတပါး ပကတူပနိဿယပစ္စည်း။

နနိဿယ။ နဝိပ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး ဥပနိဿယပစ္စည်း။

နပုရေဇာတ။ နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတ ဒုက၌။ ။အာပုမိမှ တပါး ဥပနိဿယပစ္စည်း။ (ဥပသာမညဆိုလျှင် သုံးမျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်၏)။

နာသေဝန ဒုက၌။ ။အာသေမှတပါး ဥပနိဿယပစ္စည်း။

နကမ္မ ဒုက၌။ ။အာရမ္မဏူပပစ္စည်း၊ အနန္တရ ကမ္မမှ တပါး အနန္တရူပ ပစ္စည်း၊ ဗလဝကမ္မမှတပါး ပကတူပ နိဿယပစ္စည်း။

ပုရေဇာတပစ္စည်း

ဤပုရေဇာတ ပစ္စည်း၌လည်း အာပု ပြုတ်သော်လည်း ဝတ်ပု ကျန်၊ ဝတ်ပုပြုတ်သော်လည်း အာပုကျန်၍ တီဏိချည်းဆိုပါ။

ပုရေဇာတမူ နာရမ္မဏဒုက၌။ ။ဝတ္ထု ပုရေဇာတပစ္စည်း။

နာဓိပတိ။ နဥပနိဿယ ဒုက၌။ ။အာပုမိမှ တပါးအာပု, ဝတ်ပု ပစ္စည်း။

နနိဿယ။ နဝိပ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏမှတပါး အာပုပစ္စည်း။

နဣန္ဒြိယဒုက၌။ ။အာပုပစ္စည်း၊ ပုတိ"မှတပါး ဝတ်ပုပစ္စည်း။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း။ အာသေဝနပစ္စည်း

သဘာဝများ နှုတ်စရာမရှိပြီ။ အသီးသီးဆိုပါ။

ကမ္မပစ္စည်း

သဟကမ္မ၊ အနံကမ္မ၊ ဗလဝကမ္မ၊ ဗလဝဒုဗ္ဗလကမ္မဟု လေးမျိုးရှိ၏။

ကမ္မမူနာနန္တရ။ နသမနန္တရ။ နောနတ္ထိ။ နောဝိဂတ ဒုက၌။ ။အနံကမ္မမှတပါး အလုံးစုံသော ကမ္မပစ္စည်း "ကမ္မပစ္စယာနာနန္တရေသတ္တ။ နသမနန္တရေသတ္တ။ နောနတ္ထိယာသတ္တ။ နောဝိဂတေသတ္တ"။

နသဟဇာတ။ နနိဿယ။ နအာဟာရ။ နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတ ဒုက၌။ ။အနံကမ္မ၊ ဗလဝကမ္မ၊ ဗလဝ ဒုဗ္ဗလကမ္မ ပစ္စည်း (၎င်းသုံးမျိုးကို ပေါင်းလျှင် နာနက္ခဏိက ကမ္မခေါ်သည်)သင်္ချာဒွေ။

နအညမညဒုက၌။ ။စိတ္တဇရုပ်, ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါး ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ ရုပ်အားတတ်သော စေတနာဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတ ကမ္မ၊ နာနာကမ္မပစ္စည်း။ "နအညမညေ တီဏိ"။

န ဥပနိဿယ ဒုက၌။ ။သဟကမ္မ၊ ဗလဝဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ "န ဥပနိဿယေသတ္တ"။

နဝိပါက ဒုက၌။ ။ဝိပါက်၌ရှိသော စေတနာမှ တပါး အလုံးစုံသော ကမ္မပစ္စည်း။ "န ဝိပါကေ သတ္တ"။

န သမ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော စေတနာဟု ဆိုအပ်သော သဟကမ္မ၊ နာနာကမ္မပစ္စည်း။ "န သမ္ပယုတ္တေ တီဏိ"။

န ဝိပ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော စေတနာဟု ဆိုအပ်သော သဟကမ္မ၊ နာနာကမ္မပစ္စည်း။ "န ဝိပ္ပယုတ္တေပဉ္စ"။

ဝိပါကပစ္စည်း

အငယ်မူလီများ၌ ဆိုင်ရာဝိပါက်ဟိတ်စသည်ကို နှုတ်ပါ။ သင်္ချာမှာ အားလုံးဧကံချည်းတည်း။

ဝိပါကမူ န အညမည ဒုက၌။ ။စိတ္တဇရုပ်, ဟဒယ ဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြည်သော ဝိပါက် ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာလေးပါး။

န သမ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါ....အထက်နည်းဆိုပါ။ ဟဒယ ဝတ္ထုအားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ။

န ဝိပ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။အချင်းချင်း အားတတ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက် ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး။

အာဟာရပစ္စည်း

ဆိုင်ရာအငယ်တို့၌ သဘာဝ တရားများကို နှုတ်၍ ဆိုပါ။ နကမ္မ၌ ဖဿ, ဝိညာဉ်။ နဣန္ဒြိယ၌ ဖဿ, စေတနာကျန်၏။ အလတ်များ၌လည်း အထက်ကပြခဲ့သည့်နည်းအတိုင်း နှုတ်ပါ။ အငယ်၌ သင်္ချာသတ္တ။ အလတ်သုံးပစ္စည်း တီဏိ။ နဝိပါက၌ သတ္တပင်။

အာဟာရမူနသဟဇာတ။ နနိဿယဒုက၌။ ။ရုပ်ဟာပစ္စည်း ဧကံ။

ဣန္ဒြိယပစ္စည်း

အငယ်တို့၌ ဆိုင်ရာသဘာဂကိုနှုတ်ပါ။ အလတ်များ၌လည်း နည်းတူနှုတ်ပါ။ နပုရေဇာတမူလိ၌ သဟတိ, ရူပတိ ကျန်၏။ ည၊ သံ၊ ဝိပ်တိကံ။ အကြောင်းစု သတ္တချည်းသာတည်း။

ဣန္ဒြိယမူနသဟဇာတဒုက၌။ ။ပုတိ၊ ရူပတိ ပစ္စည်း။ "နသဟဇာတေ ဧကံ"

နနိဿယဒုက၌။ ။ရူပတိ ပစ္စည်း။ "နနိဿယေဧကံ"။

နဈာနဒုက၌။ ။ဝေ, ဧ မှ တပါး နာမ်ဣန္ဒြေ ခုနစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟတိ၊ပုတိ၊ရူပတိ၊ ပစ္စည်း။ "နဈာနေသတ္တ"(ဒွေပဉှာရှိဝေဒနာကို ဣံရ၍ ခုနစ်ပါးကျန်သည်၊ ပဉှာဝိညာဏေ သုဈာ နဂါနိ စသည်ကို ထောက်)။

ဈာန။ မဂ္ဂပစ္စည်း

အငယ်တို့၌ ဆိုင်ရာသဘာဂကို နှုတ်ပါ။ အလတ်များ၌ ည။ သံ။ ဝိပ်တိကံ။ အကြောင်းစု သတ္တချည်းသာတည်း။

အထူးကား။ ။ဈာမှဣံကို နှုတ်လျှင် ဝေ, ကြေဉ်လည်း ဈာနင်လေးပါး။ ဈာမှမဂ်ကို နှုတ်လျှင် တက်, ကြေဉ်လည်း ဈာနင်ငါးပင်ရ၏။ ဒွေပဉှာမှ တပါး အဟိတ်စိတ် ရှစ်ခုရှိတက်,သည် ဈာနင် ထိုက်၏။ ဣန္ဒြေ မဂ္ဂင်မထိုက်ခြင်းလျှင် အကြောင်းတည်း။

သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း

သမ္ပယုတ္တမူနဟေတုဒုက၌။ ။အချင်းချင်း အားတတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး အလုံးစုံသော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ "သမ္ပယုတ္တပစ္စယာ နဟေတုယာတိကံ" ဤသုဘော သွားအတိုင်းအငယ်များ၌ ဆိုင်ရာ တရားကိုယ်များကို ချ၍ဆိုပါ။ သင်္ချာ အားလုံး တိကံချည်းတည်း။

သမ္ပယုတ္တမူနဝိပါကဒုက၌။ ။အချင်းချင်း အားတတ်သော အလုံးစုံသော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ "နဝိပါကေ တိကံ"။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း

ဝိပ္ပယုတ္တမူနဟေတုဒုက၌။ ။ဟိတ်ခြောက်ပါး မှတပါး အလုံးစုံသော ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ နဟေတုယာ ပဉှာ"

နာရမ္မဏဒုက၌။ ။သဟဝိပ်၊ ပုရေဝိပ်၊ ပစ္ဆာဝိပ် ပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ နာရမ္မဏေပဉှာ"။ (ပဉှာများ မပြပြီ ထူးရာသာပြအံ့)။

နာဓိပတိဒုက၌။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး ဝတ္ထာရမ္မဏ၊ အဓိပတိတရားကိုယ် သုံးပါး, လေးပါးမှတပါး သဟဝိပ်၊ ပုရေဝိပ်၊ ပစ္ဆာဝိပ်ပစ္စည်း။ နာဓိပတိယာပဉှာ။

နသဟဇာတဒုက၌။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏ၊ ပုရေဝိပ်၊ ပစ္ဆာဝိပ် ပစ္စည်း။ နသဟဇာတေပဉှာ။

နအညမညဒုက၌။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏ။ ညဝိပ်မှတပါး သဟဝိပ်၊ ပုရေဝိပ်၊ ပစ္ဆာဝိပ် ပစ္စည်း။ နအညမညေပဉှာ။

နနိဿယဒုက၌။ ။ပစ္ဆာဝိပ် ပစ္စည်း။ "နနိဿယေ တိကံ"။

နဥပနိဿယဒုက၌။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ နဥပနိဿယေပဉှာ။

နပုရေဇာတဒုက၌။ ။သဟဝိပ်။ ပစ္ဆာဝိပ် ပစ္စည်း။ "နပုရေဇာတေ တိကံ"။

နပစ္ဆာဇာတဒုက၌။ ။ဝတ္ထာ၊ သဟဝိပ်၊ ပုရေဝိပ် ပစ္စည်း။နပစ္ဆာဇာတေပဉှာ။

နကမ္မဒုက၌။ ။စေတနာမှတပါး ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။နကမ္မေပဉှာ။

နဝိပါကဒုက၌။ ဝိပါဝိပ်မှတပါး ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း။ နဝိပါကေပဉှာ။

နအာဟာရဒုက၌။ ။နာမ်အာဟာရတရား ကိုယ်မှတပါး ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ နအာဟာရေပဉှာ။

နဣန္ဒြိယဒုက၌။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏ၊ နာမ်ဣန္ဒြေ တရားကိုယ် ရှစ်ပါးမှတပါးသဟဝိပ်၊ ပုတိ မှတပါး ပုရေဝိပ်၊ ပစ္ဆာဝိပ်ပစ္စည်း။ နဣန္ဒြိယေပဉှာ။

နဈာန။နမဂ္ဂဒုက၌။ ။ဈာနင်မဂ္ဂင်မှတပါး ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ နဈာနေပဉှာ။ နမဂ္ဂေပဉှာ။

အတ္ထိ အဝိဂတ ပစ္စည်း

နသဟဇာတဒုက၌။ အာပု၊ ဝတ်ပု၊ ပစ္ဆာ၊ ဟာ၊ ဣံနှင့် မိဿက နှစ်မျိုးကျန်၍ သတ္တ။

နအညမည။ နသမ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။အာပု၊ သဟကြွင်းပဉှာ။ ဝတ်ပု၊ ပစ္ဆာ၊ ဟာ၊ ဣံနှင့် မိဿက နှစ်မျိုးကျန်၍ သတ္တပင်။ (သဟကြွင်း ပဉှာ အတွက် သင်္ချာမတိုးလာပြီ)။

န နိဿယ ဒုက၌။ ။ဝတ္ထာမှ တပါး အာပု။ ပစ္ဆာ။ ဟာ။ ဣံနှင့် မိဿကနှစ်မျိုး ကျန်၍ သတ္တပင်။

န ပုရေဇာတ ဒုက၌။ ။သဟ၊ ပစ္ဆာ၊ ဟာ။ ဣံနှင့် မိဿကနှစ်မျိုး ကျန်၍ နဝ။

န ဝိပ္ပယုတ္တ ဒုက၌။ ။ဝတ္ထာမှတပါး အာပု၊ သဟကြွင်းတိကံ၊ဟာ။ ဣံကျန်၍ ပဉှာရ၏။(အာပု တိကံတွင် သဟကြွင်း တိကံကို ရေပါ)။

အကြောင်းစု ဒုက၌။ ။ဆိုင်ရာသဘာဂကိုနှုတ်၍ တေရသချည်းဆိုပါ။

ခရေပွင့်။ ။ခရေပွင့်များမှာ မူလိမသွတ်ရသောပစ္စည်းများတည်း။

အနုလောမပစ္စနိက် ဒုက အကျဉ်းချုပ်

ဝိသဘာဂ မူလိများအတွက် စဉ်းစားစရာမရှိ။ မူပစ္စည်း တရားအတိုင်းဆိုပါ။ သဘာဂ မူလိများကို သဘာဂနှုတ်၊ ကြွင်းတရားကိုကြည့်၍ သင်္ချာထုတ်ပါ။ မျိုးကွဲများရှိသော ပစ္စည်းများ၌ သဘာဂမှ နှုတ်ကြွင်း တရားတို့၏ သင်္ချာကို ကျန်သော မျိုးသင်္ချာတို့နှင့် ပေါင်း၍ သင်္ချာမည်မျှ ရသင့်သည်ကို ပစ္စနိက် သဘောသွားကိုနည်းမှီ၍ ပေါင်းယူပါ။

ကောက်နည်း ဝိဘင်းထုတ်နည်း

ဝိသဘာဂမူလိ။ ။ဝိသဘာဂ မူလိများအတွက် မူပစ္စည်းအတိုင်း ဝိဘင်္ဂဝါရက ဟောခဲ့ ကောက်ခဲ့သလို ကောက်၍ ဝိဘင်းထုတ်ပါ။

ဥပမာ။ ဟေတုမူ နာရမ္မဏ ဒုက၌။ ။သင်္ချာသတ္တရရာ (ကု။ကု)၌ ဟေတုအတိုင်း ကတ္တားသမ္ဗန္ဒါန်ကို ကောက်ပြီး ထို့ ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမ ပစ္စနိက်၌ "ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော နာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော။ ကုသလာဟေတူသမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော နာရမ္မဏ ပစ္စယေန ပစ္စယော"ဟု ဟောတော်မူအပ်၏။ ဤနည်းပြအတိုင်း အားလုံးယူဆပါ။

သဘာဂမူလိ။ ။၎င်းတို့ကိုလည်းဆိုင်ရာ သဘာဂကိုနှုတ်၍ကောက်။

ဟေတုမူ နာဓိပတိ ဒုက၌။ ။သင်္ချာသတ္တပင်ရရာ(ကု)သုံး ချက်လုံးနှင့် (ဗျာ။ဗျာ)ပဝတ္တိတွင် ဝီမံသာဓိပတိကိုကြည့်၍ကောက်ပါ။ (အကု) သုံးချက်နှင့် (ဗျာ။ဗျာ)ပဋိသန္ဓေအခါ၌ကား ဝီမံသာဓိပတိနှင့် လုံးဝ မဆိုင်၍ ဟေတုအတိုင်းပင် အကောက်ကောက် ဝိဘင်းများကို ထုတ်ပါ။ ဤနည်းပြဖြင့် ဒုကအားလုံးကို ဝိဘင်္ဂမှီး၍ကောက်ပါ။

ပါဠိတော် အာဂုမ် ဟောနည်း

ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကို အာဂုမ်ဆောင်မှုမှာ အကောက်ကိုမြင်မှ သာ၍ သေချာသည်။ သင်္ချာခဏ်းများမှာ ကျက်မှတ်မှု မလွယ်ကူလှ။ ဟေတု၌ ည၊ သံ၊ ဝိပ်၊ တိကံ။ အကြောင်းစု သတ္တဟုမှတ်ခါ "ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ သတ္တ။ နာဓိပတိယာသတ္တ။ နာနန္တရေသတ္တ။ နသမနန္တရေသတ္တ။ နအညမညေတိကံ။ နဥပနိဿယေ သတ္တ"စသည်ဖြင့် ဟေတုကို ဆိုသကဲ့သို့ (၂၄)ပစ္စည်းလုံးကို ကုန်အောင်ဆိုပါ။

ဝိဘင်းပေါင်းရေတွက်နည်းနည်းပြ

ဟေတုမူတွင် သဟကြီးကို မူလိမသွတ်နိုင်၍ (၁၉) ပစ္စည်းကို မူလိသွတ်၍ဟောရာ ည၊ သံ၊ ဝိပ်၌ တိကံဖြစ်၍ ကြွင်း(၁၆)ပစ္စည်းကို (၇) နှင့်မြှောက် ၁၆ × ၇ = ၁၁၂ ဖြစ်၏။ည၊သံ၊ဝိပ်ကိုးဝိဘင်းကိုပေါင်းလျှင် ၁၁၂ + ၉ = ၁၂၁ ဝိဘင်းဖြစ်သည်။

အာရမ္မဏပစ္စည်း။ ။ (၂၃) ပစ္စည်း နဝချည်းဖြစ်၍ ၂၃ × ၉ = ၂၀၇ ဝိဘင်းဖြစ်၏။ အဓိပတိစသည်ကို နည်းတူရေတွက်ပါ။

အတ္ထိအဝိဂတပစ္စည်း။ ။နဟေတုမူလိစသော (၁၆) ပစ္စည်းတို့မှာ တေရသရ၍ ၁၃ × ၁၆ = ၂၀၈ ဖြစ်၏၊ နပုရေဇာတ ကိုးဝိဘင်းကိုပေါင်း ၂၀၈ + ၉ = ၂၁၇။နည၊နသဟ၊နနိ၊နသံတို့ သတ္တဖြစ်၍ (၂၈)ရရကား ၂၁၇ + ၂၈ = ၂၄၅ ဖြစ်၏။နဝိပ် ၅ နှင့်ပေါင်း ၂၄၅ + ၅ = ၂၅၀ = စီရ၏။ ဇယားတွင်လည်း သင်္ချာများ ကိန်းသေပြထား၍ ပေါင်းယူပါ။

ပဉှာဝါရ အနုလောမပစ္စနိက် မိဿကပကိဏ္ဏကဃဋနာ

အနုလုံကဲ့သို့ပင် ဤအနုလောမ ပစ္စနိက် ဒုက-ဃဋနာဟု ဟောတော်မူ၏။ ဤကျမ်း၌ကား ဒုက သက်သက်နှင့် ဃဋနာသက်သက်ကို သီးသန့်၍ ပြထားရာ ပြီးဆုံးသောအခါ ဒေသနာက္ကမအတိုင်း ကြေညက်စေရန် ဒုကနှင့် ဃဋနာကိုတွဲ၍ ဟောပါ။

ဇယားသဘော။ ။သဘာဂဇယားမှ ထူးသော မိဿက ပကိဏ္ဏကဃဋနာ၏ခေါင်းစဉ်များဖြစ်သော "အာပုမိ၊ သဟာမိ၊ ဝတ္ထာမိ၊ သဟာမိ"ကို အဓိပတိပစ္စည်း၌၎င်း။ "သဟတိ ဝိပ်၊ ပုတိ"ကို ဣန္ဒြိယ ပစ္စည်း၌၎င်း၊ "ဝတ္ထာမိ၊ သဟာမိဝိပ်"ကို ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း၌၎င်း သွင်း၍ပြထားသည်။ ၎င်းစုကို ၎င်းတို့ဆိုင်ရာ ဃဋနာအချက်များ၌ အသုံးပြုပါ။

မိဿက ပကိဏ္ဏကဃဋနာ။ ။မြတ်စွာဘုရားသည် ဒုကကို နည်းပေးခါ ဟောတော်မူပြီးလျှင် ဃဋနာကို ဟောတော်မူသဖြင့် ဤမိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာပထမအချက်၌ အတ္ထိအဝိဂတဟု နှစ်ပစ္စည်းရှိရာ ကျန် (၂၂)ပစ္စည်းကို "န"ထိုးခါ မူလီသွတ်၍ ဒုကအတိုင်းဟော။

ဟောရိုးပထမအချက်။ ။အလုံးစုံသော အတ္ထိပစ္စည်း၊ (ပြီးလွယ်အောင်ပြလိုက်သည်။ အနုလုံနည်းတူ အတ္ထိကိုးမျိုးကို ထုတ်ပေါ်၍ဆိုပါ) ဤတရားတို့သည် အတ္ထိအဝိဂတ နှစ်ပစ္စည်းသာတတ်၍ ဟေတု အစရှိသော ကျန် (၂၂) ပစ္စည်းတို့ မတတ်သောကြောင့် ဟေတု အစရှိသော (၂၂)ပစ္စည်းတို့ တွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမပစ္စနိက်၌ "အတ္ထိအဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ တေရသ။ နာရမ္မဏေ တေရသ။ နာဓိပတိယာ တေရသ။ နာနန္တရေ တေရသ။ နသမနန္တရေ တေရသ။ နသဟဇာတေသတ္တ"။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဒုက-ကဟောခဲ့သည့်အတိုင်း နောဝိဂတမူလီတိုင်အောင်ဆိုပါ။ အတ္ထိပစ္စည်း ဒုကနှင့်အတူတူပင်တည်း။ (ဇယား၌လည်း အတ္ထိ၊ အဝိဂတကွက်ကို ကြည့်ပြီး ကြွင်းပစ္စည်းတို့ကို မူလီသွတ်သောအခါ မည်သည့်သဘာဂတရား လျော့သွားသည်။ ပြုတ်သွားသည်။ မည်သည့်တရားသာ ကျန်တော့သည်။ ထိုကျန်သောတရားအရ ထိုထိုမူလီ၌ သင်္ချာမည်မျှသာ ရသင့်တော့သည်ဟု အမြင်သန်အောင် ဤဇယားသစ်ကို ရေးပြထား၏။

ဒုတိယအချက်။ ။ပထမအချက်, ဒုတိယအချက်စသည်တို့မှာ အနုလုံဃဋနာ ခေါင်းစဉ်များ အတိုင်းပင်။ မူပစ္စည်းရေမှ ကြွင်းကျန် သမျှ ပစ္စည်းတို့ကို မူလီသွတ်ပါ။ နိဿယလေးမျိုးဖြစ်၍ နိဿယကွက်ကို ကြည့်ခါ ဒုကအတိုင်းဆိုပါ။ မူလီကို(၂၁)ပစ္စည်းသွတ်ပါ။

တတိယအချက်။ **အာပုမိ၊ သဟာမိ**။ ။အဓိပတိပစ္စည်း အကွက်တွင် လက်သဲကွင်းပြထားသည်ကိုကြည့်ပါ။ မူသင်္ချာအဋ္ဌရှိရာအာ၊ဥ၊ပုမူလီတို့၌ အာပုမိပြုတ်ခါ သဟာမိသာကျန်ရကား သင်္ချာသတ္တဖြစ်၏။သ၊နိ မူလီတို့၌ သဟာမိပြုတ်ခါ အာပုမိမျှ ကျန်ရကား ဧက။ (နိ၌သဘာဂဝတ္ထာမိ လျော့သွားသေးသည်ကိုလည်း သတိပြုပါ) ဥ၊ သံ မူလီ၌ သဟာမိတွင် ဥ။ သံကိုနုတ်ရာ (နုတ်ပုံပြခဲ့ပြီ) (ကု။ဗျာ) (အကု။ဗျာ) (ဗျာ။ဗျာ) သုံးချက်အကျန်တွင် အာပုမိ၏(ဗျာ။အကု)ကိုထည့်၊ စတ္တာရီဖြစ်၏။ ဝိပ်မူလီ၌ သဟာမိတွင် ဝိပ်ကိုနုတ်ရာ (ကု။ကု)(အကု။အကု) (ဗျာ။ဗျာ) တွင် အာပုမိကိုထည့်၊ စတ္တာရီဖြစ်၏။ အကြွင်းစုသင်္ချာ အဋ္ဌဟု မူအတိုင်းဖြစ်၏။ (သင်္ချာထူးရာကိုသာ ပြသဖြင့် ကြွင်းမူလီ ပစ္စည်းတို့ အတွက် မူသင်္ချာ အတိုင်း ဆိုရလည်း ဆိုရခါ မတ္တမျှသာမယူဆဘဲ သင်္ချာ မထူးစေကာမူ မည်သည့်သဘာဂများ လျော့ပါးသွားကြောင်းကိုလည်း ပစ္စနိက်၊ အနုလောမ ပစ္စနိက်ဒုကက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ယူဆပါ)ဆိုရိုးများကို ဆိုပါ။

စတုတ္ထအချက်။ **ဝတ္ထာမိ၊ သဟာမိ**။ ။တတိယအချက် သဘော သွားပင်။ ဝိပ်မူလီ၌ ဝတ္ထာမိပြုတ်၍ သဟာမိမှကြွင်းသော တိကသာရ၏။ ဤဝိပ်မူလီတချက်သာထူး၏။ နိဿယကား မူတွင်ပါနေပြီ။

ပဉ္စမအချက်။ **နာမ်ဟာ၊ ရုပ်ဟာ**။ ။အာဟာရပစ္စည်း ဒုက အတိုင်းဆို။

ဆဋ္ဌမအချက်။ **ဣ ခု**။ ။ဣန္ဒြိယပစ္စည်း ဒုကအတိုင်းဆို။

သတ္တမအချက်။ **သဟတိ ၊ ပုတိ**။ ။သဟမူလီ၌ ပုတိသာကျန်၍ ဧက။ ဥ၊ သံ မူလီ၌ သဟာတိ ကြွင်းတိကတွင် ပုတိကို ရေရလည်း ပုတိမှာ (ဗျာ။ ဗျာ) သာဖြစ်၍ သင်္ချာမထူးရကား တိကပင်။ ဝိပ်မူလီ၌ ပုတိပြုတ်၏။ သဟတိ ကြွင်းတိကသာကျန်၏။

အဋ္ဌမအချက်။ **ဝိပ် ၄**။ ။ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း ဒုကအတိုင်းဆို။

နဝမအချက်။ **ဝတ္ထာ၊ သဟာဝိပ်၊ ပုရေဝိပ်**။ ။ပုရေမူလီ၌ ဝတ္ထာ, ပုရေဝိပ်ပြုတ်ရာ သဟာဝိပ်နှင့် ပစ္ဆာဝိပ်ကျန်၏။ ၎င်းတို့မှာလည်း သင်္ချာ အရတူကြ၍ တိကပင်။ အကြွင်းမူလီစုအတွက် ပဉ္စချည်းရ၏။

ဒသမအချက်။ **ဝတ္ထာမိ၊ သဟာမိဝိပ်**။ ။အာ၊ ဥ၊ ပု မူလီ၌ ဝတ္ထာမိ ပြုတ်ခါ သဟာမိဝိပ်သာကျန်၍ တိက။ သဟမူလီ၌ သဟာမိဝိပ် ပြုတ်ခါ ဝတ္ထာမိသာကျန်၍ ဧက။ အကြွင်းစတ္တာရီချည်းဆို။

ဧကာဒသမအချက်။ **သဟတိ ဝိပ်၊ ပုတိ**။ ။သဟမူလီ၌ သဟတိ ဝိပ်ပြုတ်ခါ ပုတိသာကျန်၍ ဧက။ အကြွင်းတိကချည်းဆို။

အနုလုံဃဋနာက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ဤအနုလောမ ပစ္စနိက် မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ၌လည်းပြခဲ့ပြီး ခေါင်းစဉ် (၁၁) ချက်ကို ဟောလျှင် (၃၉)ချက်လုံး ကိစ္စပြီး၍ ဤနည်းပြအတိုင်း(၃၉)ချက်လုံးကို ဟောပါ။ သင်္ချာများမှာ ထူးရာသင်္ချာမျကိုသာ ပြထားသဖြင့် မပြသော မူလီပစ္စည်းများအတွက်မူ သင်္ချာအတိုင်း ဆိုပါ။

သင်္ချာမထူးငြားသော်လည်း ဆိုင်ရာဆိုင်ရာသဘာဂများကို နုတ်ရသဖြင့် တရားကား ထူးသေး၏။ ဥပမာ။ မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ ပထမ အချက်၌ "အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ တေရသ"ဟု ဟောရာဝယ် သဟဇာတတ္ထိ၌ ဟေတုပစ္စည်းကို အမြဲနုတ်ရပေမည်။ ဤသဘောသွားအတိုင်း ကြွင်းမူလီ တို့ကိုလည်း နည်းတူ မိမိတို့ ဉာဏ်တွင် မည်သည့်တရားကို နုတ်သင့်ကြောင်း မြင်လာရအောင် ဇယားဖြင့် ပြထားပေသည်။

မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ အကျဉ်းချုပ်။ ။၁။၂။၅။၆။၈ အချက်တို့မှာ ဒုကနှင့်တူ၏။ (၃) အချက်၌ အာ။ ဥ။ ပု။ မူလီဝင်လျှင် အာပုမိ ပြုတ်၏။ (၄) အချက်၌ ဝတ္ထာမိမှာ အာမျိုးမူလီတို့အတွက် မရပြီ။(၇) အချက်၌ ဥ။ သံ။ဝိပ်တို့ မူလီဝင်လျှင် သဟာငယ်များ တိကသာရ၏။ ၉။၁၀။၁၁ အချက်တို့ကိုလည်း ဇယားအတိုင်း ဝတ္ထာပြုတ်သင့်-သဟဝိပ် ပြုတ်သင့်-ပုရေဝိပ် ပြုတ်သင့်-ဝတ္ထာမိ ပြုတ်သင့်-သဟာမိဝိပ် ပြုတ်သင့် သဟတိ ဝိပ် ပြုတ်သင့် စသည်ဖြင့် အပြုတ်ကို၎င်း အကျန်ကို၎င်း ကြည့်၍ သင်္ချာများကိုထုတ်ပါ။

မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ ဝိဘင်း ထုတ်ပုံကောက်ပုံ နည်းပြ

ဒုကသဘောအတိုင်း သဘာဂများကို နုတ်၍ ဝိဘင်းထုတ်ရ ကောက်ရပေမည်။

ပထမအချက်။ ။နဟေတုမူလီ၌ တေရသရရာ (ကု။ကု)၌ အချင်းချင်းအားတတ်သော ကုသိုလ်ကေဝိသ ကုသလဟိတ်သုံး ခု ကြဉ်သော စေ၊ ပဉ္စတိ သ အစိတ်စိတ်နာမက္ခန္ဓာစသည်ဖြင့် ကတ္တား, သမ္ပဒါန်များကို ကောက်ပြီးလျှင် ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိဘင်္ဂတော်ကို "ကုသလော ခန္ဓော ကုသလဿ ခန္ဓဿ အတ္ထိပစ္စယေနပစ္စယော အဝိဂတပစ္စယေနပစ္စယော နဟေတု ပစ္စယေနပစ္စယော။ ကုသလော ဧကောခန္ဓော တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ အတ္ထိ ပစ္စယေနပစ္စယော အဝိဂတ ပစ္စယေနပစ္စယော နဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော။ တယောခန္ဓာ ဧကဿ ခန္ဓဿ အတ္ထိ ပစ္စယေန ပစ္စယော အဝိဂတ ပစ္စယေန ပစ္စယော နဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဒွေခန္ဓာ ဒွိန္နံ ခန္ဓာနံ အတ္ထိ ပစ္စယေန ပစ္စယော အဝိဂတ ပစ္စယေန ပစ္စယော နဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော"ဟု ဟောတော်မူ၏ စသည်ဖြင့် အတ္ထိပစ္စည်း ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရ၌ ဟောတော် မူသည့်အတိုင်း ပါဠိတော်များကို တေရသကုန်အောင် ထုတ်၍ ဟောပါ။ အကောက်များကိုကား ဆိုင်ရာပိတ်တရားများကိုရှု၍ ကောက်ပါ။ ကြွင်းမူလီများကိုလည်း နည်းတူဟောပါ။

ကြွင်းအချက်များ။ ။ဃဋနာ တရားရအတိုင်း အကောက်များကို ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ သဘာဂများကို ချန်၍၎င်း လုံးဝပြုတ်သွားသော တရားများအတွက် လွတ်၍၎င်း ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရကို နည်းမှီး၍ ပြခဲ့သော နည်းပြအားလျော်စွာဟောပါ။ ကျယ်ဝန်းလှတော့မည်။

ပစ္စည်း		အာ	သဟ	ဥပ		ပုရေ	ပစ္ဆာ	ကံ	ရုပ်ဟာ	ရူပဣ	သဟပုရေ	ပစ္ဆာဟာ	ပစ္ဆာဣ
				အနန္တရူ	ပကတူ								
ဟေ			ဟေ ၇										
အာ		အာ ၉											
ဓိ	၁၀	အာဓိ ၇	သဟာဓိ ၇										
	၈	အာပုဓိ၁	သဟာဓိ ၇										
	၈	ဝတ္ထာဓိ၁	သဟာဓိ ၇										
နံ				နံ ၇									
သနံ				သနံ ၇									
သဟ			သဟ ၉										
ည			ည ၃										
နိ	၁၃	ဝတ္ထာ ၃	သဟနိ ၉			ပုရေနိ ၃					သဟပုရေ ၂		
ဥ	၉	အာရမ္မဏူ ၇		အနန္တရူ ၇	ပကတူ ၉								
ပု		အာပု ၃				ဝတ်ပု ၃							
ပစ်							ပစ္ဆာ ၃						
သေ				သေ ၃									
ကံ			သဟကမ္မ ၇	အနံကမ္မ ၁	ဗလဝကမ္မ ၂			ကံ ၂					
ဝိပါ			ဝိပါ ၁										
ဟာ			နာမ်ဟာ ၇						ရုပ်ဟာ၁				
ဣ	၇		သဟဣ ၇			ပုဣ ၁				ရူပဣ ၁			
	၃		(သဟဣဝိပ်၃			ပုဣ ၁)							
ဈာ			ဈာ ၇										
မဂ်			မဂ် ၇										
သံ			သံ ၃										
ဝိပ်	၅	ဝတ္ထာ ၃	သဟဝိပ် ၃			ပုရေဝိပ် ၃	ပစ္ဆာဝိပ် ၃						
	၄	(ဝတ္ထာဓိ ၁	သဟာနိဝိပ်၃)										
အတ်	၁၃	အာပု ၃	သဟ ၉			ဝတ်ပု ၃	ပစ္ဆာ ၃		ရုပ်ဟာ၁	ရူပဣ ၁	သဟပုရေ ၂	ပစ္ဆာဟာ ၂	ပစ္ဆာဣ ၂
နတ်				နတ် ၃									
ဝိဂ				ဝိဂ ၇									
အဝိ	၁၃	အာပု ၃	သဟ ၉			ဝတ်ပု ၃	ပစ္ဆာ ၃		ရုပ်ဟာ၁	ရူပဣ ၁	သဟပုရေ ၂	ပစ္ဆာဟာ ၂	ပစ္ဆာဣ ၂

သုဒ္ဓပကိဏ္ဏကဃဋနာ။ ။အနုလုံကဲ့သို့ ခေါင်းစဉ် (၁၃) ချက်ကို ဟောလျှင် (၆၄) ချက်လုံးကိစ္စပြီးပါ၏။

ဆိုရိုး။ ပဌမအချက်။ ပစ္ဆာ။ ။ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်ခဏ္ဍီသို့ ရောက်သော ဧကဇကာယ, ဒွိဇကာယ, တိဇကာယ, စတုဇကာယ အားထုတ်သော ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ အရူပ ဝိပါက် လေးခုကြဉ်သော ပဌမ ဘဝင် အစရှိသော နောက်ဖြစ်သော နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး။ ။ဤတရားတို့သည် ပစ္ဆာဇာတ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ဤလေးပစ္စည်းသာ တတ်၍ ဟေတုအစရှိသော ပစ္စည်းနှစ်ဆယ်တို့ မတတ်သောကြောင့် ဟေတုအစရှိသောပစ္စည်း နှစ်ဆယ်တို့ တွန်း၍စစ်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမပစ္စနိက်၌ "ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ တိဏိ။ နာရမ္မဏေ တိဏိ" စသည်ဖြင့် နောဝိဂတေတိ တိုင်အောင် ပစ္စည်းပေါင်း နှစ်ဆယ်ကို မူလိသွတ်၍ဟောပါ၏။ (ဇယား၌ ပစ္ဆာကွက်ကိုကြည့်လျှင် အတူ လေးပစ္စည်းသာ ရှိ၍ ကျန် အကွက်များမှာ ကွက်လပ်ချည်း ဖြစ်ကြ၏။ သဘာဂအတွက် အထူးနှုတ်ရာမရှိပြီ)။

ဒုတိယအချက်။ အာပု။ ဝတ်ပု။ ။ပုရေဇာတ ကွက်ကို ကြည့်၍ ဟောပါ။ ပစ္စည်းရေမှာ သုံးခုဖြစ်၍ ကျန် (၂၁)ပစ္စည်းကို မူလိသွတ်ခေါ် တိဏိချည်းဆိုပါ။ နအာရမ္မဏမူလိ၌ ဝတ်ပုကျန်၍နနိဿယ၊ နဝိပ္ပယုတ္တ မူလိ၌ အာပုကျန်၏။ ဆိုင်ရာသဘာဂကိုနှုတ်ပါ။

အမှာ။ ။အနုလုံအတိုင်း မူပစ္စည်းရေများကို သိပါ။ ဆိုင်ရာပစ္စည်း ရေမှ ကြွင်းသမျှတို့ကို မူလိပစ္စည်းသွတ်ပါ။ နောက်မှာပြီ။

တတိယအချက်။ ဝတ်ပု။ ။နိဿယကွက် "ပုရေနိ" ကိုကြည့်ပါ။ ဣန္ဒြိယမှ ပုဣ သဘာဂကိုသာ စိတ်ထဲက နှုတ်ရမည်။ သဗ္ဗာ တိဏိ ချည်းသာ။

စတုတ္ထအချက်။ အာဓိ။ ။အဓိပတိကွက် "အာဓိ"ကို ကြည့်ပါ။ ဆိုင်ရာ သဘာဂများကို စိတ်ထဲက ဒုကသဘောသွား[illegible]အတိုင်း နှုတ်ပါ သဗ္ဗာသတ္တချည်း။

ပဉ္စမအချက်။ အာပု။ ။ပုရေကွက်အာပုကိုကြည့်ပါ။ နည်းတူ နှုတ်၍ သဗ္ဗာတိဏိချည်းဆိုပါ။

ဆဋ္ဌအချက်။ ဝတ္ထာရမ္မဏ။ ။နိဿယကွက် "ဝတ္ထာ" ကို ကြည့်။ တိဏိချည်း။

သတ္တမအချက်။ အာပုဓိ။ ။အဓိပတိကွက် "အာပုဓိ" ကို ကြည့်ပါ။ နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တမှ သဘာဂ ဝတ္ထာဓိကို နှုတ်၍ ဧကံချည်းဆိုပါ။

အဋ္ဌမအချက်။ ဝတ္ထာဓိ။ ။လုံးဝနှုတ်ရာမရှိပြီ။ မူလိ(၁၆)ပစ္စည်း "န"ထိုးခါ ဧကံချည်းဆိုပါ။

နဝမအချက်။ ပုဣ။ ။ဣန္ဒြိယကွက် "ပုဣ"ကို ကြည့်၍ ဧကံချည်း ဆိုပါ။ အနည်းဆုံးတရားဖြစ်၍ သဘာဂနှုတ်စရာ မရှိပြီ။

ဒသမအချက်။ အနန္တရ။ ။အနန္တရကွက်ကို ကြည့်၍ သဘာဂ ဖြစ်သော အာသေဝကိုနှုတ်၊ သဗ္ဗာပဉ္စ ကျန်ကြောင်း မည်သည့် တရားများ ကျန်ကြောင်း ဒုက, ကပြခဲ့ပြီ။ အနံကမ္မ အတွက် သဗ္ဗာမလျော့။ သတ္တ ချည်းဆို။

ကောဒသမအချက်။ အာသေ။ ။သဘာဂ မူလီများနှုတ်ရာမရှိပြီ။ မူလီ(၁၈)ပစ္စည်းအတွက် တီကိချည်းဆို။

ဒွါဒသမအချက်။ ဗလဝနာနာကမ္မ။ ။ကမ္မပစ္စည်း ဗလဝ ကမ္မ ကွက်ကိုကြည့်ပါ။ သဘာဂအနံကမ္မကို အနန္တရ, သမနန္တရ, နတ္ထိ, ဝိဂတ ပစ္စည်းတို့မှ နှုတ်ရမည်။ မူလီ(၂၂)ပစ္စည်းလုံး အတွက် သင်္ချာဒွေချည်း ဆိုပါ။

တေရသမ အချက်။ အနံကမ္မ။ ။နည်းတူ ဧကံချည်း ဆိုပါတော့။

သုဒ္ဓပကိဏ္ဏကဃဋနာ အကျဉ်းချုပ်။ ။အနုလုံ ဃဋနာ ဇယားကို သော်၎င်း ဤဇယားကိုသော်၎င်း ခေါင်းစဉ်ကိုမှတ်ခါ အာသေဝ ပဥ္စ ကြွင်းအချက်များကို မူသင်္ချာအတိုင်းဆို။ ပို့ချရာ၌ကား "မူပစ္စည်း ရေမှ ကြွင်းသော ပစ္စည်းတို့ကို မူလီသွတ်။ မူသင်္ချာအတိုင်းအားလုံးဆို။ အနန္တ ရ၌သာ အာသေဝကို ပဥ္စဟု မူလီသွတ်။(၆၄)ချက်လုံး အနုလုံသွားဆို" ဟု တချက်ထည်း ပြောလိုက်လျှင် ကိစ္စပြီးတော့၏။

ပို့ချရာ၌ ပြီးလွယ်အောင် ဆိုနည်း။ ။ဤ အနုလောမ ပစ္စနိက်ဒုက ဃဋနာကို ဟောရာ ပါဠိတော်၌ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း သဟဇာတ အငယ် ဃဋနာကိုဟောရာ၌ အနည်းငယ် ပေယျာလ ထိုးမှုမှတပါး ကျယ်ဝန်းလှ စွာ(၅၄)မျက်နှာမျှ သင်္ဂါယနာတင်ထားပေ၏။ ၎င်းစုကို အကျဉ်းအား ဖြင့်ဆိုလျှင် ယခုပြရာ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာမျိုး၌ "ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပ ယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ တီဏိ။ နောဝိဂတေ တီဏိ" ဟု အလယ်က ပစ္စည်းများလည်း တိဏိချည်းဖြစ်၍ ပြီးလွယ်အောင် ဤသို့ဆို ပါ။ (သိမ္မသာပမာနဘည်း) အနန္တရ၌ကား "အနန္တရ သမနန္တရ ဥပ နိဿယ နတ္ထိ ဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ သတ္တ။ နာသေဝနေ ပဥ္စ။ နော အဝိ ဂတေ သတ္တ" ဟုဆို။ ကြွင်းအချက်စု ဤသဘောဆိုပါ။

ဝိဘင်းထုတ်ပုံ။ ကောက်ပုံနည်းပြ။ ။မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာက ပြခဲ့သည့်အတိုင်းပင် ဝိဘင်းထုတ်ရ ကောက်ရပေမည်။ "ဝတ္ထုဘိ" တခု အတွက် နည်းပြပေအံ့။ အလေးအမြတ်ပြုတတ်သော လောဘမူ မရဏာ သန္နဇောင်းချက်အားတတ်သော အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော စုတိစိတ် မှ ပြန်၍ရှေသော် တဆယ့်ခုနစ်ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ် သော ဟဒယဝတ္ထု။ ဤတရားတို့သည်အာ၊ မိ၊နိ၊ဥ၊ပု၊ဝိပ်၊အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ပစ္စည်းသာတတ်၍ ဟေတု အစရှိသော (၁၆) ပစ္စည်းတို့ မတတ်သော ကြောင့် ဟေတုအစရှိသော(၁၆)ပစ္စည်းတို့တွန်း၍ဝင်ကုန်၏၊ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမ ပစ္စနိက်၌ "အာ၊ မိ၊ နိ၊ ဥ၊ ပု၊ ဝိပ်၊ အတ္ထိ အဝိဂ တန္တိနဟေတုယာ ဧကံ-ပ-နောဝိဂတေ ဧကံ" ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟော အပ်ကုန်၏။ ဧကံဟူသော်ကား(ဗျာ-အကု) ဟူသည်တည်း။ (ဗျာ-အကု) ၌ ကတ္တား, သမ္မဒါန် ကောက်ပါတော့။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့၏ ဝိဓိ ဝိဘင်းကို "အဗျာကတော ဓမ္မော အကုသလဿဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စ ယေန ပစ္စယော။ မိ၊ နိ၊ ဥ၊ ပု၊ ဝိပ်၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ နဟေတု ပစ္စယေနပစ္စယော ပ-နောဝိဂတ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ ဝတ္ထုံ ဂရုံကတွာ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ။ တံဂရုံကတွာရာဂေါဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ" ဟု ဟောတော်မူအပ်၏ ဟုဆို။

ဤသဘောသွားအတိုင်း အားလုံးဆို။ အနန္တရ ဃဋနာ နာသေဝန မူလီ၌ (ကု။ဗျာ) (အကု။ဗျာ) (ဗျာ။ကု) (ဗျာ။အကု) တို့ကို အနန္တရ အတိုင်းပင်ကောက်။ (ဗျာ။ ဗျာ)၌သာ ပစ္စည်းဘက်က အဆုံးဇော ကြဉ် သော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသနှင့် ပစ္စယုပ္ပန်ဘက်က ပထမဇော ကြဉ်သော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသကို ချ၍ ဆိုရ၏။ ထိုသို့ချရလည်း ပါဠိများကား မထူးပြီ။

သဟကြီး လတ် ဃဋနာ။ ပထမအချက်။ သဟ။ ။အနုလုံ ဆိုရိုး အတိုင်း သုဒ္ဓသင်္ချာကိုဆို။ "သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နဟေ တုယာနဝ။ နအညမညေပဥ္စ။ နသမ္ပယုတ္တေပဥ္စ။ နဝိပ္ပယုတ္တေတီဏိ။ နော ဝိဂတေနဝ" ဟုဆို (သဟ-တွင် ည၊ သံကိုနှုတ်လျှင် ပဥ္စ။ ဝိပ်ကို နှုတ်လျှင် တီဏိ ရကြောင်းတရားနှင့် တကွ ပစ္စနိက် ခဏ်းက ပြခဲ့ပြီ။ သင်္ချာ ထူးရာ ပစ္စည်းများကိုသာ ပေါ်လိုက်သည်။ အကြွင်း နဝချည်းဖြစ်၍ အစနှင့် အဆုံးသာပြလိုက်၏။ မပြသောပစ္စည်းများထုတ်၍ ဆိုပါ)။

ဒုတိယအချက်။ အည။ ။အည်သုဒ္ဓသင်္ချာဆို၊ "သဟဇာတအညမည နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ တီဏိ။ နသမ္ပယုတ္တေ ဧကံ။ နော ဝိဂတေတီဏိ။"

တတိယအချက်။ သံ။ ။သံ သုဒ္ဓသင်္ချာဆို။ "သဟဇာတ အညမည နိဿယ သမ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ တီဏိ။ နောဝိဂတေ တီဏိ"။

စတုတ္ထအချက်။ သဟဝိပ်။ ။ဆို၊ "သဟဇာတ နိဿယ ဝိပ္ပယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ တီဏိ။ နောဝိဂတေ တီဏိ"။

ပဉ္စမအချက်။ည။ဝိပ်။ ။ဆို။ "သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပ္ပ ယုတ္တ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ ဧကံ။ နောဝိဂတေ ဧကံ"။

သဝိပါက။ ပထမအချက်။ ဝိပါက။ ။ဆို။ "သဟဇာတ နိဿယ ဝိပါက အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ ဧကံ။ နောဝိဂတေ ဧကံ"။

ဒုတိယအချက်။ ဝိပါကည။ ။ဆို။ "သဟဇာတ အညမညနိဿယ ဝိပါက အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ ဧကံ။ နောဝိဂတေ ဧကံ"။

တတိယအချက်။ ဝိပါသံ။ ။ဆို။ "သဟဇာတ အညမည နိဿယ ဝိပါက သမ္ပယုတ္တအတ္ထိ အဝိဂတန္တိနဟေတုယာဧကံ။ နောဝိဂတေဧကံ"။

စတုတ္ထအချက် ဝိပါ၊ ဝိပ်။ ။ဆို။ "သဟဇာတ နိဿယ ဝိပါက ဝိပ္ပ ယုတ္တ အတ္ထိအဝိဂတန္တိ နဟေတုယာ ဧကံ။ နောဝိဂတေ ဧကံ"။

ပဉ္စမအချက်၊ ဝိပါ၊ည၊ ဝိပ်။ ။ဆို။ "သဟဇာတ အညမညနိဿယ ဝိပါကဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတန္တိ နဟေတုယာဧကံ။ နောဝိဂတေ ဧကံ"။

သဟလတ်အချင်းချင်း နှုတ်ပုံ။ သမ္ပယုတ္တတွင် ဝိပါကကိုနှုတ်လျှင် အချင်းချင်းအားတတ်သော အလုံးစုံသော ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးကျန်၏။ သင်္ချာမှာတီကိပင်။

သဟဝိပ်တွင် အညကို နှုတ်လျှင်။ ။စိတ္တဇရုပ် ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ပဥ္စဝေ ကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေးပဥ္စဝိညာဉ်တဆယ်၊ ရဟန္တာတို့ စုတိကြဉ်သော ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးကျန်၏။ သင်္ချာတီကိပင်။

သဟဝိပ်တွင် ဝိပါကကိုနှုတ်လျှင်။ ။စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော ပဥ္စ ဝေါကာရ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၊ ပဥ္စဝေါ ကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာအားတတ်သော ဟဒယဝတ္ထုကျန်၏။တီကိပင်။

ဝိပါကတွင် အညကိုနှုတ်လျှင်။ ။စိတ္တဇရုပ် ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါး ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ပဥ္စဝေါကာရ ဝိပါက်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးကျန်၏။

ဝိပါကတွင် သမ္ပယုတ္တကို နှုတ်လျှင်။ ။စိတ္တဇရုပ် ပဋိသန္ဓေကမ္မဇ ရုပ်အားတတ်သော ပဥ္စဝေါကာရ ဝိပါက် ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး၊ ဟဒယ ဝတ္ထုအား တတ်သော ပဥ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာကျန်၏။

ဝိပါကတွင် ဝိပ္ပယုတ္တကို နှုတ်လျှင်။ ။အချင်းချင်း အား တတ်သော အလုံးစုံသော ဝိပါက်ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာလေးပါးကျန်၏။ (အည တွင် ဝိပါ၊ သံ၊ ဝိပ်တို့၏ နှုတ်ပုံကို ပစ္စနိက်က ပြခဲ့ပြီ)။

သဟကြီးလတ် ဃဋနာ အကျဉ်းချုပ်။ ။(၁) အချက်ည၊ သံပဥ္စ။ ဝိပ်တီဏိ။ ကြွင်းနဝ။ (၂) အချက်သံ ဧကံ။ ကြွင်းတီဏိ။(၃) အချက်မှ ကြွင်းစုအားလုံးမူသင်္ချာအတိုင်းဆို။ ကိန်းသေသင်္ချာများတည်း။

ဝိဘင်းထုတ်ပုံ။ ကောက်ပုံနည်းပြ။ ။ပထမ အချက် န အညမညေ ပဥ္စ၌(ကု။ဗျာ) (အကု။ဗျာ) (ကုဗျာ။ဗျာ) (အကုဗျာ။ဗျာ)လေးချက်ကို သဟဇာတအတိုင်းကောက်, ဝိဘင်းထုတ်။ (ဗျာ။ဗျာ။)၌ "ဝိပါကာဗျာ ကတာ ကြိယာဗျာကတာ ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတာခန္ဓာ ကဋတ္တာရူပါနံ။ မဟာဘူတာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ ကဋတ္တာရူပါနံ ဥပါဒါရူပါနံ။ ဗာဟိရာ, အာဟာရသမုဋ္ဌာနာ,ဥတု သမုဋ္ဌာနာ မဟာဘူတာ ဥပါဒါရူပါနံ။ အသညသတ္တာနံ မဟာဘူတာ ကဋတ္တာရူပါနံ ဥပါဒါရူပါနံ"ဟု ပစ္စည်းများကိုဆို၍ထုတ်။ အကောက် ကောက်ပါတော့။

ပဉှာဝါရ အနုလုံအနုလောမပစ္စနီယ် မိဿက ပကိဏ္ဏက သင်္ချာဇယား(တနည်း)

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	
	အတ္ထိ ၉	နိဿယ ၄	အာပုဓိ သဟာဓိ	ဝတ္ထာဓိ သဟာဓိ	နာမ်ဟာ ရုပ်ဟာ	ဣ ၃	သဟတိ ပုတိ	ဝိပ် ၄	ဝတ္ထာ,သဟဝိပ် ပုရေဝိပ်	ဝတ္ထာဓိ သဟာဓိဝိပ်	သဟတိ ဝိပ် ပုတိ	
ဓိ			။	။						။		၃
နိ		။		။			။		။	။	။	၆
ဟာ					။							၁
ဣ						။	။			[illegible]	။	၃
ဝိပ်								။	။	။	။	၄
အတ်	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၁
အဝိ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၁
	၁၃	၁၃	၈	၈	၇	၇	၇	၅	၅	၄	၃	(၃၉)
အာ			၇	၇						၃		
သ	၇	၃	၁	၁	၁	၁	၁		၃	၁	၁	
ည	၇	၇	၄	၄	၃	၃	၃					
နိ	၇	*	၁	*	၁	၁	*	၃	*	*	*	
ဥ			၇	၇						၃		
ပု	၉	၉	၇	၇				၃	၃	၃		
သံ	၇	၇	၄	၄	၃	၃	၃					
ဝိပ်	၅	၃	၄	၃	၃	၃	၃					

ပဉှာဝါရ အနုလုံ အနုလောမပစ္စနီယ် သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက သင်္ချာဇယား(တနည်း)

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂	၁၃	
	ပစ္ဆာ	အာပု ဝတ်ပု	ဝတ်ပု	အာဓိ	အာပု	ဝတ္ထာ	အာပုဓိ	ဝတ္ထာဓိ	ပုတိ	အနံ	သေ	ဗလဝ နာနာကမ္မ	အနံကမ္မ	
အာ				။	။	။	။	။						၅
ဓိ				။			။	။						၃
နံ										။	။		။	၃
သနံ										။	။		။	၃
နိ			။			။		။	။					၄
ဥ				။			။	။		။	။	။	။	၇
ပု		။	။		။	။	။	။	။					၇
ပစ်	။													၁
သေ											။			၁
ကံ												။	။	၂
ဣ									။					၁
ဝိပ်	။		။			။		။	။					၅
အတ်	။	။	။		။	။	။	။	။					၈
နတ်										။	။		။	၃
ဝိဂ										။	။		။	၃
အဝိ	။	။	။		။	။	။	။	။					၈
	၃	၃	၃	၇	၃	၃	၁	၁	၁	၇	၃	၂	၁	(၆၄)
သေ										၅				

သဟဇာတဘာဇယ် သင်္ချာ

ပထမအချက်။ သာမညာဒိ။ ။နအညမညမူလိန္ဒ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်, ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါးသောသဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အား တတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးကျွန်၍ "တိတိ"ရ၏။ နသမ္ပယုတ္တမူလိန္ဒ သဟိတ် စိတ္တဇရုပ်, သဟိတ်ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး ကျွန်၍ "တိတိ"ပင်ရ၏။ နဝိပ္ပယုတ္တမူလိန္ဒ သမ္ပယုတ္တ ကန္ဓာ အားတတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါးကျွန်၍ "တိတိ"ပင်ရ၏။ ထို့ကြောင့် "ဟေတု သဟဇာတ နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နာရမ္မဏေ သတ္တ၊ နအညမညေ တိကိ။ နသမ္ပယုတ္တေ တိကိ။ နဝိပ္ပယုတ္တေ တိကိ၊ နောဝိဂတေ သတ္တ"ဟုဆို။ (ကြွင်းသာမညသင်္ချာမှ ဟာ၊ ဣ၊ ဈာ၊ မဂ်တို့ကိုရှင်း ဝိပ်၊ အတ်၊ ဝေ ပညာမှ စေတနာတိုင်အောင်သော ပထမ အချက်တို့ကိုရှင်း ဤနည်း အတိုင်းနှုတ်ပုံ သင်္ချာကျန်ပုံကို ယူဆပါ။ မိမိတို့ဆိုင်ရာ နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ်သုံးပါးသည်သာ အသီးသီးကျန်ကြ၏။ ခေါင်းစဉ် (၁၂) ချက်လုံးကိုမကော်ခဲ့လျှ လွယ်ကူသည့်အတွက် ပေါင်း၍ပြမည်)။

ပဉှာဝါရ အနုလုံ အနုလောမပစ္စနိက် သဟဇာတကြီးလတ် ဃဋနာဇယား(တနည်း)

	အဝိပါက ၅-ချက်					သဝိပါက ၅-ချက်					
	၁	၂	၃	၄	၅	၁	၂	၃	၄	၅	
မူ	သ	ည	သံ	သဟဝိပ်	ည။ဝိပ်	ဝိပါ	ဝိပါ။ည	ဝိပါ။သံ	ဝိပါ။ဝိပ်	ဝိပါ။ည။ဝိပ်	အချက်
သဟဇာတ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
အညမည		။	။		။		။	။		။	၆
နိဿယ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
ဝိပါက						။	။	။	။	။	၅
သမ္ပယုတ္တ			။					။			၂
သဟဝိပ်				။	။				။	။	၄
အတ္ထိ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
အဝိဂတ	။	။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
	၉	၃	၃	၃	၁	၁	၁	၁	၁	၁	(၅၇)
ည	၅										
သံ	၅	၁									
ဝိပ်	၃										

ပဉှာဝါရ အနုလုံ အနုလောမပစ္စနိက် သဟဇာတအငယ် ဃဋနာဇယား(တနည်း)

	ပစ္စည်းတရား	ဃဋနာ အမည်							အချက်	သင်္ချာ	မူလီပစ္စည်း သင်္ချာ		
		ဟေ	မိ	ကံ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်			ည	သံ	ဝိပ်
၁	သာမည	*။			*။	*။	*။	*။	၉ စီ				
၂	ဝီရိယ။ သတိ။ ဧ။ ပညာ					။		။	၉ ။				
၃	ဝေ။ ဇ					။	။		၉ ။				
၄	တက်။ ဇ						။	။	၉ ။	၇	၃	၃	၃
၅	ဇ					။	။	။	၉ ။	၃		၁	
၆	စေတနာ			။	။				၉ ။	၃			
၇	ဝိညာဉ်				။	။			၉ ။	၃			
၈	ဆန္ဒာဓိ		။						၆				
၉	စိတ္တာဓိ		။		။	။			၆ စီ				
၁၀	ဝီရိယာဓိ		။			။		။	၆ ။				
၁၁	အမောဟ	။				။		။	၉ ။	၄ ၂	၂	၂ ၁	၂
၁၂	ဝီမံသာဓိ	။	။			။		။	၆ ။	၂ ၂			
	အချက်ပေါင်း	၂၄	၂၄	၉	၃၃	၇၂	၃၆	၅၇	၂၅၅				

ဆန္ဒာဓိစသည်။ ။ဆန္ဒ၊ စိတ္တ၊ ဝီရိယာဓိမူနည၊ နသံမူလီ၌သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အား တတ်သော ဆန္ဒာဓိ စသည်ကျန်၏။ နဝိပ်မူလီ၌ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော ဆန္ဒာဓိစသည်ကျန်၏။ "တီဏိချည်းပင်။"

အမောဟ။ ဝီမံသာဓိ။ ။နည။ နသံ။ နဝိပ် မူလီတို့၌ သင်္ချာ"ဒွေ" စီကျန်ကြ၏။ ကြွင်းမူလီများ အတွက် "စတ္တာရိ"ဟုဆို။ (ပထမအချက်တည်း)။

ဒုတိယအချက်များ။ ။ဟာဒယဝတ္ထု အားတတ်သော ပဋိသန္ဓေ ဟိတ်သုံးပါးစသည်ကျန်၍ နသမ္ပယုတ္တမူလီ၌ ဧကံချည်းဖြစ်၏။ (၎င်းအချက် အဓိပတိနှင့်မဆိုင်ကြောင်းပြခဲ့ပြီ) "ဟေတု သဟဇာတ အညမည နိဿယ အတ္ထိ အဝိဂတန္တိ နာရမ္မဏေ တီဏိ။ နသမ္ပယုတ္တေဧကံ။ နောဝိဂတေတီဏိ"ဟုဆို။ (ကြွင်းပစ္စည်းတရားတို့ကို မိမိတို့ပစ္စည်း ရေရသော အတိုင်း ဆိုရန်သတိပြုပါ။ ဟေတုကို ဥပလက္ခဏနည်းပြပေ၏။)

တတိယစသော အချက်များ။ ။တတိယ အချက်မှစ၍ သဝိပါက ကုန်ဆုံးသည်တိုင်အောင် မူလီများကို မူသင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။

သဟငယ်ဃဋနာ အကျဉ်းချုပ်။ ။အမောဟ၊ ဝီမံသာဓိမှ တပါး ကြွင်းဃဋနာများကို ပထမအချက် ည၊ သံ၊ ဝိပ်၌ "တီဏိ" အကြွင်း "သတ္တ"ဆို။ ဒုတိယ အချက်သံ၌ "ဧကံ" အကြွင်း "တီဏိ" တတိယစသော အချက်တို့ကိုမူအတိုင်းဆို။ အမောဟ၊ ဝီမံသာဓိ၌ ပထမ အချက် ည၊ သံ၊ ဝိပ်၌ "ဒွေ" ကြွင်း "စတ္တာရိ"ဆို။ ဒုတိယအချက် သံ၌ "ဧကံ" (အမောဟအတွက်သာ) အကြွင်းဒွေဆိုတော့။

ဝိဘင်းထုတ်ပုံ။ ကောက်ပုံနည်းပြ။ ။ဟာဒယဝတ္ထု အား တတ်သော ပဋိသန္ဓေ ဟိတ်သုံးပါးသာရသော ဒုတိယ အချက် နသမ္ပယုတ္တမူလီ၌ "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတာဟေတူ ဝတ္ထုဿ"ဟု ဆိုပါ။ ကြွင်းစုထုတ်ပါ ကောက်ပါ။

တနည်းကား ဃဋနာဇယားများ။ ။အနုလုံမှ ပြခဲ့သော ဃဋနာဇယားများပင်ဖြစ်၏။ ၎င်းတို့အောက်ကွက်၌ သင်္ချာထူးသော မူလီပစ္စည်းများအတွက် သင်္ချာများကို ပြထားသည်။ သဟငယ်၌ လက်ျာဘက်က ပြထား၏။ ကိန်းသေ မူလီ သင်္ချာများ၏ ယူဆပုံမှာ အကျယ်ဝေဖန်၍ ပြခဲ့သည့် အတိုင်းပင်။

ဃဋနာအကျဉ်းချုပ်။ ။သဘာဂကို နှုတ်။ ကျန်တရား အတိုင်း သင်္ချာထူးသင့် မထူးသင့်ကိုကြည့်၍ သင်္ချာထုတ်၊ ဝိသဘာဂ မူလီများ စဉ်းစားစရာမရှိ။ မူအတိုင်းဆို။

ပဉှာဝါရ ပစ္စနီယာ နုလောမ ဇယား														နဟေတု မူနှာပြ ဇယား										
ပစ္စည်း		အာ	သဟာ	ဥပ		ပုရေ	ပစ္ဆာ	ကံ	ရုပ်ဟာ	ရူပ-ဇီ	သဟ-ပုရေ	ပစ္ဆာ-ဟာ	ပစ္ဆာ-ဣံ	၂	၃	၄	၅ ၆	၇ ၈	၉	၁၀ ၁၁	၁၂ ၁၃	၁၄ ၁၅	၁၆-၂၂ သဟာ	၁၆-၂၂ သဣံ
				အနန္တရ	ပကတူ																			
ဟေ	၇		ဟေ																					
အာ	၉	*အာ												၉										
ဓိ	၁၀	အာဓိ-၇	သဟာဓိ ၇											၁၀	၇									
နံ	၇			*နံ										၇	=	=								
သနံ	၇			*သနံ										၇	=	=								
သဟ	၉		*သဟ											၉	=	=	=							
ည	၃		ည											၃	=	=	=							
နိ	၁၃	ဝတ္ထာ ၃	*သဟနိ ၉			*ပုရေနိ ၃					သဟပု ၂			၁၃	=	=	=	၃						
ဥ	၉	အာရမ္မဏူ- ၇		*အနန္တရ ၇	*ပကတူ ၉									၉	=	=	=	၉	၉					
ပု	၃	အာပု ၃				*ဝတ်ပု ၃								၃	=	=	=	၃						
ပစ်	၃						*ပစ္ဆာ							၃	=	=	=	၃	၃	၃				
သေ	၃			သေ										၃	=	=								
ကံ	၇		သဟကံ-၇	နံကံ-၁	ဗလဝကံ			*ကံ ၂						၇	=	=	=	၂	၂	၂	၂			
ဝိပါ	၁		ဝိပါ											၁	=	=	=							
ဟာ	၇		နာမ်ဟာ ၇						*ရုပ်ဟာ-၁					၇	=	=	=	၁	၁	၁	၁	၁		၁
ဣံ	၇		သဟဣံ ၇			ပုဣံ ၁				*ရူပဇီ-၁				၇	=	=	=	၁	၁	၁	၁	၁	၁	
ဈာ	၇		ဈာ											၇	=	=	=							
မဂ်	၇		မဂ်											၇	=	=	=							
သံ	၃		သံ											၃	=	=	=							
ဝိ	၅	ဝတ္ထာ ၃	သဟဝိပ် ၃			*ပုရေ ၃	*ပစ္ဆာ ၃							၅	=	=	=	၅	၃	၃				
အတ်	၁၃	အာပု ၃	*သဟ-၉			*ပုရေ ၃	*ပစ္ဆာ ၃		*ရုပ်ဟာ-၁	*ရူပဇီ-၁	သဟပု ၂	ပစ်ဟာ ၂	ပစ်ဣံ ၂	၁၃	=	=	=	၇	၅	၅	၁	၁	၁	၁
နတ်	၇			*နတ်										၇	=	=								
ဝိဂ	၇			*ဝိဂ										၇	=	=								
အဝိ	၁၃	အာပု ၃	*သဟ-၉			*ပုရေ ၃	*ပစ္ဆာ ၃		*ရုပ်ဟာ-၁	*ရူပဇီ-၁	သဟပု ၂	ပစ်ဟာ ၂	ပစ်ဣံ ၂	၁၃	=	=	=	၇	၅	၅	၁	၁	၁	၁

ပစ္စနီယာနုလောမ

ပဉှာဝါရ သင်္ချာခန်းအားလုံးကိုပင် ဤဇယား တခုတည်းဖြင့် အသုံးချနိုင်ရန် ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဝါရများ၌ ပြထားပေသည်။ ။ဤပစ္စနီယာနုလောမ၌ ပစ္စနိက်ကဲ့သို့ ဒုက၊ တိကမှ စ၍ စတုဝီသက တိုင်အောင် မှုများကိုတွဲ၍ ဟောတော်မူ၏။ ပစ္စနိက်၌ ခေါင်းစဉ်မျိုး အားလုံးကို ဖြန့်၍ကြည့်ပါ သင်္ချာထုတ်ရ၏။ ဤ၌ကား မူလီပစ္စည်းများကိုသာ ကြည့်ပါ သင်္ချာထုတ်ရသဖြင့် ပစ္စနိက်ထက်လွယ်ကူ၏။ ပစ္စနိက်ကို သဘောကျပါမှကား ဤပစ္စနီယာ နုလောမမှာ အိတ်ဝင်ပင်ဖြစ်တော့၏။

အနုလောမ ပစ္စနိက်၌ မူပစ္စည်း တဘက်ရကို ဟောတော်မူ၏၊ ဤ၌ မူလီပစ္စည်းများ၏ တဘက်ရကို ဟောတော်မူသဖြင့် အနုလောမ ပစ္စနိက် ဒုကနှင့် ပစ္စနီယာနုလောမ ဒုကတို့သည် အပြန် အလှန်မျှသာ ထူးကြ၏။ ဒုက သင်္ချာဇယားတခုကို ပြုလုပ်၍ အနုလောမ ပစ္စနိက်ဒုကကို ခေါင်းလိုက်ယူလျှင် ပစ္စနီယာနုလောမ ဒုက ဖြစ်လာကြောင်းကို တွေ့ရပေမည်။ ဇယားတွင် သင်္ချာများကိုပါ အပြည့်အစုံပြထားသဖြင့် ဆိုင်ရာ သဘာဂများကို မူတွင်နှုတ်ပြီး ကျန်သော မူလီတရားအရ သင်္ချာများကို ဆိုရမည်။ ပစ္စနိက်ကဲ့သို့ ဒေသနာက္ကမ အစဉ်အတိုင်း ရေးပြပေအံ့။

ဆိုရိုး။ နဟေတုပစ္စည်း ဒုက။ ။နဟေတုမူ အာရမ္မဏ၊ နံ၊ သနံ၊ ဥ၊ ပု၊ ပစ်၊ သေ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဈာ၊ နတ္ထိ၊ ဝိဂတ ဒုက၌ (ဝိသဘာဂ မူလီများကို အနုလောမ ပစ္စနိက်ကဲ့သို့ ပြီးလွယ်အောင် ပေါင်း၍ဆိုပါ) အသုံးစုံသော အာရမ္မဏ အစရှိသော ပစ္စည်း။ (အကျယ်ဆိုလျှင် အာရမ္မဏ, အနန္တရ စသော သုဒ္ဓသင်္ချာများကို အားလုံး ဆိုရပေမည်)။ ဤတရား တို့သည် ဟေတုပစ္စည်းမဟုတ်မှု၍ အာရမ္မဏ အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သာ တတ် သောကြောင့် ဟေတုပစ္စည်းတွန်း၍ ဝင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနီယာနုလောမ၌ "နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ နဝ။ အနန္တရေ သတ္တ။ သမနန္တရေ သတ္တ။ ဥပနိဿယေ နဝ။ ပုရေဇာတေ တီဏိ။ ပစ္ဆာဇာတေ တီဏိ။ အာသေဝနေ တီဏိ။ ကမ္မေ သတ္တ။ အာဟာရေ သတ္တ။ ဈာနေ သတ္တ။ နတ္ထိယာ သတ္တ။ ဝိဂတေ သတ္တ" ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ် ကုန်၏။ ။ဤနည်းကို မှီး၍ နောက်မူလီများကို အကျယ်ဆို၊ အကျဉ်းမျှ ပြတော့အံ့။

နဟေတုမူ အဓိပတိ ဒုက၌။ ။အသုံးစုံသော အာရမ္မဏာ ဓိပတိ ပစ္စည်း။ ဝိပါကာဓိပတိမှတပါးအသုံးစုံသော သဟဇာတာဓိပတိ ပစ္စည်း "နဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာ ဒွေ"။ (မူမှာနဟေတု ဖြစ်ရာ ၎င်းသည် သဟမျိုးကွက်ရှိ ဆိုင်ရာ ပစ္စည်းတို့နှင့်သာ သဘာဂဖြစ်နိုင်၏။ အာရမ္မဏ အစရှိသော မျိုးများနှင့် လုံးဝမဆိုင်ပြီ။ မျိုးနှင့်မျိုးနှင့်ဆက်ဆံသော အဓိပတိကို မူလီထုတ်ရာ၌ အာဓိအတွက်လုံးဝ မဆိုင်၊ သဘာဂများမဟုတ်၍ မငဲ့ရတော့ဘဲ အသုံးစုံသော အာရမ္မဏာ ဓိပတိပစ္စည်းဟု ဆိုလိုက်ရ၏။ သဟာဓိ၌သာ ဆိုင်ရာ သဘာဂကို နှုတ်ရ၏။ နှုတ်ပုံအကျယ်များကို ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဤ၌အကျဉ်းမျှပြအံ့။ ဤအထက်နည်း သဘောသွားကို သဘောမိပါစေ။

သဟဇာတ-ဒုက၌။ ။ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတ ပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ သဟဇာတေနဝ"။

အညမညဒုက၌၊ ။ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး အလုံးစုံသော အညမညပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ အညမညေတိကံ"။

နိဿယဒုက၌။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဟေတုပစ္စည်းမှ တပါး သဟဇာတ နိဿယပစ္စည်း၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း၊ သဟပုရေမိဿကပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ နိဿယေတေရသ"။ (ဝတ္ထာ ရမ္မဏကို ဇယားအတိုင်း သီးခြားထုတ်ခါ ဆိုလိုက်သဖြင့် ဝတ္ထုမျိုးသည် ဝတ္ထာရမ္မဏမှ ကင်း၍ နေ၏။ ဝတ္ထာရမ္မဏကို မဆိုဘဲ ဝတ္ထုကိုသာ ဆိုမှကား ၎င်းဝတ္ထုမျိုး၌ ဝတ္ထာရမ္မဏပါ၏၊ သဟပုရေမိဿကပါဆိုင်ကြောင်း ၎င်းပါမှ သချ်ာတေ ရသဖြစ်ကြောင်း သဘာဂကပြခဲ့ပြီ)။

ဝိပါကဒုက၌။ ။ဝိပါက်ဟိတ်သုံးပါးမှ တပါးအလုံးစုံသော ဝိပါက ပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ ဝိပါကေ ဧကံ"။

ဣန္ဒြိယဒုက၌။ ။အမောဟမှတပါး နာမ်ဣန္ဒြေ တရားကိုယ်ခုနစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း၊ ဝတ္ထု ပုရေဇာတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေ သတ္တ"။

မဂ္ဂဒုက၌။ ။အမောဟမှတပါး မဂ္ဂင် တရားကိုယ် ရှစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ မဂ္ဂေ သတ္တ"။

သမ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး အလုံးစုံသော သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ သမ္ပယုတ္တေ တိကံ"။

ဝိပ္ပယုတ္တဒုက၌။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်း။ ဟိတ်ခြောက်ပါးမှ တပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ်၊ ဝတ္ထုပုရေ ဇာတ ဝိပ္ပယုတ်၊ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေ ပဉ္စ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတဒုက၌။ ။အာပုတ္ထိပစ္စည်း၊ ဟေတုပစ္စည်းမှ တပါး သဟဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာ ဇာတတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိပစ္စည်း၊ မိဿကသုံးပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ အတ္ထိယာ တေရသ။ အဝိဂတေ တေရသ"။ (ဇယားကိုကြည့်ပါ။ လွန်စွာရှင်းလှ လွယ်ကူလှပါ၏။)

တိက။

နဟေတု နာရမ္မဏမူအဓိပတိ တိက၌။ ။ဝီမံ သာဓိ ပတိမှ တပါး သဟဇာတာဓိပတိပစ္စည်း (နအာရမ္မဏမူဝင်လာ၍ အာရမ္မဏမျိုး(ကွက်) ရှိ တရားများကို မရတော့ပြီ။ ပစ္စနိကံသဘောပင်) ဤတရား တို့သည် ဟေတုအာရမ္မဏ နှစ်ပစ္စည်း မတတ်မူ၍ အဓိပတိပစ္စည်းသာ တတ်သော ကြောင့် ဟေတု အာရမ္မဏ နှစ်ပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနီယာနုလောမ၌ "နဟေတု ပစ္စယာ နာရမ္မဏ ပစ္စယာ အဓိပတိယာသတ္တ"ဟု သချ်ာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။ (ဆိုရိုးနှင့် မူများကိုဆိုတော့။ မူလီမျှကိုသာ ပြတော့မည်)။

နံ။ သနံ။ ပစ်။ သေ။ ကံ။ ဟာ။ ဈာ။ နတ္ထိ။ ဝိဂတတိက၌။ ။အလုံးစုံသော အနန္တရစသော ပစ္စည်း။ "အနန္တရေ သတ္တ" စသည်ကို ဇယား အတိုင်းဆိုတော့။ ဝိသဘာဂ မူလီများတည်း။

သဟဇာတ တိက၌။ ။ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတ ပစ္စည်း။ "သဟဇာတေနဝ"။

အညမည တိက၌။ ။ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး အလုံးစုံသော အညမညပစ္စည်း။ "အညမညေတိကံ"။

နိဿယ တိက၌။ ။ဟေတုပစ္စည်းမှ တပါး အလုံးစုံသော သဟနိ၊ ပုရေနိပစ္စည်း၊ သဟပုရေမိဿကပစ္စည်း။ "နိဿယေ တေရသ"။

ဥပနိဿယ တိက၌။ ။အနန္တရူပ, ပကတူပ ပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေနဝ"။

ပုရေဇာတ တိက၌။ ။ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ "ပုရေဇာတေ တိကံ"။

ဝိပါက တိက၌။ ။ဝိပါက်ဟိတ် သုံးပါးမှ တပါး အလုံးစုံသော ဝိပါကပစ္စည်း။ "ဝိပါကေ ဧကံ"။

ဣန္ဒြိယ တိက၌။ ။အမောဟမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေသတ္တ"။

မဂ္ဂ တိက၌။ ။အမောဟမှတပါး မဂ္ဂပစ္စည်း။ "မဂ္ဂေသတ္တ"။

သမ္ပယုတ္တ တိက၌။ ။ဟိတ်ခြောက်ပါးမှ တပါး အလုံးစုံသော သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ "သမ္ပယုတ္တေတိကံ"။

ဝိပ္ပယုတ္တ တိက၌။ ။ဟိတ်ခြောက်ပါးမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ်၊ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ်၊ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တေပဉ္စ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ တိက၌။ ။ဟေတုပစ္စည်းမှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထု ပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိပစ္စည်း၊ မိဿကသုံးပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာတေရသ။ အဝိဂတေ တေရသ"။

ဤ တိက၌ နအာရမ္မဏ မူဝင်၍ အာရမ္မဏ မျိုးပြုတ်ခါ အဓိပတိ၌ သချ်ာသတ္တရမှုသာထူး၏။ ဟေတုကိုနုတ်ရပုံနှင့်တကွ ကြွင်းမူလီ သချ်ာ များမှာ ဒုကနှင့်တူ၏။

စတုက္က

နဟေတု နာရမ္မဏ နာဓိပတိမူ နံ။ သနံ။ ပစ်။ သေ။ ကံ။ ဈာ။ နတ္ထိ။ ဝိဂတစတုက္က၌။ ။အလုံးစုံသော အနန္တရ စသောပစ္စည်း။ "နဟေတု ပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ နာဓိပတိပစ္စယာ အနန္တရေသတ္တ။ သမနန္တရေ သတ္တ။ ပစ္ဆာဇာတေတိကံ"စသည်ကိုဆိုတော့။

သဟဇာတ စတုက္က၌။ ။ဟေတု, သဟဇာတာဓိပတိမှ တပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတ ပစ္စည်း။ "သဟဇာတေနဝ"။ (သဟဇာတ ကြီး၌ ဟေတုစသော အငယ်အလတ် လုံးဝပြုတ်၍ ဤသို့ဆိုရ၏။ အလတ်များ၌ကား ဟိတ်ခြောက်ပါးစသော ဆိုင်ရာ သဘာဂ များသာ ပြုတ်သည်)။

အညမည စတုက္က၌။ ။ဟိတ် ခြောက် ပါး, အဓိပတိ တရားကိုယ် လေးပါးမှ တပါး အညမညပစ္စည်း "အညမညေတိကံ"။ (နာဓိပတိမူ ဝင်လာသဖြင့် သဟဇာတာဓိပတိနှင့် သဘာဂဖြစ်ကြသော ဆိုင်ရာ မူလီတို့တွင် ၎င်း၏သဘာဂတရားများကို ထပ်၍နုတ်ရမှုသာထူး၏။ မူလီသချ်ာ များကား မထူးသေး။ တိကနှင့်အတူဆို)။

ပဉ္စက။ ဆက္က။ ။နာနန္တရ၊ နသမနန္တရတို့ မူဝင်လာ၍ အနန္တရူပ မျိုးပြုတ်ခြင်း။ သမနန္တရ, အာသေဝန, နတ္ထိ, ဝိဂတတို့ကို မူလီ သွတ်ခါ မဟောရခြင်းသာထူး၏။ ဥပ၌လည်း အနန္တရကမ္မမှတပါး ပကတူပ သာ ကျန်တော့သည်။ သချ်ာများမှာ တိကအတိုင်းပင်ရှိသေး၏။

သတ္တက

နသဟဇာတမူဝင်လာ၍ သဟမျိုးပြုတ်ပြန်ပြီ။ ပကတူပ၊ ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ နှင့် မိဿကနှစ်မျိုးတို့သာ ကျန်တော့၍ ၎င်းတို့ရသော မူလီ များကိုသာ ဟောရတော့မည်။

နဟေတု။ ပ။ နသဟဇာတမူ နိဿယသတ္တက၌။ ။ဝတ္ထု ပုရေဇာတ နိဿယပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ ပ။ နသဟဇာတ ပစ္စယာ နိဿယေ တိကံ"။

ဥပနိဿယ သတ္တက၌။ ။အနန္တရကမ္မမှတပါး ပကတူပ ပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေနဝ"။

ပုရေဇာတ သတ္တက၌။ ။ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ "ပုရေဇာတေ တိကံ"။

ပစ္ဆာဇာတ သတ္တက၌။ ။ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်း။ "ပစ္ဆာဇာတေ တိကံ"။

ကမ္မသတ္တက၌။ ။အနန္တရ ကမ္မမှ တပါး ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မ၊ ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေဒွေ"။

အာဟာရ သတ္တက၌။ ။ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်း။ "အာဟာရေ ဧကံ"။

ဣန္ဒြိယသတ္တကဉ္စ။ ။ပုတိ*၊ ရူပတိ*ပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေကံ"။

ဝိပ္ပယုတ္တ သတ္တကဉ္စ။ ။ဝတ္ထု ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တေ ပဉ္စ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ သတ္တကဉ္စ။ ။ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိပစ္စည်း၊ ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣ* မိဿက နှစ်ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ"။

(မှာဝ်များလေ တရားအကျန်နည်းလေဖြစ်၍ လွယ်လာသည်။ ဇယားကိုကြည့်လျှင် လွန်စွာရှင်းလှအောင် တရားကျန်များကို တွေ့မည်)။

အဋ္ဌက။ ။နသဟဇာတမူဝင်ကတည်းကပင် န အညမညမှာ ပြွတ်ပြီးဖြစ်၍ ၎င်းမူဝင်ရာ၌ မထူးပြီ၊ သတ္တကအတိုင်းဆိုတော့။

နဝက

နနိဿယမူဝင်လာ၍ ပုရေမျိုး ထပ်၍ပြွတ်ပြန်ပြီ။ ပကတူပ၊ ပစ္ဆာကံ၊ ဟာ၊ ဣ*နှင့်မိဿက နှစ်မျိုးသာကျန်တော့မည်။

နဟေတု။ ပ။ နနိဿယမူ ဥပနိဿယ နဝကဉ္စ။ ။အနန္တရကမ္မမှ တပါး ပကတူပနိဿယပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ ပ။ နနိဿယ ပစ္စယာ ဥပနိဿယေ နဝ"။

ပစ္ဆာဇာတ နဝကဉ္စ။ ။ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်း။ "ပစ္ဆာဇာတေ တီဏိ"။

ကမ္မနဝကဉ္စ။ ။အနန္တရ ကမ္မမှတပါး ဗလဝနာ နာက္ခဏိက ကမ္မ၊ ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ နာ နာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေဒွေ"။

အာဟာရနဝကဉ္စ။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ "အာဟာရေ ဧကံ"။

ဣန္ဒြိယနဝကဉ္စ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေ ဧကံ"။

ဝိပ္ပယုတ္တနဝကဉ္စ။ ။ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ နဝကဉ္စ။ ။ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိပစ္စည်း၊ မိဿကနှစ်ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာပဉ္စ။ အဝိဂတေ ပဉ္စ"။

ဒသက

ပကတူပပါ ပြွတ်ပြန်ပြီ။ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ*နှင့် မိဿက နှစ်မျိုးသာ ကျန်၏။

နဟေတု။ ပ။ နဥပနိဿယမူ ပစ္ဆာဇာတ ဒသကဉ္စ။ ။ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်း။ "ပစ္ဆာဇာတေတီဏိ။"

ကမ္မ ဒသကဉ္စ။ ။ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ ပစ္စည်း။ "ကမ္မေဒွေ"။

အာဟာရ ဒသကဉ္စ။ ။ရုပ် အာဟာရ ပစ္စည်း။ "အာဟာရေ ဧကံ"။

ဣန္ဒြိယဒသကဉ္စ။ ။ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေကံ"။

ဝိပ္ပယုတ္တဒသကဉ္စ။ ။ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ။"

အတ္ထိ။ အဝိဂတ ဒသကဉ္စ။ ။ပစ္ဆာ၊ ဟာ၊ ဣ*ပစ္စည်း၊ မိဿကနှစ် ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာပဉ္စ။ အဝိဂတေပဉ္စ"။

ဧကာဒသက။ ။ပြွတ်ပြီး နပုရေဝင်၍မထူး၊ ဒသကအတိုင်းဆို။

ဒွါဒသက

နပစ္ဆာမူဝင်၍ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ*သာ ကျန်တော့သည်။ မိဿကလည်း မကျန်ပြီ။

နဟေတု။ ပ။ နပစ္ဆာဇာတမူ ကမ္မဒွါဒသကဉ္စ။ ။ဗလဝ ဒုဗ္ဗလနာ နာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ ပ။ နပစ္ဆာဇာတ ပစ္စယာ ကမ္မေဒွေ"။

အာဟာရ ဒွါဒသကဉ္စ။ ။ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်း။ "အာဟာရေ ဧကံ"။

ဣန္ဒြိယဒွါဒသကဉ္စ။ ။ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေကံ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ ဒွါဒသကဉ္စ။ ။ရုပ်ဟာ၊ ရူပတိ*ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာ ဧကံ။ အဝိဂတေ ဧကံ"။

တေရသက။ ။နာသေဝနမူ ဝင်လာရာ မထူးပြီ။ ဒွါဒသက အတိုင်းဆို။

စုဒ္ဒသက

နကမ္မမူဝင်လာ၍ ဟာ၊ ဣ*သာကျန်တော့မည်။

နဟေတု ။ပ။ နကမ္မမူ အာဟာရ စုဒ္ဒသကဉ္စ။ ။ရုပ် အာဟာရ ပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ပ။နကမ္မပစ္စယာ အာဟာရေ ဧကံ"။

ဣန္ဒြိယစုဒ္ဒသကဉ္စ။ ။ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေကံ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတစုဒ္ဒသကဉ္စ။ ။ရုပ်ဟာ၊ ရူပတိ*ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာ ဧကံ။ အဝိဂတေ ဧကံ"။

ပန္နရသက။ ။နဝိပါကမူဝင်ရာ၌ မထူးပြီ။ စုဒ္ဒသကအတိုင်းဆို။

သောဠသက။ (သအာဟာရ)

နအာဟာရမူဝင်လာ၍ ဣ သာကျန်တော့မည်။ ပစ္စနိက်ကဲ့သို့တည်း။

နဟေတု ။ပ။ နအာဟာရမူ ဣန္ဒြိယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတ သောဠသကဉ္စ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ပ။ နအာဟာရပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေ ဧကံ။ အတ္ထိယာဧကံ။ အဝိဂတေဧကံ"။

သတ္တရသကမှ ဗာဝီသက။ ။နဈာန။နမဂ္ဂ။နသမ္ပယုတ္တ။နဝိပ္ပယုတ္တ။ နောနတ္ထိ။နောဝိဂတတို့ မူဝင်ရာ၌ မထူးပြီ။ အသီးသီး ပါဠိများကိုဆိုပါ။ နဣန္ဒြိယမူဝင်လျှင် တရားမကျန်တော့ပြီဖြစ်၍ ၎င်းကိုမူတွင်သွင်း၍မယူရ။ တရားကျန်စေလိုမူလျှင် အကြောင်းတည်း။

နဟေတု။ ပ။ နောဝိဂတမူ ဣန္ဒြိယ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတ ဗာဝီသကဉ္စ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ပ။ နောဝိဂတ ပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေ ဧကံ။ အတ္ထိယာဧကံ။ အဝိဂတေဧကံ"။

သဣန္ဒြိယ။

ယခင်ကချန်ထားခဲ့သော ဣန္ဒြိယကိုမူတည်။ အာဟာရကို ချန်ထား၍ ဟာ ကျန်သည်။

သောဠသကမှ ဗာဝီသက။ နဟေတု။ ပ။ နောဝိဂတမူ အာဟာရ။ အတ္ထိ။ အဝိဂတ ဗာဝီသကဉ္စ။ ။ရုပ် အာဟာရ ပစ္စည်း။ "နဟေတု ပစ္စယာ။ပ။နောဝိဂတပစ္စယာ အာဟာရေဧကံ။အတ္ထိယာဧကံ။ အဝိဂတေ ဧကံ"။ နဟေတု ပစ္စည်းပြီးပြီ။

နာရမ္မဏပစ္စည်း

နာရမ္မဏမူ ဟေ။နံ။သနံ။ သ။ ည။ပစ်။သေ။ကံ။ဝိပါ။ဟာ။ဣ*။ဈာ။ မဂ်။သံ။နတ္ထိ။ဝိဂတ ဒုကဉ္စ။ ။အလုံးစုံသော ဟေတုအစရှိသောပစ္စည်း။ "နာရမ္မဏပစ္စယာ ဟေတုယာသတ္တ။ အနန္တရေသတ္တ။ သမနန္တရေသတ္တ။ သဟဇာတေနဝ"စသော ဝိသဘာဂ မူလီများကို ၎င်းတို့သချာဆို။"

နာရမ္မဏမူ အဓိပတိ ဒုကဉ္စ။ ။အလုံးစုံသော သဟဇာတာ ဓိပတိ ပစ္စည်း။ "နာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ သတ္တ"။ (နာရမ္မဏမူ ဖြစ်၍ အာမျိုးပြွတ်ရကား အာကွက်တရားများ လုံးဝမရပြီ)။

နိဿယ ဒုကဉ္စ။ ။သဟနိ၊ ပုရေနိ ပစ္စည်း၊ သဟပုရေ မိဿက ပစ္စည်း။ "နိဿယေတေရသ"။

ဥပနိဿယ ဒုကဉ္စ။ ။အနန္တရူပ၊ ပကတူပ ပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေ နဝ"။

ပုရေဇာတ ဒုကဉ္စ။ ။ဝတ္ထု ပုရေဇာတ ပစ္စည်း။ "ပုရေဇာတေ တီဏိ"။

ဝိပ္ပယုတ္တ ဒုကဉ္စ။ ။သဟဇာတ, ပုရေဇာတ, ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တေပဉ္စ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ ဒုကဉ္စ။ ။သဟဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထုပုရေ ဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ ပစ္စည်း၊ မိဿကသုံး ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာတေရသ။ အဝိဂတေ တေရသ"။

တိကာဒီ။ ။နာရမ္မဏ ပစ္စည်း၏ တိကမှ ဗာဝီသက တိုင်အောင် သအာဟာရ, သဣန္ဒြိယတို့ပါ အားလုံး နဟေတုပစ္စည်းနှင့် တူပြီ။ အားလုံးဆိုပါ။

နာဓိပတိ ပစ္စည်း။

အနန္တရစသော ဝိသဘာဂမူလီများကို ၎င်းတို့သချာအတိုင်းဆိုပါ။

နာဓိပတိမူ ဟေတု ဒုကဥ္စ။ ။ဝီမံသာဓိပတိမှတပါး အလုံးစုံသော ဟေတုပစ္စည်း။ "နာဓိပတိပစ္စယာ ဟေတုယာ သတ္တ"။

အာရမ္မဏ ဒုကဥ္စ။ ။အာရမ္မဏာဓိပတိမှ တပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ "အာရမ္မဏေနဝ"။ (နှုတ်နည်းများပြခဲ့ပြီ)။

သဟဇာတ ဒုကဥ္စ။ ။သဟဇာဓိမှတပါး သဟဇာတပစ္စည်း။ "သဟဇာတေ နဝ"။

အညမည ဒုကဥ္စ။ ။အဓိပတိတရားကိုယ်(သုံးပါး),လေးပါးမှတပါး အညမညပစ္စည်း။ "အညမညေ တီဏိ"။

နိဿယ ဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်း၊ သဟာဓိမှ တပါး သဟဇာတ နိဿယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ နိဿယပစ္စည်း၊ သဟပုရေ မိဿကပစ္စည်း။ "နိဿယေ တေရသ"။

ဥပနိဿယ ဒုကဥ္စ။ ။အနန္တရူပ၊ ပကတူပ ပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေ နဝ"။

ပုရေဇာတ ဒုကဥ္စ။ ။အာပုဓိမှတပါးအာရမ္မဏ ပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ "ပုရေဇာတေ တီဏိ"။

ဝိပါက ဒုကဥ္စ။ ။ဖိုလ်လေးခု၌ရှိသော အဓိပတိ တရားကိုယ်လေးပါးမှ တပါး အလုံးစုံသော ဝိပါကပစ္စည်း။ "ဝိပါကေ ဧကံ"။

အာဟာရ ဒုကဥ္စ။ ။စိတ္တာဓိပတိမှတပါး နာမ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ "အာဟာရေသတ္တ"။

ဣန္ဒြိယ ဒုကဥ္စ။ ။စိတ္တာဓိ, ဝီရိယာဓိ,ဝီမံသာဓိပတိမှတပါး အလုံးစုံသော သဟတိ၊ ပုတိ၊ ရူပတိပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေ သတ္တ"။

မဂ္ဂ ဒုကဥ္စ။ ။ဝီရိယာဓိ, ဝီမံသာဓိပတိမှတပါး မဂ္ဂပစ္စည်း။ "မဂ္ဂေ သတ္တ"။

သမ္ပယုတ္တဒုကဥ္စ။ ။အဓိပတိတရားကိုယ်(သုံးပါး)လေးပါးမှတပါး သမ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ "သမ္ပယုတ္တေ တီဏိ"။

ဝိပ္ပယုတ္တ ဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်း၊ အဓိပတိ တရားကိုယ်(သုံးပါး),လေးပါးမှ တပါးသဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ ပုရေဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္ဆာဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တေ ပဉ္စ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ ဒုကဥ္စ။ ။အာပုဓိမှတပါး အာရမ္မဏ ပုရေဇာတတ္ထိ၊ သဟာဓိမှတပါး သဟဇာတတ္ထိ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ၊ ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိပစ္စည်း၊ မိဿကသုံးပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာတေရသ။ အဝိဂတေ တေရသ"။

တိက။ ။နဟေတုမူဝင်၍ သဘာဂ မူလီများတွင် ဟေတုဆိုင်ရာ သဘာဂများကိုထပ်၍ နှုတ်ရသည်သာ ထူး၏။ သချာမထူး။ ဒုကအတိုင်းပင်၊ ဆိုတတ်လောက်ပါပြီ။ ဆိုပါတော့။

စတုက္ကာဒီ။ ။နဟေတုနှင့် လုံးဝတူပြီ။ အားလုံးဆိုတော့။

နာနန္တရ။ နသမနန္တရ။ နောနတ္ထိ။ နောဝိဂတပစ္စည်း။

ဒုက။ ။နာနန္တရမူဖြစ်၍ အနန္တရူပမျိုးဆိုင်ရာ အားလုံးပြုတ်ခြင်း။ ပကတူပမှ အနန္တ ကမ္မကိုနှုတ်ရခြင်း မျှသာထူး၏။ သချာများမှာ နဟေတု ဒုကနှင့်တူပြီ။ ဆိုတော့။

တိက။ ။နဟေတုမူဝင်လာ၍ ဆိုင်ရာသဘာဂများကို နှုတ်ရုံသာရှိသေး၏။ သချာများ မထူးကြသေး။ နှုတ်၍ဆိုတော့။

စတုက္က။ ။နာရမ္မဏမူဝင်လာ၍ အဓိပတိတွင် သဟာဓိကြွင်းသာ ကျန်ရကား သချာသတ္တသာဖြစ်၏။ အကြွင်းစုမထူးသေး။

ပဉ္စကာဒီ။ ။နဟေတုနှင့်လုံးဝတူပြီ။ အားလုံးဆိုတော့။

နသဟဇာတပစ္စည်း

ဒုက။ ။သဟမျိုး သက်သက် ပစ္စည်းများကို မူလီမသွတ်နိုင်ပြီ။ ဝိသဘာဂမူလီများကိုဆိုပါ။

နသဟဇာတမူ အဓိပတိ ဒုကဥ္စ။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း။ "နသဟဇာတပစ္စယာ အဓိပတိယာသတ္တ"။

နိဿယ ဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏ, ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်း။ "(နသဟဇာတပစ္စယာ)နိဿယေတီဏိ"။

ကမ္မဒုကဥ္စ။ ။နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေဒွေ (ကမ္မသုံးမျိုးကိုပေါင်း၍ သာမညဆိုလိုက်သည်)။"

အာဟာရ ဒုကဥ္စ။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ "အာဟာရေဧကံ"။

ဣန္ဒြိယ ဒုကဥ္စ။ ။ပုတိ၊ ရူပတိပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေဧကံ"။

ဝိပ္ပယုတ္တ ဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏပစ္စည်း၊ ပုရေဝိပ်၊ ပစ္ဆာဝိပ်ပစ္စည်း "ဝိပ္ပယုတ္တေပဉ္စ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ ဒုကဥ္စ။ ။အာပုတ္ထိ၊ ဝတ်ပုတ္ထိ၊ ပစ္ဆာတ္ထိ၊ ရုပ်ဟာတ္ထိ၊ ရူပတိတ္ထိပစ္စည်း၊ ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣ မိဿကနှစ်ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာ သတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ"။

တိက။ ။မထူးပြီ။ ဒုကအတိုင်းဆို။

စတုက္က

အာမျိုးပါပြုတ်ပြီ။ ဝိသဘာဂမူလီများဆိုပါ။

နသဟဇာတ။ ပ။ နာရမ္မဏမူ နိဿယ စတုက္ကဥ္စ။ ။ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်း။ "နသဟဇာတပစ္စယာ။ ပ။ နာရမ္မဏပစ္စယာ နိဿယေ တီဏိ"။

ဥပနိဿယ စတုက္ကဥ္စ။ ။အနန္တ ရူပ၊ ပကတူပ ပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေနဝ"။

ပုရေဇာတ စတုက္ကဥ္စ။ ။ဝတ္ထု ပုရေဇာတပစ္စည်း။ "ပုရေဇာတေ တီဏိ"။

ကမ္မမှ အတ္ထိတိုင် စတုက္ကဥ္စ။ ။ဝိပ္ပယုတ္တမှ ဝတ္ထာရမ္မဏ၊ အတ္ထိ အဝိဂတမှ အာပုပြုတ်ရုံသာထူး၏။ တိကအတိုင်းသချာများကိုပါဆိုပါတော့။

ပဉ္စက။ ။အာဓိ၊ သဟာဓိတို့မှာ စတုက္ကကပင်ပြုတ်ခဲ့ပြီဖြစ်၍၎င်းတို့ မူဝင်မှုအတွက် မထူးပြီ။ စတုက္ကအတိုင်းဆို။

ဆက္က။ ။အနန္တရူပမျိုးပြုတ်မှုသာထူး၏။ စတုက္ကနှင့်အတူဆို။

သတ္တကာဒီ။ ။နဟေတုနှင့်တူပြီ။ (ဤသို့တူပြီ ဆိုတိုင်း ဗာဝီသက တိုင်အောင် သအာဟာရ, သဣန္ဒြိယ တို့ကိုပါ ဟေတုကဲ့သို့ ဟောရပေမည်)။

နအညမညပစ္စည်း

ဒုက။ ။ဒုကဟူသမျှ ဝိသဘာဂ မူလီများကို ကိစ္စပြီးလွယ်အောင် ဆိုရမည်ကို **သ**တိပြုခဲ့ပါ။ ဒုကများအတွက် နောက်မမှာပြီ။

နအညမညမူ ဟေတုဒုကဥ္စ။ ။သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်၊ ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါး သဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ "နအညမညပစ္စယာ ဟေတုယာတီဏိ"။ (ဟေ။ ညသဘာဂ နှုတ်ကြွင်းတည်း။ ဤသို့သော မူလီများ၌ သချာများကို ပေါ်တတ် လွယ်အောင် တရားနှင့်တကွ ထုတ်ပြမည်)။

နအညမညမူ အဓိပတိ ဒုကဥ္စ။ ။အာဓိပစ္စည်း။ သာဓိပတိ စိတ္တဇရုပ်အားတတ်သော သဟာဓိပစ္စည်း။ "နအညမညပစ္စယာ အဓိပတိယာ အဋ္ဌ"။

သဟဇာတ ဒုကဥ္စ။ ။အညမညမှ တပါး သဟဇာတ ပစ္စည်း။ "နအညမညပစ္စယာ သဟဇာတေပဉ္စ"။ (နှုတ်ပုံအကျယ်ပြခဲ့၏)။

နိဿယ ဒုကဥ္စ ။ဝတ္ထာပစ္စည်း။ အညမှ တပါး သဟနိ၊ ပုရေနိ ပစ္စည်း။ "နိဿယေသတ္တ"။

ကမ္မ ဒုကဥ္စ။ ။စိတ္တဇရုပ်, ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါး ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော စေတနာဟု ဆိုအပ်သော သဟဇာတကမ္မ၊ အနန္တကမ္မ ဗလဝကမ္မ၊ ဗလဝဒုဗ္ဗလကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေတီဏိ"။

ဝိပါက ဒုကဋ္ဌ။ ။စိတ္တဇရုပ်, ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ ရုပ်အားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ဝိပါက်ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါ။ "ဝိပါကေ ဧကံ"။

အာဟာရ ဒုကဋ္ဌ။ ။စိတ္တဇရုပ်, ဟဒယ ဝတ္ထုမှ တပါး ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇ ရုပ်အားတတ်သော နာမ်အာဟာရတရားကိုယ် သုံးပါးဟုဆိုအပ်သော နာမ်အာဟာရ၊ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ "အာဟာရေ တီဏိ"။

ဣန္ဒြိယ ဒုကဋ္ဌ။ ။စိတ္တဇရုပ်, ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော နာမ် ဣန္ဒြေတရားကိုယ် ရှစ်ပါးဟုဆိုအပ်သော သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေတီဏိ"။

ဈာန ဒုကဋ္ဌ။ ။စိတ္တဇရုပ်, ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ် အားတတ်သော ဈာနပစ္စည်း။ "ဈာနေ တီဏိ"။

မဂ္ဂ ဒုကဋ္ဌ။ ။သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်, ဟဒယဝတ္ထုမှတပါး သဟိတ်ပဋိသန္ဓေကမ္မဇရုပ်အားတတ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ်ကိုးပါး။ "မဂ္ဂေတီဏိ"။

ဝိပ္ပယုတ္တ ဒုကဋ္ဌ။ ။ဝတ္ထုပစ္စည်း။ ညံ့ဝိပ်မှတပါး သဟာဝိပ်၊ ပုရေဝိပ်၊ ပစ္ဆာဝိပ်ပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တေ ပဉ္စ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ ဒုကဋ္ဌ။ ။အာပုတ္ထိပစ္စည်း။ အညမှ တပါး သဟဇာတတ္ထိ၊ ပုရေတ္ထိ၊ ပစ္ဆာတ္ထိ၊ ရုပ်ဟာတ္ထိ၊ ရူပတိ'တ္ထိပစ္စည်း၊ ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣ'မိဿကနှစ်ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေသတ္တ"။

တိက။ ။နဟေတုမူဝင်၍ ဟေတုဆိုင်ရာ သဘာဂများကို ထပ်၍ နှုတ်ရရုံသာထူး၏။ သင်္ချာများမှာ ဒုကနှင့်တူ၏။ ဆိုတော့။

စတုက္က။ ။နာရမ္မဏမူဝင်၍ အဓိပတိ၌ အာဓိပြုတ်ရကား သဟာဓိ ကြွင်း တီဏိသာ ရတော့မည်။ ကြွင်း အာရမ္မဏမျိုး ရသော မူလီတို့၌ ၎င်းတို့ပြုတ်ရုံသာရှိသေး၏။ သင်္ချာမထူးသေး။ ဆိုပါ။

ပဉ္စက။ ။သဟာဓိဆိုင်ရာ သဘာဂများကို ထပ်၍နှုတ်ရရုံသာ ထူးမည်။ သင်္ချာမထူးသေး။ ထပ်ခါနှုတ်၍ စတုက္ကသွားဆိုပါ။

ဆက္က။ သတ္တက။ ။အနန္တရူပမျိုးများပြုတ်၍ ၎င်းသက်ဆိုင်ရာမူလီများကို မဆိုရပြီ။ သင်္ချာကား မထူးသေး။ ဆိုပါ။

အဋ္ဌကာဒိ။ ။နဟေတုပစ္စည်းနှင့် လုံးဝတူပြီ။

နနိဿယပစ္စည်း

ဒုက။ ။သဟာမျိုး၊ ပုရေမျိုးများပြုတ်ကြပြီ။

နနိဿယမူ အာရမ္မဏ ဒုကဋ္ဌ။ ။ဝတ္ထာ ရမ္မဏမှတပါး အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း။ "နနိဿယ ပစ္စယာ အာရမ္မဏေ နဝ"။

အဓိပတိ ဒုကဋ္ဌ။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး အာဓိပစ္စည်း။ "အဓိပတိယာ သတ္တ"။

ဥပနိဿယ ဒုကဋ္ဌ။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး အာရမ္မူပ၊ အနန္တရူပ၊ပကတူပ နိဿယပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေ နဝ"။

ပုရေဇာတ ဒုကဋ္ဌ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏမှတပါး အာပုပစ္စည်း။ "ပုရေဇာတေ တီဏိ"။

ကမ္မဒုကဋ္ဌ။ ။နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေဒွေ"။

အာဟာရ ဒုကဋ္ဌ။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ "အာဟာရေ ဧကံ"

ဣန္ဒြိယ ဒုကဋ္ဌ။ ။ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေ ဧကံ"။

ဝိပ္ပယုတ္တ ဒုကဋ္ဌ။ ။ပစ္ဆာဝိပ်ပစ္စည်း။ ဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ"

အတ္ထိ။ အဝိဂတ ဒုကဋ္ဌ။ ။ဝတ္ထာ ရမ္မဏမှတပါး အာပုတ္ထိ၊ ပစ္ဆာတ္ထိ၊ ရုပ်ဟာတ္ထိ။ ရူပတိ'တ္ထိပစ္စည်း။ မိဿကနှစ်ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာသတ္တ။ အဝိဂတေ သတ္တ"။

တိက။ ။ဒုကနှင့် မထူးပြီ။ ဆိုတော့။

စတုက္က

နာရမ္မဏမူဝင်လာပြန်၍ အနန္တရူပ၊ ပကတူပ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ'နှင့် မိဿကနှစ်မျိုးသာကျန်တော့မည်။ ၎င်းတို့ရသော မူလီသွတ်ပါ။

နနိဿယ။ ပ။ နာရမ္မဏမူ။ နံ။ သနံ။ နတ္ထိ။ ဝိဂတစတုက္ကဋ္ဌ။ ။အနန္တရ အစရှိသောပစ္စည်း။ "နနိဿယပစ္စယာ။ ပ။ နာရမ္မဏပစ္စယာ အနန္တရေသတ္တ။ သမနန္တရေသတ္တ။ နတ္ထိယာသတ္တ။ ဝိဂတေသတ္တ"။

ဥပနိဿယ စတုက္ကဋ္ဌ။ ။အနန္တရူပ၊ ပကတူပ ပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေနဝ"။

ပစ္ဆာဇာတ စတုက္ကဋ္ဌ။ ။ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်း။ "ပစ္ဆာဇာတေ တီဏိ"။

ကမ္မစတုက္ကဋ္ဌ။ ။နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေဒွေ"။

အာဟာရစတုက္ကဋ္ဌ။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ "အာဟာရေဧကံ"။

ဣန္ဒြိယစတုက္ကဋ္ဌ။ ။ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေ ဧကံ"။

ဝိပ္ပယုတ္တစတုက္ကဋ္ဌ။ ။ပစ္ဆာဝိပ်ပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ စတုက္ကဋ္ဌ။ ။ပစ္ဆာတ္ထိ၊ ရုပ်ဟာတ္ထိ၊ ရူပတိ'တ္ထိ ပစ္စည်း၊ မိဿကနှစ်ပစ္စည်း၊ "အတ္ထိယာပဉ္စ။ အဝိဂတေပဉ္စ"။

ပဉ္စက။ ဓိမှာပြုတ်ပြီးဖြစ်၍ စတုက္ကနှင့် တူပြီ။ ဆိုတော့။

ဆက္က။ သတ္တက။ ။အနန္တရူပမျိုး ပြုတ်မှုသာထူး၏။ သင်္ချာမထူး။

အဋ္ဌက။ နဝက။ ။သဟ၊ အညတို့မှာ ပြုတ်ပြီးဖြစ်၍ ဆက္ကနှင့်မထူးပြီ။ ဆက္ကအတိုင်း ဆိုတော့။

ဒသကာဒိ။ ။နဟေတုနှင့်တူပြီ။ ဆိုတော့။

နဥပနိဿယပစ္စည်း

ဒုက။ ။ဝိသဘာဂ မူလီများကိုဆိုပါ။

နဥပ နိဿယမူ အာရမ္မဏ ဒုကဋ္ဌ။ အာရမ္မူပ နိဿယမှ တပါး အာရမ္မဏပစ္စည်း။ "နဥပနိဿယပစ္စယာ အာရမ္မဏေနဝ"။

အဓိပတိဒုကဋ္ဌ။ ။သဟာဓိပစ္စည်း။ "အဓိပတိယာသတ္တ"။

နိဿယဒုကဋ္ဌ။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး အလုံးစုံသော နိဿယ ပစ္စည်း။ "နိဿယေတေရသ"။

ပုရေဇာတဒုကဋ္ဌ။ ။အာပုဓိမှတပါး အာပု၊ ဝတ်ပုပစ္စည်း။ "ပုရေဇာတေတီဏိ"။

ကမ္မဒုကဋ္ဌ။ ။သဟဇာတကမ္မ၊ ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေသတ္တ"။

ဝိပ္ပယုတ္တဒုကဋ္ဌ။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး အလုံးစုံသော ဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တေပဉ္စ"။

အတ္ထိ။အဝိဂတဒုကဋ္ဌ။ ။အာပုဓိမှတပါး အလုံးစုံသောအတ္ထိ၊ အဝိဂတ ပစ္စည်း "အတ္ထိယာတေရသ။ အဝိဂတေ တေရသ" ("အလုံးစုံသော"မှာ ဇယားရှိ ကျန်သမျှတရားအားလုံးကို ဆိုလိုသည်)။

တိက။ ။ဟေတုဆိုင်ရာ သဘာဂများကို ထပ်၍ နှုတ်ခါဆိုပါ။

စတုက္က။ ။အာမျိုးပြုတ်ကြပြီ၊ သင်္ချာမထူးသေး။ ဆိုပါ။

ပဉ္စက။ ။သဟာဓိကို ဆိုင်ရာသဘာဂ မူလီများတွင် ထပ်၍ နှုတ်ခါ ဆိုရမှုသာထူး၏။ နှုတ်ပုံများပြခဲ့ပြီ။ ဆိုပါ။

ဆက္က။သတ္တက။ ။အနန္တရူပမျိုးမှာ အစကတည်းက ပြုတ်ပြီးဖြစ်၍ မထူးပါ။ သင်္ချာများ သတ္တကတိုင်အောင် ဒုကနှင့် တူကြ၏။

အဋ္ဌက။ ။သဟာမျိုးပါ ပြုတ်ပြန်ရကား ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ'နှင့် မိဿက နှစ်မျိုးသာ ကျန်ရကား ၎င်းတို့ မူလီ ရသော ပစ္စည်းများကို မူလီသွတ်ခါ ဆိုပါတော့။ လွယ်လောက်ပြီ။

နဝက။ ။အဋ္ဌကနှင့်တူ၏။

ဒသကာဒိ။ ။နဟေတုနှင့် လုံးဝတူပြီ။ အားလုံးဆိုတော့။

နပုရေဇာတပစ္စည်း။

ဒုက။ ။ဝိသဘာဂမူလီများကို ဆိုပါ။

နပုရေဇာတမူ အာရမ္မဏ ဒုကဋ္ဌ။ ။အာပုမှ တပါး အာရမ္မဏ ပစ္စည်း။ "နပုရေဇာတ ပစ္စယာ အာရမ္မဏေနဝ"။

အဓိပတိဒုကဥ္စ။ ။အာပုဓိမှ တပါး အာဓိ၊ သဟာဓိပစ္စည်း၊ "အဓိပတိယာ ဒသ"။

နိဿယဒုကဥ္စ။ ။သဟနိပစ္စည်း။ "နိဿယေနဝ"။

ဥပနိဿယ ဒုကဥ္စ။ ။အာပုဓိမှတပါး အလုံးစုံသော ဥပနိဿယ ပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေ နဝ"။

ဣန္ဒြိယဒုကဥ္စ။ ။သဟတိ၊ ရူပတိ ပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေ သတ္တ"။

ဝိပ္ပယုတ္တ ဒုကဥ္စ။ ။သဟာဝိပ်၊ ပစ္ဆာဝိပ်ပစ္စည်း။ "ဝိပ္ပယုတ္တေ တီဏိ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတဒုကဥ္စ။ ။သဟတ္ထိ၊ ပစ္ဆာတ္ထိ၊ ရုပ်ဟတ္ထိ၊ ရူပတိတ္ထိ ပစ္စည်း၊ မိဿက နှစ်ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာနဝ။ အဝိဂတေနဝ"။

တိကာဒိ။ ။တိကမှာ ဟေတုသဘာဂနှုတ်။ စတုက္ကမှာ အဓိပတိဥ္စ သတ္တ။ ပဥ္စကမှာမထူး။ ဆက္က, သတ္တကဥ္စ အနန္တရူပမျိုးပြုတ်၏။ အဋ္ဌကဥ္စ သဟမျိုးပါပြုတ်ရကား ပကတူပ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ နှင့်မိဿကနှစ်မျိုး သာကျန်၍ ၎င်းတို့ရသော မူလပစ္စည်းများကို ဆိုပါတော့။

နပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း။

ဒုက။ ။ဝိသဘာဂမူလီများကိုဆိုပါ။ (ပစ္စည်း ၂၀ တည်း)။

နပစ္ဆာဇာတမူ ဝိပ္ပယုတ္တဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏ ပစ္စည်း၊ သဟာဝိပ်၊ ပုရေဝိပ်ပစ္စည်း။ "နပစ္ဆာဇာတပစ္စယာ ဝိပ္ပယုတ္တေ ပဥ္စ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတဒုကဥ္စ။ ။အာပုတ္ထိ၊ သဟတ္ထိ၊ ပုရေတ္ထိ၊ ရုပ်ဟာတ္ထိ၊ ရူပတိတ္ထိပစ္စည်း၊ သဟပုရေ မိဿကပစ္စည်း၊ "အတ္ထိယာတေရသ။ အဝိဂတေ တေရသ" (ပစ္ဆာပြုတ်၍ ပစ္ဆာဟာ။ ပစ္ဆာဣ မိဿကမရလည်း သဟပုရေ မိဿကရသေးခြင်း။ သဟတွင်(ကုဗျာ။ဗျာ)(အကုဗျာ။ဗျာ) ရှိသေးခြင်းတို့ကြောင့် သင်္ချာကား မလျော့)။

တိကာဒိ။ ။ဟေတုစသော သဘာဂများကို နှုတ်ခြင်း အာရမ္မဏ မျိုးပြုတ်ခြင်းစသော ပြခဲ့သော နည်းကိုမှီး၍ အားလုံးဆိုပါတော့။

နာသေဝနပစ္စည်း။

အနန္တရ။ သမနန္တရ။ နတ္ထိ။ ဝိဂတမူလီများတွင် အနုလောမပစ္စနိက် နည်းတူ သင်္ချာပဥ္စရကြ၏။ အကြွင်းစု နဟေတုနှင့် တူပြီ၊ ဆိုပါ။

နကမ္မပစ္စည်း။

ကံမျိုးပြုတ်မှုသာထူး၏။ သင်္ချာများနဟေတုနှင့် တူပြီ။ ဆိုပါ။

နဝိပါကပစ္စည်း။

ဝိပါကဆိုင်ရာ သဘာဂများကို နှုတ်၍ ဟောရရုံပင်။ သင်္ချာများမှာ နဟေတုနှင့်တူပြီ။ ဤသို့လွယ်ကူသောပစ္စည်းများကို ပါဠိတော်သက်သက် ရွတ်လိုက်လျှင် ကိစ္စလည်းပြီးလွယ် အကောက်များလည်း မိမိတို့ဉာဏ် ထဲမှာ လျှင်မြန်စွာ ပေါ်လာပါလိမ့်မည်။ ပါဠိရွတ်ပါ။

နအာဟာရ။ နဣန္ဒြိယပစ္စည်း။

နအာဟာရ, နဣန္ဒြိယတို့မူဝင်နေ၍ သအာဟာရ, သဣန္ဒြိယဟု ခွဲဘွယ်မလိုပြီ။ မိမိတို့ဆိုင်ရာ သဘာဂများကိုသာ နှုတ်၍ ဆိုပါ။ အကြွင်းစု နဟေတုနှင့် တူပြီ။

နဈာန။ နမဂ္ဂပစ္စည်း။

ဆိုင်ရာ သဘာဂကို နှုတ်၍ဆို။ နဟေတုနှင့် တူပြီ။

နသမ္ပယုတ္တပစ္စည်း။

နအညမည သဘောသွားနှင့် မထူးလှ။ သင်္ချာများမှာလည်း ၎င်းနှင့် တူ၏။ နအညမညကို နည်းမှီ၍ ဆိုတော့။

နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စည်း။

ဒုက။ ။ဝိသဘာဂမူလီခြောက်ပစ္စည်းကို ဆိုပါ။

နဝိပ္ပယုတ္တမူ ဟေတု ဒုကဥ္စ။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတတ်သော ဟိတ်ခြောက်ပါး။ "နဝိပ္ပယုတ္တ ပစ္စယာ ဟေတုယာတီဏိ"။

အာရမ္မဏ ဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏမှ တပါး အာရမ္မဏ ပစ္စည်း။ "နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ အာရမ္မဏေနဝ"။

အဓိပတိ ဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာဓိမှတပါး အာဓိပစ္စည်း၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားတတ်သော သဟာဓိပစ္စည်း။ "အဓိပတိယာ သတ္တ"။

သဟဇာတ ဒုကဥ္စ။ ။သဟဝိပ်မှ တပါး သဟဇာတ ပစ္စည်း "သဟဇာတေ တီဏိ"။

အညမည ဒုကဥ္စ။ ။ညဝိပ်မှတပါး အညမညပစ္စည်း။ "အညမညေ တီဏိ"။

နိဿယ ဒုကဥ္စ။ ။သဟဝိပ်မှတပါး သဟနိပစ္စည်း။ "နိဿယေ တီဏိ"။

ဥပနိဿယ ဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာဓိမှ တပါး ဥပနိဿယပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေ နဝ"။

ပုရေဇာတ ဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏမှတပါး အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ ပစ္စည်း။ "ပုရေဇာတေ တီဏိ"။

ကမ္မ ဒုကဥ္စ။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတတ်သော သဟဇာတ ကမ္မ၊ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေပဥ္စ"။

ဝိပါက ဒုကဥ္စ။ ။ဝိပါဝိပ်မှတပါး ဝိပါကပစ္စည်း။ "ဝိပါကေ ဧကံ"။

အာဟာရ ဒုကဥ္စ။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတတ်သော နာမ်အာဟာရ ပစ္စည်း၊ ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ "အာဟာရေ တီဏိ"။

ဣန္ဒြိယ ဒုကဥ္စ။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော သဟဇာတိန္ဒြိယ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေ တီဏိ"။

ဈာန ဒုကဥ္စ။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားတတ်သော ဈာနပစ္စည်း။ "ဈာနေ တီဏိ"။

မဂ္ဂ ဒုကဥ္စ။ ။သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား တတ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ကိုးပါးဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂပစ္စည်း။ "မဂ္ဂေတီဏိ"။

အတ္ထိ။ အဝိဂတ ဒုကဥ္စ။ ။ဝတ္ထာရမ္မဏမှတပါး အာပုတ္ထိ၊ သဟဝိပ်မှ တပါး သဟတ္ထိ၊ ရုပ်အာဟာရတ္ထိ၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာ ပဥ္စ။ အဝိဂတေ ပဥ္စ" (မိဿကများ လုံးဝမရနိုင်ပြီ)။

တိက။ ။နဟေတုမူဝင်မှုအတွက် သင်္ချာမထူးသေး။ဒုက သဘော အတိုင်း ဆိုင်ရာ သဘာဂကို နှုတ်၍ဆို။

စတုက္က။ ။အာမျိုးပြုတ်၍ အဓိပတိဥ္စ တီဏိ။ အတ္ထိ အဝိဂတဥ္စ တီဏိ ဟု သင်္ချာထူး၏။ ကြွင်းမူလီများဆိုင်ရာ အာရမ္မဏမျိုး ပြုတ်လည်း သင်္ချာ မထူးကြသေး။ ပုရေကား မူလီမသွတ်နိုင်ပြီ။ ဆို။

ပဥ္စက။ ။သင်္ချာမထူးသေး။ ဆိုပါ။

ဆက္က။ သတ္တက။ ။အနန္တရူပမျိုး ပြုတ်ရုံသာ။ ဆိုပါ။

အဋ္ဌက။

သဟမျိုးပါပြုတ်ပြီဖြစ်ရာ ပကတူပ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣ မျိုးများသာကျန်၍ ၎င်းတို့မူလီရသော ပစ္စည်းများကိုဆိုပါ။

နဝိပ္ပယုတ္တ။ ပ။ နသဟဇာတမူ ဥပနိဿယ အဋ္ဌကဥ္စ။ ။အနန္တရ ကမ္မမှ တပါး ပကတူပ နိဿယပစ္စည်း။ "နဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယာ။ ပ။ နသဟဇာတ ပစ္စယာ ဥပနိဿယေ နဝ"။

ကမ္မ အဋ္ဌကဥ္စ။ ။အနန္တရ ကမ္မမှတပါး ဗလဝကမ္မ၊ ဗလဝဒုဗ္ဗလ ကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေဒွေ"။

အာဟာရ အဋ္ဌကဥ္စ။ ။ရုပ်ဟာပစ္စည်း၊ "အာဟာရေဧကံ"။

ဣန္ဒြိယ အဋ္ဌကဥ္စ။ ။ရူပတိ ပစ္စည်း။ "ဣန္ဒြိယေဧကံ"

အတ္ထိ။ အဝိဂတ အဋ္ဌကဥ္စ။ ။ရုပ်ဟာ၊ ရူပတိ ပစ္စည်း။ "အတ္ထိယာ ဧကံ။ အဝိဂတေဧကံ"။

နဝက။ ဒသက။ ။မထူးသေး။ အဋ္ဌက အတိုင်းဆို။

ဧကာဒသက။ ။ကံ၊ ဟာ၊ ဣ တို့သာ ကျန်တော့ရကား ၎င်းတို့ရသော ကမ္မ၊ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတပစ္စည်းတို့ကို မူလီသွတ်၍ ဆိုပါ။

ဒွါဒသကစသည်။ ။သင်္ချာထုး မထုးကို ကြည့်၍ သအာဟာရ၊ သဣန္ဒြိယတို့ကိုပါ ကုန်စင်အောင်ဆိုပါ။ ဆိုတတ်လောက်ပေပြီ။

နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတပစ္စည်း။

ဒုက။ ။သဟ၊ ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ ဟာ၊ ဣ မျိုးတို့ ပြွတ်နေပြီဖြစ်ရာ အာ၊ အနန္တရူပ၊ ပကတူပ၊ ကံမျိုးတို့သာ ကျန်တော့မည်။ ဝိသဘာဂ မူလီငါးပစ္စည်းကိုဆိုပါ။

နောအတ္ထိ။ နောအဝိဂတမူ အာရမ္မဏ ဒုကဋ္ဌ။ ။အာပုမှ တပါး အာရမ္မဏပစ္စည်း။ "နောအတ္ထိပစ္စယာ။ နောအဝိဂတ ပစ္စယာ အာရမ္မဏေနဝ"။

အဓိပတိဒုကဋ္ဌ။ ။အာပုဓိမှတပါး အာဓိပစ္စည်း။ "အဓိပတိယာ သတ္တ"။

ဥပနိဿယ ဒုကဋ္ဌ။ ။အာပုဓိမှ တပါး အာရမ္မဏူပ၊ အနန္တရူပ၊ ပကတူပ နိဿယ ပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေနဝ"။

ကမ္မဒုကဋ္ဌ။ ။နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေဒွေ"။

တိက။ ။မထုးပြီ။ ဒုက အတိုင်းဆို။

စတုက္က။

အာရမ္မဏမျိုးပြွတ်ပြန်ပြီဖြစ်ရာ အနန္တရူပ၊ ပကတူပ၊ ကံမျိုးသာကျန်တော့သည်။

နော အတ္ထိ။ ပ။ နာရမ္မဏမူ အနန္တရ။ သမနန္တရ။ နတ္ထိ။ ဝိဂတ စတုက္ကဋ္ဌ။ ။အနန္တရ အစရှိသော ပစ္စည်း။ "အနန္တရေ သတ္တ။ သမနန္တရေသတ္တ။ နတ္ထိယာ သတ္တ။ ဝိဂတေ သတ္တ"။

ဥပနိဿယ စတုက္ကဋ္ဌ။ ။အနန္တရူပ၊ ပကတူပနိဿယပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေနဝ"။

အာသေဝန စတုက္ကဋ္ဌ။ ။အာသေဝန ပစ္စည်း။ "အာသေဝနေ တီဏိ"။

ကမ္မစတုက္ကဋ္ဌ။ ။နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။"ကမ္မေဒွေ"။

ပဉ္စက။ ။မထုးပြီ။ စတုက္က အတိုင်းဆိုပါ။

ဆက္က။ သတ္တက။ ။အနန္တရကမ္မမှတပါး ပကတူပ၊ ဗလဝကမ္မနှင့်ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ ကမ္မသာ ကျန်တော့၍ ၎င်းနှစ်ပစ္စည်းကို မူလီသွတ်ခါ "ဥပနိဿယေနဝ။ ကမ္မေဒွေ"ဟု ဆို။

အဋ္ဌက။ နဝက။ ဒသက။ ။မထုးပြီ။ သတ္တက အတိုင်းဆို။

သဥပနိဿယ။

ဧကာဒသက။ ။ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ ကမ္မတမျိုးသာကျန်တော့မည်။ ဥပမူ ဝင်လာ၍ သဥပနိဿယခေါ်၏။ ကမ္မကို တရားမကျန်၍ မူထဲ၌ မသွင်းရ။

နောအတ္ထိ။ပ။နဥပနိဿယမူ ကမ္မ ဧကာဒသကဋ္ဌ။ ။ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ ကမ္မပစ္စည်း။ "နောအတ္ထိပစ္စယာ။ ပ။ နဥပနိဿယ ပစ္စယာ ကမ္မေဒွေ"။

ဒွါဒသကမှစတုဝီသက။ ။မူလီမှာ ကမ္မတမျိုးသာရ၍ ကြွင်းပစ္စည်းများ မူဝင်လာသော်လည်းမထုးပြီ။ မူသွင်းခါ သွင်းခါဆိုပါ။

နောအတ္ထိ။ ပ။ နောအဝိဂတမူ ကမ္မစတုဝီသကဋ္ဌ။ ။ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ ကမ္မပစ္စည်း။ "နောအတ္ထိပစ္စယာ။ ပ။ နော အဝိဂတပစ္စယာ ကမ္မေဒွေ"။

သကမ္မ။

နဥပမူဝင်ရာ ကမ္မကို မူလီသွတ်ဘို့ ချန်ခဲ့ရသလို နကမ္မမူ ဝင်ရာ၌ ဥပနိဿယကို ချန်ထားရပေမည်။ ဒုကမှ ဒသကတိုင်အောင် သဥပနိဿယ နည်းတူဆို။

ဧကာဒသကမှတေရသက။ ။**နောအတ္ထိ။ပ။ နနိဿယ။ ပ။ နာသေဝနမူ ဥပနိဿယ တေရသကဋ္ဌ။** ။အနန္တရ ကမ္မမှတပါး ပကတူပ ပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေ နဝ"။

ကမ္မတေရသကဋ္ဌ။ ။အနန္တရ ကမ္မမှတပါး ဗလဝ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ, ဗလဝ ဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေဒွေ"

စုဒ္ဒသကမှစတုဝီသက။ ။**နောအတ္ထိ။ ပ။ နကမ္မ။ ပ။ နောအဝိဂတမူ ဥပနိဿယ စတုဝီသကဋ္ဌ။** ။အနန္တရ ကမ္မမှတပါး ပကတူပ ပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေနဝ"။

မှာထားချက်။ ။ပါဠိတော် အကောက် ပေယျာလ ပေါင်းများစွာ တို့ကို ပေါ်နိုင် ကောက်နိုင်ရန် အတော်ပင် ကျယ်ဝန်းစွာ ရေးပြပါ၏။

ပစ္စနီယာ နုလောမ အကျဉ်းချုပ်။ ။ဆိုင်ရာ သဘာဂကိုနှုတ်၊မူလီ ပစ္စည်းများ၏ တရားအကျန်ကို သင်္ချာနှင့်တကွ အပြည့်အစုံပြထားသော ဇယားတွင် ကြည့်၍ သင်္ချာလျော့သင့် မလျော့သင့်ကို မှတ်၍ သင်္ချာ ထုတ်ပါ။

ဝိဘင်းထုတ်နည်း။ ကောက်နည်း။ ။ဝိသဘာဂ မူလီများကို ဝိဘင် ဝိသဘာဂ ပစ္စည်းများ၏ ပါဠိတော်အတိုင်းပင် ပါဠိထုတ် ရကောက်ရ ပေမည်။ သဘာဂ မူလီများ၌သာ ဆိုင်ရာ သဘာဂကိုနှုတ်၍ ကောက်ရပေမည်။

နဟေတုပစ္စယာ အဓိပတိယာဒသ။ ။၎င်း၌ (ကု။ကု) ဝယ် "ကုသလော ဓမ္မော ကုသလဿဓမ္မဿ နဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော အဓိပတိ ပစ္စယေန ပစ္စယော။ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ သဟဇာတာဓိပတိ။ အာရမ္မဏာ ဓိပတိ အတွက် အာဓိအတိုင်း ကောက်ပါ။ သဟဇာတာ ဓိပတိ အတွက် ဝီမံသာ ဓိပတိကြဉ်သော အဓိပတိ တရားကိုယ် သုံးပါးကို ကောက်၍ "သဟဇာတာ ဓိပတိ။ ကုသလာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ နဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော အဓိပတိ ပစ္စယေန ပစ္စယော" စသည်ဖြင့် ဤနည်းပြကို မှီး၍ ဝိဘင်္ဂဝါရကို နည်းယူခါ ကုန်စင်အောင်ဆိုပါ။

ပဉှာဝါရ သင်္ချာခဏ်း အကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာမှ သဘာဂကို ယူခဲ့၏။ သဘာဂမှ ဃဋနာဟုအနုလုံကို၎င်း သုဒ္ဓသင်္ချာမျိုးများကိုမှတည်၍ ပစ္စနိက်ကို၎င်း မူသင်္ချာတွင် ဆိုင်ရာ မူလီသဘာဂများကို နှုတ်၍ အနုလောမ ပစ္စနိက်ကို၎င်း မူလီသင်္ချာတွင် ဆိုင်ရာမူ သဘာဂများကို နှုတ်၍ ပစ္စနီယာ နုလောမကို၎င်း ယူခဲ့ရာ အားလုံး သုဒ္ဓသင်္ချာဖြင့်ပင် ကိစ္စပြီးပါစေ။ မကျက်ပါနှင့်၊ ကျက်၍လည်းမရနိုင်ပါ။ သဘောမိပါစေ။ ဤဇယား တခုဖြင့် ပဉှာသင်္ချာခဏ်းကိစ္စပြီးနိုင်၏။ အထူးအားဖြင့် ဆိုင်ရာ သုဒ္ဓသင်္ချာများ, ကျက်သင့်သော အရကောက် ဇယားများနှင့် ဃဋနာ ခေါင်းစဉ်မူကိုသာ ကြေအောင် ကျက်၍ ပဋ္ဌာန်းကျမ်း ကိစ္စပြီးပါစေ။

အထူး မှာထားချက်။ ။ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို မမေ့မပျောက်စေရဘဲ အလိုရှိသောအခါတွင် အသုံးချနိုင်ရန်မှာ ဆဝါရ, ပဉှာဝါရသုဒ္ဓသင်္ချာ၊ ပဉှာဝါရ ဝိဘင်္ဂအတွက် အာရမ္မဏ, အာရမ္မဏာ ဓိပတိ, အနန္တရ, နာနာက္ခဏိက ကမ္မအကောက်ဇယားများ, ပဉှာဝါရ သင်္ချာခဏ်းများ အတွက် ဃဋနာခေါင်းစဉ်များသာဖြစ်၍ ၎င်းစုကို ကျက်ရမူ ရက်မများပါ၊ ၎င်းစုရထားပါစေ။

ပဉှာဝါရ ပစ္စနီယာနုလောမ ပြီးပြီ။

		မူသင်္ချာ	ယော	အာ	ဓ	နံ	ပု	ဒ	ဩ	ဝှ	ဃ	ဘ	ဗွိ	ယော	ဧ	ဝဝ	အာ	ဗ	ဓ	ဗွ	ဒ	ဆ	ဗော်	နဂ်	ဝင်	ဗွိ
ယော	လုံ		*		၄			၇	၃	၇						၁		၄		၄	၃	၃	၇			၇
	နိုက်	၁၅	*					၁၁	၁၁	၁၁		၁၃									၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၇	*					×	၃	×											၃	၃	×			×
	ပစ်-နု		*	၉	၁၀	၇	၇	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	၃	၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃
အာ	လုံ			*	၇					၃	၇	၃										၃	၃			၃
	နိုက်	၁၅		*				၁၁	၁၁	၁၁	၁၃	၁၃									၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၉		*																						
	ပစ်-နု		၇	*	၇	၇	၇	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	၃	၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃
ဓ	လုံ		၄	၇	*			၇	၃	၈	၇	၁				၁	၇	၇		၇	၃	၄	၈			၈
	နိုက်	၁၅			*			၁၁	၁၁	၁၁		၁၃									၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၁၀		၇	*			၇	၈	၇	၇										၈	၇	၇			၇
	ပစ်-နု		၇	၉	*	၇	၇	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	၃	၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃
နံ-ပု	လုံ					*	၇				၇			၃	၁									၇	၇	
	နိုက်	၁၅				*		၁၁	၁၁	၁၁		၁၃									၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၇				*	×				×			၅										×	×	
	ပစ်-နု		၇	၉	၁၀	*		၉	၃	၁၃	၉	၃	၃		၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃			၁၃
ဒ	လုံ		၇		၇			*	၃	၉					၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၃	၉			၉
	နိုက်	၁၁						*					၉									၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၉						*	၅	×											၅	၃	×			×
	ပစ်-နု			၉	၇	၇	၇	*		၃	၉	၃	၃	၃	၂		၁	၁				၅	၇	၇	၇	၇
ဩ	လုံ		၃		၃			၃	*	၃					၃	၁	၃	၃	၃	၃	၃	၁	၃			၃
	နိုက်	၁၁							*													၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၃						×	*	×											၁		×			×
	ပစ်-နု		၃	၉	၈	၇	၇	၅	*	၇	၉	၃	၃	၃	၃	၁	၃	၃	၃	၃		၅	၇	၇	၇	၇
ဝှ	လုံ		၇	၃	၈			၉	၃	*	၁	၃			၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃			၁၃
	နိုက်	၁၁								*			၉									၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၁၃						၃	၇	*		၉									၇	၃	×			×
	ပစ်-နု			၉	၇	၇	၇			*	၉	၃	၃	၃	၂		၁	၁				၃	၇	၇	၇	၇
ဃ	လုံ			၇	၇	၇	၇			၁	*	၁		၃	၂							၁	၁	၇	၇	၁
	နိုက်	၁၅		၁၃				၁၁	၁၁	၁၁	*	၁၃									၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၉									*															
	ပစ်-နု		၇	၉	၇			၉	၃	၁၃	*	၃	၃		၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃			၁၃
ဘ	လုံ			၃	၁					၃	၁	*						၁				၃	၃			၃
	နိုက်	၁၃						၁၁	၁၁	၁၁		*									၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၃										*											×			×
	ပစ်-နု		၇	၉	၁၀	၇	၇	၉	၃	၉	၉	*	၃	၃	၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၃	၉	၇	၇	၉
ဗွိ	လုံ												*									၃	၃			၃
	နိုက်	၁၅						၉	၁၁	၉		၁၃	*								၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၃											*									×	×			×
	ပစ်-နု		၇	၉	၁၀	၇	၇	၉	၃	၁၃	၉	၃	*	၃	၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃

ဇယားသဘော။ အနုလုံ။ ။ဇယားရှိအတိုင်းဆိုပါ။ ပစ္စနိက်။ ။ကွက်လပ်များကိုမူ သင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။

ပဥ္စဝါရ သင်္ချာများကို လေးချက်သေ လှည့်နည်း

ပါဠိတော် အစဉ်အတိုင်းအနုလုံ။ ပစ္စနိက်။ အနုလောမ ပစ္စနိက်။ ပစ္စနီယာ နုလောမများကို ဟောပြီးသောအခါ လေးချက်သေလှည့်မှု၌ တစုံတရာ ဝန်လေးဘွယ် ရှိမည်မဟုတ်၊ ကိစ္စပြီးစီးပြီးသားဖြစ်လည်း သင်္ချာဉာဏ် ထက်သန်စိမ့်သောငှါ၎င်း အရကောက်ဆရာတော်ကြီး များလှည့်ထားပုံကို ဉာဏ်ကစား၍ ပေးနိုင်ရန်၎င်း ပါဠိတော် ဟောစဉ်အတိုင်း အကျဉ်းမျှပြဦးအံ့။ နည်းတခုရလျှင် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ သဘောကျသလို လှည့်နိုင်ပါ၏။

အနုလုံ။ ။**ဟေတုမူအာရမ္မဏဒုကဥ္စ။** ။ဟေတုအာရမ္မဏ နှစ်ပစ္စည်းတတ်သော တရားကားမရှိ၊ ထို့ကြောင့် အနုလုံ၌ “ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ”ဟု မဟောရသတည်း။

ပဋိစ္စဝါရ ဒုကသင်္ချာများကို လေးချက်လှည့်ပုံ ဇယား (၁၆၅)

		မူလသင်္ချာ	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	သ	ည	နိ	ဥ	ပု	ပစ်	သေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	အတ်	နတ်	ဝိဂ	အဝိ
သေ	လုံ					၃	၃				၃			*										၃	၃	
	နိက်	၁၅						၁၁	၁၁	၁၁		၁၃		*							၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၃				x	x				x			*										x	x	
	ပစ်-နု		၇	၉	၁၀	၅	၅	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	*	၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၅	၅	၁၃
ကံ	လုံ					၁	၁	၇	၃	၇	၂				*	၁	၇				၃	၃	၇	၁	၁	၇
	နိက်	၁၅						၁၁	၁၁	၁၁		၁၃			*						၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၇						၂	၃	၂					*		၂				၃	၅	၂			၂
	ပစ်-နု		၇	၉	၁၀	၇	၇	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	၃	*	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃
ဝိပါ	လုံ		၁		၁			၁	၁	၁					၁	*	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁			၁
	နိက်	၁၅						၁၁	၁၁	၁၁		၁၃				*					၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၁						x		x						*							x			x
	ပစ်-နု		၇	၉	၁၀	၇	၇	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	၃	၇	*	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃
ဟာ	လုံ				၇			၇	၃	၇					၇	၁	*	၇			၃	၃	၇			၇
	နိက်	၁၅						၁၁	၁၁	၁၁		၁၃					*				၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၇						၁	၃	၁							*				၃	၃	x			x
	ပစ်-နု		၇	၉	၁၀	၇	၇	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	၃	၂	၁	*	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃
ဣ	လုံ		၄		၇			၇	၃	၇		၁				၁	၇	*	၇	၇	၃	၃	၇			၇
	နိက်	၁၅						၁၁	၁၁	၁၁		၁၃						*			၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၇						၁	၃	၁								*			၃	၃	>			x
	ပစ်-နု		၇	၉	၁၀	၇	၇	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	၃	၇	၁	၇	*	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃
ဈာ	လုံ							၇	၃	၇						၁		၇	*	၇	၃	၃	၇			၇
	နိက်	၁၅						၁၁	၁၁	၁၁		၁၃							*		၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၇						x	၃	x									*		၃	၃	x			x
	ပစ်-နု		၇	၉	၁၀	၇	၇	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	၃	၇	၁	၇	၇	*	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃
မဂ်	လုံ		၄		၇			၇	၃	၇		၁				၁		၇	၇	*	၃	၃	၇			၇
	နိက်	၁၅						၁၁	၁၁	၁၁		၁၃								*	၁၁	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၇						x	၃	x										*	၃	၃	x			x
	ပစ်-နု		၇	၉	၁၀	၇	၇	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	၃	၇	၁	၇	၇	၇	*	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃
သံ	လုံ		၃		၃			၃	၃	၃					၃	၁	၃	၃	၃	၃	*		၃			၃
	နိက်	၁၁																			*	၉	၉			၉
	နု-ပစ်	၃						x	x	x											*		x			x
	ပစ်-နု		၃	၉	၁	၇	၇	၅	၁	၇	၉	၃	၃	၃	၃	၁	၃	၃	၃	၃	*	၅	၇	၇	၇	၇
ဝိပ်	လုံ		၃	၃	၄			၃	၁	၅	၁	၃	၃		၃	၁	၃	၃	၃	၃		*	၅			၅
	နိက်	၉																				*				
	နု-ပစ်	၅								၃		၃										*	x			x
	ပစ်-နု		၃	၉	၇	၇	၇	၃	၃	၃	၉	၃		၃	၅	၁	၃	၃	၃	၃	၁	*	၅	[illegible]	[illegible]	၅
အတ်,အဝိ	လုံ		၇	၃	၁			၉	၃	၁၃	၁	၃	၃		၇	၁	၇	၇	၇	၇		၅	*			၁၃
	နိက်	၉																					*			
	နု-ပစ်	၁၃						၇	၇	၇		၉									၇	၅	*			x
	ပစ်-နု			၉	၇	၇	၇				၉			၃	၂								*	၇	၇	

အနုလောမပစ္စနီက်။ ။ကွက်လပ်များကိုမူ သင်္ချာအတိုင်းဆိုပါ။ ကြက်ခြေကွက်မူလိမ်သွတ်၍၊ ပစ်နု၊ ယောဒ်ရှိအတိုင်းဆိုပါ။

ပစ္စနီက်။ နဟေတုမှ နအာရမ္မဏ ဒုက၌။ ။ဟေတု ပစ္စည်းမှ တပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတပစ္စည်း။ အနန္တရရူပ၊ ပကတူပ၊ ပုရေ၊ ပစ္ဆာဇာ၊ ဟာ၊ ဣ ပစ္စည်း၊ မိဿကသုံးပစ္စည်း။ ဤ တရားတို့သည် ဟေတု၊ အာရမ္မဏစစ်ပစ္စည်း မတတ်သောတရားတို့မည်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနီက်၌ "နဟေတုပစ္စယာ နအာရမ္မဏပစ္စယာ"ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

အနုလောမပစ္စနီက်။ ဟေတုမှ နအာရမ္မဏ ဒုက၌။ ။အလုံးစုံသော ဟေတု ပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည် ဟေတုပစ္စည်း သာတတ်၍ အာရမ္မဏ ပစ္စည်း မတတ်သောကြောင့် အာရမ္မဏပစ္စည်း တွန်း၍စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတရားတို့ကို အနုလောမပစ္စနီက်၌ "ဟေတု ပစ္စယာ နအာရမ္မဏေ သတ္တ"ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

ပစ္စနီယာနုလောမ။ နဟေတုမှ အာရမ္မဏ ဒုက၌။ ။အလုံးစုံသော အာရမ္မဏပစ္စည်း၊ ဤတရားတို့သည် အာရမ္မဏပစ္စည်းသာတတ်၍ ဟေတုပစ္စည်းမတတ်သောကြောင့်ဟေတုပစ္စည်းတွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်

ထိုတရားတို့ကို ပစ္စနီယာနုလောမ၌ "နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေနဝ" ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

ဤနည်းပြကိုမှီး၍ ကြွင်းကျန်သော အဓိပတိမူလီ စသည်တို့ကို တရားအသီးသီး ဖေါ်ခါ ဟောပါတော့၊ ဒုက လှည့်ပုံများကို အပြည့်အစုံ သင်္ချာများပြထားခဲ့ပြီ။

တိက။ ။ဟေတုနှင့် အာရမ္မဏကို မှတည်ရမည် ဖြစ်ရာ ၎င်းတို့မှာ ဝိသဘာဂပစ္စည်းချင်းဖြစ်ရကား အနုလုံကို၎င်း အနုလောမ ပစ္စနိက်ကို ၎င်း မရပြီ၊ ပစ္စနိက်နှင့် ပစ္စနီယာနုလောမကိုသာ ဟောရတော့အံ့။

နိက်။ နဟေတုနာရမ္မဏမူ နာ အဓိပတိ တိက၌။ ။ဟေတု, သဟဇာတာ ဓိပတိပစ္စည်းမှတပါး သဟဇာတ ပစ္စည်း၊ အနန္တရရူပ၊ ပကတူပ၊ ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣံ၊ ပစ္စည်း၊ မိဿကသုံးပစ္စည်း "နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ နာဓိပတိယာ ပန္နရသ" ဆိုရိုးများ ဆိုပါတော့။

ပစ်နု။ နဟေတု နာရမ္မဏမူ အဓိပတိ တိက၌။ ။ဝီမံသာ ဓိပတိမှတပါးအလုံးစုံသော သဟဇာတာ ဓိပတိပစ္စည်း။ ဤတရားတို့သည်အဓိပတိပစ္စည်းသာတတ်၍ ဟေတု, အာရမ္မဏ ပစ္စည်းတို့ မတတ်သောကြောင့် ဟေတုအာရမ္မဏပစ္စည်းတို့တွန်း၍ စင်ကုန်၏။ ထို့ကြောင့်။ ပ။ "နဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာသတ္တ"ဟု သင်္ချာတတ်၍ ဟောအပ်ကုန်၏။

တမူတမူမျှသောနည်းပြဖြင့် ကြွင်းသောတိကများကို အားလုံးဟောပါ၊ ပစ္စနိက်၌၎င်း ပစ္စနီယာ နုလောမ၌၎င်း အကျယ် ပြခဲ့ပြီဖြစ်၍ ဤ၌ နည်းပြမျှသာပြအံ့၊ အနုလုံ, အနုလောမ ပနိက်တို့ကား ဆဋ္ဌနာအနေနှင့်သာရကြ၏။

စတုက္က။ နိက်။ နဟေတု နာရမ္မဏ နာဓိပတိမူ နာနန္တရ စတုက္က၌။ ။ဟေတု, သဟဇာတာ ဓိပတိပစ္စည်း မှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတ ပစ္စည်း, အနန္တရကမ္မမှတပါးပကတူပ၊ ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣံ ပစ္စည်း၊ မိဿကသုံးပစ္စည်း။ "နဟေတု ပစ္စယာနာရမ္မဏ ပစ္စယာ နာဓိပတိ ပစ္စယာ နာနန္တရေပန္နရသ"။

ပစ်နု။ နဟေတု။ ပ။ နာဓိပတိမူအနန္တရ စတုက္က၌။ ။အလုံးစုံသော အနန္တရပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ ပ။ နာဓိပတိပစ္စယာ အနန္တရေ သတ္တ"။

ပဉ္စက။ နိက်။ ။စတုက္ကနှင့်တူပြီ၊ ပစ်နုကိုကား နာနန္တရမူဝင်လာ၍ သမနန္တရကို မူလီသွတ်ခါမဟောရပြီ။

ဆက္က။ နိက်။ နဟေတု။ ပ။ နသမနန္တရမူ နသဟဇာတ ဆက္က၌။ ။အနန္တရကမ္မမှတပါးပကတူပ၊ ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ကံ၊ဟာ၊ ဣံပစ္စည်း၊ မိဿကနှစ်ပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ ပ။ နသမနန္တရပစ္စယာ နသဟဇာတေ ကောဒသ"။

ပစ်နု။ နဟေတု။ ပ။ နသမနန္တရမူ သဟဇာတ ဆက္က၌။ ။ဟေတု, သဟဇာတာ ဓိပတိပစ္စည်း မှတပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတ ပစ္စည်း "နဟေတုပစ္စယာ။ ပ။ နသမနန္တရပစ္စယာ သဟဇာတေနဝ"။

သတ္တက။နိက်။ ။ဆက္ကနှင့်တူပြီ။ နသဟဇာတမူဝင်နေ၍ အညမည မူလီမရနိုင်ရကား ပစ်နုမရှိပြီ။

အဋ္ဌက။ နိက်။ နဟေတု။ ပ။ နအညမညမူ နနိဿယ အဋ္ဌက၌။ ။အနန္တရကမ္မမှတပါး ပကတူပ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣံပစ္စည်း၊ မိဿကနှစ်ပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ ပ။ နအညမညပစ္စယာ နနိဿယေကောဒသ"။

ပစ်နု။ နိဿယ အဋ္ဌက၌။ ။ဝတ္ထု ပုရေဇာတ နိဿယ ပစ္စည်း "နိဿယေတိဏိ"။

နဝက။ နိက်။ နဟေတု။ ပ။ နနိဿယမူနဥပနဝက၌။ ။ပစ္ဆာ၊ကံ၊ ဟာ၊ ဣံပစ္စည်း၊ မိဿကနှစ်ပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ပ။နနိဿယပစ္စယာ နဥပနိဿယေပဉ္စ"။

ပစ်နု။ ဥပနိဿယ နဝက၌။ ။အနန္တရ ကမ္မမှတပါး အလုံးစုံသော ပကတူပနိဿယပစ္စည်း။ "ဥပနိဿယေနဝ"။

ဒသက။နိက်။ နဝကနှင့်တူပြီ။ ပစ်နု,ပုရေ မူလီအတွက်လည်း မရပြီ။

ကောဒသက။ နိက်။ နဟေတု။ ပ။ နပုရေဇာတမူ နပစ္ဆာဇာတ ကောဒသက၌။ ။ကံ၊ ဟာ၊ ဣံပစ္စည်း။ "နဟေတု ပစ္စယာ။ပ။ နပုရေဇာတပစ္စယာ နပစ္ဆာဇာတေတိဏိ"။

ပစ်နု။ ပစ္ဆာဇာတ ကောဒသက၌။ ။အလုံးစုံသော ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်း။ "ပစ္ဆာဇာတေ တိဏိ"။

ဒွါဒသက။ နိက်။ ။ကောဒသကနှင့်တူပြီ။ ပစ်နုတွက်မရ။

တေရသက။နိက်။ နဟေတု။ ပ။ နာသေဝနမူ နကမ္မတေရသက၌။ ။ဟာ။ဣံပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ ပ။ နာသေဝနပစ္စယာနကမ္မေဒွေ"။

ပစ်နု။ ကမ္မ တေရသက၌။ ။ဗလဝ ဒုဗ္ဗလကမ္မပစ္စည်း။ "ကမ္မေဒွေ"။

စုဒ္ဒသက။ နိက်။ ။တေရသကနှင့်တူပြီ၊ ပစ်နုတွက်မရ။

ပန္နရသက။ နိက်။ ။နဟေတု။ ပ။ နဝိပါကမူ နအာဟာရ ပန္နရသက၌။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ပ။နဝိပါကပစ္စယာ နအာဟာရေဧကံ"။

ပစ်နု။ အာဟာရပန္နရသက၌။ ။ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ ပ။ နဝိပါကပစ္စယာ အာဟာရေဧကံ"။

သောဠသက။ နိက်။ ။နအာဟာရ မူဝင်လာ၍ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယသာ ကျန်ရကား နဣန္ဒြိယကို မူလီမသွတ်နိုင်ပြီ၊ နဈာနကိုသွတ်။ "သင်္ချာဧကံ"။

ပစ်နု။ ဣန္ဒြိယ သောဠသက၌။ ။ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ ပ။ နအာဟာရ ပစ္စယာ ဣန္ဒြိယေဧကံ"။

သတ္တရသကစသည်။ နိက်။ နဟေတု။ ပ။ နအာဟာရ နဈာနမူနမဂ္ဂ သတ္တ ရသက၌။ ။ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ။ ပ။နဈာန ပစ္စယာနမဂ္ဂေဧကံ"။ အကြွင်းစုကို ပစ္စနိက်နည်းအတိုင်း ဟောပါတော့။ သအာဟာရ၊ သဣန္ဒြိယပါဆို။

ပစ်နု။ ။မဂ္ဂကို မူလီမသွတ်နိုင်၊ ဣန္ဒြိယ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ကိုသာ မူလီသွတ်ပြီး သအာဟာရ၊ သဣန္ဒြိယတို့ကို ပစ္စနီယာ နု လော မ ကဲ့သို့ ဟောပါ။

သင်္ချာလှည့်ပုံတနည်း

အနုလုံ,အနုလောမပစ္စနိက်တို့၌ ဃဋ္ဋနာများကိုသာဟောတော်မူ၏။ ဤယခုပြလတံ့သောနည်းမျိုးကို မဟောလည်း ဤသင်္ချာခဏ်း၌ သင်္ချာဉာဏ်ကို ထက်သန်စေလိုခြင်း၊ မည်သည့်နည်းမျိုးဖြင့် လှည့်လှည့်, လှည့်နိုင်စေလို မှုကိုရည်ရွယ်၍ နည်းပြတခုမျှ ရေးပြပေဦးအံ့။

အနုလုံ။ ဟေတု အဓိပတိ မူသဟဇာတ တိက၌။ ။သမ္ပယုတ္တကန္ဓာသာဓိပတိ စိတ္တဇ ရုပ်အားတတ်သော ဝီမံသာဓိပတိ။ "ဟေတု ပစ္စယာ အဓိပတိပစ္စယာ သဟဇာတေစတ္တာရိ"။

ပစ္စနိက်။ နဟေတု နာဓိပတိမူ နသဟဇာတ တိက၌။ ။အာဓိမှတပါး အာရမ္မဏပစ္စည်း။ အနန္တရရူပ၊ ပကတူပ၊ ပုရေ၊ ပစ္ဆာ၊ ကံ၊ ဟာ၊ ဣံပစ္စည်း၊ မိဿကနှစ်ပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတိပစ္စယာ နသဟဇာတေ ကောဒသ"။

အနုလောမ ပစ္စနိက်၌။ ။၎င်းကိုမရနိုင်ပြီ။

ပစ္စ နီယာ နုလောမ။ ။**နဟေတု နာဓိပတိမူ သဟဇာတ တိက၌**။ ဟေတု,သဟဇာတာ ဓိပတိ ပစ္စည်းမှ တပါး အလုံးစုံသော သဟဇာတ ပစ္စည်း။ "နဟေတုပစ္စယာ နာဓိပတိပစ္စယာ သဟဇာတေနဝ"။ ကြွင်းမူ, မူလီတို့ကို သဘောရှိအတိုင်း ပြုလုပ်ပေတော့။

ဝိဘင်းပေါင်း ရေတွက်နည်း။ နည်းပြ။

ပဋိစ္စဝါရ။ အနုလုံ။ သုဒ္ဓ။ ။"ဟေတုယာနဝ။ အာရမ္မဏေတိဏိ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူရာ နဝ ရသောပစ္စည်း(၁၂)ဖြစ်၍ ၉ × ၁၂= (၁၀၈)ဖြစ်၏။ တိဏိရသော ဆယ်ပစ္စည်းအတွက် ၃ × ၁၀= (၃၀) ဖြစ်၏။ ဝိပါကမှာ ဧကံသာ။ ၎င်းစုကိုပေါင်းလျှင် ၁၀၈ + ၃၀ + ၁= (၁၃၉)ဝိဘင်းဖြစ်၏။

ဒုကာဒိ။ ။"ဟေတု ပစ္စယာ အာရမ္မဏေ တိဏိ။ အဓိပတိယာ နဝ"စသည်ကိုဟော၍ (၁၃၉) ဝိဘင်းတွင် ဟေတု (၉) ဝိဘင်းကိုနုတ်၊ (၁၃၀)ဖြစ်၏။ တိက၌ကား "ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ တိဏိ"စသည်ဖြင့် ဝိပါကဧကံမှတပါး တိဏိချည်း ရသောကြောင့် ၃ × ၂၀ = ၆၀။ ဝိပါကဧကံနှင့် ပေါင်းလျှင် (၆၁) ဖြစ်၏။ စတုက္က စသည်တို့အတွက်မူ တခုစီလျှော့ရကား သုံးခုစီနုတ်၍ (၅၈) စသည်ကို ရေတွက်ပါ။

ပစ္စနိက်။ သုဒ္ဓ။ ။"နဟေတုယာဒွေ၊ နာရမ္မဏေပဉ္စ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူရာ နဟေတု၌ (၂) နာရမ္မဏစသော ပဉ္စရသော ပစ္စည်းရှစ်ခု ဖြစ်၍ ၅×၈=၄၀။ နဝရသော လေးပစ္စည်းအတွက် ၉×၄=၃၆။ နပုရေဇာတမှာသတ္တ။ နကမ္မ နဝိပ္ပယုတ္တတို့ တိုက်ရ၍ ၃×၂=၆။ နအာဟာရ။ နဣန္ဒြိယ။ နဈာန။ နမဂ္ဂ။ ကော်စီရ၍ ၄=အားလုံးပေါင်း(၉၅)ရ၏။

ဒုကာဒိ။ ။"နဟေတု ပစ္စယာ နာရမ္မဏေ ဧကံ။ နာဓိပတိယာဒွေ" စသည် ဟောတော်မူရာ၌(၂၅)ဝိဘင်းရ၏။ ပေါင်းကြည့်ပါ။ ကြွင်းတိက စသည်ကိုလည်း ဤသဘောသွားအတိုင်း ရေတွက်ပါ။

အနုလောမ ပစ္စနိက်။ ဒုက။ ။"ဟေတု ပစ္စယာ နာရမ္မဏေပဉ္စ။ နာဓိပတိယာနဝ" စသည်၌(၈၉)ဝိဘင်းရ၏။ တိက စသည်ရေတွက်ပါ။

ပစ္စနီယာ နုလောမ။ ဒုက။ ။"နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ ဒွေ။ အနန္တရေဒွေ"စသည်၌ (၄၀)ရ၏။ တိကစသည် ရေတွက်ပါ။

သဟဇာတ ဝါရစသည်။ ။ပဋိစ္စသဘောသွားအတိုင်း ရေတွက်ပါ။

ပဉ္စဝါရ။ သုဒ္ဓ။ ။"ဟေတုယာသတ္တ။ အာရမ္မဏေနဝ" စသည်၌ ဝိဘင်းပေါင်း (၁၆၇) ဝိဘင်းရ၏။

ဒုကဓေါသဘာဂ။ ။ဟေတုပစ္စည်ယာ အဓိပတိယာ စတ္တာရိ။ သဟဇာတေသတ္တ" စသည်၌ ဝိဘင်းပေါင်း(၅၀) ရ၏။

ဃဋနာ။ ။"ဟေတုမစ္စည်း သာမညဃဋနာ၌" ၇။၃။၃။၃။ ဟုအဝိပါက အတွက် (၁၆) သဝိပါက အတွက် (၅)ဖြစ်ရကား (၂၁)ဝိဘင်းရ၏ ကြွင်းဒုက၊ ဃဋနာများကို ဤသဘောသွား အတိုင်း ရေတွက်ပါ။

ပစ္စနိက်။ သုဒ္ဓ။ ။"နဟေတုယာ ပန္နရသ"၌ ဝိဘင်းပေါင်း (၁၆၇) ဝိဘင်းရှိရာ နဟေတုအတွက် (၇) ဝိဘင်းနုတ်လျှင် (၁၆၀) ဖြစ်၏ "နာရမ္မဏေ ပန္နရသ"၌ အာရမ္မဏမျိုးပြုတ်ခဲ့ရကား အာရမ္မဏမှ ကိုးဝိဘင်း။ အဓိပတိမှ အာဓိပြုတ်၍ သဟာဓိသာ ကျန်ရကား(ကု၊ အကု) (ဗျာ၊ကု) (ဗျာ၊အကု)သုံးဝိဘင်လျော့၏။ ကြွင်းပစ္စည်းများမှာ တရားလျော့လည်း သချာမလျော့။ထို့ကြောင့်(၁၅၅)ဝိဘင်းရ၏။ အရကောက်၌ "ဝိဘင်းပေါင်းတရာ့ခြောက်ဆဲ့ ခုနစ် ဝိဘင်းတွင် အာရမ္မဏ ကိုး ဝိဘင်းကိုနုတ်၍ တရာ့ငါးဆဲ့ရှစ် ဝိဘင်းကို ဟောအပ်၏" ဟု ယနေ့ ထက်တိုင် မှားယွင်းလျက်ရှိသေး၏။ ကြွင်းသုဒ္ဓ, ဒုကစသည်ကို ဤသဘော သွားအတိုင်း ရေတွက်ပါ။

အနုလောမ ပစ္စနိက်။ဒုက။ ။"ဟေတုပစ္စယာ နာရမ္မဏေ သတ္တ" စသည်၌ (၁၂၁)ဝိဘင်းဖြစ်၏။

ဃဋနာ။ ။ဟေတု သာမည ဃဋနာ ပထမ အချက်၌ (၁၂၁) ဒုတိယ (၅၂) တတိယ (၅၁) စတုတ္ထ(၅၄) သဝိပါက ငါးချက်(၈၄) ရ၏။ ကြွင်းဒုက, ဃဋနာစသည်များကို ရေတွက်ပါ။

ပစ္စနီယာနုလောမ။ ဒုက။ ။"နဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေ နဝ" စသည်၌(၁၆၀)ရ၏။ တိကစသည်ကို ရေတွက်ပါ။

ကုသလတတိတ်လုံး၏ ပေယျာလများကို ဖေါ်ပုံနယနှင့်တကွ အကုန်အစင်"ပဋ္ဌာန်း မခင်မြင့်"ကိုယ်တိုင် တွက်၍ ထားသော"ပဋ္ဌာန်းပေယျာလဖေါ်ပုံဇယား"မှ အကျဉ်းချုပ်ကို နောက်ပိုင်း၌ ပြထားသည်။

ကုသလတိက်သချာများ။ ။ဧကံမှ သတ္တရသတိုင် ဤတိက်၌ ဟောရာ ဆ။ ဒွါဒသ။ စုဒ္ဒသ။ သောဠသ သချာများကို မရ။ ကြွင်းစုရ၏။

* * *

ပဉ္စဝိဘတ်ဝါရ အနုဝါဒ ဆိုရိုး

အာရမ္မဏမျိုးတို့၏ အနုဝါဒဆိုရိုးများကို ဝိဘင်ဝါရနှင့်တွဲ၍ ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်၍ ယခု အခါ အနန္တရုပမျိုးစသည်တို့၏ အနုဝါဒကို ပြအံ့။

အနန္တရ ပစ္စည်း

(ကု။ကု) ။**ပုရိမာပုရိမာကုသလာ ခန္ဓာ** =အဆုံးဇော ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော လောကီ ကုသိုလ် သတ္တရသ။ (ပစ္စည်း - ပစ္စယုပ္ပန် ယှဉ်ပုံ, ကျေးဇူးပြုပုံများကို အာရမ္မဏက ပြခဲ့သည့် အတိုင်းဆိုပါ)။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ = ပထမဇော ကြဉ်သော နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ဧကဝီသ။ (အကျယ်ကို တနည်းကား အတိုင်းဆိုနိုင်ပါ၏)။

အနုလောမံ = သင်္ခါရ တရားလျှင် အာရုံရှိသော အနုလုံကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေ၊ တတိယဒွေ။

ဂေါတြဘုဿ, ဝေါဒါနဿ = နိဗ္ဗာန်လျှင် အာရုံရှိသော ဂေါတြဘူ, ဝေါဒါန်ကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပထမဒွေ၊ တတိယဒွေ။

မဂ္ဂဿ = သောတာပတ္တိမဂ်။ အထက်မဂ်။

(ကု၊ ဗျာ)။ ။**ကုသလံ** = ကီ, ကု သတ္တရသ အဆုံးဇော။

ဝုဋ္ဌာနဿ = သန္တီရဏ သုံးခု၊ မဟာဝိ ရှစ်ခု၊ မဟဂ်ဝိ ကိုးခု။

မဂ္ဂေါ = မဂ်လေးခု။

ဖလဿ = ဖိုလ်လေးခု။

သေက္ခာယဖလသမာပတ္တိယာ = အောက်ဖိုလ်သုံးခု။

နေဝ - ကုသလံ = နိရောဓ သမာပတ်မှ ထသောအခါ နေဝကုသိုလ်။

ဖလသမာပတ္တိယာ = အနာဂါမိဖိုလ်ဖလသမာပတ်။

(အကု၊ အကု)။ ။အဆုံးဇော ပထမဇောကို ကြဉ်၍ဆိုပါ။

(အကု၊ ဗျာ)။ ။**အကုသလံ** = အကုသိုလ် ဒွါဒသ အဆုံးဇော။

ဝုဋ္ဌာနဿ = သန္တီရဏ သုံးခု၊ မဟာဝိ ရှစ်၊ မဟဂ်ဝိကိုးခု။

(ဗျာ၊ ဗျာ)။ ။**ပုရိမာ ပုရိမာ ဝိပါကာဗျာကတာ ခန္ဓာ** = ရဟန္တာတို့ စုတိ၊ ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒ ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော ဝိပါက်စိတ်ဆတ္တိံသ။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ဝိပါကာဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ = ရဟန္တာတို့ စုတိနှင့်တကွ နောက်နောက်သော ဝိပါက်ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာ။

ပုရိမာ ပုရိမာ ကြိယာဗျာကတာခန္ဓာ = အဆုံးဇော, ဒုတိယဝုဋ္ဌော, ပဉ္စဒွါရာ ဝဇ္ဇန်းကြဉ်သော ကြိယာ ဧကူန ဝီသ။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကြိယာ ဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ = ပထမဇော, ပထမဝုဋ္ဌော, ပဉ္စဒွါရာ ဝဇ္ဇန်းကြဉ်သော ကြိယာ ဧကူန ဝီသ။

ဘဝင်္ဂံ = ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒတဆဲ့ကိုးခု။

အာဝဇ္ဇနာယ = အာဝဇ္ဇန်းဒွေ။

ကြိယံ = ကြိယာ အဋ္ဌာရသအဆုံးဇော,ဒုတိယဝုဋ္ဌော,ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း။

ဝုဋ္ဌာနဿ = သန္တီရဏသုံးခု၊ မဟာဝိရှစ်၊ မဟဂ်ဝိကိုးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်။

အနုလောမံ = အနုလုံ ကိစ္စတတ်သော မဟာကြိယာပ, တဒွေ။

ဖလသမာပတ္တိယာ = အရဟတ္တဖိုလ်။

(ဗျာ၊ကု)။ ။**အာဝဇ္ဇနာ**=ဝုဋ္ဌော,မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း။

ကုသလာနံခန္ဓာနံ = မဟာကု ပထမဇော။

အကုသလာနံခန္ဓာနံ = အကုဒ္ဒွါဒသ ပထမဇော။

အာသေဝန ပစ္စည်း

(ဗျာ၊ ဗျာ) **ပုရိမာ ပုရိမာ ကြိယာ ဗျာကတာ ခန္ဓာ** = အဆုံးဇော ကြဉ်သော ရှေးရှေးသော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသ။

ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကြိယာ ဗျာတကာနံ ခန္ဓာနံ = ပထမ ဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော ကြိယာဇော အဋ္ဌာရသ။

အနန္တရကမ္မ = ဆိုပါတော့။

ပကတူပနိဿယ ပစ္စည်း။

(ကု၊ ကု)။ ။**သဒ္ဓံ** = ကံ,ကံ၏ အကျိုး ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ, တမလွန်ဘဝ အစရှိသည်တို့၌ ယုံကြည်သော သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု စိတ္တုပ္ပါဒ်။

ဒါနံ = အန္နပါန ဿရဝတ္ထု အစရှိသော ဒါနဝတ္ထု, ဒါနစေတနာ။

ဥပနိဿာယ ဒါနံဒေတိ = ဒါနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော နောက်ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်။

သီလံ=ပဥ္စင်္ဂသီလ,ဒသင်္ဂသီလစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်။

သုတံ=သုတမယဉာဏ် ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ်။

စာဂံ=အလောဘ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်။

ပညံ=ပညာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် ဉာဏသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်။

ပထမဿ ဈာနဿ ပရိကမ္မံ=ပထမဈာန်ကို ရစိမ့်သောငှာ ပထဝီ, ပထဝီ စသည်ဖြင့် စီးဖြန်းသော ပရိကံဇောကိစ္စတတ်သော ကာမကုသိုလ်။

ဥပနိဿာယ သီလံ သမာဒိယတိ=ပဥ္စင်္ဂသီလ, ဒသင်္ဂသီလ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်။

ဥပေါသထ ကမ္မံ ကရောတိ=အဋ္ဌင်္ဂ ဥပေါသထ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်။

ဈာနံ ဥပ္ပါဒေတိ=မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ် ဈာန်ကိုးခု။

ဝိပဿနံ ဥပ္ပါဒေတိ=ဝိပဿနာပြုသော ကာမကုသိုလ်။

မဂ္ဂံဥပ္ပါဒေတိ=မဂ်လေးခု စိတ္တုပ္ပါဒ်။

အဘိညံဥပ္ပါဒေတိ=ကုသိုလ် အဘိညာဉ်ငါးပါး။

သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေတိ=ကုသိုလ်သမာပတ် ရှစ်ပါး။

ပထမဿ ဈာနဿ ပရိကမ္မံ=ပထမဈာန်ကို ရစိမ့်သောငှာ ပထဝီ, ပထဝီ စသည်ဖြင့် စီးဖြန်းသော ပရိကံဇော ကိစ္စတတ်သော ကာမကုသိုလ်။

ပထမဿဈာနဿ=ပထမဈာန်။

မဂ္ဂံ=အောက်မဂ်သုံးခု။

သေက္ခာ=အောက်ဖလဋ္ဌာန်သုံးယောက်။

ဥပနိဿာယ အနုပ္ပန္နံ သမာပတ္တိံ ဥပ္ပါဒေန္တိ=အနုပ္ပန္နသမာပတ်။

ဥပ္ပန္နံသမာပဇ္ဇန္တိ = ဥပ္ပန္နသမာပတ် မှစ်ပါး။

သင်္ခါရေ အနိစ္စတော...ဝိပဿတိ = သင်္ခါရ တရား တို့ကို အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တဟု ဝိပဿနာပြုသော ကာမကုသိုလ်။

သေက္ခာနံ အတ္ထပဋိ'သမ္ဘိဒါယ=အောက်ဖလဋ္ဌာန် သုံး ယောက် တို့အား ပါဠိတော်၏ အနက်ကို သိသော အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်။

ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါယ = မာဂဓဘာသာ ပါဠိဟူသော သဒ္ဒါကို သိသော ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်။

နိရုတ္တိပဋိ သမ္ဘိဒါယ = အရပ်သူတို့၏ ဘာသာ ဟူသော သဒ္ဒါကို သိသော နိရုတ္တိ ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်။

ပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါယ = အနက်, သဒ္ဒါ, ဘာသာသုံးပါးကိုသိသော ပဋိဘာန ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏ်။

ဌာနာဌာန ကောသလ္လဿ = အရာဟုတ်သည်, မဟုတ်သည်၌ လိမ္မာသော ဌာနာဌာနကောသလ္လဉာဏ်။

(ကု။ အကု)။ ။**မာနံဇပ္ပေတိ** = ငါသာ လျှင် သဒ္ဒါ တရား နှင့် ပြည့်စုံသောသူတည်းဟု မိမိကိုယ်ကို ထောင်လွှားသောအခါ ဒိဋ္ဌိဝိလေးခု စိတ္တုပ္ပါဒ်။

ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှာတိ = ထိုထိုသို့သောစကားတို့၌ ယုံကြည်တတ်သော အားဖြင့် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို မစုံစမ်း မဆင်ခြင်မူ၍ မှားသော အယူရှိသောအခါ ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်။

သဒ္ဓါ။ပ။ပညာ = သဒ္ဓါ သီလ သုတ စာဂ ပညာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကီကုသတ္တရသ။

ရာဂဿ = ဤတရားငါးနှင့် ပြည့်စုံသည်ဟူ၍ မိမိကိုယ်ကို ချီးမြှောက်သောအခါ ရာဂပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်။

ဒေါသဿ = သူတပါးကို နှိပ်စက်သောအခါ ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

မောဟဿ = မိမိကိုယ်ကို ချီးမြှောက်ခြင်း အတ္တုက္ကံသန၊ သူတပါးကို နှိပ်စက်ခြင်း ပရဝမ္ဘနနှစ်ပါး ဖြစ်သောအခါ မောဟမူ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်ဒွါဒသ စိတ္တုပ္ပါဒ်။

ပတ္ထနာယ = ဘဝသမ္ပတ္တိ, ဘောဂသမ္ပတ္တိကို တောင့်တသော ပတ္ထနာ၊ လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

(ကု။ဗျာ)။ ။**အတ္တာနံ-ပ-ပစ္စနုဘောတိ** = ဒုက္ခသဟဂုတ်ကာယဝိညာဉ်။

ကာယိကဿသုခဿ = သုခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်။

ကာယိကဿဒုက္ခဿ = ဒုက္ခသဟဂုတ် ကာယဝိညာဉ်။

ဖလသမာပတ္တိယာ = ဖလသမာပတ်။

ကုသလံကမ္မံ = ဗလဝဖြစ်သော ကုသိုလ်ကေဝိသ စေတနာ။

ဝိပါကဿ=ကုသလဝိပါက် ကျေနတိံသ။

မဂ္ဂေါ=မဂ်လေးခု။

ဖလသမာပတ္တိယာ=ဖိုလ်လေးခု။

(အကု။ အကု)။ ။**ပါဏံဟနတိ** = ပါဏာတိပါတဖြစ်သော ဒေါသမူ, မောဟမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်။

အဒိန္နံအာဒိယတိ = အဒိန္နာဒါန် ဖြစ်သော အကုသိုလ် ဒွါဒသ စိတ္တုပ္ပါဒ်။

မုသာဘဏတိ=မုသာဝါဒဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသ စိတ္တုပ္ပါဒ်။

ပိသုဏံဘဏတိ=ပိသုဏဝါစာဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသစိတ္တုပ္ပါဒ်။

ဖရုသံဘဏတိ=ဖရုသဝါစာဖြစ်သော ဒေါသမူ, မောဟမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်။

သမ္ဖံပလပတိ=သမ္ဖပ္ပလာပဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသစိတ္တုပ္ပါဒ်။

သန္ဓိံ ဆိန္ဒတိ၊ ပ၊ ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌတိ ဂါမဃာတံ ကရောတိ နိဂမဃာတံကရောတိ=အဒိန္နာဒါန်ဖြစ်သော အကုသိုလ်ဒွါဒသစိတ္တုပ္ပါဒ်။

ပရဒါရံဂစ္ဆတိ = ကာမေသုမိစ္ဆာစာရ ဖြစ်သော လောဘမူ, မောဟမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်။

မာတရံဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ — မာတုဃာတက ဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

ပိတရံဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ = ပိတုဃာတကဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

အရဟန္တံဇီဝိတာ ဝေါရောပေတိ = အရဟန္တ ဃာတက ဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

ဒုဋ္ဌေနစိတ္တေန ... ဥပ္ပါဒေတိ = လောဟိတုပ္ပါဒက ဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

သံဃံဘိန္ဒတိ=သံဃဘေဒကဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

အဘိဇ္ဈာ=အဘိဇ္ဈာဖြစ်သော လောဘမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

ဗျာပါဒေါ=ဗျာပါဒဖြစ်သော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ=မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် စိတ္တုပ္ပါဒ်။

မာတုဃာတိ ကမ္မံ = ဒြပ်ပြား သတ္တဝါနံ ပြားသော မာတုဃာတကကံ။ ရှေးဘဝက သတ်ခဲ့ဘူးသော မာတုဃာတကကံ၊ ဤဘဝတွင်အတန်တလဲလဲစေ၍ သတ်စေသော မာတုဃာတကကံ၊ နှစ်ကြိမ် ဖို့က်ဆော်၍ သတ်သော မာတုဃာတကကံ။

မာတုဃာတိကမ္မဿ=ဖြစ်ဆဲသော မာတုဃာတကကံ။

နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ = နိယတမိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ်လေးခု သတ္တမဇော စိတ္တုပ္ပါဒ်။

(အကု။ ကု)။ ။**ပါဏံဟန္တွာတဿ** = ပါဏာတိပါတ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်။

ပဋိဃာတတ္ထာယ ဒါနံဒေတိ = ဒါန စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသောကာမကုသိုလ်။

(အကု။ ဗျာ)။ ။**အကုသလံကမ္မံ** = ဗလဝ ဖြစ်သော အကုဒွါဒသစေတနာ။

ဝိပါကဿ=အကုသလဝိပါက်ခုနစ်ခု။

(ဗျာ၊ ဗျာ)။ ။**ဥတု** = လျောက်ပတ်, မလျောက် ပတ်သော အချမ်း အပူဟူသောဥတု။

ဘောဇနံ = လျောက်ပတ်, မလျောက်ပတ်သော ဘောဇဉ်။

သေနာသနံ = လျောက်ပတ်, မလျောက်ပတ်သော ကျောင်း, အိပ်ရာနေရာ။ (ဖလသမာပတ်, ကာယိကသုခ၌ လျောက်ပတ်၊ ကာယိကဒုက္ခ၌ မလျောက်ပတ်)

(ဗျာ၊ ကု) (ဗျာ၊အကု)။ ။နောက်နည်းကိုမှီး၍ဆိုပါ။

ပကတူပနိဿယ ဆိုရိုးနည်းပြ။

"သဒ္ဓံ ဥပနိဿာယ ဒါနံဒေတိ"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဠ်၌ သဒ္ဓံ၏အရကို ကံ - ကံ၏အကျိုး၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ,တမလွန်ဘဝအစရှိသည်တို့၌ ယုံကြည်သော သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ် ရှစ်ခု စိတ္တုပ္ပါဒ်ယူ၍၊ ဒါနံ၏အရကို အန္နပါနဿရ ဝတ္ထာအစရှိသော ဒါနဝတ္ထု, ဒါနစေတနာယူ၍၊ ဥပနိဿာယဒါနံဒေတိ၏ အရကိုဒါနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသောနောက် ဖြစ်သော မဟာ ကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ယူ၍၊ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဒါနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏ (ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ

ပါဠိတော်တို့၏ တရားကိုယ်များကို ပြထားပြီဖြစ်ရာ၊ ဤနည်းပြ အတိုင်း ဆိုပါ။ ပါဠိတော် ဇယား၌လည်း အသီးသီး ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန်တို့၏ တရားကိုယ်များကို ပြထားခဲ့ပြီ)။

အနန္တ ရူပနိဿယမျိုး ဆိုရိုးနည်းပြ။

ကု။ ကု။ ။"**ပုရိမာပုရိမာ ကုသလာခန္ဓာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော**"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဠ်၌"ပုရိမာ ပုရိမာကုသလာခန္ဓာ"၏ အရကို မဟာကုသိုလ် ဒုတိယဇောအားတတ်သော ပထမဇော-ဝ-သတ္တမဇောအားတတ်သော ဆဋ္ဌဇော။ မဟာကုသိုလ် သောမနဿလေးခု၊ မဂ်သောမနဿ(၁၆)ခု အားတတ်သော ဂေါတြဘူ, ဝေါဒါန် ကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ်ပဋ္ဌေ။ မဟာကုဥပေက္ခာငါး၊ မဂ်ဥပေက္ခာ လေးခုအားတတ်သော ဂေါတြဘူ, ဝေါဒါန်ကိစ္စတတ်သော မဟာကုတဒွေ။ သမာပဇ္ဇနဝီထိ၌ နောက်နောက်သော မဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်အား တတ်သော ရှေးရှေးသော ဇောတူမဟဂ္ဂုတ် ကုသိုလ်ယူ၍ "ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံကုသလာနံ ခန္ဓာနံ" ၏ အရကို မဟာကုသိုလ် ဒုတိယာဒိဇော၊ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးခု၊ မဂ်လေးခုယူ၍ အဆုံးဇောကြဉ်သော ရှေးရှေးသော လောကီ ကုသိုလ် သတ္တရသသည် ပထမဇောကြဉ်သော နောက်နောက်သော ကုသိုလ်ကောဋ္ဌာသအား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ (ဤသို့လည်း တနည်းကား အကောက်အတိုင်း အကျယ်ဆိုနိုင်ပါ၏) အကြွင်းစုဆိုပါ။

အနုဝါဒအကျဉ်း။ ။အစိပ်အစိပ် ပါဠိတော်များ၏ တရားကိုယ်များကို ထုတ်ပြသည်ဖြစ်၍ ဤတရားအရ ဤပါဠိဖြစ်သင့်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်နိုင်သည့်ပြင် အထက်တိုက်, ဒိုက်စသည်တို့၌လည်း ကျေးဇူးများလတံ့။

ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရ ခန္ဓာဝါရ ဆိုရိုး

အာရမ္မဏမျိုး, အနန္တရူပမျိုး, ပကတူပမျိုးတို့ကို အနုဝါဒဆို၍ ကြွင်းသော သဟဇာတမျိုး စသည်တို့ကို ခန္ဓာသဒ္ဒါနှင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် အနုဝါဒပါဠိတော်တို့ကို ခန္ဓာဝါရဖွဲ့ခါ ဆိုရ၏။ ဆဝါရ၌ကား သဟဇာတ, ပစ္ဆာဇာတ တိုက်ကိုသာ ဟော၍ ခန္ဓာဝါရဖွဲ့၍ သာဆိုရ၏၊ ဤခန္ဓာဝါရကို ဆဝါရကဖွဲ့ပြခဲ့သည့် သဘောအတိုင်းပင်ဖွဲ့ရပေမည်။

ဟေတုပစ္စည်း

(ကု။ ကု)၌။ ။ခန္ဓာဝါရတဆယ်ဖြစ် သတည်း။ "ကုသလာဟေတူသမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဠ်၌။ ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ "ကုသလာဟေတူ"၏ အရကို အလောဘယူ၍ "သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ"၏ အရကို သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ထို့အတူ အဒေါသ, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ အလောဘအဒေါသ, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍တဝါရ။ ။တိဟိတ်ဖြစ်အံ့။ "ကုသလာဟေတူ"၏ အရကို အလောဘယူ၍ "သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ"၏ အရကိုသမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ထို့အတူ အဒေါသ, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ယူ၍ တဝါရ။ အမောဟ, သမ္ပယုက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ အလောဘ အဒေါသ, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍တဝါရ။ အလောဘ အမောဟ, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ အဒေါသ အမောဟ, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့လျှင် ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့၊ သုံးဝါရ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့၊ ခုနစ်ဝါရလျှင် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောအဖြစ်ကို ဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယောဟု ဟောတော်မူ၏။

(ခန္ဓာဝါရဖွဲ့ရခြင်းသဘော)။ ။ကုသလတိက်ဖြစ်၍ ကုသလပဒ၌ ကုသိုလ်ဟိတ်သုံးပါးရခြင်းကြောင့် "ကုသလာဟေတူ" စသည်ဖြင့် တိက်ပုဒ်အရ အားလျော်စွာ ဟောတော်မူသည်။ ဒုက ပဋ္ဌာန်း ဟေတုဂေါစ္ဆက ဟေတုဒုက်၌ကား ဒုက်ပုဒ်အရမှာ "ဟိတ်ခြောက်ပါးဖြစ်၍ ဟိတ်တပါး,နှစ်ပါးစီ ရသင့်သည် အားလျော်စွာ ဟေတု ဓမ္မော ဟေတု ဓမ္မဿ ဟေတု ပစ္စယေနပစ္စယော။ အလောဘော အဒေါသဿ အမောဟဿ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော၊ အဒေါသော အလောဘဿ အမောဟဿ ဟေတု ပစ္စယေန ပစ္စယော" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။ (ပ။ ပဒု)၌ကား သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာစသည်တို့ပါ တွဲ၍ပါလိမ့်လတံ့။

(ကု။ဗျာ) (ကု။ ကုဗျာ)။ ။စိတ္တဇရုပ်။ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်ဟု ပစ္စယုပ္ပန်နေ၍ အလောဘ, စိတ္တဇရုပ်။ အလောဘ, သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်ယူ၍ စသည်ကို ဇယားပြအတိုင်းဆိုပါ။

(အကု) သုံးချက်။ ။ဒွိဟိတ်ဖြစ်ကြသော လောဘမူ, ဒေါသမူတို့၌ သုံးဝါရစီ။ ဧကဟိတ်ဖြစ်သော မောဟမူ၌ တဝါရသာရ၍ သုံးချက်လုံး ကိုပင် (ကု။ကု) သဘောသွားအတိုင်း ခုနစ်ဝါရစီဆိုပါ။

(ဗျာ။ ဗျာ)။ ။ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေနှစ်ချက်လုံး ဆယ်ဝါရစီဆိုပါ။

သဟဇာတာ ဓိပတိပစ္စည်း

(ကု။ ကု)။ ။"ကုသလာဓိပတိ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဠ်၌ "ကုသလာဓိပတိ"၏ အရကို အဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါး, လေးပါးတို့တွင် တပါးပါး ယူ၍ "သမ္ပယုတ္တကာနံခန္ဓာနံ" ၏ အရကို သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရလျှင် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား သဟဇာတာဓိပတိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယောဟု ဟောတော်မူ၏။ အကြွင်းဆိုပါတော့၊ (ဝိဘင်္ဂဝါရဟိတ်ပါဠ်၌ သဟဇာတာဓိပတိ သတ္တိသာရ၏ဟု ကောက်ခဲ့သည့်အတိုင်း ဤ၌လည်း တဝါရသာ ခန္ဓာဝါရဖွဲ့ရ၏။ ဤကားထန်းတပင် အရကောက်, ဦးဇမ္ဗူအရကောက်စသော ရှေးရှေးအရကောက် ဆရာတော်ကြီးများ၏ သမာနဝါဒတည်း။ ထိုဆရာတော်များ၏ အာဘောဂမှာ မည်သည့်အဓိပတိဟု ပစ္စယနိဒ္ဒေသကဲ့သို့ အတိအကျ ညွှန်ပြဘွယ်မရှိ၍ သဟဇာတာဓိပတိ သတ္တိသာ ရ၏ဟု ကောက်ယူတော်မူကြ၏။ ထိုသို့ မဟုတ် တပြိုင်နက် ယထာရဟတတ်ကောင်းသော ဟေတု, အဓိပတိ စသည်ကိုကောက်ယူလျှင် ဆန္ဒာဓိပတိဖြစ်အံ့။ ဝီရိယာဓိပတိဖြစ်အံ့စသည်ဖြင့် ခန္ဓာဝါရပေါင်းများစွာကို ဖွဲ့ရပေလိမ့်မည်၊ ထိုသို့လည်း မဖွဲ့ထိုက်)။

သဟဇာတအကြီးအလတ်

(ကု။ကု)။ ။ကုသလော ကုလဿ၌ ခန္ဓာဝါရ (၁၄) ဝါရ ဖြစ်သတည်း။ (၁၄) ဝါရဟူသော်ကား ဧကကလေးဝါရ၊ တိကလေးဝါရ ဒုကခြောက်ဝါရအားဖြင့် (၁၄) ဝါရဖြစ်သတည်း။ ဧကကလေးဝါရဟူသော်ကား "ကုသလော ဧကော ခန္ဓော တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ သဟဇာတ ပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါဠိတော် ပါဠ်၌ "ကုသလော ဧကော ခန္ဓော" ၏ အရကို ဝေဒနာယူ၍ "တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ" ၏ အရကို သညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဉ်ဟူ၍ တဝါရ။ ထို့အတူ သညာ သင်္ခါရ, ဝိညာဉ်, ဝေဒနာယူ၍တဝါရ။ သင်္ခါရ၊ဝိညာဉ်, ဝေဒနာ, သညာ ယူ၍ တဝါရ၊ဝိညာဉ်,ဝေဒနာ,သညာ, သင်္ခါရယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့လျှင် ဧကကလေးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ (တိက။ ဒုကစသည်နှင့်တကွ အားလုံးရသင့်သော ခန္ဓာဝါရတို့ကို ဆဝါရက ဖွဲ့ပြခဲ့သည့်အတိုင်းဖွဲ့ပါ။ ဆဝါရ၌ ကံကတ္တား၊ ဤပဉှာဝါရ၌ ကတ္တား သမ္ပဒါန်ဆိုရမှုသာ ထူး၏။ ဇယား၌လည်း အပြည့်အစုံ ပြထားပြီ)။

ဝတ္ထုပုရေဇာတမျိုး

ဤဝတ္ထု ပုရေဇာတ ခြောက်မျိုးလုံးကိုလည်း ဆဝါရက ပြခဲ့သည့် အတိုင်းပင်ဆိုပါ၊ မထူးပြီ။

ပစ္ဆာဇာတမျိုး

ဤပစ္ဆာဇာတမျိုးကို သဟဇာတ (ကု။ဗျာ) သဘောအတိုင်း ခန္ဓာဝါရ ဖွဲ့ရန် ပြထားသည့်အတိုင်း ဖွဲ့ပါ။

သဟဇာတကမ္မ။ နာနာက္ခဏိကကမ္မ

ကတ္တားမှာစေတနာတခုသာရှိ၍ တဝါရစီသာလျှင်ရကြမည်။ နာနာ။ ကမ္မမှာ ဆဝါရပစ္စနိက်နကမ္မပစ္စည်း သဘောနှင့်တူ၏။

နာမ်အာဟာရ

နာမ်အာဟာရ တရား ကိုယ်သုံးပါးရှိရာ ၎င်းကို ဧကက၊ ဒုက၊ တိကအားဖြင့် စက်လှည့်၍ယူလျှင် ခုနစ်ဝါရစီရ၏။

စက်လှည့်ပုံနည်းပြ။ ။"ကုသလာ အာဟာရာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" ဟူ၍ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဠ်၌ "ကုသလာအာဟာရာ၏" အရကိုဖဿယူ၍ "သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" ၏ အရ

		ကုပဒ=၃			အကုပဒ=၃			ဗျာပဒ=၃											ကုဗျာ-၂		အကုဗျာ-၂	
		ကု	ဗျာ	ကုဗျာ	အကု	ဗျာ	အကုဗျာ	ဗျာ။ ဗျာ									ကု	အကု	ကု	ဗျာ	အကု	ဗျာ
		ကု	=	=	အကု	=	=	ပဝတ္တိ	ပဋိသန္ဓေ	ခန္ဓာဝတ္ထုသာ	ဝတ္ထုခန္ဓာနံ	ရုပ်သက်သက်	ပဉ္စဝတ္ထု	ဟဒယဝတ္ထု	ဩဇာ	ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ	ဗျာ	=	ကုဗျာ	=	အကုဗျာ	=
ဟေ	ဟေတု	၁၀	၁၀	၁၀	၇	၇	၇	၁၀	၁၀													
မိ	သဟဇာတာဓိပတိ	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁														
သ	သဟဇာတ	၁၄	၂၂၅	၂၀၀	၁၄	၂၂၅	၂၀၀	၂၀၀	၂၀၀	၁၅	၁၅	၁၀၅								၂၂၅		၂၂၅
ည	အညမည	၁၄			၁၄			၁၄	၁၄	၁၅	၁၅	၉၈										
နိ	သဟနိ	၁၄	၂၂၅	၂၀၀	၁၄	၂၂၅	၂၀၀	၂၀၀	၂၀၀	၁၅	၁၅	၁၀၅								၂၂၅		၂၂၅
	ပုရေနိ												၇၅	၁၅			၁၅	၁၅				
	သဟပုရေမိဿက																		၁၄		၁၄	
ပု	ဝတ္ထုပုရေဇာတ												၇၅	၁၅			၁၅	၁၅				
ပစ်	ပစ္ဆာဇာတ		၂၂၅			၂၂၅		၂၂၅														
ကံ	သဟကမ္မ	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၆၀												
	နာနာကမ္မ		၁			၁																
ဝိ	ဝိပါက							၂၀၀	၂၀၀	၁၅												
ဟာ	နာမ်အာဟာရ	၇	၇	၇	၇	၇	၇	၇	၇													
	ရုပ်အာဟာရ														၂၀							
ဣံ	သဟတိံ	၁၆၂	၁၆၂	၁၆၂	၃၀	၃၀	၃၀	၁၆၂	၁၆၂													
	ပုတိံ												၇၅									
	ရူပတိံ															၉						
ဈာ	ဈာန	၃၀	၃၀	၃၀	၃၀	၃၀	၃၀	၃၀	၃၀													
မဂ်	မဂ္ဂ	၁၆၂	၁၆၂	၁၆၂	၁၅	၁၅	၁၅	၁၆၂	၃၀													
သံ	သမ္ပယုတ္တ	၁၄			၁၄			၁၄	၁၄													
ဝိပ်	သဟဝိပ်		၂၂၅			၂၂၅		၂၂၅	၂၂၅	၁၅	၁၅											
	ပုရေဝိပ်												၇၅	၁၅			၁၅	၁၅				
	ပစ္ဆာဝိပ်		၂၂၅			၂၂၅		၂၂၅														
အတ် အဝိ	သဟဇာတတ္ထိ	၁၄	၂၂၅	၂၀၀	၁၄	၂၂၅	၂၀၀	၂၀၀	၂၀၀	၁၅	၁၅	၁၀၅								၂၂၅		၂၂၅
	ဝတ္ထုပုရေဇာတတ္ထိ												၇၅	၁၅			၁၅	၁၅				
	ပစ္ဆာဇာတတ္ထိ		၂၂၅			၂၂၅		၂၂၅														
	ရုပ်အာဟာရတ္ထိ														၂၀							
	ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတ္ထိ															၉						
	သဟပုရေမိဿက																		၁၄		၁၄	
	ပစ္ဆာဟာမိဿက																			၂၂၅		၂၂၅
	ပစ္ဆာဣံမိဿက																			၂၂၅		၂၂၅

ကို သမ္ပယုတ္တကန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ထိုအတူစေတနာ, သမ္ပယုတ္တကန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ဝိညာဉ်, သမ္ပယုတ္တကန္ဓာယူ၍တဝါရကျော့သို့လျှင် ကေက သုံးဝါရ ဖြစ်သတည်း။ ဒုက၌လည်း ဖဿ, စေတနာ။ ဖဿ, ဝိညာဉ်။ စေတနာ, ဝိညာဉ်ဟု သုံးဝါရ။ တိက၌ ဖဿ, စေတနာ, ဝိညာဉ်ဟု တဝါရ၊ ပေါင်း ခုနစ်ဝါရတည်း။

ရုပ်အာဟာရ

တနည်းကား အရ ကလာပ်(၂၁)စည်းတို့အားတတ်၍ (၂၁)ဝါရ ဖြစ်၏။

သဟဇာတိန္ဒြိယ။

ကုနှင့်ဗျာပဒ။ ။၎င်းတို့၌ နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ်ရှစ်ပါးရရာ ကေက ဒုကစသည်ဖြင့် အဋ္ဌက တိုင်အောင် စက်လှည့်၍ ယူလျှင် ကေက-၈။ ဒုက-၂၈။ တိက-၅၆-စသည်ဖြင့် (၁၆၂) ဝါရစီရ၏။ ၎င်းတို့၏ ယူပုံဆိုပုံကို သီးခြားဇယားဖြင့်ပြထားသည်။ အကုပဒ၌ကား နာမ်ဣန္ဒြေ တရားကိုယ်ငါးပါးသာရ၍ ခန္ဓာဝါရ (၃၀)စီရ၏။

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ

တနည်းကားအရ ကမ္မဇကလာပ်ကိုးသာတတ်၍ ကိုးဝါရ ရ၏။

ဈာန။မဂ္ဂ။

ဈာနမှာ ဈာနင်တရားကိုယ်ငါးပါးရ၍ အားလုံး (၃၀) စီရ၏။မဂ္ဂ၌ကား သဟဇာတိန္ဒြိယကဲ့သို့ ကုပဒနှင့် ဗျာပဒ ပဝတ္တိအခါတွင် (၁၆၂) ဝါရစီရ၏။ အကုပဒတွင် မဂ္ဂင်လေးပါးသာရှိ၍ (၁၅)ဝါရစီ။ပဋိသန္ဓေ အခါမှာ မဂ္ဂင်ငါးပါးရှိ၍ဝါရ(၃၀)ရ၏။

မိဿကသုံးမျိုး

သဟ ပုရေ မိဿက။ ။ဆဝါရ သဘောအတိုင်း(၁၄)ဝါရစီဖွဲ့ပါ။

ပစ္ဆာဇာတာဟာရမိဿက။ ပစ္ဆာဇာ တိန္ဒြိယမိဿက။ ။ပစ္ဆာဇာတ သဘောအတိုင်း (၂၂၅)ဝါရစီဖွဲ့ပါ။ **အကျဉ်းချုပ်မှာ။** ပါဠိတော် သွားကိုကြည့်ခါ အစိပ်အစိပ်, အစိပ်အပေါင်းရအောင်သလိုဖွဲ့ပါ။

ပဉှာဝိဘင်္ဂဝါရ ခန္ဓာဝါရများ ဖွဲ့ပုံ

ဧကက။ ။"ကုသလာ ဣန္ဒြိယာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါဠိတော်ပါဌ်၌၊ "ကုသလာဣန္ဒြိယာ"၏ အရကို ဇီဝိတယူ၍ "သမ္ပယုတ္တကာနံခန္ဓာနံ"၏ အရကို သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ထို့အတူစိတ်-သမ္ပယုတ္တခန္ဓာယူ၍ တဝါ။ ဝေဒနာ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ သဒ္ဓါ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ဝီရိယ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ သတိ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ယူ၍တဝါရ။ ဧကဂ္ဂတာ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ပညာ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့လျှင် ဧကက၌ ရှစ်ဝါရဖြစ်သတည်း။

ဒုက (၂၈) ဝါရ။ ။"ကုသလာ ဣန္ဒြိယာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဌ်၌ "ကုသလာ ဣန္ဒြိယာ" ၏ အရကို ဇီဝိတ, စိတ်ယူ၍ "သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ"၏ အရကို သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ(*ပြထားသော ဇီကို မှတည်၍ ကြွင်းစုကို မူလီလှည့်ခါ သွတ်၍ ယူရမည်)။ ထို့အတူ ဇီဝိတ, ဝေဒနာ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ဇီ, သဒ္ဓါ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ဇီ, ဝီရိယ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ဇီ, သတိ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ယူ၍ တဝါရ။ ဇီ, ဧ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရ။ ဇီ, ပညာ-သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ယူ၍ တဝါရ။ (ဇီမှ၌ ခုနစ်ဝါရ)။ ထို့အတူ စိတ်မှ၌ခြောက်ဝါရ၊ ဝေဒနာမှ၌ငါးဝါရ၊ သဒ္ဓါမှ၌ လေးဝါရ၊ ဝီရိယမှ၌ သုံးဝါရ၊ သတိမှ၌နှစ်ဝါရ၊ ဧကဂ္ဂတာမှ၌ တဝါရအားဖြင့် ဒုက၌(၂၈)ဝါရဖြစ်သတည်း။

တိက(၅၆)ဝါရ။ ။မူတရားကို စက်လှည့်ခါ တည်ထားသည်။ မူလီများကို ကြွင်းသည့် တရားများကို အသီးသီးသွတ်ရသဖြင့်များ၏။ ဇီ,စိတ်ဝေ။ ဇီ, စိတ်, သဒ္ဓါစသည်ဖြင့် ဇီ,စိတ်ကို မှတည်ပြီးဝေစသည်ကို မူလီသွတ်ခါလှည့်သဖြင့် ၆-ဝါရ။ ထို့အတူ ဇီ,ဝေကိုမှတည်ရာ၌ ငါးဝါရ။ ဇီ,သဒ္ဓါမှ၌ လေးဝါရ။ ဇီ,ဝီရိယမှ၌ သုံးဝါရ။ ဇီ, သတိမှ၌ နှစ်ဝါရ။ ဇီ,ဧမှ၌ တဝါရဟု(၂၁)ဝါရဖြစ်၏။

တဖန်စိတ်, ဝေ။ စိတ်, သဒ္ဓါစသည်ဖြင့်(၁၅)ဝါရဖြစ်၏။ တဖန်ဝေ, သဒ္ဓါစသည်ဖြင့်(၁၀)ဝါရ။ သဒ္ဓါ, ဝီရိယ စသည်ဖြင့်(၆)ဝါရ။ ဝီရိယ, သတိစသည်ဖြင့်(၃)ဝါရ။ သတိ,ဧကိုမှတည်ရာ၌(၁)ဝါရ။ အားလုံးစုံပေါင်းလျှင် တိက၌ (၅၆) ဝါရဖြစ်၏။

စတုက္ကာဒီ။ ။စတုက္ကစသည်တို့၌ ခန္ဓာဝါရ လှည့်ပုံကိုလည်း ဤသဘောသွား အတိုင်းယူဆပါ။

အဋ္ဌက။ ။၎င်း၏ ဆိုရိုးကိုပြဦးအံ့။ "ကုသလာဣန္ဒြိယာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါဠိတော်ပါဌ်၌ "ကုသလာဣန္ဒြိယာ"၏ အရကို ဇီ, စိတ်, ဝေ, သဒ္ဓါ, ဝီရိယ, သတိ, ဧ, ပညာယူ၍ "သမ္ပယုတ္တကာနံခန္ဓာနံ"၏ အရကို သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရလျှင် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား သဟဇာတိန္ဒြိယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို ဣန္ဒြိယ ပစ္စယေန ပစ္စယောဟု ဟောတော်မူ၏။

ကုဗျာစသည်။ ။(ကုဗျာ)၌ စိတ္တဇရုပ်။ (ကု၊ ကုဗျာ)၌ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, စိတ္တဇရုပ်ဟု ဆိုရိုးမျှထူး၏။

အကုသ။ ။ဇယားပြအတိုင်း ပဥ္စကတိုင်အောင် ခန္ဓာဝါရ သုံးဆယ်ရပုံကို ဆိုပါ။

ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ။ ။ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယ (ဗျာ၊ ဗျာ)၌ ခန္ဓာဝါရ (၇၅) ဝါရဖြစ်သတည်း။ (၇၅) ဝါရဟူသော်ကား စက္ခုန္ဒြေ၌ (၁၅) ဝါရ၊ ပ။ ကာယိန္ဒြေ၌ (၁၅)ဝါရ။ ဤသို့လျှင်(၇၅)ဝါရဖြစ်သတည်း။

စက္ခုန္ဒြေ။ ။စက္ခုန္ဒြေ၌ (၁၅) ဝါရဟူသော်ကား ဧကကလေးဝါရ၊ တိကလေးဝါရ၊ ဒုကခြောက်ဝါရ၊ စတုက္ကတဝါရအားဖြင့်(၁၅)ဝါရဖြစ်သတည်း။ ဧကကလေးဝါရဟူသော်ကား။ "စက္ခုန္ဒြိယံ စက္ခုဝိညာဏဿ"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါဠိတော်ပါဌ်၌ "စက္ခုန္ဒြိယံ"၏ အရကို စက္ခုန္ဒြေယူ၍ "စက္ခုဝိညာဏဿ"၏ အရကို ဝေဒနာယူ၍ တဝါရ။ ထို့အတူ စက္ခုန္ဒြေ-သညာယူ၍ တဝါရ။ စက္ခုန္ဒြေ-သင်္ခါရယူ၍တဝါရ။ စက္ခုန္ဒြေ-ဝိညာဉ်ယူ၍ တဝါရ။ ဤသို့လျှင် ဧကကလေးဝါရဖြစ်သတည်း၊ ကြွင်းတိက၊ ဒုက၊ စတုက္ကဝါရများကိုလည်း ဆဝါရသဘောသွားအတိုင်းဆိုပါ။

သဟဇာတကမ္မ။ ။(ကု၊ကု) "ကုသလာစေတနာ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော်ပါဌ်၌ "ကုသလာစေတနာ"၏ အရကိုကုသိုလ်စေတနာယူ၍ "သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ" ၏ အရကို သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာယူ၍ တဝါရလျှင် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား သဟဇာတ ကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ ကြွင်းစုအားလုံးနှင့် တကွ "စေတနာ ဝဇ္ဇိတာ" အရပါ တဝါရသာရပေမည်။ ကြွင်းဟေတု အစရှိသော သဟဇာတ အငယ်များကဲ့သို့ တရားကိုယ်များမရှိ၊ တပါး တည်းသာရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

နာနာက္ခဏိကကမ္မ။ ။၎င်း၌ကား ဆဝါရ ပစ္စနိက် နကမ္မပစ္စည်း "ကုသလေ ခန္ဓေပဋိစ္စ ကုသလာစေတနာ"ဟု ဟောရာဝယ် ခန္ဓာဝါရ (၁၅) ဝါရရသကဲ့သို့ပင်ရပေမည်။ စက္ခုန္ဒြေကဲ့သို့ ဝိပါက်နာမက္ခန္ဓာ တို့ကို ခန္ဓာဖွဲ့၍ ဧကက။ တိက။ ဒုက။ စတုက္ကဟုဆို။

ခန္ဓာဝါရဖွဲ့ခြင်းအကျိုး

ဒုက၊ ဒုကတိက အစရှိသော အထက်အထက် ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး များ၌ ဒုက်သက်သက်။ ဒုက်ကိုမှတည်၍ တိက်ကို မူလီသွတ်၊ တိက်ကိုမှတည်၍ ဒုက်ကို မူလီသွတ်။ ဒုက်ကိုမှတည်၍ ဒုက်ကိုမူလီသွတ်ခါ ဟောတော်မူရကား ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ပဒအရ တရား နေပုံများသည် ဤကုသလတိက်ကဲ့သို့ တလုံးတစည်းတည်း စုပေါင်း၍ မနေဘဲ အစိပ်အစိပ်နေကြ၏။ ထိုသို့ တရား အစိပ်အစိပ်နေရာ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းများ၌ ဤခန္ဓာဝါရ ဖွဲ့ပုံသဘော သွားအတိုင်း အသုံးချရမှု အကျိုးရှိ၏။ ဥပမာ၊ ဒုက ပဋ္ဌာန်းဟေတု ဂေါစ္ဆက၊ ဟေတုဒုက် (ပ။ ပဒ)၌ "အလောဘော အဒေါသဿ အမောဟဿ သမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ခန္ဓာနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော၊ အဒေါသော အလောဘဿ အမောဟဿ သမ္ပယုတ္တ ကာနဉ္စ ခန္ဓာနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော" စသည်ဖြင့် အသီးသီးခန္ဓာဝါရဖွဲ့ပြသည့် သဘောမျိုးဖြင့် ဟောထားလျက်ရှိပေသည်။ အစိပ်အစိပ်၊ အစိပ်အပေါင်း ယူဆရာ၌လည်း ဉာဏ်အမြင် သန့်ရှင်းပါ၏။

* * *

ပဋ္ဌာ ဝိဘင်္ဂဝါရ သဟဇာတိန္ဒြိယပစ္စည်း၊ ဓမ္မာဝါရလှည့်ပုံ ဇယား

	သဟဇာတိန္ဒြိယပစ္စည်း									
	ဇီ	စိတ်	ဝေ	သဒ္ဓါ	ဝီရိ	သတိ	ဧ	ပညာ		
ဧကက	။	။	။	။	။	။	။	။		၈
ဒုက	*	။	။	။	။	။	။	။	၇	၂၈
		*	။	။	။	။	။	။	၆	
			*	။	။	။	။	။	၅	
				*	။	။	။	။	၄	
					*	။	။	။	၃	
						*	။	။	၂	
							*	။	၁	
တိက	*	*	။	။	။	။	။	။	၆	၅၆
	*		*	။	။	။	။	။	၅	
	*			*	။	။	။	။	၄	
	*				*	။	။	။	၃	
	*					*	။	။	၂	
	*						*	။	၁	
		*	*	။	။	။	။	။	၅	
		*		*	။	။	။	။	၄	
		*			*	။	။	။	၃	
		*				*	။	။	၂	
		*					*	။	၁	
			*	*	။	။	။	။	၄	
			*		*	။	။	။	၃	
			*			*	။	။	၂	
			*				*	။	၁	
				*	*	။	။	။	၃	
				*		*	။	။	၂	
				*			*	။	၁	
					*	*	။	။	၂	
					*		*	။	၁	
						*	*	။	၁	
စတုက္က	*	*	*	။	။	။	။	။	၅	၃၅
	*	*		*	။	။	။	။	၄	
	*	*			*	။	။	။	၃	
	*	*				*	။	။	၂	
	*	*					*	။	၁	
		*	*	*	။	။	။	။	၄	
		*	*		*	။	။	။	၃	
		*	*			*	။	။	၂	
		*	*				*	။	၁	
			*	*	*	။	။	။	၃	
			*	*		*	။	။	၂	
			*	*			*	။	၁	
				*	*	*	။	။	၂	
				*	*		*	။	၁	
					*	*	*	။	၁	
ပဥ္စက	*	*	*	*	။	။	။	။	၄	၂၀
	*	*	*		*	။	။	။	၃	
	*	*	*			*	။	။	၂	
	*	*	*				*	။	၁	
		*	*	*	*	။	။	။	၃	
		*	*	*		*	။	။	၂	
		*	*	*			*	။	၁	
			*	*	*	*	။	။	၂	
			*	*	*		*	။	၁	
				*	*	*	*	။	၁	
ဆက္က	*	*	*	*	*	။	။	။	၃	၁၀
	*	*	*	*		*	။	။	၂	
	*	*	*	*			*	။	၁	
		*	*	*	*	*	။	။	၂	
		*	*	*	*		*	။	၁	
			*	*	*	*	*	။	၁	
သတ္တက	*	*	*	*	*	*	။	။	၂	၄
	*	*	*	*	*		*	။	၁	
		*	*	*	*	*	*	။	၁	
အဋ္ဌက	*	*	*	*	*	*	*	*	၁	၁
										၁၆

	အကုသလပဒ ဓမ္မာဝါရလှည့်ပုံ						
	ဇီ	စိတ်	ဝေ	ဝီရိ	ဧ		
ဧကက	။	။	။	။	။		၅
ဒုက	*	။	။	။	။	၄	၁၀
		*	။	။	။	၃	
			*	။	။	၂	
				*	။	၁	
တိက	*	*	။	။	။	၃	၁၀
	*		*	။	။	၂	
	*			*	။	၁	
		*	*	။	။	၂	
		*		*	။	၁	
			*	*	။	၁	
စတုက္က	*	*	*	။	။	၂	၄
	*	*		*	။	၁	
		*	*	*	။	၁	
ပဥ္စက	*	*	*	*	*	၁	၁
							၃၀

ဈာနမဂ္ဂပစ္စည်း။ ။ဈာနပစ္စည်းအားလုံးကုန် - မဂ္ဂပစ္စည်း ပဒိသနေ အခါတို့ကို အကုသလပဒဓမ္မာဝါရ လှည့်ပုံအတိုင်း လှည့်ရှုယူပါ။ မဂ္ဂပစ္စည်း အကုသလပဒ၌ တခုလျှော့ခါ မဂ္ဂင်ငါးပါးကို လှည့်ရှုယူပါ။

ဝါရ		ဝိဿဇ္ဇနာဝိဘင်းပေါင်း					
ပဋ္ဌာန	အနုလုံ		၁	၈	၃	၄	၄
သဟဇာတ	။		၁	၈	၃	၄	၄
ပစ္စယ	။		၃	၉	၇	၇	၆
နိဿယ	။		၃	၉	၇	၇	၆
သံသဋ္ဌ	။		၁	၆	၈	၂	၀
သမ္ပယုတ္တ	။		၁	၆	၈	၂	၀
ပဋ္ဌာန	ပစ္စနိက်			၄	၆	၆	၉
သဟဇာတ	။			၄	၆	၆	၉
ပစ္စယ	။			၄	၈	၇	၅
နိဿယ	။			၄	၈	၇	၅
သံသဋ္ဌ	။				၅	၇	၃
သမ္ပယုတ္တ	။				၅	၇	၃
ပဋ္ဌာန	အနုလောမပစ္စနိက်			၇	၈	၀	၅
သဟဇာတ	။			၇	၈	၀	၅
ပစ္စယ	။		၁	၄	၁	၆	၉
နိဿယ	။		၁	၄	၁	၆	၉
သံသဋ္ဌ	။			၆	၂	၁	၆
သမ္ပယုတ္တ	။			၆	၂	၁	၆
ပဋ္ဌာန	ပစ္စနီယာနုလောမ			၄	၁	၄	၆
သဟဇာတ	။			၄	၁	၄	၆
ပစ္စယ	။			၄	၉	၆	၀
နိဿယ	။			၄	၉	၆	၀
သံသဋ္ဌ	။			၂	၃	၅	၄
သမ္ပယုတ္တ	။			၂	၃	၅	၄
ပဉ္စဝါရ	အနုလုံ			၂	၅	၂	၂
။	ပစ္စနိက် သုဒ္ဓသချာ			၃	၁	၈	၇
။	။ ဒုကာဒိ	၂	၈	၆	၂	၄	၆
။	အနုလောမပစ္စနိက်		၂	၂	၅	၉	၀
။	ပစ္စနီယာနုလောမ		၁	၉	၆	၄	၅
ကုသလတိက် ဝိဿဇ္ဇနာဝိဘင်းပေါင်း		၅	၈	၃	၆	၀	၄

ပဋ္ဌာနဝါရ အနုလုံသင်္ချာတွက်ပုံ နည်းပြ

သုဒ္ဓ။ ။"ဟေတုယာနဝ၊ အာရမ္မဏေတိကံ" စသော သုဒ္ဓ၌ ဟေတုစသော နဝ ရသောပစ္စည်း ၁၂ ရှိ၍ ၁၂ × ၉ = ၁၀၈ ဖြစ်၏။ အာရမ္မဏစသော တိကံရသောပစ္စည်း ၁၀ ဖြစ်၍ ၁၀×၃=၃၀ဖြစ်၏။ ဝိပါကမှာ ဧကံဖြစ်ရကား အားလုံးပေါင်းလျှင် ၁၀၈ + ၃၀ + ၁ = ၁၃၉ ဟု သုဒ္ဓရ၏။

ဒုက။ ။"ဟေတု ပစ္စယာ အာရမ္မဏေတိကံ၊ အဓိပတိယာ နဝ" စသော ဟေတု ဒုက၌ ဟေတု ၉ ဝိဘင်းလျော့၍ ၁၃၀ ဖြစ်၏။ "အာရမ္မဏ ပစ္စယာ ဟေတုယာတိကံ၊ အဓိပတိယာ တိကံ"ဟူသော အာရမ္မဏ၌ ၂၁-ပစ္စည်း မူလီအတွက် ၂၁×၃=၆၃။ ဝိပါက ၁ နှင့်ပေါင်းလျှင် ၆၄ ဖြစ်၏။ ဟေတုကဲ့သို့ ဝိဘင်း ၁၃၀ ရသောပစ္စည်း ၁၂ ဖြစ်၍ ၁၃၀×၁၂=၁၅၆၀ ဖြစ်၏။ အာသေဝနမှတပါး အာရမ္မဏကဲ့သို့ ၆၄ ဝိဘင်းရသောပစ္စည်း ၉ ဖြစ်၍ ၆၄×၉=၅၇၆ ဖြစ်၏။ အာသေဝနမှာ ဝိပါကကို မူလီမသွတ်နိုင်၍ ၆၄-၁=၆၃ ဖြစ်၏။ ဝိပါကမှာလည်း အာသေဝနကို မူလီမသွတ်နိုင်၍ ၂၁ ဖြစ်၏။ အားလုံးပေါင်းလျှင် ၁၅၆၀ ၅၇၆÷၆၃+၂၁=၂၂၂၀ ရ၏။

တိက။ ။"ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏပစ္စယာ အဓိပတိယာ တိကံ" စသော တိက၌ ဟေတုမှာသုံး ဝိဘင်းလျော့ပြန်၍ ၆၁ ဖြစ်၏။ အာရမ္မဏ စသော ၉ ပစ္စည်းမှာလည်း ၆၁ ပင်ဖြစ်၍ ၆၁×၁၀=၆၁၀ ရ၏။ အဓိပတိ စသော ၁၁ ပစ္စည်း တို့မှာကား "အဓိပတိ ပစ္စယာ ဟေတုပစ္စယာ အာရမ္မဏေတိကံ....သဟဇာတေနဝ" စသည်ဖြင့် ဟောရကား အထက်က တွက်ပြခဲ့သော ၁၃၀ တွင် ၉ နုတ်ရ၍ ၁၂၁ ဖြစ်၏။ ၁၁ ပစ္စည်း ရှိ၍ ၁၂၁×၁၁=၁၃၃၁ ဖြစ်၏။ အာသေဝမှာ သုံးဝိဘင်းလျော့၍ ၆၀။ ဝိပါကမှာ တဝိဘင်းလျော့၍ ၂၀ ဖြစ်၏။ အားလုံးပေါင်းလျှင် ၆၁၀+ ၁၃၃၁+၆၀+၂၀=၂၀၂၁ ရ၏။

စတုက္ကာဒိ။ ။ဒုက, တိက တို့၌ ပြဆိုခဲ့သော နည်းကို အစဉ်မှီး၍ ရေတွက်လျှင် စတုက္က၌ ၁၂၉၄။ ပဉ္စက၌ ၁၂၂၇။ ဆက္က၌ ၁၁၆၀။ သတ္တက၌ ၁၀၉၃။ အဋ္ဌက၌ ၁၀၂၆။ နဝက၌ ၉၅၉။ ဒသက၌ ၈၉၂။ ဧကာဒသက၌ ၈၂၅။ ဒွါဒသက၌ ၇၄၈။ တေရသက၌ ၇၈၀ (သာသေဝန, သဝိပါကတို့ပါရော၍ တွက်ထားသည်) စုဒ္ဒသက၌ ၇၉၂။ ပန္နရသက၌ ၇၀၄။ သောဠသက၌ ၆၁၆။ သတ္တရသက၌ ၅၂၈။ အဋ္ဌာရသက၌ ၄၄၀။ ဧကူနဝီသက၌ ၃၅၂။ ဝီသက၌ ၂၆၄။ ဧကဝီသက၌ ၁၇၆။ ဗာဝီသက၌ ၈၈-ဟု အားလုံးပေါင်းလျှင် "၁၈၃၄၄" ဖြစ်၏။ ဤနည်းပြဖြင့် ကြွင်းသော သင်္ချာတို့ကို အကျယ်ဝေဘန်၍ တွက်ချက်ပါမူ တရားအရေအတွက်များနှင့် တကွ ပဋ္ဌာန်း သင်္ချာဉာဏ် ကောင်းကြီးပေ လိမ့်မည် ဖြစ်၍ သင်္ချာဉာဏ် ထက်သန်အောင် စမ်းသပ်၍ တွက်ကြည့်ပါ။

ပဋ္ဌာန်းပါရဂူကျမ်း နောက်ဆက်တွဲ

အာရမ္မဏပစ္စည်း ရာသီစု

ဇယားကျဉ်းစိမ့် လွယ်ကူစိမ့်သောငှာ အတူများကို ရော၍ ပြထားသည်။ အဋ္ဌကထာ အစဉ်အတိုင်း ဟောလိုက ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာဟု အစဉ်အတိုင်း ကာမကုသိုလ် စသည်ကစ၍ ဟော။

ဟောချီ။ ။**ကာမကုသိုလ်** ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏ ပစ္စည်းသည် ကာမကုသိုလ်၊ ရူပကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကာမဝိပါက်၊ ကာမကြိယာ၊ ရူပကြိယာ။ ဤခြောက်ရာသီတို့အား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြုပေ၏။

ရူပကုသိုလ် ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏ ပစ္စည်းသည် ကာမကုသိုလ်၊ ရူပကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကာမကြိယာ၊ ရူပကြိယာ။ ဤငါးရာသီတို့အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ဤသို့စသည်ဖြင့် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာ ဟု အဋ္ဌကထာ အတိုင်း အားဖြင့်သော်ငင်း၊ ပြီးလွယ်အောင် အတူကို ပေါင်းခါ ကာမကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကာမဝိပါက်၊ ကာမကြိယာ ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏ ပစ္စည်းသည် ကာမကုသိုလ်၊ ရူပကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကာမဝိပါက်၊ ကာမကြိယာ၊ ရူပကြိယာ။ ဤခြောက်ရာသီတို့အား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏ ဟူ၍ ငင်း ဟောလိုရာဟော။

ရာသီစုအရ တနည်းကားများ။ ။ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံသည် စက္ခု ဒွါရ၌ ဖြစ်သော ၄၆-ခုသော နာမက္ခန္ဓာအား။ (သဒ္ဒါရုံစသည်ကိုဆို) ကာလ သုံးပါး၌ဖြစ်သော စိတ် ၈၉၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ကာလဝိမုတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ ၆-ပါးသည် မနောဒွါရ၌ ဖြစ်သော (၆၇)ခုသော နာမက္ခန္ဓာအား။ ။များသော အားဖြင့် အတီတာနဂ္ဂရ ဘဝ၌ ဆဒွါရိက မရဏာသန္နဇောသည် ယူအပ်သော ကာမစိတ် ၅၄၊ အာကာ, အာကိ ကုသိုလ်၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ပထဝီကသိုဏ်း စသော ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် ပညတ်ဖြစ်၍ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်ဟု သမုတ်အပ်သော အာရုံ ၆-ပါးသည် ဒွါရ ဝိမုတ်စိတ် ၁၉-အား။

တနည်း။ ။ဥဒ္ဒိစ္စကြဉ်သော အကုစေတနာ(၁၁)ခု တည်းဟူသော ကံဟု သမုတ် အပ်သော အတိတ် မှော်ရုံသည်ငင်း, ထိုအကုသိုလ်ကံကို ပြုသောကာလရှေး၌ ရအပ်သော အဆောက်အဦးဖြစ်သော ဓုတ်, နှင်တံ, ထား, လှံ, လေး, မြှား, စသော ကမ္မနိမိတ် ပစ္စုပ္ပန်အတိတ်ဖြစ်သော အာရုံ ၆-ပါးသည်ငင်း၊ အခြားမဲ့ဖြစ်လတံ့သော ဘဝသစ်၌ ရအပ်ခံစားအပ်သော အမိဝမ်းရေ, ငရဲအိုး, ငရဲထိန်း, ငရဲမီးလျှံ, ခွေးနက်ကြီး, စသော ဂတိနိမိတ် ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံသည်ငင်း၊ ဤ ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်, အာရုံ ၆-ပါးသည် အကုဝိ ဥ, သန္တီနာမက္ခန္ဓာအား။ ။မဟာကုသိုလ်စေတနာ (၈)ခု တည်းဟူသော ကံနိမိတ် အတိတ် မှော်ရုံသည်ငင်း, ထိုကံကို ပြုသောကာလ ရှေး၌ ရအပ်သော အဆောက်အဦး ဖြစ်သော ကျောင်း ဘုရား စေတီ ဆွမ်း သင်္ကန်း ထီး တံခွန်ပန်းမာလ် စသော ကမ္မနိမိတ် ပစ္စုပ္ပန်အတိတ်ဖြစ်သော အာရုံ ၆-ပါးသည်ငင်း။ ။အခြားမဲ့ဖြစ်လတံ့သော ဘဝသစ်၌ရအပ် ခံစားအပ်သော အမိဝမ်းရေ နတ်သွီး ဗိမာန် ပဒေသာပင်စသော ဂတိနိမိတ် ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံသည်ငင်း။ ဤကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ်, အာရုံ ၆-ပါးသည် ကုဝိဥသန္တီ၊ မဟာဝိ၊ ၈-ခု ဤကိုးခုသော နာမက္ခန္ဓာအား။ ။(၂၅)ပါးသော ပညတ်ကမ္မနိမိတ် မှော်ရုံသည် (အကျယ်ကို ဝိဘင်္ဂအာရမ္မဏ ဇယား အတိုင်းဆို) ရူပါဝစရ ပထမဈာန် ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာအား။ ။(ကြွင်းရူပ-အရူပ ဝိပါက်များကို တတ်ရာ၌လည်း ဇယားအတိုင်း ပေါ်၍ ဆိုတော့)။

တနည်း။ ။ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံသည် စက္ခုဝိညာဉ် ဒွေအား။ (အာရမ္မဏ ဇယားအတိုင်းဆို။ ။စေတော၌ အနုလောမ ပဋိလောမအားဖြင့်, ပုဗ္ဗေ၌ ပဋိလောမအားဖြင့်, အနာဂတံသ၌ အနုလောမအားဖြင့်ဟု သိပုံအစဉ်များကိုထည့်ဆို)။

တနည်း။ ။ကာမကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏ ပစ္စည်းသည် မနောဒွါရ ဝဇ္ဇန်း။ ကာမဇော ၂၉။ တဒါရုံ ၁၁။ အဘိညာဉ်ဒွေပေါင်း (၄၃)ခုသော နာမက္ခန္ဓာတို့အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏ ဟု ဇယားအတိုင်း အကုန်ဆို။ အကျဉ်းချုပ်လျှင် ကာမဇောန် ၁၂။ အနေကန် ၃၁ ပင်တည်း။

အထူးကား။ ။ပညတ်၏ အာရမ္မဏိက တရားတွင် ရာသီစု၌ အဘိညာဉ်ဒွေမပါ။ ငါးဆယ်သော နာမက္ခန္ဓာအားဟု ဆို၏။

အဘိညာဉ်ဇယား

	စက်	သော	ဃ	ဇေ	ပု	ယ	အနာ	
					။		။	၂
				။	။		။	၃
				။	။	။	။	၄
ရှုကြိ			။	။	။		။	၄
			။	။	။	။	။	၅
ရုပ်	။	။	။		။		။	၅

အဘိညာဉ် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုမပြု။ ။ပုဗ္ဗေ, အနာဂတံသ တို့က အတိတ်, အနာဂတ်။ နိဗ္ဗာန်က ကာလဝိမုတ်ဖြစ်၍ အာရုံကွဲပြားလည်း ပုဗ္ဗေ,အနာဂတံသဖြင့် ရှေးအနာဂတ် ခန္ဓာကို အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့သောအခါ ပုဗ္ဗေနိဝါသခန္ဓာ၏ အာရုံဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည် ကုကြိ အဘိညာဉ်အား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏ဟု အဋ္ဌကထာ၏ ဝါဒကို ဋီကာက ပရိတ္တတိက်ကို ကိုးခါ မပြုသင့်ကြောင်းပြ၏။

ထင်ရှားစေဦးအံ့။ ။ပရိတ္တတိက်၌ "အပ္ပမာဏာခန္ဓာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏဿ, အနာဂတံသဉာဏဿ"ဟု ဟောသလို "နိဗ္ဗာန် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ" စသည်ကို မဟော။ နိဗ္ဗာန်သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်၏ အာရုံဖြစ်လျှင် ထိုနိဗ္ဗာန်မှာ ပုဗ္ဗေနိဝါသတရားဖြစ်ရာ၏။ နိဗ္ဗာန်မှာ အသင်္ခတ တရားဖြစ်၍ ပုဗ္ဗေနိဝါသ မဖြစ်နိုင်။ ဤပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်ဖြင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသ အပ္ပမာဏ ခန္ဓာကို အာရုံပြုရာ၌ နိဗ္ဗာန်ကို သိရမှုအတွက် ဘာကျိုးမျှ မရှိသဖြင့် အဋ္ဌကထာ မိန့်ဆိုချက်အရ ဇယားတွင်ပြထားသော ၆-ရာသီ မဟုတ်၊ ၄-ရာသီသာဟု မိန့်ဆို၏။

နိဗ္ဗာန်မှာ အသင်္ခတ တရားဖြစ်၍ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်၏ အာရုံမဖြစ်နိုင်ဟု မူလဋီကာ မိန့်ဆိုချက်၌ ပညတ်မှာလည်း နိဗ္ဗာန်နည်းတူ အသင်္ခတ တရားပင်ဖြစ်ခဲ့၏။ ထိုပညတ်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်က အာရုံပြုကြောင်း "ဧဝံနာမော, ဧဝံဂေါတ္တော"စသည်ဖြင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်ခဏ်း များတွင် ဟောထားသောကြောင့် အသင်္ခတဖြစ်သော ပညတ်ကို အာရုံပြုနိုင်လျှင် အသင်္ခတ ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း အာရုံပြုသင့်သည်ဟု ကြံဆဘွယ်ဖြစ်လာ၏။

မူလဋီကာဆရာသည် "နာနပ္ပကာရကံ ပနပညတ္တိံ အာရမ္မဏံ တေဘူမက ကုသလဿ, အကုသလဿ, ရူပါဝစရဝိပါကဿ, အရူပါဝစရဝိပါကဿ, တေဘူမက ကိရိယဿ စာတိဣမေသံ နဝန္နံ အာရမ္မဏ ပစ္စယော ဟောတိ" ဟု တဆက်ထည်းပင် မိန့်ဆိုသော အဋ္ဌကထာဆရာ၏ စကားကို ပညတ်မှာလည်း နိဗ္ဗာန်နည်းတူ အသင်္ခတ ဖြစ်၍ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်၏ အာရုံပြုမှုကို လက်မခံနိုင်ဟု တစုံတရာ ကန့်ကွက်တော်မမူဘဲ ဆိတ်ဆိတ်နေခါ သဘောတူ လက်ခံတော်မူခဲ့၏။

နိဗ္ဗာန်နှင့် ပညတ်တို့မှာ ဥပါဒ်, ဋီ, ဘင်မရှိမှုအတွက် အသင်္ခတ တရားချင်းတူကြလည်း သဘောအားဖြင့်ကား လွန်စွာ ကွဲပြား ခြားနားကြပေသည်။ နိဗ္ဗာန်ကား သဘော, တရားကိုယ်အားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ပရမတ္ထတရားဖြစ်၏။ ပညတ်မှာ ထိုသို့ သဘောတရားကိုယ် ထင်ရှားမရှိသဖြင့် အသင်္ခတချင်းတူရုံမျှနှင့် အဘိညာဉ်၏ အာရုံဖြစ်ရမည်ဟု မဆိုသာ။

ထို့ပြင်သာမညဖြစ်သောပညတ်တရားသည် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်၏ အာရုံဖြစ်ကြောင်းကို ထိုထိုပါဠိတော်ကြီးများ၌ "ဧဝံနာမော, ဧဝံဂေါတ္တော" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူလျက် အဓိပတိဖြစ်သော **နိဗ္ဗာန်**

အာရမ္မဏပစ္စည်း ရုသိစု ''အဋ္ဌကထာ''

	ကု				အကု	ဝိ				ကြိ			ရုသိ	ပေါင်း	အကျဉ်းချုပ်
	ကာ	ရှု	အရှု	ကုတ်		ကာ	ရှု	အရှု	ကုတ်	ကာ	ရှု	အရှု			
ကာကု	၈	(၄)			၁၂	ရုံ ၁၁				ဟသိ	(၄)		၆	၄၃ စီ	ကာမဇော်=၁၂ အနေကံ=၃၁
အကု		(၄)									(၄)				
ကာဝိ		ဘိ (၃)								မနောဒွါ ၈ =၁၀	ဘိ (၃)				
ကာကြိ		(၃)									(၃)				
ရှုကု	၈	(၅)			၁၂						(၄)		၅	၃၁ စီ	အနေကံ=၃၁
ရှုဝိ		(၃) ဘိ								မနောဒွါ ၈ =၉	(၃) ဘိ				
ရှုကြိ		(၃)									(၄)				
အရှုဝိ		(၃)									(၃)				
အရှုကု	၈	ဘိ (၄)	ဝိညာ၊နေ၀၂		၁၂			၂		၉	ဘိ (၄)	၂	၈	၃၃	မဟာဂ်ဇော်=၆။ အနေကံ=၃၁
အရှုကြိ	၈	ဘိ (၃)			၁၂					၉	ဘိ (၃)	၂	၆	၃၃	။ ၂။ ။ ၃၁
ကုတ်ကု ကုတ်ဝိ	သံ-၄	ဘိ (၃)								မနောဒွါ သံ ၄ =၅	ဘိ (၃)		၄	၁၁	နိဗ္ဗာန်အနေကံ=၁၁
ရုပ်	၈	ဘိ (၅)			၁၂	၂၉				၁၁	ဘိ (၅)		၆	၅၆	ကာမဇော်=၂၅။အနေကံ=၃၁
နိဗ္ဗာန်	သံ-၄	ဘိ (၂)		၄					၄	၅	ဘိ (၂)		၆	၁၉	နိဗ္ဗာန်ဇော်=၈။ အနေကံ—၁၁
ပညတ်	၈	၅ဘိ (၂)	အါကာ ၊အါကိ		၁၂		၅	၂		၉	၅ဘိ (၂)	၂	၉	၅၂	ပညတ်ဇော်=၂၁။အနေကံ=၃၁

အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်း ရုသိစု ''အဋ္ဌကထာ''

	ကု			အကု	ဝိ	ကြိ	ရုသိ	ပေါင်း
	ကုဝိပ်	ကုသံ	ကုတ်	လောဂ	ကုတ်	ကြိသံ		
ကာကု။ ရှုကု။ အရှုကု	။			။			၂ စီ	၁၆
ကုတ်ကု။ ကုတ်ဝိ		။				။	၂ စီ	၈
လော။ ဇောဘူမကဝိ,ကြိ။ နိပ္ဖန္န				။			၁ စီ	၈
နိဗ္ဗာန်		။	။		။	။	၄	၁၆

အာရမ္မဏပုရေဇာတပစ္စည်း။ ရုသိစု	ကု		အကု	ဝိ	ကြိ		ရုသိ	ပေါင်း
	ကာ	ရှု			ကာ	ရှု		
ပစ္စုပ္ပန်ရုပါရုံ။ ပါ။ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ				စက်ဒွေ။ ပါ။ကာဒွေ			၁ စီ	၁၀
ပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံ				ဆိုင်း	ပဉ္စဒွါ		၂	၃
ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ	။		၁၂	ရုံ=၁၁	ဇော—၉		၄	၄၁
ဒူရ, ပဋိစ္ဆန္န, သဏှ, သုခုမဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ရုပါရုံ		ဒိဗ္ဗစက်				ဒိဗ္ဗစက်	၂ } ၆	၂
။ သဒ္ဒါရုံ		။ သော				။ သော	၂	၂

တရားကြီးကို မည်သည့် အကြောင်းကြောင့် အတိအကျ ဟောတော်မမူ သနည်း? ပရမတ္ထတရားသက်သက်ကိုသာ ဟောသောပဋ္ဌာန်းပါဠိ တော်ကြီး၌ လွန်စွာ ထင်ရှားသော ပရမတ္ထ အဘိညာဉ်များက ဇော ပရမတ္ထ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်ပါလျှင် အတိအကျ အသေအခြာ ဟော ကြားတော်မူမည်ဖြစ်၏။

အပ္ပမာဏာ ခန္ဓာ၌ ခန္ဓသဒ္ဒါ ပါနေ၍ နိဗ္ဗာန်ရသင့်, မရသင့်ကို လောကုတ္တရာစိတ်နှင့် ဆောင်နေသောကြောင့် အထူးမပြတော့ဘဲ နိဗ္ဗာန် သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ, အနာဂတံသ အဘိညာဉ် အား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးမပြုနိုင်ကြောင်းကို တရားတပါးနှင့် မရောဘဲ နိဗ္ဗာန် တရားတခုတည်း ပစ္စည်းနေသော သပ္ပစ္စယဒုက်, သင်္ခတဒုက် (ဒု၊ ပ)၌ "အရိယာ နိဗ္ဗာနံ ပစ္စဝေက္ခန္တိ၊ နိဗ္ဗာနံ ဂေါတြဘုဿ, ဝေါဒါနဿ, မဂ္ဂဿ, ဖလဿ, အာဝဇ္ဇနာယ အာရမ္မဏ ပစ္စယေန ပစ္စယော" ဟု သာ ဟောတော်မူ၏။ "နိဗ္ဗာနံပုဗ္ဗေနိဝါသာ နုဿတိဉာဏဿ" ဟု မဟောတော်မမူ။ ဤကား ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီး၌ မဟောပုံနှင့်တကွ မူလ ဋီကာဆရာကြီး၏ အဆောဂကို ချိန်ဆနိုင်ရန် ပြဆိုချက်တည်း။ (ပစ္စည်း တတ်ပုံများကို သီးခြားပြမည်)။

အဘိညာဉ်များ။ ။(လက်သဲကွင်းတို့ဖြင့် လေး, သုံးစသည် ကိုပြထား ရာ အဘိညာဉ် ဇယားဖြင့် ၎င်းတို့ကို ယူရာ၏။ ယူပုံကား ကာမကုသိုလ်, အကုသိုလ်, အရူပကုသိုလ်တို့က ရူပကုသိုလ်, ကြိယာတို့အား ကျေးဇူးပြု ရာ၌ စေ, ပု, ယ, အနာ ဟု အဘိညာဉ် လေးပါးစီရကြ၏။ ကာမဝိပါက်, ကာမကြိယာ, အရူပဝိပါက်, အရူပကြိယာ, လောကုတ္တရာကုသိုလ်, လောကုတ္တရာဝိပါက်တို့က ရူပကုသိုလ်, ကြိယာတို့အား ကျေးဇူးပြုရာ၌ စေ, ပု, အနာဂတ အဘိညာဉ် သုံးပါးစီရကြ၏။ ရူပကြိယာက ရူပကုသိုလ် အား ကျေးဇူးပြုရာ၌ နည်းတူသုံးပါးရ၏။ ရူပကြိယာအား ကျေးဇူးပြု ရာ၌မူ ဣဒ္ဓိဝိဓ ပိုလာသဖြင့် လေးပါးရ၏။ ရူပကုသိုလ်က ရူပကုသိုလ်အား ကျေးဇူးပြုရာ၌ ဣ, စေ, ပု, ယ, အနာဂတ ငါးပါး၊ ရူပကြိယာအား ကျေး ဇူးပြုရာ၌ ဣဒ္ဓိမရ၍ လေးပါးဖြစ်၏။ ရုပ်က ရူပကုသိုလ်, ကြိယာအား ကျေးဇူးပြုရာ၌ ဒိဗ်, သော, ဣ, ပု, အနာဂတ ငါးပါးရ၏။ နိဗ္ဗာန်, ပညတ်

က ရူပကုသိုလ်, ကြိယာအား ကျေးဇူးပြုရာ၌ ပ္ပ အနာဟု နှစ်ပါးစီရ၏။ ဤအဘိညာဉ် ယှဉ်ပုံများမှာ အာရမ္မဏ ဇယား အတိုင်းဖြစ်၏။ ၎င်း ဇယားကို စဉ်းစားလျှင် ရှင်းလင်းလိမ့်မည်။

အာဓိဆိုရိုး။ ။ကာမကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏ ဓိပတိ ပစ္စည်းသည် ကာမကုသိုလ်၊ လောဘမူ၊ ဤနှစ်ရာသီတို့အား အာရမ္မဏ ဓိပတိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ ဆိုတော့။

ထနည်း။ ။အလေးအမြတ်ပြုအပ်သော ကာလသုံးပါး၌ ဖြစ်သော ရုပ်ဖြစ်သော နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသ...ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပဋ္ဌာဝိဘင်္ဂ အာဓိ ဇယား အတိုင်းဆို။

အာပုဆိုရိုး။ ။ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံသည် စက္ခုဝိညာဉ် ဒွေအား ဆို။ အဋ္ဌကထာ၌ ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ သောတကို နိပ္ဖန္နရုပ်ထဲတွင်သွင်း၍ နိပ္ဖန္နရုပ်က ခြောက်ရာသီအား ကျေးဇူးပြု၏ဟု ဆို၏။

အာပုရာသီဇယနည်း။ ။ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံသည် စက္ခုဒွါရ၌ ဖြစ်သော (၄၆)ခုသော နာမက္ခန္ဓာအား။ ဆို။ ။ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသသည် မနောဒွါရ၌ဖြစ်သော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ကာမဇော ၂၉၊ တဒါရုံ (၁၁)အား။ ။ဒုရ, အာသန္န, ပဋိစ္ဆန္န, သဏှသုခုမဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန် ရူပါရုံသည် ဒိဗ္ဗစက္ခုကုသိုလ်ကြိယာ အဘိညာဉ်အား၊ ဒိဗ္ဗသောတဆို။ ။ပစ္စုပ္ပန်နိပ္ဖန္နရုပ် အဋ္ဌာရသဟုဆိုအပ်သော ကမ္မနိမိတ်သည်၊ ကာမ ပဋိသန္ဓေ တဆယ်အား အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

စဉ်းစားဘွယ်။ ။ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ဝတ္ထုပုရေဇာတ ပစ္စည်းကို မရ။ ဝတ်ပုရမှ အာပုကိုရနိုင်၍ ဝတ်ပုမှ ကင်းသော ကာမ ပဋိသန္ဓေသည် ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မနိမိတ်ကိုအာရုံပြုနိုင်လည်း ဘဝတပါးက အာရုံဖြစ်ခါ ဘဝခြားပြီး အာရုံမထင်ရှား၍ အာရမ္မဏသာ။ အာပုမရဟု မူလဋီကာ ဆိုသောကြောင့် ရာသီစု၏ အာဘော်ကို စဉ်းစားသင့်၏။

ဝတ္ထာရမ္မဏရာသီစု။ ။စုစိတ်မှ...ဟဒယ ဝတ္ထုသည် ကာမကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကာမဝိပါက်၊ ကာမကြိယာ၊ ဤလေးရာသီတို့အား ဝတ္ထာ ရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏ဟု သုဒ္ဓသံချာ အတိုင်းဆို။

မဟာဝိပါက်။ ။ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိနှစ်ချက်လုံး ကာမသုဂတိ ခုနစ် ဘုံကိုဆို။

အရူပဝိပါက်။ ။ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိနှစ်ချက်လုံး အရူပလေးဘုံ၌သာ။

သဟကြီး။ **ဘုတ်ဆိုရိုး**။ ။မဟာဘုတ် လေးပါးတို့တွင် တပါး,တပါးသော မဟာဘုတ်သည် သုံးပါး, သုံးပါးသော မဟာဘုတ်, ဥပါဒါရုပ် တို့အား။ ပ။ လေးပါးသော မဟာဘုတ်သည် ဥပါဒါရုပ်အား သဟ၊ နိ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

အညမည။ **ဘုတ်ဆိုရိုး**။ ။ပစ္စယုပ္ပန်တွင် ဥပါဒါရုပ် မရပြီဖြစ်၍ ပစ္စည်းဘက်ကမဟာဘုတ်လေးပါးလည်းမရပြီ။

သဟကြီး။ **ညာ**။ **ဝိပ်**။ **ပဉ္စဝေါ ပဋိသန္ဓေ**။ **ဟဒယဝတ္ထုဆိုရိုး**။ ။ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာသည် ဟဒယဝတ္ထုအား။ ဟဒယဝတ္ထုသည် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာအား သဟ၊ ညာ၊ နိ၊ ဝိပ်၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ဝိပါက။ ။ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာသည် ဟဒယဝတ္ထု အား ဝိပါက သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

သဟဇာတ ဆဲ့ငါးမျိုး တရားများ။ **သဟဟေ်**။ ။သုဒ္ဓသံချာ အတိုင်း။ ဟေတုနှင့် မဂ္ဂတို့မှာ သဟိတ်စိတ်၌ ရှိကြသော ဟိတ် မဂ္ဂင်များ ဖြစ်၍ အဟိတ်စိတ်များကိုကြဉ်ဆို။

ကံ၊ဟာ၊ဣ။ ။၎င်းတို့ကား စိတ်ကုန်၌ယှဉ်၏။ ။ဣ အတွင်း ဆိုင်ရာများကို ကြဉ်ရပုံပြခဲ့ပြီ။

ဈာန။ ။ဒွေပဉ္စ ကြဉ်၍ဆို။

သမ္ပယုတ်ပိုင်းတွင်။ ။ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ရှိ ဥပေက္ခာ ဝေ, ဧ တို့ ဈာနင်ကိုစွ မတတ်ခြင်း။ ဝီရိယ မယှဉ်သည့် စိတ် တဆယ့်ခြောက်ရှိ ဧကဂ္ဂတာသည် ဣန္ဒြေကိုစွမတတ်ခြင်း။ အဟိတ်စိတ်ဆဲ့ရှစ်ရှိ တက်, ဝီရိ,တို့ မဂ္ဂင်ကိုစွမတတ်ခြင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာရှိ ဧကဂ္ဂတာဣန္ဒြေ, မဂ္ဂင် ကိုစွမ တတ်ခြင်းများကို နှလုံးသွင်း၍ အငယ်၌ ကြဉ်ရပုံများကိုဆို။

ကြီး။ **ထတ်**။ ။အကြီးနှင့် ညာ၊ သံတို့စိတ်ကုန်ရ၏။

ဝိပါက။ ။ဝိပါက်များကို ရွေးဆို။

သဟဝိပ်။ ။သုဒ္ဓသံချာအတိုင်း ဒွေပဉ္စ စသည်ကိုကြဉ်ဆို။

ဇယားဆိုရိုး။ ။ပြီးလွယ်အောင် အငယ်များကို တ ပေါင်းတည်း ဆို။ ထို့နောက် အကြီးကိုဆို။ ။အလတ်များကို တခုစီခွဲသင့်က ခွဲဆို။ တရားရတူနေလျှင် တပေါင်းတည်းပင် ရသင့်ရာကိုဆို။

သဟဇာတ ၁၅ မျိုး ရာသီစု

သဟဟေ် ၇-ဆိုရိုး။ ။မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု၌ ရှိသောဟိတ်နှစ်ပါး,သုံးပါးသည်။ အဓိပတိတရားကိုယ်သုံးပါး, လေးပါးတို့တွင် တပါး ပါးသည်။ စေတနာသည်။ နာမ်အာဟာရ တရားကိုယ် သုံးပါးသည်။ နာမ်ဣန္ဒြေ တရားကိုယ် ခုနစ်ပါး, ရှစ်ပါးသည်။ ဈာန် တရားကိုယ် လေးပါး, ငါးပါးသည်။ မဂ္ဂင်တရားကိုယ် ခုနစ်ပါး, ရှစ်ပါးသည်။ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်တို့အား စတုဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားသာ ဟေတု အစရှိသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။(သဟဟေ် ဆိုင်ရာ ကြွင်း ရူပကု-ကြိ စသည်ကို ဇယားပြအတိုင်း အားလုံးဆိုပါ)။

သဟကြီး ၄ဆို-ရိုး။ ။မဟာကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခု နာမက္ခန္ဓာလေးပါး တို့တွင် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါတပါး, တပါးသောနာမက္ခန္ဓာ သည် သုံးပါး, သုံးပါးသော နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အား။ သုံးပါး,သုံးပါး သော နာမက္ခန္ဓာသည် တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အား၊ နှစ်ပါး,နှစ်ပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် နှစ်ပါး, နှစ်ပါးသော နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အား။ လေးပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် စိတ္တဇရုပ်အား။ ။စတု ဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် သုံးပါး, သုံးပါးသောနာမက္ခန္ဓာအား။ သုံးပါး, သုံးပါးသော နာမက္ခန္ဓာ သည် တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာအား။ နှစ်ပါး, နှစ်ပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် နှစ်ပါး, နှစ်ပါးသောနာမက္ခန္ဓာအား သဟဇာတ၊ နိဿယ၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

အညမည။ **သမ္ပယုတ္တ ဆိုရိုး**။ ။မဟာ ကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခု နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးတို့တွင် ဘုံသုံးဆယ်၌ ဖြစ်သော အခါ တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် သုံးပါး, သုံးပါးသောနာမက္ခန္ဓာအား။ သုံးပါး,သုံးပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာအား။ နှစ်ပါး နှစ်ပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် နှစ်ပါး, နှစ်ပါးသော နာမက္ခန္ဓာအား အညမည၊ သမ္ပယုတ္တ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

သဟဝိပ်ဆိုရိုး။ ။မဟာကုသိုလ် စိတ်ရှစ်ခု နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး တို့တွင် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာ သည် စိတ္တဇရုပ်အား၊ သုံးပါး, သုံးပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် စိတ္တဇရုပ် အား၊ နှစ်ပါး, နှစ်ပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် စိတ္တဇရုပ်အား၊ လေးပါး သော နာမက္ခန္ဓာသည် စိတ္တဇရုပ်အား သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

(ဝိပါက်တရားမဟုတ်၍ ဝိပါက ပစ္စည်းကိုမရ)

ဤဆိုရိုးကိုမှတ်၍ စိတ်ရှိသမျှအားလုံးနှင့် ဘုတ်၊ ဟဒယ ဝတ္ထုတို့ကို ပါ သုဒ္ဓသံချာအားလျော်စွာ ကုန်စင်အောင်ဆို။

ဇယားကိုရှင်းပြခြင်း။ ။ဟိတ်။ ဟေတု သင်္ဂဟအတိုင်း ဧကဟိတ်, ဒွိဟိတ်, တိဟိတ် များကို သရုပ်အတိုင်းဆို။

အဓိပတိ။ ။ဒွိဟိတ်ဇော၌ အဓိပတိ တရားကိုယ်သုံးပါး။ တိဟိတ် ဇော၌ လေးပါးရ၏။

ကံ၊ ဟာ။ ။အားလုံးပင်ရ၏။

ဣန္ဒြေ။ ။ဉာဏဝိပ္ပယုတ်၌ ပညိန္ဒြေမရ၍ ခုနစ်ပါး။ လောဘမူ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၌ ဇီ, စိတ်,ဝေ, ဝီရိ, ဧဟု ငါးပါး။ ဝိစိ၌ ဧကဂ္ဂတာမရ၍ လေးပါး။ ဒေါသမူ, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ဟသိတုပ္ပါဒ် ငါးပါး၌လည်း လောဘနှင့် အတူယူ။ ။သုံးဂဏန်းများမှာ ဇီဝိတ, စိတ်, ဝေဒနာတို့တည်း။

ဈာနင်။ ။သောမနဿ၌ ငါးပါး၊ ဥပေက္ခာ၌ လေးပါးဖြစ်၏။ ပီတိ ဈာနင်မရ။ ကြွင်းလေးငါးတို့လည်း နည်းတူပင်။

		သဟဇာတအငယ်							ကြီး	ပဝတ္တိ					ပဋိသန္ဓေ						
									လတ်	ပဉ္စဝေါ			စတုဝေါ								
		ယေ	ဒိ	ကံ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်													
		ဟိတ်	အဓိပတိ	စေတနာ	နာမ်အာဟာ	နာမ်ဣန္ဒြေ	ဈာန်	မဂ္ဂင်	နာမက္ခန္ဓာ ၃-၄	ဘုံ	နာမက္ခန္ဓာ	စိတ္တဇရုပ်	ဘုံ	နာမက္ခန္ဓာ ၃-၄	ဘုံ	နာမက္ခန္ဓာ	ကဋတ္တာရုပ်	မဟာဘုတ်	ဥပါဒါရုပ်	ဟဒယဝတ္ထု	ပဉ္စဝေါ ပဋိသန္ဓေ
မဟာကု	၈	၂။၃	၃။၄	ဓ၀	၃	၇-၈	၄-၅	၇-၈	၁-၃-၂ ၄ ၃-၁-၂	၂၆	၃-၁-၂	။	၄	၁-၃-၂ ။ ၃-၁-၂							
ရူပကု,ကြိ	၁၀	၃	၄	။	။	၈	၅	၅	။	၂၂	။	။									
အရူပကု,ကြိ	၈	၃	၄	။	။	၈	၂	၅	။	၂၂	။	။	၄	။							
သောတာပတ္တိမဂ်	၁	၃	၄	။	။	၈	၅	၈	။	၁၇	။	။									
အလယ်မဂ်ဖိုလ်	၄	၃	၄	။	။	၈	၅	၈	။	၁၇	။	။	၄	။							
အထက်မဂ်ဖိုလ်	၃	၃	၄	။	။	၈	၅	၈	။	၂၂	။	။	၄	။							
လောဘမူ,မောဟမူ	၁၀	၁-၂	၃	။	။	၅ [illegible]=၄	၄-၅	၄-၂-၃	။	၂၆	။	။	၄	။							
ဒေါသမူ	၂	၂	၃	။	။	၅	၄	၃	။	၁၁	။	။									
စက်ဒွေ,သောဒွေ	၄			။	။	၃			။	၂၆	။										
ဃာ,ဇိ,ကာဒွေ	၆			။	။	၃			။	၁၁	။										
ဥသန္တီ	၂			။	။	၃	၄		။	၂၆	။	။			၆	။	။				
သောသန္တီ,မနောဓာတ်	၄			။	။	၃	၄-၅		။	၂၆	။	။									
မဟာဝိ	၈	၂-၃		။	။	၇-၈	၄-၅	၄-၅	။	၇	။	။			၇	။	။				
ရူပဝိ	၅	၃		။	။	၈	၅	၅	။	၁၅	။	။			၁၅	။	။				
အရူပဝိ	၄	၃		။	။	၈	၂	၅	။				၄	။	၄	။					
မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း	၁			။	။	၅	၄		။	၂၆	။	။	၄	။							
ဟသိတုပ္ပါဒ်	၁			။	။	၅	၅		။	၂၂	။	။									
မဟာကြိ	၈	၂-၃	၃-၄	။	။	၇-၈	၄-၅	၄-၅	။	၂၂	။	။	၄	။							
မဟာဘုတ်																		။	။		
ပဉ္စဝေါပဋိသန္ဓေ																				။	
ဟဒယ																					။

မဂ္ဂင်။ ။ဉာဏဝိပ္ပယုတ်၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိမဂ္ဂင်မရ၍ ခုနစ်၊ ဝိရတီမရ၍ ငါး။ ဝိရတီ, ပညာမရ၍ လေး။ တက်, ဝိရိ, ဧ, ဒိဋ္ဌိဟု အကုသိုလ်မဂ္ဂင် လေးပါးရှိရာ ဝိစိကိစ္ဆာ၌ တက်, ဝိရိယဟု နှစ်ပါး။ ဥဒ္ဓစ္စ၌ ကောဋ္ဌာ တိုး၍သုံးပါး။ ထို့အတူ ဒေါသမူ၌ သုံးပါးဟု သချပ်မျက်ကို မှတ်၍ဆို။

ဘုံ။ ။(၂၆)မှာ ပဉ္စဝေါကာရ (၂၆)ဘုံတည်း။ (၂၂)၌ အပါယ်ကြဉ်။ (၁၇)၌ ကာမသုဂတိ(၇)ဘုံ ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင် ရူပါဝစရဆယ်ဘုံ။ (၁၁)၌ ကာမဆဲ့တဘုံ။ (၇)၌ ကာမသုဂတိခုနစ်ဘုံ။ (၁၅)၌ ရူပဆဲ့ငါးဘုံ။ (၆) ၌ အပါယ်လေးဘုံ, မနုဿဘုံ, ဘုမ္မဿိတဝိနိပါတိက အသုရာဟု ဆိုအပ်သော စတုမဟာရာဇ်ဘုံတည်း။

ထူးရာ ဆိုရိုးကို အနည်းငယ် ပြဦးအံ့။ ။သဟငယ်။ ဥပေက္ခာ သန္တီရဏနှစ်ခု နာမက္ခန္ဓာလေးပါး၌ရှိသော စေတနာသည်၊ နာမ် အာဟာရတရားကိုယ် သုံးပါးသည်၊ နာမ်ဣန္ဒြေတရားကိုယ် သုံးပါးသည်၊ ဈာန်တရားကိုယ်လေးပါးသည်၊ ပဋိသန္ဓေအခါ အပါယ်လေးဘုံ, မနုဿဘုံ, ဘုမ္မဿိတဝိနိပါတိက အသုရာ ဟုဆိုအပ်သော စတုမဟာရာဇ် အားဖြင့် ကာမာဝစရ ခြောက်ဘုံ၌ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်တို့အား ပဝတ္တိအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်တို့အား သဟဇာတကမ္မ အစရှိသော သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

သဟကြီး။ ဝိပါက်။ ။ဥပေက္ခာ သန္တီရဏနှစ်ခု နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးတို့တွင် ပဋိသန္ဓေအခါ အပါယ်လေးဘုံ။ ပ။ ကာမာဝစရ ခြောက်ဘုံ၌ တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် သုံးပါး, သုံးပါးသော နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်အား။ ပ။ လေးပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် ကဋတ္တာရုပ်အား၊ ပဝတ္တိအခါ ပဉ္စဝေါကာရ (၂၆) ဘုံ၌ တပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာ သည် သုံးပါး, သုံးပါးသောနာမက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်အား။ ပ။ လေးပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် စိတ္တဇရုပ်အား သဟ၊ နိ၊ ဝိပါက၊ အတ္ထိ၊ အဝိဂတသတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

အညမည။ သမ္ပယုတ္တ။ ။ပဋိသန္ဓေ, ပဝတ္တိနှစ်ချက်လုံးတွင် ရုပ်များ ကိုချန်၍ဆို။ (ရှုသိရ၌။ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေများ အတွက် ဤဆိုရိုး ကိုပြ၏။ အဋ္ဌကထာ၌။ "ဝိပါကော ပန ကာမာဝစရ ရူပါဝစရ ဝိပါကံ ပဋိသန္ဓိယံ ဝတ္ထုရူပဿ။ ပဝတ္တေ သမ္ပယုတ္တ ဓမ္မာနဉ္စေဝ။ အရူပါဝစရ လောကုတ္တရ ဝိပါကံ သမ္ပယုတ္တ ဓမ္မာနဉ္စေဝ အညမည ပစ္စယော န ပစ္စယော"ဟု မိန့်၍ အထက်ဆိုရိုးသည် အဋ္ဌကထာနှင့် ကိုက်ညီ၏။

စဉ်းစားကြံဆအပ်။ ။ပဉ္စဝေါကာရ အညမညပစ္စည်း ပဋိသန္ဓေ အခါ၌ "ဧကောခန္ဓောတိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ ဝတ္ထုဿစ" ဟူသည်ကို ဟော တော်မူ၍ ပစ္စယုပ္ပန်၌ ဟဒယဝတ္ထုသည် နာမ်ခန္ဓာနှင့်တွဲလျက် ရှိ၏။ အဋ္ဌကထာ၌ ပဋိသန္ဓိယံ ဝတ္ထုရူပဿ ဟူရာ၌ "ခန္ဓာဝတ္ထုဿ" အတွက် ဝတ္ထုရုပ်ဝိပါကက္ခန္ဓာနံမှာ "ဝတ္ထု ခန္ဓာနံ" အတွက် ဖြစ်၍ ကြံဆပါ။

သဟဝိ။ ။ရူပကုသိုလ်, ကြိယာ နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးတို့တွင် အပါယ်ကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ၂၂ ဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ အထက် နည်းဆိုပါ။ သောတာပတ္တိမဂ် ၁, အလယ်မဂ်, ဖိုလ် ၄ ခုတို့တွင် ကာမ သုဂတိ ၇ ဘုံ, ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ ဆယ်ဘုံပေါင်း ၁၇ ဘုံ၌ဖြစ်သော အခါ၊ တပါး,တပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် စိတ္တဇရုပ် အား....အကြွင်းဆိုပါ။

အထက်မဂ်, ဖိုလ်သုံးခု နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးတို့တွင် အပါယ်ကြဉ် သော ပဉ္စဝေါကာရ ၂၂ ဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါတပါး, တပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် စိတ္တဇရုပ်အား။ ထိုနည်းတူ လောဘမူ, မောဟမူမှာ ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆ ဘုံ။ ဒေါသမူမှာ ကာမ ၁၁ ဘုံဟု အထက်နည်းဆို ပါ။ ထွေပြားဖွယ်ကားမရှိပြီ။

ဥပေက္ခာ သန္တီရဏနှစ်ခု နာမက္ခန္ဓာ လေးပါးတို့တွင် ပဝတ္တိ အခါ ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆ - ဘုံ၌ဖြစ်သော အခါ တပါး,တပါးသော နာမက္ခန္ဓာ သည် စိတ္တဇရုပ်အား....ဆိုပါ။

ပဋိသန္ဓေအခါ အပါယ်လေးဘုံ, မနုဿဘုံ, ဘုမ္မဿိတ ဝိနိပါတိက အသုရာဟု ဆိုအပ်သော စတုမဟာရာဇ်အားဖြင့် ကာမာဝစရ ၆ ဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ တပါး,တပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် ကမ္မဇရုပ်အား၊ သုံးပါး, သုံးပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် ကမ္မဇရုပ်အား၊ နှစ်ပါး,နှစ်ပါးသော နာမက္ခန္ဓာသည် ကမ္မဇရုပ်အား၊ သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ (အရူပ ဝိပါက်လေးနှကြည့်၍ ကြွင်းကျန်သည် တို့ကို ဇယားပြအတိုင်း ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေရသင့်သလို ဆိုပါ။ မဟာဘုတ်ကား သုဒ္ဓသချာတွင် မပါရှိ၍ ၎င်းကို မဆိုရပြီ)။

"အချင်းချင်းအားတတ်သော ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာ, ဟဒယဝတ္ထု"ဟူသော သုဒ္ဓသချာ အတွက်မှာကား။ ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာသည် ဟဒယဝတ္ထုအား သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ ဟဒယဝတ္ထုသည် ပဉ္စဝေါကာရ ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာအား သဟဇာတ ဝိပ္ပယုတ္တသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏ဟုဆို။ (ပြခဲ့သောဆိုရိုးများမှ ကြွင်းကျန်သည်ကို အနည်းငယ် တိုးချဲ့၍ ပြလိုက်သော နည်းကိုမှီးပြီးလျှင် ဇယားရှိ အားလုံးသော သဟဇာတမျိုးများကို ရာသီစုတွင် ပြသည့်အတိုင်း အကျယ်ဆိုနိုင်ပါလိမ့်မည်)။

အနန္တရပစ္စည်း ရာသီစု

ကာမကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော အနန္တရပစ္စည်းသည် ကာမကုသိုလ်၊ ရူပကုသိုလ်၊ အရူပကုသိုလ်၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်၊ ကာမဝိပါက်၊ ရူပဝိပါက်၊ အရူပဝိပါက်၊ လောကုတ္တရာဝိပါက်။ ဤရှစ်ရာသီတို့အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ (မဟာကုသိုလ်ကသာ မဟာဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာ ဇောတို့အား အနန္တရ ပစ္စည်း တတ်ပုံကို ခွဲခြား၍ အဋ္ဌကထာ၌ ပြသေး၏။ သရုပ်များကို ဇယားတွင် ပြထားသည်အတိုင်း ပေါ်၍ဆိုလိုကဆို)။ ဤသဘောသွား အတိုင်း ဇယားကိုကြည့်၍ဆို။ **မဟာဝိပါက်**ရှစ်ခုသည် အာဝဇ္ဇန်းဒွေးအား။ **ညာဏသံသည်** **မဟဂ္ဂုတ်** ပဋိသန္ဓေအားဟု ကာမကုသိုလ်နည်းခွဲ၍မှတ်။

အထူးကာ။ ။ရူပဝိပါက်က အာဝဇ္ဇန်းဒွေးအား။ အရူပဝိပါက်က မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းအား အနန္တရပစ္စည်းတတ်ပုံသည် ရာသီစုတွင် မပါ၍ ရူပဝိပါက်၌ သုံးရာသီ၊ အရူပဝိပါက်၌ နှစ်ရာသီဟု ဆို၏။ **အဋ္ဌကထာ**တွင်ပါသည်။ ဘွင်ကိစ္စတတ်ကြသော ထိုမဟဂ္ဂုတ် ဝိပါက်တို့သည် အာဝဇ္ဇန်းအား အနန္တရ ပစ္စည်း တတ်နိုင် ကြပေသည်။ "ဘဝင်္ဂံ အာဝဇ္ဇနာယ"ဟု ပါဠိတော်ရှိ၏။

အနန္တရရာသီစုပုံ အကျဉ်းချုပ်။ ။ရာသီစုလိုသော စိတ်တို့၏ ကိစ္စကိုမှတ်၍ ၎င်းတို့ နောင် မည်သည့်စိတ်များ ဖြစ်သင့်သည်ကို ပဋ္ဌာဝိဘင်္ဂ အနန္တရဇယားအတိုင်း နှလုံးသွင်း၍စုလေ။

ဇယားကိုကြည့်၍ ဝိဘင်း ထုတ်ပုံနည်း။ ။ပဋ္ဌာဝိဘင်္ဂ ပါဠိတော်ကို အာရုံပြုရမည်။ **ကာမကုသိုလ်အချင်းချင်း**။ ပုရိမာနှင့် မဂ္ဂဝီထိ၌ ဖြစ်သော ကာမကုသိုလ် အချင်းချင်းဖြစ်လျှင် "အနုလောမံ ဂေါတြဘုဿ, အနုလောမံ ဝေါဒါနဿ"ဟု ဆို။

ကာမကုသိုလ်နောင်မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် များမှာပုရိမာသာ။

မဂ်ကုသိုလ်၌။ ။ဂေါတြဘုမဂ္ဂဿ, ဝေါဒါနံမဂ္ဂဿ ဟုဆို။

တောဘူမကဝိပါက်၌။ ။ကုသလံဝုဋ္ဌာနဿ။

ဖိုလ်၌။ ။အနုလောမံ သေက္ခာယ ဖလသမာပတ္တိယာတည်း။

ရူပကုသိုလ်နောင် ရူပကုသိုလ်။ ။ပုရိမာထုတ် (အချင်းချင်းမှာ ပုရိမာသာ)။

ရူပကုသိုလ် နောင်ကာမ,ရူပ ဝိပါက်။ ။ကုသလံ ဝုဋ္ဌာနဿပင် (နောက်လည်း နည်းတူ၏)။

အရူပကုသိုလ် နောင် ကုတ် ဝိပါက်။ ။နိရောဓာဝုဋ္ဌ ဟန္တဿ နေဝ....ကုသလံဖလသမာ ပတ္တိယာဟုထုတ်။

ကုတ်ကုနောင် ကုတ်ဝိ။ ။မဂ္ဂေါ ဖလဿထုတ်။

လော, မော နောင် ရူ, မဟဂ်ဝိ။ ။အံ ကုသလံ ဝုဋ္ဌာနဿ ထုတ် (ဒေါနောင်လည်းတူ၏)။

ကာမဝိပါက်နောင်ကာမ, ရူပ, အရူပဝိပါက်။ ။ဤကုသလတိက်၌ကား ပုရိမာပင်လာ၏။ "ဉာဏ သမ္ပယုတ္တ ဝိပါကော ပနေတ္ထ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ ရူပါဝစရာ ရူပါဝစရ ဝိပါကဿာပိ"ဟု အဋ္ဌကထာ မိန့်ဆိုရာ၌ ကာမတိဟိတ်စုတိနောင် မဟဂ္ဂုတ် ပဋိသန္ဓေဖြစ်ရကား "ပရိတ္တံ စုတိစိတ္တံ မဟဂ္ဂတဿ ဥပပတ္တိစိတ္တဿ"ဟုထုတ်။

ကာဝိနောင်ကာကြိ။ ။ဘဝင်္ဂံ အာဝဇ္ဇနာယထုတ် (ရူဝိ, အရူဝိ နောင်ကာကြိလည်း နည်းတူ၏)။

ရူဝိနောင်ကာ, ရူ, အရူဝိ။ ။ကုသလတိက်အရ ပုရိမာသာ။ ဒုက ပဋ္ဌာန်း ရူပါဝစရ ဒုက်အရမှ "ရူပါဝစရံ စုတိ စိတ္တံ နရူပါဝစရဿ ဥပ ပတ္တိစိတ္တဿ"ဟု ကာမ, အရူပဝိပါက် အတွက်ထုတ်ရ၏။

အရူပဝိနောင် ကာဝိ။ ။"အရူပါဝစရံ စုတိစိတ္တံနအရူပါဝစရဿ ဥပ ပတ္တိစိတ္တဿ"ဟု ထုတ်ရ၏။ ကုသလတိက် အတွက်ကား ပုရိမာသာ။

ကုတ်ဝိနောင် တိဟိတ်တွင် တေရသ။ ။ကုသလတိက် အတွက် ပုရိမာသာ။ သံကိလိဋ္ဌ စသော တိက်များအတွက် "ဖလံ ဝုဋ္ဌာနဿ"ဟု ထုတ်ရ၏။

ကာကြိနောင် ကာကု အကု။ ။အာဝဇ္ဇနာ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ, အကုသလာနံ ခန္ဓာနံတည်း။

ကာကြိ နောင်ကာဝိ။ ။ကြိယံ ဝုဋ္ဌာနဿဟုထုတ်။

ကာကြိ နောင်ကုတ်ဝိ။ ။အနုလောမံ ဖလသမာပတ္တိယာဟုထုတ်။

ကာကြိ နောင်ကာ, ရူ, အရူကြိ။ ။ပုရိမာပင်ထုတ်။

ရူကြိ နောင်ကာ, ရူဝိ။ ။ကြိယံ ဝုဋ္ဌာနဿဟုထုတ် (ရူကြိချင်း ပုရိမာသာ)။

အရူကြိနောင်ကာဝိ။ ။ကြိယံဝုဋ္ဌာနဿပင် (အရူကြိချင်းပုရိမာသာ)။

အရူ ကြိနောင်ကုတ်ဝိ။ ။နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿနေဝ....ကြိယံ ဖလသမာပတ္တိယာဟုထုတ်၊ (ပါဠိထုတ်တတ်ရန် ဇယားရှိအတိုင်း ကျယ်ဝန်းစွာ ပြပေသည်)။

တနည်း။ အနန္တရစက်ဝိုင်း။ ။ပဋ္ဌာဝိဘင်္ဂ အနန္တရ ဇယား သွားအတိုင်းပင်ဖြစ်၏။ ။အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသေးသမျှ သံသရာ မပြတ်သေး။ ကျေးဇူးပြုမှုရပ်ခဲ့လျှင် သံသရာ၌ ကျင်လည်မှုပြတ်စဲခါ ရပ်တော့၏။ သောတမဂ်, အထက်မဂ် သော ၁၆, ၃, ၄, တို့ကို မဂ်လေးပါးအတွက် ယူဆပါ။

ဆိုရိုး နည်းပြချက်။ ။ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာသည် ပထမဘွင် နာမက္ခန္ဓာအား။ ပထမအစရှိသော ရှေးရှေးသောဘွင် နာမက္ခန္ဓာသည် ဒုတိယ အစရှိသော နောက်နောက်သောဘွင် နာမက္ခန္ဓာအား။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဆုံးအောင်ဆိုတော့။ ဤအနန္တရစက်ဝိုင်း ဇယား၌ပင် တနည်းကားဖြစ်သော အာသေဝန။ ဝတ္ထုပုရေဇာတ။ ပစ္ဆာဇာတ တို့ကိုဆိုရမည်ဖြစ်၍ ဤကပင်လျှင် ပြီးလွယ် မြင်လွယ်အောင် ဆိုရိုးများကိုပြပေအံ့။

အာသေဝန ပစ္စည်း။ တနည်းကား ဆိုရိုး။ ။ပစ္စည်း ပစ္စယုပ္ပန်ဇော များသာဖြစ်၍ ဇောကွက်များကိုသာလျှင် ရွေး၍ဆို။

ပထမဇောသည်။ ။ဒုတိယဇောအား။ပ။ဆဋ္ဌဇောသည် သတ္တမဇောအား။ ဂေါတြဘု, ဝေါဒါန်ကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ် ပထမ ဒွေသည် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် သောမနဿလေး, မဂ်သောမနဿ (၁၆) ခုတို့အား ဂေါတြဘု, ဝေါဒါန် ကိစ္စတတ်သော မဟာကုသိုလ် တတိယဒွေသည် မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ဥပေက္ခာငါးခု, မဂ်ဥပေက္ခာ လေးခုတို့ အား။ ဂေါတြဘုကိစ္စတတ်သော မဟာကြိယာ ပထမဒွေသည် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ သောမနဿလေးခုအား။ ဂေါတြဘုကိစ္စတတ်သော မဟာကြိယာ တတိယ ဒွေသည် မဟဂ္ဂုတ်ကြိယာ ဥပေက္ခာ ငါးခုအား။ သမာပဇ္ဇနဝီထိ၌ရှေးရှေးသော မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ကြိယာဇောသည် နောက်နောက်သောဇော တူ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ် ကြိယာအား အာသေဝန သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြုပေ၏။

ဝတ္ထု ပုရေဇာတ ပစ္စည်း။ တနည်းကား ဆိုရိုး။ ။မဇ္ဈိမာယုက ဖြစ်သော စက္ခုဝတ္ထုသည် စက္ခုဝိညာဉ်ဒွေအား။ (သောတစသည်ဆိုတော့) ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုသည် ပထမဘွင် နာမက္ခန္ဓာအား။ ပထမဘွင် အစရှိသော ရှေးရှေးသော နာ

	ကု				အကု	ဝိ				ကြီ			ရာသီ	ပေါင်း
	ကာ	ရှ	အရှ	ကုတ်		ကာ	ရှ	အရှ	ကုတ်	ကာ	ရှ	အရှ		
ကာကု	၈	၅	၄	၂၀		ရုံး၁၁	၅	၄	၁၅				၈	၇၂
ရှကု		၅				၄	၅						၃	၁၄
အရှကု			၄			၄	၅	၄	၁				၅	၁၈
ကုတ်ကု									၄				၁	၄
လော, မော					၈။၂	ရုံး။၁၁	၅	၄					၄	၂၀။၂၂
ဒေါ					၂	ဉ။၆							၂	၈
ကာဝိ						၁၃	၅	၄		၂			၄	၂၄
ရှဝိ						၈	၅	၄		၂			၄	၁၉
အရှဝိ						၄		၄		၁			၃	၉
ကုတ်ဝိ						၄	၅	၄	၄				၄	၁၇
ကာကြီ	၈				၁၂	၂၀	၅	၄	၅	၁၀	၅	၄	၉	၇၄
ရှကြီ						၄	၅				၅		၃	၁၄
အရှကြီ						၄	၅	၄	၁			၄	၅	၁၈

အနန္တ စက်ဝိုင်းကြီး

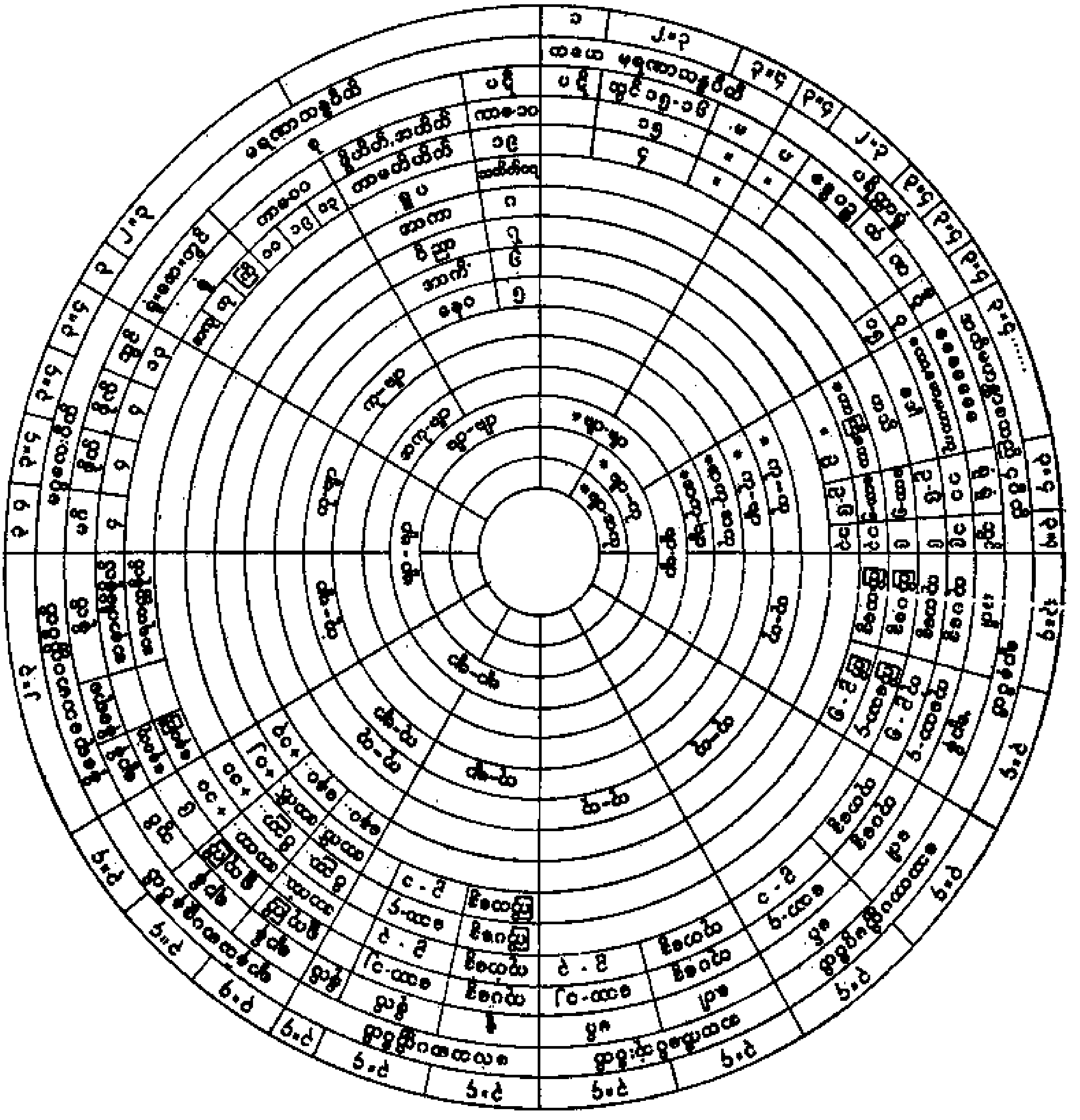

မကျွန္ဓာနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုသည် ဓုတိယတွင် အစ ရှိသော နောက်နောက်သော ဘဝင်နာမက္ခန္ဓာအား။ ဤသဘောသွား အတိုင်း အားလုံးဆို။ ⬬ ⬬ ⬬ | ⬬

အထူးကား။ ။သုဒ္ဓသရုပ်အတိုင်း အရှပဝိပါက်လေးခုကို ချ၍ ပဋ္ဋဝေါကာရဆိုင်ရာတွင်ရင်း။ ပဋ္ဋိသန္ဓိသည် ထိုဘဝ်နှင့် ဥပါဒ် ပြိုင်သော ပဋ္ဋဝတ္ထုကိုမှီ၍ ပဋ္ဋိ ဒိုဝစ္စနှန်းနှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထုကို ချ၍ ရင်း, ပဋိသန္ဓေအခါ မရ၍ ဓုတိမှ ပဋိသန္ဓေကိုချ၍ရင်းဆို။ ။နောက်ဆုံး မရဏာသန္နအခါ ရုထိစိတ်မှပြန်၍ ရေသော်(၁၇)ချက်မြောက်သော စိတ်

	ကု	အကု	ဝိ	ကြိ	ဓသာဓ
ကု	။		။		၂
အကု		။	။		၂
ဝိ			။	။	၂
ကြိ	။	။	။	။	၄
ဓသာဓ					* ၁၀

	ကု	အကု	ကုဝိ	အကုဝိ	ကြိ	သဗ္ဗရသာဓ
ကု	။		။	။		၃
အကု		။	။	။		၃
ကုဝိ			။	။	။	၃
အကုဝိ			။	။	။	၃
ကြိ	။	။	။	။	။	၅
သဗ္ဗရသာဓ						* ၁၇

	ကာကု	ရှကု	အရှကု	ကုတ်ကု	အကု	ကုဝိ	အကုဝိ	ရှဝိ	အရှဝိ	ကုတ်ဝိ	ကာကြိ	ရှကြိ	အရှကြိ	သမသင့်ဝိဓ
ကာကု	။	။	။	။		။	။	။	။	။				၉
ရှကု		။				။		။						၃
အရှကု			။			။		။	။	။				၅
ကုတ်ကု										။				၁
အကု					။	။	။	။	။					၅
ကုဝိ						။	။	။	။		။			၅
အကုဝိ						။	။				။			၃
ရှဝိ						။		။	။		။			၄
အရှဝိ						။			။		။			၃
ကုတ်ဝိ						။		။	။	။				၄
ကာကြိ	။				။	။	။	။	။	။	။	။	။	၁၀
ရှကြိ						။		။				။		၃
အရှကြိ						။		။	။				။	၅
သမသင့်ဝိဓ														* ၆၀

နှင့်အတူ ဥပါဒ်သောဟဒယဝတ္ထုသည် ပဋိသန္ဓေ ကြာရှင် (၁၅)ချ၊ ဇွန်း ချေ၊ ဆွိုင်းချေ၊ နှိုးသုံးချ၊ မရဏာသန္ဓေ ငါးချက်၊ ရုံး ဘွင်၊ စုတိအား ဝတ္ထုပုရေဇာတ နိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏-ဟု ဝိဘင်္ဂက ပြခဲ့ သည့်အတိုင်းဆို။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း။ တနည်းအားဆိုရိုး။ ။ပထမတွင် နာမက္ခန္ဓာ သည် ပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာနှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော ဧကဇကာယအား။ (ရာသီဖွဲ့ အရကောက်အတိုင်း ပြဝေသည်) ဒုတိယတွင် နာမက္ခန္ဓာသည် ပထမတွင် နာမက္ခန္ဓာနှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက် သော ဒွိဇကာယအား။ ဥတုဇရုပ် ဥပါဒ်သည် ဖြစ်အံ့ တိဇကာယအား။ တတိယ အစရှိသော နောက်နောက်သောတွင် နာမက္ခန္ဓာသည် ဒုတိယ အစရှိသော ရှေးရှေးသောတွင် နာမက္ခန္ဓာနှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ဌီသို့ ရောက်သော တိဇကာယအား။ အာဟာရဇရုပ် ဥပါဒ်သည်ဖြစ်အံ့ စတု ဇကာယအား။ အာဝဇ္ဇန်းဇွေသည် ပဋိသန္ဓေ ကြာရ ဿဝင်္ဂပစ္ဆေ (၁၅) နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော တိဇကာယ, စတုဇကာယ အား။ ဆိုတော့။ ။နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ အနာဂါမိဖိုလ် အရဟတ္တဖိုလ်သည် မိမိ၏ရှေ့ ဝိတ္တဇရှာ တချက်ခန့်ကာလ၌ ဖြစ်၍ ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော ဒွိဇ, တိဇကာယအား။ ဆို။ မရဏာသန္နအခါ ရုံ နောင်စုတိ ကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ကာမဖြစ်၍ တိဇသာ။ ဓောတ္တင်နောင်ပဋိ ဝေါကာရဖြစ်နိုင်၍ ဒွိဇ, တိဇဟုဆို။ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်နှင့် စုတိမှာ ဝိတ္တ ဇရုပ်ကို မဖြစ်စေ၍ ဒွိဇ, တိဇသာ၊ ဤပစ္ဆာဇာတပစ္စည်းကို ဝတ္ထုပုရေ ဇာတကဲ့သို့ ပဋိဝေါကာရနှင့် ပဝတ္တိကိုသာရွေးဆို။ ပုရေဇာပစ္စည်းရှေ၊ ပစ္ဆာဇာ နောက်နေသည်သာ ထူး၏။

ပဋ္ဌာဝိတက်အနန္တရပစ္စည်း အဖွင့်တွင် သဗ္ဗဓသာမဟုတ် ဓသဓ, သဗ္ဗရသာဓ, သမသင့်ဝိဓ, ဗဟုဓသဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြသည့် အတိုင်း ဇယားပြုလုပ်ထား၏။

ဓသာဓဆိုရိုး။ ။ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော အနန္တရ ပစ္စည်းသည် ကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ဤနှစ်ရာသီတို့အား အနန္တရ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြုပေ ၏။ အကြောင်းဆိုတော့။

သဗ္ဗရသာဓဆိုရိုး။ ။ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော အနန္တရ ပစ္စည်း သည် ကုသိုလ်၊ ကုသလဝိပါက်၊ အကုသလဝိပါက်၊ ဤသုံးရာသီတို့အား အနန္တရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏၊ ဆိုတော့။

သမသင့်ဝိဓဆိုရိုး။ ။ကာမ ကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော အနန္တရ ပစ္စည်းသည် ကာမကုသိုလ်၊ ရူပကုသိုလ်၊ အရူပကုသိုလ်၊ လောကုတ္တရာ ကုသိုလ်၊ ကာမကုသလဝိပါက်၊ အကုသလဝိပါက်၊ ရူပဝိပါက်၊ အရူပ ဝိပါက်၊ လောကုတ္တရာဝိပါက်၊ ဤကိုးရာသီတို့အား အနန္တရ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ကုသိုလ်သည်ကုသိုလ်အား ၆-ရာသီဝိပါက် အား ၁၂-ရာသီဖြင့် အပေါင်းကိုပါပြရာ၌ ပုဒ်မအမှတ်များကို ပေါင်း၍ ယူ။ မထူးပြီ။

ဗဟုဓ။ ။ပစ္စည်း၊ ပစ္စယုပ္ပန် နှစ်ချက်လုံးတွင် အစိပ်အပေါင်းဟု ပြထားရာ အစိပ်မှာ စိတ်တခုစီ အတွက် ဖြစ်၏။ အပေါင်းမှာ ရသင့်သမျှ အပေါင်းအတွက်ဖြစ်၏။

ဗဟုဓဆိုရိုး။ ။ကာမ ကုသိုလ် ပထမ စိတ်သည် ကာမ ကုသိုလ် ပထမစိတ်။ ရူပကုသိုလ်သောမနဿလေး၊ မဂ်သောမနဿ (၁၆)၊ တဒါရုံ (၁၁)၊မဟဂ္ဂုတ်ဘွင်ကိုး၊ အောက်ဖိုလ် သောမနဿ(၁၂)။ ဤ(၅၃) ပါးသော စိတ်တို့အား အနန္တရ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏၊ ဤသ သောအတိုင်း အကြောင်းကိုဆိုတော့။

အထူး။ ။ကာမကြိယာ ပထမစိတ်နောင် ဒွါဝိသတိယာ ဟုအဋ္ဌ ကထာ၌ ရှိရာ အရဟတ္တဖလ သမာပတ်ကို ဝေဒနာ မခွဲဘဲ ယူထားခြင်း ကြောင့်ဖြစ်၏။ ဤ၌ကား ဝေဒနာခွဲယူထား၍ ပဉ္စဝီသ ဖြစ်နေသည်။ ထိုမှတပါး နေဝကျ ကြိနောင်အနာဂါမိဖိုလ် ၁, အရဟတ္တဖိုလ် (၁)ဟု

ပဋ္ဌာနိစိတ် အနန္တရပစ္စည်း အဋ္ဌကထာပြ ဇယား "အနုစလာဝ" (၁၈)

			ကု	အကု	ဝိ	ကြိ		
ကာကုပဒ္ဒေ	၁	၂	၁.၂ ၄ ၁၆		ရံ-၁၁ ၉ ၁၂		၅၃	၅၄
။ ဒုဝ ။	၁	၂	၁.၂		ရံ-၁၁ ၉		၂၃	၂၂
။ တ ။	၁	၂	၁.၂ ၁ ၄ ၄		ရံ-၁၁ ၉ ၃		၃၃	၃၄
ရှပကု	၁	၅	၁။ ၅		၄ ၅		၁၀	၁၄
အာကာကု	၁		၁		၄ ၅ ၁		၁၁	
ဝိညာကု	၁		၁		၄ ၅ ၂		၁၂	
အာကိံ ကု	၁		၁		၄ ၅ ၃		၁၃	
နေဝကု	၁		၁		၄ ၅ ၄ ၁		၁၅	
ကုတ်ကု	၁	၂၀			၁။ ၂၀		၁	၂၀
လောဘမူ	၁	၈		၁၈	ရံ-၁၁ ၉		၂၁	၂၈
ဒေါသမူ	၁	၂		၁၂	၂ ၄		၇	၈
မောဟမူ	၁	၂		၁၂	ရံ-၁၁ ၉		၂၀	၂၂
ကုဝိပဉ္စဝိညာဉ်	၁	၅			၁		၁	၅
ကုဝိန္တိုင်း	၁				ကုဝိ-၂		၂	
။ သောသန္တီ	၁				တွင်၁၀။ရံ၁	၁၁	၁၂	
။ ဥသန္တီ	၁				၂ ၈	၁ ၁	၁၂	
ကာဝိပဒ္ဒေ	၁	၄			၂ ၈ ၅ ၄	၂	၂၁	
။ ဒုဝ ။	၁	၄			၂ ၈	၂	၁၂	
ရှဝိ		၅			၈ ၅ ၄	၂	၁၉	
အာကာဝိ	၁				၄ ၄	၁	၉	
ဝိညာဝိ	၁				၄ ၃	၁	၈	
အာကိံဝိ	၁				၄ ၂	၁	၇	
နေဝဝိ	၁				၄ ၁	၁	၆	
ကုတ်ဝိ	၁	၄			၄ ၉ ၁။ ၄		၁၄	၁၇
အကုဝိပဉ္စဝိညာဉ်	၁	၅			၁		၁	၅
အကုဝိန္တိုင်း	၁				၁		၁	
အကုဝိဥသန္တီ	၁				၂ ၈	၂	၁၂	
ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း	၁				၁၀		၁၀	
ဟသိတုပ္ပါဒ်	၁				၁ ၆ ၅	၁	၁၃	
မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း	၁		၈	၁၂	၂ ၈ ၅	၁ ၁ ၈	၄၅	
ကာကြိပဒ္ဒေ	၁	၂			၁ ၆ ၅ ၄ ၄	၁၂ ၄	၂၅	၂၆
။ ဒု ။	၁	၂			၁ ၆ ၅ ၄	၁၂	၁၇	၁၈
။ တ ။	၁	၂			၂ ၆ ၅ ၄ ၁	၁၂ ၁ ၄	၂၄	၂၅
။ ဝ ။	၁	၂			၂ ၆ ၅ ၄	၁၂	၁၈	၁၉
ရှပကြိ	၁	၅			၄ ၅	၁။ ၅	၁၀	၁၄
အာကာကြိ	၁				၄ ၅ ၁	၁	၁၁	
ဝိညာကြိ	၁				၄ ၅ ၂	၁	၁၂	
အာကိံကြိ	၁				၄ ၅ ၃	၁	၁၃	
နေဝကြိ	၁				၄ ၅ ၄ ၁	၁	၁၅	

ပြထားရာ နေဝနောင်ဖြစ်၍ ထိုအနာဂါမိဖိုလ်, အရဟတ္တဖိုလ် တို့မှာ ဥပေက္ခာ ပဥ္စမဈာန်သာဖြစ်သင့်ဟု ယူဆတတ်သည်။ အဋ္ဌကထာ၌ ဝေဒနာမရှိဘဲပြထား၍ (၁) ဖြစ်နေသည်။ သောမနဿဈာန်များလည်း ရနိုင်သောကြောင့် ဝေဒနာအားလုံးကိုယူလျှင် အနာဂါမိဖိုလ် ၅, အရဟတ္တဖိုလ် ၅ ဖြစ်ရကား (၁၉) စိတ်ဖြစ်၏။ "နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ နေဝသညာနာသညာယတနံ အရဟတော သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာယ ဖလသမာပတ္တိယာ" "သုခါယဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာယ ဖလသမာပတ္တိယာ" ဟူသော ဝေဒနာတိက်နှင့် ပိဋကတ်တို့ကား ခိုင်မြဲသော အထောက်တို့တည်း။

အကျဉ်းချုပ်။ ။နောက်ကပြခဲ့သော အနန္တရ အကျဉ်းချုပ် ကဲ့သို့ ဤ၌လည်းစိတ်တို့၏ ကိစ္စကို အသီးသီးမှတ်ပြီးလျှင် ဤကိစ္စတတ်သောစိတ် နောက်မည်သည့်စိတ်ဖြစ်သင့်သည်ကို စီထားသည့်အတိုင်း လိုးဝေ၊ ဝိဆိုနိုင်လျှင် အနန္တရ ရပ်ရှုပြီးပါပြီ။

အနန္တရပစ္စည်း ပဋိလောမ ဇယား

		ကု				အကု			ဝိ								ကြိ						
		ကာကု	ရူကု	အရူကု	ကုတ်ကု	လောဘမူ	ဒေါသမူ	မောဟမူ	ဒွေပဉ္စ	သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း	ဥသန္တီ	သောသန္တီ	မဟာဝိ	ရူဝိ	အရူဝိ	ကုတ်ဝိ	ပဉ္စဒွါ	မနောဒွါ	ဟသိ	ကာကြိ	ရူကြိ	အရူကြိ	
ကာမဇော	၂၉																	၁					၁
ရူကု	၅	၄																					၄
အရူကု	၄	၂																					၂
ကုတ်ကု	၄	၄																					၄
ဒွေပဉ္စ	၁၀																၁						၁
သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း	၂								၁၀														၁၀
ဥသန္တီ	၂	၈				၁၂				၂	ရုံ-၁၁							ဝု၁		၄			၇၀
သောသန္တီ	၁	၈				၈		၂		၁									၁	၄			၂၄
ကာမဝိ။ ပဌမ	၂	၈	၅	၄		၈		၂			ရုံ-၁၁			၅	၄	၄		၁	၁	၈	၅	၄	၇၀
။ ဒု ။	၂	၈				၈		၂			ရုံ-၁၁			၅				၁	၁	၄			၄၀
။ တ ။	၂	၈	၅	၄		၁၂					ရုံ-၁၁			၅	၄	၄		၁	၁	၈	၅	၄	၇၂
။ စ ။	၂	၈				၁၂					ရုံ-၁၁			၅				၁		၄			၄၁
ရူဝိ	၅	၈	၅	၄		၈		၂					၄	၅		၄		၁	၁	၈	၅	၄	၅၉
အာကာဝိ	၁	၈		၄		၈		၂					၄	၅		၄		၁		၈		၄	၄၈
ဝိညာဝိ	၁	၈		၃		၈		၂					၄	၅	၁	၄		၁		၈		၃	၄၇
အာကိံဝိ	၁	၈		၂		၈		၂					၄	၅	၂	၄		၁		၈		၂	၄၆
နေဝဝိ	၁	၈		၁		၈		၂					၄	၅	၃	၄		၁		၈		၁	၄၅
သောတာပတ္တိဖိုလ်	၁	၄			၁																		၅
သကဒါဂါမိ ။	၁	၄			၁																		၅
အနာဂါမိ ။	၁	၄		၁	၁																		၆
အရဟတ္တ ။	၁				၁															၄		၁	၆
ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း	၁										၂		၈	၅									၁၅
မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း	၁										၃		၈	၅	၄								၂၀
ရူကြိ	၅																			၄			၄
အရူကြိ	၄																			၂			၂

အာသေဝန ပစ္စည်းရသီစု “အနုလောမ”

		ကု				အကု	ဝိ				ကြိ			
		ကာ	ရူ	အရူ	ကုတ်		ကာ	ရူ	အရူ	ကုတ်	ကာ	ရူ	အရူ	
ကာမကု	၈	။	။	။	။									၄
ရူပကု	၅		။											၁
အရူပကု	၄			။										၁
အကု	၁၂					။								၁
ကာမကြိ	၉										။	။	။	၃
ရူပကြိ	၅											။		၁
အရူပကြိ	၄												။	၁

အနန္တရပစ္စည်း၊ ပဋိလောမဇယား။ ။ဝိထိ သရုပ်များကို ကြေပြန်စိမ့်သောငှာ ရေးပြအပ်ပေသည်။ အချင်းချင်း တူရာများကို ချန်လှပ်ထား၏။ ကာမဇောဝယ် ကာမဇောများကို မပြဟုဆိုလို၏။

ကာမဇော (၂၉) ခုတွင် ဝုဋ္ဌော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း (၁) ရှိ၏။ ရူပကုသိုလ်ခုတွင် ဂေါတြဘုကိစ္စထင်သော မဟာကုပ, တခုရှိ၏။ ဤသို့သည်ဖြင့် ဝိထိ သရုပ်ကို လှည့်ပါတော့။

အာသေဝနပစ္စည်း၊ ဆိုရိုး။ ။ကာမ ကုသိုလ်သည် ကာမ ကုသိုလ်၊ ရူပကုသိုလ်၊ အရူပကုသိုလ်၊ လောကုတ္တရာကုသိုလ်။ ဤလေးရာသီတို့အား အာသေဝနပစ္စည်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ ဆို။ ။တနည်းကားပြဆိုပြီ။

ပကတူပနိဿယပစ္စည်း ဆုံသိမ်း "အဋ္ဌကထာ"

	တေဘူမကကုသိုလ်	အကု	တေဘူမကဝိပါက်	တေဘူမကကြိယာ	
တေဘူမကကုသိုလ်	။	။	။	။	၄
လောကုတ္တရာကုသိုလ်	။		။	။	၃
အကုသိုလ်	။	။	။	။	၄
တေဘူမကဝိပါက်	။	။	။	။	၄
အောက်ဖိုလ်-၃	။		။	။	၃
အရဟတ္တဖိုလ်			။	။	၂
တေဘူမကကြိယာ	။	။	။	။	၄
ရုပ်-ပညတ်(သုတ္တန်နည်း)	။	။	။	။	၄

နာနာက္ခဏိက ကမ္မပစ္စည်း ဆုံသိမ်း

	အဟိတ်		ကာဝိ	ရူဝိ	အရူဝိ	ကုတ်ဝိ	ကဋတ္တာရုပ်		
	အကုဝိ	ကုဝိ					ပဋိကမ္မ	ပဝတ္တိကမ္မ	အသညကမ္မ
တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ ကာမကု		၈	၈				။	။	
တိဟိတ်ဩမကဒွိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌကု		၈	၄				။	။	
ဒွိဟိတ်ဩမကကု		၈					။	။	
ပ၊ ဒု၊ တ၊ ဈာန်ကု				၁-စီ			။	။	
ပဉ္စမဈာန်ကု				၁			။	။	။
အရူကု					၁-စီ				
လောကုတ္တရာကု						၁-စီ			
အကု	၇						။	။	

ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း၊ ပုတိ° ပစ္စည်းဆုံသိမ်း "အဋ္ဌကထာ"

	တေဘူမကကုသိုလ်	အကုသိုလ်	တေဘူမကဝိပါက်	တေဘူမကကြိယာ	
စက္ခုဝတ္ထု(ပ)ကာယဝတ္ထု			စက်ဒွေ၊ ပ၊ ကာဒွေ		၁-စီ
ဟဒယဝတ္ထု	။	။	အရူဝိ-၄၊ ဒွေပဉ္စကြဉ်	။	၄

ပကတူပနိဿယ ပစ္စည်း၊ ဆုံသိမ်း ဆိုရိုး။ ။တေဘူမက ကုသိုလ်သည် တေဘူမက ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ တေဘူမကဝိပါက်၊ တေဘူမက ကြိယာ၊ ဤလေးရပ်တို့အား ပကတူပနိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ ဆိုတော့။ ။ရုပ်ပစ္စည်းသည် ပဋ္ဌာန်းနည်းဖြင့် မရ၊ သုတ္တန်နည်းဖြင့် သာရ၏ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်၏။ ပညတ် အဋ္ဌကထာတွင် မပါ၊ ပုဂ္ဂလောဝါကို ယော၍ ထည့်ထား၏။

တနည်း။ ။ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ပတ္ထနာ၊ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ၊ ကာယိက သုခ၊ ကာယိက ဒုက္ခ၊ ပုဂ္ဂလ၊ ဘောဇန၊ ဥတု၊ သေနာသနတို့သည် ဖြစ်ထိုက်သည် အားလျော်စွာ မိမိသန္တာန် သူတပါး သန္တာန်၌ ဖြစ်သော ကုသိုလ်ကေဝီသ၊ အကုသိုလ်ဒွါဒသ၊ ဝိပါက် ဆတ္တိံသ၊ ကြိယာဝီသ နာမက္ခန္ဓာအား။ ဗလဝဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် စေတနာသည် ဝိပါက်ဆတ္တိံသ နာမက္ခန္ဓာအား ပကတူပနိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

နာနာက္ခဏိက ကမ္မဆိုရိုး။ ။တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ မဟာ ကုသိုလ် စေတနာသည် အဟိတ်ကုသလဝိပါက်ရှစ်ခု၊ မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု နာမက္ခန္ဓာ၊ ပဋိသန္ဓေ ကမ္မဇရုပ်၊ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်အား နာနာက္ခဏိကကမ္မ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ ဆိုတော့။ အဋ္ဌကထာ၌ ဥက္ကဋ္ဌ ဩမကမခွဲဘဲ ကာမကု ဟု တပေါင်းတည်းပြ၏။ (နာနာက္ခဏိက ကမ္မသည် ဗလဝနာနာက္ခဏိက ကမ္မ၊ ဗလဝဒုဗ္ဗလ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ၊ အနန္တရကမ္မဟု သုံးမျိုး ရှိရာ ဆိုင်ရာသူ့သဘောအားလျော်စွာခွဲဝေ၍ ဤဇယား၌ပင် ကြည့်ရှုဆို)

ဝတ္ထုပုရေဇာတပစ္စည်း။ ဆိုရိုး။ ။မဇ္ဈိမာယုက ဖြစ်သော စက္ခုဝတ္ထုသည် စက္ခုဝိညာဉ်ဓာတ်၊ ဤတရားအား ဝတ္ထုပုရေဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ သောတ စသည်ကိုဆို။ ။ပဋိသန္ဓေ အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယဝတ္ထု၊ နိရောဓသမာပတ်မှ ထသောအခါ ရှေ့စိတ္တက္ခဏ တချက်ခန့်ကာလ၌ ဖြစ်သောဟဒယ ဝတ္ထု၊ မရဏာသန္နအခါ စုတိစိတ်မှ ပြန်၍ ရေသော် (၁၇) ချက်မြောက်သော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်သော ဟဒယ ဝတ္ထုသည် ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ တေဘူမက ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အရူပဝိပါက်လေးခု၊ ဒွေပဉ္စဝိညာဉ်တဆယ်ကြဉ်သော တေဘူမကဝိပါက်၊ တေဘူမကကြိယာ၊ ဤလေးရပ်တို့အား ဝတ္ထုပုရေဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

တနည်း။ ။ဤတနည်းကား ဆိုရိုးကို အနုဋ္ဌရ စက်ဝိုင်းကြီးတွင် ပြခဲ့ပြီ။

ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယပစ္စည်း။ ဆိုရိုး။ ။မဇ္ဈိမာယုက ဖြစ်၍ အတိတ ဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော စက္ခုဝတ္ထုသည် စက္ခုဝိညာဉ် ဓာတ်အား ဝတ္ထုပုရေဇာတနိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ ။အထက် တကွက် ကိုသာဆို၊ သောတဝတ္ထုစသည်တို့ကိုလည်း နည်းတူဆိုတော့။

ပစ္ဆာဇာတပစ္စည်း ရုသီစု "အင်္ဂကထာ"

	တိ ၈၊ စတုကောယ	
ပဋ္ဌဝေါကာရ စတုဘူမက ကုသိုလ် အကုသိုလ်	။	
ပဋိသန္ဓေကြဉ် ကာမ, ရူပဝိပါက်	။	ကေန်
ပဉ္စဝေါကာရ လောကုတ္တရာဝိပါက်	။	
ပဉ္စဝေါကာရ ဘောဘူမကကြိယာ	။	

ရုပ်အာဟာရပစ္စည်း ရုသီစု "အင်္ဂကထာ"

	အာဟာရဇရုပ်	ကြင်းထိရုပ်	ဇနက	အနုပါလက
စတုသမုဋ္ဌာနိကဩဇာ	။		။	။
။		။		။

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယပစ္စည်း ရုသီစု "အင်္ဂကထာ"

ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ	ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေကြဉ် ကလာပ်တူကမ္မဇရုပ်ကိုးခု

ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်း။ ဆိုနိုး။ ။ပဉ္စဝေါကာရ စတုဘူမက ကုသိုလ်, အကုသိုလ်သည် ဝုဋ္ဌော မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ရှေးရှေးသော စိတ်နှင့်အတူ ဥပါဒ်၍ ရုပ်၏ ဌီသို့ရောက်သော တိဇ, စတုဇကာယအား ပစ္ဆာဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ပဋိသန္ဓေကြဉ်သော ကာမဝိပါက်, ရူပဝိပါက်သည် တိဇ, စတုဇကာယအား ကေန်ပစ္ဆာဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ ဆို။

တနည်းကား။ ။အနန္တရစက်ဝိုင်း တနည်းကား အတိုင်းဆို။

ကေဇဝသည်။ ။ပဋိသန္ဓေနှင့် အတူ ဥပါဒ်၍ ပဋိသန္ဓေ စိတ်၏ဌီ ကာဉ် ရှိသော ကမ္မဇရုပ်အပေါင်းသည် ကေဇကာယမည်၏။

ဒွိဇကာယ။ ။ပဋိသန္ဓေ၏ ဘင်ခဏ၌ တည်ရှိသော ကမ္မဇ, ဥတုဇ ရုပ်အပေါင်းသည် ဒွိဇကာယမည်၏။(ပဋိသန္ဓေ၏ ဌီအခိုက်က ဥပါဒ်သော ဥတုဇရုပ်သည် ဘင်၌ ဌီသို့ရောက်ပြီ)။

တိဇကာယ။ ။ပဋိသန္ဓေနောင်ပထမဘဝင်၏ ဌီခဏ၌ တည်ရှိသော ကမ္မဇ, ဥတုဇ, စိတ္တဇရုပ်အပေါင်းသည် တိဇကာယမည်၏။

စတုဇကာယ။ ။အာဟာရဇရုပ် ဥပါဒ်ပြီးနောက် ဌီသို့ရောက်သည့်အခါ တည်ရှိသော ရုပ်အပေါင်းသည် စတုဇကာယမည်၏။

ပုရေဇာတ၊ ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စည်း၌ ကြံဆောင်။ ။မရဏာ သန္နအခါ ထဆဲ ခြောက်ခုမြောက်သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်ပြိုင်သော ဟဒယဝတ္ထုသည် စုတိစိတ်အား ဝတ္ထုပုရေဇာတ နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်သကဲ့သို့ စုတိစိတ်သည်လည်း ထဆဲ ခြောက်ခုမြောက်သော စိတ်နှင့် အတူ ဥပါဒ်ပြိုင်သော ဟဒယဝတ္ထုအား ပစ္ဆာဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုထိုက်၏။ ။အလွန်အားနည်းသော မရဏာသန္နအခါ၌သော်မှ ဤစိတ် ဤရုပ်တို့အား ပုရေဇာတ ပစ္ဆာဇာတ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင် ပါလျှင် ပကတိအခါကာလများ၌လည်း သာ၍ပင်ကျေးဇူးပြုထိုက်၏။ ထို့ကြောင့် ဒံကောက် ဆရာတော်ကြီးများ၏ ရှေးရှေး နောက်နောက် စိတ္တက္ခဏကို မိန့်ဆိုတော်မူကြသည်ကား ဆိုဖွယ်ရာအောင်ဟု ကြံဆဘွယ်ရှိ၏။

ရုပ်အာဟာရ ပစ္စည်း။ ဆိုနိုး။ ။စတု သမုဋ္ဌာနိက ဩဇာသည် ကလာပ်တူဩဇာကြဉ်သော အာဟာရဇရုပ်အား ဇနကသတ္တိ၊ အနုပါလကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ ကလာပ်တူဩဇာကြဉ်သော ကြင်းသော ထိဇ ရုပ်အား အနုပါလကသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

တနည်း။ ။အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ရှိသော စတုသမုဋ္ဌာနိကဩဇာ၊ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်၌ရှိသော ဥတုဇ ဩဇာတို့သည် ကာလာပ်တူ ဩဇာ ကြဉ်သော ကလာပ်တူ ကလပ်ပြား ဖြစ်သော စတုသမုဋ္ဌာနိက ရုပ်တို့အား ရုပ်အာဟာရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

တနည်း။ ။ကမ္မဇကလာပ်ကိုးစည်းတို့တွင် ကျေ ဒသက ကလာပ်၌ရှိသော ဩဇာသည် ကလာပ်တူကမ္မဇရုပ်ကိုးခု ကလာပ်ပြားနှစ်ဆယ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့အား ရုပ်အာဟာရသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ကြွင်းသောထဒသကကလာပ်စသော ကမ္မဇကလာပ်ကိုးစည်း၊ စိတ္တဇကလာပ် ခြောက်စည်း၊ ဥတုဇကလာပ် လေးစည်း၊ အာဟာရဇကလာပ် နှစ်စည်းတို့ကို နည်းမှီ၍ အကုန်ဆို။

မှုလဋီကာ၌။ ။စိတ္တသမုဋ္ဌာနဩဇာသည် နောစိတ္တသမုဋ္ဌာနမဖြစ်။ ထိုစိတ္တသမုဋ္ဌာန နောစိတ္တသမုဋ္ဌာန နှစ်ပါးကို စိတ္တသမုဋ္ဌာန ကာယ၏ အာဟာရပစ္စည်းဟု မဟော။ စင်စစ်ကား ကာ၊ ဥ၊ ဟာ၊ တိဇ အာဟာရကို နောစိတ္တသမုဋ္ဌာန ကာယ၏ အာဟာရပစ္စည်း တတ်မှုကို ဟောတော်မူသောကြောင့် စိတ္တဇရုပ်အား အာဟာရပစ္စည်းတတ်မှုကို ဆင်ခြင်၍ယူ ဟုဆို၏။

ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ ပစ္စည်း။ ဆိုနိုး။ ။ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ရုပ်ဇီဝိ တိန္ဒြေကြဉ်သော ကလာပ်တူ ကမ္မဇ ရုပ်ကိုးခုအား ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။

တနည်း။ ။ကမ္မဇကလာပ်ကိုးစည်းတို့တွင် ကျေ ဒသက ကလာပ်၌ရှိသော ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ကလာပ်တူ ကမ္မဇရုပ် ကိုးခုအား .... သော ထဒသကစသည်ကိုဆိုတော။

မှုလဋီကာ၌။ ။ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ သဟဇာတပစ္စည်း မဖြစ်မှုကို ရည်ရွယ်၍ "ဋ္ဌိတိ ကုစဏေ" ဟု အင်္ဂကထာဆိုလည်း "အဗျာကတံ့ဓမ္မံပဋိစ္စ၊ အသညသတ္တာနံ ဧကံမဟာဘူတံ" စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ၍ ဥပါဒ်သော၌လည်း ထိုရုပ် ဇီဝိတိန္ဒြေ၏ ဣန္ဒြိယပစ္စည်း တတ်မှုကို မတား မြစ်နိုင်၊ အသညသတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဖြစ်ဆဲကမ္မဇ၊ ရုပ်အားရင်း၊ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ပဝတ္တိအခါ ပဝတ္တိကမ္မဇရုပ်အားရင်း၊ ရူပဇီဝိတိန္ဒြေမှ တပါးသော ဣန္ဒြိယပစ္စည်းတတ်မှုမရှိ။ ပဋိစ္စစသော ဆဝါရကို ဥပါဒ်စေသော ဟော၍ အနုလုံမှာ ပစ္ဆာဇာတမရှိ။

သဟဇာတမျိုးများကို ပစ္စည်းတတ်ရာ၌ သိနှင့်ဘွယ်

ပထမဈာန်၌ အပြစ်ရှုပုံ။ ။ငါရသော ပထမဈာန်သည် နီဝရဏ တည်းဟူသော နီးသောရန်သူရှိ၏။ ဝိတက်တည်းဟူသော ရုံ့ရင်းသော အင်္ဂါရှိခြင်းကြောင့် ဈာန်အင်္ဂါ၏အားသည် နည်း၏ဟု ပထမဈာန်၌ အပြစ်ကိုမြင်၍ ထိုပထမဈာန်၌ တပ်ခြင်းကိုစွန့်၍ ဒုတိယဈာန်သည် ငြိမ်သက်၏-ဟု နှလုံးပြု၍။

ဒုဈာန်၌ အပြစ်ရှုပုံ။ ။ငါရသော ဒုတိယဈာန်သည် ဝိတက်တည်း ဟူသော နီးသောရန်သူရှိ၏။ ဝိစာရ တည်းဟူသော ရုံ့ရင်းသော.... (အထက်သဘောသွားအတိုင်းဆိုတော့)။

တဈာန်၌ အပြစ်ရှုပုံ။ ။ဝိစာရ .... နီးသောရန်သူ။ ပီတိ .... ရုံ့ရင်းသော အင်္ဂါဟုဆို။

စဈာန်၌ အပြစ်ရှုပုံ။ ။ပီတိ.... နီးသောရန်သူ။ သုခ .... ရုံ့ရင်းသော အင်္ဂါဟု ဆို။

အထူး။ ။ရဟန္တာ သန္တာန်၌ ဖြစ်သော ရူပကြိယာ ဈာန်များကို အပြစ်မရှုရပြီ။ အာရုံပြု၍သာ တက်ရသည်။

ပဥ္စမဈာန်၌ အပြစ်ရှုပုံ။ ။ရုပ်ရှိခြင်းကြောင့် ထားလက်နက်ဖြင့် ခုတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ခိုက်ရန်ငြင်းခုံခြင်း၊ မျက်စိ နားစသည်တို့၌ အနာစသည် တို့သည်ဖြစ်ကုန်၏။ ရုပ်မရှိသော် မဖြစ်ကုန်ဟု ကရဇရုပ်၌ အပြစ်ကိုမြင်၍ ထိုကရဇရုပ်ကို လွန်ခြင်းငှါ အာကာသ ကသိုဏ်းသည် ကြဉ်အပ်သော ကသိုဏ်း ကိုးပါးတို့တွင် တပါးပါး၌ ရူပါဝစရ ပဥ္စမဈာန်ကိုဝင်စား၍ ရူပါဝစရ ပဥ္စမဈာန်မှထ၍ ငါရသော ရူပါဝစရ ပဥ္စမဈာန်သည် သုခတည်းဟူသော နီးသောရန်သူရှိ၏။ ငါငြီးငွေ့သော ကသိုဏ်းရုပ်ကို အာရုံပြုခြင်းကြောင့် ဈာန်အင်္ဂါ၏ အားသည်နည်း၏ဟု ရူပါဝစရဈာန်၌ အပြစ်ကိုမြင်၍ ထိုရူပါဝစရ ပဥ္စမဈာန်၌ တပ်ခြင်းကိုစွန့်၍ အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်သည် ငြိမ်သက်၏ဟု နှလုံးပြု၍ စကြဝဠာ အဆုံးတိုင်အောင်ငှင်း၊ အလိုရှိအပ်သော အရပ်အပိုင်းအခြားမျှငှင်း၊ အာကာသ ကသိုဏ်းသည် ကြဉ်အပ်သော ကသိုဏ်းပညတ် ပဋိဘာဂနိမိတ် ၉ ပါး တို့တွင် တပါးပါးကိုရွှေ့၌ငှင်း၊ ထိုဓကာ၌ ငှင်းပွားစေ၍ ကသိုဏ်းပညတ် ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြင့်တွေ့ရာ အရပ်ကို "အာကာသော အနန္တော၊ အာကာသော အနန္တော"ဟု နှလုံးသွင်းသည်ဖြစ်၍ ကသိုဏ်းပညတ် ပဋိဘာဂ နိမိတ်ကိုခွါ၏။ ထိုသို့ခွါသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ထိုကသိုဏ်း ပညတ် ပဋိဘာဂနိမိတ်ဖြင့် တွေ့ရာ အရပ်သည် ကောင်းကင်ဖြစ်၍ထင်၏။ ထိုသို့ ထင်သောအခါ ကွာသည်မည်၏။ ထိုကသိုဏ်း ပညတ် ပဋိဘာဂနိမိတ်၏ ကွာရာဖြစ်သော ကောင်းကင် ပညတ်ကို အာရုံပြု၍ "အာကာသော အနန္တော၊ အာကာသော အနန္တော"ဟု စီးဖြန်းဘန်များ၍။

အာကာ၌ အပြစ်ရှုပုံ။ ။ငါရသော အာကာသာ နဉ္စာယတန ကုဈာန်သည် ရူပါဝစရဈာန်တည်းဟူသော နီးသောရန်သူရှိ၏။ ငါငြီးငွေ့သော ကောင်းကင်ပညတ်ကို အာရုံပြုခြင်းကြောင့် ဈာန်အင်္ဂါ၏အား သည်နည်း၏ ဟု အာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၌ အပြစ်ကို မြင်၍ ထိုအာကာသာနဉ္စာယတနဈာန်၌ တပ်ခြင်းကို စွန့်၍ ဝိညာနဉ္စာယတန ဈာန်သည် ငြိမ်သက်၏ ဟု နှလုံးပြု၍၊ ဤဘဝရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာသ ကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ "ဝိညာဏံ အနန္တံ၊ ဝိညာဏံ အနန္တံ"ဟု စီးဖြန်းဘန်များ၍။

ဝိညာဉ်၌ အပြစ်ရှုပုံ။ ။ငါရသော ဝိညာဏကုသိုလ် ဈာန်သည် အာကာဈာန် တည်းဟူသော နီးသော ရန်သူရှိ၏။ ငါငြီးငွေ့သော ဤဘဝ ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တ သန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာကုသိုလ်ကို အာရုံ ပြုခြင်းကြောင့်....ဆို။ အာကာကုသိုလ်၏ မရှိခြင်းဟူသော နတ္ထိဘော ပညတ်ကို အာရုံပြု၍ "နတ္ထိကိဉ္စိ၊ နတ္ထိကိဉ္စိ"ဟု စီးဖြန်းဘန်များ၍။

အာကိံ၌ အပြစ်ရှုပုံ။ ။ငါရသော.... ဆို။ ဤဘဝ ရှေးဘဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကိံကုဈာန်ကို အာရုံပြု၍ "သန္တမေတံ၊ ပဏီတမေတံ"ဟု စီးဖြန်းဘန်များ၍။

မဂ်လေးပါး၌ ဆင်ခြင်ပုံ။ ။လောကီစိတ်ကောသီတိ၊ စေဒွေ ပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသဟု ဆိုအပ်သော တေဘူမက သင်္ခါရတို့တွင် တပါးပါးကို မှတ်သားနှလုံးသွင်း၍ ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်တတ်သော သဘောကြောင့် အမြဲမရှိသောအားဖြင့် အနိစ္စမည်၏။ ဖြစ်ခြင်း, ရင့်ခြင်း, ပျက်ခြင်း သတ္တိသည် နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ဘေးဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဆင်းရဲသောအားဖြင့် ဒုက္ခမည်၏။ အလိုသို့မလိုက်၊ အစိုးမရသည်ဖြစ်၍ အတ္တ-ဟု ဆိုအပ်သော အနှစ်သာရ၏ မရှိခြင်းကြောင့် ကိုယ်မဟုတ်သော အားဖြင့် အနတ္တမည်၏-ဟု အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ တည်းဟူသော လက္ခဏာ ရေးသုံးပါးကို ရှုလျက်။ သဗ္ဗေသင်္ခါရာ အနိစ္စာဟူ၍ငှင်း၊ သဗ္ဗေသင်္ခါရာ ဒုက္ခာ ဟူ၍ငှင်း၊ သဗ္ဗေဓမ္မာ အနတ္တာဟူ၍ငှင်း တဖန်တလဲလဲ အမြဲပိုက် ကျုံး နှလုံးသွင်းသော အားဖြင့် စီးဖြန်းဘန်များ၍။

မဂ်ကိစ္စဖြစ်ပုံ။ ။ထို့နောင်ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ တိက္ခပညာပုဂ္ဂိုလ် အား ၄ ကြိမ်မြောက်၊ မန္ဒပညာ ပုဂ္ဂိုလ်အား ၅ ကြိမ်မြောက် ဈာန်အင်္ဂါ ၅ ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သောတာပတ္တိမဂ် ပထမဈာန်သည်ငှင်း။ ပ။ဈာန် အင်္ဂါနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သောတာပတ္တိမဂ် ပဥ္စမဈာန်သည်ငှင်း။ ပါဒကဈာန်, သမ္မသိတဈာန်, ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယ၏ အစွမ်းအားဖြင့်ဖြစ်သောဈာန နိယာမ အားဖြင့်ငှင်း၊ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ၊ ဂေါတြဘူဟု ဆိုအပ်သော ဝိပဿနာ နိယာမ အားဖြင့်ငှင်း တွေ့၍ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်း။ သမုဒယသစ္စာကိုပယ်ခြင်း။ နိရောဓသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ မဂ္ဂသစ္စာ ကို ပွားစေခြင်း။ ဤကိစ္စလေးပါးကို တပြိုင်နက် ပြီးစေလျက် မဂ်ကိစ္စ ဖြစ်၍ တကြိမ်သာ အပ္ပနာသမာဓိဇော ကိစ္စဖြစ်၍ ချုပ်၏။

ဖိုလ်ကိစ္စဖြစ်ပုံ။ ။ထို့နောင် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ လျင်စွာ သိ တတ်သော နာနာက္ခဏိက ကမ္မဗလဝတရဖြစ်သော သောတာ ပတ္တိမဂ် စေတနာသည်ဖြစ်စေအပ်သော မဂ်စိတ်နှင့်ဈာန်အင်္ဂါ အစရှိသော အား ဖြင့် တူသော သောတာပတ္တိဖိုလ်စိတ်သည် တိက္ခပညာ ပုဂ္ဂိုလ်အား သုံး ကြိမ်၊ မန္ဒပညာ ပုဂ္ဂိုလ်အား နှစ်ကြိမ် အပ္ပနာ သမာဓိဇော ကိစ္စဖြစ်၍ ချုပ်၏။

မှာထားချက်။ ။သဟဇာတမျိုးများကို ပစ္စည်းတတ်၍ ပြရာ၌ အ ပြစ်ရှုပုံ စသည်များကို ရှေးဦးစွာ သိထားနိုင်ရန် ရသိစုမှ လာသည့် အတိုင်းအနည်းငယ် ခက်နိုးရာကို ထုတ်၍ပြ၏။ ငှင်းစုကို နှစ်ခေါက်သုံး ခေါက်ကြည့်ခါ သဘောသွားကို မှတ်ခြင်းဖြင့် ကျက်ရမှုမှ ကင်းလွတ် လတံ့။

ဇယား(၁)။ ။ဇယားတွင်ရှိသည့် အာရုံအတိုင်း လောဘမူ စ သော ဝီထိစိတ်တို့သည် အာရုံပြုကြကုန်၏။ ရှေ့နောက် ကာမ ဘဝင်တို့ သည် ကံ, ကမ္မနိမိတ်, ဂတိနိမိတ် သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြု ကြကုန်၏။ အာဂန္တုက ဘဝင်သည်ကား ဤပစ္စုပ္ပန် ဘဝဝယ် ရှေးကလေ့ ကျက်ခဲ့ဘူးသော ကာမအာရုံကို အာရုံပြု၏။ တဒါရုံကျလျှင် ကာမဘဝင် တဆယ်စသည်ကိုချ။ မကျလျှင် ဘဝင်ကျေနဝီသ စသည်ကိုချ။

မဟဂ္ဂုတ်ဘဝင် တို့သည်ကား။ ။ဆိုင်ရာ ကသိုဏ်းစသော ပညတ် များကို အာရုံပြုကြ၏။ **မဂ္ဂဝီထိ၌။** ပရိကံ စသည်တို့သည် တေဘူမက သင်္ခါရကို အာရုံပြု၍ ဂေါတြဘူ, မဂ်, ဖိုလ်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု ကြ၏။ **ဖလသမာပတ္တိဝီထိ** ၌လည်း အနုလုံတို့သည် တေဘူမက သင်္ခါ ရကို အာရုံပြုကုန်၏။

ဇယား (၂)။ ။ရှေးဘဝ မရဏာ သန္နဝီထိ၌။ ရှေ့နောက်ဘဝင် စုတိ တိတွင် ကာမဝိပါက်သည် ပဥ္စဒွါရ၌ ယူမြဲတိုင်း နိမိတ်သုံးပါးတို့တွင် ပပါးပါးကို အာရုံပြုကုန်၏။ ရှေးဘဝ မရဏာသန္န ဝီထိစိတ်တို့သည် အတိတဘဝင်နှင့် ဥပါဒ်ပြိုင်သော ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ် နှစ်ပါးတို့တွင် တပါးပါးဖြစ်သင့်သော ပစ္စုပ္ပန် ပဥ္စာရုံကို အာရုံပြုကုန်၏။ ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေဘဝင်စုတိတို့သည် ရှေးဘဝ မရဏာ သန္နဇော၏ နိမိတ်နှစ်ပါး

ပစ္စည်းတတ်ရန် ဝီထိဇယား (၁)

အာရုံ	ဒွါရ	စိတ်	ပုဂ္ဂိုလ်	ဝသီဘော်
ကာလ ၃-ပါး။ ကာလဝိမုတ် ကိ ၈၁၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈၊ ပညတ်	မနောဒွါရ	လောဘ၊ မောဟ		
။		ဒေါ ဥပက္ခိ		
		သောပက္ခိ		
အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကြဉ်ကာလ ၃။ ဝိမုတ်-စိတ် ၈၇၊ စေ၊ ရုပ်၊နိ၊ပညတ်		ကာမကုသံ		
ကာလ ၃-ကာလဝိမုတ်။ ကိ-၈၁၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ ပညတ်		ကာမကုဝိပ်		
။ ကာမ-၅၄၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈		ကာမဝိ။ ၈		
ကာလ-၃ ဝိမုတ်၊ စိတ်-၈၆၊ စေ-၅၂၊ ရုပ်-၂၈၊ နိ၊ ပညတ်		ကာမကြိသံ		
။ ။ ၈၇		ကာမကြိဝိပ်		
၂၅။ ၁၄။ ၁၂-ပါးသော ပညတ်ပဋိဘာဂနိမိတ်		ရူပ အာဒိကမ္မိက	တိဟိတ်ကာမသေက္ခ(ရုပ)	
		သမာပဇ္ဇန	တိဟိတ်ကာမရုပသေက္ခ	သမာပဇ္ဇနအခိုက်
။		အရူပ အာဒိကမ္မိက	တိဟိတ်ကာမရဟန္တာ(ရုပ)	
		သမာပဇ္ဇန	တိဟိတ်ကာမရုပ်ရဟန္တာ	။
အာကာသကြဉ် ကသိုဏ်းကိုးပါးတို့တွင် တပါးပါး		အာကာကု။ ၂	တိဟိတ်ကာမရုပသေက္ခ(အာကာ)	။
ဤဘဝ ရှေးဘဝ၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာကုသိုလ်		ဝိညာကု။ ၂	။ အာကာသေက္ခဝိညာ	။
အာကာကုဏ်မရှိခြင်း နတ္ထိဘာဝပညတ်		အာကိံကု။ ၂	။ ၁+၁+၁	။
ဤဘဝ ရှေးဘဝ၌ဖြစ်ဘူးသော အာကိံကုသိုလ်		နေဝကု။ ၂	။ ၁+၁+၁+၁	။
ကသိုဏ်း။ အာကာကု နတ္ထိဘာဝပညတ်၊ အာကိံကု		အရူပကြိ။ ၂ဝိ	။ ရဟန္တာ၊ အရူပ ၄	။
ကိ ၈၁၊စေ-၅၂၊ရုပ်-၂၈ ဟုဆိုအပ်သော တေဘူမကသင်္ခါရနှင့် နိဗ္ဗာန်		သောတာမဂ်	တိဟိတ်ကာမ၊ ရုပ	
		ထက်မဂ်-၃	ကာမ ရုပ အရူပ	
။		ဖလသမာပတ္တိ	။	။

မရဏာသန္နဝီထိ ဇယား (၂)

		ဝိသယပဝတ္တိ	ဒွါရ		
မဟာဝိ-၄	မဟာကိံ-၄	ကာမ(၁၁)ဘုံမှ။ ကာမသုဂတိ(၇)ဘုံ	ပဉ္စဒွါရ၊မနောဒွါရ	ရုံဘုဉ်နေဘဝ်စု၊ ရုံနေဘဝ်စု	၂
				ဇောဘုဉ်နေဘဝ်စု၊ ဇောနေဘဝ်စု	၂
		ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင်ရူပ(၁၀)ဘုံမှ ကာမသုဂတိ(၇)ဘုံ	စက်၊ သော	။	။
			မနောဒွါရ	။	။
		အရူပ ၄ ဘုံမှ။ ကာမသုဂတိ(၇)ဘုံ	။	။	။
ရူပဝိပါက်		အသညာ, အကနိဋ္ဌကြဉ်ရူပ(၁၄)ဘုံမှ။ ရူပ(၁၅)ဘုံ	။	။	။
		ကာမသုဂတိ(၇)ဘုံမှ။ ရူပ(၁၅)ဘုံ	။	။	။
အရူပဝိပါက်		အရူပ(၄)ဘုံမှ။ အရူပ(၄)ဘုံ	။	။	။
		ကာမသုဂတိ(၇)ဘုံမှ။ အရူပ(၄)ဘုံ	။	။	။
		ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင်ရူပ(၁၀)ဘုံမှ။ အရူပ(၄)ဘုံ	။	။	။

ဖြစ်သော ပဋ္ဌရုံကို အာရုံပြု၏။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ဘဝနိကန္တိကလောဘ ဇောတို့သည် ဘဝသစ်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိပါက် နာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်ကို အာရုံပြု၏။

မနောဒွါရိက်ဇော။ ။ကာလသုံးပါးတွင် တပါးပါး၊ အာရုံ ၆ ပါးတွင် တပါးပါး၊ နိမိတ် သုံးပါးတွင် တပါးပါးကို အာရုံ ပြုကြကုန်၏။ နောက်ပဋိ, ဘဝင်တို့သည် မရဏာသန္န ယူမြဲတိုင်းသော အာရုံကို အာရုံ ပြုကုန်၏။

ကာမဘုံမှ စုတိ၍ ရူပအရူပဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေနေရာ၌။ ကာမဘဝင်စုတိ တို့သည် နိမိတ်သုံးပါးတွင် တပါးပါး။ ရူပ, အရူပ ပဋိသန္ဓေဘဝင်တို့သည် ကသိုဏ်းစသော ပညတ် မဟဂ္ဂုတ် ဓမ္မာရုံတို့ကို အာရုံပြုကုန်၏၊ မရဏာသန္နဇောတို့သည် ပဋိသန္ဓေဘဝင်နှင့် အာရုံတူကြ၏။

ရူပဘုံမှ စုတိ၍ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ နေရာ၌ကား ရူပဘဝင် စုတိ တို့က ကသိုဏ်းစသော ပညတ်ကို အာရုံပြု၍ ကာမပဋိသန္ဓေ ဘဝင်တို့က နိမိတ်သုံးပါးတွင် တပါးပါးကို အာရုံပြုကုန်၏။

ရူပဘုံမှ ရူပဘုံချင်းချင်း ပဋိသန္ဓေ နေရာ၌၎င်း၊ ။ရူပဘုံမှ အရူပ ဘုံ၊ အရူပဘုံချင်းချင်း၊ အရူပဘုံမှ ကာမဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေ နေရာ၌၎င်းရှေ့ နည်းအတိုင်း အာရုံပြုပုံများကိုသိလေ။

မှတ်ချက်။ ။ဇယားတွင် အဟိတ်စိတ်များမပါခဲ့ရာ အဟိတ် စိတ်ရကြသော သဟဇာတစသော ပစ္စည်းများအတွက် ဒွေပဉ္စဝိညာဉ် က ပစ္စုပ္ပန်ရူပါရုံစသည်ကို အာရုံပြု၍ မနောဓာတ်က ပစ္စုပ္ပန် ပဉ္စာရုံ အာရုံကို အာရုံပြုခြင်း၊ သန္တီရဏ သုံးခုနှင့် ဟသိတုပ္ပါဒ်က ကာမကို အာရုံပြုခြင်း၊ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းက အလုံးစုံကို အာရုံပြုခြင်းတို့ကို အာရမ္မဏသင်္ဂဟအတိုင်းမှတ်၍ဆို။ ပဉ္စဒွါရ၊ မနောဒွါရ ဝီထိများကိုလည်း နည်းတူ။ ဥဿန္နနှစ်မှာ ကာမ ၁၁ ဘုံမှ စုတေ၍ အပါယ်လေး ဘုံ၊ လူ့ဘုံ၊ ဘုမ္မသိတ်ထိဝိပါက်က အသုရာဟု ဆိုအပ်သော စတုမဟာရာဇ် ဘုံဟု ကာမ ၆ ဘုံ၌သာ ပဋိသန္ဓေနေ၏။

* * *

ပစ္စည်းတတ်ရန် ဝီထိဇယား(၁)

န	ဒ	မ	ကာမဇော-၇	ပ	ဥ	နု	ဂေါ	ဝေါ	ဈာန်	ဈာန်	မဂ်	ဖိုလ်	ရုံ-၂	အာဘွင်	ဘွင်အများ	
															ရုံကျ	ရုံမကျ
။			လော-မော										၁၁		၁၀	၁၉
။			ဒေါ										၆		၆	
။			ဒေါ											။	မဟာဝိသော ၄	
။			ကုသံ။ ၄										၁၁		၁၀	၁၉
။			ကုဝိပ်။ ၄										၁၁		၁၀	၁၉
။			ကာမဇော ၂၉										၈		ကာမသု။ ၉	
။			ကြိယံ-၄										၁၁		တိ။ ၄	၁၃
။			ကြိဝိပ်-၄										၁၁		တိ။ ၄	၁၃
။					။				၁						တိ၄။၅။၆။၇။၈	
။					။				များစွာ						၅။၆။၇။၈။၉	
။					။				၁						တိ ၄။၅။၆။၇။၈	
။					။				များစွာ						၅။၆။၇။၈။၉	
။					။				၁။ များစွာ						၉+၁	
။					။				၁။ များစွာ						၉+၁+၁	
။					။				၁။ များစွာ						၉+၁+၁+၁	
။					။				၁။ များစွာ						၉+၁+၁+၁+၁	
။					။				၁။ များစွာ						၉+၁+၁+၁+၁	
။					ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာ		။				၅။၄။၃။၂။၂	၃။ ၂			၉	
။					။			။			၅။၄။၃။၂။၂	။			၁၃	
။				နု	နု	နု	နု					၅။၄။၃။၂။၂			၁၃	

မရဏာသန္နဝီထိဇယား(၂)

တိ	န	ဒ	ပ	စ	သံ	ဏ	ဝ။မ	မရဏာသန္နဇော ၅	ရုံ။ ၂	ဘွင်	စု	ပဋိ	ဘွင် ၁၅။၁၆	ဘဝနိကန္တိကဇော	ဘွင်
။								ကာမကု။ ၈	။	။	၁၀	သံ ၄။ ဝိပ် ၄	။	။	၄။၄
။								။		။	။	။	။	။	၄။၄
။								။		။	၅	။	။	။	၄။၄
	။						။	။		။	။	။	။	။	၄။၄
	။						။	။		။	၄	သံ။ ၄	။	။	သံ။၄
	။						။	။		။	၅	၅	။	။	၅
	။						။	။		။	၄	၅	။	။	၅
	။						။	။		။	၄	၄	။	။	၄
	။						။	။		။	သံ။၄	၄	။	။	၄
	။						။	။		။	၅	၄	။	။	၄

ရာသီစု ပစ္စည်းတတ်ဆိုရိုး သဟဇာတမျိုး

လောဘမူစိတ်ရှစ်ခု ၌ ရှိသော လောဘသည်၊ မောဟသည်၊ လောဘမောဟသည်၊ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇ ရုပ်တို့အား။ စတုဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားသာ ဟေတု သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ (ရာသီစု ဇယားက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကြွင်းသဟဇာတ (၁၄) မျိုးကိုပါ ပြီးလွယ်အောင် တခါတည်းပေါင်း၍ဆို။ ဤ၌ကား နည်းရရုံမျှသာ တမျိုးတည်းကို ပြအံ့)။

ပစ္စည်းတတ်ဟန်ကား။ ။ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂတ် ဖြစ်သော လောကီစိတ် ဇေကာသိတ်၊ စေဒွေပညာသ၊ ရုပ်အဋ္ဌဝီသ၊ ကာလဝိမုတ် ဖြစ်သော ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ ခြောက်ပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ လောဘမူဇောဝီထိ စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်လိုလတ်သည် ရှိသော်။ ။န၊ ဒ၊ မ၊ လောဘဇော ၇၊ ရုံကျသည်ဖြစ်အံ့ ရုံ ၂ ကြိမ်၊ ကာမဘွင်။ ရုံမကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ဘွင် ၁၉ သည် ဘွင် ကိစ္စ ဖြစ်ထိုက်သရွေ့ဖြစ်၏။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဖြစ်သော အခါ၊ လောဘမူ ပထမဇော အစရှိသော စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ ရှိသော လောဘသည်၊ မောဟသည်၊ လောဘမောဟသည် ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ၊ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်တို့အား။ စတုဝေါကာရဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားသာ ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ (အာရုံပြုများကိုလည်းပြခဲ့ပြီ။ ကာမဝိပါက်ရှစ်ခုမှာ တဒါရုံ ကိစ္စသာဖြစ်၏)။ ကြွင်းကာမစိတ်များကို နည်းမှီး၍ ဆိုတော့။

ရူပကုသိုလ်။ ။ရူပကုသိုလ် ၅ ခု၌ ရှိသော ဟိတ်သုံးပါးသည် အပါယ်ကြဉ်သော ပဉ္စဝေါကာရ(၂၂)ဘုံ၌သာ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်တို့အား ဟေတု သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ **ပစ္စည်းတတ်ဟန်ကား။** ရူပပထမဈာန်ကို ရခြင်းငှါ အလိုရှိသော တိဟိတ် ကာမ သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် ကသိုဏ်းပညတ် ဆယ်ပါး၊ အသုဘပညတ် ဆယ်ပါး၊ ကာယဂတာ သတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ဆံအစရှိသော ကာယ အစုပညတ် အာနာပါဏသတိ၏ အာရုံဖြစ်သော ထွက်သက် ဝင်သက် ပညတ်။ မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာဟု ဆိုအပ်သော ဗြဟ္မဝိဟာရ တရားသုံးပါး၏ အာရုံဖြစ်သော အတိုင်းမသိသော သတ္တဝါပညတ်။ ဤ ၂၅ ပါးသော ပညတ် ပဋိဘာဂ နိမိတ်တို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ ပထဝီ ပထဝီ၊ အာပေါ အာပေါစသည်ဖြင့် စီးဖြန်းဘန်များ၍၊ ရူပါဝစရ ပထမဈာန်ကို ရလိုလတ်သည်ရှိသော်။ န၊ ဒ၊ မ၊ ပ၊ ဥ၊ နု၊ ဂေါ၊ ပဈာန် ဇောတကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင်ကာမတိဟိတ် ဘွင် ၄ ခုတို့တွင် တခုခုသည် ဘွင်ကိစ္စ ဖြစ်ထိုက်သရွေ့ဖြစ်၏။

သမာပဇ္ဇနဝီထိ။ ။ရူပ ပထမဈာန်ကို ရပြီးသော တိဟိတ် ကာမ, ရူပသေက္ခ ပထမဈာန် ပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိရပြီးသော ပထမဈာန်ကို သမာပဇ္ဇနဝသီ၊ အဓိဋ္ဌာနဝသီ၊ ဝုဋ္ဌာနဝသီဘော်တို့ဖြင့် အလေ့အလာပြု၍ ဝင်စားလိုလတ်သည်ရှိသော်။ န၊ ဒ၊ မ၊ ပ၊ ဥ၊ နု၊ ဂေါ၊ ရူပပထမဈာန်ဇော အကြိမ်များစွာ။ ထို့နောင် တိဟိတ်ကာမ ဘဝင် ၄၊ ရူပပထမဈာန် ဘဝင်တခုတို့သည် ဘဝင်ကိစ္စ ဖြစ်ထိုက်သရွေ့ဖြစ်၏။

ဒုတိယဈာန်၊ အာဒိကမ္မိကဝီထိ။ ။ရူပါဝစရပထမဈာန်ကိုရပြီးသော တိဟိတ်ကာမ, ရူပသေက္ခ ပထမဈာန် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဒုတိယဈာန်ကိုရခြင်းငှါ အလိုရှိသည်ဖြစ်၍။ (ပထမဈာန်၌ အပြစ်ရှုပုံကို ပြခဲ့သည့်အတိုင်းဆို)။ ၁၄-ပါးသော ပညတ် ပဋိဘာဂနိမိတ်တို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ ပထဝီပထဝီ၊ အာပေါ အာပေါ စသည်ဖြင့် စီးဖြန်းဘန်များ၍ ရူပါဝစရ ဒုတိယဈာန်ကို ရလိုလတ်သည် ရှိသော်။ န၊ ဒ၊ မ၊ ပ၊ ဥ၊ နု၊ ဂေါ၊ ဒုတိယဈာန်ဇောတကြိမ်။ ထို့နောင်ဘဝင်ငါးခုတွင် တခုခုသည် ဘဝင်ကိစ္စဖြစ် ထိုက်သရွေ့ဖြစ်၏။

ဒုတိယဈာန် သမာပဇ္ဇနဝီထိသည်။ ။ပထမ ဈာန်ကို နည်းမှီး၍ သမာပဇ္ဇနကိုင်း။ တတိယဈာန်, စတုတ္ထဈာန်, ပဉ္စမဈာန်တို့၏ အာဒိကမ္မိကကိုင်း၊ သမာပဇ္ဇနကိုင်းဆိုတော့။ အပြစ်ရှုပုံများကိုလည်းပြခဲ့ပြီ၊ ရူပကြိယာကိုလည်းဆိုတော့။

အရူပကုသိုလ်။ ။အရူပကုသိုလ် ၄-ခု၌ ရှိသော ဟိတ် သုံးပါးသည် အပါယ်ကြဉ်သောပဉ္စ ဝေါကာရ (၂၂) ဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ် တို့အား။ စတုဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအားသာ ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ပစ္စည်းတတ်ဟန်ကား။ ။ရူပါဝစရကုသိုလ်ပဉ္စမဈာန်ကို ရပြီးသော တိဟိတ်ကာမ ရူပပုဂ္ဂိုလ်သည် အရူပါဝစရဈာန်ကို ရခြင်းငှါ အလိုရှိသည်ဖြစ်၍ ကသိုဏ်းပညတ် ပဋိဘာဂ နိမိတ်၏ ကွာရာဖြစ်သောကောင်းကင် ပညတ်ကို အာရုံပြု၍ "အာကာသော အနန္တော၊ အာကာသော အနန္တော" ဟု စီးဖြန်းဘန်များ၍ အာကာသာနဉ္စာယတန ဈာန်ကိုရလိုလတ်သည်ရှိသော်။ ။န၊ ဒ၊ မ၊ ပ၊ ဥ၊ နု၊ ဂေါ၊ အာကာသဈာန် ဇောတကြိမ်။ ထို့နောင်ပဉ္စဝေါကာရဘဝင် ကိုးခုတို့တွင် တခုခုသည် ဘဝင်ကိစ္စ ဖြစ်ထိုက်သရွေ့ဖြစ်၏။

အာကာသသမာပဇ္ဇနသည်။ ။နောက်က ပြခဲ့သည့် အတိုင်း နည်းမှီး၍ နေဝတိုင်အောင် အာဒိကမ္မိကသမာပဇ္ဇနတို့ကိုဆို။ ။ဤသို့စသည်ဖြင့်ဖြစ်သောအခါ။ အရူပ ကုသိုလ် ၄-ခု၌ ရှိသော ဟိတ် သုံးပါးသည် ....ဆိုတော့။

အရူပကြိယာ။ ။ကုသိုလ်ကို နည်းမှီး၍ ဆို။

သောတာပတ္တိမဂ်။ ။သောတာပတ္တိမဂ်၌ ရှိသော ဟိတ်သုံးပါးသည် ကာမသုဂတိ(၇)ဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင်အောင်သော ရူပါဝစရ ဘုံ၌သာ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်တို့အား ဟေတု သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ ရှိသော ဟိတ်သုံးပါးသည် ကာမသုဂတိ (၇)ဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ် တိုင်အောင်သော ရူပါဝစရဆယ်ဘုံ၌ ဖြစ်သော အခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်တို့အား။ စတုဝေါကာရ ဘုံ၌ ဖြစ်သောအခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ အားသာ ဟေတု သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ပစ္စည်းတတ်ဟန်ကား။ ။တေဘူမက သင်္ခါရ တရားတို့ကို သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ။ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ။ သဗ္ဗေဓမ္မာ အနတ္တာဟု အဖန်ဖန် နှလုံးသွင်းသောအားဖြင့် စီးဖြန်းဘန်များ၍ သောတာပတ္တိမဂ်၊ သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို ရလိုသည် ရှိသော်။ န၊ ဒ၊ မ၊ ထို့နောင် ပ၊ ဥ၊ နု၊ ဟု ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ ဇော ၃ ကြိမ်၊ ၂ ကြိမ်၊ ထို့နောင် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ဂေါတြဘူ။ ထို့နောင် ထိုနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ဈာန်အင်္ဂါ ၅ ပါး။ ၄ ပါး။ ၃ ပါး။ ၂ ပါး။ ၂ ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သောတာပတ္တိ မဂ်ပဉ္စမဈာန်သည်၎င်း။ ပါဒကစသည်ကိုဆိုတော့။ မဂ် ကိစ္စတကြိမ်ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောင်ဖိုလ်ကိုဆိုတော့။ (မန္ဒတိက္ခပုဂ္ဂိုလ်များကို အားလုံးသော အပ္ပနာဇောဝါရများ၌ ညှိဆိုရမည်။)

မရဏာသန္နဝီထိ ပစ္စည်းတတ်ပုံ

မဟာဝိပါက်ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ခု၌ရှိသော ဟိတ်သုံးပါးသည် ကာမသုဂတိ(၇)ဘုံ၌သာ ပဋိသန္ဓေအခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, ကဋတ္တာ ရုပ်တို့အား။ ပဝတ္တိအခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇရုပ်တို့အား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ပစ္စည်းတတ်ဟန်ကား။ ။ကာမ ၁၁-ဘုံမှ စုတေ၍ ကာမသုဂတိ ၇ ဘုံ၌ တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နေလတ့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီသယပဝတ္တိ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင်အောင်သော ရူပါဝစရဆယ်ဘုံမှ စုတေ၍ ကာမသုဂတိ ၇ ဘုံ၌ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေနေလတ့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီသယပဝတ္တိ၊ အရူပ ၄ ဘုံမှ စုတေ၍ ကာမသုဂတိ ၇ ဘုံ၌ တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ နေလတ့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝီသယပဝတ္တိအားဖြင့် ၃-ပါးအပြားရှိ၏။ ။ထို ၃-ပါးတို့တွင် ကာမ ၁၁ ဘုံမှ။ ပ။ ဝီသယပဝတ္တိ သည်လည်း ပဉ္စဒွါရ၌ ဖြစ်သော ဝီသယပဝတ္တိ၊ မနောဒွါရ၌ ဖြစ်သော ဝီသယပဝတ္တိ အားဖြင့် ၂-ပါး အပြားရှိ၏။ ထို ၂-ပါးတို့တွင် ပဉ္စဒွါရ၌ ဖြစ်သော ဝီသယပဝတ္တိသည်လည်း စက္ခုဒွါရ၌ဖြစ်သော ဝီသယပဝတ္တိ။ ပ။ ကာယဒွါရ၌ ဖြစ်သော ဝီသယပဝတ္တိ အားဖြင့် ၅-ပါးအပြားရှိ၏။ ။ထို ၅-ပါးတို့တွင် စက္ခုဒွါရ၌ ဖြစ်သော ဝီသယပဝတ္တိသည်လည်း တဒါရုံဘဝင်နောင်စုတိ၊ တဒါရုံနောင်စုတိ၊ ဇောဘဝင်နောင်စုတိ၊ ဇောနောင်စုတိ အားဖြင့် ၄-ပါးအပြားရှိ၏။ ။ထို ၄-ပါးတို့တွင် တဒါရုံဘဝင်နောင်စုတိ ဖြစ်ဟန်ကား။ ကာမ ၁၁-ဘုံ၌ ထင်ရှားရှိသောဘဝမှ ရွေ့လျောသော အားဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၏ အဆုံးစုတိကျ၍ ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၌ တိဟိတ်ပဋိသန္ဓေ နေလိုလတ်သည်ရှိသော် တီ၊ န၊ ဒ၊ ပ၊ စ၊ သံ၊ ဏ၊ ဝု၊ မရဏာသန္နဇော ငါးကြိမ်၊ ဒုံ ၂-ကြိမ်၊ ဘဝင်၊ စုတိ။ ။ထို့နောင် အဝိဇ္ဇာ နုသယသည် ခြုံ အပ်သော တဏှာ နုသယလျှင် အရင်းရှိသော သင်္ခါရဟုဆိုအပ်သော တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ မဟာကုသိုလ်စေတနာ တည်းဟူသော ဇနကကံသည် ဖြစ်စေအပ်သောမိမိနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဖဿဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့သည် ခြုံရံ၍ ယူအပ်သော မိမိနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော ဖဿဝေဒနာ အစရှိသော တရားတို့၏ တည်ရာဖြစ်၍ ပြဋ္ဌာန်းသော ရှေ့နောက် ဖြစ်သော ဘဝနှစ်ရပ်ကို တစပ်တည်းကဲ့သို့ စပ်တတ်သော ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်နှင့် ပြည့်စုံသော မဟာဝိပါက် ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ခုတို့တွင် တခုခုသည် ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သောကံ၏ အစွမ်းကြောင့် ထင်သော စက္ခုဒွါရဖြင့် မရဏာသန္နဇောသည် ယူအပ်သော ရူပါရုံကမ္မနိမိတ်ကို အာရုံပြု၍ ပဋိသန္ဓေကိစ္စဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ဘဝင် ၁၅။ ၁၆ ။ထို့နောင် မိမိပဋိသန္ဓေနာမက္ခန္ဓာ ကဋတ္တာရုပ်ဟုဆိုအပ်သော ဘဝသစ်ကို အာရုံပြု၍ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းဘဝသစ်ကိုအာရုံပြု၍ ပြင်းစွာ တပ်တတ်သော ဘဝနိကန္တိလောဘဇော - ၇ ကြိမ်။ ထို့နောင် မဟာဝိပါက်ဉာဏသမ္ပယုတ် ၄-ခုတို့တွင် တခုခုသည် ပဋိသန္ဓေသစ်၏ အာရုံဖြစ်သော ဘဝသစ်၌ ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေတတ်သောကံ၏ အစွမ်းကြောင့်ထင်သော စက္ခုဒွါရဖြင့် မရဏာသန္နဇောသည် ယူအပ်သော ရူပါရုံကမ္မနိမိတ်ကိုအာရုံပြု၍ ဘဝင်ကိစ္စ ဖြစ်ထိုက်သရွေ့ဖြစ်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဖြစ်သောအခါ မဟာဝိပါက်ဉာဏ သမ္ပယုတ်နာမက္ခန္ဓာ စိတ္တက္ခဏ တခုတခု၌ရှိသော ဟိတ်သုံးပါးသည် ကာမသုဂတိ ၇-ဘုံ၌ သာ ပဋိသန္ဓေအခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, ကဋတ္တာရုပ်တို့အား။ ပဝတ္တိ အခါ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ, သဟိတ်စိတ္တဇ ရုပ်တို့အား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြုပေ၏။

မှတ်သားချက်။ ။မရဏာသန္န ဝီထိစိတ်တို့၏အာရုံ၊ ဘဝင်စုတိတို့၏ အာရုံများကိုလည်း ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ပြခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ၎င်းကိုနည်းမှီး၍ ကြွင်းကျန်သည်တို့ကို ဝီထိဇယားအတိုင်းဆို။

အာရမ္မဏမျိုး ပစ္စည်းတတ်ပုံ

အာရမ္မဏရာသီစုတွင် ပြထားခဲ့သည့်အတိုင်း ပစ္စည်းတတ်ရပေမည်။

ကာမကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏ ပစ္စည်းသည် ကာမကုသိုလ်၊ ရူပကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကာမဝိပါက်၊ ကာမကြိယာ၊ ရူပကြိယာ။ ဤ ၆-ရာသီတို့အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ကာမကုသိုလ်ချင်း ပစ္စည်းတတ်ဟန်ကား။ ။ကာမကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ ကာမကုသိုလ်ဇောဝီထိစိတ္တုပ္ပါဒ် ဖြစ်လိုလတ်သည် ရှိသော်၊ န၊ ဒ၊ မ

ကာမဇော ၇-ကြိမ်၊ ရုံ ၂-ကြိမ်၊ ထို့နောင် ကာမဘဝင်၊ ရုံမကျသည်ဖြစ်အံ့၊ ဘဝင် ၁၉-ခုတို့တွင် တခုခုသည် ဘဝင်ကိစ္စဖြစ်ထိုက်သရွေ့ ဖြစ်၏။ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဖြစ်သောအခါ ကာမကုသိုလ် ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏ ပစ္စည်းသည် ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြုပေ၏။

ကြွင်းတရားတို့ကိုလည်း ဝိထိဇယားပြအတိုင်းဆို၊ အာရုံများမှာ ပြလိုသောကာမကုသိုလ်စသည်ကိုပြ၊ ရင်းစုကိုလည်း တရားစုပေါင်း၍ ပြထားသည်။ ကာမဝိပါက် ပစ္စယုပ္ပန်ကို တဒါရုံကိစ္စဟုဆို၊ ရူပကုသိုလ်အား တတ်ရာ၌ အဘိညာဉ်တိုင်အောင် လေးဝိထိချပြီးမှ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝိထိချ၍ ပစ္စည်းတတ်ပြ။ အဘိညာဉ်၏ အာရုံများကို ပဋ္ဌာဝါရ အာရမ္မဏဇယား အတိုင်းဆို။ ။မရဏာသန္နဝိထိ၊ ပဉ္စဒွါရဝိထိများကို သဟာမျိုးကို မှီ၍ဆို။

အာကာဂု ကာဝိညာကြိအား ပစ္စည်းတတ်ရာ၌။ ။သမာပတ်ရှစ်ပါးနှင့် ယထာရဟပြည့်စုံသောကာမ, ရူပ, အာကာသာနဉ္စာယတနအနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်၍ (အဋ္ဌကထာ နည်းအားဖြင့်) အာကာသာနဉ္စာယတန ကြိယာချာန်ကို မဝင်စားမူ၍ ဝိညာကြိယာချာန်ကို ဝင်စား လိုလတ်သော်ငှါ၊ ပဋိလောမ အားဖြင့်နေဝ အာကိ ကြိယာချာန်ကို ဝင်စားပြီးမှ ဝိညာ ကြိယာချာန်ကို ဝင်စားလိုလတ်သော်ငှါ၊ ဧကန္တရိက အားဖြင့် ရူပကြိယာ ပထမချာန်, တတိယ, ပဉ္စမချာန်ကို ဝင်စားပြီးမှ ဝိညာကြိယာချာန်ကို ဝင်စားလိုလတ်သော်ငှါ၊ ဒွန္တရိက အားဖြင့် ရူပကြိယာ ပထမချာန်, စတုတ္ထချာန်ကို ဝင်စားပြီးမှ ဝိညာ ကြိယာ ချာန်ကို ဝင်စားလိုလတ်သော်ငှါ။ (ဋီကာနည်းအားဖြင့်) အနုလောမ အားဖြင့် ရူပကြိယာ ပထမချာန်, ဒုတိယ, တတိယ, စတုတ္ထ, ပဉ္စမ, အာကာ ကြိယာချာန်ကို ဝင်စားပြီးမှ ဝိညာကြိယာ ချာန်ကိုဝင်စား လိုလတ်သော် န။ဒ။မ။ပ။ဥ။နု။ဂေါ။ချာန်အကြိမ်များစွာ၊ ထို့နောင် ဘဝင် ၁၁-ခုတို့တွင် တခုခုသည် ဘဝင်ကိစ္စဖြစ်၏။ ဤသို့စသည် ဖြစ်သောအခါ အရူပကုသိုလ် ဟု ဆိုအပ်သော အာရမ္မဏပစ္စည်းသည် အရူပကြိယာအား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

အဘိညာဉ် များကိုလည်း မည်သည့် ပစ္စည်း တရားက မည်မျှစီ ရကြောင်း ရာသီစု ဇယားတွင် ပြခဲ့ပြီ။ ဝိထိချပုံများကား မထုတ်ပြီ။ ဆိုင်ရာပါဒကကို ဝင်စား ဆိုင်ရာကို အဓိဋ္ဌာန် ပြုကြသည်သာ ထုံးသဖြင့် ဤအကျဉ်းပြမျှဖြင့် အကျယ်အားလုံးကို ဝေဘန်၍ ဆိုတော့။ ။ကြွင်းကျန်သော အနန္တရူပမျိုး စသည်တို့ကို ရာသီစုအတိုင်းပင်ဆိုတော့။

* * *

ပဋ္ဌာန်းတော်အရ ပစ္စည်းတတ်ပုံနည်းပြ

ဟေတုပစ္စည်း။ (ကု-ကု)။ ။ကုသိုလ်စေတသိက်ရှိသော ဟိတ်များ ဖြစ်၍ ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စသည်ကိုခွဲ၍ အသီးသီးပစ္စည်း တတ်ကြရလိမ့်မည်။

ပစ္စည်းတတ်ပုံကား။ ။စိ ၈၁။ စေ ၅၂။ ရုပ် ၂၈။ ပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာရုံ ၆-ပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ မဟာကုသိုလ် ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဇောဝိထိ စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်လိုလတ်သော၊ န၊ ဒ၊ မ၊ မဟာကုသိုလ်ဇော ၇ ကြိမ်၊ ရုံ ၂ ကြိမ်၊ ကာမဘဝင်။ ရုံမကျက ဘဝင် ၁၉။ ထိုသို့ဖြစ်သော အခါ အနုဝါဒပဋ္ဌာန်းတော်ပါဠိ၌။ “ကုသလာဟေတူ”၏ အရ ဖြစ်သော မဟာကုသိုလ်, ပဌမအစရှိသော စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော အလောဘကိုအဒေါသကို၊ အလောဘ, အဒေါသကို [illegible]ဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍၊ ဝိဘင်္ဂ “ကုသလောဟေတု”ဟု အနုဝါဒပဋ္ဌာန်းတော်ပါဠိ၌ “သမ္ပယုတ္တကာနံခန္ဓာနံ”၏ အရဖြစ်သော သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာကို ပစ္စယုပ္ပန် အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍၊ ဝိဘင်္ဂရင်း “ကုသလာ ဓမ္မာ” ဟု ဤဟိတ်တပါး, နှစ်ပါးသည် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာအား ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောဟု ဟောတော်မူ၏။ ။ကြွင်းသော မဟာကုသိုလ်စသည်တို့ကို နည်းမှီ၍ ဆိုတော့။

(ကု-ဗျာ) (ကု-ကုဗျာ)။ ။သမ္ပဒါန်ကို စိတ္တဇရုပ်၊ သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇရုပ်ဆိုရုံထူး၏။

(ဗျာ-ဗျာ) ပဝတ္တိပစ္စည်း တတ်ပုံ။ ။ကာမစိတ် ၅၄၊ စေ ၅၂၊ ရုပ် ၂၈-ဟုဆိုအပ်သော အာရုံ ၆-ပါးတို့တွင် တပါးပါးကို အာရုံပြု၍ မဟာဝိပါက်ဘဝင်ကိစ္စ, တဒါရုံကိစ္စ ဖြစ်လိုလတ်သော်။ န။ ဒ။ မ။ ကာမဇော ၂၉-တွင် တခုခုသည် ဇော ၇-ကြိမ်၊ မဟာဝိရုံ ၂-ကြိမ်၊ မဟာဝိဘဝင်။ ထိုသို့ ဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒ ပဋ္ဌာန်းတော် ပါဠိ၌ “ဝိပါကာ ဗျာကတာ ဟေတူ”၏ အရဖြစ်သော မဟာဝိပါက်ဘဝင်, ရုံ စိတ္တက္ခဏတခုတခု၌ရှိသော ဒွိဟိတ်ဖြစ်အံ့၊ အလောဘ, အဒေါသ။ တိဟိတ်ဖြစ်အံ့၊ အလောဘ, အဒေါသ, အမောဟ။ ဤဟိတ် နှစ်ပါး-သုံးပါးကို ပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့်ယူတော်မူ၍ ဝိဘင်္ဂ “အဗျာကတော ဓမ္မော”ဟု အနုဝါဒ ပဋ္ဌာန်းတော် ပါဠိ၌ “သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ”၏ အရဖြစ်သော သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇ ရုပ်ကို ပစ္စယုပ္ပန် အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိဘင်္ဂရင်း “အဗျာကတာ ဓမ္မာ” ဟု။ ဤဟိတ် ၂-ပါး, ၃ ပါးသည် သမ္ပယုတ္တက္ခန္ဓာ စိတ္တဇ ရုပ်တို့အားဟေတု သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ် ကို ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောဟု ဟောတော်မူ၏။ ကြွင်းဝိပါက် ကြိယာ တို့အားလုံးကိုလည်း ရာသီစုက ပြခဲ့သည့် အတိုင်း နည်းမှီ၍ ဆိုတော့။

အာရမ္မဏ ပစ္စည်း

ဒါနံဒတွာတံပစ္စဝေက္ခတိ။ ။ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပဋ္ဌာန်းတော်ပါဠိ၌ ဒါနံ၏ အရကို အန္န, ပါန, သရ, ဝတ္ထ အစရှိသော ဒါန ဝတ္ထုဒါန စေတနာကိုယူ၍၊ ဒတွာတံ၏ အရကို ပရိစ္စာဂ စေတနာ, ဝိသောဓန စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ် ယူ၍၊ ပစ္စဝေက္ခတိအရကို ဆင်ခြင်သောကာမကုသိုလ်ယူ၍၊ ပရိစ္စာဂစေတနာ, ဝိသောဓန စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ပစ္စည်းတတ်ပုံကား။ ။အန္န, ပါန, သရ, ဝတ္ထ အစရှိသော ဒါန ဝတ္ထုကို လှူလိုလတ်သည်ရှိသော် န၊ ဒ၊ မ၊ ကာကုဇော ၇၊ ရုံ ၂၊ ကာမဘဝင်။ ရုံမကျက ပဉ္စဝေါဘဝင်။ ဤဝိထိ စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့် အန္န, ပါန စသော ဒါနဝတ္ထုကိုလှူ၏။ ထို့နောင် ဒါနဝတ္ထုကို အာရုံပြု၍ တဒနုဝတ္တက မနောဒွါရဝိထိတို့ဖြစ်ကုန်၏။ အန္န, ပါန, သရ, ဝတ္ထ အစရှိသော ဒါန ဝတ္ထုကို လှူပြီးသော ဒါယကာသည် ပရိစ္စာဂ စေတနာ, ဝိသောဓန စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ဆင်ခြင်လိုလတ်သော်။ န၊ ဒ၊ မ၊ ကုဇော ၇၊ ရုံ ၂၊ ကာဘဝင်၊ ပဉ္စဝေါဘဝင်။ ထို့နောင်ပရိစ္စာဂစေတနာ, ဝိသောဓန စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ တဒနုဝတ္တကမနောဒွါရ ဝိထိတို့သည် များစွာဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ဖြစ်သော်အခါ၊ ဒတွာတံ၏ အရဖြစ်သော ပရိစ္စာဂစေတနာ, ဝိသောဓနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်း သော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိဘင်္ဂ “ကုသလော ဓမ္မော”ဟု၊ အနုဝါဒပဋ္ဌာန်းတော်ပါဠိ၌ ပစ္စဝေက္ခတိ၏ အရဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စယုပ္ပန် အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍ ဝိဘင်္ဂရင်း “ကုသလာ ဓမ္မာ”ဟု၊ ပရိစ္စာဂစေတနာ, ဝိသောဓနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမ ကုသိုလ် အား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို အာရမ္မဏ ပစ္စယေန ပစ္စယောဟု ဟောတော်မူ၏။

သီလံ သမာဒိယိတွာ, စသည်တို့၌လည်း သီလကို ဆောက်တည်သော တဝိထိနှင့် တဒနုဝတ္တက မနောဒွါရ ဝိထိများဖြစ်၏။ ထို့နောင်မှ ထိုသီလကို အာရုံပြု၍ ဆင်ခြင်သော ဝိထိချ၍ ပစ္စည်းတတ်၍ ပြရ၏။ သီလအရ ငါးပါး, ဆယ်ပါးသီလ၊ ဥပေါသထအရ ရှစ်ပါးသီလဖြစ်၍ ရင်းတို့ကို စုပေါင်း၍ပြမည်။ အလိုရှိရာ ခွဲခြား၍ဆို၊ အနုဝါဒ များကို နောက်ကပြခဲ့သည့် အတိုင်းဆို။

သီလံ သမာဒိယိတွာ၊ ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခတိ၌ ပစ္စည်းတတ်ပုံ။ ။ပါဏာတိပါတာ အစရှိသော ငါးပါး, ဆယ်ပါး, ရှစ်ပါးမှ ကြဉ်လိုလတ်သည်ရှိသော် န၊ ဒ၊ ထို့နောင် ပါဏာတိပါတာမှ ကြဉ်သည်ဖြစ်အံ့။ ရှင်ဇီဝိတ်မြေ့ကိုငှါ၊ ထိုရှင်ဇီဝိတ်မြေ့ကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူ, မောဟမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့် ဖြစ်သော ကာယ ဝိညတ်ကိုငှါ အာရုံပြု၍။ အဒိန္နာဒါနမှ ကြဉ်သည်ဖြစ်အံ့။ သူ့ဥစ္စာကိုငှါ၊ ထိုဥစ္စာကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ် စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ် ဒွါဒသ စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့် ဖြစ်သော ကာယ ဝိညတ်ကိုငှါ အာရုံပြု၍၊ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရမှ ကြဉ်သည်ဖြစ်အံ့။ မာတုရက္ခိတ စသော မိန်းမကိုငှါ၊ ထိုမိန်းမကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ် စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ, မောဟမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ် ကြောင့်ဖြစ်သော ကာယ ဝိညတ်ကိုငှါ အာရုံပြု၍။ မုသာဝါဒမှ

အာရမ္မဏမျိုး ပစ္စည်းတစ်ရန် ဝီထိဇယား

ပစ္စည်း	ပွဲ	န ဒ မ	ကာမဇော-၇	ပ ဥ နု	ဂေါ	ဝေါ	ဈာန် ဈာန်	မဂ်	ဖိုလ်	နံ-၂	အဘိညာဉ်	ဘုံ
ကာကု	ကာကု	။	ကာကု။ဂ							၁၁		၁၀ ၁၉
အကု [illegible]	ပါဒက	။		။			များစွာ					ပဉ္စဝေါ တိ။ ၉
ကာဝိ	အဓိဋ္ဌာန်	။	အဓိဋ္ဌာန်ဇော									။
ကာကြိ	ပါဒက	။		။			များစွာ					။
ရုဝိ	အဘိညာဉ်	။		။							၁	။
ရုကြိ	ပစ္စဝေက္ခဏာ	။	ပစ္စဝေက္ခဏာဇော									။
အရုဝိ	အကု	။	အကု							၁၁		၁၀ ၁၄
	ကာဝိ	။	ကာဇော-၂၉							၁၁		၁၀ ၁၉
	ကာကြိ	။	ကာကြိဇော-၉							၁၁		တိ။ ၄ တိ ၁၃
အရုကု	ဝိညာ။နေဝ	။		။			၁။များစွာ					
ကုတ်	ကာကု။ကြိ	။	သံ။၄။ပစ္စဝေက္ခဏာ									တိ။ ၁၃
ရုပ်	။	။	ကာကု-ဂ							၁၁		၁၀
နိဗ္ဗာန်	ကု။ကြိ။သံ	။	သံ။၄။ပစ္စဝေက္ခဏာ									တိ။ ၁၃
	မဂ်။ဖိုလ်	။		။		။	။	၁	၂။၃			
ပညတ်	အာကာ။အာကိ	။		။			၁။များစွာ					တိ။ ၄+၁

ရသီစုလာ အဘိညာဉ်များ၏ဝင်စားရာ ကသိုဏ်းနှင့် အဓိဋ္ဌာန်ပုံ

	ဒိဗ္ဗစက္ခု	ဒိဗ္ဗသောတ	ဣဒ္ဓိဝိဓ	စေတောပရိယ	ပုဗ္ဗေနိဝါသ	ယထာကမ္မူပဂ	အနာဂတံသ
ကသိုဏ်း	တေဇော, ဩဒါတ		ပထဝီ၊ နီလ				
	အာလောက	အာလောက	အာလောက	အာလောက	အာလောက	အာလောက	အာလောက
[illegible]	ရူပံပဿာမိ	သဒ္ဒံသုဏာမိ	သတံဟောမိ၊ သဟဿံ ဟောမိ၊ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂန္တုံသက္ကောမိ	ဣမဿခန္ဓ ဇာနာမိ	ပုဗ္ဗေနိဝုဋ္ဌခန္ဓ ဇာနာမိ	အတီတခန္ဓ ဇာနာမိ	အနာဂတခန္ဓ ဇာနာမိ

အဘိညာဉ် ၇-ပါး၏အာရုံ

အဘိညာဉ် ၇-ပါး	ပရိတ္တ	မဟဂ္ဂုတ	အပ္ပမာဏ	မဂ္ဂ	ပစ္စုပ္ပန္န	အတီတ	အနာဂတ	အဇ္ဈတ္တ	ဗဟိဒ္ဓ	နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏ	ပေါင်း
ဒိဗ္ဗစက္ခု	။				။			။	။		၄
ဒိဗ္ဗသောတ	။				။			။	။		၄
ဣဒ္ဓိဝိဓ	။	။			။	။	။	။	။		၇
စေတောပရိယ	။	။	။	။	။	။	။		။		၈
ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ	။	။	။	။		။		။	။	။	၈
ယထာကမ္မူပဂ	။	။				။		။	။		၅
အနာဂတံသ	။	။	။	။			။	။	။	။	၈
ကိန်းတပ်	* ၇	* ၅	* ၃	၃	* ၄	၄	၃	* ၆	၇	* ၂	* ၆

ကြည့်သည်ဖြစ်အံ့။ မဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုကိုရင်း၊ ထိုမဟုတ်မမှန်သော ဝတ္ထုကိုအာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်ဒွါဒသ စိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်ဖြစ်သော ကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်ကိုရင်း အာရုံပြု၍။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနမှ ကြည့်သည်ဖြစ်အံ့။ ယစ်မျိုးကိုရင်း၊ ထိုယစ်မျိုးကို အာရုံပြု၍ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ, မောဟမူစိတ္တုပ္ပါဒ်၊ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်ဖြစ်သော ကာယဝိညတ်ကိုရင်း အာရုံပြု၍။ အဗြဟ္မစရိယာမှ ကြည့်သည်ဖြစ်အံ့။ သူတော်ကောင်းတို့သည် စက်ဆုပ်အပ်သော မေထုံအကျင့်ကိုရင်း၊ ထိုအကျင့်ကိုအာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသောလောဘမူ, မောဟမူ စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုရင်း အာရုံပြု၍။ မုသာဝါဒ၊ ပိသုဏဝါစာ၊ ဖရုသဝါစာ၊ သမ္ဖပ္ပလာပမှ ကြည့်သည်ဖြစ်အံ့။ လောဘမူ, ဒေါသမူ, မောဟမူစိတ္တုပ္ပါဒ်၊ သဝိညတ္တိက ဝစီဘေဒ သဒ္ဒဟုဆိုအပ်သော ဝစီဝိညတ်ကိုရင်း၊ ထိုဝစီဝိညတ်ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အကုသိုလ်စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော အကုသိုလ်ဒွါဒသ စိတ္တုပ္ပါဒ် ကိုရင်း အာရုံပြု၍။ မိစ္ဆာဇီဝ ဘောဇနမှ ကြည့်သည်ဖြစ်အံ့။ ဘောဇဉ်၌ တည်သော ရူပါရုံ အစရှိသော အစိတ် အပေါင်း ရုပ်ကိုရင်း၊ ထိုဘောဇဉ်၌ တည်သော လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုရင်း အာရုံပြု၍။ နစ္စ၊ ဂီတ၊ ဝါဒိတ၊ ဝိသူက၊ ဒဿနမှ ကြည့်သည်ဖြစ်အံ့။ ကခြင်း, သီခြင်း, တီးမှုတ်ခြင်း အစရှိသော ရူပါရုံ, သဒ္ဒါရုံကိုရင်း၊ ထိုအာရုံအားတပ်သော လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုရင်း အာရုံပြု၍။ မာလာဂန္ဓ၊ ဝိလေပန၊ ဓာရဏ၊ မဏ္ဍန၊ ဝိဘူသန ဋ္ဌာနာမှ ကြည့်သည်ဖြစ်အံ့။ နံ့သာပန်း စသည်ဖြင့် ဆင်ယင်ခြင်းအစရှိသော ရူပါရုံ, ဂန္ဓာရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကိုရင်း ထိုအာရုံ၌တပ်သော လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုရင်း၊ အာရုံပြု၍။ ဥစ္စာသယန၊ မဟာသယနမှ ကြည့်သည်ဖြစ်အံ့။ မြင့်သောနေရာ၊ မြတ်သောနေရာ၌ တည်သော ရူပါရုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကိုရင်း၊ ထိုအာရုံ၌တပ်သော လောဘပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုရင်း အာရုံပြု၍။ ဇာတရူပ,

ရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာမှ ကြဉ်သည်ဖြစ်အံ့။ ။ထိုဇာတရူပ, ရဇတ၌ တည်သော ရွှေပါရုံ, ငွေပါရုံ ကိုရင်း၊ ထိုအာရုံ၌ တပ်သော လောဘ ပြဋ္ဌာန်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ကိုရင်းအာရုံပြု၍ မ၊ ဇော ၇၊ ရုံ ၂၊ ဘွင် ၁၀၊ ဘွင် ၁၉။ ဤဝီထိ စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့် ပဉ္စင်, ဒသင်, အဋ္ဌင်, သီလစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို ဆင်ခြင်၏။ ထို့နောင် ထိုအာရုံကို အာရုံပြု၍ တဒနုဝတ္တက မနောဒွါရ ဝီထိတို့ ဖြစ်လိုက်သရွေ့ ဖြစ်ကုန်၏။

ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒ ပါဠိတော်ပါဌ်၌၊ သီလံသမာဒိယိတွာတိ၏ အရဖြစ်သော ပဉ္စင်သီလ, ဒသင်သီလ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို။ (ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ တိ၏ အရဖြစ်သော ဥပေါသထစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကို) ပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍၊ ဝိဘင်၌ "ကုသလောဓမ္မော" ဟု အနုဝါဒ ပါဠိတော်ပါဌ်၌၊ ပစ္စဝေက္ခတိ၏ အရဖြစ်သော ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စယုပ္ပန် အဖြစ်ဖြင့်ယူတော်မူ၍ ဝိဘင်၌ရင်း။ "ကုသလဿဓမ္မဿ" ဟု ပဉ္စင်သီလ, ဒသင်သီလ, ဥပေါသထသီလစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မဏသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို အာရမ္မဏ ပစ္စယေန ပစ္စယောဟု ဟောတော်မူ၏။

ပုဗ္ဗေသုစိဏ္ဏာနိပစ္စဝေက္ခတိ။ ။ရှေးနည်းပစ္စည်းတတ်။

ဈာနာဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံပစ္စဝေက္ခတိ။ ။ဈာန အရ အာဒိ ကမ္မိက, သမာပဇ္ဇန နှစ်မျိုးလုံးပင် သင့်၏။ ဝုဋ္ဌဟိတွာအရ ဘွင်ယူ။ မဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ဈာန် ကိုးပါးဖြစ်၍ အသီးသီး ,အာဒိကမ္မိက, ပစ္စဝေက္ခဏာ။ သမာပဇ္ဇန, ပစ္စဝေက္ခဏာဟု ဝီထိချပြီးလျှင် ဝိတက်စသော ဈာန်အင်္ဂါ ငါးပါးနှင့် အပေါင်းကို ဆင်ခြင်သော ဝီထိဟု ဈာန ပစ္စဝေက္ခဏာကို ချ၍ ပစ္စည်းတတ်။

သေက္ခာဂေါတြဘုံပစ္စဝေက္ခန္တိ။ ။သောတာပတ္တိ မဂ္ဂဝီထိချ။ ဂေါတြဘုကို အာရုံပြု၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝီထိချ၊ ပစ္စည်းတတ်။

သေက္ခာဝေါဒါနံပစ္စဝေက္ခန္တိ။ ။နည်းတူ အထက်မဂ္ဂ ဝီထိချ။

သေက္ခာမဂ္ဂါဝုဋ္ဌဟိတွာ မဂ္ဂံပစ္စဝေက္ခန္တိ။ ။အောက်မဂ္ဂ ဝီထိကိုချ။ နောက်မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏာ ဝီထိကိုချ။ ပစ္စည်းတတ်ပြ။

သေက္ခာဝါ။ ပ။ ဇာနန္တိ။ ။တေဘူမက သင်္ခါရကို အာရုံပြု၍ ဝိပဿနာ ဇောစေသော ဝီထိချ။

စေတောပရိယဉာဏေန။ ပ။ ဇာနန္တိ။ ။စေတော ပရိယ အဘိဉာဉ်တိုင် လေးဝီထိ ချပြီးနောက် ထိုအဘိဉာဉ်၏ အာရုံ ဖြစ်သော ကုသိုလ်ဝီထိကိုပင် အာရုံပြု၍ နှ၊ ဒ၊ မ၊ ကာမကုဇော၊ ဘွင်ဟုချ။ ပစ္စည်းတတ်သောအခါ စေတော အဘိဉာဉ်၏ နောက်၌ ဖြစ်သော ဤကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စည်းတတ်။ (ပုဂ္ဂလအဓိဋ္ဌာန် အဘိဉာဉ်ဟူသမျှကို ဤသဘောချည်းသွား)။

အာကာသာနဉ္စာ ယတန ကုသလံ ဝိညာဏဉ္စာ ယတန ကုသလဿ။ ။ဝိညာဏကုသိုလ်ဈာန်ကို အာဒိကမ္မိက, သမာပဇ္ဇန နှစ်ဝီထိချ။ (ဝိညာဏသမာပဇ္ဇနဝီထိ၌ ဝိညာဏ်မှာ အာကာ ကုသိုလ်မရှိ၍ ရှေးဘဝ အောက်ဘုံက ဖြစ်ဘူးသော အာကာကုကို အာရုံပြုသည်)။

ကုသလာခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ။ ။ဓမ္မအဓိဋ္ဌာန်ဖြစ်၍ ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိဉာဉ်တိုင် ၄ ဝီထိချ၍ ပစ္စည်းတတ်ပြ။ ကြွင်းအဘိဉာဉ်များကိုလည်း ၎င်းတို့၏ အာရုံပြု အဓိဋ္ဌာန်တို့ကို ပြ၍ပြီး အတိုင်းဆိုတော့၊ ဝီထိဇယားများကိုလည်း ပြခဲ့ပြီ။

(ကု-အကု)။ ။**ဒါနံဒတွာ။ ပ။ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၌ ပစ္စည်းတတ်ပုံ။** ပရိစ္စာဂစေတနာ, ဝိရတိစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ကိုအာရုံပြု၍ အဿာဒန, အဘိနန္ဒနသော အစွမ်းဖြင့် အကုသိုလ်ဇောဝီထိစိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြစ်လိုလတ်သော် နှ၊ ဒ၊ မ၊ ထို့နောင်သာယာသည် ဖြစ်အံ့၊ လောဘမူသောမနဿသဟဂုတ် ၄-ခုတို့တွင် တခုခုသည်။ နှစ်သက်သည်ဖြစ်အံ့၊ သပ္ပီတိက တဏှာ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ သောမနဿသဟဂုတ် ၄ ခုတို့တွင် တခုခုသည်။ တပ်သည် ဖြစ်အံ့၊ ရာဂ ပြဋ္ဌာန်းသော လောဘမူ ရှစ်ခုတို့တွင် တခုခုသည်။ အမြင်မှားသည်ဖြစ်အံ့၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် ၄ ခုတို့တွင် တခုခုသည်။ မဆုံးဖြတ် နိုင်သည် ဖြစ်အံ့၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်သည်။ ပျံ့လွင့်သည်ဖြစ်အံ့၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်သည်။ နှလုံးမသာယာသည်ဖြစ်အံ့၊ ဒေါသမူ ဒွေတို့တွင် တခုခုသည် ဇော ၇ ကြိမ်၊ ရုံ၊ ကာမဘွင်၊ ပဋ္ဌဝေ ဘွင်။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ ဆိုတော့။ ပရိစ္စာဂ စေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် အကုသိုလ်အား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသော အဖြစ်ကို အာရမ္မဏ ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟု ဟောတော်မူ၏။

သီလံသမာဒိယိတွာ။ ။စသည်ကို နည်းမှီး၍ဆိုတော့။

ဈာနေ ပရိဟီနေ ဝိပ္ပဋိသာရိဿ ဒေါမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။တစုံတခု မလျောက်ပတ်သော အကြောင်းကြောင့် လျောကျသောဈာန်ကို အာရုံပြု၍ ဒေါသမူဇောဝီထိ စိတ္တုပ္ပါဒ် ဖြစ်လိုလတ်သော် နှ၊ ဒ၊ မ၊ ဒေါဇော ၇ ကြိမ်။ ဥပေက္ခာဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေအံ့၊ တိဟိတ်ဥ ဘွင်။ သောမနဿဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေအံ့၊ ရှေး၌ လေ့ကျက်ခဲ့ဘူးသော ကာမ အာရုံကို အာရုံပြု၍ ဥပေက္ခာ သန္တီရဏ အာဂန္တုကဘွင် ထို့နောင် တိဟိတ် သောမနဿဘွင်။ အကြွင်းဆိုတော့။

(ကု-ဗျာ)။ ။**အရဟာ မဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဂ္ဂံ ပစ္စဝေက္ခတိ။** ။အရဟတ္တမဂ္ဂဝီထိ, ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝီထိကိုချ၍ ပစ္စည်းတတ်ပြ။

ပုဗ္ဗေသုစိဏ္ဏာနိ။ ကုသလံ အနိစ္စတော။ စေတော ပရိယ ဉာဏေန။ ။(ကု-ကု) သဘောသွား အတိုင်း ဤမှာကြိယာကိုဆို။

သေက္ခာဝါ ပုထုဇ္ဇနာဝါ ကုသလံ။ ပ။ တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ကာမကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၍ ဝိပဿနာ ဇောနောင် တဒါရုံ ကိစ္စဖြစ်လိုလတ်သော် နှ၊ ဒ၊ မ၊ ဝိပဿနာဇော ၇ ကြိမ်၊ ရုံ၊ ကာမဘွင်။ ထိုသို့ဖြစ်သောအခါ အနုဝါဒ ပါဠိတော်ပါဌ်၌၊ ကုသလံ၏ အရဖြစ်သော ကာမကုသိုလ်ကို ပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍၊ ဝိဘင်၌ "ကုသလောဓမ္မော"ဟု၊ အနုဝါဒ ပါဠိတော်ပါဌ်၌ ဝိပါကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၏ အရဖြစ်သော တဒါရုံကာဝိကို ပစ္စယုပ္ပန် အဖြစ်ဖြင့် ယူတော်မူ၍၊ ဝိဘင်၌ရင်း "အဗျာကတဿဓမ္မဿ"ဟု ကာမကုသိုလ်သည် တဒါရုံကာဝိအား အာရမ္မဏ။ ပ။ ၏။

အကုဇောနောင် တဒါရုံကိုလည်း နည်းမှီး၍ဆိုတော့။

အာကာသာနဉ္စာ ယတန ကုသလံ ဝိညာဏဉ္စာ ယတန ဝိပါကဿ။ ။မရဏာသန္နဝီထိချ။ ကာမ သုဂတိ ၇ ဘုံ၊ ဝေဟပ္ဖိုလ်တိုင် ရူပဆယ်ဘုံ၊ အာကာသာဘုံမှ စုတေ၍ ဝိညာဏဘုံ၌ ဖြစ်ရာ ပဋိသန္ဓေ, ဘွင် ၂ ကိစ္စတတ်သော ဝိညာဏဝိပါက်အား ကျေးဇူးပြု၏။ ဝိညာဏဘုံချင်းချင်း မရဏာသန္နဝီထိချမှ ပဋိသန္ဓေ, ဘွင်, စုတိ သုံးကိစ္စပင်ရ၏။

အာကာသာ နဉ္စာ ယတန ကုသလံ ဝိညာဏဉ္စာ ယတန ကြိယဿ။ ။တိဟိတ်ကာမ, ရူပ, အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန္တာဖြစ်၍ အာကာကြိယာဈာန်ကို မဝင်စားမီ ပဋိလောမအားဖြင့် နေဝ,အာကိံ ကြိယာဈာန်ကို ဝင်စားပြီးမှ ဝိညာကြိယာဈာန်ကို ဝင်စားလိုသော်ရင်း ဧကန္တရိကအားဖြင့် ရူပကြိယာ ပထမဈာန်, တတိယဈာန်, ပဉ္စမ ဈာန်ကို ဝင်စားပြီးမှ ဝိညာကြိယာဈာန်ကို ဝင်စားလိုသော်ရင်း နှ၊ ဒ၊ ပ၊ ဥ၊ နု၊ ဂေါ၊ ဝိညာကြိဈာန်များစွာ၊ တိဘွင်။ (သမာပတ်ရှစ်ပါးရပြီးသောပုထုဇဉ်, သေက္ခသန္တာန်၌ ဖြစ်၍ ဤဘဝ အတွင်း သန္တာန်၌ ဖြစ်ဘူးသော အာကာကုသိုလ်ကို အာရုံပြု၏) ပုထုဇဉ်, သေက္ခသန္တာန်၌ အာကာဈာန်ကို မရဘူးသော ကာမာဝစရ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ရောက်မှရ၍ ပဋိလောမအားဖြင့် နေဝ၊ အာကိံ ကို ဝင်စား၍ ဝိညာကြိယာဈာန်ကို ဝင်စားလိုသော်ရင်း၊ ဧကန္တရိက အားဖြင့် .... ဆို....ဝင်စားလိုလတ်သော်ရင်း နှ၊ ဒ၊ မ၊ ပ၊ ဥ၊ နု၊ ဂေါ၊ ဝိညာကြိဈာန်များစွာ၊ တိဘွင်။ (ပုထုဇဉ်။ သေက္ခသန္တာန်၌ သမာပတ်ကိုမရဘူး၊ ရဟန္တာဖြစ်မှ ရ၍ ရှေးဘဝက ဖြစ်ဘူးသော အာကာကုကို အာရုံပြု၏)။ ပဋိလောမ, ဧကန္တရိကအားဖြင့် ဝင်စားမှ အာကာကုကို အာရုံပြုနိုင်၏။ အနုလောမ အားဖြင့် ဝင်စားလျှင် မိမိသန္တာန်၌ အာကာကြိဈာန် ဥပါဒ်ဘူးပြီ ဖြစ်၍ အာကာကြိကို အာရုံပြုရာ၏ဟု အဋ္ဌကထာဆို၏။ ဋီကာကား ပဋိလောမ, ဧကန္တရိကဟု အဋ္ဌကထာဆိုရာဝယ် အနုလောမအားဖြင့် ဝင်စားကများသောအားဖြင့် နီးသော သမာပတ်၏ အာရုံ၏ အဖြစ်ကို ပြအပ်သည်ဟု ဆိုလို၏။ အလျဉ်းကား ပဋိလောမ, ဧကန္တရိကဖြင့် ဝင်စားသူ၏ မနီးသော သမာပတ်လည်း အာရုံဖြစ်နိုင်သလို အနုလောမ အားဖြင့် ဝင်စားသူ အားလည်းဖြစ်နိုင်၏ဟုဆို၏။ (ဋီကာနည်း အားဖြင့်လည်းပြခဲ့ပြီ)။

ကုသလာခန္ဓာ အာဝဇ္ဇနာယ။ ။အရဟတ္တမဂ် ကြဉ်သော ကုသိုလ်ဝီသကို အာရုံပြု၍ မဟာကုသိုလ်ဇော ဝီထိစိတ္တုပ္ပါဒ် ဖြစ်လိုလတ်သော် န၊ဒ၊မ၊ကုဇော-၇၊ ထို့နောင်ဘင်။ မနောဒွါရ ဝဇ္ဇန်းအား အာရမ္မဏ ပစ္စည်းတတ်လေ။ ကြွင်းကု, အကု စသည်ကိုလည်း နည်းတူ တတ်လေ။ ဤမှနောက်၌ သိလောက်သည်တို့ကို ချန်လှပ်၍ အနည်းငယ် ထူးရာမျှကိုသာ အကျဉ်းပြအံ့။

(အကု။ ကု) သေက္ခာပဟီနေ ကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခန္တိ။ ။သောတာပတ္တိမဂ်သည် ပယ်အပ်သော ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဟူသော ကိလေသာ ၂-ပါး၊ သကဒါဂါမိမဂ်သည် ခေါင်းပါးစေအပ်သော ရုန့်ရင်းသောရာဂ, ဒေါသ, မောဟ။ ။အနာဂါမိ မဂ်သည် ပယ်အပ်သော ကာမရာဂဟု ဆိုအပ်သော လောဘတစိပ်၊ ဗျာပါဒဟု ဆိုအပ်သော ဒေါသတို့ကို အာရုံပြု၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိချ၍ ပစ္စည်းတတ်။

သေက္ခာဝိက္ခမ္ဘိတေ ကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခန္တိ။ ။သောတာပတ္တိမဂ်သည် မပယ်အပ်သော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပဟူသော ကိလေသာရှစ်ပါး။ သကဒါဂါမိမဂ်သည် မခေါင်းပါး စေအပ်သော သိမ်မွေ့သော ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ မာန၊ ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ ဟူသော ကိလေသာရှစ်ပါး။ အနာဂါမိမဂ်သည် မပယ်အပ်သော ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂဟု ဆိုအပ်သော လောဘတစိပ်၊ မောဟ၊ မာန၊ ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပဟု ဆိုအပ်သော ကိလေသာ ၇-ပါးတို့ကို အာရုံပြု၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိချခါ ပစ္စည်းတတ်။

ပုဗ္ဗေသမုဒါစိဏ္ဏေ ကိလေသေဇာနန္တိ။ ။ရှေ့၌လေ့ကျက်အပ်ဘူးသော ကိလေသာဆယ်ပါးကို အာရုံပြု၍ပစ္စည်းတတ်။

(အကု-ဗျာ) အရဟာပဟီနေ ကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ။အရဟတ္တမဂ်သည် ပယ်အပ်သော ရူပရာဂ၊ အရူပ ရာဂ ဟု ဆိုအပ်သော လောဘ တစိပ်၊ မောဟ၊ မာန၊ ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ ကိလေသာ ၇-ပါးကို အာရုံပြု၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိချ။ ပစ္စည်း တတ်ပြ။

(ဗျာ-ဗျာ) အရဟာဖလံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ။အရဟတ္တဖိုလ်ကို အာရုံပြု၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိချ။

နိဗ္ဗာနံဖလဿ။ ။နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ဖလသမာပတ္တိဝီထိချ။

နိဗ္ဗာနံ အာဝဇ္ဇနာယ။ ။နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဝီထိချ။ အကြွင်းစုသိလောက်ပြီ။

အာရမ္မဏာဓိပတိပစ္စည်းကိုလည်း အာရမ္မဏ သဘောသွား အတိုင်း အလေးအမြတ်ပြုခါ ပစ္စည်းတတ်ပြ။

အာရမ္မဏာဓိပတိ

ဒါနံဒတွာတံ ဂရုံကတွာ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ။ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒ ပါဠိတော်ပါဌ်၌ ဒါန်၏ အရကို အန္န, ပါန, ဿရ, ဝတ္ထ အစရှိသော ဒါနဝတ္ထု ဒါနစေတနာယူ၍၊ ဒတွာတံ၏ အရကို ပရိစ္စာဂစေတနာ, ဝိသောဓနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်ယူ၍၊ ဂရုံကတွာ ပစ္စဝေက္ခတိအရကို အလေးအမြတ်ပြု၍ ဆင်ခြင်သော ကာမ ကုသိုလ်ယူ၍၊ ပရိစ္စာဂစေတနာ, ဝိသောဓနစေတနာ ပြဋ္ဌာန်းသော ကာမကုသိုလ်သည် အလေးအမြတ်ပြု၍ ဆင်ခြင်သော ကာမကုသိုလ်အား အာရမ္မဏာဓိပတိသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုပေ၏။ (အာရမ္မဏာ ဓိပတိဖြစ်၍ အလေးအမြတ်ပြုမှုသာ ထူး၏။ ပစ္စည်းတတ်ပုံ စသည်တို့ကို အာရမ္မဏ အတိုင်း ဝီထိချ၍တတ်ပြ)။

သဟဇာတာဓိပတိ။ ။သဟမျိုးများကို ခန္ဓာဝါရ ဖွဲ့၍ ဟေတုက ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပစ္စည်းတတ်။ ခန္ဓာဝါရဖွဲ့ပုံများကို သီးခြားပြထားသည်။

အနန္တရ။ ။အနုဝါဒဆို၍ အနန္တရမျိုး ရာသီစုတွင် ပြထားသည့် အတိုင်း ပစ္စည်းတတ်ပြ။

ပုရေမျိုး။ ။ခန္ဓာဝါရ ဖွဲ့၍ ပုရေမျိုးရာသီစု အတိုင်းပင် ပစ္စည်း တတ်ပြ။

ပကတူပမျိုး။ ။အနုဝါဒဆို၍ ပစ္စည်းတတ်ပြ။

ပစ္ဆာဇာတမျိုး။ ။ခန္ဓာဝါရဖွဲ့၍ ပစ္စည်းတတ်ပြသင့်၏။ ။ပစ္စည်း တတ်ပုံကို ပစ္ဆာဇာတ ဆိုရိုးအတိုင်း တတ်ပြ။

ဗလဝဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိကကမ္မ။ ။ခန္ဓာဝါရပင်ဖွဲ့။

ရူပ်အာဟာရ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယ။ ။ဥပသဟဇာတမျိုး ဖြစ်၍ သဟ ဇာတ သဘောအသွားအတိုင်း ခန္ဓာဝါရဖွဲ့၍ ပစ္စည်းတတ်ပြ။

မိဿကသုံးမျိုး။ ။၎င်းတို့ကိုလည်း ခန္ဓာဝါရ ဖွဲ့ရမည်။

ဖွဲ့ပြဦးအံ့။ ။ကုသလာ ဗျာကတော ကုသလဿ ခန္ဓာဝါရကား ၁၄ · ဝါရဖြစ်သတည်း။ ။၁၄ · ဝါရ ဟူသော်ကား ဧကက ၄ · ဝါရ၊ တိက ၄ · ဝါရ၊ ဒုက ၆ · ဝါရအားဖြင့် ၁၄ · ဝါရဖြစ်သတည်း။

ဧက ၄ · ဝါရ ဟူသော်ကား။ ။"ကုသလော ဧကောခန္ဓော ဝတ္ထုစ တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ"ဟူ၍ ဟောတော်မူအပ်သော အနုဝါဒပါဠိတော် ပါဌ်၌" ကုသလော ဧကောခန္ဓော ဝတ္ထုစ၏ အရကို ဝေဒနာ, ဟဒယ ဝတ္ထုယူ၍ တိဏ္ဏန္နံခန္ဓာနံ၏ အရကိုသညာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဉ်ယူ၍ တဝါရ၊ ဧကောခန္ဓော ဝတ္ထုစ၏ အရကိုသညာ, ဟဒယဝတ္ထုယူ၍၊ တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ၏ အရကို ဝေဒနာ, သင်္ခါရ, ဝိညာဉ်ယူ၍ တဝါရ၊ ဧကောခန္ဓော ဝတ္ထုစ၏ အရကိုသင်္ခါရ, ဟဒယဝတ္ထုယူ၍၊ တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ၏ အရကို ဝေဒနာ, သညာ, ဝိညာဉ်ယူ၍ တဝါရ, ဧကောခန္ဓော ဝတ္ထုစ၏ အရကို ဝိညာဉ်, ဟဒယ ဝတ္ထုယူ၍၊ တိဏ္ဏန္နံ ခန္ဓာနံ၏အရကို ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရယူ၍ တဝါရ။ ။ဤသို့လျှင် ဧကက ၄ ဝါရ ဖြစ်သတည်း။ တိက ၄ ဝါရ, ဒုက ၆ ဝါရ တို့ကိုလည်း ဆဝါရက ဖွဲ့ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အကုန်ဆို။

ပစ္ဆာဟာ, ပစ္ဆာဣ မိဿက။ ။များကိုလည်း နည်းတူ ဆဝါရ ကိုမှီ၍ ခန္ဓာဝါရကိုဆို။ ခန္ဓာဝါရဖွဲ့ထားသော ဇယားအတိုင်းပင်။

ပစ္စယုဒ္ဒေသ အနက်

ဟေတုပစ္စယော။ ။ပံသုပထဝီ၊ ဘူမဟိနှင့်၊ မေဒနီဟု၊ သညီဝေါဟာ၊ ဝသုဓာမည်တွင်၊ မြေအပြင်၌၊ စည်ပင်ပွားမြောက်၊ ပေါက်ရောက်သမျှ။ ပါဒပဟု၊ ရုက္ခပညတ်၊ ဝနပ္ပတိ၊ မည်ရှိတွင်လစ်၊ သစ်ပင်မြစ်သည်၊ စင်စစ်မုချ၊ ယင်းမူလကြောင့်၊ ခက်မငါးဖြာ၊ ဝေဆာစိမ်းရှင်၊ ထိုသစ်ပင်အား၊ စည်ကားညွန့်ညှောက်၊ ရွက်ခေါက်ငုံဖူး၊ ထွေထူးပွားပြန့်၊ ကြီးမိုင်ခန့်လျက်။ ရပ်တံ့မြဲစွာ၊ တည်ရာအစစ်၊ တည်ကြောင်းဖြစ်သို့ တွက်စစ်သိမှု၊ ခြောက်ခုတွေ့ပြား၊ ဟိတ်တရားသည်၊ ခြောက်ပါးအရ၊ သရုပ်ပြသော်၊ လောဘဒေါသ၊ မောဟခေါ်ဆို၊ အကုသိုလ်ဟိတ်၊ မိန့်ဗျာဒိတ်ဖြင့်၊ ခွဲစိတ်သုံးဖြာ၊ အလောဘာဒေါသ၊ အမောဟကား၊ ကုသလဟေတု၊ သုံးခုထင်ရှား၊ ဤသို့အားဖြင့်၊ ပစ္စည်းတရား၊ ပေါင်းခြောက်ပါးသည်၊ မပြားလုံးစုံ၊ အာရုံမှီရာ၊ ဖြစ်ခါချုပ်တူ၊ မောဟမူဝယ်၊ မောဟပယ်၍၊ ခုနစ်ဆယ်တတန်၊ စိတ်မှန်သဟိတ်၊ စေတသိက်ဒွယ၊ ပညာသတည်၊ ရူပဥ္စမှာ၊ ယင်းခန္ဓာနှင့်၊ ဖြစ်ခါမသွေ၊ သန္ဓေကာလ၊ ကမ္မဇဟု၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပေါင်းချုပ်မယွင်း၊ များတသင်းအား၊ အရင်းမူလ၊ ပဋ္ဌာနစစ်၊ တည်ရာတည်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သောတရားရင်း။

အာရမ္မဏပစ္စယော။ ။တောင်ဝှေးတခန်း၊ ကြိုးကြိမ် တန်းသည့်၊ ခန့်ကျမ်းမသာ၊ ကံကြမ္မာကြောင့်၊ လေးဖြာဓာတ်ပေါင်း၊ ဇရာထောင်း၍၊ တိမ်းစောင်းမခိုင်၊ မစွမ်းနိုင်လူ၊ အားနည်းသူအား၊ တက်ကြွားရှင်ပြုံး၊ နှလုံးနှစ်သိမ့်၊ ဖြစ်စိမ့်တမူ၊ စွဲယူလှမ်းကိုင်၊ ထိုင်ခြင်းရပ်ခြင်း၊ သွားခြင်းလှုယ်မှု၊ ကျေးဇူးပြုသို၊ စေ့ငုလုံးစုံ၊ အာရုံခြောက်ပါး၊ ဤတရားသည်၊ ခြောက်ပါးဖြစ်ဟန်၊ ဝေဘန်နှိုင်းဆ၊ တနည်းပြသော်၊ ရူပသဒ္ဒ၊ ဂန္ဓရသာ၊ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာနှင့်၊ ဓမ္မာရမ္မဏ၊ ဤမျှလုံးစုံ၊ ခြောက်အာရုံသည်၊ တပုံထွေသစ်၊ တရားကိုယ်စစ်လျှင်၊ ရှစ်ဆဲ့ကိုးပါး၊ မမှားထိုစိတ်၊ စေတသိက်ဒွယ၊ ပညာသနှင့်၊ ဋ္ဌဝီသရုပ်၊ အနုပ္ပါဒိ၊ မည်ရှိကောန်၊ နိဗ္ဗာန်ပညတ်၊ မှတ်သင့်ထွေလာ၊ ဤများစွာသည်၊ နာမ်ခန္ဓာစိတ်၊ စေတသိက်ပါ၊ ပေါင်းလေးဖြာအား၊ ကျက်စားမွေ့ပျော်၊ မွေ့လျော်ရာစစ်၊ အာရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သောတရားရင်း။

အဓိပတိပစ္စယော။ ။ဝေနီးယျဇနာ၊ တရာတိုင်တိုင်၊ ခိုနံ့လှိုင်၍၊ မွေးကြိုင်ပျံ့သင်း၊ အဆင်းနီမြန်း၊ ကသစ်ပန်းသည်၊ ထူးဆန်းပြည့်စုံ၊ ဝတိန်ဘုံ၌၊ မိုလ့်ပျော်ပါး၊ နတ်သားတသီး၊ နတ်သမီးအား၊ အုံ့ချီးနှစ်

ချိုက်၊ လေးမြတ်ထိုက်သို့၊ ဤဥစ္စလျှော်စွာ၊ ရူပါရမ္မဏ၊ စသည်အာရုံ၊ ခြောက်ပါးစုံသည်၊ တပုံရှင်စေ၊ ပြဘော်ဟောသည်၊ ဒေါသမူလ၊ ဒွိမောဟနှင့်၊ ဒုက္ခသဟဂုတ်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်ပယ်၊ လေးခုကယ်သား၊ ရှစ်ဆယ်သောစိတ်၊ စေတသိက်သဏ္ဌာ၊ စာလီသနှင့်၊ နိပ္ဖန္နရုပ်၊ အနုပ္ပါဒီ၊ မည်ရှိနိဗ္ဗာန်၊ ခြောက်တန်အာရုံ၊ အလုံးစုံသည်၊ ကြည်ယုံလေးမြတ်၊ နှစ်သက်တတ်သော၊ လောဘမူရှစ်၊ ဖြစ်သင့်မဟာ၊ ကုသလာနှင့်၊ ကြိယာသမ္ပယုတ်၊ လောကုတ္တရာ၊ သချ်ာ ဤမျှ၊ ဋ္ဌာဝီသစိတ်၊ စေတသိက်ပဥ္စ။ တာလီသအား၊ဗလ ဝန္နစ်ချိုက်၊ လေးမြတ်ထိုက်သော အာရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငှင်း။ (အာရမ္မဏာဓိပတိဘို့)။

အဓိပတိပစ္စယော။ ။ဥပမာဖြင့်၊ လျှော်စွာမှန်ဟုတ်၊ ပြဘော်ထုတ်ပိမ့်၊ ပြုဗ္ဗုတ္တရ၊ ဒက္ခိဏနှင့်၊ အပရဂေါယာ၊ မည်ဝေါဟာဖြင့်၊ ကြေညာဝှဲချီး၊ အုံမပြီးသည်၊ ကျွန်းကြီးလေးသွယ်၊ ကျွန်းငယ်ငါးရာ၊ ကိုယ်စီသာလျှင်၊ လှည့်ကာရံပတ်၊ ပြောကျယ်လတ်သည့်၊ လောကဓာတ်ဆုံး၊ တိုက်အားလုံးကို၊ သိမ်းကျုံးပိုင်သ၊ သမ္ဘာရကြောင့်၊ သတ္တရတနာ၊ မန္တိုင်းရာသား၊ ဗိုလ်ပါသခင်၊ စကြာရှင်သည်၊ ဘုရင်ထီးဆောင်း၊ မင်းအပေါင်းအား၊ ထုံးဟောင်းနည်းနာ၊ ကျင့်စဉ်လာတိုင်း၊ ရာဇဓမ္မ၊ သင်္ဂဟနှင့်၊ ဗလသတ္တိ၊ ဂုဏ်ထူးရှိသည်၊ အပရိဟာနိယ၊ ထိုကစ၍၊ ဓမ္မဥသုံ၊ ကိုယ်လုံးထုံလျက်၊ လုံခြုံစိမ့်ငှါ၊ မိန့်ရွှေဗျာဖြင့်၊ အာဏာဓမ္မစက်၊ နှိပ်ကွပ်ဘက်၍၊ မှတ်ချက်ဥပဒေ၊ ထုတ်ပြန်ဝေလျက်၊ တိုင်းနေငံသူ၊ များဗိုလ်လူအား၊ မတိမ်းပါးအောင်၊ ပယ်တံခါးဖင့်၊ နတ်လမ်းပွင့်စိမ့်၊ ချီးမြှင့်ထောက်ကူ၊ စိုးချုပ်မှုသို့၊ ထို့တူပုံပြင်၊ နည်းတအင်ကား၊ ပဘက်ရာ၊ အဇ[illegible]ဝယ်၊ ထိန်ဝါဝင်းပြောင်၊ မြွေငွေရောင်ဖြင့်၊ မိုက်မှောင်ပလင်း၊ စန်းယုန်မင်းသည်၊ ခပင်းများစွာ၊ ကြယ်တာရာအား၊ ရှိန်ဝါလွှမ်းမိုး၊ ဣဒ္ဓိမျိုးဖြင့်၊ စိုးရအခွင့်၊ မကျန်လင့်အောင်၊ အသင့်မြှောက်စား၊ ကျေးဇူးများသို့၊ ထိုလားပုံတူ၊ ပမာယူ၍၊ မောဟမူဒ္ဒိ၊ ဟသိန္နတ်ပယ်၊ နှစ်ခုကယ်သား၊ငါးဆယ်ဇောစိတ်၊ စေတသိက်ကော၊ ပညာသလာ၊ နာမ်ခန္ဓာတွင်၊ ဝေါဟာမည်ရှိ၊ ဓိပတိကို၊ သိစိမ့်ကေန်၊ ခွဲဝေဘန်သော်၊ ဆန္ဒဝီရိယ၊ ဝီမံသယူ၊ ဇောမှုတပါး စိတ်ဟုထားလျက်၊ လေးပါး သုံးပါး၊ ဖြစ်ငြားဓိပတိ၊ မည်ရှိထွေပြား၊ တပါးပါးသည်၊ ချင်းအားလျော်ရာ၊ မကွာယှဉ်လတ်၊ တူဥပါဒ်သည်၊ သဟဇာတ်ချင်း၊ မကင်းဆက်ဆံ၊ ရုပ်နှင့်နာမ်အား၊ စိမ့်ဆော်နှိုး၊ ဘုန်းရှိန်တိုး၍၊ လွှမ်းမိုးဦးခိုင်၊ ငါသာဆိုင်ဟု၊ စိုးပိုင်ကွန့်မြူး၊ အမူး အကြီး၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငှင်း၊ (သဟဇာတာဓိပတိဘို့)။

အနန္တရပစ္စယော။ ။လေးကျွန်း သင်္ဌနင်း၊ စကြာမင်း၏၊ နှီးရင်းသမ္ဘာ။ မခိုင်မာ၍၊ နာမ်ခန္ဓာချုပ်၊ တိဇရုပ်မြတ်ကင်း၊ ဘောက်လွဲခြင်းသည်၊ ရင်တွင်းသက်စု၊ ဇမ္ဗူဆီမီး၊ သားတော် ကြီးအား၊ မြှောက်ချီးဗျာဒိတ်၊ အောင်နိမိတ်ဖြင့်၊ ဘိသိက်ခံမှု၊ ကျေးဇူးပြုသို့၊ စုတိတတ်စွာ၊ ရဟန္တာစိတ်၊ ပရိနိဗ္ဗာန်၊ ဤမျှချန်၍၊ ကြွင်းကျန်တုံသေး၊ ရှေးရှေးဖြစ်လတ်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်၏၊ ကင်းပြတ်ယိုယွင်း၊ ချုပ်ပြန်ခြင်းသည်၊ ရှေ့လျှင်းတတ်စွာ၊ ရဟန္တာ၏၊ ခန္ဓာပဉ္စ၊ စုတိတူကွ၊ နောက်ကာလဖြစ်၊ တွက်စစ်သမုတ်၊ တခုယုတ်ငယ်၊ ကိုးဆယ်သောစိတ်၊ စေတသိက်ခန္ဓာ၊ ပေါင်းလေးဖြာအား၊ နာမ်သာမဲ့လစ်၊ အခြားမရှိသော အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငှင်း။

သမနန္တရပစ္စယော။ ။ကျွန်းကြီးလေးသွယ်၊ ကျွန်းငယ် နှစ်ထောင်၊ မြင့်မိုရ်တောင်ဖြင့်၊ ချင့်ဆောင်ပိုင်းဖြတ်၊ လောကဓာတ်ကို၊ လှည့်ပတ်မသွေ၊ စိုးအုပ်နေသည်၊ ရေမြေ့သခင်၊ စကြာရှင်၏၊ လေးအင်ပြဟ္မစိုရ်၊ဈာန်ကုသိုလ်နှင့်၊ မဝ်ဗိုလ်ရည်မှန်း။ ကြာသင်္ကန်းဖြင့်၊ ရဟန်းအသွင်၊ ပြုပြင်ဘန်ဆင်း၊ ယူပြန်ခြင်းသည်၊ ရင်တွင်းသည်းချာ၊ သားနန်းလျာအား၊ မင်္ဂလာမြူတော၊ သဘန်းဘွေထက်၊ ဘိသေကဆု၊ ကျေးဇူးပြုသို့ ကြီးထုသမ္ဘာ၊ ရဟန္တာ၏၊ ပယ်ခွါစုတိ၊ တေဘုမ္မိဝယ်၊ ဖြစ်ဘိမနေး၊ ရှေးရှေးသောစိတ်၊ စေတသိက်၏၊ အတိတ်ဖြစ်လျှင်း၊ ချုပ်ပြန်ခြင်းသည်၊ မကင်းသုံးဟိတ်၊ ဆဲ့သုံးစိတ်၏၊ ပရိနိဗ္ဗာန်၊ ခါမချန်ဘဲ၊ တဘန်ပွားမြှောက်၊ နောက်နောက်သောစိတ်၊ စေတသိက်အား၊ ခန်ငါးပါးတွင်၊ ခြားနံ့နာမ်သာ၊ ကောင်းစွာအစစ်၊ အခြားမရှိသောအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငှင်း။

သဟဇာတ ပစ္စယော။ ။ဆီမီးနေလ၊ ဟူသမျှသည်၊ တကွမကင်း၊ ရောင်အလင်းအား၊ ယိုယွင်းမရှိ၊ ဖြစ်စေဘိသို့၊ နှိုင်းငြိပုံပြင်၊ ကြောင်းတအင်းကား၊ မြင်းဆင်မသွေ၊ လူဗိုလ်ခြေနှင့်၊ ချေမွှေဥဿာ၊ ဤလေးဝသည်၊ တကွဖြစ်၍၊ ဆုတ်နစ်မဲ့ငြား၊ ကျေးဇူးများသို့၊ သီးခြားဖြစ်ပုံ၊ အလုံးစုံစိတ်၊ စေတသိက်တွက်စစ်၊ ငါးဆယ်နှစ်ပင်၊ ဓာတ်လေးအင်နှင့်၊ ပဥ္စဝေါကာရ၊ ကလလဝယ်၊ ပါကဝတ္ထု၊ ပေါင်းအစုသည်၊ ရှေးကုသိုလ်ကံ၊ ပြုစီမံတိုင်း၊ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၊ ဤငါးဖြာအား၊ မကွာမကွင်း၊ ချင်းချင်းစိတ်ဝက်၊ တကွနက်အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သောတရားငှင်း။

အညမညပစ္စယော။ ။မင်းထိုက်စိုးတန်၊ ဖလ်မှန် ရွှေသား၊ လှည်းရထားဝယ်၊ တံ့စားခိုင်မာ၊ ရက္ခာသုံးခွ၊ တိပါဒ်သည်၊ မျှတချင်းချင်း၊ ယိုယွင်းမဲ့ရှောင်း၊ မတိမ်းစောင်းအောင်၊ တချောင်းသည်ကား၊-တချောင်းအားလျှင်၊ မြှောက်စားထောက်ပင့်၊ ချီးမြှင့်တတ်ငြား၊ ကဲ့အလားသို့၊ တခြားသိမ္မ၊ အတန္တကား၊ စတုပဒ၊ ယင်းသတ္တသည်၊ ကေပါဒေ၊ တချောင်းကြွေက၊ အနေမသင့်၊ အခွင့်ယိုယွင်း၊ ဖြစ်ဘိလျှင်း၍၊ ချင်းချင်းစည်းပန်၊ ဘောက်ပြန်လဲလှယ်၊ ကျေးဇူးကြွယ်သို့၊ ရှစ်ဆဲကိုးပါး၊ မမှားထိုစိတ်၊ စေတသိက်မှာ၊ ဒွိပညာတည့်၊ လေးဖြာရုပ်ဓာတ်၊ မှတ်ကြလျှင်စော၊ ပဥ္စဝေါကာရ၊ ပဋိသန္ဓိ၊ ဖြစ်ထလိုမှု၊ ဝတ္ထုပါကား၊ ဤများစွာသည်၊ ပမာထင်ရှား၊ ဖြစ်သောလားသို့၊ ကတ္တားသမ္ပဒါန်၊ ပြန်လှန်မကင်း အချင်းချင်းအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငှင်း။

နိဿယပစ္စယော။ ။တသိန်းနှစ်သောင်း၊ မှတ်ကြောင်းသချ်ာ၊ ယူဇနာနှင့်နှင့်၊ အပြင်ကြီးထု၊ ပံသုသေလာ၊ ဘူပထဗျာသည်၊ များစွာ မြင်းဆင်၊ မြေသမင်နှင့်၊ သစ်ပင်မြက်ဝါး၊ မျိုးနွယ်ပြားသည်၊ လေးပါးလူဗိုလ်၊ ထိုထိုပြည့်ရွာ၊ အဖြာဖြာအား၊ တည်ရာမလစ်၊ မှီရာဖြစ်သို့၊ တွက်စစ်သုံးမျှ၊ နိဿယတွင်၊ သဟဇာတ၊ နိဿယမှာ၊ ရှေးခါသဟ၊ ဇာတအလား၊ ကွဲပြားမရှိ၊ တူတုံဘိ၏၊ ပဝတ္တိအခါ၊ မှီရာအစု၊ ဆဝတ္ထုသည်၊ ခြောက်ခုပြားဟန်၊ တဘန်မိန့်ချက်၊ နည်းအမြွက်ကား၊ စက္ခုသောတ၊ ဃာနဇိဝှာ၊ ကာယသဟဒယ၊ မှုချသိမ္မ၊ ဆဝတ္ထုသည်၊ ငါးခုခန္ဓာ၊ ဖြစ်ရာတုံဟော၊ ပဥ္စဝေါကာရ၊ ဖြစ်ကာလ၌၊ အရူပဝယ်၊ ဝိပါက်ပယ်လျက်၊ ရှစ်ဆဲ့ငါးဖြာ၊ အကြွင်းလာသည်၊ ဝိညာဏဓာတ်။ ပညတ်ထင်ရှား၊ ခုနစ်ပါးအား၊ ပိုင်းခြားခုနစ်၊ ဖြစ်သင့်စေ့ငှ၊ ပြအံ့ရှုလော့၊ စက္ခုသောတ၊ ဃာနဇိဝှာ၊ ကာယထို့ပြင်၊ နှင်နှင်မနော၊ မိန့်ဟောဘော်ပြ၊ ဝိညာဏဟု၊ ဓာတ်အစုအား၊ ဝတ္ထုရှေးခေတ်၊ မှီရာ၏ အဖြစ်ဖြင့်ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငှင်း၊(သဟဇာတနိဿယ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ နိဿယဘို့)။

နိဿယပစ္စယော။ ။လောကုတ္တရာ၊ ခြင်းရာမကြွင်း၊ သိမြင်ခြင်းဌ၊ လက်ငင်းရှေးဦး၊ ပကတူးမှ၊ သမ္ဗုဒ္ဓသည်၊ လောကဓမ္မရာင်၊ ဦးစွာဖြစ်၍၊ စင်စစ်ပြောထူ၊ မြူကိလေသာ၊ ရှင်းမကွာသည်၊ ဗြဟ္မာနတ်လူ၊ ခပ်သိမ်းသူအား၊ ကြည်ဖြူဆပ္ပွား၊ တရားအထူး၊ ဝေဖြန့်မြူးရာ၊ ညွတ်နူးတုပ်ဝပ်၊ မိုကပ်ခိုလှုံ၊ အာရုံပြုရာ၊ ရှေးဖြစ်ပါသို့မရဏာသန္န၊ ထိုကာလ၌၊ စုတိမှပြန်၊ တဘန်ရေခါ၊ သချ်ာတွက်စစ်၊ ဆဲ့ခုနစ်ကျ၊ စိတ်နှင့်မျှသား၊ ဟဒယတွင်မည်၊ ဝတ္ထုသည်လျှင်၊ တည်တတ်မှီတတ်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်စစ်၊ ဖြစ်သင့်အားလုံး၊ လေးဆဲ့သုံးအား၊ ပေါင်းရုံးသချ်ာ၊ သမြေယျာကို၊ ကျမ်းလာသဘော၊ ထုတ်ဆောင်ပြောလျှင်၊ မနောဒွါရ၊ တွင်ထတခန်း၊ အာဝဇ္ဇန်းမျှ၊ ကာ[illegible]ပမုတ်၊ တခုယုတ်ငယ်၊ ဇောသုံးဆယ်ပါ၊ တဒါရုံ[illegible] ဆဲ့တတန်နှင့်၊ ဘိညာဏ်နှစ်ဖြာ၊ တိဟာဋ္ဌိက၊ တာလီသအား၊ ကိစ္စလေးခု၊ ဝတ္ထုတပုံ၊ အာရုံတခြား၊ ရွှေသွားမှီရာ၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားငှင်း၊ (ဝတ္ထာရမ္မဏပုရေဇာတနိဿယဘို့)

ဥပနိဿယပစ္စယော။ ။ဥတုဝသန်၊ ချိန်မှန်သမယ၊ မိုဃ်းကာလဝယ်၊ မေဃသဒ္ဒ၊ မြည်ကျိုးသံဖြင့်၊ ပြည့်[illegible]မောက်ဖြိုး၊ ရွာသောမိုဃ်းသည်၊ ပင်မျိုးထွေထူး၊ ညွန့်ဖူးစိမ်းလွင်၊ လန်းလန်းရှင်လျက်၊ သစ်ပင်မြက်ဝါး၊ ကောက်ပဲအားလည်း၊ ကြီးပွားဩဇာ၊ ဆင့်ဆင့်ဖြာ၍၊ သတ္တဝါဗိုလ်လူ၊ ခပ်သိမ်းသူအား၊ ကြည်ဖြူညွတ်ရှုံး၊ နှလုံးတိုးပွား၊ ကျေးဇူးများသို့၊ သုံးပါးတွေပြား၊ ပစ္စယာတွင်၊ အာရမ္မဏူပ၊ နိဿယကား၊ ဖွင့်ပြမိန့်မှာ၊ ရှေး၌လာသား၊ အာရမ္မဏာဓိပတိ၊ နည်းလျှင်ရှိ၏။ သိလော့လှယ်ကူ၊ အနန္တရူပ၊ နိဿယလည်း၊ ရှေးနည်းယူဆ၊ အနန္တရ၊ ပစ္စယနှင့်၊ တူမျှသည်သာ၊ အထူးမှာမူ၊ ပကတူပ၊ နိဿယမှာ၊ ရာဂါဒယ၊

သဒ္ဓါစသား၊ သုခဒုက္ခ၊ ပုဂ္ဂလနှင့်၊ ဘောဇနဥတု၊ ဖါသုသယန၊ ဗလဝ တွင်ငြား၊ ကံနှစ်ပါးသည်၊ ပိုင်းခြားမှတ်ထုံး၊ ရေးစီကုံးသော်၊ အလုံးစုံစိတ်၊ စေတသိက်မလယ်၊ ရုပ်ပညတ်ပါ၊ များစွာတရား၊ အပါးပါးသည်၊ ချင်းအားလျော်ညီ။ နှစ်လီတွင်းပ၊ ကိုယ်ကာယ၌၊ ဖြစ်ထလေးဖြာ၊ နာမ်ခန္ဓာအား၊ ကောင်းစွာအသင့်၊ မြှောက်ချီးပင့်လျက်၊ မြတ်မြင့်စည်ကား၊ ဆင့်ဆင့်ပွားအောင်၊ အားကြီးသော အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူး ပြုတတ်သော တရားရင်း။

ပုရေဇာတပစ္စယော။ ။ဝိဝဋ္ဋဌာ၊ ကပ်ကမ္ဘာဝယ်၊ ပထမ္ဗာဇော ယျူ၊ ဤလူ့ဘုံသည်၊ တည်တံ့အသစ်၊ ရှေး၌ဖြစ်၍၊ ဝဋ်မြစ်မူလ၊ မကင်း ကြဘဲ၊ ဘဝတဏှာ၊ အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ လျော်စွာအလိုက်၊ သုံးခန်းတိုက်ဝယ်၊ နောက်၌ ဖြစ်သူ၊ များဗိုလ်လူအား၊ လိုလားဝသီ၊ ခိုမှီပျော်ရာ၊ ဖြစ်လေပါသို့၊ ပမာနှိုင်းညီ၊ တပုံသိစိမ့်၊ အာဒိကပ္ပ၊ လက်ဦးစ၌။ နေလနှစ်ပါး၊ အာကာဖျားထက်၊ ထင်ရှားစွာဘိ၊ ထွန်းတောက်ရှိစဉ်။ သတ္တိဂုဏ်ရောင်၊ ခြည်တထောင်ဖြင့်၊ မိုက်မှောင်ပဝင်း၊ ရောင်အလင်းသည်၊ မှိုတင်းတတ်စွာ၊ သတ္တဝါအား၊ အာသာဖြစ်ပွား၊ ပျော်ကျက်စားရာ၊ ရှေ့ဖျားအစစ်၊ အာရုံဖြစ်သို့၊ ဘွင့်လှစ်သိမှု၊ စည်းနှစ်ခုတွင်၊ ဝတ္ထုမည်ပေ၊ ပုရေဇာတ၊ ပစ္စည်းမှကား၊ နိဿယဟု၊ တွင်ထကမ္ပည်း၊ သုံးပစ္စည်းတွင်၊ ဟောနည်းမဘောက်၊ နှစ်ခုမြှောက်နှင့်၊ နှိုင်ထောက်စာနာ၊ သိသင့်ရာ၏၊ အာရုံငါးတန်၊ စည်း ပန်းနှစ်ထွေ၊ ပုရေဇာတ၊ ပစ္စယကား၊ ရူပသဒ္ဒ၊ ဂန္ဓရသာ၊ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာတုံ၊ အာရုံငါးခု၊ ဤရုပ်စုသည်၊ စက္ခုသောတ၊ ဃာနဇိဝှာ၊ ကာယာဝိညာဏ်၊ ဤငါးတန်အား၊ ဘန်ဘန်လိုလား၊ ပျော်ကျက်စားရာ၊ ရှေ့သွားအစစ်၊ အာရုံ၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သောတရားရင်း။

ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စယော။ ။ဘော်ရွှေမစုံ၊ ပိုက်ခြုံမမြဲ၊ အာကာထဲဝယ်၊ ပျံ့ဝဲမဲ့လျှင်း၊ မြီးတောင်ကင်းလျက်၊ သိုက်ခင်းစံပယ်၊ လင်းတယ်လျှင်၊ ကိုယ်ဝယ်အစာ၊ ရှင်းရှင်းကွာ၍၊ ရသာချိုမြ၊ အာဟာရ၌၊ နောက်မှမယွင်း၊ ချင်ခြင်းဖြစ်လာ၊ စေတနာသည်၊ ရှေးခါထင်ရှား၊ ထိုကိုယ်အားလျှင်၊ ကြီးပွားအခွင့်၊ မြှောက်ချီးပင့်သို့၊ ငါးဆင့်ခန်ဟော၊ ပဉ္စဝေါကာရ၊ ဖြစ်ကာလဝယ်၊ ပဌမဘဝင်၊ စတင်မဘောက်၊ ရှုပ်ဖျောက်၍၊ နောက်နောက်ဖြစ်ငြား၊ ရှစ်ဆဲ့ငါးစိတ်၊ စေတသိက်ပါ၊ နာမ်ခန္ဓာသည်၊ ဦးစွာကာလ၊ သန္ဓေမှလျှင်၊ စ၍မနှေး၊ ရှေးရှေးဖြစ်ထ၊ စိတ်နှင့်မျှ၍၊ တကွမသေ့၊ စဉ်တိုင်းနေသည်၊ ကေဇနှင့်၊ ဒွိဇတိဇ၊ စတုဇဟု၊ ရူပလေးလီ၊ ကျမ်းဆိုညီအောင်၊ ငှီသို့ရောက်ငြား၊ ဤကိုယ်အားလျှင်၊ ရှည်လျားခိုင်မာ၊ ဖြစ်စိမ့်ငှာဟု၊ ထပ်ခါအသစ်၊ နောက်၌ ဖြစ်၍၊ ကျေးဇူး ပြုတတ်သော တရားရင်း။

အာသေဝနပစ္စယော။ ။နန်းတွင်းစံပယ်၊ မောင်မငယ်တို့၊ သုတ်ခြယ်လိမ်းရန်၊ ဆီနွမ်းဆန်ကို၊ ဘန်ဘန်လဲလှယ်၊ စမွယ်ကြက်ရိုး၊ နန်းစဉ်သုံးသည်၊ ဂမုံးအင်နှင့်၊ သဇင်ပန်းပေါင်း၊ ထည့်သွင်းလောင်း၍၊ ကောင်းစွာအထူး။ ထုံခဲ့ဘူးသား၊ ပြန့်ပြူးထွေလာ၊ ဆီနံ့သာသည်၊ နောက်ခါသာမာန်၊ တဖန်ထုံငြား၊ နံ့သာအားလျှင်၊ တိုးပွားမှုရာ၊ လွန်စွာသင်းကြိုင်၊ မွှေးပြန့်လှိုင်သို့၊ နှိုင်းပြိုင်ရှာဘွေ၊ ပုံတထွေကား၊ မနေမနား၊ သင်ကြားဆွေးနွေး၊ မေးမြန်းကြံဘန်၊ ရှေးကျမ်းဂန်သည်၊ တဖန်သိမ်းပိုက်၊ အားအင်စိုက်၍၊ နောက်၌သင်ကြား၊ ကျမ်းဂန်အားလျှင်၊ တိုးပွားလေ့ကျက်၊ ဆောင်ရွက်လွယ်မှု၊ ကျေးဇူးပြုသို့၊ လေးခုသောမဂ်၊ လေးချက်သောဖိုလ်၊ ထိုထိုဆုံးဇော၊ မရောပယ်ခွာ၊ ရှေးရှေးခါဝယ်၊ လေးဆဲ့ခုနစ်၊ ဖြစ်သည်ဇောစိတ်၊ စေတသိက်ဒွယ၊ ပညာသတည့်၊ ပဌမဇော၊ မနှောသက်သက်၊ ဖိုလ်လေးချက်ဖျောက်၊ နောက်နောက်ဖြစ်မှု၊ တခုစွန်းကယ်၊ ငါးဆယ်ဇောစိတ်၊ စေတသိက်အား၊ မြှောက်စားတန်တန်၊ အပြန်ပြန်လျှင်၊ ကြိမ်ဘန်မစဲ၊ ထူးလွန်ကဲ၍၊ မှီဝဲအပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူး ပြုတတ်သော တရားရင်း။

ကမ္မပစ္စယော။ ။ဘုရားဘက်မြင်းလှ၊ ကဏ္ဍကသည်၊ ဆန္ဒပေါ်မိ၊ စရှိမိတ်ကောင်း၊ ရွှေရုံပေါင်းအား၊ ကောင်းစွာတကွ၊ ဇာနေယျဟု၊ အဿမြင်းစစ်၊ အကြောင်းဖြစ်သို့၊ သနစ်သိမှု၊ ကိုးခုစွန်းကယ်၊ ရှစ်ဆယ် စေတနာ၊ ပေါင်းများစွာသည်၊ မကွာယှဉ်လတ်၊ သဟဇာတ်စိတ်၊ စေတသိက်မလွတ်၊ ဥပါဒ်ကလလ၊ ကမ္မဇနှင့်၊ စိတ္တဇအား၊ တကွအကြောင်း၊ ပေါင်းဘက်မိတ်စစ်၊ ကံ၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ (သဟဇာတကမ္မဘို့)။

ကမ္မပစ္စယော။ ။မျိုးစေ့တွေပြား၊ အပါးပါးသည်၊ မြစ်ပွါးပေါက်ရောက်၊ ဖူးညှောက်ပွင့်ငုံ၊ အလုံးစုံအား၊ ကွဲပြားမရှိ၊ မိမိလက္ခဏာ၊ ဂုဏ်ခြင်းရာနှင့်။ လျော်စွာသတ္တိ၊ ဖြစ်စေဘိသို့၊ ပီတိလွန်စွာ၊ အတိတ်ခါဝယ်၊ ကုသလာကုသလ၊ ပစ်ချစိုက်ပျိုး၊ မျိုးစေ့သဘွယ်၊ သုံးဆဲ့သုံးဖြာ၊ စေတနာသည်၊ လျော်စွာကျိုးနက်၊ ဝိပါက်မလွတ်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်၊ သညသတ်ဟု၊ မှတ်လေ့တထွေ၊ သန္ဓေပဝတ္တိ၊ မည်ရှိဝေါဟာ၊ သုံးဖြာပြားထ၊ ကမ္မဇအား၊ နှစ်ဝခွဲစိတ်၊ အတိတ်ဖအကြောင်း၊ ကံဟောင်းမျိုးစေ့၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။ (နာနာက္ခဏိကကမ္မဘို့)။

ဝိပါကပစ္စယော။ ။ယနံ့ကဲလွန်၊ ကြက်သွန် မြူနီ၊ ချက်သောဆီသည်။ ဆိမ့်အိလေးနက်၊ အသားဝက်နှင့်၊ လဘက်ကောင်းအား၊ ကျေးဇူးများသို့၊ တခြားမှတ်ခင်း၊ ဝသန်တွင်းဝယ်၊ သုတ်သွင်းဆော်ကာ၊ ရှစ်မျက်နှာမှ၊ သယံဇာပြု၊ဘုတ်သုံးနူဖြင့်၊ လိုသူနှလုံး၊ ကြည်ရွှင်ပြုံးအောင်၊ ယူကျုံးဆွတ်ချေ၊ ချမ်းသာလေသည်၊ ရွှေစင်အတိ၊ မဏိလျှံဝင်း၊ စိန်မြတင်းဝ၊ ဆောင်ရိုပ်မထက်၊ မြေကာယိမ်၊ မနိမြွေ၊ ပျော်နေအခွင့်၊လုံ့တယ်သင့်အောင်၊ မြော်လင့်တွယ်ယူ၊ နေသောသူအား၊ ရှိန်ပူမငွေ့၊ လိုချမ်းမြေ့သို့၊ စုံစေ့မပျက်၊ ဝိပါက်တွင်ထ၊ ဆတ္တိံသစိတ်၊ စေတသိက်တွက်ဘို့၊ သုံးဆဲ့ရှစ်ဖြာ၊ နာမ်ခန္ဓာသည်၊ မကွာယှဉ်လတ်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်နှင့်၊ ဝိညတ်ကင်းထ၊ စိတ္တဇဟု၊ ကမ္မဇပြား၊ ဤတရားအား၊ ဖြစ်ပွားမည့်ဦး၊ ဆင့်ဆင့် တိုးအောင် အကျိုး၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရင်း။

အာဟာရပစ္စယော။ ။ရွှေပုံလင်၊ ဂုဏ်အင် မောက်မို၊ လုလင်ပျိုသည်၊ မြသိုမေတ္တာ၊ ရှယ်ကညာနှင့်၊ စပ်ကာပေါက်ဖွါး၊ ဤသည်သားအား၊ ဖြစ်ပွားစေမှု၊ ကျေးဇူးပြုသို့၊ ဥတုဇဝယ်၊ ခဲဘွယ်ဘောဇဉ်၊ ချိုချဉ်နိုက်မှီ၊ ကဗဠီကာရ၊ ဗဟိဒ္ဓသာ၊ ထိုဩဇာသည်၊ လေးဖြာကာယ၊ အဇ္ဈတ္တ၌၊ တူကွမကွာ၊ ကိုယ်စီသာလျှင်၊ ဩဇာလေးလီ၊ ငှီသို့ရောက်၍၊ ပေါင်းယှဉ်တွေ့က၊ မလေ့ရုပ်ခေတ်၊ စဉ်မပြတ်အောင်၊ ဩဇဋ္ဌမကာ၊ အာဟာရဇအား၊ ဖြစ်ပွားလေအောင်၊ ဆောင်တတ်သော အဖြစ်ဖြင့်ကျေးဇူး ပြုတတ်သောတရားရင်း။ (ရုပ်အာဟာရဘို့။ ပဌမနည်း)။

အာဟာရပစ္စယော။ ။ဓနုံရှည်အိမ်ဟောင်း၊ ယိုယွင်းစောင်း၍၊ ထပ်လောင်းမြှောက်စား၊ ထောက်သောကျားသည်၊ တိမ်းပါးမခိုင်၊ ယိမ်းယိုင်ပျက်ပြား၊ အိမ်ဟောင်းအားလျှင်၊ တန့်စားခိုင်မှု၊ ကျေးဇူးပြုသို့ဥတု ဗဟိဒ္ဓ၊ အဇ္ဈတ္တပေ၊ နှစ်ထွေဩဇာ၊ ပေါင်းများစွာသည်၊ ဩဇာကြည်ယူ၊ ကလာပ်တူနှင့်၊ ရုပ်မူသုံးပါး၊ ကလာပ်ပြားအား၊ တိမ်းပါးမဲ့အောင်၊ ဆောင်တတ်သော အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူး ပြုတတ်သော တရားရင်း။ (ရုပ်အာဟာရဘို့။ ဒုတိယနည်း)။

အာဟာရပစ္စယော။ ။စည်မျက်နှာသွင်၊ စစ်မြေပြင် ဝယ်၊ အင်္ဂါလေးဘော်၊ တပ်မတော်သည်၊ ထွက်ပေါ်မနှောင့်၊ ရန်မမှောင့်အောင်၊ စောင့်လင့်နေငြား၊ ကင်းတတ်အားလျှင်၊ အများဗိုလ်ပုံ၊ ဝိုင်းအုံ့ရံပတ်၊ တိုက်ဖျက်လတ်လည်း၊ ရပ်တန့်နေနား၊ မပြေးသွားအောင်၊ မြှောက်စား ထောက်ပင့်၊ ချီးမြှင့်တတ်စွာ၊ ကဲ့ပမာသို့၊ စေတနာတကွ၊ ပဿဝိညာဏ်၊ ဤသုံးတန်သည်၊ မကြွန်လေးဖြာ၊ နာမ်ခန္ဓာနှင့်၊ ရုပ်မှာကာလလ၊ ခါသမယတွင်၊ ကမ္မဇဟု၊ စိတ္တဇပြား၊ ဤနှစ်ပါးအား၊ မြှောက်စား ထောက်ပင့်၊ ချီးမြှင့် တတ်သော အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူး ပြုတတ်သော တရားရင်း။ (နာမ်အာဟာရဘို့)။

ဣန္ဒြိယပစ္စယော။ ။တိုင်းနိုင်ငံလှ၊ ပြည်သူအပေါင်း၊ ဝပ်ညောင်းခရာ၊ အာဏာကြီးမား၊ ကျော်နံ့ပြားလျက်၊ လေးပါးတွင်ခေါ်၊ ဝန်ရှင်တော်သည်၊ ထွက်ပေါ်နေသို့၊ ဘုန်းရောင်ပျံ့လျက်၊ မိမိတို့ချင်း၊ ရှိန်ပြင်းဣန္ဒြိ၊ ဂုဏ်သတ္တိကို၊ မငြိမ်ပါး၊ မဟန့်တားဘဲ၊ ပိုင်းခြားလျော်ရာ၊ အင်္ဂါလေးချက်၊ ပိုင်အနက်တွင်၊ ရဲမက်ဗိုလ်ပုံ၊ အလုံးစုံအား၊ အုပ်ချုပ်ပိုင်သ၊ အစိုးရသို့၊ တွက်ဆနှိုင်းချိန်၊ နာမ်ဣန္ဒြေ၊ ခွဲစိတ်ဝေသော်၊ ဆိုတွေ့များလှ၊ ဇီဝိတနှင့်၊ စိတ္တဝေဒနာ၊ သဒ္ဓါဝီရိယ၊ ပြားထနှစ်ထွေ၊ သတေကဂ္ဂတာ၊ ပညာတရား၊ ဤရှစ်ပါးသည်၊ ချင်းအားယှဉ်ဘက်၊ ဖြစ်ပျက်မှီရာ၊ တူစွာ

အာရုံ၊ အလုံးစုံစိတ်၊ စေတသိက်ဝယ်၊ ငါးဆယ်နှစ်ထွေ၊ သန္ဓေကာလ၊ စိတ္တဇဟု၊ ကမ္မဇပြား၊ များလှအချုပ်၊ နာမ်နှင့်ရုပ်အား၊ သိမ်းအုပ်ပိုင်ဆိုင်၊ ဦးခိုင်မှူးရာဇ်၊ အစိုးရသော အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သောတရားရှင်း။ (သဟဇာတိန္ဒြိယဘို့)

ဣန္ဒြိယပစ္စယော။ ။လေးသောင်းနှစ်ထောင်၊ အမြင့်ဆောင်လျက်၊ တောင်ယုဂန်စွန်း၊ ဘွေကြွင်နန်းထက်၊ စံမြန်းစိုးလစ်၊ မဟာရာဇ်ဟု၊ ဖြစ်သည်ဥက္ကဋ္ဌ၊ အနတ်နတ်တွင်၊ ဓတရဋ္ဌ၊ မည်နာမဖြင့်၊ စရှိထွေပြား၊ နတ်လေးပါးသည်၊ မုန်းထားမရှိ၊ မိမိတို့ချင်း၊ ဂုဏ်သတင်းကို၊ ချုတ်ယှဉ်းစိမ့်ငှါ၊ မမြစ်တာဘဲ၊ များစွာတန်တန်။ ဂုမ္ဘာန်ယက္ခ၊ ပြားထမကြွင်း၊ နတ်ခပင်းအား၊ နှိမ်နင်းသိမ်းချုပ်၊ စိုးချုပ်လျော်စွာ၊ ပိုင်ဆိုင်ရာတွင်၊ တေဇာတောက်ပ၊ အာဏာပြ၍၊ စိုးရသမှု၊ ကျေးဇူးပြုသို့၊ စက္ခုအာဒိ၊ မည်ရှိဝတ္ထု၊ ရုပ်ငါးခုသည်၊ နာမ်ဟုမည်ရ၊ ဒွိပဥ္စနှင့်၊ တကွဖြစ်ဘိ၊ စေတသိက၊ ပေါင်းသတ္တအား၊ ပုဗ္ဗမှီရာ၊ ကိုယ်စီသာလျှင်၊ ငါးဖြာဒေဝရာဇ်၊ အစိုးရသော အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရှင်း။ (ဝတ္ထုပုရေဇာတိန္ဒြိယဘို့)

ဣန္ဒြိယပစ္စယော။ ။ကြာမျိုးငါးအင်၊ ပြည့်စုလင်၍၊ ရှုချင်စဘွယ်၊ တင့်တယ်သာယာ၊ ကန္တလာဝယ်၊ ကောင်းစွာတည်နေ၊ ရှုံ့ညွန့်ရေသည်၊ မသွေမှန်စွာ၊ ထိုသည့်ကြာအား၊ ခက်ဖြာလွှမ်းမိုး၊ မနွမ်းညှိုးအောင်၊ စိုးရပိုင်ကား၊ ဖြစ်သောလားသို့၊ တခြားပုံပြင်၊ ပမာဆင်သော်၊ ယခင်ငါးမည်၊ ကြာနွှတည်သား၊ အရည်သဘော၊ ဓာတ်အာပေါသည်၊ ရွှေလျောတတ်စွာ၊ ဤသည့်ကြာအား၊ ဝေဆာညွန့်ညောက်၊ နေရှိန်ကြောက်လည်း၊ မခြောက်မပိန်၊ စံမှိန်ဘဲ၊ ဇီဝိန်မညှိုး၊ ဆင့်ဆင့်တိုးအောင်၊ စိုးရသာဓိ၊ ဖြစ်လေဘိသို့၊ ပဝတ္တိသန္ဓေ၊ နှစ်ထွေမည်ရှိ၊ ရုပ်ဇီဝိတ၊ ကမ္မဇသည်၊ မိမိမှကြွင်း၊ ဖြစ်ခြင်းတမူ၊ ကလာပ်တူငြား၊ ရုပ်ကိုးပါးအား၊ ကြီးမားတန်ခိုး၊ အုပ်ချုပ်မိုးလျက်၊ အစိုးရသောအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သောတရားရှင်း။ (ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဘို့)

ဈာနပစ္စယော။ ။တောင်ထွဋ်ဘွေချက်၊ သစ်ပင်ထက်သို့၊ တက်၍တမူ၊ ကြည့်သောသူအား၊ ကြီးမားမြင့်ဆောင်၊ သစ်ပင်တောင်သည်၊ မှိုင်းချောင်လိုက်ဂူ၊ တောအငူတွင်၊ တူရှုန်းစပ်၊ ထိုထိုရုပ်ကို၊ လိုအပ်ပြီးတိုင်၊ မြင်စွမ်းနိုင်ဘို့၊ ဘက်ပြိုင်မညီး၊ ဣဒ္ဓိမျိုးဖြင့်၊ မြေလျှိုးမိုးပျံ၊ ထိန်လျံပြောင်လက်၊ တန်ခိုးထွက်သား၊ ဝိတက်ကာစ၊ ဝိစာရနှင့်၊ တကွပီတိ မည်ရှိမသွေ၊ သုခေကဂ္ဂတာ၊ ငါးဖြာမြင့်ဖျား၊ ဈာန်တရားသည်၊ ဆယ်ပါးဤမျှ၊ ဒွိပဥ္စဝယ်၊ ကိုးခုကယ်သား၊ ခုနှစ်ဆယ်စိတ်၊ စေတသိက်တွက်စစ်၊ ငါးဆယ်နှစ်နှင့်၊ ဖြစ်သင့်ရှုပ၊ စိတ္တဇအား၊ နိဝရဏရန်၊ တွန်းပယ်လှန်၍၊ ကြံဖန်အားလိုင်း၊ သိုက်းသုကာဏ၊ ထိုကစ၍၊ လေးဖြာမှရောက်၊ ဈာန်လမ်းပေါက်အောင်၊ နှစ်ဆယ့်ခြောက်ရပ်၊ ပညတ်တပုံ၊ ဓမ္မာရုံကို၊ ခိုလှုံသုံးသပ်၊ ခါမလပ်ဘဲ၊ ကပ်၍ရှုတတ်သော အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူး ပြုတတ်သော တရားရှင်း။

မဂ္ဂပစ္စယော။ ။စာရေဘွင့်ပျိုး၊ ကျောက်ဆူးကြိုးနှင့်၊ ထိုးဝါးတက်ရွက်၊ စက်ကိရိယာ၊ အင်္ဂါစုံလင်၊ မြစ်ပင်လယ်ကျော၊ လှေသင်္ဘောသည်၊ လွှင့်မျှောလိုမှု၊ ထိုသသူအား၊ လွယ်ကူဆိပ်ကမ်း၊ လိုရာကျွန်းထက်၊ ဖြောင့်ကန်းထုတ်ချောက်၊ ရောက်အံ့ဆောစွာ၊ ကဲ့ပမာသို့၊ ပညာဝိတက်၊ သုံးချက်သမ္မာ၊ ဝါစာကမ္မ၊ အာဇီဝနှင့်၊ ဝီရိယမသွေ၊ သတေကဂ္ဂတာ၊ မိစ္ဆာမည်ရှိ၊ ဒိဋ္ဌိတရား၊ ဤကိုးပါးသည်၊ အဟိတ်ကားပယ်၊ တခုကယ်သား၊ ခုနှစ်ဆယ်စိတ်၊ စေတသိက်နှင့်၊ သဟိတ်ကမ္မဇ၊ စိတ္တဇအား၊ တကွမပြား၊ ကူးသွားလိုနက်၊ ထိုမှဘက်သို့၊ တိုးတက်အားသစ်၍ ထွက်ကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သောတရားရှင်း။

သမ္ပယုတ္တပစ္စယော။ ။စတုမဓုပြုလုပ်ကြရာ၊ သကာပျားမှတ်၊ ထောပတ်နို့ရည်၊ ဤလေးမည်ကို၊ ကြံစည်ပေါင်းဘက်၊ တူကချက်သော်၊ ချိုမြက်ရသာ၊ ဩဇာခပင်း၊ ချင်းချင်းနှံ့စေ၊ ယှဉ်သောထွေသို့၊ သန္ဓေပဝတ္တိ၊ ရှိရှိသမျှ၊ ဖြစ်ထလေးဖြာ၊ နာမ်ခန္ဓာသည်၊ ရုံခါမကင်း၊ နာမ်ချင်းချင်းအား၊ စပ်လျဉ်းမကွာ၊ မိဿဟာစစ်၊ ပေါင်းယှဉ်တတ်သော အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရှင်း။

ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော။ ။ရေသာထိုထို၊ ချဉ်ချိုစပ်ဖန်။ ခါးငန်ထူးလည်း၊ ဤခြောက်မည်ကား၊ ကြံစည်နှောထား၊ ပေါင်းယှဉ်ငြားလည်း၊ ကွဲပြားသဘော၊ မနှီးနှောရာ၊ ကဲ့ပမာသို့၊ ပစ္ဆာပုရေ၊ နှစ်ထွေမည်ရ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ တူမျှရှေးခါ၊ ပစ္ဆာမသွေ၊ ပုရေဇာတ၊ ပစ္စယ၍၊ ဘွင့်ပြသောသွင်၊ မခဲအင်တည့်၊ ထို့ပြင်တတန်၊ တဘန်မိန့်ဟော၊ ဝိပ္ပယောကား၊ ပဉ္စဝေါကာရ၊ ဖြစ်ထသောခါ၊ ပါကာရုပ္ပ၊ ဒွိပဥ္စနှင့်၊ အရဟာစုတိ၊ ကြွင်းရှိသမျှ၊ ဒွိပဥ္စလွန်ဘိ၊ သတ္တတိဝယ်၊ စေတသိက်ပါ၊ ဦးစွာကလလ၊ ခါသမယဝယ်၊ ပါကဝတ္ထု၊ တခုမပြား၊ ဤတရားသည်၊ ချင်းအားလျောက်ပတ်၊ သဟဇာတ်ပြု၊ ဝတ္ထုပါက၊ ကမ္မဇနှင့်၊ စိတ္တဇရုပ်၊ ပေါင်းချုပ်မယှဉ်း၊ များတသင်းအား၊ ချင်းချင်းသဘော၊ တူကွရောလည်း၊ နှီးနှောမဲ့လစ်၊ မယှဉ်သောအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရှင်း။

အတ္ထိပစ္စယော။ ။ဆီးနှင်းထန်စွာ၊ ဟိမဝါမြိုင်၊ ဂန္ဓိုင်အတွင်း၊ ထိုတောင်မင်းသည်၊ မှီတင်းဖြစ်ပွား၊ မြက်ဝါးကြိမ်နွယ်၊ ကြီးငယ်သစ်ပင်၊ တန်ခိုးထင်လျှင်၊ ဂုဏ်အင်မည်း၊ ဆေးမျိုးခပင်း၊ မကြွင်းများစွာ၊ ပန်းနံ့သာအား၊ ဩဇာနှံ့ပြား၊ လွှန်စည်ကားအောင်၊ ထင်ရှားမိမိ၊ တကွရှိလျက်၊ သတ္တိခြားနား၊ ကျေးဇူးများသို့၊ ဟောကြားမိန့်ရှိ၊ အတ္ထိမည်ရ၊ သဟပုရေ၊ တထွေမှတ်ရာ၊ ပစ္ဆာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယဟု၊ ရေဆမှား၊ ဤငါးပါးသည်၊ မပြားရှေးသွင်၊ မငြင်မငြိ၊ ထိုထိုငါးတန်၊ ပစ္စယုပ္ပန်အား၊ ကောန်မိမိ၊ ထင်ရှားရှိသော အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သောတရားရှင်း။

နတ္ထိပစ္စယော။ ။ငွေမောင်းဆော်ခတ်၊ ပါဒ်ဗိဇနာ၊ ပြန်ခရာညီ၊ နာရီမကြွင်း၊ ညဥ့်ကုန်ခြင်းသည်၊ ထန်ပြင်းရှိန်ပူ၊ ရွှေတူရှုမှု၊ ထွက်ပြူနေမင်း၊ နေ့ဖြစ်ခြင်းအား၊ မယှဉ်းစေမူ၊ ကျေးဇူးပြုသို့၊ စုတိအရဟာ၊ ကြွင်းသမျှစိတ်၊ စေတသိက်ကင်း၊ ချုပ်ပြန်ခြင်းသည်၊ ခပင်းဥဿုံ၊ အလုံးစုံစိတ်၊ စေတသိက်အား၊ ထင်ရှားမရှိသော အဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရှင်း။

ဝိဂတပစ္စယော။ ။ပန္နရသီ၊ တိတိမကြွင်း၊ ထဋ္ဌီကင်းလျက်၊ နေမင်းအရောင်၊ ခြည်တထောင်ဖြင့်၊ မပြောင်းမရွှန်း၊ မပထွန်းဘဲ၊ တကျွန်းမှကင်း၊ ဝင်ပြန်ခြင်းသည်၊ ယုန်မင်းစကြာ၊ ငွေသော်တာ၏၊ တာရာနဝ၊ ကြယ်ပေါင်းခလျက်၊ ဇေဟာသင့်၊ ကျွန်းဇမ္ဗူထက်၊ ထွက်ပြူထွန်းပ၊ ဖြစ်ပြန်ရှသို့၊ အရဟာစုတိ၊ ကြွင်းရှိမလတ်၊ စိတ္တုပ္ပါဒ်၏၊ ဓာတ္တယ၊ သုံးဌာနတွင်၊ ဌီမျှမတန်၊ ဘင်ဘောက်ပြန်၍၊ ကောန်မယှဉ်း၊ ချုပ်ပြန်ခြင်းသည်၊ မကြွင်းလေးဖြာ၊ နာမ်ခန္ဓာအား၊ ကြမ္မာယိုယွင်း၊ ဘင်မကြွင်းအောင်ကင်းသောအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သောတရားရှင်း။

အဝိဂတပစ္စယော။ ။မိကျောင်းသားရဲ၊ လိုင်းဝဲမကန်း၊ လှန်ထူးဆန်း၍၊ ဘေးကျွမ်းလေးအင်၊ ဆုံးမမြင်အောင်၊ အပြင်ပြောကျယ်၊ အံ့ဘွယ်ရှစ်ဖြာ၊ ကဗျည်းသာသည်၊ မဟာအဏ္ဏဝ၊ သာဂရသည်၊ ဟဒယနှစ်ချိုက်၊ မိမိဌမှီ၊ စုံစီထူးဆန်း၊ မကာန်းလိပ်ငါး၊ ပျော်ပါးကုန်ကြ၊ ဇလဇအား၊ ထင်ရှားရှိခြင်း၊ မကင်းစွာဘိ၊ ဖြစ်လေဘိသို့၊ အဝိဂတ၊ ပစ္စယကာ။ သဟတထွေ၊ ပုရေပစ္ဆာ၊ သုံးဖြာဇာတ၊ အာဟာရနှင့်၊ ဣန္ဒြိယ၊ ယင်းငါးဝသည်၊ ဘော်ပြမိန့်ရှိ၊ အတ္ထိသို့လား၊ လျော်စွာငါးတန်၊ ပစ္စယုပ္ပန်အား၊ ကောန်အစစ်၊ မကင်းသောအဖြစ်ဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားရှင်း။

ဣတိဣမေစတုဝီသတိ ပစ္စယာ၊ ဤနှစ်ဆဲ့လေးပါးသော ပစ္စည်း တရားတို့သည်။ မဟာပကရဏ၊ အတိုင်းမသိသော နည်းဖြင့် တန်ဆာဆင်ခြင်း ထက်ဝန်းကျင်တင့်တယ် ကြည်ညိုဘွယ် ရှိခြင်းကြောင့် အနန္တနယသမန္တ ပါသာဒိက အမည်ရသော ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌။ ဌိတာ၊ တည်ကုန်၏။

ဗဟုဿုတအလို့ငှါ ရေးဆရာတော်ကြီးများ ရေးသားအပ်သော အနက်ကို မူရင်းအတိုင်း ထည့်သွင်း၍ ပြလိုက်ပါသည်။

	စိတ်-၈၉							အညသမာန်းစေ-၁၃										အကုသိုလ်စေ					
	မောဟမူ ၂	ဒုက္ခသဟဂုတ် ၁	အရူပဝိပါက် ၄	မဂ် ၄,ဈာန်း ၂ ၆	ကြွင်းကိဇော ၄၅	ကြွင်းဝိပါက် ၃၁	(ယထာ)စိတ် ၈၉	ဖဿ ၁	ဝေဒနာ ၁	စေတနာ ၁	ဧကဂ္ဂတာ ၁	ဇီဝိတိန္ဒြေ ၁	ဝိတက် ၁	ဝိစာရ၊ ပီတိ ၂	ဝီရိယ ၁	ဆန္ဒ ၁	ကြွင်း ၃	မောဟ၊ လောဘ	အဟိ၊အနော၊ဥဒ္ဓစ္စ၊မာန	ဒိဋ္ဌိ	ဒေါသ	ဣဿာ၊မစ္ဆ၊ကုက္ကုစ္စ	ထိန၊ မိဒ္ဓ
ဟေ	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×		×	×		×	×
အာ																							
ဓိ	×	×																			×	×	
နံ																							
သနံ																							
သ																							
ည																							
နိ																							
ဥ																							
ပု	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
ပစ်			×																				
သေ		×	×	×		×																	
ကံ	×	×	×	×	×	×	×	×	×		×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
ဝိပါ	×			×	×													×	×	×	×	×	×
ဟာ									×		×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
ဣ								×		×			×	×		×	×	×	×	×	×	×	×
ဈာ	×	×	×	×	×	×	×	×		×		×			×	×	×	×	×	×	×	×	×
မဂ်	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×		×		×		×	×	×	×		×	×	×
သံ																							
ဝိပ်	×																						
အတ်																							
နတ်																							
ဝိဂ																							
အဝိ																							
	၁၇	၁၇	၁၆	၁၇	၁၀	၁၀	၁၉	၁၀	၁၉	၁၉	၂၀	၁၀	၁၉	၁၀	၁၉	၁၇	၁၇	၁၇	၁၆	၁၇	၁၆	၁၅	၁၆

ဇယားသဘော။ ။စိတ်,စေတွက်ရှိ ကြက်ခြေများမှာ မရသည်ကို ပြထားသဖြင့် ကြွင်းသောကွက်လပ်များအရ ပစ္စည်းများကို ရေတွက်၍ ယူပါ။ ရုပ်,နိဗ္ဗာန်, ပညတ်များမှာ ရသည်ကိုသာပြထား၍ ပြထားသော ပုဒ်မများအရ ပစ္စည်းများကို ရေတွက်၍ယူပါ။

စိတ်။ ။ဟေ။ပု။ကံ။ဈာ။မဂ် ၅ ါးပစ္စည်းမှာ စိတ်နှင့်မဆိုင်၍ အမြဲ ကြည့်ပြီး (၁၉)ပစ္စည်းကိုမှတ်ထားပါ။ မောဒ္ဒေ,ဒုက္ခသဟဂုတ်ဖြစ်လျှင် အဓိ ကို ထပ်၍ကြည့်ပါ။ လောကီဇော မဟုတ်လျှင် အာသေကိုကြည့်။ ဝိပါက် မဟုတ်လျှင် ဝိပါကကိုကြည့်။ အရူပဝိပါက်လေးခုဖြစ်လျှင် ပစ္ဆာနှင့်ဝိပ်ကို ကြည့်၍ ချက်ခြင်း ရေတွက်နိုင်ပါစေ။ စိတ် (၈၉) ခုလုံးမှာ ယထာရဟ (၁၉) ပစ္စည်းရ၏။ ဥပမာ။ လောဘမူစိတ် ပစ္စည်းပေါင်း မည်မျှရသ နည်းမေးလျှင် (၁၉) မှုတည်။ ဝိပါက်မဟုတ်၍ ဝိပါကကြည့် (၁၀) ဟု သံပေါက်အရ ချက်ခြင်းဖြေပါ။ ကြွင်းစုနည်းယူပါ။

စိတ်သံပေါက်

၁။ စိတ်အကုန်မှာ၊ ဟေ,ပု,ဈာ၊ မဂ္ဂါကံမရ။
၂။ ထိုမှသေသာ၊ ကူဝိသာ၊ ရကြထိုက်သင့်စွာ။
၃။ ကာဒုမောနှစ်၊ ဤသုံးဆစ်၊ မဖြစ်အဓိမှာ။
၄။ ဝိပါနှာမ၊ မရှိက၊ မရဝိပါကာ။
၅။ အရူဝီမှာ၊ ဝိပ်ပစ္ဆာ၊ ကြည့်ခါရေလေသာ။
၆။ ကီဇောဖြစ်မှ၊ အာသေရ၊ မှတ်ကအမြန်သိ။

စေ-၅၂။ ။ဟေ။ကံ။ဟာ။ဣ။ဈာ။မဂ်ဟု အဓိပတိမှတပါး သဟ ဌယ် ခြောက်ပစ္စည်းကို အစိုက်အတန့်ကြည့်။ ပုရေကို အမြဲကြည့်၍ (၁၇) ပစ္စည်းကိုမှတ်ထား။ အကုစေဖြစ်လျှင် ဝိပါကိုကြည့်။ ဒေါစေတုတ်, ဝိစိဖြစ်လျှင် အဓိကိုကြည့်။ အငယ် (၇) ပါးတို့၏ ဆိုင်ရာ တရားကိုယ်များ ဖြစ်လျှင် မိမိတို့ဆိုင်ရာ အငယ်ပစ္စည်းများကိုထပ်၍တိုးပါ။

၁၄		သောဘဏစေ ၂၅								ရုပ် ၂၈										နိဗ္ဗာန်, ပညတ်	
ဝိစိကိစ္ဆာ	မိစ္ဆာဝါစာ ကမ္မန္တ၊အာဇီဝ	သဒ္ဓါ	သတိ	အလောဘ၊အဒေါသ	ဝိရတိ	အပ္ပမညာ	ဝိမံသာဒိ၊အမောဟ	ကြွင်း ၁၅	(ယထာ)စေ ၅၂	မဟာဘုတ် ၄	ပသာဒရုပ် ၅	ဂေါစရရုပ် ၄	ဘာဝရုပ် ၂	ဟဒယ ၁	ဇီဝိတ ၁	အာဟာရ ၁	အနိပ္ဖန္နရုပ် ၁၀	အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓ	(ယထာ)ရုပ်	နိဗ္ဗာန်	ပညတ်
×	×	×	×		×	×		×													
										॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥		॥	॥	॥
×										॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥			॥	॥	
										॥				॥				॥	॥		
										॥				॥				॥	॥		
										॥	॥			॥				॥	॥		
										॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥		॥	॥	॥
×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥			॥		
×		×	×	×	×	×	×	×													
×	×																				
×		×	×	×	×	×	×	×								॥			॥		
×	×			×	×	×		×			॥				॥				॥		
×	×	×	×	×	×	×	×	×													
×	×	×		×		×		×													
											॥			॥					॥		
										॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥		॥	॥		
										॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥		॥	॥		
၁၅	၁၀	၁၀	၁၉	၁၀	၁၀	၁၇	၂၀	၁၇	၂၃	၉	၉	၆	၆	၁၀	၇	၇	၂	၅	၁၂	၃	၂

ဥပမာ။ ။ယထာအတွက်သိလိုလျှင် (၁၇) ကိုမှတ်ပါ။ အကုစေ မဟုတ်၍ ဝိပါကကိုမကြည့်ရ၊ ဒေါမတုက်, ဝိစိမဟုတ်၍ အဓိကို မကြည့်ရ။ (၁၇)ပင်ရှိသေး၏။ အငယ်(၇)မျိုးတွင် ဖဿရသည်ကိုရှာမှ "ဟာ" ကိုတွေ့၍ ၎င်းကိုထည့် (၁၈)ဖြစ်၏။ ဤသဘောသွားအတိုင်းစေ (၅၂) ကုန်အောင်ယူဆပါ။

မိစ္ဆာဝါစာ၊ ကမ္မန္တ၊ အာဇီဝ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ မဂ္ဂကိုပါ ထည့်ခါ (၁၉) ပစ္စည်းရှိ၏။ အကုသိုလ်စေတနာ တရားကိုယ်သာ ဖြစ်ကြသော မိစ္ဆာဝါစာစသည်တို့သည် မဂ္ဂပစ္စည်းမတတ်။ "ကမ္မပထယာ မဂ္ဂေတိကိ" ဟူ၍လည်းမဟောခြင်းကြောင့် မဂ္ဂမရနိုင်ဟူသော ဋီကာသဘောအတိုင်း (၁၈)ပစ္စည်းဟု ရေးထား၏။

စေ-၅၂။ ။စေ(၅၂)ခုလုံးမှာ ပုရေဇာတမရ၍ ယထာရယာ (၂၃) ရ၏။

စေတသိက်သံပေါက်

၁။ ဟေ့,ပု,ကံ,ဟာ၊ ဣ,မဂ်,ဈာ၊ သမ္ပဝိပ္ပယ။

၂။ ထိုမှသေသ၊ သံ,ဒွန်မျှ၊ ရကြံစေကုန်သာ။

၃။ ဒေါမတုက္ကု၊ ဝိစိမျှ၊ မရအဓိမှာ။

၄။ အကုသလ၊ စေတနာ၊ မရဝိပါကာ။

၅။ ပစ္စည်းဖမ္မ၊ စေတနာ၊ တိုးကြအငယ်မှာ။

ရုပ်-၂၈။ ။နိပ္ဖန္န, အနိပ္ဖန္နဟု နှစ်မျိုးရှိရာ နိပ္ဖန္နရုပ်၌ အာ၊စိ၊ဥ၊ပု၊ အတ်၊ အဝိဟုခြောက်ပစ္စည်း အမြဲရ၍ ၎င်းကိုမှတ်ည။ (ဓိ၊ ဥမှာ သဟ, ပု, အတ်, အဝိမှာ ပစ္စုပ္ပန်သာဖြစ်၏)။ သဒ္ဒသချီးအားလျော်စွာ ဆိုင်ရာရုပ်တို့ကို အသီးသီးထည့်၍ ရေတွက်ပါ။

အထူးကား။ ။အဋ္ဌကထာ၌ အာဟာရရုပ်ကို ပုရေဇာတ မပါဘဲ (၆) ပစ္စည်းဟုပြ၏။ နိပ္ဖန္နရုပ်ဆိုင်ရာ၌ အဋ္ဌသာလိနီတရလျှင် အာပုရသင့်ခြင်း သနိဒဿနတိက်၌ "ကဗဠီကာရောအာဟာရော" ဟုပုရေမှာ တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် ပုရေကိုပါထည့်ထားပါသည်။

အနိပ္ဖန္န။ ။အာ,ဥနှစ်ပစ္စည်းသာရ၏။

အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓ။ ။သဟကြီးနှင့် အညာငါးပစ္စည်းရ၏။

စိတ်,စေ,ရုပ်ကို သဟဇာတ ၁၅ မျိုးဖြင့်ဝေဘန်ပုံ

		ဟေ	ဓိ	သ	ည	နိ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	အတ်	အဝိ	
စိတ်	စိတ်		။	။				။	။	။			။				၁၁
ဖဿ	စေတသိက်			။				။	။				။				၉
သုခဝေဒနာ။ဒုက္ခဝေဒနာ				။				။		။			။				၉
သောမနဿဝေဒနာ။ဥပေက္ခာဝေဒနာ				။				။		။	။		။				၁၀
ဒေါမနဿဝေဒနာ				။				။		။	။		။				၉
စေတနာ				။			။	။	။				။				၁၀
ဧကဂ္ဂတာ				။				။		။	။	။	။				၁၁
ဝိတက်				။				။			။	။	။				၁၀
ဝိစာရ။ပီတိ				။				။			။		။				၉
ဝီရိယ			။	။				။		။		။	။				၁၁
ဆန္ဒ			။	။				။					။				၉
လောဘ။ဒေါသ။မောဟ		။		။									။				၈
အဟိရိက။အနောတ္တပ္ပ။ဥဒ္ဓစ္စ။မာန။ဣဿာ မစ္ဆရိယ။ကုက္ကုစ္စ။ထိန။မိဒ္ဓ။ဝိစိကိစ္ဆာ				။									။				၇
ဒိဋ္ဌိ				။								။	။				၈
သဒ္ဓါ။ဇီဝိတိန္ဒြေ				။				။		။			။				၉
သတိ				။				။		။		။	။				၁၀
သညာ။အဓိမောက္ခ။မနသိကာရ။ပဿဒ္ဓိဖြစ်စုံ တတြမဇ္ဈတ္တတာ။ကာယပဿဒ္ဓိ(၁၂)။အပ္ပမညာ				။				။					။				၈
အလောဘ။ အဒေါသ		။		။				။					။				၉
ဝိရတီ				။				။				။	။				၉
အမောဟ		။	။	။				။		။		။	။				၁၂
မိစ္ဆာဝါစာ။မိစ္ဆာကမ္မန္တ။မိစ္ဆာအာဇီဝ				။			။		။				။				၉
မဟာဘုတ်	ရုပ်			။											။		၅
ဟဒယ				။										။			၆
အနိပ္ဖယဗဒ္ဓ				။											။		၅

ရုပ် - ၂၈။ ။ယထာရဟ ရသင့်သော(၁၂)ပစ္စည်းတည်း၊

ရုပ်သံပေါက်

၁။ အာ,ဥ,ပု,ဓိ၊ အတ်,အဝိ၊ တည်သိမြောက်ပစ္စည်း။

၂။ သုဒ္ဓသချိ၊ နန္ဒပ၊ ထည့်ကြအသီးသီး။

နိဗ္ဗာန်၊ ။တပြိုင်နက် သုံးပစ္စည်းတည်း။

ပညတ်။ ။တပြိုင်နက် နှစ်ပစ္စည်းတည်း။

အကျဉ်းချုပ်။ ။စိတ်, စေ, ရုပ်တို့တွင် ပြခဲ့သော အတိုင်း ရသင့်သောပစ္စည်းများကိုဆုပ်ကိုင်၍ထားပေါ၊ ဆိုင်ရာ သုဒ္ဓသချာ အားလျော်စွာ အတိုးအဆုတ်ကို ကြည့်၍ တိုးပေး - ဆုတ်ပေးပေါ ရက်ခြင်း ဖြေဆိုနိုင်ပါစေ။ ၎င်းစုအားလုံးကိုလည်း သုဒ္ဓသချာပေါ်မှာသာ တည်ပါစေ။ ထံပေါက်ကျက်ထားလျှင် ကောင်းပါ၏။

သဟဇာတမျိုး၊

အကြီး အလတ် ရှစ်ပစ္စည်းကို မူတည်၊ စိတ်၌ ၎င်းမရသော ဟေ,ကံ, ဈာ,မဂ်ကိုနုတ်၊ စေတသိက်တို့တွင် အကုသိုလ် စေတသိက်ဖြစ်လျှင် ဓိ, ဝိနှုတ်၊ သုခ,ဒုက္ခဝေဒနာကို ဣ´သာရ၏။ ကြွင်းဝေဒနာ သုံးပါးကိုကား ဈာနလည်းရ၏။ သဟာယပစ္စည်းတို့ကို မိမိတို့ရသော တရားကိုယ်အားလျော်စွာ လတ်ကြီးရှစ်တွင်တိုး၍ပေးပါ။ထက်အောက်ကြည့်လျှင် ဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများကို တွေ့ရမည်။

ရုပ်။ ။သုဒ္ဓသချာအတိုင်း မဟာဘုတ်နှင့် ဟဒယသာရှိ၏။

အကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသချာ အားလျော်စွာ မိမိတို့ဆိုင်ရာ တရားကိုယ်များကို ရွေးချယ်မှတ်တည်း။

သဟာယမျိုးသံပေါက်

၁။ လတ်ကြီးရှစ်မြဲ၊ စေကုန်သာ၊ ရရာတိုက်သင့်စွာ။

၂။ ယမ်မျိုးသတ္တ၊ တွေးထည့်ပ၊ မမှလျော်လေရာ။

၃။ အကုသလ၊ ဖေယ္ယက၊ မရဓိ,ဝိသာ။

၄။ ဒုသုဝေမှာ၊ ဣ´ရပါ၊ ကြွင်းမှာဈ´ဈာန။

၅။ အကြီးအညာ၊ ဝိပ်ယုတ္တ၊ ရကြရပ်မှာ။

၆။ ဟေ,ကံ,ဈာ,မဂ်၊ ဤလေးချက်၊ ပယ်ဖျက်စိတ်မှာ။

		ယေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	သ	ည	နိ	ဥ	ပု	ပစ်	သေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	အတ်	နတ်	ဝိဂ	အဝိ	
ယေ	အမောဟ	*		။				။							။		။		။		။				။	၁၁
	အလော,အဒေါ	*						။							။						။				။	၇
	လော,ဒေါ,မော	*						။													။				။	၃
အာ	ပွန်		*	။					။	။	။										။				။	၃
	တီနာ		*	။						။																၂
ဓိ	ဝီမံသာဓိ	။		*				။							။		။		။		။				။	၁၁
	ဆန္ဒာဓိ			*				။							။						။				။	၇
	ဝီရိယာဓိ			*				။							။		။		။		။				။	၁၀
	စိတ္တာဓိ			*				။							။	။	။				။				။	၁၀
	နံ။သနံ				*	။				။			။	။										။		၆
	သ။ည	။		။			*	။	။					။	။	။	။	။	။		။				။	၁၄
သညနိ	ဟဒယ						*	။	။												။				။	၅
	နိ	။	။	။			။	။	*	။	။			။	။	။	။	။	။		။				။	၁၃
ဥ	မဂ်စေတနာ									*				။												၁
ပု	ပုရေ		။	။					။	။	*						။				။				။	၇
	အာပု		။	။						။	*											။			။	၅
	ပစ္ဆာ											*									။				။	၄
	အာသေ				။					။			*											။		၅
ကံ	သဟကမ္မ							။						*	။	။					။				။	၈
	နာနာကမ္မ				။					။				*										။		၅
	ဝိပါ	။		။				။						။	*	။	။	။	။		။				။	၁၄
ဟာ	ရုပ်ဟာ															*						။			။	၃
	နာမ်ဟာ			။				။						။	။	*	။				။				။	၁၁
ဣ	ပုတိ								။		။						*				။				။	၅
	ရူပတိ																*					။			။	၃
	သဟတိ	။		။				။							။	။	*	။	။		။				။	၁၃
	ဈာ							။							။		။	*	။		။				။	၁၀
	မဂ်	။		။				။							။		။	။	*		။				/။	၁၂
	သံ	။		။				။						။	။	။	။	။	။	*		။			။	၁၃
ဝိပ်	ဝိပ်	။	။	။				။		။	။	။		။	။	။	။	။	။		*	။			။	၁၃
	သဟဝိပ်	။		။				။						။	။	။	။	။	။		*	။			။	၁၃
	အတ္ထိ။အဝိ	။	။	။				။		။	။	။		။	။	။	။	။	။	။		*			။	၁၇

ဧကပစ္စယ,အနေကပစ္စယ။ ။ဆိုင်ရာ ပစ္စည်းတို့၏ သဘာဂပင်။

ဟေတု။အမောဟ။ ။ဟိတ်ခြောက်ပါးကို ခွဲလိုက်လျှင် အမောဟ မှာ ဓိ,ဣ,မဂ်တို့ ယထာရဟ ဝင်လာ၍ သဘာဂ(၁၁)ဖြစ်လာ၏။

အလောဘ။အဒေါသ။ ။ဓိ,ဣ,မဂ် မဆိုင်တော့ပြီ။ ဝိပါက်၌ ရှိသော အလောဘ, အဒေါသ ဖြစ်လျှင် ဝိပါကရနိုင်၍ ရှစ်ပစ္စည်းဖြစ်၏။

လော,ဒေါ,မော။ ။အကုသိုလ်ဟိတ်ဖြစ်၍ ဝိပါကနှင့်မဆိုင်ပြီ။

အာရမ္မဏ။ ။ပစ္စုပ္ပန်ကာလဖြစ်လျှင် ခုနစ်ပစ္စည်း။ အတိတ် အနာဂတ်ကာလဖြစ်လျှင် နှစ်ပစ္စည်းသာ သဘာဂရမည်။

အဓိပတိ။ ။အငယ်ထဲရှုနာဇယားပြအတိုင်းပင်တည်း။

နံ။သနံ။သ။ည။နိ။ ။သဘာဂ ဇယား အတိုင်းပင်။ အကြောင်းရကို လည်း သဘာဂဇယားက ပြခဲ့သော ပစ္စည်းရေအတိုင်း တွေ့ရလတံ့။

အထူးကား။ ။မဂ်စေတနာ(၁)မှာ ပကတူပမျိုးတွင် ဥပ။ ကမ္မဟု နှစ်မျိုးသာရှိ၍ ကမ္မတခုကိုသာယူထားသည်။

အာပု။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာ, ဌာနများက ပြခဲ့သည့်အတိုင်းပင်။

ဤသဘာဂဇယားဖြင့် ဝိဘင်္ဂဝါရ အကောက်များ၌ “တပ္ပိုင်နက်” “တပ္ပိုင်နက် ယထာရဟ” ကောက်ခဲ့ပုံများကို ကြေနပ်ပါလိမ့်မည်။

အကျဉ်းချုပ်။ ။သုဒ္ဓသင်္ချာခန်း, သဘာဂခန်းများက ပြခဲ့သော သဘောများပင်ဖြစ်၏။

	ဓမ္မ						ကာလ				အနေကဓမ္မကောပစ္စယ	သဘာဂ		ဝိသဘာဂ				ယုဂဠက				
	နာမ်တစိပ်	နာမ်ရုပ်	နာမ်သက်သက်	ရုပ်တစိပ်	သဗ္ဗဓမ္မ	ယထာလာဘနာမ်ရုပ်	ပစ္စုပ္ပန်	အတိတ်	ပ္ပန်။တိတ်	ကာလ၃။ဝိမုတ်								အတ္တယုဂဠက	သဒ္ဒယုဂဠက	ကာလပဋိပက္ခ	ဟေတုဖလ	အညမညပဋိပက္ခ
ဟေ	။						။															
အာ		။			။					။			။									
ဓိ	သဓိ	အာဓိ								။			အာဓိ									
နံ			။					။				။						။				
သနံ			။					။				။						။				
သ						။	။															
ည						။	။												။			
နိ						။	။												။			
ဥ					။					။		နန္တရူ	အာဓိ									
ပု				။			။							*						။		
ပစ်			။				။							*						။		
သေ			။					။				။										
ကံ	။								။		×										။	
ဝိ			။				။														။	
ဟာ						။	။															
ဣ						။	။															
ဈာ	။						။															
မဂ်	။						။															
သံ			။				။								*							။
ဝိပ်						။	။								*							။
အတ်						။	။									*						။
နတ်			။					။				။				*						။
ဝိဂ			။					။				။					*					။
အဝိ						။	။										*					။
	၅	၂	၈	၁	၂	၈	၁၅	၅	၁	၃	၂၃	၆	၃	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂၆

ဇယားယူဆပုံ

ဓမ္မ။ ။အထက် အောက် ကြည့်ပါ။ နာမ်တစိပ်ရသော ပစ္စည်းတို့သည် ဟေတု။ သဟဇာတာဓိပတိ။ ကမ္မ။ဈာန။မဂ္ဂဟု ငါးပစ္စည်း။ နာမ်ရုပ်ရသော ပစ္စည်းတို့သည် အာရမ္မဏ (ပညတ်ပါ ပါသည်) အာရမ္မဏာဓိပတိ ဟုနှစ်ပစ္စည်း။ ထိုသဘောသွားအတိုင်း နာမ်သက်သက် ရုပ် ပစ္စည်းစသည်ကို ယူဆပါ။

နိဗ္ဗာန်။ ။၎င်းမှာနာမ်တစိပ်ဖြစ်၏။

သဗ္ဗဓမ္မ။ ။အာရမ္မဏ, ဥပနိဿယတို့မှာ ပရမတ် ပညတ် အကုန်ရ၍ သဗ္ဗဓမ္မ ဖြစ်ကြ၏။

ယထာ လာဘ နာမ်ရုပ်။ ။နာမ်ကုန် ရုပ်ကုန်မဟုတ်ဘဲ ရသင့်သလို ရကြ၏။ (နာမ်ကုန်ရသော်လည်း ရုပ်ကုန်မရ ဆိုလိုသည်)။

ကာလ။ ။ပစ္စုပ္ပန်ကာလ တဆဲ့ငါးပစ္စည်း, အတိတ် ကာလ ငါး ပစ္စည်း စသည်ကို ဇယားအတိုင်းပင် ယူဆပါ။

အနေကဓမ္မ ကောပစ္စယ။ ။ကမ္မပစ္စည်းမှာ စေတနာ တရားတခုသာ ဖြစ်၍ ဤအမည်ကိုမရ။ ကြွင်း (၂၃) ပစ္စည်းရ၏။

သဘာဂ။ ။အနန္တရခြောက်မျိုး အာရမ္မဏ သုံးမျိုးဟုနှစ်မျိုးဖြစ်၏။

ဝိသဘာဂ။ ။ခရေပွင့်ပြ အမှတ်အတိုင်း အချင်းချင်း ဝိရုဒ္ဓသဘော မျိုးဖြစ်၍ ပုရေဇာတနှင့် ပစ္ဆာဇာတသည် ဝိသဘာဂ ဖြစ်၏။ နည်းတူ သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ, စသည်ကိုယူပါ။

ယုဂဠ။ ။အနန္တရ, သမနန္တရသည် အခြားမဲ့ဟူသော အနက်တူ အတ္တယုဂဠက။ နိဿယ, ဥပနိဿယသည် သဒ္ဒါတူ သဒ္ဒယုဂဠက။ ပုရေ, ပစ္ဆာသည် ကာလချင်း ဆန့်ကျင်ဘက် ကာလပဋိပက္ခ ယုဂဠက။ ကမ္မ, ဝိပါကသည် အကြောင်း အကျိုး အစုံဖြစ်သော ဟေတုဖလ ယုဂဠက။ သမ္ပယုတ္တ, ဝိပ္ပယုတ္တ။ အတ္ထိ, နတ္ထိ။ ဝိဂတ, အဝိဂတ တို့သည် ယှဉ် မယှဉ်, ရှိမရှိ, ကင်းမကင်း ကျေးဇူးပြုကြ၍ အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက် အညမည ပဋိပက္ခ ယုဂဠကတို့တည်း။

ဇနကာဇနက			သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာဒဋ္ဌာနိက			ရုပ်ရူပဿ						ဘဝဘေဒ			ပဝတ္တိ,ပဋိ		ပညတ္တိ,နာမရူပ				
ဇနက	အဇနက	ဇနကာဇနက	သဗ္ဗဋ္ဌာနိက	အသဗ္ဗဋ္ဌာနိက	နသဗ္ဗဋ္ဌာနိက	ရုပ်ကနာမ်	နာမ်ကနာမ်	နာမ်ကရုပ်	နာမ်ကနာမ်ရုပ်	နာမ်ရုပ်ကနာမ်	နာမ်ရုပ်ကနာမ်ရုပ်	ပဉ္စဝေါကာရ	စတုဝေါကာရ	ဧကဝေါကာရ	ပဝတ္တိ	ပဋိသန္ဓေ	နာမ်	ရုပ်	နာမ်ရုပ်	ပညတ်နာမ်ရုပ်	မိဿက
		။			။				။								။				
		။		။						။										။	။
		။		အာဒိ	သဒိ						။					×			။		။
။				။			။										။				
။				။			။										။				
		။	။								။			။					။		
		။			။						။			။					။		
		။	။								။			။					။		
နံ့ပ		အာ		နံ့ပ						။										။	။
		။		။		။							×			×		။			
	။			။				။					×			×	။				
။				။			။									×	။				
နာနာ		သဟ			။				။					။			။				
		။			။				။								။				
		။			။						။								။		
		။			။						။			။					။		
		။			။				။								။				
		။			။				။								။				
		။		။			။										။				
		။			။						။		×						။		
		။	။								။			။					။		
။				။			။										။				
။				။			။										။				
		။	။								။			။					။		
၇	၁	၁၈	၄	၁၁	၁၀	၁	၆	၁	၅	၂	၉	၂၄	၂၁	၇	၂၄	၂၀	၁၂	၁	၉	၂	၃

ဇနကာဇနက။ ။ဖြစ်ပေါ်ဥပါဒ်အောင် ကျေးဇူးပြုသော ဇနက (၇), ဖြစ်ပြီးကိုတည်တန့်အောင် ထောက်ပံ့သောအဇနက(၁), ဖြစ်ပေါ်အောင် တည်တန့်အောင် ထောက်ပံ့သောဇနကာ ဇနက ပစ္စည်း(၁၈) ဟုဇယားအတိုင်း ယူဆပါ။

သဗ္ဗဋ္ဌာနိကာဒဋ္ဌာနိက။ ။သဟကြီးလေးသည် သဒ်တနှင့် ကင်း၍ မဖြစ်ရကား. သဗ္ဗဋ္ဌာနိက။ အာရမ္မဏစသော (၁၁) ပစ္စည်းသည် နာမ်ခန္ဓာတို့၏သာ အကြောင်းဖြစ်၍ အသဗ္ဗဋ္ဌာနိက။ ဟေတုစသော ကြွင်းဆယ်ပစ္စည်းသည် အချို့သောရုပ်နာမ်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်၍ နသဗ္ဗဋ္ဌာနိကတို့မည်ကုန်၏။

ရုပ်ရူပဿ။ ။ရုပ်ပစ္စည်း နာမ်ပစ္စယုပ္ပန်စသည်ကို ဇယားအတိုင်း ယူဆပါ။ (ရုပ်ပစ္စည်း ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်, ရုပ်ပစ္စည်း ရုပ်နာမ်ပစ္စယုပ္ပန်။ ရုပ်နာမ်ပစ္စည်း ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်မရှိ။ ၎င်းကား ပစ္စည်းလုံးကို ရည်ရွယ်သည်၊ အစိပ်အစိပ်ဖြစ်သော ရုပ်အာဟာရ, ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယတို့ကား ရုပ်ပစ္စည်း ရုပ်ပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်ကြ၏)။

ဘဝဘေဒ။ ။ဇယားအတိုင်း ယူပါ။ ဗာဟိရ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓဖြစ်သော ဥတုဇရုပ်၌ သဟကြီးလေးနှင့် အညမညပေါင်း ငါးပစ္စည်း ရကြောင်း အဋ္ဌကထာနောက်ဆုံးနားတွင် ပြထားသည်။

ပဝတ္တိ,ပဋိသန္ဓေ။ ။ပဝတ္တိ (၂၄) ပဋိသန္ဓေ (၂၀) ဇယားအတိုင်း။

ပညတ္တိ,နာမရူပ။ ။နာမ်သက်သက် ပစ္စည်း, ရုပ်သက်သက် ပစ္စည်းနှင့် ပညတ်စသည်ကို ရေတွက်ပါတော့။

အလျှော်ထိုက်ယူနည်း။ ။ဟေတုပစ္စည်းသည် နာမ်တစိပ်, ပစ္စုပ္ပန်ကာလ, အနေကဓမ္မကပစ္စယ, သဘာဂ(၁၁) ဝိသဘာဂ(၁၂)(၎င်းကို သဘာဂ, ဝိသဘာဂပဋ္ဌာဝါရ၌ရှုအပ်သည်)။ ဇနကာ ဇနက, နသဗ္ဗဋ္ဌာနိက, နာမ်ကနာမ်ရုပ်အား ကျေးဇူးပြု၏။တို့ (၃၀)ပဝတ္တိပဋိသန္ဓေနှစ်မျိုး, နာမ်သက်သက်ပစ္စည်း။ ကြွင်းအာရုံမှာ စသည်တို့ကိုလည်း ဤသဘော ယူဆပါ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပဋ္ဌာန်းနည်းဆိုရိုး

၁။ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာသင်္ခါရာ။ (၁) အဝိဇ္ဇာကို ခယ, ဝယ စသည်ဖြင့် သုံးသပ်သောအခါ အဝိဇ္ဇာသည် ကာမာဝစရ ပုညာဘိသင်္ခါရအား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "မောဟံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတောဝိပဿတိ" (အဋ္ဌကထာ မိန့်ဆိုချက်ကို ပဋ္ဌာန်း ပါဠိတော်နှင့်တကွ နားလည်ရန်ပြဆိုပေ၏)။

(၂) မောဟနှင့်ယှဉ်သော သမောဟစိတ်ကို အဘိညာဉ်ဖြင့် သိသောအခါ အဝိဇ္ဇာသည် ရူပါဝစရ ပုညာဘိသင်္ခါရအား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "စေတောပရိယညာဏေန သမောဟ စိတ္တံသမင်္ဂိဿ စိတ္တံဇာနာတိ"။

(၃) အဝိဇ္ဇာကိုလွန်မြောက်ခြင်းငှာ ဒါန, သီလစသော ပုညကြိယာဝတ္ထုကို ဖြည့်ကျင့်သောအခါ၌၎င်း, အဝိဇ္ဇာဖြင့် တွေဝေ သောကြောင့် ကာမဘုံ, ရူပဘုံတို့၌ ဘဝသမ္ပတ္တိ စည်းစိမ်ကို တောင့်တ၍ ထိုကာမ, ရူပဖြစ်သော ပုညာဘိ သင်္ခါရကို ဖြစ်စေသောအခါ၌၎င်း အဝိဇ္ဇာသည် ကာမ, ရူပဖြစ်သော ပုညာဘိသင်္ခါရအား ဥပနိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "မောဟံ, ပတ္ထနံ့ဥပနိဿာယ ဒါနံဒေတိ၊ သီလံသမာဒိယတိ၊ ဈာနံ ဥပ္ပါဒေတိ" (ဇယားကျဉ်းစိမ့်သောငှါ ပေါင်း၍ ပြထား၏)။

(၄) အဝိဇ္ဇာကို လွန်မြောက်ခြင်းငှာ၎င်း, အရူပဘုံ၌ စည်းစိမ်ကို တောင့်တ၍၎င်း အရူပဈာန်ကို ဖြစ်စေသောအခါ အဝိဇ္ဇာသည် အာနေဉ္ဇာဘိ သင်္ခါရအား ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "မောဟံ ပတ္ထနံ ဥပနိဿာယ ဈာနံဥပ္ပါဒေတိ"။

(၅) အဝိဇ္ဇာကို အာရုံပြု၍ ရာဂစသည်ဖြစ်သောအခါ အဝိဇ္ဇာသည် အပုညာဘိ သင်္ခါရအား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "မောဟံ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ၊ တံအာရဗ္ဘရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ...." (ဤမောဟသည် လောဘမူ၌ရှိသော မောဟတည်း၊ မောဟသက်သက်ကို အာရုံပြု၍ ရာဂမဖြစ်နိုင်)။

(၆) အလေးအမြတ်ပြု၍ သာယာသော အခါ အာရမ္မဏာဓိပတိ, အာရမ္မဏူပ နိဿယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ မောဟံ ဂရုံကတွာ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ၊ တံ ဂရုံကတွာ ရာဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"။

(၇) အဝိဇ္ဇာဖြင့် တွေဝေ၍အပြစ်ကို မမြင်ခြင်းကြောင့် ပါဏာတိပါတအစရှိသောမကောင်းမှုကိုပြုသောအခါ ဥပနိဿယ သတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြု၏။ "မောဟံ ဥပနိဿာယပါဏံဟနတိ အဒိန္နံ အာဒိယတိ"။

(၈) ပထမဇော အဝိဇ္ဇာစသည်သည် ဒုတိယဇော အဝိဇ္ဇာစသည်တို့အား အနန္တရ, သမနန္တရ, အနန္တရူပ နိဿယ, အာသေဝန, နတ္ထိ, ဝိဂတ သတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ပုရိမောပုရိမော မောဟော ပစ္ဆိမဿ ပစ္ဆိမဿမောဟဿ"။

(၉) ခပ်သိမ်းသော အကုသိုလ်ကိုပြုသောအခါ သမ္ပယုတ်အဝိဇ္ဇာသည် အပုညာဘိသင်္ခါရအား ဟေတု, သဟဇာတ, အညမည, နိဿယ, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ဤခုနစ်ပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "မောဟော သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ"။ (အပုညာဘိသင်္ခါရ ကွက်၌ ပေါင်း၍ ပြထားသည်ကို ခွဲခြားဝေဘန်၍ယူပါ။ အားလုံး ပေါင်းလျှင် အဝိဇ္ဇာသည် သင်္ခါရအား ဟေတုစသော ၁၅-ပါးသော ပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏)။

(၁) ပုညအားသာ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တတ်ရာနှစ်ပစ္စည်း။ (၂) အပုညမှာ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တတ်ရာဆဲ့ငါးတည်း။ (၃) အာနေဉ္ဇမှာ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ တတ်ရာ တခုတည်း။

၂။ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ။ (၁) ကာမကုသိုလ် စေတနာရှစ်ခုဟု ဆိုအပ်သော ကာမပုညာဘိသင်္ခါရသည် သာမညအားဖြင့် (တိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ, ဩမက၊ ဒွိဟိတ် ဥက္ကဋ္ဌ စသည်ကိုမခွဲ) ကာမသုဂတိ ခုနစ်ဘုံ၌ ပဋိသန္ဓေအခါ ကာမဝိပါက်ကိုးခုတို့အား (ကုဝိဥသန္တီရဏနှင့် မဟာဝိ ရှစ်တည်း) ပကတူပနိဿယ, နာနာက္ခဏိက ကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေအခါ အဘိညာဉ်ကြဉ်သော ရူပကုသိုလ် စေတနာငါးခုဟု ဆိုအပ်သော ပုညာဘိသင်္ခါရသည် ရူပ ၁၅ ဘုံ၌ ရူပဝိပါက် ငါးခုတို့အား (၂) ကာမကုသိုလ်စေတနာရှစ်ခုသည် ကာမသုဂတိခုနစ်ဘုံ၌ ပဝတ္တိအခါ၌သာ ကုဝိဥသန္တီကြဉ်သော အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက်ခုနစ်ခုတို့အား (ကုဝိဥသန္တီမှာ ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ နှစ်ပါးကို ကျေးဇူးပြု၍ကြဉ်ရ၏)။

(၃) ပဝတ္တိအခါ၌ ကာမကုသိုလ် စေတနာရှစ်ခုသည် အသညသတ်ကြဉ်သော ရူပ ၁၅ ဘုံ၌သာ အဟိတ်ကုသလ ဝိပါက် ငါးခုတို့အား (စက်, သော, ဃ္ဃိုင်း, န္တီနှစ်တည်း)။

(၄) ပဝတ္တိအခါကာမကုသိုလ် စေတနာရှစ်ခုသည် အပါယ် လေးဘုံ၌သာ ကာမကုသလဝိပါက် ရှစ်ခုတို့အား (ရှင်မောဂ္ဂလန် ငရဲဘုံသို့ ကြွ၍ တန်ခိုးဖြင့် မိုယ်းရွာစေ, ငရဲမီးကို ငြိမ်းစေ၍ တရားဟောသော အခါ ဣဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့ကြုံရ၏။ တိရစ္ဆာန်, တန်ခိုးကြီးသော ပြိတ္တာတို့ ဣဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့သောအခါရ၏)။

(၅) ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေအခါ၌ ကာမကုသိုလ် စေတနာ ရှစ်ခုသည် ကာမသုဂတိခုနစ်ဘုံ၌ အဟိတ် ကုသလဝိပါက်ရှစ်ခု, မဟာဝိပါက်ရှစ်ခု ပေါင်း ၁၆ ခုသော ကာမဝိပါက် တို့အား။

(၆) ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေ အခါ သာမည အားဖြင့် ကာမ ကုသိုလ် ရူပကုသိုလ်စေတနာ ၁၃ ပါးဟုဆိုအပ်သော ပုညာဘိသင်္ခါရသည် ရူပ ၁၅ ဘုံ၌ ဆယ်ပါးသော ဝိပါက်ဝိညာဉ်တို့အား (ကာမ ပုညာဘိသင်္ခါရက ပဝတ္တိအခါ စက်, သော, ဃ္ဃိုင်း, န္တီ ၂ တို့အား။ ရူပပုညာဘိသင်္ခါရက ပဝတ္တိ ပဋိသန္ဓေ အခါ ရူဝိပါက် ငါးခုအားတည်း)။

(၇) ပဋိသန္ဓေအခါ၌ဒွိစ္စကြဉ်သော အကုသိုလ် စေတနာ ၁၁ ခုဟုဆိုအပ်သော အပုညာဘိ သင်္ခါရသည် အပါယ်လေးဘုံ၌ အကုဝိဥသန္တီ အား၊ ပဝတ္တိအခါ အကုဝိဥသန္တီကြဉ်သော အကုသလဝိပါက် ခြောက်ခု တို့အား။

(၈) ပဝတ္တိ,ပဋိသန္ဓေအခါအကုသိုလ်စေတနာ ၁၂ ခုသည် အပါယ် လေးဘုံ၌ အကုသလ ဝိပါက် ခုနစ်ခုတို့အား။

(၉) ပဝတ္တိအခါအကုသိုလ်စေတနာ ၁၂ ခုသည် ကာမသုဂတိ ၇ ဘုံ၌ အကုသလ ဝိပါက် ခုနစ်ခုတို့အား။ ရူပ ၁၅ ဘုံ၌ ပဝတ္တိ အခါ အကုသလ ဝိပါက် ဝိညာဉ်လေးခုအား (စက်, သော, ဃ္ဃိုင်း, န္တီတည်း။ ကာမဘုံ၌ အနိဋ္ဌရူပါရုံကိုမြင်ရ, ကြားရသောအခါရအပ်၏။ ကာမဘုံ, နတ်ပြည်တို့၌ အနိဋ္ဌာရုံမရှိ။ နတ်တို့စုတေခါနီး နတ်ပန်းညှိုးခြင်း စသော အနိဋ္ဌာရုံ ကား ရှိသေး၏)။

(၁၀) ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေအခါ အရူပကုသိုလ် စေတနာ လေးခုဟုဆိုအပ်သော အာနေဉ္ဇာဘိ သင်္ခါရသည် အရူပလေးဘုံ၌ အရူပ ဝိပါက် လေးခုတို့အားပကတူပနိဿယ, နာနာက္ခဏိကကမ္မသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ကုသလာကုသလံ ကမ္မံဝိပါကာနံ။ ကုသလာ ကုသလာ စေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ"။

(၁) သင်္ခါရကား၊ ဝိညာဉ်အား၊ တတ်ငြားနှစ်ပစ္စည်း။ (၂) ကမ္မတဆူ၊ ပကတူ၊ မှတ်ယူကျမ်းလာနည်း။ (လောကီကုသိုလ်စေတနာများက လောကီဝိပါက်များကို ပကတူပနိဿယ, ဗလဝ နာနာက္ခဏိက ကမ္မ, ဗလဝ ဒုဗ္ဗလနာနာက္ခဏိက ကမ္မ သတ္တိများဖြင့် ကျေးဇူးပြုပုံကို ပြသဖြင့် ဇယားကျဉ်းစိမ့်သောငှာ အကျဉ်းမျှပြပေသည်။ အကျယ်ကိုပြဆိုခဲ့သည့် အတိုင်းယူဆပါ။ လောကီယ ဒေသနာဖြစ်၍ အနန္တရကမ္မကို မရအပ်)။

၃။ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ။ (၁) ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေ အခါ ဝိပါက်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိညာဉ်သည် အသညသတ် ကြဉ်သော ဘုံ ၃၀ ၌ သမ္ပယုတ်စေတသိက်နာမ်အား သဟဇာတ စသော ကိုးပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ဝိပါကာ ဗျာကတော ဧကောခန္ဓော တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ....ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတော ဧကောခန္ဓော တိဏ္ဏံ ခန္ဓာနံ" (သဟဇာတ စသောကိုးပစ္စည်းကို ဇယားတွင်ကြည့်ပါ။ အားလုံး ဤသဘောယူဆပါ)။

	အကြောင်း	အကျိုး	ဒိ	ဂိ	ထ	ေ	ခိ	ခ	သ	ဇ	လ	ာ	ဖ	ဒိ	၆	ထ	ဂိ	ထ	ခ	၁	ခ	ထ	ဖိ	ဖ	ငထ	ထဒ	ပေါင်း
၁	အဝိဇ္ဇာ	ကာမ,ရူပပုညာဘိသင်္ခါရ		။							။																၂
		အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ									။																၁
		အပုညာဘိသင်္ခါရ	။	။	။	။	။	။	။	။	။			။							။		။	။	။	။	၁၅
၂	သင်္ခါရ	ဝိညာဉ်									ပ				နာ												၂
၃	ပဝတ္တိ,ပဋိ။ဝိပါက်ဝိညာဉ်	သမ္ပယုတ်စေ,နာမ်						။	။	။						။	။	။			။		။			။	၉
	ပဋိ၊ပဉ္စဝေါဝိပါက်ဝိညာဉ်	ဟဒယဝတ္ထု						။	။	။						။	။	။				။	။			။	၉
	ပဝတ္တိ, ပဋိ။ ပဉ္စဝေါဝိပါက် ဝိညာဉ်	ဟဒယမှတပါး ကြင်းရုပ်						။		။						။	။	။				။	။			။	၈
	အဘိသင်္ခါရဝိညာဉ်	အသည,ပဉ္စဝေါကမ္မဇ									ပ																၁
	ကြင်းအလုံးစုံသောဝိညာဉ်	နာမ်ရုပ်(ယထာရဟ)	×									×			×				×	×							၁၉
၄	ပဝတ္တိ,ပဋိ။ အရူပဝိပါက် စေ, နာမ်	ဝိပါက် မနာယတန	*။					။	။	။					*	။	*	*	*	*	။		။			။	၇-၁၀
	ကု,အကု,ကြိစေ,နာမ်	ကု,အကု,ကြိမနာယတန	*။					။	။	။					*		*	*	*	*	။		။			။	၆-၉
	ပဋိ။ ဟဒယ,ပဉ္စဝေါစေ,နာမ်	ပဋိမနာယတန	*။					။	။	။					*	။	*	*	*	*	။		။			။	၇-၁၀
	ပဋိ။ ဘုတ်,ပဉ္စဝေါစေ,နာမ်	ပဉ္စာယတန	*။					။		။					*	။	*	*	*	*	။		။			။	၆-၉
	ပဝတ္တိ။ပဉ္စဝေါဝိပါက်စေ,နာမ်	ဝိပါက်မနာယတန	*။					။	။	။					*	။	*	*	*	*	။		။			။	၇-၁၀
	ကု,အကု,ကြိစေ,နာမ်	ကု,အကု,ကြိမနာယတန	*။					။	။	။					*		*	*	*	*	။		။			။	၆-၉
	ပဝတ္တိ၊ပဉ္စဝေါဝိပါက်စေ,နာမ်	ပဉ္စာယတန											။									။	။			။	၄
	ပဝတ္တိ။ကု,အကု,ကြိစေ,နာမ်	ပဉ္စာယတန											။									။	။			။	၄
	ပဋိ။ဟဒယဝတ္ထု	ဝိပါက်မနာယတန						။	။	။												။	။			။	၆
	ပဝတ္တိ,ပဋိ။မဟာဘုတ်	ပဉ္စာယတန						။		။													။			။	၄
	ပဝတ္တိ,ပဋိ။ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေ	ကလာပ်တူ ပဉ္စာယတန																။					။			။	၃
	ပဝတ္တိ။အာဟာရရုပ်	ကလာပ်တူခြား ပဉ္စာယတန															။						။			။	၃
	ပဝတ္တိ။ပဉ္စာယတန	ပဉ္စဝိညာဉ်မနာယတန								။		။						။				။	။			။	၆
	ပဝတ္တိ။ဟဒယဝတ္ထု	ဒွေပဉ္စကြဉ် မနာယတန								။		။										။	။			။	၅
	ပဋိ၊ ပဉ္စဝေါစေ, နာမ်,ဟဒယ	မနာယတန						။	။	။						။					။	။	။			။	၈
	စေ,၅၂၊ဘုတ် ၄၊ဝတ္ထု ၆ ဇီ၊ ဟာ	သဠာယတန	*။					*	*	*		*	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*			*	၁၆
၅	ပဉ္စာယတန	ပဉ္စစက္ခုသမ္ဖဿာဒိ								။		။						။				။	။			။	၆
	လောကီဝိပါက် မနာယတန	သမ္ပယုတ်မနောသမ္ဖဿ						။	။	။						။	။	။			။		။			။	၉
	ဗာဟိရ ပဉ္စာယတန	ပဉ္စဖဿ		။								။											။			။	၄
	ဗာဟိရာ ယတန-၆	မနောသမ္ဖဿ		*။								*											*			*	၄
၆	ပဉ္စဒွါရ။ စက္ခာဒိ သမ္ဖဿ-၅	စက္ခုသမ္ဖဿဇာဒိဝေ-၅						။	။	။						။	။				။		။			။	၈
	။	ဆိုင်း,နှီး,ရုံရှိဝေဒနာ									။																၁
	မနောဒွါရ။ရုံယှဉ်မနော သမ္ဖဿ	တဒါရုံယှဉ် ဝေဒနာ						။	။	။						။	။				။		။			။	၈
	ပဋိ, ဘင်, စုတိမနောသမ္ဖဿ	ပဋိ,ဘင်,စုယှဉ်ဝေဒနာ						။	။	။						။	။				။		။			။	၈
	မနော...ဇွန်းယှဉ်မနော သမ္ဖဿ	မနောဒွါရိကရုံယှဉ် ဝေဒနာ									။																၁
၇	ဝေဒနာ-၃	တဏှာ		*		*					*။																၁-၄
၈	ကာမတဏှာ	အသဟဇာတဉပါဒါန်-၄		*	*	*	*				။			*										*	*		၁-၈
	တဏှာ	သဟဇာတဥပါဒါန်၆-၁	။					။	။	။											။		။			။	၇
၉	ဥပါဒါန်-၄	နသံ...ကမ္မဘဝ,ဥပပတ္တိ ဘဝ-၉									။																၁
	။	သမ္ပယုတ္တ ကမ္မဘဝ	။					။	။	။										*	။		။			။	၇
	* ။	အနန္တရကမ္မဘဝ				။	။				။			။										။	။		၆
	* ။	နာနက္ခဏိကကမ္မဘဝ									။																၁
	* သာမညအာဂုံပြုအပ် ဥပါဒါန်-၄	ကမ္မဘဝ		။																							၁
	* အလေးပြုအပ်ဥပါဒါန်၄	အလေးပြုကတ်ကမ္မဘဝ		။	။						။																၃
၁၀	ကမ္မဘဝ	ဇာတိ									။				နာ												၂
၁၁	ဇာတိ	ဇရာမရဏ,သောကာဒိ									။																၁

(“နာမဿပါက ဝိညာဏံ၊ နဝဓာဟောတိပစ္စယော” ဟူသော ဂါထာ အရပြပေသည်။ စုတ္တိယဉ္စ “ရူပမိဿာသဝေါ၊ အမိဿာဝေါ”ဟု ရှိခြင်းကြောင့် နာမ်သက်သက်ကို ကျေးဇူးပြုလျှင် အထက်အတိုင်း ကိုးပစ္စည်း။ နာမ်ရုပ်ကိုကျေးဇူးပြုလျှင် အညမည, သမ္ပယုတ္တကိုချ၍ ခုနစ်ပစ္စည်းဖြစ်၍ ကိုးပစ္စည်းကို ယထာရဟယူအပ်၏။ ရုပ်ပါလာလျှင် “စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပါနံ” ပါဌ်ပါထည့်ရပေမည်။ “ဧကောခန္ဓော” စသည်ကား သဟဇာတစသော ပစ္စည်းတို့အတွက်တည်း။ “ဝိပါကော ဝိညာဏာဟာရော, ဝိပါကံ မနိန္ဒြိယံ သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ” စသည်ဖြင့် အာဟာရ, ဣန္ဒြိယတို့ကို ထုတ်အပ်၏။ နောက် ဤနည်းတူသိ။

(၂) ပဋိသန္ဓေအခါ ပဉ္စဝေါကာရဝိပါက်ဝိညာဉ်သည် ပဉ္စဝေါကာ

၇ ၂၆ ဘုံ၌ ဟဒယဝတ္ထုအား သဟဇာတ စသော ကိုးပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ခန္ဓာဝတ္ထုဿ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကောဝိညာဏာဟာရော, ဝိပါကံ မနိန္ဒြိယံ ဝတ္ထုဿ"။

(၃) ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေအခါ ပဉ္စဝေါကာရဝိပါက်ဝိညာဉ်သည် ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆ ဘုံ၌ ဟဒယဝတ္ထုမှတပါးသော ရုပ်တို့အား သဟဇာတ စသော ရှစ်ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြု၏။ "ဝိပါကော ဗျာကတော ခန္ဓော စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကော ဗျာကတော ခန္ဓော ကဋတ္တာရူပါနံ၊ ဝိပါကော ဝိညာဏာဟာရော, ဝိပါကံမနိန္ဒြိယံ စိတ္တ သမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ...ကဋတ္တာရူပါနံ"။ (အဋ္ဌကထာ၌ "သေသ ရူပဿ"ဟု သာမညရှိသော်လည်း ပဝတ္တိအခါ စိတ္တဇရုပ်, ပဋိသန္ဓေအခါ ဟဒယဝတ္ထုမှ တပါးသော ကမ္မဇရုပ်ကိုယူအပ်၏)။

(၄) အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဉ်သည် အသညသတ်ဘုံ, ပဉ္စဝေါကာရ ၂၆ ဘုံ၌ အသညသတ် ကမ္မဇ, ပဉ္စဝေါကာရ ကမ္မဇရုပ်တို့အား သုတ္တန် ဒေသနာနည်း ပကတူပ နိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ (ပဋ္ဌာန်းပကတူပ နိဿယ၌ ပစ္စယုပ္ပန်ရုပ်မရှိ၍ ပဋ္ဌာန်းပါဠိကို မထုတ်သာပြီ၊ သုတ္တန် နည်းအားဖြင့် "ဝိညာဏံ ရူပဿ" ဟု ထုတ်ရာ၏)။

(၅) ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်, အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဉ်မှ ကြွင်းသောပထမ ဘဝင်မှစ၍ အလုံးစုံသော ဝိညာဉ်သည် နာမ်ရုပ်အား ထိုက်သည် အား လျော်စွာ အာရမ္မဏစသော ၁၉ ပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့်ကျေးဇူးပြု၏။ (အဋ္ဌကထာ၌ ယထာရဟ အရကို ဝေဘန်၍ မပြ။ ဝိညာဉ်မဟုတ်သော ပစ္စည်း တို့ကိုစဉ်းစားလျှင်ပေ၊ ပု၊ ကံ၊ ဈာ၊ မဂ် တို့ဖြစ်ရာ ၎င်းငါးပစ္စည်းကိုကြဉ်၍ ၁၉-ပစ္စည်းကို ပဉှာဝါရ ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်အားလျော်စွာ ဝေဘန်၍ ယူရ ပေမည်။ ပါဠိများကိုလည်း ပစ္စည်းအားလျော်စွာထုတ်ပါက များလှပေ၏)။

(၁) ဝိပါက် ဝိညာဉ်၊ နာမ်အားလျှင်၊ တစ်ချင်းကိုးပစ္စည်း (၂) ဝတ္ထုအားသာ၊ နဝဓာ၊ ကြွင်းမှာရှစ်ပစ္စည်း (၃) သန္ဓေအခါ၊ တတ်သည် မှာ၊ မှတ်ပါယင်းသည့်နည်း (၄) ပဝတ္တိအခါ၊ ဖြစ်လျှင်မှာ၊ တတ်ရာ ဆဲ့ကိုးတည်း။

၄။ **နာမရူပပစ္စယာသဠာယတနံ။** ။(၁) ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေ အခါ အရူပဘုံ၌ ဝိပါက်နှင့် ယှဉ်သော စေတသိက်နာမ်သည် ဝိပါက်မနာယတန ဟူသော ဆဋ္ဌာယတနအား အနည်းဆုံးအားဖြင့် သဟဇာတ, အည မည, နိဿယ, ဝိပါက, သမ္ပယုတ္တ, အတ္ထိ, အဝိဂတ ဤခုနစ် ပစ္စယသတ္တိ တို့ဖြင့် အများဆုံးအားဖြင့် ဟေတုစသည်နှင့်တကွ ဆယ်ပစ္စယ သတ္တိတို့ ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ (အလောဘ, အဒေါသ ဖြစ်လျှင် ဟေတု စသည်၌ ရှစ်ပစ္စည်း၊ ဖဿဖြစ်လျှင် အာဟာရထည့်၍ ရှစ်ပစ္စည်း၊ စေတနာဖြစ် လျှင် ကမ္မ, အာဟာရထည့်၍ ကိုးပစ္စည်း၊ အမောဟဖြစ်လျှင် ဟေတု, ဣန္ဒြိယ, မဂ္ဂထည့်၍ ဆယ်ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ အဋ္ဌကထာ၌ ဟေတုနှင့် အာဟာရကိုသာပြသည်။ ဤမှနောက်၌ ဟေတုစသောအငယ် များ ရသင့်ရာ၌ ဟေတုစသော အကွက်တွင် ခရေပွင့်ပြမည်။ ဇယား ကြည့်ရန်တည်း)။ "အရူပေဝိပါကာ ဗျာကတာ တယောခန္ဓာ ဧကဿ ခန္ဓဿ၊ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ အရူပေဝိပါကာ ဗျာကတာ တယော ခန္ဓာ ဧကဿ ခန္ဓဿ" "အရူပေဝိပါကာဗျာကတာ ဟေတူ, စေတနာ, အာ ဟာရာ, ဣန္ဒြိယာ, မဂ္ဂင်္ဂါနိသမ္ပယုတ္တကာနံခန္ဓာနံ၊ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ"။ (သဟဇာတ အငယ်မှ အရူပဝိပါက်ဖြစ်၍ အဓိပတိသာမရသည်။ ကြွင်း ခြောက် ပစ္စည်း ရနိုင်၍ ဋီကာ၌ ဈာနကို အထူးမဆိုလိုလည်း "ဝေဒနာ, ဧကဂ္ဂတာ" ဖြစ်လျှင် ဈာနကိုပါ ယူအပ်သည့် အတိုင်း ဇယားတွင်ပြထား ပေ၏)။

(၂) ပဝတ္တိအခါ ထိုအရူပဘုံ၌ပင် ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ နှင့် ယှဉ်သော အဝိပါက စေတသိက်နာမ်သည် ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာမနာယတနအား အနည်းဆုံးအားဖြင့် ဝိပါကကြဉ်သော သဟ ဇာတ စသော ခြောက်ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် အများဆုံးအားဖြင့် ဟေတုစ သည်နှင့်တကွ ကိုးပစ္စယသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြု၏။ "အရူပေ ကုသလာ ကုသ လာ ကြိယာဗျာကတာတယော ခန္ဓာဧကဿခန္ဓဿ အရူပေကုသလာ ကု သလာကြိယာ ဗျာကတာဟေတူ သမ္ပယုတ္တကာနံခန္ဓာနံ" စသည်တည်း။

(၃). ပဋိသန္ဓေအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဟဒယဝတ္ထုနှင့်တကွသော ဝိပါက်စေတသိက်နာမ်သည် ပဋိသန္ဓေစိတ်ဟူသော ဆဋ္ဌမနာယတနအား အနည်းဆုံးအားဖြင့် သဟဇာတ စသော ခုနစ်ပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့် အများ ဆုံးအားဖြင့် ဟေတုစသည်နှင့်တကွ ဆယ်ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြု ၏။ "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကဗျောကတာ တယောခန္ဓာ ဧကဿ ခန္ဓဿ၊ ဝတ္ထုခန္ဓာနံ"။ "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတာဟေတူ သမ္ပယုတ္တ ကာနံခန္ဓာနံ" စသည်တည်း။ (ဟဒယဝတ္ထုကား သဟဇာတ, အည, ဝိပ္ပ ယုတ္တဟု ခြောက်ပစ္စည်းနှင့်သာဆိုင်သည်။ ဟဒယဝတ္ထုပါ ပါဠိထုတ်လျှင် "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတာတယော ခန္ဓာစ, ဝတ္ထုစ ဧကဿ ခန္ဓဿ"ဟု ထုတ်ရ၏)။

(၄) ပဋိသန္ဓေအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ မဟာဘုတ်နှင့် တကွသော ဝိပါက်စေတသိက် နာမ်သည် စက္ခွာယတန အစ ရှိသော ငါးပါးသော ပဉ္စာယတနအား အနည်းဆုံးအားဖြင့် သဟဇာတစသော ခြောက်ပစ္စယ သတ္တိ, အများဆုံးအားဖြင့် ဟေတုစသည်နှင့်တကွ ကိုး ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတာ တယော ခန္ဓာစ, မဟာဘူတာစ (စက္ခွာယတနာဒီနံ) ကဋတ္တာ ရူပါနံ"။ (မဟာဘုတ်မှာ သဟဇာတ်နှင့်သာဆိုင်သည်၊ အညတ်, အငယ်တို့နှင့်မဆိုင်၊ အညတ်အတွက် မဟာဘုတ်ကိုချန်ဆို)။ "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာ ဗျာကတာဟေတူ (စက္ခွာယတနာဒီနံ) ကဋတ္တာရူပါနံ စသည်တည်း။ (ဤမှနောက်၌ ဟေ တု စသည်တို့မှာ သိလောက်ပြီဖြစ်၍ ပါဠိမပြပြီ၊ နည်းယူ၍ ထုတ် နိုင် လောက်ပြီ)။

(၅) ပဝတ္တိအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဝိပါက်စေတသိက် နာမ်ခန္ဓာ သုံးပါးသည် ဝိပါက် ဆဋ္ဌမနာယတနအား သဟဇာတစသော ၇ - ၁၀ ပစ္စယသတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ (အဝကံသ, ဥက္ကံသကို အထက် နည်း အတိုင်းသိပါ)။ "ဝိပါကာ ဗျာကတာ တယောခန္ဓာ ဧကဿ ခန္ဓဿ" စသည်တည်း။

(၆) ပဝတ္တိအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာ ဟု ဆိုအပ်သော အဝိပါက စေတသိက် နာမ်ခန္ဓာသုံးပါးသည် ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာဟု ဆိုအပ်သော ဆဋ္ဌမနာယတနအား သဟဇာတ စသော ၆ - ၉ ပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ကုသလာ ကုသလာ ကြိယာဗျာကတာ တယောခန္ဓာ ဧကဿ ခန္ဓဿ" စသည်တည်း။

(၇) ပဝတ္တိအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဝိပါက်စေတသိက် နာမ်ခန္ဓာ သုံးပါးသည် စက္ခွာယတနစသော ပဉ္စာယတနအား ပစ္ဆာဇာတ စသော လေးပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ပစ္ဆာဇာတာ ဝိပါကာ ဗျာကတာ ခန္ဓာ ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာယဿ"။

(၈) ပဝတ္တိအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အဝိပါက ကုသိုလ်, အကုသိုလ်, ကြိယာစေတသိက်နာမ်ခန္ဓာ သုံးပါးသည် ပဉ္စာယတနအား ပစ္ဆာဇာတ စသော လေးပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ပစ္ဆာဇာတာ ကုသလာ, အကုသလာ, ကြိယာ ဗျာကတာခန္ဓာ ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာ ယဿ"။ (ဤကား နာမရုပ်၌ နာမ်စေတသိက်က ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေအခါ မနာယတန, ပဉ္စာယတန ဟူသော သဠာယတနအား ကျေးဇူးပြုပုံ တည်း)။

(၉) ပဋိသန္ဓေ အခါ ပဉ္စဝေါကာရ ဘုံ၌ ဟဒယဝတ္ထု ရုပ်သည် ဝိပါက် ဆဋ္ဌမနာယတနအား သဟဇာတစသော ၆ ပစ္စယ သတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝတ္ထုခန္ဓာနံ"တည်း။

(၁၀) ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ မဟာဘုတ် လေး ပါးသည် စက္ခွာယတန စသော ပဉ္စာယတနအား သဟဇာတ စသော လေးပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "မဟာဘူတာ ကဋတ္တာရူပါနံ"။

(၁၁) ပဝတ္တိ, ပဋိသန္ဓေအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ရုပ်ဇီဝိတိန္ဒြေသည် (ကလာပ်တူ) ပဉ္စာယတနအား ဣန္ဒြိယ စသော သုံးပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ကဋတ္တာရူပါနံ"။

(၁၂) ပဝတ္တိအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ အာဟာရရုပ်သည် (ကလာပ် ထုကလာပ်ပြားဖြစ်သော) ပဉ္စာယတနအား အာဟာရဖြစ်သော သုံးပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဣမဿ ကာယဿ"။

(၁၃) ပဝတ္တိအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ စက္ခာယတနစသော ပသာဒ ရုပ်ငါးပါးသည် ပဉ္စဝိညာဉ် ဟူသော ဆဋ္ဌ မနာယတနအား နိဿယ ဖြစ်သော ၆ ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာ ဏဿ (ပ) ကာယာယတနံ ကာယဝိညာဏဿ"။

(၁၄) ပဝတ္တိအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌ ဟဒယ ဝတ္ထု ရုပ်သည် ပဉ္စ ဝိညာဉ်မှတပါး ဆဋ္ဌမနာယတနအား နိဿယစသော ငါးပစ္စယ သတ္တိ ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ဝတ္ထုကုသလာနံ, အကုသလာနံ, ဝိပါကာဗျာကတာ နံ ကြိယာ ဗျာကတာနံ ခန္ဓာနံ"။ (ဤကားရုပ်က သဠာယတနအား ကျေးဇူးပြုပုံတည်း)။

(၁၅) ပဋိသန္ဓေအခါ ပဉ္စဝေါကာရဘုံ၌၊ စေတသိက်နာမ် ခန္ဓာ လုံးပါးနှင့် ဟဒယ ဝတ္ထုဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ရုပ်သည် ဆဋ္ဌ မနာယတန အား သဟဇာတစသော ရှစ်ပစ္စယသတ္တိဖြင့် (ယထာရဟ) ကျေးဇူး ပြု၏။ "ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတာ တယော ခန္ဓာ စ ဝတ္ထု စ ဧကဿ ခန္ဓဿ"တည်း။ (ဝိပါကနှင့် သမ္ပယုတ္တ မှာ အချင်းချင်း, ဝိပ္ပယုတ္တ မှာ ဝတ္ထုက ခန္ဓာဟု ယထာရဟ ခွဲခြား၍ ယူပါ၊ အဋ္ဌကထာ၌ ယထာရဟ မပါ။ ဤကားနာမ်ရုပ်နှစ်ပါးက သဠာယတနအား ကျေးဇူးပြုပုံတည်း)။

(၁၆) စေတသိက် ၅၂၊ (မဟာဘုတ် ၄) ဝတ္ထုရုပ် ၆၊ (အာဟာရရုပ်၊ ဇီဝိတရုပ်)ဟု ဆိုအပ်သော နာမ်ရုပ်သည် သဠာယတနအား ဟေတုစ သော ၁၆ ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ယထာရဟ ကျေးဇူးပြု၏ဟု အပေါင်းအား ဖြင့် သိအပ်၏။

(၁) ဝိပါက်နာမ်ကား၊ မနအား၊ တစ်ပြား သတ္တမော။ (၂) အဝိ ပါက်ကား၊ လည်းကောင်း အား၊ တစ်ပြားဆဋ္ဌမော။ (၃) အဝကံသ၊ တစ်နည်းပြု၊ ကြံဆစဉ့်သာ။ (၄) ဝိပါက်နာမ်ကား၊ စက္ခုအား၊ တစ် ပြားခြောက်ပစ္စည်း။ (၅) ပဝတ္တိအခါ၊ ဖြစ်လျှင်မူ၊ တစ်ရာလေးပစ္စည်း။ (၆) ဝတ္ထုရုပ်ကား၊ မနအား၊ တစ်ပြားခြောက်ပစ္စည်း။ (၇) ပဝတ္တိခါ၊ တစ်သည်မှာ၊ မှတ်ပါငါးပစ္စည်း။ (၈) ဝတ္ထုငါးပါး၊ မနအား၊ မများ ခြောက်ပစ္စည်း။ (၉) ဘူတရုပ်ကား၊ စက္ခုအား၊ လေးပါးပစ္စယာ။ (၁၀) ဇီဝိတကား၊ စက္ခုအား၊ သုံးပါး ပစ္စယာ။ (၁၁) အာဟာရ လည်း၊ သုံးပစ္စည်း၊ တနည်းတစ်သည်သာ။

၅။ သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော။ (၁) စက္ခာယတနစသော ငါး ပါးသော အာယတနသည် စက္ခုသမ္ဖဿစသော ငါးပါးသော သမ္ဖဿ အား နိဿယစသော ၆ ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "စက္ခာယတနံ စက္ခုဝိညာဏ သဟဂတဿဖဿဿ။ ပ။ ကာယာယတနံ ကာယဝိညာ ဏ သဟဂတဿ ဖဿဿ"။

(၂) လောကီဝိပါက် မနာယတနသည် [illegible]ကြဉ်သော [illegible]ယတ် ဝိပါက် မနောသမ္ဖဿအား သဟဇာတစသော ၉ ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ဝိပါကာဗျာကတော ဧကော (ဝိညာဏ) က္ခန္ဓော သမ္ပ ယုတ္တကဿ ဖဿဿ၊ ဝိပါကာဗျာကတာ အာဟာရာ, ဣန္ဒြိယာ သမ္ပယုတ္တ ကာနံ ဖဿာနံ"။

(၃) ရူပါယတနစသော ဗာဟိရာယတန ငါးပါးသည် စက္ခုသမ္ဖဿ စသော ငါးပါးသော သမ္ဖဿအား အာရမ္မဏ စသော လေးပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ရူပါယတနံ စက္ခုဝိညာဏ သဟ ဂတဿ ဖဿဿ။ ပ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ ကာယဝိညာဏသဟဂတဿဖဿဿ"။

(၄) ရူပါယတနစသော ဗာဟိရာယတနခြောက်ပါးသည် မနော သမ္ဖဿအား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့်၎င်း၊ အာရမ္မဏစသော လေးပစ္စယ သတ္တိဖြင့်၎င်း ကျေးဇူးပြု၏။ (ဗာဟိရာယတနခြောက်ပါးက ပစ္စည်း, ပဉ္စဝိညာဉ် ကြဉ်သော လောကီ ဝိပါက် ၂၂ ခုနှင့် ယှဉ်သော မနော သမ္ဖဿကပစ္စယုပ္ပန်ဖြစ်၍ ပါဠိမှာအလာ၏။ "အရူပါရူပေ, သဒ္ဒေ, ဂန္ဓေ, ရသေ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ ဝတ္ထု (အာပုဗ္ဗက်) ကုသလာ ကုသလေခန္ဓေ, ဝိပါကာဗျာကတေ ကြိယာဗျာကတေခန္ဓေ (အာရမ္မဏတွက်) အနိစ္စတော ...အနုပဿတိ၊ တံအာရဗ္ဗ ဖဿော ဥပ္ပဇ္ဇတိ" စသည်ကိုထုတ်။

(၁) စက္ခုသည်ကား၊ ဖဿအား၊ တစ်ပြားခြောက်ပစ္စည်း။ (၂) သောတာယတန၊ စသည်မှ၊ တစ်ကြဉ်နည်းချည်း (၃) မနသော်ကား၊ ဖဿအား၊ ကိုးပါးထပ်သတည်း (၄) ရူပါရုံကား၊ ဖဿအား၊ တစ်ပြား လေးပစ္စည်း။ (၅)အာရုံခြောက်ပါး၊ မနောအား၊ နည်းပါးတခုတည်း။

၆။ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ။ (၁) ပဉ္စဒွါရ၌ စက္ခု သမ္ဖဿ စသော ငါးပါးသော သမ္ဖဿသည် စက္ခုပသာဒ စသည်မှီရာ ရှိကုန်သော (စက္ခု ဝိညာဉ်စသည်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော) ငါးပါးသော စက္ခု သမ္ဖဿဇာဝေ ဒနာ စသည်အား အသီးသီး သဟဇာတ စသော ရှစ်ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "စက္ခုဝိညာဏသမ္ပယုတ္တော ဖဿော (ဧကော ခန္ဓော) စက္ခု ဝိညာဏ သမ္ပယုတ္တာယ ဝေဒနာယ (ဧကဿ ခန္ဓဿ) စက္ခု ဝိညာဏ သဟဂတော ဖဿာယတနေ သမ္ပယုတ္တကာဿ (ဝေဒနာ) က္ခန္ဓဿ" ဟု ပဋ္ဌာန်းသဘောထုတ်၊ သောတာစသည်နည်းတူ၏။

(၂) စက္ခုသမ္ဖဿစသော ငါးပါးသော သမ္ဖဿသည် ပဉ္စဒွါရ၌ ပဉ္စ ဝိညာဉ်မကြဉ်းသော သမ္ပဋိစ္ဆိုင်း, သန္တီရဏ, တဒါရုံအစွမ်းအား ဖြင့် ဖြစ်သော ကာမဝိပါက်ဝေဒနာ တို့အား ဥပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေး ဇူးပြု၏။ "ဖဿောဝေဒနာယ"။ (စက္ခုသမ္ဖဿ စသော ငါးပါးသည်, သမ္ပဋိစ္ဆိုင်းနှင့် ယှဉ်သော ဝေဒနာအား အနန္တရ, သမနန္တရ, နတ္ထိ, ဝိဂတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်လည်း ၎င်းတို့မှာ အနန္တ ရူပနိဿယ၌ အတွင်း ဝင်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ သန္တီရဏတဒါရုံတို့မှာ ဥပနိဿယနှင့်သာ ဆက်ဆံသောကြောင့် ထပါးဟုဆို၏)။

(၃) မနောဒွါရ၌ တဒါရုံနှင့် ယှဉ်သော မနောသမ္ဖဿ သည် ထိုတဒါရုံနှင့် ယှဉ်သော ကာမဝိပါက် ဝေဒနာအား သဟဇာတ စသော ရှစ်ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြု၏။ "မနော ဝိညာဏ သမ္ပယုတ္တော ဖဿော သမ္ပယုတ္တကာယ ဝေဒနာယ" ဟု ထုတ်အပ်၏။

(၄) ပဋိသန္ဓေ ဘဝင်, စုတိစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သောဝိပါက်နှင့် ယှဉ်သော မနောသမ္ဖဿသည် ပဋိသန္ဓေစသည်နှင့် ယှဉ်သော တေဘူမကာ ဝိပါက် ဝေဒနာအား သဟဇာတ စသော ရှစ်ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ဝိပါကော မနောဝိညာဏ သမ္ပယုတ္တော ဖဿော သမ္ပယုတ္တကာယ ဝေ ဒနာယ"။

(၅) မနောဒွါရ ဝဇ္ဇန်းနှင့် ယှဉ်သော မနောသမ္ဖဿသည် မနော ဒွါရ၌ တဒါရုံနှင့် ယှဉ်သော ကာမာဝစရဝိပါက် ဝေဒနာတို့အား ဥပ နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "မနောဒွါရာဝဇ္ဇနသမ္ပယုတ္တော မနော သမ္ဖဿော ဝိပါက သမ္ပယုတ္တာယဝေဒနာယ"။ (၁)ဝေဒနာကား၊ ဖဿ အား၊ ရှစ်ပါး တစ်ပစ္စည်း။ (၂)ရှေးရှေးဖဿ၊ နောက်နောက်သား၊ တစ်ရာတပစ္စည်း။

၇။ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ။ ဆင်းရဲသူသည် ချမ်းသာကို တောင့် တ၏၊ ချမ်းသာသူသည် ထိုထက် လွန်ကဲသောချမ်းသာကို တောင့်တ၏။ ငြိမ် သက်သော သဘောရှိသော ဥပေက္ခာကို သုခဟုဆိုအပ်ရကား ဝေဒနာသုံး ပါးသည် တဏှာအား ဥပနိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ဝေဒနာ တဏှာယ"။ (အာရမ္မဏ ပစ္စည်းမှာ ဥပနိဿယကဲ့သို့ မဖြစ်စေတတ် မှု ဖြစ်ဆဲဝေဒနာ၏ အာရုံမျှသာဖြစ်၍ အာရမ္မဏကိုမယူအပ်။ တနည်း အားဖြင့် ဥပနိဿယ၌ အာရမ္မဏူပနိဿယ အကြုံးဝင်ရကား ၎င်းကို ယူအပ်၏။ ၎င်းကိုယူလျှင် ၎င်းနှင့် သဘောတူသော အာရမ္မဏကိုပါ ယူ အပ်၏။ ဋီကာ၌ အာရမ္မဏမှာ အာဓိနှင့် တူပြန်၍ အဓိပတိပါရ၏။

(၁) ဝေဒနာကား၊ တဏှာအား၊ တစ်ပြားတပစ္စည်း။

(၂) ဋီကာကျမ်းကို၊ ထောက်၍ဆို၊ တစ်လိုလေးပစ္စည်း။

အနုသယ မကင်းကြသေးသော ပုထုဇဉ် သေက္ခတို့ သန္တာန်၌ ဖြစ်သော ဝေဒနာသည်သာ တဏှာအား ကျေးဇူးပြု၏။ အနုသယကင်းပြီး ဖြစ်သော ရဟန္တာများမှာကား ဝေဒနာကြောင့်တဏှာမဖြစ်ပြီ။

၈။ တဏှာပစ္စယာဥပါဒါနံ။ (၁) ကာမတဏှာသည် မိမိနှင့် သဟဇာတ မဟုတ်သော ကာမုပါဒါန်အားလည်း, ဒိဋ္ဌုပါဒါန်စသော သုံးပါးတို့အားလည်း ဥပနိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "တဏှာဥပါဒါနဿ"။ ("ဥပနိဿယဝေနေန အာရမ္မဏာနန္တရပကတူပ နိဿယာ ဝုတ္တာ တိ အနန္တရပစ္စယာ ဒီနံပိ သင်္ဂဟော ကတောဟောတိ" ဟူသော ဋီကာအရ အာရမ္မဏနှင့် အနန္တရကိုပါ ထည့်၍ အားလုံးပေါင်း ဆယ် ပစ္စည်းဟု ပစ္စယာကာရ ဒီပနီ၌မိန့်၏။ "လောဘံ အာရဗ္ဘလောဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒိဋ္ဌိဥပ္ပဇ္ဇတိ"၌ အာရမ္မဏ။ "လောဘံ ဂရုံကတွာလောဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဒိဋ္ဌိဥပ္ပဇ္ဇတိ"၌ အာရမ္မဏာဓိပတိ, အာရမ္မဏူပနိဿယ။ "ပုရိမာ ပုရိမာလောဘော ပစ္ဆိမာ ပစ္ဆိမာ လောဘဿ" စသည်၌ အနန္တရ, သမနန္တရ, အနန္တရူပနိဿယ, အာသေဝန, နတ္ထိ, ဝိဂတတို့ ရအပ်ပေသည်။ ၎င်းကို "အနန္တရပစ္စယာ ဒီနံပိ သင်္ဂဟော ကတော ဟောတိ" ဖြင့် ပြပေ၏။ ပစ္စယာ ကာရဒီပနီဆရာကား ကြွင်းသောပစ္စည်း တို့ကို သိလောက်ပြီဖြစ်၍ အကျဉ်းမျှ ပြပေ၏။ အားလုံးပေါင်းလျှင်-၁၅ ပစ္စည်းရအပ်၏)။

(၂) တဏှာသည် သဟဇာတ်ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌုပါဒါန်စသောသုံးပါး သော ဥပါဒါန်တို့အား ဟေတုစသော ခုနစ်ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူး ပြု၏။ "လောဘော သမ္ပယုတ္တကာနံ ခန္ဓာနံ"စသည် ထုတ်အပ်၏။

(၁) တဏှာသည်ကား၊ ကာမအား၊ တတ်ကြွေးကော။ (၂)ကာမုပါဒါန်၊ မှ ကြွင်းကျန်၊ ထပ်ဟန်သတ္တခေါ။ (၃) ဋီကာချမ်းနည်း၊ ယူ သိမ်းဆည်း၊ ပေါင်းစည်းဒသခေါ။

၉။ ဥပါဒါန ပစ္စယာ ဘဝေါ။ (၁) ဥပါဒါန်လေးပါးသည် မိမိ နှင့် သမ္ပယုတ်မဟုတ်သော အကုသိုလ်ကံ, လောကီကုသိုလ်ကံဟု ဆိုအပ် သော ကမ္မဘဝအားလည်း, ရူပဘဝ, အရူပဘဝစသော ဥပပတ္တိဘဝကြီး ကိုးပါးအားလည်း၊ ဥပနိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ဥပါဒါနံ ဘဝဿ"။

(၂) ဥပါဒါန်လေးပါးသည် မိမိနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော အကုသိုလ် ကံဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မဘဝအား ဟေတုစသော ခုနစ်ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ကာမုပါဒါနံ သမ္ပယုတ္တကာနံ စေတနာယ"။ ("ကာမု ပါဒါန်သည် လောဘ တရားကိုယ် ဖြစ်၍ ဟေတုရသည်။ ဒိဋ္ဌုပါဒါန် စသော ကြွင်းသုံးပါးကား ဒိဋ္ဌိတရားကိုယ်များဖြစ်၍ မဂ္ဂပါရနိုင်ကြောင်း ကို ခရေပွင့်ပြထား၏။ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ, သီလဗ္ဗတု ပါဒါနံ, အတ္တဝါဒုပါ ဒါနံ သမ္ပယုတ္တကာနံ စေတနာယ"။ "ဥပါဒါနာဟေတု, ဥပါဒါနာ နိမဂ္ဂင်္ဂါနိ" ဟု ပါဠိတော် အရလည်း ထုတ်နိုင်၏။ လောဘဖြစ်လျှင် ဟေတုနှင့် ခုနစ်ပစ္စည်း၊ ဒိဋ္ဌိဖြစ်လျှင် မဂ္ဂနှင့် ခုနစ်ပစ္စည်းဟု ခွဲခြားပါ။

(၃) ဥပါဒါန် လေးပါးသည် အနန္တရဖြစ်သော အကုသလကမ္မ ဘဝအား အနန္တရ အစရှိသော ၆-ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ပုရိမာ ပုရိမာ ဥပါဒါနာ ပစ္ဆိမာယ ပစ္ဆိမာယ စေတနာယ"။ (ဋီကာ။ ခရေပွင့် အမှတ်ဖြင့်ပြ၏)။

(၄) ဥပါဒါန်လေးပါးသည် အနန္တရ မဟုတ်သော အကုသလကမ္မ ဘဝအား ဥပနိဿယ သတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြု၏။ "ဥပါဒါနံ စေတနာယ"။

(၅) သာမည အားဖြင့်ယူအပ်သော ဥပါဒါန် လေးပါးသည် ကမ္မ ဘဝအား အာရမ္မဏ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ဥပါဒါနေ အာရဗ္ဘ စေတနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"။

(၆) အလေးအမြတ် ပြုအပ်သော ဥပါဒါန်လေးပါးသည် အလေး အမြတ် ပြုတတ်သော ကမ္မဘဝအား အာရမ္မဏ, အဓိပတိ ဥပနိဿယ သုံးပစ္စယ သတ္တိတို့ဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ဥပါဒါနေ ဂရုံကတွာ စေတနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"။ (ယောဇနာ၌ ခရေပွင့် အမှတ်များကား ဋီကာစကားတည်း၊ အားလုံးပေါင်းလျှင် ဥပါဒါန်သည် ဘဝအား ၁၆-ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏)။

(၁) ဥပါဒါန်ကား၊ ဘဝအား၊ တတ်ကြွေးသတ္တရသ်၊ (၂) ယထာ ရဟာ၊ ယှဉ်းပြီးမှ၊ ကြံဆခွဲဝေမှတ်။ (ဥပနိဿယကို နှစ်မျိုး ယူလိုဟန်ရှိ သည်)။

၁၀။ ဘဝပစ္စယာဇာတိ။ ကမ္မဘဝသည် ဇာတိအား ဥပနိဿယ, နာနာက္ခဏိကကမ္မ နှစ်ပစ္စယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ "ကုသလာ ကုသလံ ကမ္မံ ဝိပါကာနံ။ ကုသလာ ကုသလာ စေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာ နံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ" (ကမ္မဘဝသည် ဥပပတ္တိဘဝအား ဥပနိဿယ, ကမ္မဟု နှစ်ပစ္စယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုလည်း "ဘဝပစ္စယာဇာတိ"ကို ပြဆိုရာ၌ဖြစ်၍ အထူးမပြ၊ ဋီကာကား ဥပပတ္တိဘဝသည်လည်း ဇာတိ ၏ ဖြစ်ကြောင်း ယူလို၏)။ ဘဝသည်ကား၊ ဇာတိအား၊ နှစ်ပါးတတ် ပစ္စည်း။

၁၁။ ဇာတိပစ္စယာဇရာ မရဏသောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ။ ဇာတိ သည် ဇရာမရဏအားလည်း, သောက, ပရိဒေဝ, ဒုက္ခ, ဒေါမနဿ, ဥပါ ယာသတို့အားလည်း ဥပနိဿယ ကောဋိဟု ဆိုအပ်သော သုတ္တန်နည်း, ဥပ နိဿယ သတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏။ (အဘိဓမ္မာ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်ကြီး၌ မ ဟောသော်လည်း အကြောင်းရှိလျှင် အကျိုးရှိရမည်ဟူသော သုတ္တန် နည်းအားဖြင့် ဟောတော်အပ်သော ဥပနိဿယပစ္စည်းကို ဥပနိဿယ ကောဋိဟု ဆို၏။ အဝိဇ္ဇာကစ၍ ဇရာမရဏတိုင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ ၁၂ ပါးသာ။ သောကစသည်တို့ကိုကား သံသရာဘဝစက်၏ မပြတ်ခြင်း ကို ပြခြင်းငှာသာ ဟောတော်မူသည်။ အင်္ဂါအသီးမဟုတ်၊ ဇရာမရဏ နှိပ်စက်သောသူအား ထိုသောက စသည်တို့ ဖြစ်ကုန်ရကား ဇရာမရဏ အင်္ဂါ၌ သွင်း၍ ယူအပ်၏။ "ဇာတိ ဇရာမရဏ သောကာဒီနံ"။

(၁) ဇာတိသော်ကား၊ ဇရာအား၊ နည်းပါးတစ်ခုတည်း။

(၂) ယင်းသည် ဇာတိ၊ သောကာဒိ၊ တတ်တိ ဤနည်းချည်း။

တိကပဋ္ဌာန်း တိက်ကုန်ယန္တနာများ။

သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်၏သာ ကျက်စားရာဖြစ်သော ပဋ္ဌာန်းတရား တော်ကြီးသည် မူလပင်ကိုယ် သဘောအားဖြင့်ပင် လွန်စွာခက်ခဲ,နက်နဲ, သိမ်မွေ့သော တရားတော်ကြီးဖြစ်၏။ ပေယျာလပေါင်းများပြားလှစွာ ဖြင့် ပေထက်, ကျောက်ထက်သို့ သင်္ဂါယနာ တင်ထားတော်မူခဲ့ရသည့်ပေ ယျာလများကို ဝိနည်း, သုတ္တန်ကဲ့သို့ ထုတ်ဖော်၍မှု မလွယ်ကူ, ထုတ်ဖော် သူလည်း သာသနာမှာ မရှိသလောက် ရှားပါး, ထုတ်ဖော်၍ ထားခဲ့ ဘူးသော စာပေတို့တစ်မျှပင် မရှိခဲ့ရကား သာမန် ပဋ္ဌာန်း တရား တော်ကြီးကို သင်ကြား ဆည်းပူးသူများကိုမဆို ထားဘိ - မဟာသာ ဟဖြင့် အာလုတ်သော သူများသော်မှ အခက်အခဲပေါင်း များစွာနှင့် ရင်ဆိုင်ကြရ၏။

ဤမျှထုတ်ဖော်မှု ခက်ခဲလှသော ပေယျာလများကို သင်္ဂါယနာတင် အရှင်မြတ်တို့က ဤ(ပ)တွေ (လ)တွေသည် ငါ့ရှင်တို့၏ အရာမဟုတ်, ငါ့ရှင်တို့နှင့်မဆိုင်, ဘုရားမဟော-ဤအတိုင်းပင် ထားလိုက်ကြဟု လုံးဝ မှာထား မိန့်ဆိုတော်မမူကြဘဲ အကြိမ်ရာပေါင်း များစွာ "ဝိတ္ထာရေ တဗ္ဗံ"ဟူ၍လည်း "ပဋိစ္စဝါရမ္ပိ ပစ္စယဝါရမ္ပိ သံသဋ္ဌဝါရမ္ပိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ ပဉ္ဟာဝါရမ္ပိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ"ဟု ထိုပေယျာလများကို မြတ်စွာ ဘုရား ပေးတော်မူသော နည်းကိုမှီ၍ သိနားလည်ကြ, ထုတ်ထင်ကြရန် မှာ ထားတော်မူခဲ့ကြ၏။

အဋ္ဌကထာ၌လည်း။ "ယေသု ယေသုဋ္ဌာနေသု နယံ ဒဿေတွာ ပါဠိ ယာ သင်္ခေပေါကတော၊ တေသုတေ ဌာနေသု ဒဿိတနယာ နုရူပေန ဝိတ္ထာရော ဝေဒိတဗ္ဗော" ဟူ၍လည်း "ယေနယေန နယေန ပါဠိ သင်္ခိတ္တာ၊ သောသော နယော ဝိတ္ထာရေတာ ဝေဒိတဗ္ဗော" ဟူ၍လည်း "ပဋ္ဌာနံ ဝဏ္ဏ ယန္တာနံ အာစရိယာနံ ဘာရော စေသော"ဟု လေးကြိမ် တိုင်တိုင် မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ထိုသို့ပါဠိတော်, အဋ္ဌကထာများ၌ မိန့်ဆိုချက် အရ ဤပေယျာလများကို ထုတ်ဖော်ကြရမည် တာဝန်ရှိမှုဖြစ်၏။

၂၂ တိက်	တိကပဋ္ဌာန်း တိက်ကုန် မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာ ဇယားအကျဉ်းချုပ်											သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာ ဇယား												
	အတ္ထိ ၉	နိဿယ ၄	အာရုံ သဟာဒိ	ဝတ္ထာဒိ သဟာဒိ	နာမ်ဟာ ရုပ်ဟာ	ဣံ ၃	သဟာတိံ ပုတိံ	ဝိပ် ၄	ဝတ္ထာ သဟဝိပ် ပုရေဝိပ်	ဝတ္ထာဒိ သဟာဒိဝိပ်	သဟာတိံဝိပ် ပုတိံ	ပစ္ဆာ	အာရု·ဝတ္ထု	ဝတ္ထု	အာဒိ	အာရု	ဝတ္ထာ	အာရုဒိ	ဝတ္ထာဒိ	ပုတိံ	အနန်	အာသေ	နာနာကမ္မ	အနံကမ္မ
ကု	၁၃	၁၃	၈	၈	၇	၇	၇	၅	၅	၄	၃	၃	၃	၃	၇	၃	၃	၁	၁	၁	၇	၃	၂	၁
ဝေ															၄						၇	၃	၈	၂
ဝိပါ	၁၃	၁၃	၈	၈	၇	၉	၉	၅	၅	၄	၄	၃	၃	၃	၇	၃	၃	၁	၁	၁	၇	၂	၁	၁
ဥပါ	၂၃	၁၁	၅	၅	၁၂	၇	၇	၁၀	၅	၃	၄	၉	၇	၃	၄	၄	၂	၂	၁	၁	၇	၂	၂	၁
သံ့ဟိန	၁၃	၁၃	၈	၈	၇	၇	၇	၅	၅	၄	၃	၃	၃	၃	၅	၂	၂	၁	၁	၁	၇	၃	၃	၁
ဝိတက်	၃၀	၃၀	၁၄	၁၄	၁၁	၁၁	၁၁	၉	၉	၆	၃	၅	၅	၅	၁၇	၄	၃	၃	၃	၁	၂၅	၂၁	၈	၇
ပီ															၁၆						၁၆	၁၀	၁၆	၁၀
ဒဿန	၁၃	၁၃	၉	၉	၇	၇	၇	၅	၅	၅	၃	၃	၃	၃	၆	၃	၃	၂	၂	၁	၇	၃	၂	၁
ဒဿဟေ	၁၇	၁၇	၉	၉	၇	၇	၇	၉	၉	၅	၃	၅	၅	၅	၆	၅	၅	၂	၂	၁	၁၇	၁၇	၂	၁
အာစယ	၁၃	၁၃	၈	၈	၇	၇	၇	၅	၅	၄	၃	၃	၃	၃	၆	၂	၂	၁	၁	၁	၆	၃	၂	၁
သေက္ခ	၁၃	၁၃	၇	၇	၇	၇	၇	၅	၅	၃	၃	၃	၃	၃	၅	၁	၁	၁	၁	၁	၈	၂	၃	၂
ပရိတ္တ	၁၃	၁၃	၇	၇	၇	၇	၇	၅	၅	၃	၃	၃	၃	၃	၄	၂	*၁	၁	၁	၁	၉	၄	၃	၁
ပရိတ်ရမ်															၇						၉	၅	၅	၁
မိစ္ဆတ္တ	၁၃	၁၃	၇	၇	၇	၇	၇	၅	၅	၃	၃	၃	၃	၃	၃	၂	*၁	*၁	*၁	၁	၅	၃	၃	၁
မဂ္ဂါရမ်															၉						၉	၉		
ဥပ္ပန်	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၃	၁	၁	၁	၁	၁				
တီ	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၃	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁
တီရမ်															၆						၇	၃	၉	
အဇ္ဈ	၆	၂	၄	၂	၆	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၂	၆	၂	၄	၄	၂	၄	၂	၂	၂	၂	၂	၂
ဇ္ဈတ်ရမ်															၂						၄	၃	၄	၁
သနိ	၂၅	၂၁	၉	၇	၇	၉	၉	၈	၈	၇	၈	၇	၆	၂	၃	၃	၁	၃	၁	၁	၁	၁	၁	၁

ဝေနေယျတို့အား ရှင်းရှင်းနှင့် လွယ်လွယ် သိနားလည် စေသော မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ကလည်း ဤပေယျာလတွေနှင့် ဟောတော်မမူဘဲ အကျယ် ဝေဘန်၍သာ ဟောတော် မူကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ "တထာဂတေန ဟိသဗ္ဗမ္ပေတံ ပဘေဒံဒဿေတွာဝ ဒေဝပရိသာယ ဓမ္မော ဒေသိတော" ဟူ၍၎င်း၊ "သတ္ထာရာ ဒေဝ ပရိသတိ ဝိတ္ထာရတော ဝိဘတ္တာ" ဟူ၍၎င်း မိန့်ဆိုသဖြင့် မှန်ကန်သော ပေယျာလ ထုတ်ပေါ်မှု များမှာ ဘုရားဟောမဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်၊ ဘုရားပေးသော နည်းအတိုင်း ထုတ်ပေါ်သဖြင့် ဘုရားဟောပင် ဖြစ်ပေသည်။

ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီး၌ ပေယျာလပေါင်း များစွာဖြင့် သင်္ခေပနာတင် ထားရာ သိနားလည်သူရှိရာ လွန်စွာ ခက်ခဲလှသောကြောင့် ထိုပေယျာလ များကို ထုတ်ပေါ်နိုင်ပါမူကား သာသနာတော်၌ လွန်စွာ ကျေးဇူးများ မည်ကို သိရှိသော **အရှင်အာဒိစ္စဝံသ** ဆရာတော်သည် ဆရာတော်အဖြစ် ဖြင့် နှစ်ကြိမ်, ဥပါသကာ အဖြစ်ဖြင့် တကြိမ် ဤကျမ်းပြု ဆရာအား တောင်းပန် တိုက်တွန်းခဲ့လေပြီ။ ဤကျမ်းပြုဆရာသည်ကား တောင်းပန် တိုက်တွန်းမှု မပြုမီ ရှေးအခါကပင် တိကပဋ္ဌာန်း, ဒုကပဋ္ဌာန်းကျမ်းတို့ ၏ ပေယျာလများကို အကုန်အစင်ထုတ်ပေါ်၍ ပြီးခဲ့လေပြီ။ ကျန်(၂၂) ကျမ်းတို့၏ သချာ ပေယျာလများကို ကျမ်းရင်း၌ ရှိသည်ထက် အဆ ပေါင်းများစွာ ထုတ်ပေါ်ထားခဲ့လေပြီ။

ဤကျမ်း၌ကား တိကပဋ္ဌာန်း အနုလုံဃဋနာများ ကို သာ အကျဉ်း နည်းအားဖြင့် ပေယျာလများကို ဖေါ်ပြထား၏၊ ဇယားများ၌ ကုသလတိက် ဃဋနာများကို အပြည့်အစုံ ဖေါ်ပြ၏၊ ဝေဒနာတိက်၌ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စည်းထိုင်ပြ၏၊ သံကိလိဋ္ဌတိက်, သနိဒဿန တိက်တို့၌ ဟေတုပစ္စည်း သာမည ဃဋနာများကိုသာပြ၏။ ဤကျမ်း၌ အနုလုံဃဋနာများကိုသာ အပြည့်အစုံ ပြထားသော်လည်း ၎င်းဖြင့် သဘာဂများကို၎င်း သံပေါက်များဖြင့် ပစ္စနီကများနှင့်တကွ ကြွင်းကျန်သော သချာတော်များကို၎င်း ကြံဆ လျှင် သိနိုင်ကုန်ရာ ရှိပါသည်။

တိကပဋ္ဌာန်း မိဿက ပကိဏ္ဏက ဃဋနာဇယားကို ရှင်းလင်းချက်။

ကုသလတိက်။ ဃဋနာအားလုံးအတွက် ခေါင်းစဉ်များကိုသာ အကျဉ်း နည်းရေးပြထားရာ ဤခေါင်းစဉ်တွင် မိဿကပကိဏ္ဏက, သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက, သဟဇာတဃဋနာတို့ အားလုံးဝင်ကြောင်း သိရှိကြပြီ။ သဟဇာတအဃဋ် ဃဋနာ၌ သာမညာစသည်ဖြင့် ခေါင်းစဉ်(၁၂)ချက်ရှိရာ "ဝိရိယ, သတိ, ဧကဂ္ဂတာ, ပညာ" စသော သချာတူများကို "သာမညာဒိ"၌ သွင်းထားပါသည်။ ဆိုင်ရာပစ္စည်းရေများကို အသီးအသီး ထုတ်ပေါ်၍ ဆိုရမည် ဖြစ်၏။ ကြွင်းတိက်များမှာလည်း ဤသဘောပင်။

ဝေဒနာတိက်။ ဝေဒနာတိက်, ပီတိတိက်နှင့် အာရမ္မဏ လေး တိက် တို့မှာ နာမ်သက်သက်ကိုသာဟော၏။ ရုပ်တရားများမှာတိက် မှထွက်၍ မိဿကပကိဏ္ဏက ဃဋနာကိုမရအပ်။ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက ဃဋနာများမှာ လည်း ရုပ်ပစ္စည်း, ပစ္စယုပ္ပန် ရှိနေကြသော ပစ္ဆာဇာတစသော တရား များကို မရအပ်၊ နာမ်ပစ္စည်း, နာမ်ပစ္စယုပ္ပန်သာ ဖြစ်သော "အာဒိ၊ အနန်၊ အာသေ၊ နာနာကမ္မ၊ အနံကမ္မ" ငါးပစ္စည်းမျိုးကိုသာ အများဆုံး ရပေမည်။ အာဒိ (၄) မှာ (ပ-ပ) (ပ-တ) (တ-တ) (တ-ပ) ဖြစ်၏။ အနန် (၇) အာသေ (၃) တို့မှာ သုဒ္ဓသချာ အတိုင်း ဖြစ်၏။ နာနာကမ္မ (၈)မှာ (ဒု-ပ)မှ တပါးကျန် (၈) ချက်ဖြစ်၏။ အနံကမ္မ (၂)မှာ(ပ-ပ) နှင့် (တ-တ)ဖြစ်၏။ ဤနည်းဖြင့် ကြွင်းတိက်တို့၏ ဃဋနာများကိုသိပါ။

သဟဇာတကြီး, ထက်ဃဋနာ၌ နာမ်သက်သက်သာ ရသောတိက် ဖြစ်၍ သဟဇာတကြီးလေးနှင့် ည, သံတို့မှာ အရတူရကား အဝိပါက, သဝိပါက တချက်စီသာ ရကြ၏၊ ဝိပါက၌ သဝိပါက တချက်သာရ၏။ သချာ မှာလည်း သဟဇာတမျိုးဖြစ်၍ (ပ-ပ) (ဒု-ဒု) (တ-တ)ဟု သုံးချက် စီသာရကြ၏။ အဃဋ်ဃဋနာများမှာလည်း ဇယားပြအတိုင်း သုံးချက် စီပင်၊ အဓေယျနှင့် ဝိမံသာဓိတို့မှာ (ဒု-ဒု) မရ၍ နှစ်ချက်စီသာရကြ၏။ (ဤမှနောက်၌ ထူးရာမျှကိုသာပြအံ့)။

ဝိပါကတိက်။ မိဿက ပကိဏ္ဏက သင်္ခနာ။ သဟဇာတိ*-ပုတိ* (၉)မှာ ဣန္ဒြိယ သုံးမျိုးကဲ့သို့ (ပတ-ပ)၌ "စက္ခုန္ဒြိယဉ္စ စက္ခုဝိညာဏဉ္စ စက္ခုဝိညာဏ သဟဂတာနံ ခန္ဓာနံ ဣန္ဒြိယ ပစ္စယေန ပစ္စယော" စသည်ဖြင့် သဟဇာတိန္ဒြိယ ပုရေဇာတိန္ဒြိယ မိဿကကို ရသောကြောင့်တည်း။

သုဒ္ဓပကိဏ္ဏက သင်္ခနာ နာနာကမ္မ, အနံကမ္မ (၁)မှာ (ဒု-ပ)သာရ၏။ ပါဠိ၌ရှိ (ဒု-တ) (ဒု-ပတ) တို့မှာ ဗလဝ နာနာကမ္မများ မဟုတ်)။

သဟကြီးလတ် သင်္ခနာ ညဝိပ် (၂)မှာ (ပ-တ) (တ-ပ)တည်း။ ကြွင်းတရားတို့၏ ပဒ, ပဒါဝသာနများကို တွက်ပါ။

ဥပါဒိန္နတိက်။ ဤတိက်၌ သဟဇာတ-ပုရေဇာတမိဿက၊ သဟဇာတ-ပစ္ဆာဇာတမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတ အာဟာရမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတိန္ဒြိယ မိဿက၊ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ-ဝတ္ထု ပုရေဇာတမိဿက၊ ပစ္ဆာဇာတ အာဟာရ ဣန္ဒြိယမိဿကဟု မိဿက (၆) မျိုးကိုဟော၏။ ဝိပါကတိက်မှသဟဇာတိန္ဒြိယ-ပုရေဇာတိန္ဒြိယ မိဿကနှင့် သနိဒဿနတိက်မှ သဟဇာတ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ-ဝတ္ထုပုရေဇာတ မိဿကကိုပေါင်းလျှင် ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ကျမ်း၌ မိဿက ရှစ်မျိုးကိုဟော၏။ သုဒ္ဓပကိဏ္ဏကသင်္ခနာ အာပုမိမှာ (ပ-ဒု) (ဒု-ဒု)ကိုရ၍ ဝတ္ထာမိမှာ (ပ-ဒု) သာရ၏၊ ထိုသို့ဖြစ်လျက် မိဿကပကိဏ္ဏက သင်္ခနာ၌ "အာပုမိ-သဟာမိ၊ ဝတ္ထာမိ-သဟာမိ" တို့သင်္ချာတူမှုမှာ သဟာမိသည် (ဒု-ဒု) (တ-တ) (တ-ဒု) (တ-ဒုတ) ဟု လေးချက်ရရာ အာပုမိအတွက် (ဒု-ဒု) မပိုခြင်းကြောင့်တည်း။

သဟဇာတကြီးလတ်ငယ် သင်္ခနာများ၌ ကုသလတိက်၌ ဟောသောတရားရအတိုင်းသင်္ချာထုတ်ယူပါ။

သံကိလိဋ္ဌတိက်။ ဟီနတိက်။ ကုသလတိက်နှင့် မထူးလှပြီ၊ နာနာကမ္မ (၃)မှာ (ပ-ဒု) (ဒု-ဒု) (တ-တ)တည်း။

သဝိတက္ကတိက်။ အတ္ထိ၊ နိဿယ၊ အာဟာရ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဝိပ္ပယုတ္တ၊ ပစ္ဆာ၊ ပုရေဇာတ၊ အနန္တရ၊ အာသေဝန၊ သဟဇာတ၊ အညမည၊ သမ္ပယုတ္တ၊ ဝိပါကနှင့် သဟဇာတအလယ်ဟေတုစသော သဘာဂသင်္ခနာများမှာ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းပင်ဖြစ်၏။ သဟာမိ၊ အာမိ၊ သဟာတိ*၊ ပုတိ*၊ သဟဝိပ်၊ ပုရေဝိပ်၊ အာပုတို့၏ သင်္ချာများကို ပါဠိတော်တွင် တွေ့ရှိနိုင်၏။ စဉ်းစားတွက်ချက်ရမည်ကား "အာပုမိ၊ ဝတ္ထာမိ၊ ဝတ္ထာ၊ သဟာမိဝိပ်၊ သဟာတိ*ဝိပ်၊ နာနာကမ္မ၊ အနံကမ္မ" နှင့် သဟဇာတသင်္ခနာများမှ "ညဝိပ်၊ ဟေညာ၊ ဟေသံ၊ ဟေဝိပ်၊ ဟေဝိပ်ညာ၊ ဟေဝိပ်သံ၊ ဟေဝိပ်ဝိပ် နှင့် ဟေဝိပ်ညာဝိပ်" စသည်တို့ဖြစ်၏။ ၎င်းတို့ကို လုံးဝမတွက်ရအောင် ဇယားကိန်းသေပြုလုပ်ပေးခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်လည်းလိုလားသော ပုဂ္ဂိုလ်များမိမိတို့ကိုယ်တိုင် နည်းပေး ပြထားသောအတိုင်း အနည်းငယ်အားထုတ် တွက်ချက်စေလိုသောဆန္ဒဖြင့် ကိန်းသေဇယားကို ချန်ထား၏။ ကုသလတိက်သင်္ခနာကိုနိုင်နင်းပါမူ ခက်ဘွယ်မရှိ။ ဤမှနောက်၌ ထူးရာမျှကိုသာပြအံ့။

နာနာကမ္မ ၌။ စာမှာ (၁၁) ချက်ပြသော်လည်း ဗလဝနာနာကမ္မမှာ (ပ-ပ) (ပ-ဒု) (ပ-တ) (ပ-ပဒု) (ဒု-ဒု) (ဒု-တ) (တ-တ)ဟု (၇) ချက်သာဆိုင်၏။ ရှေးစာမူဟောင်း ပစ္စယုဒ္ဒေသ၌ (ဒု-ဒု) အတွက် "ကမ္မပစ္စယေနပစ္စယော" ဟု ထုတ်ထားရာ ၎င်းမှာ ဗလဝကမ္မသာဖြစ်၍ မထုတ်သင့်ကြောင်း မူလဋီကာကို ကိုးကားပြီးလျှင် ဆဋ္ဌမူတွင်ပယ်ဖျက်ခဲ့ပြီ။

အနံကမ္မ (၇)။ (ပ-ပ) (ပ-ဒု) (ပ-ပဒု) (ဒု-ဒု) (ဒု-တ) တို့၌ (ဒု-ဒုတ)(တ-တ)ဟု (၇) ချက်ဖြစ်၏။ စာမူ၌ (ပ-ဒု) (ဒု-တ) တို့၌ "မဂ္ဂါဖလဿ"ဟု တိုက်ရိုက်မရှိ၊ ပေယျာလထိုးထားသည် (ပ-ပဒု) (ဒု-ဒုတ) တို့၌ တိုက်ရိုက်ရှိသည်၊ (ပ-ဒု) မရဘဲ (ပ-ပဒု) ကိုရင်း (ဒု-တ) မရဘဲ (ဒု-ဒုတ) ကိုရင်း မည်သည့်နည်းနှင့်မျှမရနိုင်၊ ၎င်းတို့မှာ ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော ဝိတက်, ဝိစာရတို့ဖြစ်ရာ ပုရိမာ, ပစ္ဆိမာနံတို့တွင်ဝင်၏ဟုလည်း ကြံသင့်၏။

သဟငယ်သင်္ခနာ။ သဝိတက္ကတိက်၌ ဝိတက်, ဝိစာရ ဈာနင်များပါရှိနေသဖြင့် ဈာနပစ္စည်း၊ မဂ္ဂပစ္စည်းနှင့် ဝိတက်, ဧကဂ္ဂတာတို့မှာထူးခြားရှိလာ၏။ ဈာန, မဂ္ဂသုဒ္ဓသင်္ချာများကို ကြည့်ပါ။

ပီတိတိက်။ နာနာကမ္မ (၁၆)။ ကမ္မပစ္စည်းတွင် (ပ) ၄-ချက် (တ) ၄-ချက်ကိုသာပြ၏။ ရှေးစာမူ (ပ-တ) တွင် ကမ္မပစ္စယုဒ္ဒေသမပါ။ ပစ္စယုဒ္ဒေသကမ္မ (၁၆) ချက်အတိုင်းပင်ရ၏။ **အနံကမ္မ။** (ပ) ၃ ချက် (ဒု) ၃-ချက် (တ-တ)နှံ(ပ-ဒု) ၃-ချက်ဟု ဆယ်ချက်ရ၏၊ စဉ်ပြည့်စုံအောင်မပါ။ **သဟငယ်သင်္ခနာ။** ဝေဒနာ, ဧကဂ္ဂတာမှာ(ပ)နှင့်သာ ဆိုင်သဖြင့် သုံးချက်ရ၏။

ဒဿနတိက်။ ကုသလတိက်သဘောသွားပင် လွယ်ပြီ။

ဒဿနဟေတုတိက်။ (တ) ပဒရှိမေသဟ အထူးပြုသဖြင့် ဟေတု၌ သင်္ချာ(၁၁)ရနေ၏၊ အကြွင်းများ မထူးလှ။ အထူးကား ဤဒဿန ဟေတုတိက်ပစ္စယုဒ္ဒေသ (ပတ-ပ)၌ "ဣမေသံသဟဇာတံ ပုရေဇာတံ မိဿကံ အတ္ထိ၊ ပါဠိယံကာတဗ္ဗံ။ ဂဏနာယဥပဓာရေတွာ ဂဏေတဗ္ဗံ" ဟူ၍၎င်း (ပတ-တ)၌ "ဣမေသံအာရမ္မဏ ပစ္စယာဥပနိဿယ ပစ္စယာ အတ္ထိ၊ ပါဠိယံနတ္ထိ။ ဂဏနေန ဥပဓာရေတွာ ဂဏေတဗ္ဗံ" ဟူ၍၎င်း (ပတ-ပတ)၌ "ဣမေသံသဟဇာတံ ပုရေဇာတံ ယံမိဿကပဥှာအတ္ထိ၊ ပါဠိယံ ကာတဗ္ဗံ" ဟူ၍၎င်း (ဒုတ-ဒု)၌ "ဣမေသံသဟဇာတံ ပုရေဇာတံယံ မိဿကပဥှာအတ္ထိ" ဟူ၍၎င်း (ဒုတ-ဒု) ၌ "ဣမေသံအာရမ္မဏဥပနိဿယာအတ္ထိ" ဟူ၍၎င်း (ဒုတ-ဒုတ)၌"ဣမေသံသဟဇာတံပုရေဇာတံအတ္ထိ။ ယေတေပဥှာနလိခိတာ၊ တေပါဠိယံဂဏေတွာနံ ဗျဉ္ဇနေန နသမေန္တိ၊ တေပါဠိယံနလိခိတာ၊ ဂဏနာယပါကဋာဟောန္တိ၊ ယဗ္ဗိသံသယောဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အနုလောမေ အတ္ထိ ပစ္စယေပေက္ခိတဗ္ဗံ" ဟူ၍၎င်း မိန့်ဆိုချက်များမှာ ပထမ, ဒုတိယ, တတိယ သင်္ဂါယနာတင် ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့၏ မိန့်ဆိုချက်မဟုတ်နိုင်၊ ပါဠိတော်သွားလည်းမဟုတ်။

အာစယတိက်။ ကုသလတိက်သဘောသွားပင်။

သေက္ခတိက်။ နာနာကမ္မ (၃)၊ (ပ-ပ) (ပ-ဒု) နှင့် (တ-တ) တို့ဖြစ်၏။ အနံကမ္မ (၂) မှာ (ပ-ပ) (ပ-ဒု) တည်း၊ ဖိုလ်များမှာ (ပ) နှင့်(ဒု) တွင် ရှိကြသဖြင့် အဓိပတိသဝိပါကများမှာ(၆)ဖြစ်လာကြ၏။

ပရိတ္တတိက်။ ဝတ္ထာ။ "အာရမ္မဏပစ္စည်း (ပ-ဒု) တွင် ပရိတ္တာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ, စေတောပရိယဉာဏဿ, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ, ယထာကမ္မူပဂဉာဏဿ, အနာဂတံသဉာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယေနပစ္စယော" ဟု ဟောတော်မူရာ၌ ပရိတ္တာ ခန္ဓာ၌ ဟဒယ ဝတ္ထုကိုမိမိ၏ ကရဇကာယကို အာရုံပြုနိုင်သော ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဏ်အား ဝတ္ထာရမ္မဏရနိုင်သည်ဟု ယူဆလျှင် (ပ-ပ) (ပ-ဒု) ဟု သင်္ချာဖွဲ့ရနိုင်၏။ ဤ၌ကား အရကောက်ဆရာတော်များ၏ အလိုအတိုင်း ဧကံ ဟု ပြထား၏။ သဟကြီးလတ် သဝိပါကသင်္ခနာ "ဝိပ်ညဝိပ်" ၌ ဟဒယ ဝတ္ထုအားတတ်သော ပဥ္စဝေါကာရပဋိသန္ဓေ နာမက္ခန္ဓာဖြစ်ရာ (ပ-ပ) (ဒု-ပ) ဟု သင်္ချာဖွဲ့ရ၏။

ပရိတ္တာရမ္မဏတိက်။ နာနာကမ္မ (၅)။ ကမ္မပစ္စည်း သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း အားလုံးရ၏။ အနံကမ္မ မှာ (တ-တ) သာ၊ အဓိပတိ သဝိပါကများ လည်းနည်းတူ (တ-တ) သာ။

မိစ္ဆတ္တတိက်။ ကုသလတိက်သဘောပင်။ ဝတ္ထာ (၁) မှာ (တ-တ) သာ။ "ယံဝတ္ထုံ ပရာမသန္တဿ မိစ္ဆတ္တနိယတာ ခန္ဓာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တံဝတ္ထု မိစ္ဆတ္တနိယတာနံ ခန္ဓာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေနပစ္စယော" ဟူသော အာရမ္မဏပစ္စည်းကိုထောက်၍ (တ-ပ) ဟူသော ဝတ္ထာရနိုင်သည်ဆိုအံ့။ (တိုက်ရိုက်အရ သတ္တမဇောကိုသာ ရည်ရွယ်သည်။ မရဏာသန္နမဇော ဖြစ်မှုကား လုံးဝ လျှင်းပါးရန် မလို)။ ဝတ္ထာရလျှင် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်သတ္တမဇောလည်းရှိနေသဖြင့် ဝတ္ထာမိကိုပါရပေမည်။ မိစ္ဆတ္တနိယတ တရားများသည် သဟဇာတာဓိပတိအကန် ဖြစ်သော်လည်း အာရမ္မဏာဓိပတိကား

သဟဇာတကြီး,လတ် ယန္တရားဇယား			သဟဇာတအငယ် ယန္တရားဇယား																	
			သာမညာဒိ		ဆန္ဒိ-ခု		အမောဟ		ဝီမံသဒိ		သာမညာ-ဈာ		သာမညမဂ်,တက်,ဧ		ဝေ,ဧ		သာမညဟေ	
၂၂တိုက်	အဝိပါက	သဝိပါက	အဝိ	သဝိ	အ	သ	အ	သ	အ	သ	အ	သ	အ	သ	အ	သ	အ	သ
ကု	၉·၃·၃·၃·၁	၁·၁·၁·၁·၁	၇·၃·၃·၃	၁·၁·၁·၁·၁	၇·၃·၃	၁·၁·၁	၄·၂·၂·၂	၁ ၁·၁·၁·၀	၄·၂·၂	၁·၁·၁								
ဝေ	၁	၃	၃	၃	၃	၃	၂	၂	၂	၂								
ဝိပါ	၁၁·၇ ၃·၄·၂	၃·၃·၁·၁·၁	၇·၅·၃·၃	၃·၃·၁·၁·၁	၇·၃·၃	၃·၁·၁			၇·၃ ၃	၃·၁·၁								
ဥပါ	၉·၃·၃·၄·၃	၆·၂·၂·၃·၁	၇·၃·၃·၄	၆·၂·၂·၃·၁	၄·၂·၂	၃·၁·၁			၄·၂·၂	၃·၁·၁								
သံကိ	၉·၃·၃·၃·၁	၄·၂·၂·၂·၂	၇·၃·၃·၃	၄·၂·၂·၂·၀	၇ ၃ ၃	၃·၁·၁	၄·၂·၂·၂	၄·၂·၂·၂·၀	၄·၂·၂	၃·၁·၁								
တက်	၃၀-၂၀-၁၁-၉-၉	၂၁-၂၁-၁၁-၅-၅	၁၁·၁၁·၇·၃	၁၁·၁၁·၇·၃·၃	၁၁·၇·၃	၁၁·၇·၃					၂၁-၂၁-၁၁-၅	၂၁-၂၁-၁၁-၅-၅	၁၆-၁၆-၉-၄	၁၆-၁၆ ၉-၄-၄				
ပီ	၁၀	၁၀	၁၀	၁၀											၃	၃		
ဒဿန	၉·၃·၃·၃·၁	၁·၁·၁·၁·၁	၇·၃·၃·၃	၁·၁·၁·၁·၁	၇·၃·၃	၁·၁·၁	၁·၁·၁·၁	၁·၁·၁·၁·၁	၁·၁·၁	၁·၁·၁								
ဒဿဟေ	၁၇-၁၁-၁၁-၅-၁	၁·၁·၁·၁·၁	၇·၃·၃·၃	၁·၁·၁·၁·၁	၇·၃·၃	၁·၁·၁	၁·၁·၁·၁	၁·၁·၁·၁·၁	၁·၁·၁	၁·၁·၁							၁၁·၅ ၅·၃	၁·၁·၁·၁·၁
အာစယ	၉·၃·၃·၃·၁	၁·၁·၁·၁·၁	၇·၃·၃·၃	၁·၁·၁ ၁·၁	၇ ၃·၃	၁·၁·၁			၇·၃·၃	၁·၁·၁								
သေက္ခ	၉·၃·၃·၃·၁	၇·၃·၃·၃·၁	၇·၃·၃·၃	၇·၃ ၃·၃·၁	၇·၃·၃	၆·၂·၂			၇·၃·၃	၆·၂·၂								
ပရိတ္တ	၁၁·၇·၃·၄·၃	၇·၅·၃·၃·၂	၇·၅·၃·၃	၇·၅·၃·၃·၂	၇·၃·၃	၃·၁·၁			၇·၃·၃	၃·၁·၁								
ပရိတ်ရမ်	၃	၃	၃	၃	၃	၁			၃	၁								
မိစ္ဆ	၉ ၃·၃·၃·၁	၁·၁·၁·၁·၁	၇·၃·၃·၃	၁ ၁·၁·၁ ၁	၇·၃·၃	၁·၁·၁	၄·၂·၂·၂	၁·၁·၁·၁·၁	၄·၂·၂	၁·၁·၁								
မဂ္ဂါရမ်	၁၇		၁၇		၁၇				၁၇									
ဥပ္ပန္န	၁·၁·၁·၁·၁	၁·၁·၁·၁·၁	၁·၁·၁·၁	၁·၁·၁·၁·၁														
တီ	၁·၁·၁·၁·၁	၁·၁·၁·၁ ၁	၁·၁·၁ ၁	၁·၁·၁·၁·၁														
တီရမ်	၃	၃	၃	၃	၃	၃			၃	၃								
အဇ္ဈ	၂·၂·၂·၂·၂	၂·၂·၂·၂·၂	၂·၂·၂	၂·၂·၂·၂·၂	၂·၂·၂	၂·၂·၂			၂·၂·၂	၂·၂·၂								
ဇ္ဈတ်ရမ်	၂	၂	၂	၂	၂	၂			၂	၂								
သနိ	၂၁-၆·၁·၇·၁	၇·၁·၁·၇·၁	၇·၁·၁·၇	၇·၁·၁·၇·၁	၇·၁·၇	၇·၁·၇			၇·၁·၇	၇·၁·၇								

မဖြစ်နိုင်၊ မည်သည့်တရားကမျှ မိစ္ဆတ္တတရားများကို အလေးအမြတ် အာရုံမပြုကြ။ မိစ္ဆတ္တအချင်းချင်းသော်မှလည်း အာရုံမပြု၊ အနိယတ တရားကသာ မိစ္ဆတ္တတရားကို သာမညအာရုံပြုရာ၌ "ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ မာတုဃာတိကမ္မဿ" စသည်ကိုဟော၏။ အာရမ္မဏာဓိပတိ၌ ဤ (တ-ပ)ကို မဟော၍ အာရမ္မဏာဓိပတိပင်မရနိုင်ရကား ဝတ္ထာဓိမှာဆိုဘွယ်မရှိ။ ထို့ကြောင့် (၁)ဟု ပြထား၏။

မဂ္ဂါရမ္မဏတိက်။ ဝိပါက်မရှိ၍ ဝိပါကပစ္စည်းနှင့် ၎င်းတို့ဆိုဖွယ်ရာ မရပြီ။

ဥပ္ပန္နတိက်။ အတိတ်နှင့်မဆိုင်၍ အနန္တရမျိုးများမရ။

အတီတတိက်။ သိသာပြီ။

အတီတာရမ္မဏတိက်။ မဂ်ဖိုလ်မရှိ၍ အနံကမ္မမရပြီ။ နာနာကမ္မ (၉)မှာ ကမ္မပစ္စည်း သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်းအားလုံးရ၏။

အဇ္ဈတ္တတိက်။ ဤတိက်၌ ဩဇာကျေးဇူးပြုပုံမှာ ဆန်းကြယ်သည်အားလျော်စွာ အရကောက် ဆရာတော်ကြီး မိန့်ဆိုချက်ကိုပြအံ့။ (၁) မိမိတံတွေးကို မိမိမျိုသောကာလ (ပ-ပ)ရ၏။ (အဇ္ဈတ္တဩဇာက အဇ္ဈတ္တကာယအား ကျေးဇူးပြု၏ဟု ဤနည်းအတိုင်းသိပါ)။ (၂) ဘားကိုအဇ္ဈတ္တယူ၊ ဘားကိုထောက်၍ မြွေကိုဗဟိဒ္ဓယူ။ ဘားကိုမြွေမျိုသောအခါ (ပ-ဒု) ဖြစ်၏။ (၃) ဆွမ်းခဲဘွယ်စားဘွယ်ကိုမျိုသောအခါ သူတယောက်၏ အဇ္ဈတ္တကိုထောက်၍ မျိုသောသူ ဗဟိဒ္ဓဖြင့်သင့်ရကား (ဒု-ဒု)ဖြစ်၏။ (၄) မြွေကိုအဇ္ဈတ္တ, ဘားကို ဗဟိဒ္ဓယူ၍ ဘားကိုမြွေမျိုသောအခါ(ဒု-ပ) ဖြစ်၏။ ထမင်းခဲဘွယ် စားဘွယ်ကို ဗဟိဒ္ဓ၊ စားသူကိုအဇ္ဈတ္တယူ၍ ထမင်းစသည်ကို စားသောအခါ (ဒု-ပ) ပင်မချဖြစ်၏။ (၅)မြွေကိုအဇ္ဈတ္တ,ဘားကို ဗဟိဒ္ဓယူ။ ဘားကိုမြွေမျိုသောအခါ မြွေ၏ တံတွေးနှင့်လုံးထွေး၍ မျိုရကား (ပဒု-ပ)ဖြစ်၏။ (၆)မျိုသူကို အဇ္ဈတ္တယူ။ ထမင်းခဲဘွယ်ကို တံတွေးနှင့် ရော၍မျိုသောအခါ (ပဒု-ဒု) ဖြစ်၏။ **တနည်း** ဘားကို အဇ္ဈတ္တယူ၊ ဘားမှထောက်၍ မြွေကိုဗဟိဒ္ဓယူ။ **ရွံ့စေး** အလုံးလုံး ကပ်ငြိနေသော ဘားကို မြွေမျိုသောအခါ (ပဒု-ဒု)ဖြစ်၏၊ ဤတိက်၌ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓသည် သတ္တဝါတို့ ကာယ၌အမြဲမရှိ၊ တဦးနှင့် တဦးကိုထောက်၍သာ အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓဆိုအပ်၏။ တောတောင်စသည်ကား ဗဟိဒ္ဓချည်းသာ။ **ပုရေဇာတပစ္စည်း** (ပဒု-ပ) (ပဒု-ဒု) တို့မှာ အာရမ္မဏ ပုရေဇာတ၊ ဝတ္ထုပုရေဇာတ မိဿကများဖြစ်ကြ၏။

အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတိက်။ ဤတိက်, အဇ္ဈတ္တတိက်တို့၌ လက်ဝါးပြင်၌ တင်ထားအပ်သော မုံညင်းစေ့၏ အဆင်းသည် လက်ဝါးပြင်အဆင်းနှင့် တပြိုင်နက် အာရုံမဖြစ်နိုင်သလို အဇ္ဈတ္တ, ဗဟိဒ္ဓတရားနှစ်ပါးလုံးသည်လည်း တပေါင်းတည်း ပစ္စည်းပစ္စယုပ္ပန်မဖြစ်နိုင်ကြရကား အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓပဒကိုမယူအပ်။ ဃဋနာများသိလောက်ပြီ။

သနိဒဿနတိက်။ ဤတိက်၌ သုံးပဒလုံးမှာ ရုပ်အသီးသီး ရှိကြသဖြင့် "ဣတ္ထိန္ဒြိယံ၊ ပုရိသိန္ဒြိယံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ၊ အာပေါဓာတုံ၊ ကဗဠီကာရံအာဟာရံ" ဟု အောက် (၂၁) တိက်မှ မဟောခဲ့သော ရုပ်ငါးပါးကို ထည့်၍ နိပ္ဖန္နရုပ်အဋ္ဌာရသကို ပြည့်စုံအောင် ဟောတော်မူ၏။ ဤတိက်၌ "သတ္တသုပိကဗဠီကာရော အာဟာရောကာတဗ္ဗော" အရ အာဟာရ (၇) သွယ်ကို ဟော၏၊ **သဝိတက္ကတိက်၌** "သတ္တသုဌာနေ သုသတ္တမော ဟာဥဒ္ဓရိတဗ္ဗာမူလပဒေသုယေဝ" ဟု မောဟ (၇) သွယ်ကိုဟော၏။

ဤမောဟ(၇) သွယ်နှင့် ပတ်သက်၍ သတပဒီကပုစ္ဆာ၌ မန်လည်ဆရာတော်ကြီးက မင်းကွန်းအလည်တော်ရ ဆရာတော်ကြီးအား မေးမြန်းရာ၌ "ခုနစ်သွယ်မောဟတဲ့၊ ကျမ်းပြလို့ မိန့်ဆို၊ ဘာကိုလို့·ဝေခြမ်း၊ ဉာဏ်ကြီးမှန်၊ ပဋ္ဌာန်းငယ်ရွှေစာပြန်မို့၊ ဗျာချေဟန်ဘယ့်နှယ်မိန့်ရှာလိမ့်မယ်၊ နားစိမ့်ချင်စမ်း"၌ **အဖြေမှာ**" ခုနစ်သွယ်မောဟလို့၊ နိတတ္တ ကျမ်းဂန်လာ၊ မရှိပါလေဘဲ၊ ဉာဏ်ကြီးမှန်၊ ပဋ္ဌာန်း ဘယ်လိုပြန်တော့၊ ကြံတန်ခါထုတ်ဆောင်နဲ့ကို၊ ရှောင်လွှဲခါသရုပ်ကွဲအောင်၊ ညွှန်းပြနိုင်ခဲ့" ဟူ၍၎င်း၊ အမှာ၌ "သစေဟိယောနယောဒိဋ္ဌော၊ နိတဗ္ဗော သုန္ဒရောဝရော၊ သောဥဒ္ဓရိယတံတေန၊ တေနဝဏ္ဏေမတံသဒါ" ဟု မိန့်၏၊ မန်လည်ဆရာတော်ကြီးမေးလိုရင်းကား သဝိတက္ကတိက်၌ ဟောတော်မူသော မောဟ(၇) သွယ်တည်း။ အာဟာရ (၇) သွယ်ကို မေးလျှင်ကား သနိဒဿနတိက်ကို ဖြေဆိုရပေမည်။

၂၁-တိက်ပဉှာဝါရသုဒ္ဓသင်္ချာသံပေါက်

ဝေဒနာတိက်။ (၁)အနံ့သတ္တ၊ တံအင်္ဂ၊ နဝအာ, ဥမှာ။ (၂)ဓိမှာပဋ္ဌ၊ ကြွင်းသေသ၊ သင်္ချာတိကိသာ။ (၃) ၉၈ သာ၊ ဝေတိက်မှာ၊ ဟောရာဝိဿဇ်ပေါင်း။

ဝိပါကတိက်။ (၄) သဟဇော်ဒသ်၊ အညသက်၊ ဒွိမှတ်အာသေမှာ၊ (၅) ကံ,ဈ်နဝ၊ပိ,တယ၊ ကုမ္ပဝိသေသာ။(၆) ၁၇၀-ရှစ်ခုကယ်၊ဤဝယ် ဝိပါပေါင်း။

ဥပါဒိန္နတိက်။ (၇) အနံ့, ပုရ၊ ဈ်, ဈာန၊ မဂ္ဂ, ဟေသတ္တာ။ (၈) အဓိပဋ္ဌ၊ ဝိ, အာဆ၊ ဥ,သ,ပစ်နဝါ။ (၉) အဉ်, သံတီကိ၊ အာသေဒွိ၊တေဝိအတ်, အဝိ။ (၁၀) အာဟာဒွိဒသ်၊ နိကေ်ဒသ်၊ ဝိပ်ဒသ်, ကံအင်္ဂ။ (၁၁) ၂၀၀ တွင်ဝယ်၊ နှစ်ခုကယ်၊ ဤဝယ်ဥပါပေါင်း။

သံကိလိဋ္ဌ၊ ဟီနတိက်။ (၁၂) မိ,ဥအင်္ဂ၊ အာရမ်ဆ၊ ပါကလေးသင်္ချာ။ (၁၃) ၁၆၀၊ လေးခုကယ်၊ ဤဝယ်သံတိက်ပေါင်း။

သဝိတက္ကတိက်။ (၁၄) အာ,ဝိ,သေ,ဈာ၊ ကေ်ဝိသာ၊ အညာဋ္ဌဝိသ။ (၁၅) သဟကြီးတိ်သ၊ မဂ်သောဠ၊ ပဋ္ဌပု,ပစ္ဆာ(၁၆)အနံ့,ဥပ၊ပဋ္ဌဝိသ၊ မိကတေဝိသာ။ (၁၇) ဟေ,ကံ, ဈ်, ဟာ၊ သံဆဲ့ တဖြာ၊ ဝိပ်မှာနဝမှတ်။ (၁၈) ၄၇၀-ဝိတက်ဝယ်၊ မှတ်ဘွယ်ဝိဘင်းပေါင်း။

ပီတိတိက်။ (၁၉) အာ, ဓိ, ဥပ၊ နံ့, ကမ္မ၊ သင်္ချာသောဠသာ။ (၂၀) ထိုမှသေသ၊ စွည်းဟူက၊ သင်္ချဒသသာ။ (၂၁) ၂၅၀-ရှစ်ခုကယ်၊ဤဝယ် ပီတိပေါင်း။

ဒဿနတိက်။ (၂၂)အာ,ဥအင်္ဂ၊ ကုတိက်မှ၊ သင်္ချာဝိသေသာ။(၂၃) ၁၆၀-ငါးခုကယ်။ ဤဝယ်ဒဿတိက်ပေါင်း။

ဒဿနဟေတုတိက်၊ (၂၄) သဟကြီးသေ၊ နံ့သေးတွေ၊ သချေ်သတ္တရည် (၂၅) ကံ, ဟာ, ဈ်,ဈာ၊ မဂ်သတ္တာ၊ ပုရာ, ပစ်ငါးမှတ်။ (၂၆)ကေပါကေ၊ ဓိဒသေ၊ အဉ်,ဟေ,သံကေ်ဒသ်။ (၂၇) အာ,ဥကေဝိ, ဝိပ်ကိုးလီ ရပြီသင်္ချာမှတ်။ (၂၈)၂၉၀-သုံးခုကယ်၊ ဤဝယ်ဒဿဟေပေါင်း။

အာစယတိက်။ (၂၉) နံ့လေးဝဆ၊ အာသတ္တ ကုမ္ပဝိသေသာ။ (၃၀) ၁၆၀-တခုကယ် ဤဝယ်အာတိက်ပေါင်း။

သေက္ခတိက်။ (၃၁) နံ့,ဥ,ကံဋ္ဌ၊ အာပဋ္ဌ၊ ပါကသတ္တသာ။ (၃၂) အာသေဒွယ၊ မိနဝ၊ ကုမ္ပဝိသေသာ။ (၃၃) ၁၇၀-တခုကယ်၊ ဤဝယ်သေက်တိက်ပေါင်း။

ပရိတ္တတိက်။ (၃၄) သေစတ္တာရ၊ နံ့နဝ၊ သဟကေ်ဒသာ။ (၃၅) အာ, ဓိ, အဉ်,ဝိ၊ သတ္တရှိ၊ ထူး၏ကုသလာ။ (၃၆) ၁၈၀-သုံးခုကယ်၊ ဤဝယ်ပရိတ်ပေါင်း။

ပရိတ္တာရမ္မဏတိက်။ (၃၇) အနံ့,ဥပ၊ နဝရ၊ ပဋ္ဌကံ,အာသေ။(၃၈) အာ, အဓိသတ်၊ ကြွင်းသုံးမှတ်၊ ရလာဘ်ဝိဘင်္ဂ (၃၉) တရာ့ငါးဖြာ၊ ပရိတ္တာ၊ ရမ္မဏဝိဘင်းပေါင်း။

မိစ္ဆတ္တတိက်။ (၄၀) အာ,နံ့ပဋ္ဌ၊ ဓိအင်္ဂ၊ ဥပသတ်ထူးလာ။ (၄၁) ၁၅၀-တခုကယ်၊ ဤဝယ်မိစ္ဆတ်ပေါင်း။

မဂ္ဂါရမ္မဏတိက်။ (၄၂) မိ, ဥ, ကေဝိသ၊ ကြွင်းသတ္တရ၊ နဝအာ, နံ့,သေ။ (၄၃) မဂ္ဂါရမ္မဏာ၊ တိသတာ၊ ဟောရာဝိဘင်းပေါင်း။

ဥပ္ပန္နတိက်။ (၄၄) နံလေးအာသေ၊ မဟောပေ၊ တိကေဥပ္ပန္နေ။ (၄၅) အာ့ဓိ့ဥပ၊ တိကိရ၊ သေသကေသ။ (၄၆) နှစ်ဆဲ့ငါးပြ၊ ဥပ္ပန္နာ၊ ဟေဒ ရဝိဘင်းပေါင်း။

အတီတတိက်။ (၄၇) အာ့ဓိ့ဥပ၊ တိကိရ၊ ကမ္မဒွေသင်္ချာ။ (၄၈) သေသာကေ၊ အတီတ၊ ရှုကြော်တိ သား။

အတီတာရမ္မဏတိက်။ (၄၉) အာ့ ဥ့ ကံနော၊ ကြွင်းတယော၊ သတ္တောဒိ့နံမှ။ (၅၀) တရာ့ထပြ၊ အတီတာ၊ ရမ္မဏာဝိဘင်းပေါင်း။

အဇ္ဈတ္တတိက်။ (၅၁) ပု့ ဟာ့ အတ်ဆ၊ ဓိ့ ဥပ၊ အာကလေးသင်္ချာ။ (၅၂) သေသာဒွယ၊ အဇ္ဈတ္တ၊ သတ္တတိ ဝိဘင်္ဂါ။

အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတိက်။ (၅၃) အနံ့ဥပ၊ အာ့ကမ္မ၊ သင်္ချာလေးခုသာ။ (၅၄) အဓိ့ အာသေ၊ တိသိနေ၊ သေသာဒိသင်္ချ။ (၅၅) ၅၀-သာ၊ အဇ္ဈတ္တာ၊ ရမ္မဏာဝိဘင်းပေါင်း။

သနိဒဿနတိက်။ (၅၆) ဟေ့ ပစ့် ကံ့ ပါ၊ ဟာ့မဂ်ဈာ၊ သတ္တာဝိပ်အဋ္ဌ။ (၅၇) အနံ့သံ့သေ၊ ကေနေ၊ အညေ့ပုဆရ။ (၅၈) အတ္ထိ့ အဝိ၊ ပဉ္စဝီသ၊ တိကိအာ့ဥမှာ။ (၅၉) သဟ့နိမှာ၊ ဧကဝီသာ၊ နဝါဓိ့၊ ဓိရ။ (၆၀) ၁၉၁၊တခုကယ်၊ ဤဝယ်သနိပေါင်း။ (၆၁) ၃၇၀၀၊ခြောက်ခု သာ၊ ပဉှာဝိဘင်းပေါင်း။

အကျဉ်းချုပ်။ အတ္ထိစသည်မှာ သုဒ္ဓသင်္ချာအတိုင်း။ အာဒိ၊ သဟာဒိ၊ အာပု၊ ဝတ်ပု၊ နာနာကမ္မ၊ ပုတိ ထို့ကို စာတွင်ကြည့်။ အာပုဓိ၊ ဝတ္တာဒိ၊ ဝတ္တာ၊အနံကမ္မ၊ သဟာဒိဝိပ်၊ သဟာတိ ဝိပ်၊ ညဝိပ်၊ ဝိပါညာ၊ ဝိပါသံ၊ ဝိပါဝိပ်၊ ဝိပါညဝိပ်နှင့် သဟာယ်မှ ဟေညာစသည်တို့ကို တရားအားလျော်စွာ တွက်၍ ယူ။ တွက်ပုံနည်းလည်း ပြခဲ့ပြီး (ကုတိတ်နားလည်ပြီး သူတို့ အတွက်)။

တိကပဋ္ဌာန်း ပဉှာဝါရ သုဒ္ဓသင်္ချာနှင့် ဝိသဇ္ဇနာဝိဘင်းပေါင်း

၂၂ တိုက်	ဟေ	အာ	ဓိ	နံ	သနံ	သ	ည	နိ	ဥ	ပု	ပစ်	သေ	ကံ	ဝိ	ဟာ	ဣ	ဈာ	မဂ်	သံ	ဝိပ်	အတ်	နတ်	ဝိဂ	အဝိ	ပေါင်း
ကု	၇	၉	၁၀	၇	၇	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	၃	၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃	၁၆၇
ဝေ	၃	၉	၅	၇	၇	၃	၃	၃	၉			၃	၈	၃	၃	၃	၃	၃	၃		၃	၇	၇	၃	၉၈
ဝိပါ	၇	၉	၁၀	၇	၇	၁၀	၇	၁၃	၉	၃	၃	၂	၉	၃	၇	၉	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃	၁၇၀
ဥပါ	၇	၆	၅	၇	၇	၉	၃	၁၁	၉	၇	၉	၂	၈	၆	၁၂	၇	၇	၇	၃	၁၀	၂၃	၇	၇	၂၃	၂၀၂
သံ-ဟီန	၇	၆	၈	၇	၇	၉	၃	၁၃	၈	၃	၃	၃	၇	၄	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃	၁၆၄
တက်	၁၁	၂၀	၂၉	၂၅	၂၅	၁၁	၂၀	၃၀	၂၅	၆	၅	၂၀	၁၁	၂၀	၁၁	၁၁	၂၀	၁၆	၁၁	၉	၃၀	၂၅	၂၅	၃၀	၄၇၀
ပီတိ	၁၀	၁၃	၁၆	၁၆	၁၆	၁၀	၁၀	၁၀	၁၃			၁၀	၁၆	၁၀	၁၀	၁၀	၁၀	၁၀	၁၀		၁၀	၁၆	၁၆	၁၀	၂၅၀
ဒဿန	၇	၈	၁၀	၇	၇	၉	၃	၁၃	၈	၃	၃	၃	၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၇	၇	၁၃	၁၆၅
ဒဿဟေ	၁၁	၂၀	၁၀	၁၇	၁၇	၁၇	၁၁	၁၇	၂၀	၅	၅	၁၇	၇	၁	၇	၇	၇	၇	၁၁	၉	၁၇	၁၇	၁၇	၁၇	၂၉၃
အာစယ	၇	၇	၁၀	၆	၆	၉	၃	၁၃	၉	၃	၃	၃	၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၆	၆	၁၃	၁၆၁
သေက္ခ	၇	၅	၉	၈	၈	၉	၃	၁၃	၈	၃	၃	၂	၈	၇	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၈	၈	၁၃	၁၇၁
ပရိတ္တ	၇	၇	၇	၉	၉	၁၀	၇	၁၃	၉	၃	၃	၄	၇	၇	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၉	၉	၁၃	၁၈၃
ပရိတ်ရမ်	၃	၇	၇	၉	၉	၃	၃	၃	၉			၅	၅	၃	၃	၃	၃	၃	၃		၃	၉	၉	၃	၁၀၅
မိစ္ဆတ္တ	၇	၅	၈	၅	၅	၉	၃	၁၃	၇	၃	၃	၃	၇	၁	၇	၇	၇	၇	၃	၅	၁၃	၅	၅	၁၃	၁၅၁
မဂ္ဂါရမ်	၁၇	၉	၂၁	၉	၉	၁၇	၁၇	၁၇	၂၁			၉	၁၇		၁၇	၁၇	၁၇	၁၇	၁၇		၁၇	၉	၉	၁၇	၃၀၀
ဥပ္ပန္န	၁	၃	၃			၁	၁	၁	၃	၁	၁		၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁			၁	၂၅
အတီတ	၁	၃	၃	၁	၁	၁	၁	၁	၃	၁	၁	၁	၂	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၁	၃၀
တီရမ်	၃	၉	၇	၇	၇	၃	၃	၃	၉			၃	၉	၃	၃	၃	၃	၃	၃		၃	၇	၇	၃	၁၀၁
အဇ္ဈတ္တ	၂	၄	၄	၂	၂	၂	၂	၂	၄	၆	၂	၂	၂	၂	၆	၂	၂	၂	၂	၂	၆	၂	၂	၆	၇၀
ဇ္ဈတ်ရမ်	၂	၄	၃	၄	၄	၂	၂	၂	၄			၃	၄	၂	၂	၂	၂	၂	၂		၂	၄	၄	၂	၅၀
သနိ	၇	၃	၉	၁	၁	၂၁	၆	၂၁	၃	၆	၇	၁	၇	၇	၇	၉	၇	၇	၁	၈	၂၅	၁	၁	၂၅	၁၉၁
	၁၄၁	၁၇၇	၁၉၆	၁၆၈	၁၆၈	၂၉၄	၁၂၅	၂၃၈	၂၁၁	၅၈	၅၇	၁၀၃	၁၆၃	၈၉	၁၄၆	၁၄၁	၁၄၇	၁၄၂	၉၅	၈၅	၂၅၈	၁၆၈	၁၆၈	၂၅၈	၃၇၀၆

ပဋ္ဌာန်း ဝါရရူကျမ်း ပြီး၏။

* * *